

TC.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı
Yayın No: 87

REPUBLIKA E TURQISË
DREJTORIA E PËRGJITHSHME E ARKIVAVE SHTETËRORË TË QEVERISË SË
REPUBLIKËS SË TURQISË
Departamenti i Arkivit Osman

OSMANLI ARŞIV BELGELERİNDE
KOSOVA VİLAYETİ

**VILAJETI I KOSOVËS NË DUKUMENTET
ARKIVORE OSMANE**

İstanbul 2007

Proje Yöneticisi

Doç. Dr. Yusuf SARINAY
Devlet Arşivleri Genel Müdürü

Proje Sorumluları

Doç. Dr. Mustafa BUDAK
Genel Müdür Yardımcısı

Dr. Önder BAYIR
Osmanlı Arşivi Daire Başkanı

Dr. Ahmet Zeki İZGÖER
Yayın İşleri Koordinatörü

Yayına Hazırlayanlar

H. Yıldırım AĞANOĞLU
Sebahattin BAYRAM
Yılmaz KARACA
Ahmet Semih TORUN
Mümin YILDIZTAŞ

Arnavutça Özet Tercümeler

Refike SÜLÇEVİ
(Kosova Devlet Arşivi)

Arnavutça Resimaltı Tercümeler

Ayten ARDEL

Görsel Tasarım ve Uygulama

Hamdi Akyol

Belge Fotoğrafları

Şefik KANYILMAZ

Baskı-Cilt

Düzey Matbaacılık
İstanbul 2007

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	12	
ÖNSÖZ <i>Doç. Dr. Yusuf SARINAY, Devlet Arşivleri Genel Müdürü</i>	14	
ÖNSÖZ <i>Dr. Jusuf OSMANİ, Kosova Arşivleri Genel Müdürü</i>	15	
	16	PARATHËNIE <i>Doc. Dr. Yusuf SARINAY</i> <i>Drejtorë i Përgjithshëm i Arkivave Shtetërore të Republikës së Turqisë</i>
	17	PARATHËNIE <i>DREJTORI I ARKIVAVE TË KOSOVËS</i> <i>Dr. Jusuf OSMANI</i>
ESERDE GEÇEN BAZI YER ADLARI ve GÜNÜMÜZ DİLLERİNDEKİ KARŞILIKLARI	18	EMRAT E DISA TOPONIMEVE TË VJETRA DHE EMËRTIMI I TYRE NË KOHËN E SOTME

İDARÎ VE MÜLKÎ DÜZENLEMELER ORGANİZIMI ADMINISTRATIV PRONËSOR DHE CIVIL

KOSOVA'DA İDARÎ VE MÜLKÎ DEĞİŞİKLİK	22	NDRYSHIME NË QEVERINË CIVILE NË KOSOVË
YAKOVA KAZASI'NIN TEKRAR PRİZREN'E BAĞLANMASI	25	BASHKIMI I SËRISHËM I KAZASË SË GJAKOVËS ME PRIZRENIN
MİTROVIÇE'DE MUHACİR MAHALLESİ	27	LAGJJA E MUHAXHIRËVE NË MITROVICË

SİYASÎ HAYAT JETA POLITIKE

ARNAVUTLARIN OSMANLI DEVLETİ'NDEN AYRILMAK İSTEMEDİKLERİ	31	SHQIPTARËT NUK DËSHIROJNË TË NDAHEN NGA SHTETI OSMAN
CEMİYET-İ İTTİHADİYE-İ PRİZREN'İN KURULMASI VE ALDIĞI KARARLAR	39	DOKUMENT MBI VENDIMET E MARRA NË MBLEDHJEN E THEMELIMIT TË LIDHJES SË PRIZRENIT
CEMİYET-İ İTTİHADİYECE DEBRE AHALİSİNE GÖNDERİLEN BEYANNAME	57	DEKLARATË E "LIDHJES SË PRIZRENIT" DËRGUAR QYTETARËVE TË DIBRËS
ARNAVUT AHALİ İLERİ GELENLERİNİN DEVLETE BAĞLILIKLARINI BİLDİRDİĞİ	61	PROCESVERBAL ME PËRMBAJTJEN E PREMTIMIT TË KLERIKËVE SHQIPTARË
KOSOVA VE DİĞER RUMELİ VİLAYETLERİNDE, KOMŞU DEVLETLERİN OSMANLI DEVLETİ ALEYHİNDEKİ FAALİYETLERİ	69	AKTIVITETET KUNDËR SHTETIT OSMAN NË VILAJETIN E KOSOVËS DHE VILAJETET TJERA NË RUMELI SI DHE NË SHTETET FQINJE
KOMŞU DEVLETLERİN KOSOVA VİLAYETİ ÜZERİNDEKİ EMELLERİ VE FAALİYETLERİ	73	PRETENDIMET DHE AKTIVITETET E SHTETEVE FQINJE ND AJ VILAJETIT TË KOSOVËS

KOSOVA'DA BAZI ŞAHISLARIN AVUSTURYA DEVLETİ HESABINA CASUSLUK YAPTIKLARI	77	DISA PERSONA NË KOSOVË SPIUNOJNË PËR SHTETIN AUSTRIAK
KOSOVA SAVAŞI'NIN 500. YILDÖNÜMÜNDE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN ARTTIRILMASI	79	NGRITJA E NIVELIT TË SIGURISË ME RASTIN E 500 - VJETORIT TË BETEJËS SË KOSOVËS
SIRP MEKTEBİ TALEBELERİNİN MÜSLÜMAN OKULLARINA GEÇMEK İSTEDİKLERİ	80	DËSHIRA E NXËNËSVE SERBË PËR TË KALUAR NË SHKOLLA MYSLIMANE
KOSOVA'DAKİ ASAYİŞ SORUNLARININ, KOMŞU DEVLETLERİN VİLAYET ÜZERİNDEKİ EMELLERİNDEN KAYNAKLANDIĞI	83	SHTETET FQINJE TË VILAJETIT TË KOSOVËS BURIM I PROBLEMEVE TË SIGURISË NË KOSOVË
RUSYA'NIN MİTROVİÇE'YE KONSOLOS TAYİNİ HUSUSUNDAKİ ISRARI	86	INSISTIMI I RUSISË PËR EMËRIMIN E NJË KONSULLI NË MITROVICË
MİTROVİÇE RUS KONSOLOSU HAKKINDA HALKIN TUTUMU	88	VEPRIMET E POPULLIT NDAJ KONSULLIT RUS NË MITROVICË
AVUSTURYA'NIN OSMANLI İDARESİNDEKİ BÖLGELERDE DEMİRYOLU İNŞA EDEMEYECEĞİ	91	AUSTRIA NUK MUND TË NDËRTOJ HEKURUDHA NË VENDET QË JANË NËN ADMINISTRATËN E SHTETIT OSMAN
MİTROVİÇE RUS KONSOLOSUNUN FAALİYETLERİNİN İZLENDİĞİ VE GÜVENLİĞİNİN SAĞLANDIĞI	92	REALIZIMI I SIGURISË DHE NDJEKJA E AKTIVITETEVE TË KONSULLIT RUS NË MITROVICË
MİTROVİÇE RUS KONSOLOSUNUN SUİKASTE UĞRADIĞI	93	SITUATA E KRIJUAR MBAS ATENTATIT NDAJ KONSULLIT RUS NË MITROVICË
RUSYA İMPARATORU'NUN MİTROVİÇE KONSOLOSUNUN KATİLİNİN İDAM EDİLMEMESİNİ İSTEDİĞİ	95	KËRKESA E PERANDORIT TË RUSISË PËR MOS DENIMIN ME VARJE TË VRASËSIT TË KONSULLIT RUS NË MITROVICË
İPEK'TEN GELEN BİR HEYETİN MİTROVİÇE AVUSTURYA KONSOLOSUNU ZİYARETİ	97	NJË DELEGACION NGA PEJA VIZITON KONSULLIN E AUSTRISË NË MITROVICË
RUMELİ VİLAYETLERİNDEKİ YABANCI MEMURLARIN VAZİFELERİNİN SONA ERDİĞİ	98	MBARIMI I MISIONIT TË NËPUNËSVË TË HUAJ NË VILAJETIN E RUMELISË
PRİŞTİNE SANCAĞI'NDA MEBUS SEÇİMİ	101	ZGJEDHJA E DEPUTETIT TË SANXHAKUT TË PRISHTINËS

ASKERÎ KONULAR ÇËSHTJE USHTARAKE

VULÇITRIN'DA DİRLİKLERİN TESPİT VE SAYIMI	104	NUMËRIMI DHE REGJISTRIMI I PASURIVE NË VUÇITËRNË
VULÇITRIN'DA DİRLİK DEĞİŞİMİ	107	NDALIMI I TË ARDHURAVE NË VUÇITËRNË
PRİZREN, KALKANDELEN VE ÜSKÜP'TEN ASKERÎ İHTİYAÇLAR İÇİN SİLAH SATIN ALINMASI	110	BLERJA E ARMËVE PËR NEVOJA USHTARAKE NË PRIZREN TETOVË DHE SHKUP
PRİZREN KALESİ'NİN KIŞLAYA DÖNÜŞTÜRÜLMESİ	112	SHNDËRRIMI I KALASË SË PRIZRENIIT NË KAZERMË
PRİZREN'DE VATAN SAVUNMASINA GÖNÜLLÜ DESTEĞİ	114	PËRKRAHJE VULLNETARE NË PRIZREN PËR NBROJTJEN E ATDHEUT

İKTİSADİ VE SOSYAL HAYAT

JETA EKONOMIKE DHE SHOQËRORE

VULÇITRIN'DAKİ VEBA SALGINININ DEVLET GELİRLERİNİN DÜŞMESİNE DE SEBEP OLDUĞU	123	ZVOGËLIMI I TË ARDHURAVE SHTETËRORE NGA EPIDEMIA E MURTAJËS NË VUÇITËRNË
PRİZRENLI ŞEHİT BİNBAŞI ALİ BEY'İN AİLESİNE YARDIM	125	NDIHMË PËR FAMILJEN E DËSHMORIT MAJOR ALI BEU NGA PRIZRENI
SADRIAZAMIN KOSOVA ZİYARETİ	126	VIZITA E SADRIAZEMIT NË KOSOVË
KOSOVA'YA GÖNDERİLEN MUHACİRLERİN TEDAVİSİ	127	SHËRIMI I MUHAXHIRËVE TË DËRGUAR NË KOSOVË
KOSOVA'DA ÇERKEZ MUHACİRLERİNE AHALİ TARAFINDAN YAPILAN YARDIMLAR	128	NDIHMË NGA POPULLI PËR MUHAXHIRËT ÇERKEZË
VULÇITRIN'DA PAZAR KURULMASI	131	THEMELIMI I TREGUT NË VUÇITËRNË
KOSOVA VİLAYETİ İLERİ GELENLERİNİN LİSTESİ (1880)	133	REGJISTRI I DISA PERSONAVE MË TË POPULLARIZUAR NË VILAJETIN E KOSOVËS (1880)
MUHTAÇ DURUMDAKİ MİTROVIÇELİ GAZİYE ARAZİ YARDIMI	143	DHURIMI I TOKËS VETERANIT TË VARFËR NË MITROVICË
MUHACİRLERE ZAHİRE YARDIMI	145	NDIHMË DHËNË MUHAGJIRËVE PËR KAFSHËT E TYRE
KOSOVA VİLAYETİ İLERİ GELENLERİNİN LİSTESİ (1902)	147	REGJISTRI I FISNIKËVE TË KOSOVËS (1902)
MAĞDUR ÇİFTÇİLERE KREDİ VERİLMESİ	157	KREDI PËR BUJQIT E DËMTUAR
KOSOVA'DA YAĞMURDAN ZARAR GÖREN ÇİFTÇİLERE YARDIM	158	NDIHMË PËR BUJQIT QË KANË PËSUAR DËME NGA TË RESHURAT E MËDHA NË KOSOVË
SULTAN MEHMED REŞAD'IN KOSOVA'YI ZİYARETİ	159	VIZITA E SULTAN MEHMED RESHATIT NË KOSOVË
KOSOVA, SELANİK VE MANASTIR AHALİSİNİN PADİŞAH'IN RUMELİ ZİYARETİNDEN MEMNUN KALDIKLARI	166	SHPREHJA E KËNAQËSISË SË POPULLSISË NGA KOSOVA SELANIKU DHE MANASTIRI ME RASTIN E VIZITËS SË SULTANIT NË RUMELI
İPEK VE PREŞOVA'YA HÜKÜMET TABİBİ TAYİNİ	168	EMËRIMI I MJEKËVE QEVERTARË NË PEJË DHE PRESHEVË
İPEK VE PRİZREN'DE DERİCİLİK	180	GRUMBULLIMI DHE SHITJA E LËKURËS NË PEJË DHE PRIZREN

HUKUK

LIGJI

VULÇITRIN KAZASI REAYASI KANUNU	185	LIGJI PËR RAJËN E KAZASË SË VUÇITËRNËS
PRİZREN BEYİ'NİN DUKAKİN HALKINA YAPTIĞI HAKSIZLIKLARIN ÖNLENMESİ	188	ELIMINIMI I PADREJTËSIVE TË BEUT TË PRIZRENIT BËRË POPULLSISË SË DUKAGJINIT

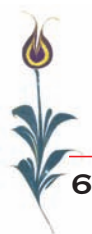

METRUK EŞYANIN SAHİBİNE TESLİMİ HUSUSUNDA NOVABIRDA KADISINA HÜKÜM	190	VENDIM I GJYKATËS PËR KADINË E NOVOBËRDËS PËR DORËZIMIN E RROBAVE TË BRAKTISURA PRONARIT
HAYATINDAN ENDİŞE EDİLEN NOVABIRDA KADISININ ARANILMASI	191	HULUMTIMIE RRETH JETËS SË GJYKATËSIT TË NOVOBËRDËS
PRİZREN'DE EŞKIYA TAKİBİ	192	NDJEKJA E REBELËVE NË PRIZREN
PRİZREN TAHSİLDARININ ŞER'İ HÜKÜMLERE GÖRE YARGILANMASI	193	GJYKIMI I NËNPUNËSIT TATIMOR TË PRIZRENIT SIPAS AKTEVE TË SHERIATIT
PRİZREN'DE EŞKIYA TAKİBİ	194	NDJEKJA E REBELËVE SHQIPTARË NË PRIZREN
PRİZREN'DE HAS DİRLİKLERİNİN TASARRUFU	195	PËRDORIMI I TË KORRAVE NË PRIZREN
KOSOVA'DA TİCARET MAHKEMESİ KURULMASI	196	THEMELIMI I GJYKATËS SË TREGTISË NË KOSOVË
PRİZREN'DE TİCARET MAHKEMESİ KURULMASI	199	THEMELIMI I GJYKATËS SË TREGTISË NË PRIZREN

İMAR FAALİYETLERİ AKTİVİTETE NDËRTİMORE

PRİŞTİNË'DEKİ LAB NEHRİ'NE KÖPRÜ YAPIMI / KOSOVA'DAKİ GAZİ MESTAN TÛRBESİ'NİN ONARIMI	203	NDËRTIMI I URËS SË LUMIT LLAP NË PRISHTINË DHE RESTAURIMI I TYRBES SË GAZIMESTANIT NË KOSOVË
PRİŞTİNË'DEKİ KÖPRÜLERİN TAMİR ETTİRİLMESİ	204	RENOVIMI I URAVE NË PRISHTINË
VULÇITRIN'DAN GEÇEN NEHİR ÜZERİNE KÖPRÜ YAPILMASI	206	NDËRTIMI I URËS MBI LUM NË VUÇITËRNË
PRİŞTİNË'DE ASKERİ HASTANE İNŞASI	208	NDËRTIMI I SPITALIT USHTARAK NË PRISHTINË
PRİŞTİNË İLE BOSNA ARASINDA TELGRAF HİZMETLERİNİN BAŞLADIĞI	210	FILLIMI I SHËRBIMEVE TELEGRAFIKE NË RELACION PRISHTINË – BOSNJE
PRİZREN'DEN ÜSKÛP'E TELGRAF HATTI İNŞASI	212	NDËRTIMI I RRJETIT TELEGRAFIK PRIZREN – SHKUP
PRİZREN'DEKİ BAZI RESMÎ BİNALARIN YENİDEN İNŞASI	215	RINDËRTIMI I DISA NDËRTESAVE PUBLIKE NË PRIZREN
PRİZREN'DE POSTAHANE TESİSİ	217	THEMELIMI I POSTËS NË PRIZREN
PRİZREN HÜKÛMET KONAĞI İÇİN YENİ BİR ARŞIV DEPOSU YAPILMASI	220	NDËRTIMI I NJË DEPOJE ARKIVORE PËR NDËRTESËN ADMINISTRATIVE TË PRIZRENIT
KOSOVA VİLAYETİ'NDE İMAR FAALİYETLERİ	223	AKTIVITETET NDËRTİMORE NË VILAJETIN E KOSOVËS
PRİŞTİNË'DEKİ ÇİFTEHAMAM'IN TAMİRİ	229	MEREMETIMI I ÇİFTEHAMAMIT NË PRISHTINË
MİTROVİÇE KAZASI'NA HÜKÛMET KONAĞI YAPIMI	231	NDËRTIMI I NDËRTESËS ADMIMISTRATIVE NË MITROVICË
İPEK HÜKÛMET KONAĞI'NIN YENİDEN YAPILMASI	237	RINDËRTIMI I NDËRTESËS ADMINISTRATIVE NË PEJË
KOSOVA'DA YENİ NAHIYE MERKEZLERİNE HÜKÛMET KONAĞI İNŞASI	239	NDËRTIMI I NDËRTESAVE SHTETËRORE NË GENDRAT E NAHIJEVE TË REJA NË KOSOVË

1902 SENESËNDE KOSOVA VILAJETI'NDEKË IMAR FAALËTETLERË	240	AKTIVITETET NDËRTIMORE NË VILAJETIN E KOSOVËS NË VITIN 1902
KOSOVA VILAJETI'NDE KÖPRÛ VE YOL YAPIMI	247	NDËRTIMI I URAVE DHE RRUGËVE NË VILAJETIN E KOSOVËS
KOSOVA'DA SULTAN I. MURAT TÛRBESI'NIN TAMIRI	248	RENOVIMI I TYRBES SË SULTAN MURATIT I NË KOSOVË
YAKOVA VE PRIZREN ARASINDAKË ANA YOL VE DËĞER YOLLAR IÇIN ÖDENEK GÖNDERËLMESË	249	SIGURIMI I MJETEVE PËR RRUGËN KRYESORE GJAKOVË - PRIZREN SI DHE RRUGËVE TË TJERA
MËTROVIÇE'DE SEL BASKINI	250	VËRSHIME TË MËDHA NË MITROVICË

DËN BESIMI

KOSOVA'DAKË SULTAN I. MURAT TÛRBESI'NIN HËZMETKËRLARI VE MUAFËTETLERË	255	MIRËMBAJTËSIT DHE KUJDESTARËT E TYRBES SË SULTAN MURATIT DHE SHKARKIMI NGA OBLIGIMET
PRIZREN FATI H SULTAN MEHMED CAMII'NE HATIP TAYINI	258	CAKTIMI I HOXHËS NË XHAMINË E FATIH SULTAN MEHMETIT NË PRIZREN
GILAN'DAKË LATIN KILËSESININ TAMIRI	261	RESTAURIMI I KISHËS LATINE NË GJILAN
PRIZREN'DE KATOLIK KILËSESI INSHASI	262	NDËRTIMI I KISHËS KATOLIKE NË PRIZREN
PRËSHËTINË'DE FATI H SULTAN MEHMED CAMII'NIN ONARIMI	267	RESTAURIMI I XHAMISË SË FATI H SULTAN MEHMETIT NË PRËSHËTINË
PREPOL'DE KILËSE INSHASI	269	NDËRTIMI I KISHËS NË PREPOLE
ÛSKÛP MEVLEVËHANESI'NIN TAMIRI	274	RENOVIMI I MEVLEVËHANËS NË SHKUP
YAKOVA'DA CAMI TEFRIË	276	RENOVIMI I XHAMISË NË GJAKOVË
ÛSKÛP'TE BULGAR KILËSESË'NIN SIRPLAR ALEYHËNDEKË FAALËTETLERË	279	AKTIVITETET OPOZITARE KISHA BULLGARE NDAJ SERBËVE NË SHKUP
GILAN'DA KILËSE TAMIRI	281	RENOVIMI I KISHËS NË GJILAN
BOË BULUNAN ÛSKÛP METROPOLËTËLIÇI IÇIN PATRIKHANE'NIN UYARILMASI TALEBI	283	KËRKESAË PËR TË DHËNË VËRETJE PËR POZITËN E SHKAKTUAR NË PATRIKANËN E SHKUPIT NGA MITROPOLITI
MAT, BOĞAZIAR VE DEBRE-I ZËR TARAFLARINA VAIZ GÖNDERËLMESË	284	DËRGIMI I PREDIKUESVE NË MAT BOGAZ DHE DIBËR TË EPËRME
II. ABDÛLHAMID'IN PRËSHËTINË'DEKË SULTAN I. MURAD CAMII'NI TEFRIË ETTËRMESË	285	SHTRUARJA E XHAMISË SË SULTAN MURATIT I NË PRËSHËTINË NGA SULTAN ABDYL HAMIDI II
IPEK'TEKË TATAR HAN TÛRBESË TÛRBEDARININ MAAËININ ÖDENMESË	286	PËR PAGESËN E TYRBEDARIT TË TYRBES SË TATAR HANIT NË PEJË
KOSOVA'YA BAĞLI RADOVIËSTE KAZASI'NDAKË BAZI KÖY KILËSELERINE ÇAN TAKILMASI	290	NDËRTIMI I KAMBANAVE NË DISA KISHA NË FSHATRA E KAZASË SË RODOVISHIT TË VILAJETIT TË KOSOVËS
IËTIP KAZASI'NDA HAVRA YAPIMI	294	NDËRTIMI I SINAGOGËS NË KAZANË E SHTIPT

EĞİTİM EDUKIMI

İPEK VE YAKOVA HALKININ EĞİTİMİNE ÖNEM VERİLMESİ GEREKTİĞİ	300	NEVOJA E EDUKIMIT TË POPULLSISË SË PEJËS DHE GJAKOVËS
PRİZREN'DE HIRİSTİYAN MEKTEBİ AÇILMASI	304	HAPJA E SHKOLLËS KRISHTERE NË PRIZREN
PRİZREN'DE İLKOKUL İNŞASI	307	NDËRTIMI I SHKOLLËS FILLORE NË PRIZREN
PRİZREN'DE ORTA OKUL İNŞASI	309	NDËRTIMI I SHKOLLËS SË MESME NË PRIZREN
PRİŞTİNE GOTOVİŞE KÖYÜ ORTODOKS ÇOCUKLARI İÇİN OKUL AÇILMASI	310	HAPJA E SHKOLLËS PËR NXËNËSIT ORTODOKS NË FSHATIN GOTOVISH TË PRISHTINËS
KOSOVA VİLAYETİ'NE BAĞLI İŞTİP'TE İNŞA EDİLEN MEDRESEYE HAMİDİYE İSMİ VERİLMESİ	313	DOKUMENTI PËR EMËRTIMIN E MEDRESESË SË SAPO NDËRTUAR ME EMRIN "HAMIDIJE" MEDRESE KJO E CILA NDODHET NË SHTIP - VILAJETI I KOSOVËS
PRİZREN'DE İLKOKUL TESİSİ	317	NDËRTIMI I SHKOLLËS FILLORE NË PRIZREN
KOSOVA VİLAYETİ'NDE 162 TANE OKUL AÇILMASI	319	HAPJA E 162 SHKOLLAVE NË VILAJETIN E KOSOVËS
KOSOVA VİLAYETİ'NDE YENİ İLKOKUL VE LİSE AÇILMASI	323	HAPJA E SHKOLLËS FILLORE DHE GJIMNAZIT NË VILAJETIN E KOSOVËS
KÖPRÜLÜ'DE MEKTEP İNŞASI	324	NDËRTIMI I NJË SHKOLLE NË QYPRILI

NÜFUS POPULLSIA

KOSOVA'YA MUHACİR İSKÂNİ	331	VENDOSJA E MUHAXHIRËVE NË KOSOVË
1880 SENESİ KOSOVA VİLAYETİ NÜFUS İSTATİĞİ (SADECE ERKEKLER)	333	STATISTIKA E POPULLSISË NË VILAJETIN E KOSOVËS MË 1880 (VETËM MESHKUJT)
1895 SENESİ KOSOVA VİLAYETİ NÜFUS İSTATİĞİ (KADINLAR DAHİL)	336	STATISTIKA MBI POPULLSINË NË VILAJETIN E KOSOVËS MË 1895 (BASHKË ME FEMRAT)
1900 SENESİ KOSOVA VİLAYETİ NÜFUSU	339	POPULLSIA E VILAJETIT TË KOSOVËS NË VITIN 1900
KOSOVA'YA GELEN BOŞNAK MUHACİRLERİN RUMELİ VİLAYETLERİNE İSKÂNİ	343	VENDOSJA E MUHAXHIRËVE BOSHNAK QË KANË ARDHUR NË KOSOVË NË VILAJETIN E RUMELISË
RUMELİ VİLAYETLERİNE HIRİSTİYANLARDAN GÜVENLİK GÖREVLİSİ TAYİNİ	344	EMËRIMI I PUNONJËSVE TË KRISHTERË TË SIGURISË NË VILAJETIN E RUMELISË

VAKIF FONDACIONE

YAKOVA'DA BİZEBÂN SÜLEYMAN AĞA VAKFI'NIN HESAP DÖKÜMÜ	349	LLOGARIA E GRUMBULLIMEVE TË VAKËFIT TË BİZEBÂN SYLEJMAN AGËS NË GJAKOVË
KOSOVA'DA SULTAN I. MURAD TÜRBEŞİ'NE KİTABE KONULMASI	353	VENDOSJA E MBISHKRIMIT NË TYRBEN E SULTAN MURATIT NË KOSOVË

FERIZOVİK KASABASI'NDA II. ABDÜLHAMİD ADINA YAPILAN CAMİ	354	NDËRTIMI I NJË XHAMIE NË FERIZAJ NË EMËR TË ABDYLHAMITIT II
KOSOVA'DA SULTAN MURAT TÛRBESİ'NİN TAMİRİ	355	RESTAURIMI I TYRBES SË SULTAN MURATIT NË KOSOVË
KÛPRÛLÛ'DE FAZIL AHMET PAŞA CAMİİ'NİN TAMİRİ	356	RESTAURIMI I XHAMISË " FAZËLL AHMET PASHA " NË QYPRIU
KOSOVA EVKÂF MUHASEBESİ TARAFINDAN DÛZENLENEN 1908 SENESİNE AİT MUHASEBE DEFTERİ	359	LIBRI I SHËRBIMIT TË KONTABILITETIT TË FONDACIONEVE TË VITIT 1908 NË KOSOVË

EKLER SHITESAT

EK I: 1844'TE PRİŞTİNE KASABASI'NIN NÛFUSU İLE SOSYAL ve EKONOMİK YAPISI	363	SHITESË I: GJENDJA SHOQËRORE DHE EKONOMIKE E POPULLSISË SË QYTETIT TË PRISHTINËS NË VITIN 1844
PRİŞTİNE KASABASI'NDAKİ MESLEKLER VE YILLIK GELİRLERİ	388 389	PROFESIONET NË QYTETIN E PRISHTINËS DHE TË ARDHURAT VJETORE
PRİŞTİNE KASABASI MAHALLE ve HANE SAYILARI LİSTESİ	390 391	REGJISTRI I LAGJEVE DHE SHTËPIVE NË PRISHTINË
PRİŞTİNE'DE MESLEK GRUPLARININ GELİR DAĞILIMI (1844)	392 393	SHPËRNDARJA E TË ARDHURAVE NGA PROFESIONET E NDRYSHME NË PRISHTINË (1844)
PRİŞTİNE'DE MESLEK GRUPLARININ DAĞILIMI (1844)	394 395	SHPËRNDARJA NË GRUPE SIPAS PROFESIONEVE NË PRISHTINË (1844)
EK II: 1844'TE VULÇITRIN KASABASININ NÛFUSU İLE SOSYAL ve EKONOMİK YAPISI	397	SHITESË II: GJENDJA EKONOMIKE DHE POPULLSIA NË QYTETIN E VUÇITËRNËS
VULÇITRIN KASABASI'NDAKİ MESLEKLER VE TOPLAM YILLIK GELİRLERİ	404 405	PROFESIONET NË QYTETIN E VUÇITËRNËS DHE TË ARDHURAT VJETORE
VULÇITRIN'DA MESLEK GRUPLARININ DAĞILIMI (1844)	406 407	SHPËRNDARJA NË GRUPE SIPAS PROFESIONEVE NË VUÇITËRNË (1844)
VULÇITRIN'DA MESLEK GRUPLARININ GELİR DAĞILIMI (1844)	408 409	SHPËRNDARJA E TË ARDHURAVE NGA PROFESIONET E NDRYSHME NË VUÇITËRNË (1844)
VULÇITRIN KASABASI MAHALLE VE HANE SAYILARI LİSTESİ	410 411	REGJISTRI I LAGJEVE DHE SHTËPIVE NË QYTETIN E VUÇITËRNËS
EK III: KOSOVA VİLAYETİ'NDEKİ VAKIFLAR	412	SHITESË III: INSTITUCIONET BAMIRËSE OSE FONDACIONET NË VILAJETIN E KOSOVËS

FOTOĞRAFLAR

Prishtine Saat Kulesi ve Fatih Sultan Mehmed Camii - Kulla e Sahatit në Prishtinë dhe Xhamia e Fatih Sulltan Mehmetit	19
Prizren Hükümet Konağı - Ndërtesa Qeveritare në Prizren	20
Kosova Mebûsu Ziver Bey (1876) - Deputeti i Kosovës: Ziver Beu	53
İpek Mebûsu Bedri Bey (1908) - Deputeti i Pejës : Bedri Beu	53
1908 Osmanlı Meclis-i Mebûsânı'ndaki Kosovalı mebûslar - Deputet e Kosovës të Parlamentit Osman të vitit 1908	55
Prizren Mebûsu Şerif Efendi - Deputeti i Prizrenit : Şerif Efendiu	55
Prizren Mebûsu Yahya Bey - Deputeti i Prizrenit: Yahya Beu	55
Prishtine Mebûsu Sava Stepanoviç Efendi - Deputeti i Prishtinës: Sava Stepanoviç	55
Prizren Mebûsu Vehbi Efendi - Deputeti i Prizrenit: Vehbi Efendiu	55
Sultan Reşad'ın Kosova ziyareti dolayısıyla süslenen Prishtine İstasyonu -	
<i>Stacioni i Prishinës i zbukuruar me rastin e vizitës së Sulltan Reshatit në Kosovë</i>	75
Prizren milli katolik kıyafetlerinden - Veshja Kombëtare e Katolikëve të Prizrenit	75
Prizren'den genel bir görünüm - Pamje e Përgjithshme nga Prizreni	81
Sultan Reşad'ın Kosova'yı ziyaretinde ikâmetine tahsis olunan Prishtine Hükümet Konağı -	
<i>Ndërtesa Qeveritare ku qëndroi Sulltan Reshati gjatë vizites së tij në Kosovë</i>	85
Sultan Reşad'ın Kosova'yı ziyareti münasebetiyle süslenen Prishtine Hükümet Konağı caddesi -	
<i>Rruga e ndërtesës Qeveritare e stolitur me rastin e vizites së Sulltan Reshatit në Kosovë</i>	85
Mitroviçe Tren İstasyonu - Stacioni i trenit në Mitrovicë	87
Mitroviçe'ye başka bir açıdan bakış - Një tjetër pamje nga Mitrovicë	89
Vardar Nehri üzerinde Tahta Köprü, Üsküp - Ura prej druri nbi lumin Vardar, Shkup	99
Hamdi Bey, Prishtine Mebûsu - Deputeti i Prishtinës: Hamdi Beu	100
Şaban Paşa, Prishtine Mebûsu - Deputeti i Prishtinës: Shaban Pasha	100
Kosovalı meb'uslar (1909), Şeref Efendi, Yahya Bey (Prizren), Hasan Bey (Prishtine) -	
<i>Deputetët e Kosovës (1909): Sheref Efendiu, Yahya Beu (nga Prizreni), Hasan Beu (nga Prishtina)</i>	101
Hasan Bey (Prishtine) - Hasan Beu (nga Prishtina)	101
Üsküp Askerî Rüşdiyesi, hoca ve talebeleri - Mësuesi dhe nxënësit e Shkollës Ruzhdije Ushtarake të Shkupit	102
Gilan Redif Dairesi ve Deposu - Zyra e Rezervistëve dhe Depoja e saj në Gjilan	109
Üsküp Kalesi ve Kışlası - Kalaja dhe Garnizoni i Shkupit	109
Üsküp Askerî Hastahanesi - Spitali Ushtarak në Shkup	113
Üsküp'te bir kışla - Një garnizon në Shkup	115
Üsküp İstasyonu'nda ahali - Njerëz të grumbulluar para Stacionit hekurudhor në Shkup	120
Un Fabrikası, Üsküp - Fabrika e Miellit, Shkup	124

Üsküp'te Vardar Nehri kıyısı - Pamje bregu të lumit Vardar në Shkup	129
Üsküp'te bir sokak - Pamja e një rrugice të Shkupit	141
Cuma namazını kılmak ve Murad Hüdavendigâr'ın türbesini ziyaret etmek üzere, Sultan Mehmed Reşad'ın Kosova Sahrası'na varışı (Mayıs, 1911)- Mbërritja e Sulltan Mehmed Reshadit në Fushën e Kosovës me qëllim faljen e namazit të xhumasë dhe vizitën e tyrbes së Sulltan Muratit	167
Halife ile birlikte Cuma namazı kılmak için Murad Hüdavendigâr Türbesi'ne gelen Arnavut kardeşlerimiz - Vëllezërit tanë shqiptarë që kanë ardhur tek tyrbja e Sultan Muratit për të falur namazin e xhumasë sëbashku me halifen	167
Üsküp'te, Vardar Nehri kıyısında bir tabakhane - Punishte regjje lekure në breg të lumit Vardar, Shkup	181
Prishtinë'de padişahı görmek için bekleyen ahali - Turma e njerëzve në pritje të ardhjes së Padishahut në Prishtinë	182
Meşhed-i Hüdavendigâr'da millî kıyafetleri ile Arnavut reisleri - Prijësit shqiptarë të veshur sipas veshjes kombëtare shqiptare në tyrbën e Sulltan Muratit	187
Mustafa Paşa Camii ve Hükümet Konağı, Üsküp - Xhamia e Mustafa Pashës dhe Ndërtesa Qeveritare, Shkup	189
Sultan Reşad'ın Kosova ziyaretini kapak konusu yapan Resimli Kitab mecmuası - Përmbledhja e Librit të Ilustruar, në kapakun e të cilit është trajtuar vizita e Sulltan Reshadit në Kosovë	197
Üsküp civarında asker sevkıyatı bakımından gayet mühim Prishtine Köprüsü - Ura e Prishtinës në vilajetin e Shkupit që luante një rol të rëndësishëm përsa i përkat lëvizjes së trupave ushtarake	200
Vardar Nehri ve Taşköprü, Üsküp - Lumi Vardar dhe ura e gurit Shkup	205
Demiryolu Köprüsü, Üsküp - Ura mbi hekurudhë, Shkup	205
Belediye Hastanesi, Üsküp - Spitali i bashkisë, Shkup	209
Taşköprü, Üsküp - Ura e gurit Shkup	213
Vardar Nehri üzerinde Tahta Köprü, Üsküp - Ura prej druri mbi lumin Vardar, Shkup	227
Mitroviçe'den genel görünüm - Ura prej druri mbi lumin Vardar, Shkup	235
Prishtine Tren İstasyonu - Stacioni i trenit në Prishtinë	245
Tabakhane ve Demirköprü, Üsküp - Punishtja e regjjes së lekurës dhe Ura prej Hekuri, Shkup	245
Vardar Nehri, Üsküp - Lumi Vardar, Shkup	251
Vardar Nehri kıyısı, Üsküp - Bregu i lumit Vardar, Shkup	251
Sultan Murad Türbesi'ni ziyaret eden Padişah Mehmed Reşad - Populli e priti me ngrohtësi Padishahun, Mehmed Reshadin, teksa shkonte të vizitonte Tyrben e Sulltan Muratit	257
Burmali Cami, Üsküp - Xhamia Burmallë, Shkup	257
Prishtinë'de Fatih Sultan Mehmed Camii - Xhamia e Sulltan Mehmet Fatihut në Prishtinë	267
Yakova kasabasından genel bir görünüş - Pamje e përgjithshme e kasabës së Gjakovës	277
Mekteb-i İbtidai, Üsküp - Shkolla filllore, Shkup	298
İbtidai Mekteb, Üsküp - Shkolla filllore, Shkup	321
Üsküp İdadî Mektebi - Liceu, Shkup	321
Taşköprü ve civarı, Üsküp - Tashkëpyr dhe rrethina, Shkup	327
Prishtinë'de ahali - Turma e Njerëzve në Prishtinë	328
Prizren müslüman kadın kıyafeti - Prizren köylü erkek kıyafeti - Malisyalı hristiyan kadın kıyafeti - Veshja e gruas muslimane Prizrenase - Veshja e fshatarit nga Prizreni - Veshja e malësore Katolike	335
Mitroviçe Tren İstasyonu - Stacioni i Trenit, Mitrovicë	337
Kosova Sahrası'nda Sultan Murad-ı Hüdavendigâr Türbesi - Tyrbeja e Sulltan Muratit në fushën e Kosovës	346
Sultan Murad-ı Hüdavendigâr Türbesi, Kosova - Tyrbeja e Sulltan Muratit në fushën e Kosovës	351

KISALTMALAR

A. DVNS. AHKR.d	Divan-ı Hümâyûn Sicilleri Rumeli Ahkâm Defterleri
A. DVNS.MHM.d	Divan-ı Hümâyûn Sicilleri Mühimme Defterleri
a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen makale
A. MKT. MHM	Sadaret Mektubi Mühimme
A. MKT. NZD	Sadaret Mektubi Kalemî Nezaret ve Devair Evrakı
A. MKT. UM	Sadaret Mektubî Kalemî Umum Vilâyât Evrakı
bkz.	Bakınız
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C. AS	Cevdet Askeriye
C. EV	Cevdet Evkâf
C. ML	Cevdet Maliye
C. NF	Cevdet Nafia
DH. İD	Dahiliye Nezareti İdare Evrakı
DH. MÜİ	Dahiliye Nezareti Muhaberât-ı Umumiye İdaresi
DH. SNM	Dahiliye Nezareti Sicil-i Nüfus Müdüriyeti
DH. TMİK	Dahiliye Nezareti Tesri-i Muamelât ve Islahât Komisyonu Evrakı
Doç.	Doçent
Dr.	Doktor
EV.d	Evkâf Defterleri
HAT	Hatt-ı Hümâyûn
HH. THR	Hazine-i Hassa Tahrirât
İ. AZN	İrâde Adliye ve Mezâhib
İ. DFE	İrâde Defter-i Hakanî
İ. DH	İrâde Dahiliye
İ. HR	İrâde Hariciye
İ. HUS	İrâde Hususî
İ. MBH	İrâde Mabeyn-i Hümayun
İ. MF	İrâde Maarif
İ. MVL	İrâde Meclis-i Vâlâ
İ. ŞD	İrâde Şura-yı Devlet
İ.Ü.	İstanbul Üniversitesi
MV	Meclis-i Vükelâ
s.	Sayfa
ŞD	Şûrâ-yı Devlet
ŞD. NF	Şûrâ-yı Devlet Nâfia
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TFR. 1. KV	Rumeli Müfettişliği Kosova Evrakı
vb.	Ve benzeri
Y. A. HUS	Yıldız Sadaret Hususi Evrakı
Y. EE	Yıldız Esas Evrakı
Y. MTV	Yıldız Mütenevvi Maruzat Evrak
Y. PRK. ASK	Yıldız Perakende Evrakı Askeri Maruzat
Y. PRK. AZJ	Yıldız Perakende Evrakı, Arzuhal ve Jurnaller
Y. PRK. AZN	Yıldız Perakende Evrakı Adliye ve Mezâhib Nezareti Maruzatı
Y. PRK. BŞK	Yıldız Perakende Evrakı Başkitabet Dairesi Maruzatı
Y. PRK. MF	Yıldız Perakende Evrakı Maarif Nezareti
Y. PRK. MK	Yıldız Perakende Evrakı Müfettişlikler ve Komiserlikler Evrakı
Y. PRK. MYD	Yıldız Perakende Evrakı Yaveran ve Maiyyeti Seniyye Erkân-ı Harbiye Dairesi
Y. PRK. TKM	Yıldız Perakende Evrakı, Tahrirâtı Ecnebiyye ve Mâbeyn Mütercimliği
Y. PRK. UM	Yıldız Perakende Evrakı Umumi

KOSOVA VİLAYETİ HARİTASI

Hicrî 1318 (M. 1900) tarihli Avrupai Osmanî haritasından yararlanılarak çizilmiştir.

ÖNSÖZ

Arşivlerin en önemli materyali olan belgeler, aradan uzun yıllar geçse de, bizlere kendilerini ifade etmeye devam ederler. Bu açıdan bakıldığında belge, geçmişten günümüze uzanan bir köprü vazifesini de üstlenmektedir. İnsan hafızasının unuttuğu birçok nokta, belgeleri tetkik etmekle yeniden ortaya çıkar. Belgeler milli hafızalardaki hatıraları canlandırarak kimi zaman yeni dostlukların kurulmasını, kimi zaman da var olan dostlukların temellerinin güçlendirilmesini sağlarlar.

Bilindiği üzere son dönem Osmanlı idarî yapılanmasında Kosova Vilayeti, günümüz Kosova idarî sınırlarının neredeyse üç katından daha büyüktü. Dolayısıyla elinizdeki eser bu çerçevede daha önceden hazırlanan *Osmanlı Yönetiminde Makedonya* adlı eserin kapsamı genişletilmiş bir hali olarak da değerlendirilebilir. Ancak eserde seçilen belgelerin çoğu, günümüz Kosova idarî sınırları içinde yer alan Priştine, Prizren, Gilan, Mitroviça, İpek vb. şehirlerden oluşmaktadır.

Osmanlı Arşiv Belgelerinde Kosova Vilayeti adlı eseri neşretmekteki ana gayemiz, iki ülke halkı arasında yüzyıllardır yaşanan birlikteliği tekrar hatırlamak, var olan dostluk temellerimizi güçlendirmek, araya giren zamanın eskittiği kültür köprüsünü yeniden kurmaktır. Tarih hızla akıyor. Son yıllarda değişen dünya dengeleri çerçevesinde, büyük sıkıntılar çeken Kosova insanı, kendine yeni bir gelecek ve yeni bir yol arayışında dost ve kardeş Türk insanının desteğini her zaman yanında bulacaktır.

Eserimiz; İdarî ve Mülki Düzenlemeler, Siyasî Hayat, Askerî Konular, İktisadî ve Sosyal Hayat, Hukuk, Din, Eğitim, Nüfus ve Vakıf konu başlıklarında tematik olarak düzenlenen ve kendi başlığı içinde kronolojik olarak sıralanan 1530-1912 yılları arasındaki 110 belge ile harita, plan, fotoğraf vb. görsel malzemeden oluşmaktadır. Ayrıca kitabın sonunda yer alan *Ek 1* Priştine Temettuat Defteri ile *Ek 2* Vülçitrin Temettuat Defteri'nden yararlanılarak hazırlanan tablo ve grafiklerin, bölgenin iktisadî tarihinin aydınlatılmasında büyük katkıları olacaktır. Yine *Ek 3*'te de Kosova Vilayeti'nde geçen vakıf isimlerinden tespit edilebilenlerin belge referanslarına ait tablo da yöre insanlarına bir fikir vermesi amacıyla hazırlanmıştır.

Bu vesileyle kitabın hazırlanmasında emeği geçen Başbakanlık Osmanlı Arşivi personeline ve özetleri Arnavutça'ya tercüme eden Kosova Arşivi'nden Refike Sülçevsi'ye teşekkür ederim. Bu tercüme sayesinde eserden yalnız Türkiye'de değil, Kosova'da da istifade edilecek olmasından dolayı duyduğum memnuniyetimi de ifade etmek isterim.

Türkiye ve Kosova dostluğunun kalıcı olması temennisisiyle...

Doç. Dr. Yusuf SARINAY
Devlet Arşivleri Genel Müdürü

ÖNSÖZ

Kosova ve ahalisi, Türk devleti ve milletiyle beş yüzyılı aşkın bir süre boyunca sıkı ilişkide idi. Bu ilişkiler, Kosovalıların hayatı ve ruhlarında derin izler bırakmıştır. Bu izlere yazılı belgelerde, mimarîde, sanatta, kültürde, geleneklerde vb. yerlerde rastlamak mümkündür. Bu kaynaklara başvurmada, bu sahada yaşayan toplulukların ve bu çerçevede Arnavutların kültürel ve tarihî geçmişinin gerçekçi bir şekilde ve tam olarak aydınlatılması mümkün değildir. Tarihçi, arşivci, mimar ve diğer araştırmacıların gelecekte birinci derecede öneme sahip olan Osmanlı belgelerinden yararlanmaları gerekir.

Kosova kültür ve tarihi açısından otantik belgelerle en zengin kaynağın Osmanlı Arşivi olduğu şüphesizdir ve bu belgeler Kosova'nın geçmişinin aydınlatılmasında en güvenilir kaynaklardır. Kosova Arşivi'nde Osmanlı belgelerinin ne yazık ki çok küçük bir kısmı muhafaza edilebilmiştir. Bunun sebebi de uzun süreli Sırp işgalcilerin (1912 yılından sonraki) hakimiyetidir. Bu hakimiyet süresince Osmanlı'dan kalma yazılı evrakın önemli bir kısmı siyasî amaçlarla ya imha edilmiş veya buradan başka yerlere nakledilmiştir. Bu belgelerin yokluğundan bilim adamlarımız, tarih araştırmaları için Sırbistan, Avusturya, Almanya, İtalya, Fransa, İngiltere vb. ülkelerin arşivlerinden yararlanmak durumunda kalmışlardır.

1998-1999 Kosova savaşından sonra, Kosova Arşivi'nin Dünya Arşivciler Konseyi'ne girme fırsatı doğmuştur. 2002 yılından itibaren Kosova Arşivi, Dünya Arşivciler Konseyi A Kategorisi üyesidir. Bunu müteakiben çeşitli ülke arşivleriyle doğrudan işbirliğimiz başlamıştır. Kosova Arşivi'nin işbirliği protokolü uyguladığı ülke arşivleri arasında, 2005 yılından itibaren T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü de yer almaktadır. Bu anlaşma çerçevesinde Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı'nda daha yoğun ve koordineli bir şekilde arşiv araştırmalarında bulunma imkânına kavuştuk. Bu işbirliği, Osmanlı döneminde Kosova'nın geçmişine ilişkin birinci derecede kaynak olan, Osmanlı kökenli arşiv belgelerinin yayınlanmasıyla daha da gelişecektir.

Bir dönemin siyasî şartlarından ötürü belirgin olamayan, Kosova ile Türkiye arasında eskiden var olan dostluk ilişkilerinin artık giderek geliştiği ve daha da belirgin bir hal aldığı sezilmektedir.

Ortak yayınların başlangıcını oluşturan *Osmanlı Arşiv Belgelerinde Kosova Vilayeti* adlı kitap, yalnız dönemi gerçekçi bir şekilde aydınlatmakla kalmayıp iki ülke ve bu çerçevede Türk ve Arnavut halkı arasındaki dostluk ilişkilerinin derinleştiğinin de bir göstergesi olacaktır.

Dr. Jusuf OSMANİ
Kosova Arşivleri Genel Müdürü

PARATHËNIE

Dokumentet arkivore vazhdojnë të na informojnë edhe pas viteve të tëra, dhe si të tillë janë në materiali më me rëndësi të madhe të arkivave. Shikuar nga ky aspekt, dokumentet janë një funksion të një ure, e cila shtrihet pre të së kaluarës në ditën e sotme. Shumë çështje të harruara në kujtesën e njeriut, mund të ripërtërihen me analizimin e dokumenteve arkivore. Me ringjalljen e kujtimeve kombëtare përmes dokumenteve, nga një herë mund të ndërtohen miqësi të reja, por edhe nga një herë mund të përforcohen themelet e një miqësie ekzistuese.

Dihet se Vilajeti i Kosovës nën administrimin Osman, ka qenë tri herë më i gjerë se kufijtë e Kosovës së sotme. Andaj teksti të cilin e keni në duar, mund të konsiderohet si një vëllim më i gjerë i tekstit të botuar më parë, me titullin *“Maqedonia nën Administrimin Osman”*. Por dokumentet e botuara në këtë tekst, kryesisht janë nga qytetet të cilët ndodhën brenda kufijve të Kosovës së sotme, si Prishtina, Prizreni, Gjlani, Mitrovica, Peja etj.

Qëllimi kryesorë i botimit të punimit *“Vilajeti i Kosovës në Dokumentet Arkivore Osmane”* është, rikujtimi i miqësisë disa shekulle ndërmjet të popujve të dy vendeve, përforcimi i themeleve të miqësisë ekzistuese, si dhe rindërtimi i urës kulturore e cila na është dëmtuar brenda një periudhe të ditur kohore. Historia është duke rrjedhur dhe duke kaluar shpejtë. Me ndryshimin e ekuilibrit botërorë, gjatë viteve të fundit populli i Kosovës ka vuajtur shumë. Në kërkim të një rruge të një ardhmërie më të bukur, populli i vuajtur Kosovarë, gjithnjë do ta ketë pranë përkrahjen e popullit vëlla turk.

Punimi është renditur në kapituj të tematikave të caktuara si, *Rregulloret Administrativo Pro-nësore, Jeta Politike, Çështjet Ushtarake, Jeta Ekonomiko Shoqërore, Drejtësia, Besimi, Edukimi, Popullata dhe Vakëfet*, si dhe në një rradhitje kronologjike prej vitit 1530 deri më 1912, dhe e begatuar me materiale pamore si, 110 dokumente dhe harta, plane, fotografi etj. Në shtojcat 1 dhe 2 gjenden tabelat dhe grafiket e përgatitura në bazë të *Temettüat Defteri* i Prishtinës dhe *Temettüat Defteri* i Vullqitërnës (Vushtrrisë), dhe se këto shtojca mund të shërbejnë në kuptimin më të mirë të historisë ekonomike të regjionit në atë periudhe. Po ashtu shtojca e tretë është përgatitur me një tabelë në të cilën janë shënuar vakëfet të identifikuar, si dhe dokumentet në të cilën ndodhën informatat. Tabela në fjalë është përgatitur për tu dhënë ide popullatës së këtij vendi lidhur me vakëfet në fjalë.

Në këtë rast dua të nderoj personelin Arkivit Osman të Kryeministrisë së Turqisë dhe zonjushën Refike Sülçevsi nga Arkivi i Kosovës, e cila na ndihmoi përkthimin e përmbajtjeve të dokumenteve në gjuhën shqipe. Dua të shprehë kënaqësinë time për faktin se punimi krahas Turqisë, do të shfrytëzohet edhe në Kosovë.

Me dëshirë që miqësia ndërmjet Turqisë dhe Kosovës të jet e përjetshme...

Doc. Dr. Yusuf SARINAY

Drejtorë i Përgjithshëm i Arkivave Shtetërore të
Republikës së Turqisë

PARATHËNIE

Kosova dhe populli i saj plot pesë shekuj ishte shumanshëm e lidhur ngusht me shtetin dhe popullin turk. Këto lidhje kanë lënë gjurmë të thellë në shpirtin dhe jetën e kosovarëve. Gjurmë të tilla hasen në dokumente të shkruara, në arkitekturë, në art, kulturë, folklor, traditë, etj. Prandaj, pa shfrytëzimin e këtyre burimeve është e pamundur të ndriçohet plotësisht dhe realisht e kaluara historike e popujve të kësaj hapësire, e sidomos e kaluara e popullit shqiptar. Historianët, arkivistët, arkitektët dhe të tjerët në të ardhmën duhet të shfrytëzojnë dokumentet osmane që janë njëherit edhe dokumente të dorës së parë.

S'ka dyshim që arkivat turke janë më të pasurat me dokumente arkivore autentike për të kaluarën e Kosovës dhe ato dokumente janë burimet më të besueshme dhe më reale për ndriçimin e historisë dhe të kulturës së Kosovës. Në Arkivin e Kosovës fatkeqësisht ruhet një numër tepër i vogël i dokumenteve osmane. Arsyeja e një mungese të tillë është sundimi i gjatë i regjimit serb që nga viti 1912, ku shumë dokumente me shkrim osmano-turk janë shkatërruar ose janë bartur nga vendi, kryesisht për motive politike. Punonjësit tanë shkencorë në krijimtarinë e tyre historike shkencore, në mungesë të këtyre dokumenteve kanë qenë të shtyrë t'i shfrytëzojnë, dokumentet e arkivave serbe, austriake, gjermane, italiane, angleze, frenge, etj.

Pas mbarimit të luftës së 1998-1999, arkivave të Kosovës iu mundësua që, si të pavarura, të inkuadrohen në rrjedhat botërore të arkivistikës, dhe në vitin 2002, Arkivi i Kosovës është pranuar në Këshillin Ndërkombëtar të Arkivistëve, në kategorinë A, si arkiv kombëtar. Pastaj filluan lidhjet dhe bashkëpunimet direkte me shumë arkiva të vendeve tjera të botës. Në mesin e vendeve që Arkivi i Kosovës nënshkroi protokolin e bashkëpunimit në vitin 2005 është edhe Drejtoria e Përgjithshme e Arkivave pranë Kryeministrit të Turqisë. Kjo mundësoi që të fillojnë, në mënyrë intensive dhe të koordinuar hulumtimet arkivore në Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı. Ky bashkëpunim po zgjerohet edhe me botimin e dokumenteve arkivore të proveniencës osmane të vlefshme si burime primare për të prezantuar në mënyrë reale të kaluarën historike të Kosovës dhe më gjerë të periudhës osmane.

Në këtë mënyrë edhe më tepër po dëshmohet dhe po thellohen marrëdhëniet miqësore në mes të Kosovës dhe Turqisë, marrëdhënie këto që kanë ekzistuar edhe më parë, por për shkak të rrethanave politike që ndodhej Kosova nuk kanë mundur të dëshmohen.

Libri "Vilajeti i Kosovës në dokumentet arkivore osmane" që është nismë e botimeve të përbashkëta do të jetë jo vetëm bazë për të ndriçuar atë të kaluar në mënyrë reale, por është edhe dëshmi për thellimin e marrëdhënieve në mes të këtyre dy vendeve, e sidomos të popullit shqiptar me popullin turk.

Drejtori i Arkivave të Kosovës
Dr. Jusuf OSMANI

**ESERDE GEÇEN BAZI YER ADLARI ve
GÜNÜMÜZ DİLLERİNDEKİ KARŞILIKLARI**

**EMRAT E DISA TOPONIMEVE TË VJETRA DHE
EMËRTIMI I TYRE NË KOHËN E SOTME**

Sıra No Nr. rendor	Türkçe Gjuhë Turke	Arnavutça Gjuhë Shqipe	Sırpça Gjuhë Serbe
1	Debre	Dibra	Debar
2	Dreniçe (Dreniça)	Drenica	Drenice
3	Ergiri	Gjirokastrë	-
4	Ferizovik	Ferizaj	Urosevac
5	Gerekar (Cülekar)	Gjlekar	Dulekare
6	Gilan	Gjilan	Gnjilane
7	Golava	Golava	Glava
8	Görice	Korçe	-
9	Gusine	Gusinje	Gusinje
10	İpek	Peja	Pec
11	İslatine (Slatine)	Slatin	Slatina
12	Slakovça	Slakovcë	Slavoce
13	İškodra	Shkodër	Shkodra
14	İstip	-	Stip
15	Kalkandelen	Tetovës	Tetovo
16	Komaran	Komaran	Komorane
17	Köprülü	-	Veles
18	Kuruşoviçe(Kruşevça)	Krushevc	Krusevac
19	Luma	Luma	Luma
20	Manastır	-	Bitola
21	Mitroviçe (Mitroviça)	Mitrovic	Mitrovica
22	Novabirda	Nobërdë	Novo Brdo
23	Prepol	-	Prijepolje
24	Priştine	Prishtinë	Pristina
25	Prizren	Prizren	Prizren
26	Rahofçe	Rahovec	Orahovaç
27	Taşlıca	-	Plevlja
28	Üsküp	Shkupi	Skopje
29	Vulçitrin (Viçitrin)	Vushtrija	Vulcitrn
30	Yakova	Gjakovë	Dakovica
31	Yenipazar	Yenipazar	Novi Pazar

Priştine Saat Kulesi ve Fatih Sultan Mehmed Camii
Kulla e Sahatit në Prishtinë dhe Xhamia e Fatih Sulltan Mehmetit
(i.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/24c)

Prizren Hükümet Konağı / *Ndërrësa Qeveritare në Prizren*
(I.U. Nadir Eseler Kütüphanesi, 779-76/13)

İDARÎ VE MÜLKÎ DÜZENLEMELER

ORGANİZİMİ ADMINISTRATİV
PRONËSOR DHE CIVIL

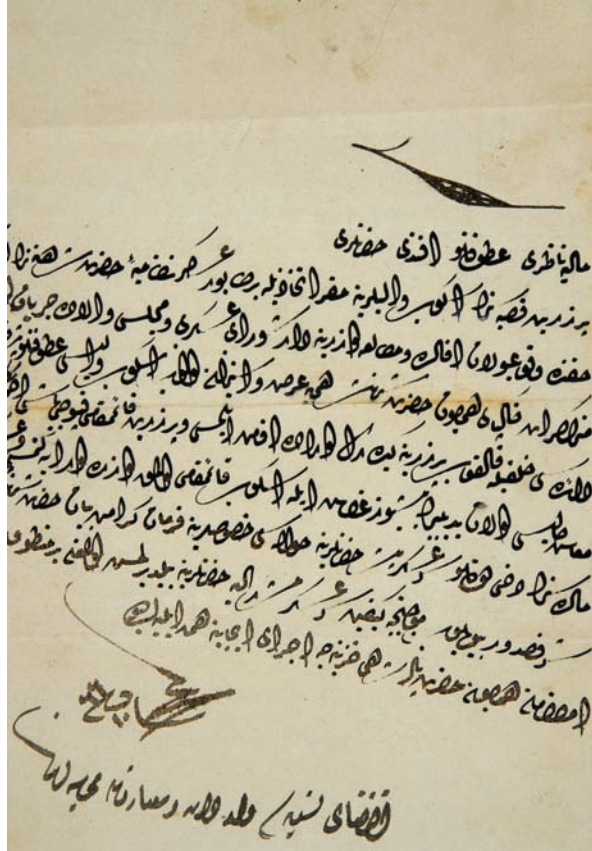

KOSOVA'DA İDARÎ VE MÜLKÎ DEĞİŞİKLİK

Prizren Kasabası, Üsküp Valiliği'ne vilayet merkezi olacağından Kalkandelen, Vranje ve İpek Kazalarının Prizren ve diğer kazaların da kaymakamlıkla idare edilmek üzere Üsküp tarafında kalacak şekilde idarî değişikliğe gidilmesi

NDRYSHIME NË QEVERINË CIVILE NË KOSOVË

Për arsye se qyteti i Prizrenit do të bëhet qendër e prefekturës së Shkupit, kazaja e Kallkandelenit, Vrajës dhe Pejës si dhe nënprefekturat e kazave tjera, duhet të bëjnë ndryshime në administratën e qeverisë
(3 Korrik 1850)

Maliye nâzırı atûfetli efendi hazretleri

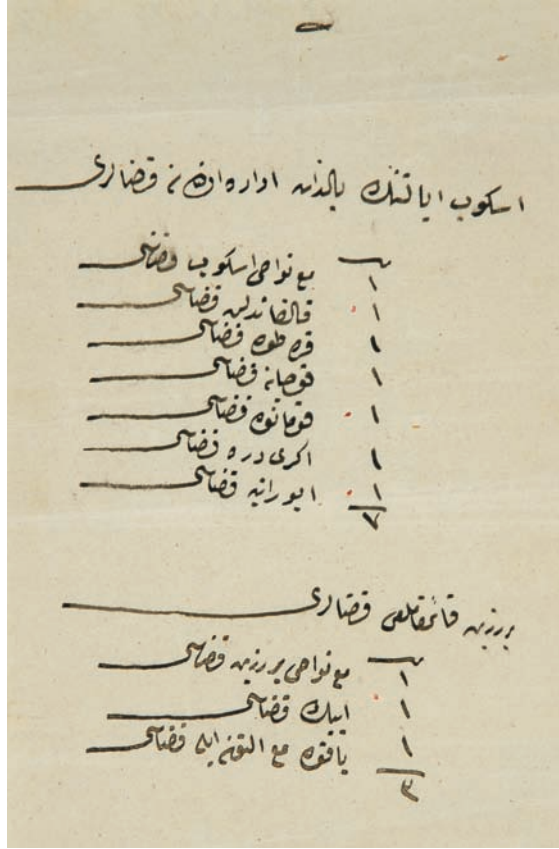
Prizren Kasabası'nın Üsküb valilerine makarrı-ı ittihâz ile bir tabur asâkiri nizâmîye-i hazret-i şahanenin ikâmesi hakkında vuku bulan ifade ve mütâlâa üzerine Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî ve Mec-lis-i Vâlâ'da cereyân eden müzâkerât hâki pâ-yı hümayûn-ı hazret-i Şehinşâhî'ye arz ve isfizân olunup Üsküb valisi atûfetli paşa hazretleri dairesi halkıyla kalkıp Prizren'e giderek orada ikamet eylemesi ve Prizren Kaymakamı Kapıcıbaşı Ahmed Bey'in dahi maaş-ı hâlîsi olan yedi bin beş yüz kuruş ile Üsküb kaymakamı olmak üzere oraya gitmesi ve asker maddesinin dahi devletli se-

rasker paşa hazretlerine havalesi hususlarına fermân-ı kerâmet-beyân-ı hazret-i Şehinşâhî şeref-sudûr buyurulup mûcebince keyfiyet serasker-i müşârunileyh hazretlerine bildirilmiş olmakla bermantûk-ı emr u fermân-ı hümayûn-ı hazret-i Padîşahî hazinece icra-yı icabına himmet eyleyeler deyu buyuruldu.

Fî 10 B sene [12]66 / [22 Mayıs 1850]

**

Üsküb Eyaleti'nin bizzat idare olunan kazaları

Ma'a-nevâhî Üsküb Kazası
Kratova Kazası
Koçana Kazası
Kumanova Kazası
Eğridere Kazası
İvraniye Kazası
[Toplam]

Aded

1
1
1
1
1
1
7

Prizren Kaymakamlığı kazaları

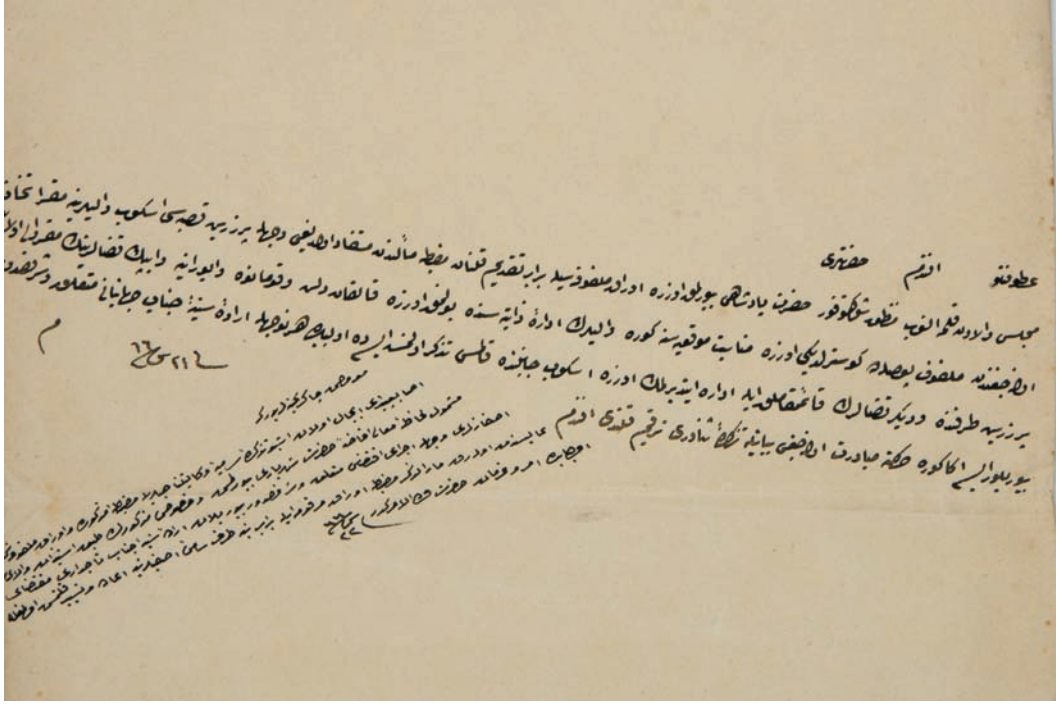
Maa nevâhî Prizren Kazası
İpek Kazası
Yakova maa Altunili Kazası
[Toplam]

Aded

1
1
1
3

Atûfetli efendim hazretleri

Meclis-i Vâlâ'dan kaleme alınıp manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i Padişahî buyurulmak üzere evrak-ı melfûsesiyle bereber takdim kılınan mazbata meâlinden müstefâd olduğu vechile Prizren Kasabası Üsküb valilerine makarr ittihâz olacağından melfûf pusulada gösterildiği üzere münasebet-i mevkiyesine göre valilerin idare-i zâtîyesinde bulunmak üzere Kalkandelen ve Kumano-va ve İvraniye ve İpek Kazalarının makarr-ı vali olan Prizren tarafında ve diğer kazalarda kaymakamlık ile idare etdirilmek üzere Üsküb cânibinde kalması tezekkür olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihanbânî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ona göre harekete mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 21 Ş sene [12]66 / [2 Temmuz 1850]

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Esâbi-pîrâ-yı ibcâl olan işbu tezkire-i sâmiye-i vekâlet-penâhîleriyle mazbata-i mezkûre ve evrak-ı melfûsesi meşmûlihâze-i ma'âlî-fâze-i hazret-i Şehriyârî buyurulmuş ve hususî mezkûrun tıbk-ı isfîzân-ı vâlâ-yı âsafâneleri vechile icra-yı iktizâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Tâcdârî muktezâ-yı âlîsinden olarak mârru'z-ı mazbata evrak-ı merkûme ile beraber yine taraf-ı sâmi-i âsafîlerine iade ve tesyîr kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 22 Ş sene [12]66 / [3 Temmuz 1850]

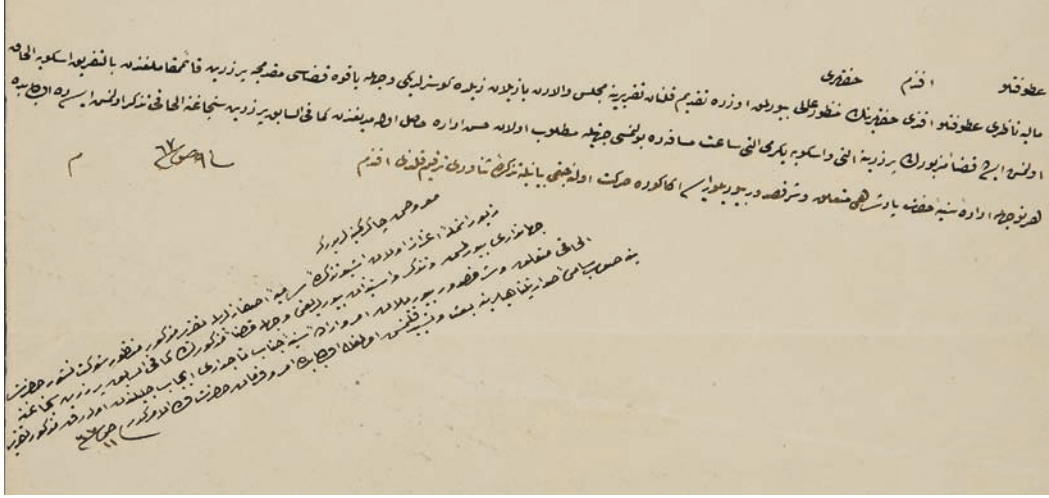

YAKOVA KAZASI'NIN TEKRAR PRİZREN'E BAĞLANMASI

Prizren'den ayrılarak Üsküp'e bağlanan Yakova Kazası'nın tekrar Prizren'e bağlanması

BASHKIMI I SËRISHËM I KAZASË SË GJAKOVËS ME PRIZRENIN

Riinkuadrimi i sërishëm i Kazasë së Gjakovës në trupin administrativ të Prizrenit, që më parë shkëputej nga trupi administrativ i Prizrenit dhe inkuadrohej në trupin administrativ të Shkupit (16 Dhjetor 1850)

Atüfetli efendim hazretleri

Maliye nâzırı atüfetli efendi hazretlerinin manzûr-ı âlî buyurulmak üzere takdim kılınan takrîrine Meclis-i Vâlâ'dan yazılan zeylde gösterildiği vechile Yakova Kazası mukaddemce Prizren Kaymakamlığı'ndan bi'ttefrîk Üsküb'e ilhâk olunmuş ise de kaza-i mezbûrun Prizren'e altı ve Üsküb'e yirmi altı saat mesafede bulunması cihetiyle matlûb olan hüsn-i idare hâsıl olamadığından kemâ fi's-sâbık Prizren Sancağı'na ilhâkı tezekkür olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i hazret-i Padişahî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ona göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 9 Safer sene [12]67 / [14 Aralık 1850]

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Zîver-i enmele-i i'zâz olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle takrîri mezkûr manzûr-ı şevket-nüşûrî hazret-i Cihandârî buyurulmuş ve tezekkür ve istîzân buyurulduğu vechile kaza-i mezkûrun kemâ fi's-sâbık Prizren Sancağı'na ilhâkı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı Tâcdârî icab-ı celîlinden olarak mezkûr takrîr yine savb-ı sâmiî Sadâret-penâhîleri'ne ba's ü tesyîr kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 11 Safer sene [12]67 / [16 Aralık 1850]

MİTROVIÇE'DE MUHACİR MAHALLESİ

Mitroviçe'de Saraybosna muhacirleri tarafından oluşturulan Gazi İsabey Mahallesi'nin isminin Saray Mahallesi olarak değiştirilmesi

LAGJJA E MUHAXHIRËVE NË MITROVICË

Ndërrimi i emrit të lagjes, nga lagjja e Gazi Isa Beut që është quajtur më parë në lagjja e Sarajit, e cila është e përbërë prej muhaxhirëve të Sarajbosnës në Mitrovicë
(6 Prill 1891)

Bâb-ı Âlî

Daire-i Sadâret

Âmedî-i Divan-ı Hümâyûn

Devletli efendim hazretleri

Kosova Vilâyeti dahilinde Mitroviçe Kasabası'nın İbre Nehri¹ cihetinde birkaç seneden beri Saraybosna muhacirleri tarafından inşa olunan hâneler mahalle şeklini aldığı ve iâne-i ahali ile bir de cami-i şerif yapıldığı cihetle mezkûr mahallenin evvelce yâd olunduğu Gazi İsabey nâmının Saray Mahallesi nâmına tebdiliyle muamelât-ı mukteziyenin ifası hususunun Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne havalesi tezekkür olunduğuna dair Şûrâ-yı Devlet Dahiliye Dairesi'nin mazbatas-ı leffen arz u takdim kılınmakla ber-mûceb-i mazbata icra-yı icabı hususunda her ne vechile emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise mantûk-ı âlîsi infaz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu, efendim.

Fî 26 Şaban sene [1]308 - Fî 24 Mart sene [1]307 / [5 Nisan 1891]

Sadrîazam
Kâmil

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûfıyla manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i hazret-i Padişahî şeref-müte'allik buyurulmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 27 Şaban sene [1]308 ve fî 25 Mart sene [1]307 / [6 Nisan 1891]

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Süreyya

¹ Günümüzde bu nehrin Türkçe adı *İbar*, Arnavutça adı *İbri* şeklindedir.

Handwritten text in Arabic script at the top of the page, including the word "طاهر" (Tahir) and "عنه" (from him).

حسن بك — برشته
Hassan Bey — Prestina

زدين
Yahya

Серафим
Синобат

Здрав
Маси

Могосир
Крстич

پرزینہ بیگ —
a Bey — Prezrine

شرف افندی —
Chéref Ef. — Prezrine

SIYASÎ HAYAT

JETA POLITIKE

باجیجی سلطان باجه جیجی

آرنا دوله قطعی دولت علیه عثمانیه نك - دم اینك کی مالک اهنی وضعیله اهنو قوجی انقلات ادرینه بوظعه - دم اینك طوقیه
طوقیه سلطت سینه نك تحت اداره سده قلده مالک نضض اولوب اقوم می دور نك کب اینکلس وسعت وقت و کذبدرنده کوریلده مدعی
ادرینه حاله واستقبال اهنی موقعی و سیاسی برقات و لها آیمه - دم اینك بولانه ساراهاک اکثر ادره - دم واسل اولوب
بوندرک الب مقصود و ادعا معلوم اولمقدنه - دم اینك آرنا دوله قلده بقطط لوقا دولت علیه عثمانیه نك نیر جاع مستقیم اقدوس
قائط آند و اید جک هیچ برقوم بویجوب بوقوم حادق اکر ادرک مسلم اولوب خاصیتله خلقت عظمی اسلامیه و نه ابرطن هیچ بروره
قیل ایدمه جکلس و دنا نره و مدیری فقط اید جک اضرملجا اولوب معاناه تعالی علی می و نه بر آرنا دوله اطلک دست آید
ایدسم اوانده آرنا دوله شعیه قه - کای سینی اید فقط اینکلس جنب و قوجیدرید بر نظر ادر هر سیه نه عزیز اولده منده و مدعی
دعی الله جیقا - جی اولوب جکلس کی بوقوم حرسیانه بولانه ادرک دهن جینیدی فقط ایدمه یامک اهنی تحت تابعیت عثمانیه بوقصد
بقطط جاده بولمه جکلس نه بوندرک دهن مسلم و قندلید مقصود اولوب طبع اید جی جاده که بولاندیله اسودر و آرنا دوله ایدر
کوز دیکسه اولوب دیکر بعضه قونورکلس مقاصد لرینک جیجی نایبه و سینی قرق ایلوج دیس مادیه و مقصود اید آرنا دوله بقطط
سارینی اغفال دکنی قنورک الله ایلوه ایسی اخصال و شملک ایلک و بر دیجیه قه - بوا یس کی اقدماندینک کونده که موی قنور
موقعی اولوق بولمقدنه آرنا دوله نك ا کوز موی برکن بسخن اجیدک مقور الله تجید دولت علیه عثمانیه اید جکی خفته
موروم قانی شک و شبه نه دینه اولوب اعظم قنورک آید نه - که دوقم بوظعه قنورکدره دور ایدوله مقصود جاکله در عدل و سزدر
و طلع علم شولایج بولرین ادره دولت عثمانیه نك - دم اینك بقا نك نایبی مجرد آرنا دوله فقط دهن نه موی و متوقف اولوب
آرنا دوله بولرین حال قنورکلس عویث ادره دولت علیه دهن تعلوه و فاسد نایبی بولرین جیجی بونرکله نك الله اهنی هر دیو تدبیر
سیریه قنیه اولوب اهنی اونی برمودله اید اخلایله مودنه -
المخص آرنا دوله اهنی نه درجه دیوک اید سیکله لرید اوقه - یوک و اوقه - جوقه اولمقدنه بونرکله لک اوکی الله ربه بوظعه نك
حال و استقبال بقا نك نایبی دوقم دوشید جک مودک الک مسلم و شجدرنده -
- دم اینك قلده مالک دولت علیه نك عمری مع سده آرنا دوله نك دهن اصداغ اهل الجیجی برلیه مقصود نك بکلی اهنی بنیه توقیف
هر دینده برقمیجین نکل اید جک ایدج سارخلدر اهنی باعث سلامت اولوب اولوب ایدج بواصلان تقسیمات حشره ادرینه آرنا دوله بکلی
بسخن موی دهن اولوب جوقله آرنا دوله و دیانک سیکله تقسیم مقصود بعضه دیانک اکثری - دم بولانه ده قلوب اهل اسلامیه اقلین
بولمقدنه که تقسیم دیانات حشره حد دلرین بک دقته باقرین حدت غلاییه نك بولانه وقوع و دیانک اسکی حریه نیکه و مشرور

ARNAVUTLARIN OSMANLI DEVLETİ'NDEN AYRILMAK İSTEMEDİKLERİ

Önemli bir kısmı Sırp, Bulgar ve Yunan Devletlerine terk edilen ve geri kalan kısmı da yine bu devletlerin işgali tehlikesiyle karşı karşıya olan Arnavutların yaşadığı coğrafyada, Rumeli'deki diğer kavimlerin aksine, Müslüman ve Hristiyan Arnavutların din ve milliyetlerini korumak için Osmanlı Devleti'nden ayrılmak istemedikleri / Berlin Antlaşması'nda öngörülen Arnavutluk ıslahatının kesinlikle Müslüman Arnavutların aleyhine olduğu ve ıslahatın uygulanması durumunda bölgelerinde azınlık durumuna düşecekleri / Bulgaristan'ın bir "Makedonya Meselesi" çıkarma peşinde olduğundan Selanik, Manastır ve Kosova'ya silahlı çeteler gönderdiği / Arnavutların bulunduğu bölgelerin muhafazasındaki en önemli çarenin, Arnavutların yaşadığı vilayet ve sancaklarının tek bir vilayet çatısı altında birleştirilip başına ehliyetli bir valinin tayin edilmesi olduğu, bu yapılmadığı takdirde Arnavutluk'un kısa bir süre içerisinde elden çıkabileceği ve sonrasında ise Osmanlı Devleti'nin Rumeli'deki varlığının tamamen sona ereceğine dair Arnavut temsilcilerin bölgeyle ilgili düşünceleri ve Sultan II. Abdülhamid'den talepleri

SHQIPTARËT NUK DËSHIROJNË TË NDAHEN NGA SHTETI OSMAN

Një pjesë e madhe e trevave shqiptare që kanë mbetur nën sundimin e shtetit serb, bullgar dhe grek edhe pse vendet e tjera që ende nuk janë nën sundimin e tyre, janë në rrezik, përkundër popujve tjerë në Rumeli. Shqiptarët që i përkasin besimit islam po edhe ata të krishterë, për ta ruajtur identitetin e vet nuk duan të ndahen nga shteti osman. Në Marrëveshjen e Berlinit është paraparë që reforma shqiptare është kundër shqiptarëve të besimit islam, dhe nëse zbatohen këto reforma shqiptarët e besimit islam do të mbeten pakicë në vendin e vet. Bullgaria për ta ndezë "Çështjen e Maqedonisë" dërgon çeta të armatosura në Selanik, Maqedoni dhe Kosovë. E vetmja zgjidhje ishte që të gjitha vilajetet dhe sanxhaqet shqiptare të mbliidhen në një vilajet dhe ta detyrojnë (angazhojnë) një vali më të dalluar, nëse nuk merren parasysh kërkesat e popullit shqiptarë. Ekziston frika se shumë shpejtë shteti osman do ta humb fuqinë e vet në Rumeli. Kërkesa i shtrohet Sulltan Abdylhamidit II prej përfaqësuesve shqiptarë (27 Gusht 1879)

Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesi'ne

Arnavudluk kıt'ası Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye'nin Rumeli'ndeki memâlikinin ehemmi ve husu-suyla ahîren vuku bulan inkılâbât üzerine bu kıt'a Rumeli'nin doğrudan doğruya Saltanat-ı Seniyye'nin taht-ı idaresinde kalan memâlikin nısfı olup akvâm-ı mütecâvirenin kesb etdikleri vüs'at ve kuvvet ve kendilerinde görülen müdde'iyât üzerine hâlen ve istikbâlen ehemmiyet-i mevkî'ye ve siyasiyesi bir kat daha artmışdır. Rumeli'nde bulunan sair ahali ekseriyet üzere Rum ve Slav olup bunların ise maksad ve iddiaları malum olduğundan Rumeli'nde Arnavud kavminden başka tav'an Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye'nin zîr-i cenâh-ı müstelzimü'l-felâhında kalmağı arzu edecek hiçbir kavim bulunmayıp bu kavmi sâdıkın ekser efrâdı müslim olmak münasebetiyle Hilâfeti uz-mâ-yı İslâmiye'den ayrılmağı hiçbir vakit kabul edemeyecekleri ve zaten din ve milliyetlerini muhafaza edecek âhar melce' olmayıp maâzallahi teâlâ mile-i mütecâvireden biri Arnavudluk'a itâle-i dest-i istila ederse o anda Arnavudların şimdiye kadar kemâl-i serbestî ile muhafaza etdikleri cinsiyet ve kavmiyetleriyle beraber nazarlarında her şeyden aziz olan mezheb ve milliyetlerini dahi elden çıkarıp mahv olacakları gibi bu kavmin Hristiyan bulunan efrâdı dahi cinsiyetle-

[illegible]

rini muhafaza edebilmek için tahtı tâbiyeti Osmaniyye’de bulunmaktan başka çare bulamaya-
caklarından bunların dahi müslim vatandaşlarıyla müttefik olmaları tabîi ise de çe fâide ki Yu-
nanlılarla Slavlar ve Arnavudluk’a öteden beri göz dikmiş olan diğer bazı komşular kendi ma-
kâsıdlarının husûlünü te’min ve teshîl zımında emvâl-i desâyis-i maddiye ve maneviye ile Arna-
vudluk’un tebaa-i gayrı müslimesini iğfal ve kendi nüfuzları altına almak esbâbını istihsâl ve is-
tikmâl etmekte ve bir dereceye kadar bu işdeki ikdâmâtlarının günden güne semeresini iktitâfa
muvâfık olmakda bulunduklarından Arnavudluk’un Allah göstermesin bir gün büsbütün ecnebile-
rin nüfuzu altına geçmesiyle Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye’ye edeceği hizmetden mahrûm kalması
şekk ü şübheden vâreste olan e’âzım-ı muhâtarâtı âtiyedendir ki devletçe bu nokta hâtırlardan
dûr edilmemek muktezâyâtı hâliyyeden add olursa sezâdır.

Muhâtı ilm-i âlem-şumûl-i âlî buyurulduğu üzere Devlet-i Osmaniyye’nin Rumeli’nde bekâsı-
nın te’mini mücerred Arnavudluk’un muhafaza-i dâimesine menûr ve mütevakkıf olup Arnavud-
luk’un bulunduğu hâl-i hâtır-nâk umumiyet üzere Devlet-i Aliyye’ye dahi ta’alluk ve münasebeti
tâmmesi bulunduğu cihetle bu tehlikenin önü alınmak için her türlü tedâbîr-i serî’aya teşebbüs
olunmak ehemmiyeti ednâ bir mülâhaza ile anlaşılır mevâddandır.

El-hâsıl Arnavudluk’un ehemmiyeti ne derece büyük ise tehlikeleri de o kadar büyük ve o ka-
dar çok olduğundan bu tehlikelerin önü alınarak bu kıt’anın hâlen ve istikbâlen bekâsının te’mi-
ni devletçe düşünülecek mevâddın en mühim ve müsta’cellerindendir.

Rumeli’nde kalan Memâlik Devlet-i Aliyye’nin umumu sırasında Arnavudluk’un dahi ıslâh-ı ah-
vâlî için Berlin Muâhede’sinin yirmi üçüncü bendine tevfikân her vilâyetde bir komisyon teşekkül
edecek ise de sair mahaller için bâ’is-i selâmet olacak olan bu ıslâhât taksimâtı hâzıra üzerine
Arnavudluk’un bilakis büsbütün mahvını dâ’î olup çünkü Arnavudluk’da vilâyâtın şimdiki taksimi
muktezâsınca bazı vilâyâtın ekseriyeti Rum ve Bulgar’da kalıp ahali-i İslâmiye ekalliyetde bulu-
nacaktır ki taksim-i vilâyâtı hâzıra hududlarına pek dikkatle bakıldığı suretde meselâ Yanya’nın
Yunan ve Kosova Vilâyeti’nin eski Sırbîye nâmıyla Manastır Vilâyeti dahi Bulgaristan’ın metâlib
ve iddialarına mutabık tesadüf etmiş olduğu anlaşıyor. Bu takdirde Arnavudluk kıt’asınca de-
vam eden fikri ecânibe her gün meydana konulan iddia ve metâlib bu suretde dahi kuvvet bul-
duğundan fazla bazı elviyede ârâ-yı umumiyeye müracaat olursa hususiyet-i mülkiye ve milliyeye
için ahali-i İslâmiye re’yden mahrum bulunacak bir suretle taksim edilmiş olduklarından bu cihet-
lerde ahalinin ekseriyeti ârâsıyla ıslâhât nâmı altında vâki olacak icraât her hâlde Rum ve Slav
ile sair cinsiyetlerin menfaatine mutabık olmakla beraber Rumlarla Slavlar ve sair akvâm-ı müte-
câvire Arnavud kavminin nâmını bile inkâr edip bu akvâmın her biri bundan istifade ile maksad-
larını tesrî’e ve Arnavudluk’un bir parçasını alıp oranın ahalisini kendi cinsiyetine çevirmeğe mu-
vâffak olacakları derkârdır. İşte bunlar şimdiye kadar Arnavudluk’un parça parça bulunmasın-
dan istifade ederek bu maksadlarına hayli hizmet etmiş oldukları gibi bu defa ıslâhâtı vilâyâtın
şimdiki taksimi üzerine icra olunacak olursa maksadlarını bir kat daha ileriye sürüp adeta az za-
man zarfında Arnavudluk’u nâmı kâle alınmayacak bir hâle getireceklerdir.

Arnavudlar bu tehlikeleri görüp Saltanat-ı Seniyye ve Hilâfet-i Kübrâ-yı İslâmiye’den ayrılma-
ğı da ölümden beter add etdiklerinden vatanlarının tamamıyla bir nokta-i ittihadı getirilmesini ve
düşmanâne mukabele edebilecek bir hâlde bulundurulmasını ehass-ı âmâl edinmekte olup vâ-

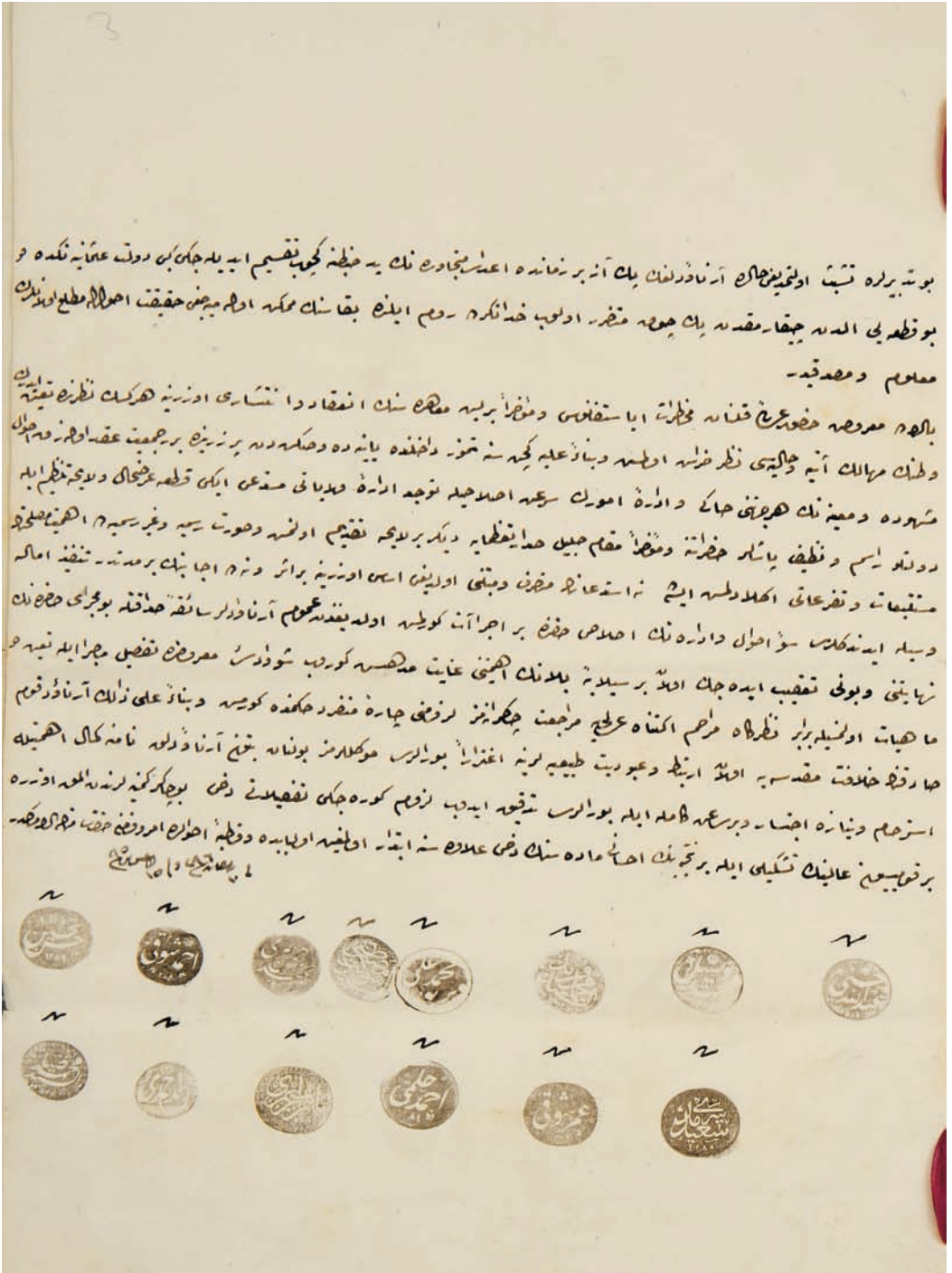
kı'an bu fikre biraz geçce uyandığı ve hükûmât-ı mahalliye'nin muâvenâtına mazhar olamadığı cihetle Berlin Konferansı'na Arnavudların haklı âvâze-i şikâyetleri işidilemeyerek Arnavudluk'un hayli mevâki-i mühimesi Karadağ ve Sırbie'nin eline geçdiyse de Yunan'ın bi-gayrı hakkın taleb ve iddia etmekde olduğu ve Arnavudluk'un bir cüz-i ehemmi olan Narda ve Preveze cihetinin saye-i muvaffakiyetvâye-i hazret-i Padişahî'de kurtarılacağı ve umum Arnavud kavmi tarafından bu mevâki'e şimdiden kurtarılmış nazarıyla bakıldığı derkârdır. Bununla beraber gerek bu cihet ve gerek Ayastefanos Muâhede'si'nin Bulgaristan'a vermiş olduğu yerler ve Sırbie'nin iddiası altında bulunan mahaller ki Arnavudluk'un sülûsânından ziyadedir. Şimdilik kurtulmuş ise de akvâm-ı mezkûrenin müdde'âları bâki olup entrikaları dahi yer altından işlemekte ve hatta Sırbie Emâreti'nin kongrede muayyen olan hududa kâni' olmayıp ve bu hududun hudud-ı tabiî olmadığı vesile edinip tağyîrini umumen Avrupa'dan istemekde olduğu gibi Bulgaristan Emâreti dahi her gün Selanik ve Manastır ile Kosova Vilâyâtı dahiline bir takım çeteler sevkiyle iş'âl-i nâire-i fesadla Ayastefanos Muâhede'si'nin çizdiği haritanın istihsâline vesile edinmek üzere âlemi siyasete bir Makedonya Meselesi çıkarmağa çalışıp ve bir dereceye kadar oraların huzurunu kaldırıp makâsıdının mukaddemâtını hâzırlamakda bulunduğundan istikbâl için dahi muayyen meşhûd olan bu tehlikenin önü alınmak ictizâ eder.

İmdi bunun çare-i mücerred-i Arnavudluk kıt'asının bir nokta-i ittihadı cem'îyle bir vilâyet teşkil olunmak ve muahharan icra olunacak ıslâhât bu vilâyet nâmına icra edilmek icab edip çünkü bu takdirde ekseriyet Arnavudlarda ve ehli İslâm'da kalacağından ıslâhât gerek memleketin refah ve saadetini ve gerek devletin te'min-i istikbâlini ictizâ etdirir bir surette olacak ve akvâm-ı mütecâvireye bir sed çekilip iğfalât ve entrikaların önü alınmış bulunacaktır. Böyle olduğu hâlde Arnavudluk'un muhtac bulunduğu tanzimât dahi ta'mim ve icra olunarak bugüne değin vergi ve asker vermekden müstesna kalmış ve bir hâl-i vahşette yaşamakta bulunmuş pek çok tarafları dâire-i intizam ve inkiyâda alınacak ve bu vechile devletin vâridâtı şimdiki mikdarının def'aten iki üç misline bâliğ olacağı gibi bu kıt'adan hîn-i hâcetde alınabilecek asker dahi iki yüz bin kişiden eksik olmayıp şecâ'at ve cesareti fitriyeleri de müsellemler olduğundan Rumeli'nde Devlet-i Aliyye'nin bir hısn-ı mefîni hükmünde bulunacaktır. Bundan mâadâ Hristiyan ahali dahi zaten ve tab'an sâdik olup öteden beri devlet uğrunda müslüman vatandaşlarıyla beraber kanlarını döke gelmiş ve bazı taraflarda komşularının nüfuzu altına geçmeleri mahzâ noksanî-i ıslâhât ve mesâvî-i idareden ileri gelmiş olmakla bu ıslâhâtı görünce onların dahi öteye beriye meyil etdirilmek tehlikesinden kurtarılıp istikbâl için hiçbir muhâtarâ kalmayacağı şüphesizdir.

Elhâsıl Devlet-i Aliyye'nin Rumeli'nde bekâ-yı şevketinin mevkûfun aleyhi olan Arnavudluk kıt'a-i mühimesinin kurtarılmasıyla devletin te'min-i istikbâl etmesi bu kıt'anın yani maa-Narda Preveze ve Yanya, Ergiri, Berat, Görice, Manastır, Debre, Prizren, Üsküb, Priştine ve İşkodra Sancaklarının bir vilâyete cem'îyle ehliyet ve dirayeti ve namus ve iffeti müsellemler bir zâtın vali nasbına ve ondan sonra vâlid-i mâcid hazret-i Şehriyârînin icra buyurmuş oldukları Tanzimât-ı Hayriye'nin ta'mimiyle zât-ı hazret-i Padişahînin vaz' ve icra-yı efkâr-ı medeniyenîsârında bulundukları ıslâhât-ı esasîyenin umum sırasında oraca da icrasına mütevakkıftır. Zira malum olduğu üzere şimdiye kadar İşkodra ve Kosova ve Manastır ve Yanya Vilâyetlerini muhâtarât-ı mâziyeden muhafazaları için nasıl ki seksenden ziyade tabur asâkiri muntazama ve gayrı muntazama- nın istihdamıyla vâridâtlarının kâffesini sarf ve istihlâk eylemiş iseler buraların ehemmiyeti evvel-

kinden iki-üç derece ziyadeleşmiş olduğundan devlet vilâyâtı mezkûrede elbetde daha ziyade yani yüz yirmiden mütecâviz tabur asker istihdamına mecbur bulunacak ve bununla beraber yine bin türlü muhâtarât içinde kalacaktır.

Amma idare-i vilâyetin tevhi'd ve islâhı hâlinde muhafaza-i hudud için o mikdar askere lüzum kalmayıp yüz tabur yerine hums derece asâkir ile muhafaza-i hudud ve emniyeti umumiye'nin tak-

rîr ve te'sisi gayet sehl olacağını taahhüd edercesine te'min etmiş olsak hilâf değildir. Bu hesaba vilâyâtı mezkûrenin hâl-i hâzırı üzere ibkâsındaki mazarrat ve tevhîdi hâlinde husûle gelecek fevâid ve muhasenât bir kere muvâzeneye alınırsa tevhîd-i idareden ciheti siyasiyesinden başka mülkiye ve askeriyece hazine-i devlet fevkalâde hem tasarrufât icra eylemiş hem de bir kavmi aksâm-ı müte'addideye taksim ile idareyi teşettüt hâlinde kurtarmış olacağından her hâlde yalnız bu iki kalemden tasarrufâtı külliye hâsıl olacağından mâadâ her şube-i idare dahi böyle pek çok muhasenâtı câlib-i mevâd görüldüğü cihetle mesele-i ahîreden devletçe olan zayıta muâdil zahmetsizce bir kuvvete mâlik olmuş olacaktır ki bu tedbirle Arnavudluk kıt'ası hem tassallut-ı ecânibden emin ve hem de hüsn-i intizam-ı idarenin vereceği fevâidle az zaman içinde bedâyi'-i medeniyete karîn olacağı arz ve izahdan vârestedir.

Bu tedbirlere teşebbüs olunmadığı hâlde Arnavudluk'un pek az bir zamanda a'dâ-yı müte-câvirenin yedi zabtına geçip taksim edileceği gibi Devlet-i Osmaniyye'nin de bu kıt'ayı elden çıkarmakdan pek çok mutazarrır olup hüdâ-negerde Rumeli'nde bekâsının mümkün olamayacağı hakikatı ahvâle muttali' olanların malum ve musaddakıdır.

Bâlâda ma'rûz huzur-ı âlî kılınan muhâtarât Ayastefanos ve muahharan Berlin Muâhede-si'nin in'ikâd ve intişârı üzerine herkesin nazarında ta'ayyün ederek vatanın mehâlik-i âtiye ve hâliyesi nazar-hırâş olmuş ve binâenaleyh geçen sene Temmuz dahilinde Yanya'da ve sonradan Prizren'de bir cemiyet akd olunarak ahvâl-i meşhûde ve muayyeninin her cihetini hâkî ve idare-i umûrun sür'atı islâhiyla tevhîd-i idare-i vilâyâtı müsted'î iki kıt'a arzuhâl ve lâyiha tanzim ile devletli Rasim ve Nazif Paşalar hazerâtına ve muahharan makam-ı celîli Sadâret-i Uzmâ'ya diğer bir lâyiha takdim olunmuş ve sureti resmiye ve gayr-ı resmide ehemmiyeti maslahatın mütebbiât ve teferruâtı anlatılmış ise de ne istid'ânın mutasarrıf ve mübtenî olduğu esas üzerine bir eser ve ne de ecânibin bir müddetdir tenfiz-i âmâle vesile edindikleri sû-i ahvâl ve idarenin islâhı hakkında bir icraât görülmüş olduğundan umum Arnavudlar sâika-i sadakatle bu mecrâ-yı hâzıranın nihayetini ve bunu takib edecek olan bir seylâbe-i belânın ehemmiyetini gayet müdhiş görüp şu vadi-i ma'rûza tafsili mecrâ ile ta'ayyün-i mâhiyât olunmasıyla beraber nazar-gâh-ı merâhim-iktinâh-ı âliye müracaat-ı çâkerânemiz lüzumunu çare-i münferid hükmünde görmüş ve binâen alâ zâlik Arnavud kavmi sâdıkının Hilâfet-i mukaddesiye olan irtibât ve ubûdiyeti tabiiyelerine iğtirâren buraları müvekkilerimiz bulunan bütün Arnavudluk nâmına kemâl-i ehemmiyetle istirhâm ve niyaza ictisâr ve bir sür'at-ı kâmile ile buraları tedkik edip lüzum göreceği tafsilâtı dahi bu çâkeri kemînelerinden almak üzere bir komisyon-ı âlînin teşkili ile bir neticenin ih-sânı maddesinin dahi ilâvesine ibtidâr olmağın ol bâbda ve kâtıbe-i ahvâlde emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 10 Ramazan sene [1]296 ve fî 15 Ağustos sene [12]95 / [27 Ağustos 1879]

(Mühürler)

CEMİYET-İ İTTİHADIYE-İ PRİZREN'İN KURULMASI VE ALDIĞI KARARLAR

Arnavutların yaşadığı toprakları Osmanlı Devleti'nden koparmayı ve Müslümanları Rumeli'den atmayı hedefleyen Avrupa devletlerinin düşüncelerine karşı Manastır, Debre, Kosova, Priştine, Prizren, Üsküp, Yenipazar, Preveze, Yanya, Ergiri ve Berat Sancakları ileri gelenlerinin Müderris Hacı Ömer Efendi'nin başkanlığında, 2 Ekim 1879 tarihinde Prizren Maraş Tekkesi'nde bir araya gelerek Prizren Heyeti İttihadiyesi'ni kurdukları / Sayısı hükümetçe 10'a çıkartılması düşünülen Arnavut vilayetlerinin söz konusu toplantı kararlarına göre tek bir vilayette birleştirilerek ehliyetli bir valinin atanmasını istedikleri ve talepler gerçekleşmeden hiçbir ıslahatı kabul etmeyecekleri

DOKUMENT MBI VENDIMET E MARRA NË MBLEDHJEN E THEMELIMIT TË LIDHJES SË PRIZRENIT

Në këtë dokument theksohet themelimi i Lidhjes së Prizrenit kundër ideve të shteteve evropiane për përqashtimin e myslimanëve nga Ballkani (Rumelia) dhe shpëputjen e trojeve shqiptare nga shteti osman. Lidhja themelohet me pjesëmarrjen e klerikëve nga sanxhaqet e Manastirit, Dibrës, Prishtinës, Shkupit, Jeni Pazarit, Prevezës, Janinës, Ergirit dhe Beratit. Takimi mbahet me 2 tetor 1879 në teqenë "Marash" të Prizrenit nën kryesimin e Myderriz Haxhi Ymer Efendiut. Në këtë takim merret vendimi që dhjetë vilajetet shqiptare të cilat planifikoheshin të themeloheshin nga Qeveria Osmane, të bashkohen në një vilajet të vetëm dhe të emërohet një vali më i aftë (kompetent). Klerikët shqiptarë nuk do të pranojnë asnjë reformë para përmbushjes së kërkesave të lartpërmendura.
(3 Tetor 1879)

Fî 21 Eylöl sene [12]95 / [3 Ekim 1879]

İlcaâtı hükm-i zaman ile bin iki yüz doksan altı senesi şehri Şevval'in on beşinci Çarşamba günü nefsi Prizren'de Maraş Tekkesi'nde Gega ve Toska yani umum Arnavudluk'un rüesâsıyla ahali vekillerinden mürekkeb in'ikâd eden cemiyeti umumîde esas olmak üzere hususâtı âtiyetü'l-beyân bi't-tezekkür Cemiyeti İttihadiyece icabının icrasına karar verilmiştir.

Birinci madde

Cemiyetimiz ve bütün Arnavud kavmi maâzallahu Teâlâ âhar bir devlet ve hükûmet idare ve himayetini ve İslâmiyet'in aheng-i umumîsinden ayrılmayı ölümden beter nazarıyla bakarak hiçbir vakit bir suretle kabul edemeyeceğimizden Devleti Aliyye-i Osmaniyye ve Hilâfeti Kübrâ-yı İslâmiye'ye irtibâtı kâmile ve Padişahımız şevketli kudretli el-Gazi Sultan Abdülhamid Han efendimiz hazretlerine sıdk-ı ubûdiyet ve tâbiyetle müfhehir olduğumuz bütün âleme karşı ilân ve teb-yîn ve sıdk ve mütâva'atımız devleti meşrû'a-i metbû'amıza arz ve te'min edilecekdir.

İkinci Madde

Evvelâ din-i mübînimizin sâniyen Devleti Aliyye ile beynlerinde mün'akid olan mukâvele-ik-tizâsınca Avusturya Devleti'nin işgal-i askerîsi altında bulunan nikâtı selâse-i malumedir ki Taşlıca, Prepol ve Priboy mevkileridir. Ondan berisinden bi'l-itibar Yenipazar Sancağı ve Plave ve

صفت و نصایح اخلاقیه در صورتی که این دو فن بی

مکلف

و زحفه

تَقَا، وَلَمْ يَفْقَهُ

وقف کجور

وزنه صده

Gusine Kazaları içeriye yani Arnavudluk'a alınarak Prizren ve İşkodra ve Debre ve Berat ve Ergiri ve Maa-Narda Preveze ve Yanya ve Görice ve Manastır ve Üsküb ve Priştine Sancaklarını hâvî bugün yedimizde vâki bulunan vatanımızın müttehidin muhafazasına ve maâzallahu Teâlâ bu yerlerin herhangi bir noktasına düşman tasallut ve tecavüz ile veyahud hâlen ve istikbâlen devlet ve âhar taraftan buna aksi bir karar verilir ise ve bir de Avusturyalıların işgal-i askerîlerinin altında bulunan işbu noktalardan tecavüz veyahud zulüm ve ta'addî vuku bulacağı tahakkuk eder ise der-akab Prizren Hey'eti İttihadiyesi tarafından bâb-ı devlete arz-ı keyfiyet olunmakla beraber umum Arnavudluk ahalisi yek-vücut olduğu hâlde ayrıca yapılan kararnâme vechile müsellahan müdafaa ve bi-eyyi hâlin vatanımızın her türlü müdahâlâtdan vikâyesine çalışılacaktır.

Üçüncü Madde

Arnavudluk'un hâlen ve istikbâlen her türlü müdahâlâtı düşmandan masûniyeti ve husûl-i sadet-hâli bu kıt'anın münkasım olduğu Yanya ve İşkodra ve Manastır [ve] Kosova dört vilâyetin lağvıyla idaresinin münhasıran bir vilâyete cem'ine mütevakıf ve mübtenî olduğu derkâr idüğünden devlet ve millete mutazammın olacağı muhasenât ve fevâidi gösterilerek mezkûr vilâyetler merkezlerinin ehemmiyeti mevkiyeleri hasebiyle mutasarrıflık suretiyle idare olunarak vilâyetçe taksimâtı hâzıra yerine bütün Arnavudluk için yeniden bir vilâyetin teşkil ve ehliyet ve dirayeti ve namus ve ırzını devlet ve milletçe müsellemler bir zâtın vali nasb ve tayini hususuna müsaade-i Pa-dişahî istihsâline sıdk-ı mesâî ve makderet olunacaktır.

Dördüncü Madde

Gasb ve sirket ve katl gibi ef'âl-i kerîha şer'an ve aklen memnû ve mezmûm olarak hiçbir vakit ve lâ-siyyemâ böyle bir zaman-ı nâzikde böyle hâllerin vuku'undan ve yekdiğere husûmet-den tevakkî ve ictinâb farz-ı ayn olduğundan bi-mennihî Teâlâ hey'eti ittiyadiyizce vuku bulacak teşebbüsâtın husûl-i semeresiyle vilâyetin teşkiline ve milletimizin inzimâm-ı ârâsıyla devletçe ittihâz buyurulacak usul ve idarenin te'sisi ve icrasına kadar bu gibi ef'âl-i kabîhanın kat'an vuku'a gelmemesine efrâdımıza varıncaya kadar cümlemiz tarafından takayyüd ve ihtimâm olunacak ve geçen sene ittifak ve ittihad olunduğundan bi'l-ittibar şimdiye kadar her ne sirket ve gasb olunmuş ise o makûle şeyler bi-eyyi hâlin ashâbına iade olunacağı gibi bunun ve sair cürm ve cinayet mütecâsirleri ve şâyed ba'd-ezîn dahi maâzallahu Teâlâ bunun hilâfında hareket edenler olur ise o misillüler başkaca tanzim olunacak kararnâme-i muvakkate mücebince te'dib edilecek ve bununla beraber dahili daire-i ittihad olan rüesâ ve eşraf-ı memleket esbâb-ı ittihad ve ittifakımızın taharrîsiyle an-samimi'l-kalb ciddi bir suretle sa'y ve hüsn-i hizmete mecbur olup bu hizmet ve sadakatdan iktirân ve ittihadı halel verecek suretde bedhâhât öte beri temellük ve taleb-i menfaat-ı şahsî ile ilkâ-ı tohum-ı nifak edenler olur ise o makûleler hain ve casus-ı din ve vatan nazarıyla bakılıp milletçe te'diblerine müsâra'at olunacaktır.

Beşinci Madde

Bi-mennihî Teâlâ vilâyetin teşkiline kadar Prizren'de bir hey'eti ittiyadiyenin lüzum-ı vücudu müttefekunaleyh olup buna dair başkaca bir kararnâme tanzim olunacağından bâlâda muhar-rer umûr için muktezî olan teşebbüsâtın icrasına cümlemiz müttefikü'l-efkâr olduğumuzu ve cüm-

lemiz bu bâbda besa verdiğimiz mübeyyin işbu mazbata temhîr kılındı. Cenâb-ı Hüdâ kâffeten âmâl ve harekâtımızın mûcib-i necât-ı dâreyn olan Şeriat-ı mutahhara-i Ahmediyeye mutabık olmasını müyesser ve tevfikât-ı celîle-i Rabbâniyesini cümlemize rehber buyursun. Âmin.

Fî 17 Şevval sene [12]96 ve fî 21 Eylöl sene [12]95 / [3 Ekim 1879]

Manastır Sancağı

Malik Ahmed İbrahim Es-Seyyid Ali Rıza

Debre Sancağı

Abdullah İbrahim Mahmud Hasan Zühdü Abdullah İbrahim Yusuf Zihni İlyas

Kosova'da Priştine Sancağı

İsmail Zeynel Abdülvahab İlyas

Yusuf Ziyaeddin Mehmed Şevki Salih Mehmed Şerif Zeynelabidin

Prizren Sancağı

Yusuf Abdullah Sadık Sıdkı Hasan Fevzi Receb

İsmail Hakkı Mehmed Kahraman Mustafa Ruhi

Üsküb Sancağı

Abdülbaki Abdurrahman Remzi İsmail Hakkı

Yenipazar Sancağı

Mahmud Hayri Ed-Dâ'î Debreli Ali Osman Nuri Eyüb

Görice Sancağı

Âli-ı Aba Alu

Preveze ve Yanya ve Ergiri ve Berat Sancağı

Toskalık eşrafından ve vekillerinden Dersaâdet'de bulunmuş olan zevât-ı malumenin cemiyette mevrûd Şevval sene [12]96 ve Eylöl sene [12]95 tahrirâtı müşterekleri mücebince meb'ûsen Prizren'e gelen

Ömer Şevki

Abdullah Hüsnü

Hâl-i hâzır ilcaâtıyla bu kere in'ikâd eden cemiyeti acizânemizde din ve vatanımızın bi-lut-fillahi Teâlâ her türlü muhâtarâtdan mahfûziyet ve masûniyeti esbâbı taharrî ve mütâlâa edilerek bu maksadımız noktasına vüsûlün birinci hatvesi olmak üzere elviye-i malumeyi câmi' olan bütün Arnavudluk'un bir idare altına cem'iyetle bir vilâyetin teşkili zımında bâb-ı devlete müracaat olunması tensîb ve telgrafla arz-ı keyfiyet olunmuş ve bi-mennihi'l-kerîm bu vilâyetin teşekkülüne ve re's-i vilâyetde meclis-i umumî in'ikâdıyla usul-i idarenin teessüsüne kadar geçen sene bi'l-ictimâ' verilen besayı te'yiden Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'd-devama tâbiyyet ve zât-ı şevket-simâtı hazreti Padişahîye sadakat ve ubûdiyetimize sâibe-i hâlel getirilmeyecek derece asayiş-i mahallîyi muhafaza ve Hüdâ-negerde düşmanlar tarafından vatanımıza tecavüz ve ta'addî vuku'unda hemen kuvve-i umumiye ile müdafaa esbâbını şimdiden istihzâr etmek ve dahili daire-i ittihad olan mahaller şu'abâtının mercî-i olup ber-vech-i âfî vezâifi muayyenesi dairesi dahilinde kâffe-i müzâkerât ve ihtarâtı umum Arnavudluk'a nâfiz ve müessir bulunmak üzere merkezi Nefs-i Prizren Kasabası olarak Cemiyeti İttihadiye teşkiline müttefikan karar verilmiştir.

Cemiyet ve Şu'abât-ı İttihadiye'nin Suret-i Teşkilâtı ile Vezâifi

Her karyede müteşekkil olan ihtiyâr meclisleri o karyede Cemiyeti İttihadiye'nin şu'abât-ı mülhakası makamında bulunacaktır.

Karyeler şu'abât-ı mülhakası ol karyenin tâbi olduğu müdürlük şube-i mülhakası veyahud ka-za şubesi tarafından vuku bulacak iş'âr ve ihtarı der-akab icra etmek vazifesiyle mükellefdir.

Müdürlük olan mevâki'de kurâ-yı mülhakası intihâbı tahtında olarak üç neferden ekal olmamak şartıyla lüzumu kadar azâdan mürekkeb şube-i mülhaka nâmıyla birer meclis teşkil olunacaktır.

Müdürlük şu'abât-ı mülhakası re's-i kazadaki şube tarafından vuku bulacak iş'âr ve ihtarı der-akab infaz etmeye mecburdur.

Her kazada nevâhî-i mülhakasının mütehayyizânından birer zât bulundurularak nefsi kasa-ba müntehablarıyla beraber yedi neferden ekal olamamak üzere lüzumu mikdar azâdan mürek-keb birer şube teşkil olunacaktır.

Merkez Hey'eti İttihadiyesi tezekkür ve tensîb edeceği hususâta dair kazalar şu'abâtına vu-ku bulacak iş'âr ve ihtarları der-akab ve sûratle infaz ve icra olunacak ve iş'ârât ve ihtarât-ı vâ-kı'a içinde şâyân-ı kabul olabilecek bir mâni'a üzerine icrası kâbil olmayan cihetler bulunur ise onların esbâb-ı mûcibesi gösterilerek ve vakit geçirilmeyerek Merkez Hey'eti İttihadiyesi'ne ce-vaben bildirilecektir.

Maa-Narda Preveze ve Yanya ve Ergiri ve Berat Sancaklarının Hey'eti İttihadiye Merkezi'ne bu'd mesafeleri münasebetiyle münferiden muhaberenin mülâhaza-i ta'assürüne binâen her san-cakdan üçer zevâtı müntehabe bulundurulmak ve merkezi mahallince ehemmiyeti mevkiyesine göre Narda veyahud Preveze bulunmak üzere bir şube teşkili olup Merkez Hey'eti İttihadiye-si tarafından vuku bulacak iş'âr ve ihtar işbu şube vasıtasıyla elviye-i mezkûre şu'abâtına tebliğ ile icabı icra kılınacak ve icabât-ı hâl ve zamana göre şube-i mezkûre cânibinden Cemiyeti İtti-hadiye'ye beyân olunacak mütâlâât Cemiyeti İttihadiyece taht-ı nazarı itinaya alınacaktır.

Merkez Cemiyeti İttihadiyesi ber vech-i âfî sancak ve kazalar müntehablarından mürekkeb olup Müderis Hacı Ömer Efendi hazretlerinin riyâseti tahtında bulunacak ve efendi-i mûmâiley-hin bir mazereti şer'iyyesi zuhurunda müntehablardan kendisinin tevkîl edeceği zât riyâset ede-cektir Cemiyet kitâbeti ise azâ-yı müntehabenin en iktidarlısı cânibinden ifa veyahud hey'etçe haricden bir kâtib tedarikine himmet buyurulacaktır.

Azâ-yı mûmâileyhim muteber ve ahalinin emniyetini kazanmış ehliyetli ve hamiyetli takımın-dan olmaları ve cümlesi ahalinin taht-ı intihâbında bulunmaları meşrûtdur.

Merkez Hey'eti İttihadiyesi'nde adi ve hasbe'l-iktizâ fevkalâde olarak zarurî vuku bulacak masârîfâta her kazanın hâl ve isti'dâtına göre Cemiyeti İttihadiye re'y ve tensîbiyle şubelere ve kezâlik şubelerce vuku bulacak bu gibi masârîfâtı zarurîye kazaları ahalisine bi't-taksim umum tarafından te'diye ve tesviye olunacaktır.

Merkez Hey'eti İttihadiyesi her türlü ihtimalâta karşı medâr-ı emniyet olmak ve tatbik-i ittihâz olunmak üzere evvel emirde azâ-yı müntehabenin mühür ve imzalarını hâvî kâffe-i şu'abâta bi-rer mazbata gönderecektir.

Merkez Hey'eti İttihadiyesi kâffe-i müzâkerâtını azâ-yı müntehabenin sülûsân ekseriyeti ârâ-

siyla kararlařdıracak ve bu suretle sülüsân ekseriyeti ârâsiyla hâsil olan kararlarda ekalliyet ekseriyete tâbi olup tasdik edeceklerdir.

Merkez Cemiyet-i İttihadiyesi'nde kâffe-i müzâkerât için verilecek kararlar mazbatalara rabt ile zîrlerini azâ-yı müntehabe mühr-i zâfîleriye temhîr edecekler ve kaza şu'abâtına vuku bulacak iş'âr ve ihtarına azâ-yı müntehabenin umumen mühr-i zâfîleriyle memhûr mazbataya merbût olacaktır.

Reis Hacı Ömer Efendi Hazretleri

Prizren Sancağı'ndan	Azâ	Yenipazar Sancağı'ndan	Azâ	Priştine Sancağı'ndan	Azâ
Kalkandelen Kazası'ndan	1	Yenipazar Sancağı'ndan	1	Priştine, Gilan, Preşova Kazalarından	1
Luma Kazası'ndan	1			İpek ve Vulçitrın Kazalarından	1
Maa-Gusine Yakova Kazası'ndan	1				
Üsküp Sancağı'ndan	Azâ	Manastır Sancağı'ndan	Azâ	Debre Sancağı'ndan	Azâ
Üsküp Sancağı'ndan	2	Manastır Sancağı'ndan	2	Debre Sancağı'ndan	2
İşkodra Sancağı'ndan	Azâ	Preveze, Yanya, Ergiri ve Berat ve Görice Sancaklarından			
İşkodra Sancağı'ndan	1	Her sancakdan birer ve nihayet beş sancakdan iki azâ			

Umumiyât

Arnavudluk'da sâkin olan umum ahali bir vatan evladı olup din ve mezheb mugayereti uhuvvet-i vataniyeye hiçbir vakit mâni olamayacağından herhangi din ve mezhebe tâbi olur ise olsun her sınıf ahalinin can mal ve ırzı tahtı muhafaza-yı umumiyede olarak emin ve masûndur ve hâl-i hâzır harekâtı askeriye vuku'unda bu rakıkaya her ferd dikkat ve riâyete mecburdur.

Ber-vech-i bâlâ vilâyetin teşkiline ve idare-i muntazama te'sisine kadar âharını katl, cerh, darb, namusunu hetk etmek diğerin hukukunu cebren ahz, gasb ve sirkat ve din, vatana hiyanet eylemek gibi her nev'i cürm ve cinayet mütecâsirleri kurâdan merkeze varıncaya kadar şu'abât ve Cemiyet-i İttihadiye ve ahali tarafından kat'an himaye ve vikâye olunmayıp o makûlelerin derdestle Hükûmet-i Seniyye'ye teslimlerine hükûmâtı mahalliyeye pek ziyade teshîlât ve muâvenet ibrâz olunacaktır.

Bu makûle cürm ve cinayet ashâbının icra-yı cezalarında hükûmet-i mahalliye memurlarının iğmâz [ve] tesâmühü görülür ise mâ-fevklerine ve nihayet bâb-ı devlete kadar arz-yı şikâyetle gerek bu makûle mücrim ve canilerin ve gerek o misillü memurların cezasız kalmamalarına şu'abât ve Cemiyet-i İttihadiye tarafından sarf-ı mesâî ve gayret kılınacaktır.

Bu gibi cürm ve cinayet ashâbından firar edip de hayyen derdestleri mümkün olamayanlar

haklarında şu'abât ve Cemiyet-i İttihadiye hükûmât-ı mahalliye ile bi'l-ittifak Şeri'at'a mutabık ve hıfz-ı asayiş ve inzicâr-ı âmmeye maksadıyla usul-i beldeye muvâfık bir suretle behemehâl cezaların ifasına ve bu makûleleri istishâb ve muhafaza edenler haklarında dahi fâil-i cürm ve cina yet muamelesinin icrasına itina edilecektir.

Cemiyet ve şu'abât-ı ittihadiyenin ber-vech-i bâlâ ittihâz ve icra edeceği tedâbîr-i cezaiye-den dolayı bilâhare mücrim ve caniler veyahud onların vâris ve vekilleri tarafından cemiyet ve şu'abât-ı ittihadiye aleyhinde vuku bulacak iddiaları mesmû' olamayacaktır.

Hükûmeti Seniyye memurları tarafından efrâd-ı vatan hakkında bi-gayrı hakkın bir muamele-i zulm ve gadr vuku bulur ise bu gibi mazlumîn ve ma'zûrîn şu'abât ve Cemiyet-i İttihadiye tarafından vikâye ve muhafaza olunarak memurîn-i mûmâileyhim haklarında taraf-ı Hükûmeti Seniyye'den icra-yı cezalarına Cemiyet-i İttihadiyece bez-i makdûr olunacaktır.

Memuriyete ta'alluk ve temelluk münasebetiyle veyahud şahsî bir menfaat kasdıyla Cemiyet-i İttihadiye maksadına mugayir vaz' ve hareket ve devlet ile millet arasına veyahud efrâd-ı vatan beynine ilkâ-yı tohum-ı nifaka cür'et ederek hain-i vatan ve casus nazarıyla bakılacaklar her ne kadar vahşiyetde bulunur ise bulunsun familyasıyla beraber Arnavudluk'dan harice çıkıp gitmeye Cemiyet-i İttihadiye tarafından icbâr edileceklerdir.

Tertibât-ı Askeriye

Dahili daire-i İttihad olan mahallerden inde'l-iktizâ sevk olunabilecek kuvve-i askeriye geçen seneki ictimâda tertib edilip şu kadar ki hükûm-i zaman iktizâsınca bugün bütün Arnavudluk'un alîl ve marîzleri müstesna olmak üzere on beş yaşından altmış yaşına kadar olan ahalisi umumen asker ve muhafaza-i din ve vatan uğrunda feda-yı cana hâzır olduğundan evvel emirde şu'abât şimdiden her kazanın bâlâda muharrer esnân dahilinde olan efrâd-ı umumiyesini dört sınıf itibarıyla bir hânede dört ve daha ziyade nüfus olanlar birinci ve üç nüfusluları ikinci ve iki nüfusluları üçüncü ve bir nüfusluları dördüncü sınıf olmak üzere der-akab sebt-i defter edip zâbitânını intihâb birle bir kıt'a künye defterini süratle Cemiyet-i İttihadiye'ye gönderecektir.

Vilâyetin teşekkülüne ve idare-i muntazama teesüsüne kadar maâzallahu Teâlâ a'dâ-yı mütecâvireden vatanımız aleyhinde bir hareket ve tecavüz vuku'unda kasdın ve maslahatın ehemmiyetine göre silah altına alınıp sevk edilmesi lâzım gelen askerın evvelki tertibe ve bu kere yapılacak defterlere göre kazalara taksimen tayin mikdarı ve bunların hüs-ni intizam ve vefâret-i askeriyelerinin muhafazası ve tayinât ve levâzımâtın tedarik ve istihzârı ve suret ve vakit ve mevki-i sevk ve hareketlerinin etrafıyla bi'ttezekkür şu'abâta iş'ârı hususunun Cemiyet-i İttihadiye'nin cümle-i vezâifindendir.

İnde'l-iktizâ bir mahalle sevk olunacak askerın tayinât ve idare ve sair levâzımı tertibâtı umumiyesinin tezekkür ve şu'abâta iş'âr ile ve o vasıta ile mevki-i fi'le ve icraya vaz'ı ber-vech-i bâlâ Cemiyet-i Umumiye'nin cümle-i vezâifinden ise de asâkir-i mürettebeden lâ-ekal birinci ve ikinci sınıflar için def'aten birer çift çarık tedariki ve Cemiyet-i İttihadiye'nin hâle münasib ve mutedil her kazaya tayin ve iş'âr edeceği üzere en az bir mâhlık tayinâtları erzak ve bedelinin süratle nasıl istihzâr olunacağının te'emmül ve tefekkürü şubelerin birinci vazifesidir.

Cemiyet-i İttihadiye tarafından her ne vakit asker için bir iş'âr ve ihtar vuku bulur ise aranılacak askerın işbu deftere bi'l-müracaa hemen birinci sınıftan ve kifayet etmez ise ikinci ve sırasıyla üçüncü ve dördüncü sınıflardan doldurup tayin olunacak mevkie sevk edilmek ve bu usul

ile aranılacak mikdar birinci sınıftan dolduğu hâlde diğer sunûfdan aranılmayıp kuvvetü'z-zahr bırakılmak ve bu hizmet-i vataniye bedenlen ifa olunup kati'yen bedel kabul olunamamak ve her türlü suistimâlâtıdan tevakkî olunmak şubelerin vazife-i mahsusasıdır.

Manastır Sancağı

Ali Ferid Alu Mehmed Rasim Osman Şani Tevfik
Malik Ahmed Es-Seyyid Ali Rıza

Debre Sancağı

Abdullah İbrahim Hasan Zühdü Yunus Zühdü İlyas

Kosova'da Priştine Sancağı

Şakir Zeynel İbrahim Abdülvahab İlyas
Salih Yusuf Ziyaeddin Hasan Zühdü Mehmed Şerif Zeynelabidin

Prizren Sancağı

Mehmed Kahraman Hasan Hüsnü İsmail Hakkı Hasan
Es-Seyyid Mehmed Abdurrauf Mustafa Ruhi Ömer

Üsküb Sancağı

Abdülbaki Abdurrahman Fevzi İsmail Hakkı

Yenipazar Sancağı

Mahmud Hayri Ed-Dâ'î Debreli Ali Osman Nuri Eyüb

Görice Sancağı

Preveze, Yanya, Ergiri, Berat Sancakları

Toskalk eşraf ve vekillerinden Dersaâdet'de bulunmuş olan zevâtı malumenin Cemiyet'e mevrûd fî Şevval sene [12]96 ve fî Eylöl sene [12]95 tarihli tahrirâtı müşterekeleri mücebince meb'ûsen Prizren'e gelen,

Arnavudluk'un kuvve-i umumiyesi hıfz-ı vatan hususunda her vakit müttehid ve yekdiğerine muâvin olup iktizâsı hâlinde bir cihetin öbür tarafa da yardımcı olacağı derkâr ise de düşmanlarımızın mevkiine göre Arnavudluk asker-i mürettebesi ber-vech-i âfî mahallere müdafaa edeceklerdir.

Yakova, İpek, Gusine ve Nefs-i Prizren Kazaları Karadağ'a müdafaa edeceklerdir.

Elbasan'dan mâadâ Debre ve Manastır ve Üsküb ve Priştine Sancakları ve Kalkandelen ve Luma Kazaları Sırbie ve Bulgaristan'a müdafaa edeceklerdir.

Preveze ve Yanya ve Ergiri ve Berat ve Görice Sancaklarına İstarova ve Elbasan Kazaları Yunan'a müdafaa edeceklerdir.

Yenipazar Sancağı Sırp ve Avusturya ve Karadağ arasında tesadüf ederek yerinden kımıldanması caiz değildir.

Maâzallah Avusturya'nın tecavüzü hâlinde Arnavudluk'un kuvve-i umumiyesi müdafaa edeceklerdir.

Ömer Şevki

Abdullah Hüsnü

**

[illegible]

Kosova Mebûsu Ziver Bey (1876)
Deputeti i Kosovës: Ziver Beu
(Resimli Kitab, c. 1, s. 329)

İpek Mebûsu Bedri Bey (1908)
Deputeti i Pejës : Bedri Beu
(Resimli Kitab, c. 2, s. 990)

Telgrafnâme

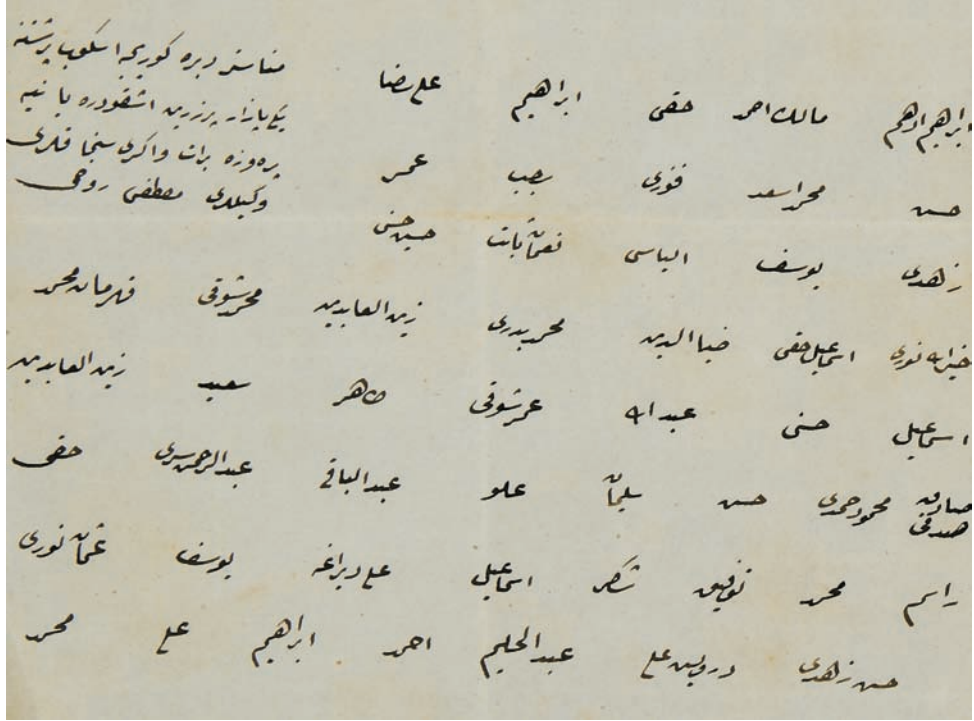
Mahreci	Numarası	Kelimesi	Tarih
Prizren	1605	290	22 Eylül [12]95 / [4 Ekim 1879]

Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbet-i Celîlesi'ne

Umum Arnavudluk rüesâ ve ahali vekillerinden mürekkeb bu kere in'ikâd eden cemiyet-i çâkerânemizde Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye'ye ve Hilâfet-i Kübrâ-yı İslâmiye'ye teba'iyet ve Padişah-ı efham şevketli kudretli Gazi Sultan Abdülhamid Han efendimiz hazretlerine sıdk-ı ubûdiyeti kemterânemiz esas ittihâz olunarak selâmet-i milliye ve vataniyemiz hakkında cereyân eden müzâkerâtı acizânemizde vatanımızın muhâtarâtı hâzıra ve âtiyesinin ref'i esbâbının birincisi Arnavudluk'un Yanya, İşkodra, Manastır ve Kosova nâmıyla dört vilâyet üzerine olan şimdiki taksimâtı idaresinin tevhiidiyle umum Arnavudluk'a bir vilâyetin teşkili ve ehliyet ve iffeti devlet ve milletçe musaddak bir valinin tayini irâdesi olup taksimâtı hâzıranın ifası hâlindeki mazarrat ve tevhiidi idare hususundaki muhassenât Dersaadet'de bulunan Arnavudluk eşraf vekilleri tarafından takdim kılınan lâyhada tafsil olunduğuna ve her çend nikâtı selâsede bile Avusturyalılar üzerine hücum edilmek hususundaki heyecanı ahali irâde-i seniyye vechile saye-i hazreti Padişahide şimdilik teskin olunmuş ise de bundan ve gerek Sırbie ve Karadağ Bulgar ve Yunanlıların görölüp işidilmekde olan tedarikât âmâlinde umumen halecânda bulunulduğuna binâen selâmet-i milliye ve vataniyemizin tedâbir-i mukteziyesi marzî-i devlet dairesinde vilâyet-i celîle ile müttehidin ve serî'an ittihâz ve icra olunmak üzere mezkûr lâyhada mûnderic sancaklara Yenipazar Sancağı'nın dahi ilâvesiyle umum Arnavudluk'a bir vilâyetin teşkili evsâf-ı mezkûre ile muttasif bir valinin tayini hususuna müsaade ve inâyeti hazreti Hilâfet-penâhî'yi istirhâm ve cümlemiz burada ve pek ziyade halecânda olduğumuz hâlde bu bâbda tebşîrât ve müsaade-i cenâb-ı zıllullahiye intizâr eyleriz. Âmâl ve efkârımızı bu devlet ve millete merbûtiyeti ebediye ve hidemâtı müstahseneden gayrı bir manaya haml edenler cümlemizi boyunlarına almış olacakları ma'rûzdur. Fermân. Fî 21 Eylül sene [12]95 / [3 Ekim 1879]

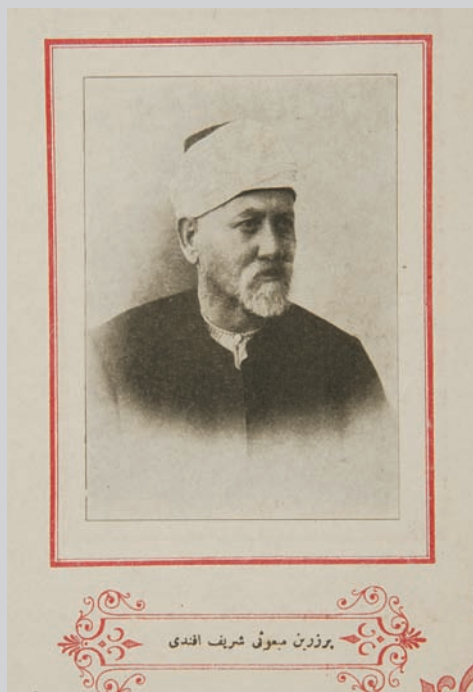

Manastır, Debre, Görice, Üsküb, Priştine, Yenipazar, Prizren, İşkodra, Yanya, Preveze, Berat, E[r]giri Sancakları vekilleri:

Mustafa Ruhi	İbrahim Edhem	Malik	Ahmed	Hakkı	İbrahim
Ali	Rıza	Hasan	Mehmed Esad	Fevzi	Receb
Ömer	Zühdü	Yusuf	İlyas	Numan	Sabit
Hüseyin Hüsnü	Hayrullah Nuri	İsmail Hakkı	Ziyaeddin	Mehmed Bedri	Zeynelabidin
Mehmed Şevki	Kahraman Mehmed	İsmail	Hüsnü	Abdullah	Ömer Şevki
Tahir	Said	Zeynelabidin	Sadık Sıdkı	Mahmud Hamdi	Hasan
Süleyman	Ulvi	Abdülbaki	Abdurrahman Sırrı	Hakkı	Rasim
Mehmed	Tevfik	Şakir	İsmail	Ali Draga	Yusuf
Osman Nuri	Hasan Zühdü Ali	Derviş Ali	Abdülhalim	Ahmed Mehmed	İbrahim

Prizren Mebûsu Şerif Efendi
Deputeti i Prizrenit : Şerif Efendi

Prizren Mebûsu Yahya Bey
Deputeti i Prizrenit: Yahya Beu

Priştine Mebûsu Sava Stepanoviç Efendi
Deputeti i Pirshinës: Sava Stepanoviç

Prizren Mebûsu Vehbi Efendi
Deputeti i Prizrenit: Vehbi Efendi

1908 Osmanlı Meclis-i Mebûsânı'ndaki Kosovalı mebûslar
Deputet e Kosovës të Parlamentit Osman të vitit 1908
(Osmanlı Mebûsları Albümü, BOA Kütüphanesi, No.1080)

CEMİYET-İ İTTİHADİYECE DEBRE AHALİSİNE GÖNDERİLEN BEYANNAME

Arnavutların yaşadıkları yerlerin tek bir vilayet altında birleştirilmesi talebinin hükümetçe kabul edilmemesi üzerine, cemiyetin Prizren, Üsküp, Priştine ve Yenipazar halkından 10.000 kişiyi silahlandırıp Üsküp ve Köprülü'ye göndermeyi kararlaştırdığı ve Mahallî idarelerin cemiyete bağlanması hususlarında Cemiyet-i İttihadiye-i Prizren tarafından Debre Sancağı ahalisine gönderilen beyanname

DEKLARATË E "LİDHJES SË PRIZRENIT" DËRGUAR QYTETARËVE TË DIBRËS

Pas refuzimit nga Qeveria Osmane të kërkesës së "Lidhjes së Prizrenit" për bashkimin e trojeve shqiptare në një vilajet të vetëm, u vendos që të armatoseshin mbi 10.000 burra nga Prizreni, Shkupi, Prishtina dhe Jeni Pazari dhe të dërgoheshin në Shkup dhe Quprili. Në deklaratën në fjalë theksohet nevoja e bartjes së kompetencave prej pushtetit lokal tek Lidhja e Prizrenit.
(5 Shkurt 1881)

Cemiyet-i İttihadiye-i Prizren

Debre Sancağı eşraf ve hanedan ve bi'l-cümle ahali-i hamiyet-mendân hazerâtına

Avrupa düvel-i Hristiyanîyesinin aksâ-yı makâsıdı ümmeti Muhammediye vücudunun dünyadan ref'i maddesine münhasır olup bu maksadlarına nâil olmak ise umum ehli İslâmın hâmisî ve halîfesi bulunan Devlet-i Aliyye'nin mahvına ve Devlet-i Aliyye'nin mahvı dahi ewel emirde Avrupa'dan yani Rumeli'den def' u teb'îdine menû't ve bu da Rumeli'de Devlet-i Aliyye'den ayrılmağa istemeyen ve şecâ'at ve besâletle şöretgîri âfak olan bir kavm-i sâdıkın ekseriyetle mâlik oldukları şu Arnavudluk kıt'asının kabza-i Devlet-i Aliyye'den çıkarılmasıyla düşmenân-ı mütecâvireye taksim edilmesi hususuna mütevakkıf idüğünü yakinen bildiklerinden efkâr ve a'mâllerini bu noktaya hasr edip gece gündüz çalışmakda bulundukları ve öteden beri tuttukları meslekler ve ale'l-husus şu senelerde âsâr-ı muzırrası zuhura gelen muharebeler ve beynlerinde tertib olunan kavmiyete ve vuku bulan ittifaklarla icra kılınan kongre ve konferansların verdiği netâyici vahîme beşikde olan etfâle varınca malum ve hüveydâ bir keyfiyet olduğundan bu bâbda tatvîli makâla hâcet yokdur. İmdi gerek umum ehli İslâmın ve gerek devlet-i metbû'amızın bekâsı mücerred Arnavudluk'un bekâsına mütevakkıf olduğu derkâr olduğundandır ki dört seneden beri umum Arnavudluk ahd ü misâk ve yekdiğeriyle ittihad ve ittifak edip bekâsının mevkûfun aleyhi olan dört vilâyetin bir vilâyete tevhiidi keyfiyetinin bâb-ı devlete kirâren [ve] mirâren arz ve istihâm etmiş ise de ne çare ki bâb-ı devleti ihâta etmiş ve umum Memâlik-i Osmaniyye'nin mahvına çalışmaktan geri durmadıkları derkâr bulunmuş olan bir takım edânî ve hain-i din ve devlet olan zevâtı muzırza işbu emri hayrın icrasına mâni olduklarından başka Arnavudluk'un mahv ve berbadına bâdî olmak maksadıyla on vilâyete taksimi ve Avrupa'nın tertib eylediği Girid ve Rumeli-i Şark'ın nizâmâtını hemen icra etmek üzere Yunan'ın metâlib-i vâhiyesini kabul ederek Yunan meselesinin bir saat ewel halliyle Arnavudluk'da ittihad ve ittifaka sebep olanların tard u teb'îdine kati'yen karar verdikleri kulağımızla işidilmiş gibi mevsûken olunan istihbâr üzerine kanaat hâsıl ol-

دائرة ايجاری فقط شریف مولد، واره ایله و فوجیه دلاجه ایسی عیدین و فوجیه جیه هر مولد قایم
 طومور اوزر سو دره خجانه اهاینه سراج الله العفی واده یه عکر مقدری اسکوب و کور یجیه اغام قلمی و کیم
 حکومته یجیه امور و مأموریتیه و فی اتحاد مرکز و شعبه تربیه برلیدر یسی فصوصیه قایم دیرلره دوار فکوره یجیه ایسه
 دخی بسله کجی اینه ایسه عیده و بایزیه منفی اولدین اوزر دبه و طهر و نا عوثری به اعداده قورایوه اجهیه
 فوجیه دلاجه بقیه حیره بولمیدینه شجاعت و بات و حیل و علم ایراد و فی فاقه و لوله دیره شجاعت دخی عقی
 و فوجیه اولنه با و ماهداتر اقتضایج بوم کایه سر و ع و مفعول مره اشتغال اجهیه کتاب ایه جای درگاه ایسم
 و فوجیه اولنه با و ماهداتر اقتضایج بوم کایه سر و ع و مفعول مره اشتغال اجهیه کتاب ایه جای درگاه ایسم
 هر اعد و فصوصاتی و فوجیه فاشاری عیدون یجیه و رفته ی عیدار همه باش اوده ضیا یجیه و اسکوب اتراندنه ایلم
 مجوسی فوجیه العاده فتراندنه عیدون اتری و افران اتراندنه الحاج بولن اتری و برز بره تجزیه مدیری بعقب اتری و فوجیه
 عید الباق اتری و ایج اتراندنه عیدون اتری و افران اتراندنه الحاج بولن اتری و برز بره تجزیه مدیری بعقب اتری و فوجیه
 و کالت مطاعه صحیح ایل بکره ادر طومور اغام قایم اتراندنه عیدون اتری و افران اتراندنه الحاج بولن اتری و برز بره تجزیه مدیری بعقب اتری و فوجیه
 اشد و فوجیه منفی ایسه ایسه زره قور رضا و کور قور قور ایسه اتراندنه عیدون اتری و افران اتراندنه الحاج بولن اتری و برز بره تجزیه مدیری بعقب اتری و فوجیه
 دیره فیر رانری جمله ده زیاده عیدیه و عیدیه ابرز بکره فوجیه اتراندنه عیدون اتری و افران اتراندنه الحاج بولن اتری و برز بره تجزیه مدیری بعقب اتری و فوجیه

muşdur. İmdi şecâ'at ve besâlet ve salâbetle şöhetgîr olan Arnavud kavminin din ve vatan ve namuslarını düşmenân-ı din ve vatan ayağı altına bırakıp dünya ve âhiretçe mahrumiyetlerini müstelzim olan bir sükûtu kabul edemeyecekleri derkâr ve tabîi bulunduğundan ibtidâ vatanımız zın sâniyen devletimizin ve sâlisen umum ehli İslâmın mahvından vikâyeten öteden beri karargîr olan tevhîd-i vilâyetin icrasına tevekkeltü alellâh Prizren ve Üsküb ve Priştine ve Yenipazar Sancakları mübâşeret etmiştir. Şöyle ki tevhîd-i vilâyet icra kılınmayınca Devlet-i Aliyye'nin ıslâhâta dair hiçbir emrini kabul etmemek ve daire-i ittihadı nokta-i şer'i şerif havlinde idare eylemek ve tevhîd-i vilâyetin icrası aleyhinde vuku bulacak her bir mevânî'e karşı durmak üzere şu dört sancak ahâlisinin silah altına alınması ve on bin asker mikdarı Üsküb ve Köprülü'ye i'zâm kılınması ve mahallî hükûmetlerinin umûr ve memuriyetinin dahi ittihad merkez ve şubeleriyle birleştirilmesi hususlarına karar verilmiş ve mevâd-ı mezkûrenin icrasına dahi besmele-keş ibtidâ olunmuştur. Arz ve beyândan müstağnî olduğu üzere din ve vatan ve namusumuzu yedi a'dâdan kurtarmak için tevhîd-i vilâyetden başka çare bulunmadığından şecâ'at ve besâlet ve hamiyetle umum Arnavudluk'a fâik olan Debre Sancağı'nın dahi akd ve tevsîk olunan besa ve muâhedâtımız iktizâsınca bu harekâtı meşrû'a ve ma'kûlemize iştirak için şitâb edeceği derkâr ise de her bir umûr ve hususâtı ve teşebbüsât ve harekâtımızı şifâhen dahi arz etmek ve lâzım gelen tedâbîr-i müessirenin tezekkür ve icrası zımında meclisi fevkalâdemiz eşrafından Fraşerli Abdül Bey ve Priştineli Abdurrahman Paşazâde Ziya Bey ve Üsküb eşrafından el-Hâc Abdülbaki Efendi ve İpek eşrafından Abdül Efendi ve Yakova eşrafından el-Hâc Yunus Efendi ve Prizren Tahrîrât Müdürü Yakub Efendi hazerâtı vekâleti mutlaka-i sahîha ile bu kere ol tarafa i'zâm kılınmış olmakla bu bâbda dinen ve aklen ve milliyeten her bir Arnavud'un muvazzaf olduğu işbu vazife-i mukaddesenin ifasına zerre kadar rehavet göstermeyeceği gibi ale'l-husus öteden beri Arnavudluk yüzünü ak eden Debre kahramanları cümleden ziyade gayret ve hamiyet ibrâz buyuracakları emri âşikâr olmakla ol bâbda emr u fermân efendilerimiz hazerâtınıdır.

Fî 5 Rebîülevvel sene [12]98 ve fî 23 Kânûn-ı Sâni sene [12]96 / [5 Şubat 1881]

Prizren eşrafından Vekil (Mühür) • Toskalık eşrafından Abdullah Hüsnü

Priştine eşrafından es-Seyyid Mehmed Ziya • Priştine Müftüsü Zeynelabidin

Yakova ulemasından Hasan Hüsnü • Ed-Dâ'î Ömer • Vulçitrın Vekili Hacı Mehmed

Gilan Vekili Halid Hulusi • Priştine Vekili Yusuf Ziya • Üsküb Vekili Mehmed Yaşar

Yenipazar eşrafından Vekil Şerif • Üsküb eşrafından Abdülbaki • İpek eşrafından Zeynel

Kalkandelen ulemasından Abdurrauf

ARNAVUT AHALİ İLERİ GELENLERİNİN DEVLETE BAĞLILIKLARINI BİLDİRDİĞİ

Cemiyet-i İttihadiye'nin gayesinin padişaha sadık bir şekilde din ve vatani korumak üzere kurulduğu, ancak yabancı güçlerin kışkırtmasıyla içlerinde bazı kötü niyetli kişilerin devlete karşı silaha sarıldığı, memlekette asayişin sağlanması üzerine bunların yola getirildiği, cemiyetin faaliyet alanındaki vilayet ve sancaklardaki ahalinin bundan böyle vergilerini ödeyecekleri ve yapılacak askerî düzenlemelere rıza gösterip devlete her türlü desteği verecekleri, Arnavutların artık vilayetlerin birleştirilmesi düşüncesinden vazgeçip yürürlüğe konacak kurallara uyacakları ve aksi davranışta bulunanları hükümete teslim edeceklerine dair bölge ileri gelenlerinin taahhüdünü içeren mazbatası

PROCESVERBAL ME PËRMBAJTJEN E PREMTIMIT TË KLERIKËVE SHQIPTARË

Klerikët shqiptarë nga Lidhja e Prizrenit deklarohen se qëllimi i themelimit të Lidhjes është ruajtja dhe mbrojtja e atdheut dhe besnikëria ndaj sultanit. Me provokimin e disa shteteve fqinje disa persona me qëllime të këqija armatosen dhe rebelohen kundër shtetit. Ndaj këtyre personave ndërhyr shteti dhe i arreston për të siguruar rendin publik. Popullsia vendase e mbështetë shtetin dhe premtun se do të kryej të gjitha obligimet përballë shtetit. Ata gjithashtu premtuan se do të respektojnë të gjitha ligjet ushtarake të shtetit në fuqi. Procesverballi në fjalë përmban premtimin e klerikëve shqiptarë lidhur me atë, se ata që nuk do të përmbahen këtij vendimi do të sillen para drejtësisë.
(30 Prill 1881)

Cenâb-ı Rabb-i müste'ân muhyî-i mülk ü millet ve gevheri yektâ-yı saltanat olan Padişah-ı ma'âlî-menkabet ve nâşiri envâr-ı adalet veli-nimet-i bî-imtinân ve Şehşâh-ı Cihan efendimiz hazretlerini ilâ âhiri'd-devrân erîke-pirâ-yı şevket ü şân buyursun. Âmin. Gegalık kıt'asında saye-i tûbâ-vâye-i hazret-i Padişahîde âsûde-nişîn-i emn ü emân olan Arnavud akvâmının birkaç senedir beynlerinde mün'akid Cemiyet-i İttihadiyesi'nin makâsıd ve âmâli rıza-yı merâhim-irtizâ-yı cenâb-ı Şehriyârîye muvâfık arz-ı hidemât-ı sâdıkadın ibaret olup vezâif ve teşkilâtını mutazammın bi't-tanzim zîri Cemiyât-ı İttihadiye Hey'eti tarafından tahtîm olunup el-yevm burada mevcut bulunan çend kıt'a mazbatanın meâllerinden anlaşılacağı üzere efkâr ve makâsıd-ı çâkerânemiz daire-i inkıyâd ve mütâva'atkârîde muhafaza-i din ü vatan ve kıt'a-i mezkûrede meskûn olan tebaa-i hazret-i Padişahî'den münâfî-i şer'-i şerif ve mugayiri kanun-ı münîf hâl ve hareket ve cürm ve kabahat ashâbının derdestiyle te'dîbât-ı lâzimesi icra olunmak üzere Hükûmet-i Seniyye'ye teslim edilerek bu makûle eşhâs-ı muzırranın def'-i mazarratları esbâbını istihsâl eylemek ve'l-hâsıl Hilâfet-i Kübrâ-yı Saltanat-ı Seniyye'ye olan irtibât ve ta'alluk-ı sahîh-i acizânemizi an be-an râbıta-pe-zîri istikrar ve kemâl etmek cihât-ı sadakat-intimâsına münhasır olduğu hâlde bu maksadımızı şâibei ağrâzdan sâlim bir vasıta-i hakikiye ile arz-ı serâ-perde-i zıllullahî eylemek esbâbının husûlüne çeşm-endâz-ı intizâr ve inkılâbât-ı sâbika ve lâhikanın müstelzim olduğu hayret ve dehşet içinde perişan-ı zihn ve efkâr iken Cenâb-ı Hakk'ın bu millet-i merhume-i İslâmiye'ye bahşâyışı ezelîsi ve mevhibe ve ihsân-ı lem-yezelîsi olan veli-nimet-i bî-minnetimiz Padişahımız efendimiz hazretlerini cilvegâh-ı sünûhât-ı ilâhiye olan mir'ât-ı kalb-i hümayûn-ı hikmet-meşhûn-ı mülûkânelerine in'ikâs eden bu makâsıd-ı sâdika-i memlûkânemiz bi't-takdir tefahhus ve tefakkud-ı ahvâl-i kemterânemiz emrinde Yenişehir ve mülhakâtı kolordu-yı hümayûnlarının Fevkalâde Umum Kumandanlığı'nı haiz olan devletli Derviş Paşa hazretleri gibi hidemât-ı meşkûresi meşhur-ı zaman ve tecrü-

bet-gerde-i Padişah-ı adalet-nişan olan bir müşiri hakkâniyet-semîri i'zâm buyurmuş ve böyle bir vasıta-i celîleye nâiliyetimiz hakk-ı acizânemizde takdir-i kıymeti muhâl bir lutf-ı alelâde ve öteden beri aradığımız vakit ve gün ve saat bu zaman inâyet-iştîmâl olmakla arz-ı me'seri şükr ve mahmedetde hayretzede olduğumuz hâlde temâdî-i ömr ü şevket-i veli-nimet-i bî-minnet duası zîb-aş-efzâ-yı lisan-ı sadakat olmuştur. İşte cemiyât-ı müttehide-i acizânemizin maksad ve arzusu bu merkezde olduğu hâlde merâhim ve eşfâk-ı amîmesi zill-efgen-i kâffe-i tebaa-i veziri-destân ve cenâh-ı re'fet ve himayeti saye-bahş-ı furuk-ı İslâmiyân olan metbû'ı mufahhamımız Padişah-ı âlî-şân efendimiz hazretlerinin dahi maksad-ı hayr-mersad-ı adalet ve şevkat-güsterîsi müşiri müşârunileyh hazretleri tarafından cümlemize başka başka şifâhen ve bâ-ilânnâme-i mahsus telkîn ve tefhîm olunarak tâbiyet ve metbû'iyet kazıyye-i mühimme-i mukaddese bir noktada ictimâ etmiş ve eğer ki içimizde noksan-ı idrâk ve iz'ân ashâbından olup bazı bedhâhânenin ilkââtına farîzaten ve uyûn-ı intibâh ve ibreti beste olan bazı eşhâs-ı rû-gerdân merkez-i itaat ve inkiyâd olarak isti'mâl-i silaha cür'et eylemiş ise de iştî'âl eden nâire-i şûriş ve cidâl zühre-şikâf-ı her-a'dâ olan satvet-i kâhire-i Saltanat-ı Seniyye'ye inzimâm eden müşiri müşârunileyh hazretlerinin âb-yâr-ı tedâbîr-i sâibe-i müşkil bir endâzâne ve kuvve-i cunûdiye-i şahanenin gösterdiği tehdidâtı cüz'iyeye besâlet-perverâneleriyle rehîn-zevâl ve bu makûle eşhâs-ı nâkıs-ı'iz'ân mazhar-ı te'dîb ve gûş-mâl olmuş ve bi-havillahi Teâlâ memleketimizin her taraf ve cihetinde asayiş iade olunarak emniyet ve istirahat-ı umumiye cürûmegîri istikrar ve kemâl olduğu hâlde cümlemiz kuvve-i müncezibe-i satvet ve miknet-i mülûkâne ile râbîta-bend-i merkez-i itaat ve inkiyâd olup fîmâ ba'd rıza-yı ma'âlî-irtizâ-yı cenâb-ı Padişahîye muhalîf hâl ve hareketden mücânebeti ferâizi esasıye-i tâbiyetden add ve şumâr emrinde akd-rişte-i ahd ü misâk ve bu taahhüdât-ı sâdikânemizi muhafaza hususunda icra-yı ittifak edilmiştir. Şöyle ki mezkûr mazbatalarda mastûr olduğu üzere dahil-i daire-i İttihad olan Prizren ve Kosova ve Manastır ve Yenipazar ve Üsküb ve Debre ve İşkodra Vilâyet ve Sancakları ahalisi kemâl-i itaat ve inkiyâd-kârîde olarak Devlet-i kaviyyü'sşevket-i Osmaniyye'nin kâffe-i tekâlif ve mürettebât-ı resmiyesini hiçbir kasaba ve karye müstesna olmamak üzere te'diye ve ifaya ve Tanzimât-ı Hayriye ve tensikât-ı askeriyye-i bilâ-istisnâ icraya müsâra'at ve bu kıt'ada meskûn bi'l-cümle Arnavudların tahrîri henüz icra olunmayan nüfusunun tahrîrine ve yoklamaları icra edilmeyen mahallerin icra-yı yoklamalarına ve muvazzaf nüfus memurlarının tayin etdirilmesine mübâderet ve'l-hâsıl idare-i muntazama-i mülkiyyeye tahattum ve tertîb edecek kâffe-i hususâtın mevki-i icraya vaz'ı esbâbının istikmâl ve istihsâline kemâl-i ehemmiyet ve teşebbüsât-ı serî'a ile mübâşeret u ilel ve emrâzdan sâlim ve ifa-yı hidemât-ı cihadiyye-yi sâlih olan sunûf-i ahali-i mutavattinadan olup esnân-ı sitte haricinde kalanlarından altmış yaşına kadar olanları bilâ-istisnâ bi'l-kayd şeref-bahş-ı mevki-i sudûr ve sünûh buyurulacak emr u irâde-i mekârim-bâhire-i cenâb-ı Padişahî mücebince muhafaza-i vatan hizmetinde kullanılmak üzere bunlardan alay ve tabur ve bölük teşkil ve tertibine hemen mübâşeret olunmak ve bu tertibât dahilinde bulundurulacak asâkir-i şahane "asâkir-i müstahfıza-i umumiye" nâmıyla yâd edilmek ve içlerinden hizmeti cihadiyesi sebkât etmiş ve Hilâfeti seniyye-i hazreti Padişahîye sadakat ve ubûdiyeti tecrübe olunmuş mütehayyizân ve hânedân-ı memleketden ileride tahsil-i fûnûni askeriye ile bi'l-imtihan liyakat ve ehliyetleri sâbit ve nümâyân olanlar terfî' etdirilmek üzere şimdilik fahrî olarak ber-vech-i ma'rûz teşkil olunacak asâkir-i mustahfıza-i umumiye taburlarına mü-lâzım-ı sâni'den kolağalık rütbesine kadar zâbit tayin ve hîn-i iktizâda ihtiyacât-ı zarurîye ve müb-

remelerinin def'ine medâr olmak için ihtiyat olarak üç senede mikdar-ı mürettebi ikmâl kılınmak üzere mahsulât ve hububât-ı mütenevvî'a-i zâtîyemizden idarelerine kâfi zehâiri mukteziye masârıfı ahalinin îanesiyle inşa edilecek anbarlara iddihâr kılınmak ve ahalinin yedlerinde bulunan esliha ve cephânenin yoklaması bi'l-icra hidemât-ı cihadiyede bulunacak efrâd-ı ahaliye kifayet eyleyecek derecede ve Hazine-i Maliyenin hasbe'z-zaman tesadüf eylediği müzâyakaya meb-nî devlet-i metbû'amıza bâr olmayacak suretde noksan görülecek esliha ve cephânenin esmânı ahali tarafından beş taksit ile beş senede tesviye olunmak şartıyla esliha ve cephâne mübâ-ya'asına ve kezâlik îane-i umumiye ile devletin tensîb ve tasvîb eyleyeceği mahallerde debboy-lar inşasına ve sâlifü'l-ma'rûz iddihâr olunacak zehâirden mâadâ asâkir-i mustahfıza-i umumiye-nin kendi elbiseleriyle ikişer çift çarıkları hâzır ve mükemmel bulundurulmasına bi'l-itîfak karar ve-rildiğinden bu kararın muhafazasına dikkat ve emri cihada ve tahsil-i rıza-yı Padişah-ı adalet-mu'tâda sarf-ı mâ-hasal-ı makderet edeceğimizden bu arzu-yı hakikî-i memlûkânemizin saha-i ic-raya îsâlini müşârunileyh hazretlerinin muttasıf oldukları salâbet-i diniye ve ehliyeti bâhiresine berkemâl olan itimad ve emniyeti çâkerânemiz hasebiyle kendilerine tevdi' ettiğimizden taraf-larından tayin buyurulacak vesâit-i icraiye ve teferuât-ı sairesi hakkında tanzim edeceği usul ve kavâ'idin icrasına muâvenet ve irâe-i teshîlât eyleyeceğimizi ve lede'l-iktizâ bu kıt'anın münka-sım olduğu kasabât ve kurâya azîmetle marzî-i âlî-i cenâb-ı Padişahîye muvâfık ve münasib ve ıslâhât ve tanzimât ve teşkilât ve ta'dilât-ı mülkiye ve askeriyye mütenâsib olacak her türlü hîde-mât-ı sâdikayı ve'l-hâsıl şe'âiri sadakat ve tâbiyyete mütehattim harekât-ı mütâva'atkârîyi ifaya mecbur olduğumuzu ve her nasılsa bazı ecânib ve ashâb-ı ağrâzın ilkâat-ı seyyiesi olarak teşki-li arzu olunmuş olan tevhîd-i vilâyât arzusunun fîmâ ba'd arz-ı mevki-iistirhâm etmeyip içinde bulunduğumuz hâl ve mevki ve zamana mülâyim ve muhafaza-i din ve vatana ve ecânib ve er-bâb-ı ağrâzın makâsıd-ı tasallut-cüyâne ve ilkâat-ı mefsedet-engîzânesini avn-i Hak ve şeref-sâ-nih olacak emr u irâde-i Padişahî ile def'e lâzım olacak suretde taraf-ı eşref-i cenâb-ı gîfî-sîtanî-den vaz' ve te'sis buyurulacak usul ve kavâ'id-i idare-i hükûmete arz-gerden-i inkıyâd ile kıt'a-i mezkûrede mutavattın olup marzî-i âliye muhalif hâl ve harekete ve cürm ve kabahate ictisâr edenler asâkir-i nusret-me'ser-i cenâb-ı şahanenin îaneti satvet ve besâletiyle derdest olunarak hükûmât-ı Saltanat-ı Seniyye'ye teslim edeceğimizi ve âlûde-i çirk-âb-ı mefsedet olan ve sevâb-ı seyyiâtı malum bulunan sığâr u kibâr ahaliden her kim olur ise olsun onları dahi bir daha avdet edememek ve bunların emvâl-i gayr-ı menkûleleri hükûmet ve kendi vekilleri ma'rifetiyle fûrûht edi-lerek ve buradan bütün bütün kat'ı rişte-i alâka etdirilerek esmânı zimmet-i mîriyeleri olanların zimmetlerine mahsûb olunmak ve bakıyyesi kendilerine i'tâ edilmek şartıyla maa-famıyla memle-ketimizden tard u teb'id olunması ıstirhâmında bulunduğumuzu taahhüd ettiğimizden ma'rûzât-ı mebsûta-i çâkerânemizi hâki-pây-ı sipihri'tilâ-yı cenâb-ı Şehriyârîye arz etmek üzere bâlâda ma'rûz vilâyât ve elviye ahali nâmına olarak işbu mazbatamız bi't-tanzim takdim kılındı. Ol bâbda ve kâtibe-i ahvâlde emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî gurre-i Cumâdelâhire sene [1]298 ve fî 18 Nisan sene [1]297 / [30 Nisan 1881]

Mîrimîrândan Kalkandelenli Mehmed Esad
Mîrimîrândan Kalkandelenli Mazhar-ı nûr-ı ilâhî Hasan
Mîrimîrândan Debreli Mehmed Sadık
Mîrimîrândan Debreli mazhar-ı nûr-ı ilâhî İlyas
Mîrimîrândan Gusineli Ali

İpek eşrafından Mehmed Büşra
Pristine eşrafından Es-Seyyid Mehmed Ziya
İpek eşrafından Halil
Ed-Dâ'î Müdderris Yakova ulemasından İsmail Hakkı
Ed-Dâ'î Mevâliden Müftri Prizren Tahir

Ed-Dâ'î Mevâliden Debre Müftüsü Yunus Zühdü
Ed-Dâ'î Mevâliden Resne Müftüsü Zeynelabidin
Ed-Dâ'î Prizren ulemasından Ali
Ed-Dâ'î Prizren ulemasından Müderris Ahmed Nazif
Ed-Dâ'î İpek ulemasından Müderris Ahmed

Ed-Dâ'î Yakova ulemasından Müderris Hâfizu'l-Kur'ân
Mehmed Emin
Prizren eşrafından Derviş Ali
Prizren eşrafından Hayrullah ..
İpek eşrafından Şaban Hamdi
Vulçitrın eşrafından Abdurrahman Hilmi

İpek eşrafından Salih
Ed-Dâ'î Prizren meşâyihinden Vehbi
Ed-Dâ'î Prizren meşâyihinden Şeyh Mehmed
Ed-Dâ'î Prizren meşâyihinden Şehabeddin
Ed-Dâ'î Yakova ulemasından Hasan Hüsnü

Gilan eşrafından Hüseyin Hüsnü
Prizren eşrafından Yakub
Prizren eşrafından Ramazan Hakkı
Mitroviçe eşrafından Ali Draga
Prizren eşrafından Sami

Yakova vücûhundan Şükrü Şaban
Yakova vücûhundan Selman
Yakova vücûhundan Yusuf İbn-i Ahmed
Yakova vücûhundan Yakub
Yakova vücûhundan Yusuf Ziya

Gilan eşrafından Sami Said
Prizrenli Beraveranlı Halil Murad
Yakova vücûhundan Bekir
Yakova vücûhundan Mehmed Sadık
Yakova vücûhundan Bende-i Hüda Şaban

Yakova vücûhundan Abdullah Gostivar
İpek vücûhundan Aydın
Prizrenli İsa
Prizrenli Rüstem
Prizrenli Şerif Osman

Prizrenli Mustafa Sabri
Prizrenli Hasan
Prizrenli Mehmed Cemşid
Luma vücûhundan ...
Luma vücûhundan Hayreddin

Luma vücûhundan mazhar-ı nûr-ı ilâhî İlyas
Luma eşrafından Malik
Luma eşrafından Malik
Luma eşrafından İsmail
Prizren vücûhundan Mustafa Nailî

Prizren vücûhundan Davud
Prizren vücûhundan el-Hâc Ramazan
Ortodoks mu'teberânından Prizrenli Mano İlyas
Ortodoks mu'teberânından Prizrenli Tabib Zaharya
Ortodoks mu'teberânından Prizrenli....

Ortodoks mu'teberânından Prizrenli (mühür)
Ortodoks Desop Vekili Prizrenli (Mühür)
Katolik mu'teberânından (silik)
Prizrenli Katolik (silik)
Ortodoks mu'teberânından (silik)

Ortodoks mu'teberânından Prizrenli Gorge
Ortodoks mu'teberânından Prizrenli Miladin
Katolik mu'teberânından Prizrenli Jano
Katolik mu'teberânından Prizrenli Flip Stikova...
Katolik mu'teberânından Prizrenli Tavra Gorgi

Katolik mu'teberânından mesfûr Prizrenli Tercüman
Andriya Tonev
Katolik piskoposu Prizrenli (mühür)
Katolik mu'teberânından Prizrenli İmha Simone

68 OSMANLI ARŞİV BELGELERİNDE KOSOVA VİLAYETİ

KOSOVA VE DİĞER RUMELİ VİLAYETLERİNDE, KOMŞU DEVLETLERİN OSMANLI DEVLETİ ALEYHİNDEKİ FAALİYETLERİ

Sırbistan'ın, Kosova, Manastır ve Selanik Hristiyanlarını, Osmanlı Devleti aleyhine isyana teşvik amacıyla bölgeye dört papaz gönderdiği / Yunanistan'ın Rumeli'nin diğer bölgelerinde bulunan Rum Hristiyanları kışkırttığı / Prizren'deki Rusya konsolosunun İpek ve Deçan Manastırlarına silah ve mühimmat sevk ettiği / Mülkî ve askerî memurların daima uyanık davranarak tedbirler almaları gerektiği / Yenipazar, Üsküp ve İpek Manastırlarına gönderilecek memurlarca aramalarda bulunulması

AKTİVİTETET KUNDËR SHTETIT OSMAN NË VILAJETIN E KOSOVËS DHE VILAJETET TJERA NË RUMELI SI DHE NË SHTETET FQINJE

Për nxitjen e kryengritjes krishtere kundër shtetit osman u dërguan katër priftërinj në Serbi, Kosov , Manastir dhe në Selanik. Ndikimi i Greqisë te grekët e krishterë në rajone të ndryshme të Rumelisë. Dërgimi i armëve dhe municioneve në Manastirin e Deçanit dhe të Pejës nga konsulli i Rusisë në Prizren. Në mënyrë që nëpunësit civil dhe ushtarak të jenë gjithmonë syçelë dhe të gatshëm duhet të merren të gjitha masat e nevojshme; të kontrollohen nëpunësit dhe materialit që dërgohet në manastirin e Jeni Pazarit (Pazarit të Ri), Shkupit dhe Pejës
(14 Nëntor 1888)

Kosova ve Selanik ve Manastır Vilâyetlerine

Mahremâne

Sırp tebaasından ve cemiyeti ruhâniye azâsından olup vilâyeti behiyyelerinin / Kosova Vilâyeti'nin bazı mahallerini dolaşıkdan sonra Priştine'ye gelmiş ve işbu seyahati vilâyeti mezkûrede mütemekkin Hristiyan ahaliye bazı telkinât-ı mefsedetkârânede bulunmak maksadına müstenid olduğu imzası tahtında tutulan mektubları mündericâtından anlaşılmış olan Papas Ratoviç mezkûr mektubların hattı destiyle muharrer olduğunu ikrâr eylediği gibi ahali-i Hristiyanıyeyi hükûmet aleyhine kıyâma teşvik etmek ve kıyâmı teshîl yolunda hâzır ve müheyyâ bulunmalarını ihtar eylemek için Sırbistan'dan memuren o taraflara geldiğini ve vuku bulacak masârifına medâr olmak üzere Üsküb'de mukim Sırb konsolosundan bâ-ilmuhaber akçe aldığı ve dolaşdığı mahallerdeki Hristiyanların Hükûmet-i Seniyye aleyhine kıyâm etmek için kemâl-i germî ile tedarikâtı hafiyyede bulunmakda oldukları ve Sırbistan ve Bulgaristan Hükûmetlerinin hudud-ı hakanî boyunca istihkâmât inşa etmekte ve tedarikât-ı harbiyelerinin ikmâline fevkalâde sarf-ı mesâ'î eylemekte bulunduklarını ve Prizren'de bulunan Rusya konsolosu dahi Hristiyanlara tevzî olunmak üzere Karadağ tarikiyla İpek ve Deçan Manastırlarına hafiyyen esliha ve mühimmât ve saire göndermiş ve göndermekde bulunmuş idüğünü ve Deçan Manastırı'ndaki mahzende birçok esliha ve mühimmât saklanmış olduğunu ifade eylediği ve merkûmdan başka üç papasın daha tebdil-i câme ve eşkâl ile Yenipazar ve Üsküb ve Gilan cihetlerinde dolaşmakda oldukları anlaşılmalarına ve Rumeli kıt'asının sair mahallerinde bulunan Rum Hristiyanlarını dahi ihtilâle teşvik için

Yunanistan tarafından her dürlü tohumı fesad saçılmakda olmasına nazaran Rumeli kıt'ası şu aralık pek ziyade ehemmiyet kesb etmiş ve merkûmun yalnız beyân eylediği İpek ve Deçan Manastırlarında değil Rumeli kıt'asında bulunan manastırların ekserinde gizli pek çok esliha-i nâriye ve mühimmâtı harbiye mevcut olması melhûz bulunmuş olduğundan memurîn-i Mülkiye ve Askeriyece daima kemâl-i basîretle hareket edilmesi ve zikrolunan Deçan Manastırı'nın icabı vechile bi't-taharrî saklı olan silahların meydana çıkarılarak zabt ve müsâderesi ile bu yolda efkârı ahaliye ilkâ olunan mefâsidin men'i te'sir ve sirayeti emrinde hâl ve mevki'le mütenâsib tedâbîri teyakkuzkârı icrası ve merkûm papasın Divan-ı Harb-i Örfî'ye teslim olunarak ikmâl-i istintâkiyle hakkında muamele-i kanuniyenin ifası ve diğer üç papasın dahi elde edilmeleri vesâilinin istihsâli zımında vilâyeti behiyyeleriyle Selanik ve Manastır Vilâyeti Celîlelerine ve kumandanlıklara tebligât icrası ve fakat bu bâbda şikâyeti mûcib bir gûne ahvâl vuku'a getirilmemek ve şikâyet vuku'a getirilecek olursa mesuliyeti tamamen memurlarına aid olmak üzere ahkâmı kavânîn ve nizâmât ve usulüne tatbikan muamele olunması hususuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pa-dîşahî şeref-müte'allik buyurulmuş ve Selanik ve Manastır Vilâyeti Celîlelerine de vesâyâyı mukteziye ifa kılınmıştır. Bi'l-cümle memurîn-i Mülkiye tarafından enderun-ı Memâlik-i Şahane'de bedhâhânın icra-yı mefâsidine meydan verilmemesine ale'd-devam dikkat ve itina olunması farîzadan olmasıyla bu bâbda ez-ser-i nev tahkikât ve tecessüsâtı kaviyye ve hafiyeye icrasıyla Yenipazar ve Üsküb ve Gilan taraflarında gezdikleri mervî olan üç papasın dahi elde edilmesine ihtimâm, Selanik ve Manastır vilâyetlerine tesvîlât ve ifsadâtı bedhâhâneye zinhâr meydan verilmemesine sarfı makderet ve himmet buyurulması siyâkında şukka ile beraber İpek ve Deçan Manastırlarına müsta'id ve muktedir birer memur irsâliyle reis-i ruhânîsini görüp ve manastırda bazı esliha olduğu rivayet edildiğini lisan-ı münasib ve mülâyim ile ifade edip eğerçi Hükûmet-i Seniyye'ye karşı olan müsâdatlarına nazaran rivayeti vâkı'aya itimad olunamaz ise de bu gibi ahvâlde her iki tarafın şekk ü iştibâhda kalması muvâfık-ı hâl olmayacağından bahisle manastırın kendisiyle beraber taharrîsine lüzum görüldüğü dermiyân ile emri taharriyâtın icrası ve şâyed esliha-i mahfûza ve memnû'a bulunur ise zabt ve müsâderesi ve manastırın taharrîsine reisi tarafından muhalefet olduğu hâlde eşya-yı memnû'a-i mahfûza aşırılamamak için manastır haricen tahtı muhafazaya alınarak bunun kangı millete mensub olduğunun derhal telgrafla Bâbiâli'ye bildirilmesi ve bir de Papas Ratoviç'in oraca tutulan istintâkından bir suretinin irsâl olunması hususlarına sarfı mâ-hasal makderet ve himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fî 10 Rebülevvel sene [1]306 - Fî 2 Teşrîn-i Sânî sene [1]304 / [14 Kasım 1888]

KOMŞU DEVLETLERİN KOSOVA VİLAYETİ ÜZERİNDEKİ EMELLERİ VE FAALİYETLERİ

Avusturya, Sırbistan, Karadağ ve Bulgaristan Emareti'nin Kosova Vilayeti halkını kendilerine meylettirmek arzusunda bulundukları, Avusturya'nın bölgedeki Katolikleri aynı mezhepten olmaları sebebiyle kendi vatandaşları gibi himaye edip kendilerine meylettirdikleri Bulgarlara da bir takım malî destekler sağlayarak Üsküp Sancağı'nın bazı kazalarında nizamlara aykırı olarak 70 okul ile 13 kilisenin inşasına vasıta oldukları, Avusturyalıların Bulgarlar aracılığıyla Rum Patrikhanesi'ne bağlı Hristiyanlar aleyhine yaptıkları mezhep propagandasının Ortodoksların birbirlerine ve mezheplerine olan bağlılıklarını artırdığı, Kosova valisinin Avusturya konsolosunun tesiriyle Bulgar cemaati lehine hareket ettiği, Üsküp Bulgar metropolitinin sorumlu olduğu fermana aykırı hareketlerde bulunmasına vali tarafından kanunsuz bir şekilde izin verildiği, Sırların Ortodoks mezhepdaşları lehine çeşitli teşebbüslerde bulundukları ve bölgede açıkça Avusturya'nın müdahale ve işgaline zemin hazırlandığı yolunda Manastır Maarif müdürünün arzı

PRETENDIMET DHE AKTIVITETET E SHTETEVE FQINJE NDAJ VILAJETIT TË KOSOVËS

Njoftimet e drejtorit të arsimit të Manastirit lidhur me pretendimet e mbretërive të Austrisë, Serbisë, Malit të Zi dhe Bullgarisë për afrimin e popullsisë së Vilajetit të Kosovës. Mbështetje nga ana e Austrisë për qytetarët e fesë katolike të Kosovës për arsye të besimit të përbashkët si dhe mbështetje financiare e bullgarëve për ndërtimin e 70 shkollave dhe 13 kishave ilegale. Solidarizimi i komuniteteve ortodokse pas propagandës së Austrisë kundër besimtarëve të patrikanës ortodokse me seli në Stamboll, propagandë kjo e cila ndërmjetësohet nga bullgarët. Sjelljet e valiut të Kosovës në favor të bullgarëve, nën ndikimin e konsullit të Austrisë. Me lejimin e paligjshëm të valiut të Shkupit, Mitropolitin bullgar i Shkupit nuk i përmbahet urdhërësës adekuate. Tentimet e serbëve për të vepruar në favor të invazionit të Austrisë duke krijuar raporte bashkëpunimi me bashkëbesimtarët e tyre (8 Maj 1893)

Atebe-i ulyâ-yı mertebe-i hazreti Hilâfet-penâhî'ye

Kosova Vilâyeti Avusturya ve Sırp ve Karadağ ile Bulgaristan Emâreti'ne hem-civar olduğundan mücâvirlerin her birleri derece derece vilâyet-i mezkûre ahalisini kendilerine meyl etdirmek arzusunda bulundukları ve bunlardan en ziyade efkâr-ı muzırrasını yürütmek esbâb ve vesâil ihzâr eyleyen Avusturya olmakla vilâyet-i müşârunileyhâda mevcut Katolikleri hem-mezhepleri olduklarından kendi âdemleri gibi himaye eyledikleri ve cemaati mezkûre maksadını te'min edemeyeceğinden her türlü desâyis isti'mâlî ve büyük fedakârlık ihtiyârı ile Bulgarları dahi efkârına meyl etdirmiş hatta Üsküb Sancağı'nın bazı kazaları ile Kalkandelen Kazası'nda nizâmât-ı seniyyeye mugayir olarak müceddeden yetmiş mekteb ile on üç kilise Bulgarlar tarafından inşa edilmiş ve bunların masâırf-ı inşaiye ve dâimesine Bulgarların serveti müsaade etmeyeceği cihetle masâırf-ı vâkı'anın kısmı küllîsi Avusturyalı tarafından tesviye olunmaktadır. Avusturyalı, Bulgarlar vasıtasıyla efkâr-ı fâsidesini tev-sî' etmekde bulunduğundan ve öteden beri Rum Patrikhânesi'ne merbût Hristiyanlar Bulgarlara muhalif olduklarından tevhd-i efkâr-ı Hristiyanıye hâsıl olamayacağı cihetle Ortodoks cemaatinin mevcudunu mahvetmek maksadı ile bir hayli iğfalâtta bulunmektedir. Avusturyalının işbu harekâtı ve Bulgarların vilâyet-i mezkûrede ilerlemesi Sırların efkârını fevkalâde kabartmış olmakla onlar da Ortodoks cemaatinin mevcudunu muhafaza ve kendilerine meyl etdirmek üzere envâ'-ı teşebbüsât ve büyük fedakârlığı iltizâm eyledikleri mertebe-i sübûta varmışdır. Her memur üzerine vâcib olan vazife umum tebaa hakkında muamele-i mütesâviye göstermek iktizâ eder iken Bulgar cemaatine müsâhele gösterildiği ve âsâr-ı tesâhül cümlesinden olarak Üsküb Bulgar metropolitinin hâmil olduğu ferman-ı âlinin müfâd-ı münifî Üsküb ve Kalkandelen ile Kumanova ve Kratova ve Palanka ve Pre-

şova Kazalarına münhasır iken İştib ve Radovişte ve Koçana Kazalarında yeniden Bulgar metropolidi bulundurmak irâde-i hikmet-âde-i cenâb-ı zıllullahîlerine vâbeste ve mahsus olduğu takdirde Bulgar metropolidinin mezkûr İştib ve Koçana ile Radovişte Kazalarına müdahale ve icra-yı umûr-i mezhebiye eylemesine vali-i vilâyet tarafından müsaade ve ruhsat verileceğini anladığım anda vazife-i ubûdiyeti çâkerâneme farz-ı ayn olan sadakat iktizâsınca merkûm metropolidin zikrolunan kazalarda memuriyeti ruhâniye icrası caiz olamayacağını vali-i vilâyete şifahen arz etmiş ve te'sirsiz kalacağını derk etmiş olduğumdan resmen bir de müzekkire takdim edip ifade ve iş'âr-ı acizânem kanaat vermediği suretde daire-i âidesinden istîzân eylemesini istirhâm etmişken asla ısgâ edilmeyecek metropolide müsaade verip icra-yı ruhâniyet etdirmişdir. İşbu muamele Ortodoks cemaatine ziyade te'sir ettiği gibi Sırpının dahi efkârını galeyân etdirip Sırp konsolosunun Ortodoks cemaatiyle ihtilâtlarına meydan vermiştir. Mekâtib-i Hristiyanîyenin ruhsatı resmîyeye rabtı hususuna şeref-müte'allik buyurulan irâde-i ilhâm-âde-i gîfî-sîfânîleri muktezâ-yı münfî üzere her cemaatin mensub olduğu mezheb üzere muamele edilmesi ve Rum Patrikhânesi'ne merbût Ortodoks cemaati[ne] imtiyâz-ı mukarrerâtı vechile ruhsatnâme verilmesi Maârif Nezâreti'nden tebliğ olunup Ortodoksların mazhar oldukları ni'am-ı celîle-i hazret-i mülûkânelerine karşı tezyîd-i sadâkat eylemeleri me'mûl ve nev'an-mâ Sırpının müdahalesini taklîl edeceği melhûz bulunduğu hâlde husus-ı mezkûr Avusturyalının külliye maksadına münâfî geldiğinden vali-i vilâyetin hempâsı olan Avusturya konsolosunun eseri iğfali olarak Kosova Vilâyeti'nde Ortodoks cemaatinden yabancı olarak yirmi küsur hâne halkı Rum lisanı üzere söylediklerinden beri zükûr ve bir de inâsa mahsus iki hâne Rum mektebi bulunduğu cemaati mezkûrenin dahili vilâyette yüz on mektebi bulunup bu mekteplerde mine'l-kadîm Sırp ve Slav lisanı üzere te'lif olunmuş kitâblar okunmakta olduğundan bunları imtiyâzdan mahrûm etmekle Bulgarları tezyîd maksadı ile vali-i vilâyetin efkârını tahvîl ve arz olunan yüz on mektebe Sırp mektebi nâmıyla ruhsat verilmesini iltizâm etdirmişdir. Bu fikir suretâ Sırpıya hâdim bulunur ise de Avusturyalının maksadına ziyade hizmet edeceği ber-vech-i zîr arz olunur. Şöyle ki, vali-i vilâyetin makam-ı Sadâret'le Adliye Nezâreti'ne iş'âr eylediğinin hulâsa-i müfâdı Kosova Vilâyeti'nde mevcut Hristiyanlar Sırp milletine mensub olmaları muhtemel ise de Bulgarların tedbir-i hareketleri semeresi olarak bütün Hristiyanları Bulgar eyledikleri ve Ortodoks mekâtibine Sırp nâmıyla ruhsat verilmesi maddesi olduğundan ve iş'âr-ı mezkûrdan Avusturyalı şu vechile istifade edecektir ki iş'âr-ı mezkûr kabul olunmadığı suretde Hristiyanlar imtiyâz nimetinden mahrûm edileceğinden Bulgarlığa temâyül edecekleri ve iş'âr-ı mezkûr hudâ-negerde kabul olunup da mevki-i icraya konulur ise ve defaten yüz on mekteb Sırpıya nisbet edilir ise Sırpının en muazzam arzusu te'min edileceği ve bu hâl Kosova Vilâyetince bir şûrişi dâ'î olacağından Avusturyalının vilâyeti mezkûrede vuku bulacak şûriş dermiyân ederek belki işgalini talep etmekle azîm bir gâile tevli'd edeceği im'ân-ı nazarla anlaşılacağı meydanda iken vali-i vilâyet bu cihetle atf-ı nazar-ı dikkat etmediği ekser ezhân-ı eseflendirmekdedir ve ahvâl-i ma'rûza vechile Kosova Vilâyeti'nin kesb eylediği muhâtara hemen ezhân-ı umumiyeye çarpmaktadır ve vali-i vilâyetin harekât ve muamelât-ı vâkı'ası nokta-i Hilâfeti Kübrâ'ya kemâ-yelik sadâkatle hâdim olmadığını yalnız çâkerlerince değil hukuk-ı mukaddese-i şahanelerini bilir cümle ukalâ indinde meczûm bir hâldedir. Vilâyeti ma'rûza muhtac-ı ıslâh bulunduğu ve bu da bütün dünyayı tenvîr etmiş olan karîha-i ilhâm-âde-i cenâb-ı Hilâfet penâhîleri'nden şeref-sâdır olacak tedâbir-i meymeneye vâbeste ve münhasır olacağı mütâlâa-i kâsırânemce müteyakkın olduğu ma'rûzdur, efendimiz. Fî 26 Nisan sene [1]309 / [8 Mayıs 1893]

Manastır Maârif Müdürü
Abdurrahman Sırrı

Sultan Reşad'ın Kosova ziyareti dolayısıyla süslenen Priştine İstasyonu
 Stacioni i Prishinës i zbukuruar me rastin e vizitës së Sultan Reshatit në Kosovë
 (Resimli Kitab, c. 5, s. 515)

Prizren milli katolik kıyafetlerinden
 Veshja Kombëtare e Katolikëve të Prizrenit
 (Resimli Kitab, c. 1, s. 569)

میکون قلبی
خیر و صی

[illegible]

KOSOVA'DA BAZI ŞAHISLARIN AVUSTURYA DEVLETİ HESABINA CASUSLUK YAPTIKLARI

Arnavutların meskun olduğu bölgelerde istihbarat toplamak, bölgenin haritalarını çıkarmak ve ahali ileri gelenleriyle iyi ilişkiler kurmak gibi bir takım çalışmalarda bulunan ve Avusturya Prizren Konsolosluğu tarafından yönlendirilen bazı şahıslarla ilgili bilgilerin Kosova Kumandanlığınca tahkik edilip bazı şüpheli şahısların izlemeye alındığı

DISA PERSONA NË KOSOVË SPIUNOJNË PËR SHTETIN AUSTRIAK

Vëzhgimi i personave të cilët bashkëpunojnë me konsullin austriak në Prizren për të mbledhur informata, për përgatitjen e hartave regjionale si dhe krijimi i marrëdhënieve të mira me prijësit e popullatës, në vendet e banuara me shqiptarëz
(7 Nëntor 1893)

Makam-ı Seraskerî

Mektubî Kalemî

Husûsî

Güya Kosova'dan me'hûz bir mektubda Avusturya'nın Prizren Şehbenderhânesi'nde birkaç vakitden beri kâtib sınıfında fazla memurlar bulundurulmakda ve bunlar ise tebdil-i kıyafet etmiş ve Avusturya zâbitân ve mühendisleri olup Arnavudluk havalisinin hafiyen haritasını ahz etmekle ve mahall-i mezkûrenin ahvâl-i hâzırasıyla şu sırada İpek ve Yakova cihetindeki vekâyi'e dair malumât-ı mükemmele istihsâline muvaffak olmağa ve Katolik Arnavudların ser-âmedânıyla münasebât-ı lâzime peydâ eylemeğe gayret eden birer casus olduğuna şübhe ve mahal kalmamakta olduğu beyân edildiği ahîren Belgrad gazetelerinin birinde derc edilmiş ve keyfiyet câlib-i dikkat bulunmuş olduğundan ber-mantûk-ı emr u fermân-ı cenâb-ı Hilâfet-penâhî taraf-ı acizâne me i'tâ-yı malumât buyurulduğunu mutazammın resîde-i dest-i tevkîr olan 12 Teşrîn-i Evvel sene [1]309 tarihli tezkire-i hususiye-i aliyyeleri üzerine ol bâbda sureti mahremânede tahkikât-ı mükemmele ifasıyla hâsıl olacak malumât-ı sahihanın iş'ârı bâ-telgrafnâme-i acizî Selanik'de Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn Kumandanlığı'na izbâr kılınmışdı. Mezkûr kumandanlıktan bu kere cevaben vârid olan telgrafnâmede Üsküb Avusturya Konsolosu Schumacher ile Doktor George Dihek nâmında birisinin 31 Temmuz sene [1]309 tarihinde Prizren'de bulunarak iki hafta kadar olan ikametlerinde Latinler ile görüşüp Yanyevo Kilisesi'ni ziyaret etdikden sonra Kaçanik tarikiyle Üsküb'e avdet eylemiş oldukları ve şimdiki hâlde ise Prizren Avusturya Konsoloshânesi'nde altı mâhdan beri nakkâşlıkla iştigal eden Francesko isminde meçhûl-ı ahvâl bir şahısdan mâadâ kimse bulunmadığı mahallinin iş'ârı üzerine Kosova Kumandanlığı'ndan bildirildiği iş'âr olunmuşdur. Sureti iş'âra nazaran oralarda meçhûl-ı ahvâl eşhâsın dolaşmakda bulundukları anlaşılmakta olup bunların ahvâl ve harekâtının nazar-ı dikkat ve teftiş altında bulundurularak men'-i mefsedetleri esbâbının istikmâli zımında mahallî memurîn-i mülkiyesince mütebassırâne hareket olunması için Bâbîâlî'ye tebligât-ı lâzime ifası münasib gibi mütâlâa olunmuş ise de irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî her ne merkezde şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise hikmet ve isabet onda olacağı derkâr bulunmakla ol bâbda emr u irâde efendim hazretlerindir.

Fî 28 Rebîulâhir sene [1]311 ve fî 26 Teşrîn-i Evvel sene [1]309 / [7 Kasım 1893]

Serasker
Rıza

قوسه می رسد سنک بیورنی سنک معارف اوله خزانده اوده دردی کون خربانه اوس معارف اوله خربانه اوله
 حدود بونیه برکنا خانه کوریه معارف اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله
 اوده بونیه برکنا خانه کوریه معارف اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله
 وار اوده برکنا خانه کوریه معارف اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله
 معارف اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله
 اوده بونیه برکنا خانه کوریه معارف اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله
 حدود بونیه برکنا خانه کوریه معارف اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله
 یک یاره دونه خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله
 اوله بونیه برکنا خانه کوریه معارف اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله
 عرصه دیانه معارف اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله خربانه اوله

۱۱۱
 ۵
 ۱۱۱

در دهکده

KOSOVA SAVAŞI'NIN 500. YILDÖNÜMÜNDE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN ARTIRILMASI

Kosova Savaşı'nın beş yüzüncü senesi münasebetiyle Sırbistan'da yapılması kararlaştırılan gösteriler dolayısıyla sınır bölgelerinde meydana gelebilecek olumsuzluklara karşı tedbirli olunması gerektiği

NGRITJA E NIVELIT TË SIGURISË ME RASTIN E 500 - VJETORIT TË BETEJËS SË KOSOVËS

Ngritja e nivelit të sigurisë në vijën kufitare me Serbinë gjatë protestave të planifikuara në Serbi, me rastin e 500- vjetorit të Betejës së Kosovës
(20 Qershor 1899)

Kosova Muharebesi'nin beş yüzüncü senesine musâdif olan Haziran'ın dördüncü günü Sırbistan'da icrası mukarrer olan nümâyişlerden dolayı hudud boyunda bir gûnâ fenalık zuhuru mahâl bırakılmaması zımında müteyakkızâne davranılması ve bu bâbda vesâit-i mü'temine ile tahkikâtı serî'a bi'l-hicra istihsâl olunacak malumâtın peyderpey iş'ârı lüzumu Kosova Vilâyeti'yle Yenipazar ve Taşlıca Mutasarrıflığı'na tavsiye ve izbâr olunmuş idi. Taşlıca Kumandan ve Mutasarrıflığı'ndan vârid olup bir sureti leffen arz-ı pâye-i serî-i şevket-masîr kılınan şifreli telgrafnâme mede mezkûr nümâyişde hâzır bulunmak üzere Avusturya memâlikinde bulunan Slavlar tarafından Sırbîye'ye mebûslar i'zâm kılınacağı gibi Bosna ve Hersek ahali-i Hristiyanîyesinin dahi ol vechile mebûs i'zâm etmelerine Avusturya'nın müsaade edeceği rivayet olunuyor ise de hasbe'l-hâl buna sahîh nazarıyla bakılamayacağı ve bununla beraber Sırp serserilerinin hudud-ı hakanîye tecavüzlerine dair hissiyât olmadığı gibi Taşlıca Hristiyan ahalisinde şimdilik bir gûne sû-i fikr istişâm olunmamış ise de Yenipazar ve Kosova cihetlerinden Sırbistan'a firar eden bazı Hristiyanların Sırp eşkıyasıyla birleşip o yolda bir fikr-i tecavüzde bulunmaları melhûz olmasına mebnî kaide-i ihtiyata riâyetden geri durulmadığı gösterilmiş ve vilâyeti müşârunileyhâ ile Yenipazar Mutasarrıflığı'ndan alınacak malumâtın dahi peyderpey arz ve beyânına müsâra'at olunacağı derkâr bulunmuş olmakla ol bâbda ve kâtıbe-i ahvâlde irâde ve fermân hazreti veliyyü'l-emr efendimizindir.

Fî 21 Şevval sene [1]306 ve fî 8 Haziran sene [1]305 / [20 Haziran 1899]

Yâver-i Ekrem Kulları
Derviş

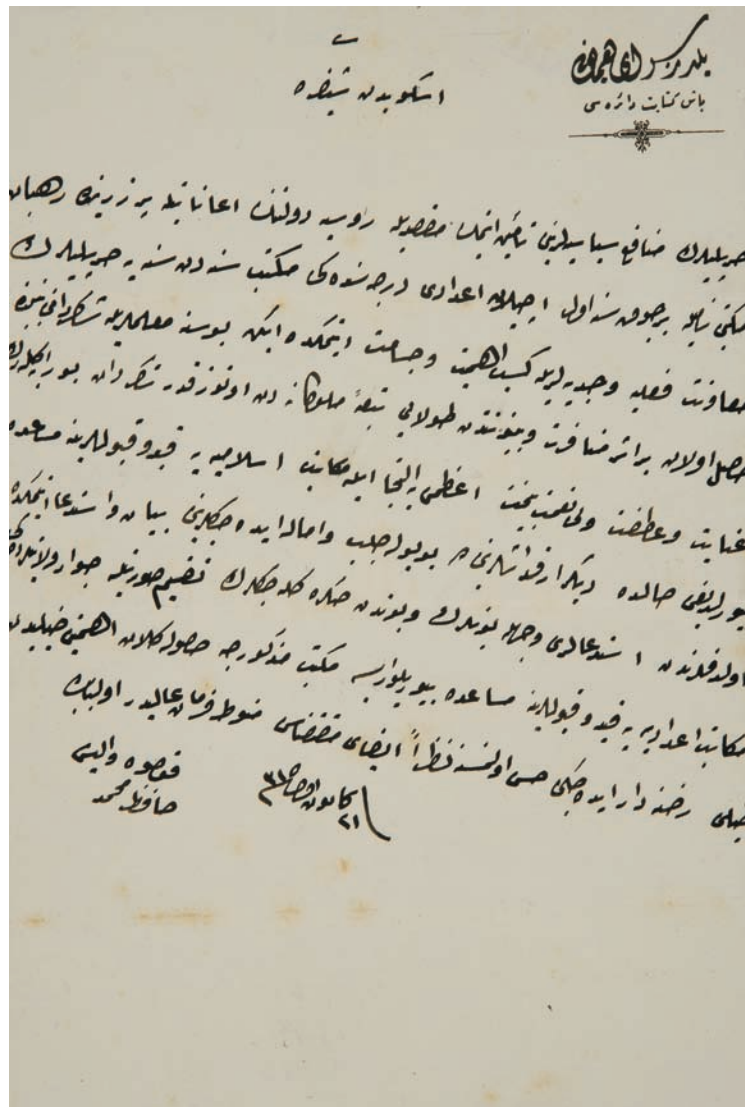

SIRP MEKTEBİ TALEBELERİNİN MÜSLÜMAN OKULLARINA GEÇMEK İSTEDİKLERİ

Sırbistan'ın siyasî menfaat sağlamak amacıyla Rusya'nın yardımlarıyla Prizren'de açtıkları ruhban mektebinin 30 kadar öğrencisinin, öğretmenleriyle aralarında meydana gelen anlaşmazlık ve gerginlik sebebiyle Müslüman okullarına kayıt yaptırmak üzere müracaat ettikleri

DĚSHIRA E NXĚNĚSVE SERBĚ PĚR TĚ KALUAR NĚ SHKOLLA MYSLIMANE

Aplikimi i 30 nxënësve serbë, për kalimin e tyre në shkollat myslimane nga shkolla teologjike ortodokse në Prizren, si rrjedhim i një konflikti me një mësimdhënës. Kjo shkollë ishte hapur me ndihmën e Rusisë për përfitime politike të Serbisë (2 Shkurt 1900)

Prizren'den genel bir görünüm
Pamje e Përgjithshme nga Prizreni
(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 779-76/3)

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu Başkitâbet Dairesi

Üsküb'den Şifre

Sırlıların menâfi‘i siyasiyelerini te‘min etmek maksadıyla Rusya Devleti’nin iânâtıyla Prizren’de ruhban mektebi nâmıyla birçok sene evvel açılan idâdî derecesindeki mekteb seneden seneye Sırlıların mu‘aveneti fi‘liye ve ciddiyeleriyle kesb-i ehemmiyet ve cesâmet etmekde iken bu sene muallimleriyle şâkirdânı beyinde hâsıl olan bir eser-i münâferet ve beynûnetden dolayı tebaa-yı mülûkâneden otuz kadar şâkirdân buraya gelerek inâyet ve âtîfeti veli-nimet-i bî-minneti a‘zamîye ilticâ ile mekâtib-i İslâmiye’ye kayd ve kabullerine müsaade buyurulduğu hâlde diğer arkadaşlarını da bu yola celb ve imâle edeceklerini beyân ve istid‘â etmekde olduklarından istid‘âları vechile bunların ve bundan sonra geleceklerin taksim suretiyle civar vilâyetlerdeki mekâtib-i idâdîyeye kayd ve kabullerine müsaade buyurulur ise mekteb-i mezkûrca husûle gelen ehemmiyeti hayliden hayliye rahnedâr edeceği hiss olunmasına nazaran ifa-yı muktezâsı me-nûtı fermân-ı âlîdir. Ol bâbda.

Fî 21 Kânûn-ı Evvel sene [1]315 / [2 Şubat 1900]

Kosova Valisi
Hafız Mehmed

KOSOVA'DAKİ ASAYİŞ SORUNLARININ, KOMŞU DEVLETLERİN VİLAYET ÜZERİNDEKİ EMELLERİNDEN KAYNAKLANDIĞI

Bir milyona yakın nüfusunun % 90'ını Osmanlı Devleti'ne sadık Müslüman Arnavutların oluşturduğu Kosova Vilayeti'ndeki asayiş sorunlarının, komşu devletlerin ve özellikle Avusturya Hükümeti'nin vilayet üzerindeki emellerinden kaynaklandığı, bu devletlerin bölgeye gönderdikleri konsoloslar ve papazlar vasıtasıyla ayrılıkçı düşünceleri yaymaya çalıştıkları, gelişmelerden en çok eğitimsiz halkın etkilendiği / Prizren'deki hadiselerin Avusturya Prizren konsolosu tarafından çıkarttırıldığını bildiren Şura-yı Devlet azasından Arnavut asıllı Mehmed Büşra bin Hüdaverdi'nin, müsaade edildiği takdirde sorumluluk almaya hazır olduğunu bildirdiği

SHTETET FQINJE TË VILAJETIT TË KOSOVËS BURIM I PROBLEMEVE TË SIGURISË NË KOSOVË

Në këtë periudhë Vilajeti i Kosovës kishte afër 1 milion banorë. Shqiptarët e Vilajetit të Kosovës 90% i përkisnin besimit islam dhe ishin të ndershëm përballë Portës së Lartë. Në këtë kohë problemet e sigurisë në Vilajetin e Kosovës, vinin nga shtetet fqinje dhe në mënyrë të veçantë nga Austria, e cila kishte dërguar konsuj dhe priftërinj, me qëllim që të krijoj përcarje në popull. Në këtë rast ndikimi më i madh ishte tek popullsia e pashkolluar. Është vërtetuar se shkaktar i kryengritjes në Prizren ka qenë konsulli i Austrisë. Përfaqësuesi i Organit të Lartë në Ministrinë e Drejtësisë Mehmed Byshra Bin Hydaverdi me origjinë shqiptare njofton se: "Nëse i jepet leja mund ta merrte përgjegjësinë për ta stabilizuar gjendjen"
(1899 - 1900)

Nezd-i hikmet-vefd-i âlîde vâreste-i arzdir ki, Kosova Vilâyeti altı sancağı ve bir milyon nüfus-
sa karîb sekeneyi hâvî olup bu ahalinin yüzde doksan nisbetindeki kısmını zât-ı şevket-simât-ı ce-
nâb-ı Hilâfet-penâhîleri'ne sadakatlarıyla müfthir ve cengâverlikleriyle müştehir İslâm Arnavudlar
teşkil ediyor ve bunlar da ekseriyetle İpek ve Prizren, Priştine Sancaklarında bulunuyor. İmdi kav-
miyet ve diyânet gibi inhilâl-i nâ-pezîr kuvvetlerle Makam-ı Uzmâ-yı Hilâfeti Seniyyeleri'ne mer-
bût bulunan Arnavud tebaa-i şahanelerinin Hükûmeti Seniyye ve Devleti Aliyyelerine ne derece
münkâd ve sâdık oldukları derkârdır. Halbuki Arnavudların evsâfı fitriye ve merbûtiyet-i manevi-
yelerinin bahşetdiği kuvvet-i sadakat nisbetinde mevcudiyet-i kavmiyelerinden Hükûmeti Seniyye-
ce lâyıkiyla istifade olunamamakda olup bu da devlet ve memleketin menâfi-i hâliye ve istikbâ-
liyesini fark ve temyîz için lâzım gelen maârifden bî-behre olarak henüz zulmeti cehl ve nâ-dâ-
nî içinde bulunmalarından ileri gelmekde ve bu sebeble hükûmet-i mahalliyenin ber-vefk-ı dilhâh-ı
âlî idareye adem-i muvaffakiyeti ve nüfuz-ı hükûmet ve şân-ı devletin muhafaza olunamayarak iki-
de birde devleti işgal ve halkın huzur ve emniyetini ihlâl eder bir takım iğtişâsât zuhur etmekte-
dir. Hükûmet-i mütecâvire ve bâ-husus Avusturya bu hâlden bi'l-istifade ekseriya konsoloslar ve
muzaffar Latin papasları ve ahali-i Hristiyanıye vasıtasıyla fesad ikâ' etmekde ve ahaliyi Salta-
nat-ı Seniyye'den tebrîd etmeye gayretle Arnavudluk'un sefâleti hâzırasıyla Bosna'nın terakkiyâ-

tını ityân ve muhafaza-i kavmiyet ve lisan gibi bir takım efkâr-ı siyasiye telkîn ve hele mukadde-mâ Karadağ'a terk edilen Gusine ve Plave ve Kolaşın ve Pole köylerinin hâsilâtı muâhede mücebince tebaa-ı şahanelerine itâ edilmediğinden zaaf-ı Hükûmeti Seniyye'yi göstermek isteye-rek efkâr-ı ahaliyi vesâit-i muhtelifle ile tağlîl ve teşvîş etmektedirler. Hatta celb maksadıyla ve yi-ne papaslar vasıtasıyla bazı rüesâyâ para vermekte ve eşraf-ı evladını meccânen Avusturya ve Almanya mekâtibine kabule hâzır olduklarını ilkâ etmektedirler. Bâhusus geçenlerde hayır ve şerri fark etmez kimselerin teşkil etmek istedikleri hâlde saye-i hazret-i Padişahîlerinde def' ve te'dîb olunan erbâb-ı fesad misillü bir takım cemiyât-ı siyasiye teşkiline gayret eyleyip ahaliyi ve sâit-i müte'addide ile kıtâle davet etmekte ve bir taraftan da Avrupa matbûâtı ile sû-i te'sirâta çalışmaktadırlar. Nitekim Avusturya Prizren konsolosu mahzâ ilkâ-yı fesad etmek üzere bilhassa Yakova'ya azîmetle Rıza Bey'in hilâf-girânıyla görüşerek ve ahaliyi teşvik ederek silah patlama-sına sebep-i müstakil olduğu ednâ tahkikât ile meydana çıkar. Kulları bu vak'ayı vaktiyle bi'lis-tihbâr hâki pâ-yı ulyâyâ arz edilmek üzere bilhassa Mâbeyn-i Hümâyûn-ı mülûkânelerinde bazı bendegân-ı şahanelerine arz etmek ve tahfîf-i meseleye medâr olacak ve asker sevkine mahal kalmayacak ma'rûzâtta dahi bulunmuş idiysem de keyfiyet atebe-i seniyyelerine vaktiyle arz olunmadığından on gün sonra tahmin-i acizânem üzere asker sevkine mecburiyet hâsıl olmuş ol-duğunu kemâl-i teessüfle gördüm. Muahharan mûmâileyh Rıza Bey'in celbi için Bahriye nâzırı paşa kulları vasıtasıyla tebliğ olunan irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâneleri üzerine hemen kendi-sinin buraya gelmesinde delâlet ve gayret-i bendegânem vuku bulmuştur. Şevket Bey'in celbi için de bu kulları tavassut etmiştir. Hükûmât-ı mütecâvire-i sagîrenin Kosova havalisi hakkındaki efkâr ve teşebbüsâtı dahi başkaca suret-i mahsusada arz olunacaktır. Arnavudluk'un fethinden beri ecdad-ı bendegânemin sâlik oldukları eser-i sadakate tebaan kullarının dahi ilâ âhiri'l-ömr arz-ı hizmetinden başka bir vazîfem olmadığından ve o havalide her ne zuhur ederse marzî-i şa-haneleri vechile def' ve tesviyesini min gayrı haddin taahhüd eder derecede sadakat-i ubeydâ-nem ber-kemâl idüğünden karîn-i müsaade-i hikmet-âde-i cenâb-ı mülûkâneleri buyurulduğu tak-dirde oralarca ve vilâyât-ı mütecâvirece kâffe-i ahvâl ve vukuâta dair vâki olacak istiilâ'ât ve is-tihbârât ile mütâlâa olunabilecek tedbir ve teşebbüsâtı mümkünenin derhal arz ve ihbarıyla ifa-yı vecîbe-i sadakat arzusunda bulunduğumdan işin ehemmiyet ve mahremiyetine göre bir mer-ci-i mahsusun tayinine müsaade-i irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhîleri'nin emr u fermân bu-yurulmasını hasbe's-sadâka arza cür'et eylerim. Ol bâbda ve kâtibe-i ahvâlde irâde ve fermân veli-nimet-i bî-imtinân Padişahımız efendimiz hazretlerindir.

[1317 / 1899 - 1900]

Şûrâ-yı Devlet azâsından
Arnavud abd-i memlûkları
Mehmed Büşra bin Hüdaverdi

Sultan Reşad'ın Kosova'yı ziyaretinde ikâmetine tahsis olunan Priştine Hükümet Konağı
Ndërtesa Qeveritare ku qëndroi Sulltan Reshati gjatë vizites së tij në Kosovë
 (Resimli Kitab, c. 5, s. 514.)

Sultan Reşad'ın Kosova'yı ziyareti münasebetiyle süslenen Priştine Hükümet Konağı caddesi
Rruga e ndërtesës Qeveritare e stolisur me rastin e vizites së Sulltan Reshatit në Kosovë
 (Resimli Kitab, c. 5, s. 512)

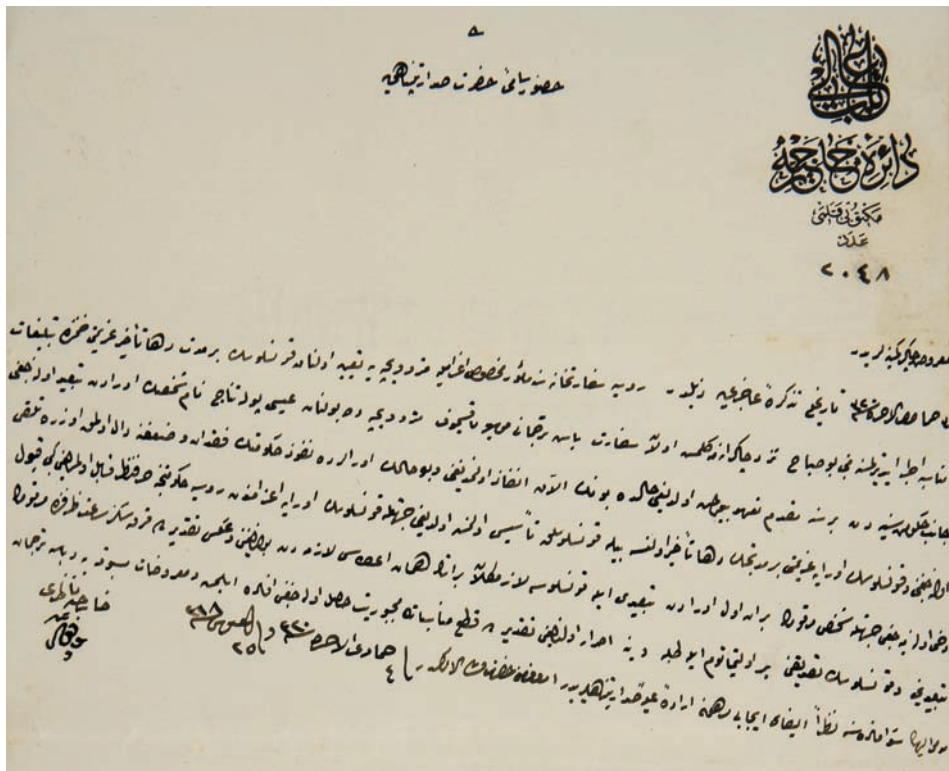

RUSYA'NIN MITROVIÇE'YE KONSOLOS TAYİNİ HUSUSUNDAKİ ISRARI

Arnavut reislerinden İsa Bolatin'in Mitroviçe'den sürgün edileceğine dair Rusya Büyükelçiliği'ne verilen sözün bir yıldır gerçekleştirilmemiş olmasını Rusya Hükümeti'nin kabul etmeyip söz konusu şahsın bir an önce gönderilerek buraya tayin olunan konsolosla beratinin verilmesi, verilmediği takdirde 48 saat içinde Rusya'nın bu talebini bir ultimatomla sunacağı, şayet yine gerçekleşmezse Rusya'nın Osmanlı Devleti ile münasebetlerini keseceği

INSISTIMI I RUSISË PËR EMËRIMIN E NJË KONSULLI NË MITROVICË

Shqetësimi i Rosisë për mos realizimin e premtimit të dhënë për internimin e Isa Buletinit nga Mitrovica. Kërkesa për internim më të shpejtë të personit në fjalë dhe dhënia e shkresës së akreditimit për konsullin e emëruar. Njëse ndodhë e kundërta, planifikohet të bëhet ngjirja e marrëdhënieve të Rosisë me shtetin osman (7 Shtator 1902)

Bâb-ı Âli

Daire-i Hariciye

Mektubî Kalemi

Aded 2048

Huzur-ı Sâmi-i Hazret-i Sadâret-penâhî'ye

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir

3 Cemâziyelâhir sene [1]320 tarihli tezkire-i acizîye zeyldir:

Rusya Sefarethanesi'ne memur-ı mahsus i'zâmıyla Mitroviçe'ye tayin olunan konsolosun bir müddet daha te'hiri azîmeti zımında tabligâtı münâsibe icra etdirilmesine mebnî bu sabah

Mitroviçe Tren İstasyonu

Stacioni i trenit në Mitrovicë

(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90635/17)

nezd-i çâkerâneme gelmiş olan sefaret baştercümanı Mösyö Maksimof, Mitroviçe’de bulunan İsa Polatinac [Bolatin] nâm şahsın oradan teb’îd olunacağı cenâb-ı hükûmet-i seniyyeden bir seneye mukaddem taahhüd buyurulmuş olduğu hâlde bunun elân infâz olunmadığı ve bu hâlin oralarda nüfuz-ı hükûmetin fikdân u za’fına dâil olmak üzere telakkî olunacağı ve konsolosun oraya azîmeti bir müddetcik daha te’hir olursa bile konsolosluk te’sis olunmuş olduğu cihetle konsolosun oraya i’zâmından Rusya Hükûmetince sarf-ı nazar kâbil olmadığı gibi kabul dahi olunamayacağı cihetle şahs-ı merkûmun bir an evvel oradan teb’îdi ile konsolosa lâzım gelen berâtın hemen i’tâsı lâzımeden bulunduğu ve aksi takdirde kırk sekiz saat zarfında merkûmun teb’îdini ve konsolosun tasdikini bir ültimatom ile talep ve yine ısrâr olunduğu takdirde kat’ı münasebete mecburiyet hâsıl olacağını ifade eylemiş ve ma’rûzâtı mesbûkaya ve baş tercümanı mûmâileyhin şu ifadesine nazaran ifa-yı icabı merhûn-ı İrâde-i aliyye-i Sadâret-penâhîleridir. Emr u fermân hazreti veliyyü’l-emrindir.

Fî 4 Cumadelâhire sene [1]320 ve fî 25 Ağustos sene [1]318 / [7 Eylül 1902]

Hariciye Nâzırı

(Tevfik)

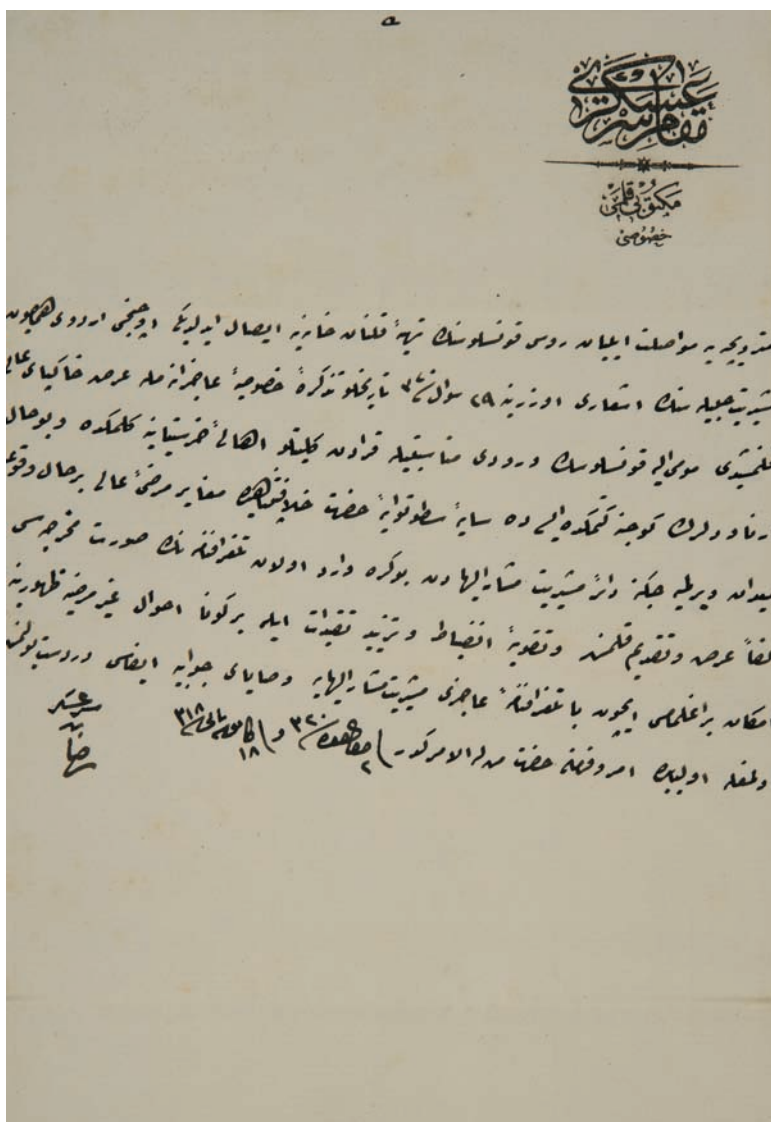

MİTROVIÇE RUS KONSOLOSU HAKKINDA HALKIN TUTUMU

Rus konsolosunun Mitroviçe'de göreve başlaması münasebetiyle çevre köylerden birçok Hristiyan ahalinin ziyaretine gelmesinin, Arnavutları bir hayli rahatsız ettiği göz önünde bulundurularak olumsuz bir duruma meydan vermemek için alınan tedbirlerin daha da artırılmasının yerinde olacağı

VEPRIMET E POPULLIT NDAJ KONSULLIT RUS NË MITROVICË

Mbasi fillon punën konsulli rus në Mitrovicë, vizitohet nga shumë fshatarë të krishterë të rrethinës. Kjo vizitë që i bëhet konsullit rus i shqetëson shqiptarët në rajon. Mbas shqyrtimit të situatës rreth shqetësimit të popullit shqiptar, merren të gjitha masat paraprake që të mos ndodhë ndonjë mosmarrëveshje
(31 Janar 1903)

Mitroviçe'ye başka bir açıdan bakış
Një tjetër pamje nga Mitrovicë
(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 779-76/4)

Makam-ı Seraskerî
Mektubî Kalemî
Hususî

Mitroviçe'ye muvâsalat eyleyen Rus konsolosunun tehyi'e kılınan hâneye îsâl edildiği Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn Müşiriyeti Celilesi'nin iş'ârı üzerine 29 Şewal sene [1]320 tarihli tezkire-i hususiye-i acizânemle arz-ı hâkipây-ı âlî kılınmış idi. Mûmâileyh konsolosun vürûdu münasebetiyle kurâdan külliyyetli ahali-i Hıristiyanîye gelmekte ve bu hâl Arnavudların gücüne gitmekde ise de sâye-i satvet-vâye-i hazret-i Hilâfet-penâhî'de mugâyir-i marazî-i âlî bir hâl vuku'una meydan verilmeyeceğine dair müşiriyeti müşârunileyhâdan bu kere vârid olan telgrafnâmenin sureti mütercemesi leffen arz ve takdim kılınmış ve takviye-i inzibat ve tezyîd-i takayyudât ile bir günâ ahvâl-i gayr-ı marziye zuhuruna imkân bırakılmaması için bâ-telgrafnâme-i acizî müşiriyeti müşârunileyhâya vesâyây-ı cevabiye ifası derdest bulunmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 2 Zilkade sene [1]320 ve fî 18 Kânûn-ı Sânî sene [1]318 / [31 Ocak 1903]

Serasker
Rıza

[illegible]

AVUSTURYA'NIN OSMANLI İDARESİNDEKİ BÖLGELERDE DEMİRYOLU İNŞA EDEMEYECEĞİ

Avusturya Hükûmeti'nin Osmanlı Devleti'nin izni olmadan Taşlıca ve Yenipazar dahilinde ve eski Bosna Vilâyeti'nin idaresi Avusturya'ya bırakılmayan kısmında demiryolu inşasına hakkı olmadığı, ancak bu yolda bir teklif gelmesi durumunda söz konusu hattın Mitroviçe-Selanik hattıyla birleştirilip Yenipazar ve Seniçe üzerinden geçirilmesinin önerilebileceği, fakat Avusturya Hükûmeti'nden bu yolda bir teklif gelmediği müddetçe bir faaliyet içerisine girişilmeyeceği

AUSTRIA NUK MUND TË NDËRTOJ HEKURUDHA NË VENDET QË JANË NËN ADMINISTRATËN E SHTETIT OSMAN

Pa pëlqimin e shtetit osman, nuk lejohet që shteti i Austrisë të ndërtoj hekurudha në Tashlixhe dhe Jeni Pazar si dhe në ato vende, të cilat nuk i takojnë shtetit të Austrisë. Në këtë drejtim mund t'i ofrohet ndonjë propozim për të bashkuar lidhjen Mitrovicë- Selanik dhe mund të kalohet mbi Jeni Pazar dhe Sjenicë. Mirëpo, nëse një propozim i tillë nuk vjen nga Austria, atëherë nuk lejohet të ndërtohet asgjë (4 Shkurt 1903)

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsus Zabıt Varakasıdır

Hulâsa-i Meâli

Avusturya Hükûmeti'nin Saraybosna'dan bed' ile Taşlıca'ya doğru inşa etmekte olduğu demiryolunu Kosova Vilâyeti'nin nerelerinden geçirmek ve nereye kadar temdîd etmek tasavvurunda bulunduğuna dair Rumeli Vilâyâtı Şahanesi Müfettişliği'nden gelen tahrirât ve bi'l-muhabere tarafı Seraskeri'den meb'ûs tezkire üzerine sebk eden iş'âra cevaben Hariciye Nezâreti'nden vârid olan 23 Şevval sene [1]320 tarihli tezkire kırâet olundu.

Kararı

İşbu tezkirede Avusturya Hükûmeti Saltanatı Seniyye'nin re'y ü muvâfakatı olmadıkça Taşlıca ve Yenipazar dahilinde ve kadîm Bosna Vilâyeti'nin idaresi bilfi'l kendisine mevdû' bulunmayan aksâmında demiryolu inşasına hakkı ahdîsi olamayacağı ve bu bâbda teklifâtı resmiye vâki olursa ifa-yı muktezâsı Hükûmet-i Seniyye'nin takdirine vâbeste olduğu ve şâyed şu sırada Avusturya Hükûmeti tarafından böyle bir teklif vuku'uyla Hükûmet-i Seniyyece muvâfakat olunduğu ve hattı mezkûrun bâlâda zikrolunan tezkire-i Seraskeride beyân olunduğu üzere Mitroviçe-Selanik hattıyla birleştirilmesi tensîb edildiği hâlde işbu hattın Yenipazar ve Seniçe üzerinden geçirilmesi muvâfıkı maslahat görünüp işin ciheti askeriyesine gelince iki memleket şimendiferinin yekdiğerine ilsâkı takdirinde birinin dar ve diğërinin geniş hat olması bazı mehâzîri dâfi' göründüğünden ahîren Ruslar dahi kendi hatlarını Avrupa şimendiferleriyle ilsâkda bu sureti tercih eyledikleri misillü Avusturyalıların yapmakda oldukları Bosna şimendiferi dar yol olduğu cihetle bizim Mitroviçe hattının hâl-i hâzırı vechile nokta-i iltisâka kadar geniş olarak temdîdi lüzumu gösterilmiş ve Avusturya Hükûmeti tarafından bu hususda şimdiye kadar bir gûne teklif vuku'a gelmeyip Hükûmet-i Seniyye cânibinden zikrolunan demiryol hakkında teşebbüsâta ibtidâr olunması muvâfıkı maslahat olamayacağı mülâhaza kılınmış olduğundan bu bâbda bir gûne faaliyet zuhur eder ise icabı kararlaştırılmak üzere evrak-ı mebhûsı anhânın şimdilik hıfzı tensîb edildi.

Fî 6 Zilkade sene [1]320 / [4 Şubat 1903]

(Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları)

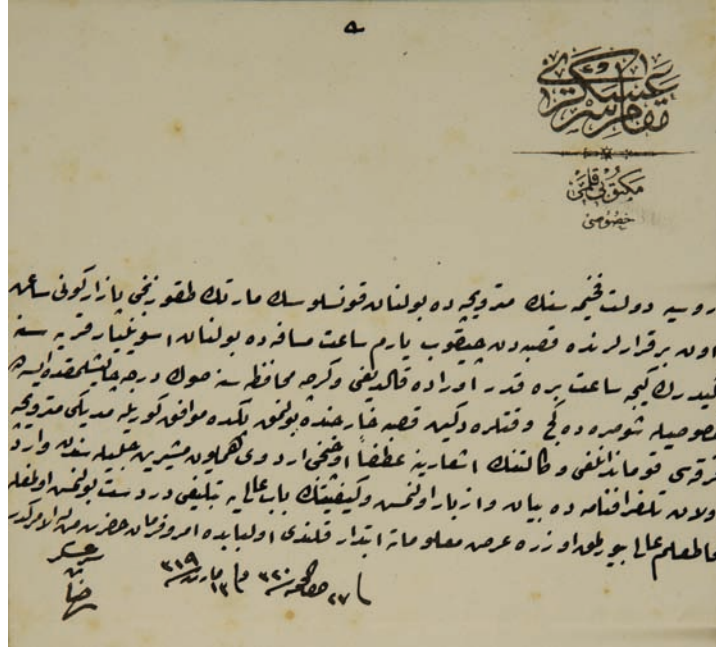

MITROVIÇE RUS KONSOLOSUNUN FAALİYETLERİNİN İZLENDİĞİ VE GÜVENLİĞİNİN SAĞLANDIĞI

Kasaba dışında bir köye giderek gece geç saatlere kadar orada kalan Rusya'nın Mitroviçe konsolosunun korunmasına son derece çaba sarf edilmekte ise de bu durumun 3. Ordu Müşirliğince güvenlik açısından uygun bulunmadığı

REALİZİMİ İ SIGURISË DHE NDJEKJA E AKTIVITETEVE TË KONSULLIT RUS NË MITROVICË

Shqetësimi i batalionit të tretë për sigurinë e konsullit rus, pasi që ai çdo mbrëmje del jashtë qytetit dhe shkon deri në një fshat ku kthehet mbas gjysmës së natës (25 Mars 1903)

Makam-ı Seraskerî

Mektubî Kalemî

Rusya Devleti fahîmânesinin Mitroviçe'de bulunan konsolosunun Mart'ın dokuzuncu Pazar günü saat on bir kararlarında kasabadan çıkıp yarım saat mesafede bulunan İsvinyar² karyesi-ne giderek gece saat bire kadar orada kaldığı ve gerçi muhafazasına son derece çalışılmakta ise de hususıyla şu sırada geç vakitlere değin kasaba haricinde bulunmak pek de muvafık görülmeyen Mitroviçe Fırkası Kumandanlığı Vekâleti'nin iş'ârına atfen Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn Müşiriyet-i Celîlesi'nden vârid olan telgrafnâmede beyân ve izbâr olunmuş ve keyfiyetin Bâbî-âli'ye tebliği derdest bulunmuş olmağla muhâtı ilm-i âlî buyurulmak üzere arz-ı malumâta ibtidâr kılındı. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 27 Zilhicce sene 1320 ve fî 12 Mart sene 1319 / [25 Mart 1903]

Serasker Rıza

² Günümüzde Svinjare.

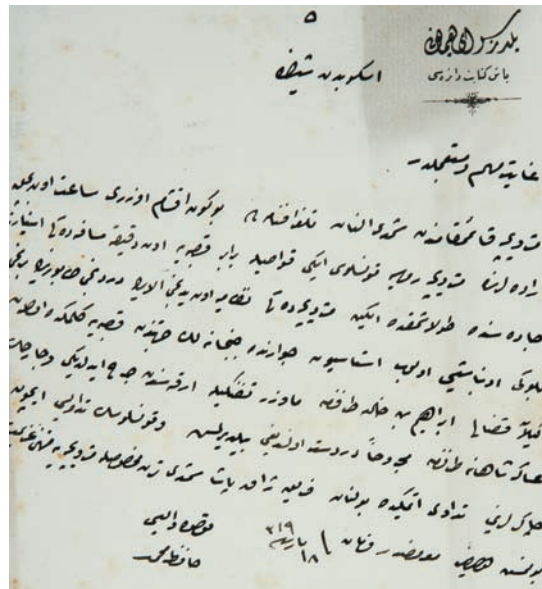

MİTROVIÇE RUS KONSOLOSUNUN SUİKASTE UĞRADIĞI

Mitroviçe Rus konsolosunun 30 Mart 1903 tarihi akşamı kasaba dışında dolaşmakta iken Mitroviçe'deki 17. Nizamiye Alayı askerlerinden Onbaşı İbrahim bin Halid tarafından mavzer tüfeğiyle yaralandığı, suçlu onbaşının yakalandığı, konsolosun tedavisi için hususî trenle Mitroviçe'ye doktor gönderildiği

SITUATA E KRIJUAR MBAS ATENTATIT NDAJ KONSULLIT RUS NË MITROVICË

Me 30 mars të vitit 1903, duke shëtitur në mbrëmje jashtë qendrës së qytetit, është plagosur me revole konsulli rus nga ushtari Ibrahim bin Halid, me gradë rreshter i këmbësorisë. Atentatori u arrestua, ndërsa për shërimin e konsullit është dërguar një mjek me tren special në Mitrovicë (31 Mars 1903)

Yıldız Sarayı Hümayûnu
Başkitâbet Dairesi

Üsküb'den şifre

Gayet mühim ve müsta'celdir

Mitroviçe Kaymakamlığı'ndan şimdi alınan telgraf bugün akşam üzeri saat on buçuk radde-lerinde mitroviçe Rusya konsolosu iki kavasıyla beraber kasabaya on dakika mesafedeki cadde-sinde dolaşmakda iken Mitroviçedeki nizamiye on yedinci alayının dördüncü taburunun birinci bölümü onbaşısı olup istasyon civarında cephânelik cihetinden kasabaya gelmekde olan Gilan Kazalı İbrahim bin Halid tarafından mavzer tüfengiyle arkasından cerh edildiği ve cârihin asâ-kiri şahane tarafından mecrûhan derdest olunduğu bildirilmiş ve konsolosun tedavisi için çakerî-lerini tedavi etmekte bulunan Ferik Jak Paşa şimdi tren-i mahsusla mitroviçeye azîmet bulunmuş olduğu ma'ruzdur. Fermân. 18 Mart 1319 [31 Mart 1903]

Kosova Valisi
Hafız Mehmed

تَرْجَمَةُ وَطِئِي
عَدَنَ

[illegible]

RUSYA İMPARATORU'NUN MITROVIÇE KONSOLOSUNUN KATİLİNİN İDAM EDİLMEMESİNİ İSTEDİĞİ

Rusya İmparatoru'nun Mitroviçe'de öldürülen konsoloslarının katili hakkında Divan-ı Harp tarafından verilen idam cezasını, işlenen cinayetin ne derece vahim olduğunun tasdiki olarak değerlendirdiği, ancak katilin idam cezasının affedilerek kamu vicdanını rahatlatacak başka bir cezaya çarptırılmasını talep ettiği

KËRKESA E PERANDORIT TË RUSISË PËR MOS DENIMIN ME VARJE TË VRASËSIT TË KONSULLIT RUS NË MITROVICË

Edhe pse ishte dënuar me vdekje nga Gjykata Ushtarake vrasësi i konsullit të Rusisë në Mitrovicë, që të qetësohet ndërgjegjja publike, kërkesa e perandorit të Rusisë është që t'i falet dënimi me vdekje, por të dënohet në mënyrë të ndryshme
(29 Prill 1903)

Bâb-ı Âlî

Daire-i Hariciye

Tercüme Odası

Hariciye Nezâreti'ne 29 Nisan sene [1]903 tarihli Rusya Sefâreti'nden vârid olan takrîrin tercümesidir.

Rusya Konsolosu Mösyö Çeprinya'nın katili İbrahim nâm şahsa dair 25 Nisan sene [1]903 tarihli tezkire-i aliyye-i nezâret-penâhîleri ahz olundu. Zât-ı devletleri Divan-ı Harb tarafından katili merkûm hakkında i'tâ olunan idam cezasının icrası talebi senâverânem üzerine te'hir olunduğunu ihtâr ile beraber metbû'ı mufahhamım haşmetli İmparator hazretlerinin bu bâbdaki niyyât-ı âliyesini bildirmekliğimi iltimas buyurmuşlardır. Divan-ı Harb kâtil hakkında idam cezasını hükm etmek suretiyle merkûm İbrahim tarafından îkâ' olunan cinayetin derece-i vehâmetini lâıyıkıyla derk ve teyakkun etmiş olduğunu irâ'e ve isbat etmiştir. Maamâfih metbû'ı mufahhamım haşmetli İmparator hazretleri muttasıf oldukları hissiyâtı müşfikâne icabınca kâtil-i merkûmun idam cezasından afv buyurulması üzerinde bulunduklarından bu arzularını zât-ı şevket-simât-ı hazret-i Padişahî'ye arz ve iblâğa senâverîlerini memur eylemişlerdir. Metbû'ı mufahhamım işbu arzusunu zât-ı şehriyârîye arz ve iblâğ buyurmalarını zât-ı devletlerinden rica eder ve menâfi'i Devlet-i Aliyye hakkındaki hürmet ve riayetinin delâil-i bâhiresini bi'd-defaât ve hatta ahîren dahi Hükûmet-i Seniyye'ye ibrâz etmiş olan bir devletin resmî bir memuruna karşı îkâ' olunan kasd-ı cinayetkârânenin istilzâm eylediği nefret-i âmmeyi izâle edecek bir cezaya mahkum edileceği cezm ve itikadında bulunduğumu ityân eylerim. Beyân-ı hâl tecdîd-i teminât-ı ihtirâmkârîye vesile-i ittihâz kılındı.

[29 Nisan 1903]

İPEK'TEN GELEN BİR HEYETİN MİTROVIÇE AVUSTURYA KONSOLOSUNU ZİYARETİ

İpek'ten Mitroviçe'ye gelen bir papazın beraberindeki heyetle birlikte Avusturya konsolosuna giderek konsolosun gelişini tebrik ettikleri ve mümkün olduğu takdirde evcil hayvanların sayım ve tespitinin yapılmaması için hükümete aracılık yapmasını ve konsoloslukta bir hizmete kabul edilmelerini talep ettikleri; Avusturya konsolosun, Katolikler ile Müslümanlar arasında bir problem bulunup bulunmadığı şeklindeki sorusuna geçmişte aralarında bazı münferit hadiseler meydana gelmişse de rahat ve huzurlarının yerinde olduğunu, Müslümanlarla iyi geçindiklerini, buna karşılık Mitroviçe'deki Rusya konsolosunun hükümetin işlerine müdahale ederek Hristiyanları himayeye çalıştığı ve Hristiyanlar tarafından Müslümanlar hakkında yapılan şikâyetlerin çoğunun asılsız olduğunu ifade ettikleri

NJË DELEGACION NGA PEJA NË KRYE ME NJË PRIFT VIZITON KONSULLIN E AUSTRISË NË MITROVICË

Një delegacion nga Peja në krye me një prift viziton konsullin e Austrisë dhe shpreh urimet e veta për ardhjen e tij në Mitrovicë. Kërkesat e këtij delegacioni ishin që konsulli të ndikoj tek qeveria që sa më pak të bëhet regjistrimi i kafshëve shtëpiake si dhe të bëhet punësimi i disa qytetarëve në konsullatë. Pyetja e konsullit ishte rreth mosmarrëveshjeve në mes të katolikëve dhe qytetarëve të besimit islam.

Edhe pse ndonjë herë kanë ndodhur disa mosmarrëveshje të vogla, megjithatë të dy palët jetojnë së bashku dhe pa asnjë problem. Nga ana e delegacionit sqarohet se konsulli i Rusisë që gjendet në Mitrovicë shpesh herë ndërhyjnë në punët e shtetit duke dashur që t'i ofroj qytetarët, të cilët i takojnë besimit të krishterë si dhe shumë ankesa të qytetarëve të krishterë që bëhen për qytetarët e besimit islam janë të pa baza

(11 Shkurt 1904)

Yıldız Sarayı Hümâyûnu**Başkitâbet Dairesi**

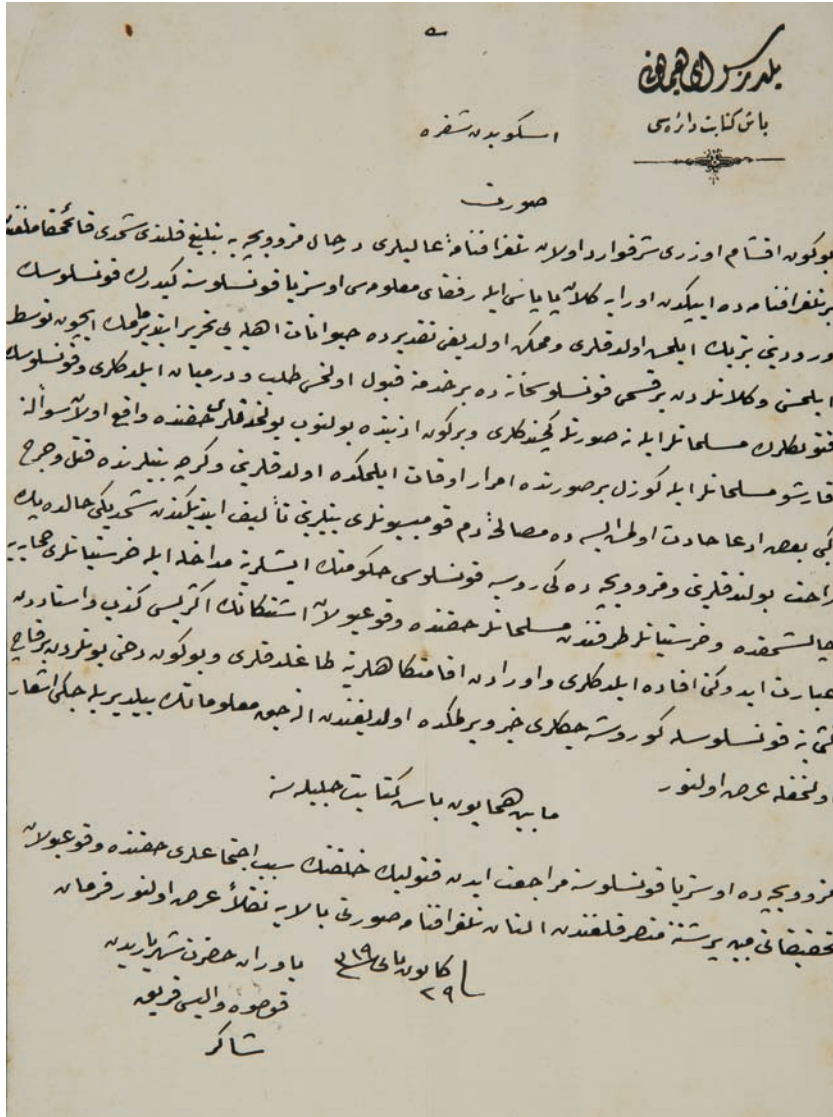
Üsküb'den şifre

Suret

Bugün akşam üzeri şeref-tevârüd olan telgrafnâme-i âlîleri derhal Mitroviçe'ye tebliğ kılındı. Şimdi kaymakamlıktan bir telgrafnâme de İpek'den oraya gelen papas ile rüfekâ-yı malumesi Avusturya konsolosuna giderek konsolosun vürûdunu tebrik eylemiş oldukları ve mümkün olduğu takdirde hayvanât-ı ehliyeyi tahrîr etdirmemek için tavassut eylesesini ve gelenlerden bir kısmı konsoloshânede bir hizmete kabul olunması taleb ve dermiyân eyledikleri ve konsolosun Katoliklerden Müslümanlar ile ne suretle geçindikleri ve bir gûne eziyetde bulunup bulunmadıkları hakkında vâki olan sualine karşı müslümanlar ile güzel bir surette imrarı evkât eylemekde olduklarını ve gerçi beynlerinde katl ve cerh gibi bazı iddia hâdis olmuş ise de musâlaha-i dem komisyonları beynlerini te'lîf etdikden şimdiki hâlde pek rahat bulunduklarını ve Mitroviçe'deki Rusya konsolosu hükümetin işlerine müdahale ile Hristiyanları himayeye çalışmakta ve Hristiyanlar tarafından müslümanlar hakkında vuku bulan iştikânın ekserîsi kizb ve isnâddan ibaret idüğünü ifade eyledikleri ve oradan ikametgâhlarına dağıldıkları ve bugün dahi bunlardan birkaç kişi yine konsolosla görüşecekleri haber verilmekde olduğundan alınacak malumâtın bildirileceği iş'âr olunmakla arz olunur.

Mâbeyn-i Hümayûn Başkitâbet-i Celîlesi'ne

Mitroviçe'de Avusturya konsolosuna müracaat eden Katolik halkının sebep-i ictimâ'ları hakkında vuku bulan tahkikâtı mübeyyin Priştine Mutasarrıflığı'ndan alınan telgrafnâme sureti bâlâya naklen arz olunur. Fermân.

Fi 29 Kânûn-ı Sâni sene [1]319 / [11 Şubat 1904]

Yâverân-ı Hazret-i Şehriyârîden
Kosova Valisi
Ferik Şakir

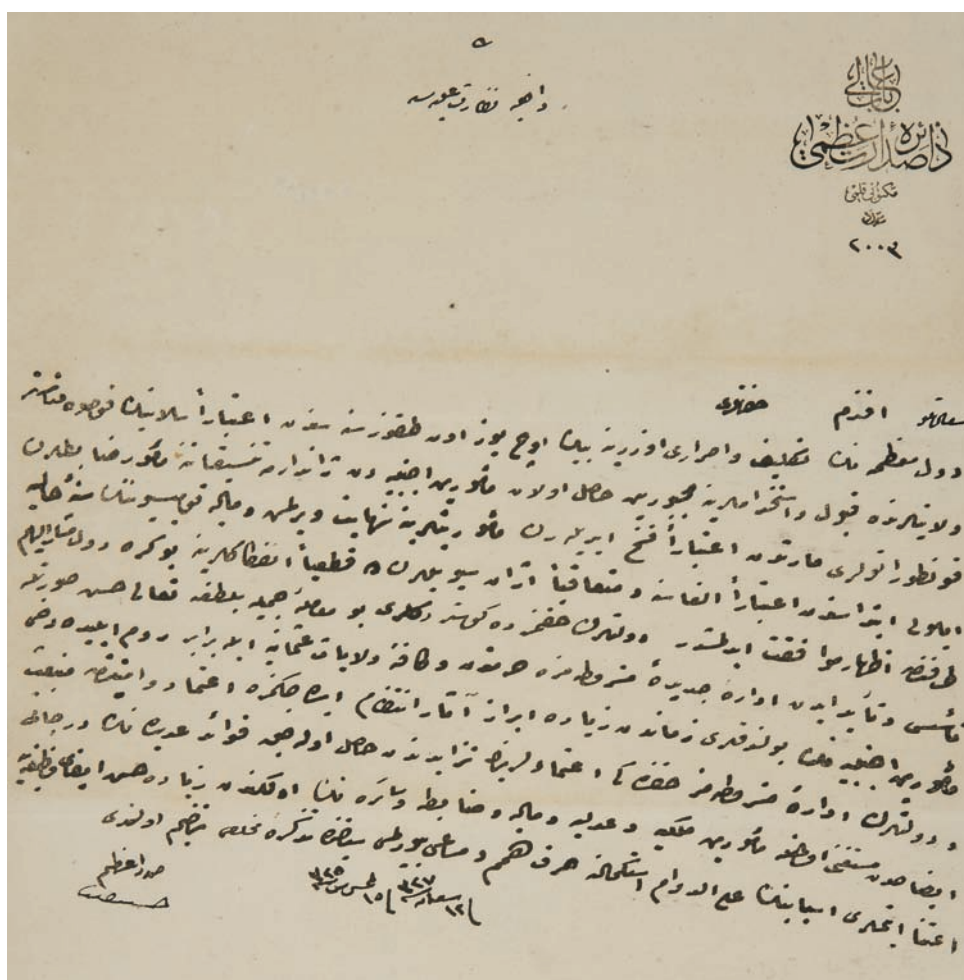

RUMELİ VİLAYETLERİNDEKİ YABANCI MEMURLARIN VAZİFELERİNİN SONA ERDİĞİ

Büyük devletlerin teklif ve ısrarlarıyla 1903 senesinden itibaren Selanik, Kosova ve Manastır Vilayetlerinde istihdam edilmelerinde zorunluluk duyulan yabancı memurların görevlerine Mart 1909 tarihinden itibaren söz konusu devletlerin de muvafaklatlarıyla son verildiğinden dolayı bölgedeki Osmanlı memurlarının vazifelerinde daha dikkatli olmaları gerektiği

MBARIMI I MISIONIT TË NËPUNËSVË TË HUAJ NË VILAJETIN E RUMELISË

Mbas vitit 1903 me insistimin e shteteve të mëdha në Vilajetin e Selanikut, të Kosovës dhe Manastirit është marrë vendim që të angazhohen për të punuar nëpunës të huaj. Mirëpo, në vitin 1909 prapë me insistimin e shteteve paraprake është marrë vendimi për ndërprerjen e kontratave të nëpunësve të huaj. Për këtë arsye nëpunësit osman duhet të kenë më shumë kujdes në detyrat e veta
(28 Gusht 1909)

Vardar Nehri üzerinde Tahta Köprü, Üsküp

Ura prej druri nbi lumin Vardar, Shkup

(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/20c)

Bâb-ı Âlî
Daire-i Sadâret
Mektubî Kalemi
Aded 2003

Dahiliye Nezâreti Aliyyesi'ne

Saadetli efendim hazretleri

Düvel-i muazzamanın teklif ve ısrarı üzerine bin üç yüz on dokuz senesinden itibaren Selenik, Kosova, Manastır Vilâyetlerinde kabul ve istihdamlarına mecburiyet hâsıl olan memurîn-i ecnebiyeden jandarma tensikâtına memur zâbitlerin kontratoları Mart'dan itibaren fesh edilerek memuriyetlerine nihayet verilmiş ve Maliye Komisyonu'nun sene-i hâliye Eylül'ü ibtidâsından itibaren ilgâsına ve müteâkiben ajan sivillerin de kat'iyen infikâklarına bu kere düvel-i müşârunileyhim tarafından izhâr-ı muvâfakat edilmiştir. Devletlerin hakkımızda gösterdikleri bu muamele-i cemîle bi-lutfihî Teâlâ hüsn-i suretle te'essüs ve te'eyyüd eden idare-i cedîde-i meşrûtamıza hürmetden ve kâffe-i vilâyâtı Osmaniyye ile beraber Rumeli'de dahi memurîn-i ecnebiyenin bulundukları zamandan ziyade ibrâz-ı âsâr-ı intizam edeceğimize itimad ve emniyetden münba'is ve devletlerin idare-i meşrûtamız hakkındaki itimadlarının tezâyüdünden hâsıl olacak fevâid-i adîdenin dercâtı izahdan müstağnî olmakla memurîn-i mülkiye ve adliye ve maliye ve zâbita ve sairenin evvelkinden ziyade hüsn-i ifa-yı vazifeye itina etmeleri esbâbının ale'd-devam istikmâline sarfı himem ve mesâî buyurulması siyâkında tezkire-i muhlisî terkîm olundu.

Fî 12 Şaban sene [1]327 - Fî 15 Ağustos sene [1]325 / [28 Ağustos 1909]

Sadırazam
Hüseyin Hilmi

A black and white oval portrait of an elderly man with a full white beard and mustache, wearing a dark cap and a dark jacket over a light shirt. He is looking directly at the camera.

Şaban Paşa, Priştine Mebûsu
Deputeti i Prishtinës: Shaban Pasha
 (Osmanlı Mebûsları Albümü, BOA Kütüphanesi No.1080)

شرف افندی — پرزین
Cheref Ef. — Prezine

یحییٰ بک — پرزین
Yahya Bey — Prezine

حسن بک — پرشتنه
Hassan Bey — Prestina

پرشتنه مېمبوی نواد پاشا
Hasan Bey — Prestina

Kosovalı meb'uslar (1909), Şeref Efendi, Yahya Bey (Prizren), Hasan Bey (Pristine)
Deputetët e Kosovës (1909): Sheref Efendiu, Yahya Beu (nga Prizreni), Hasan Beu (nga Prishtina)
(Resimli Kitab, c. 2, s. 993)

Hasan Bey (Pristine)
Hasan Beu (nga Prishtina)
(Resimli Kitab, c. 1, s. 428)

PRIŞTINE SANCAĞI'NDA MEBUS SEÇİMİ

Hacı Mustafa Hamdi Efendi'nin vefatıyla boşalan Priştine Sancağı Mebusluğu'na
Şaban Paşa'nın seçilmesi

ZGJEDHJA E DEPUTETIT TË SANXHAKUT TË PRISHTINËS

Pas vdekjes së Haxhi Mustafë Hamdi Efendiut, bëhet zgjedhja e Shaban Pashës si
deputet në Sanxhakun e Prishtinës
(26 Janar 1910)

Dahiliye Nezâreti

Muhaberât-ı Umumiye Dairesi

Şube: 1

Meclis-i Mebusân Riyâset-i Celîlesi Cânib-i Âlîsi'ne

Priştine Sancağı Mebûsu merhum Hacı Mustafa Hamdi Efendi'nin yerine Şaban Paşa
hazretlerinin intihâb mazbatası suretiyle Meclis-i İdare-i Vilâyet'den tanzim ve Hey'eti Teftiş-
ye'den tasdik edilen mazbatası Kosova Vilâyeti'nden alınan tahrirât melfûfâtıyla beraber leffen
takdim kılınmıştır. Ol bâbda.

Fî 13 Kânûn-ı Sâni sene [1]325 / [26 Ocak 1910]

Üsküp Askerî Rüşdiyesi, hoca ve talebeleri / Мәсүүсү ала рхәнәсәт е Школыс Рүсдидје Уштаракте іә Шһкүп
(I.U. Nadir Eserler Kütüphanesi, 779-92/8)

رشدی عسکری

ASKERÎ KONULAR ÇËSHTJE USHTARAKE

اسکول ملکیہ

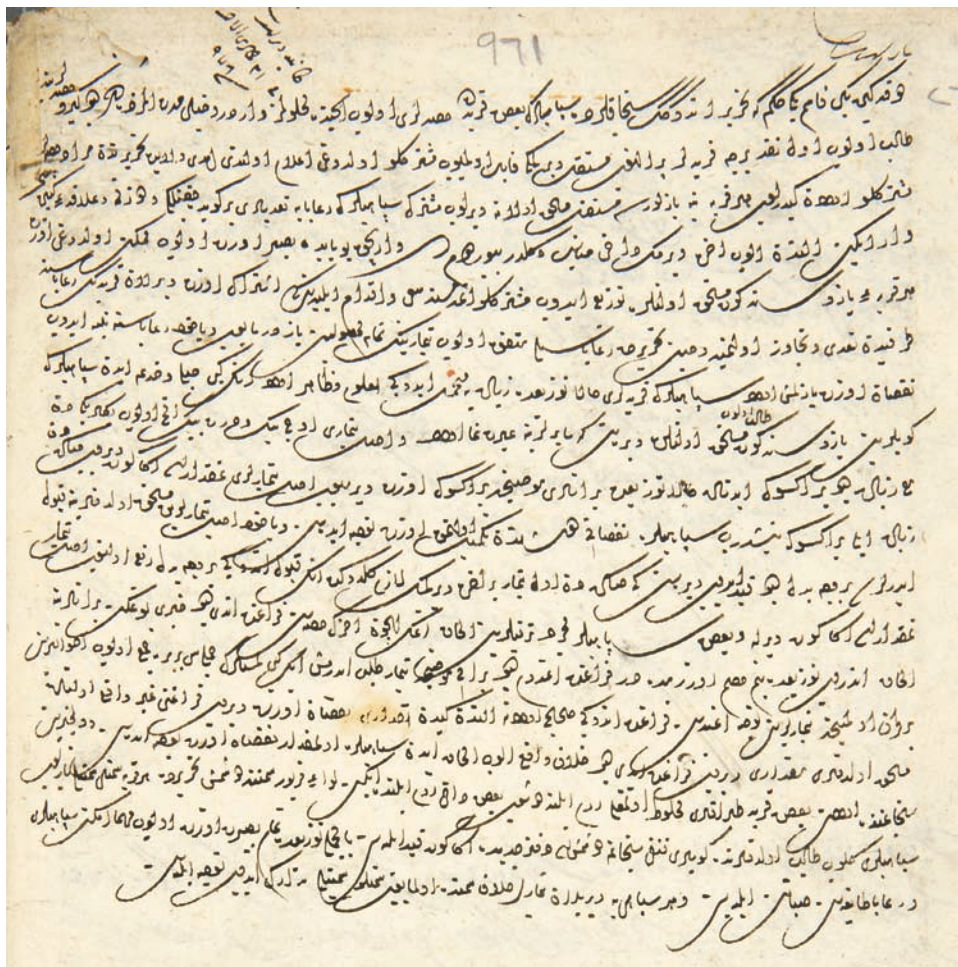

VULÇITRIN'DA DİRLİKLERİN TESPİT VE SAYIMI

Vulçitrin'da bazı timarlarda ortaklıktan dolayı yaşanan meselelerin giderilmesi ve çalışan reayanın karşılaştığı kanun dışı hareketlerin önüne geçilmesi için yapılacak tespit ve sayım neticesine göre timarların olabildiğince müştereklikten kurtarılması / Köylerde düzenini kuran sipahilerin ellerinden dirliklerinin alınarak bir başkasına verilmemesi / Bazı sipahilerin hileyle baş vurarak timarının tamamını göstermemiş olabileceği varsayılarak bu konuda dikkatli davranılması / Rumeli ile Vulçitrin Sancağı arasındaki ihtilaflı köylerin tahrir esnasında ait olduğu yere yazılarak timar sınırlarının belirlenmesinde karışıklığa meydan verilmemesi hususunda Dukakin beyine hüküm

NUMƏRİMİ DHE REGJISTRIMI I PASURIVE NË VUÇİTƏRNË

Akti i dërguar Beut të Dukagjinit lidhur me çështjet si: rregullimi i çështjeve të lindura nga bashkëpronësitë e tokave në Vuçitërnë; shpëtimi i tokave nga bashkëpronësitë pas numërimit dhe regjistrimit të pasurive si dhe pengimi i veprimeve të kundërligjshme në Vuçitërnë; mbetja e pasurisë në duar të spahinjve (pronarëve të tokës) të cilët e sigurojnë rendin publik në fshatra; rritja e interesimit dhe e vëmendjes ndaj disa spahinjve, të cilët nuk e deklarorin pasurinë e saktë; zgjidhja e mosmarrëveshjes ndërmjet Vilajetit të Rumelisë dhe Sanxhakut të Vuçitërnës lidhur me fshatrat kufitare si dhe zgjidhja e problemit kufitar gjatë regjistrimit të pronave. (11 Nëntor 1568)

Dukakin Beyi Kasım Bey'e hüküm ki

Tahrîr ettiğin sancaklarda sipahilerin bazı karyede hisseleri olup içinde mahlûlümüz vardır ve hayli müddet elimizdedir deyu geri hisselerine tâlib olup ol takdirce karyeler bir alınıp müstakil verilmeğe kâbil olmayıp müşterekli olduğu ilâm olundu. İmdi ve evvelîde tahrîrinden murad hisseler müşterekli olan giderilip beher karye yine yazılırsa müstakil hâlde olana verilip müşterek sipahilerin reâyâyâ ta'addîleri bir köyde çiftliği ve düzeni ve alâka-i kesîresi var iken elinden alıp âhara vermek dahi münasib değildir buyurdum ki varacak bu bâbda basar üzere olup mümkün olduğu üzere her karyeyi yazısına göre müstahik olanlara tevzî' edip müşterekli etmemesine sa'y ve ikdâm eylesesiz ki iştirak üzere verilen karyenin reâyâsına tarafeynden ta'addî vü tecavüz olunmaya ve hîn-i tahrîrde reâyâsıyla müttefik olup timarının tamam mahsulünü yazdırmayıp ve yahud reâyâsına tenbih edip noksan üzere yazılmasını evvelâ sipahilerin karyeleri hâlâ tevzî'de ziyadeye mütehammil idüğü malum ve zâhir ola denk gibi hile ve hud'a eden sipahilerin köylerin yazısına göre tâlib olup müstahik olanlara veresin ki sairlerine gayret-nümâ ola ve aslı timarı üç bin ve dört bin akçe olup beylerbeyiden maa-ziyade deyu bir eksik edenlere hâlâ tevzî'de berâtları mücebince bir eksik üzere verilip aslı timarları ne mikdar ise ona göre verip sonradan ziyade ile bir eksik yetiştirip sipahilere noksanı düşenden tekmîl olunmak üzere tevcîh edip ve yahud aslı timarlara müstahik olduklarına kabul ederlerse ber-vech-i bedel deyu kayd edip veresin ki sonradan ol timar bir âhara verilmek lâzım geldikde onun kabul ettiği ber-vech-i bedel ref' olunup aslı timar ne mikdar ise ona göre verile ve bazı sipahiler mücerred terakkîlerin ilhâk etmek için âharın hissesin ferâğat etdi deyu haberi yok iken berâtlarına ilhâk etdirip tevzî'de nîm hissem üzerimdedir ferâğat etmedim deyu berâtı mücebince timar taleb edermiş onun gibi kimesnelerin cümlesi bir yere cem' olup ahvâllerin bertaraf olmayınca timarların tevcîh etmeyesin ferâğat ettiği sahîh olana elinden giden mikdarı noksan üzere verip ferâğatı gayrı vâki olanlara mülhak oldukları mikdarı verip ferâğat etdi deyu hilâfı vâki olup ilhâk eden sipahilere ol mikdar noksan üzere tevcîh edesin ve Vulçitrın Sancağı'nda olan bazı karye toprakları mahlût olmakla Rumeli'ne düşüp bazı dahi Rumeli'nde iken livâ-i mezbûr semtine düşmüş tahrîrde her karye semti mahalline yazılıp sipahileri gelip tâlib olduklarında köyleri kangı sancağa düşmüş ise defter-i cedîde ona göre kayd eylesesiz bi'l-cümle tevzî'de ilm-i basîret üzere olup mehmâ-emken sipahileri ve reâyâ taifesini sıyânet eylesesin ve her sipahiye verilen timarlar hilâfı semtde olmayıp semtli semtli tedarik edip tevcîh eylesesin.

21 Ca. 976 / [11 Kasım 1568]

VULÇITRIN'DA DİRLİK DEĞİŞİMİ

Vulçitrin Sancağı'nın Komaran köyünde Hüseyin adlı sipahinin askerî birliğine gitmediğinden dirliğin elinden alınarak Mustafa adlı şahsa verilmesi

NDALIMI I TË ARDHURAVE NË VUÇITËRNË

Në fshatin Komaran të Sanxhakut të Vuçitërnës, për mos shkuarjen në shërbimin ushtarak Hysen Spahisë, i janë ndaluar të ardhurat personale, të cilat i janë dhënë Mustafës
(5 Korrik 1700)

Nişan-ı şerifi sâmi-mekân-ı sultanî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihan-sitân-ı hakanî hükmü oldur ki

Zu'emâ ve erbâb-ı timar Devlet-i Aliyyemin mu'temed bir askeri olup seferler imtidâdıyla tev-cihât umûru gâh seraskerlere ve gâh serhad kalelerinde olan muhafızlara tefvîz olunmakla ze'âmet ve timarın ekseri sepet ve kimi nizâ'lı olup muhtell ve müşevveş olmakla derdeste muhtac olup hâliyâ tahtı âlî-bahtı [Osmanî] üzere cülûs-ı hümayûn vâki olmakla umumen tecdîd-i be-revât fermânım olmağın fî mâ ba'd nizâ'ları def' olup nizâm verilmek için derdestiyet üzere tec-dîd ve tevcih olunmak bâbında hattı hümayûn-ı şevket-makrûnum mûcebince fermân-ı âlîşânım sâdir olmağın kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Vulçitrin Sancağı Alaybeyisi İbrahim zîde kadruhü sūd-de-i saadetime mektub gönderip livâ-i mezbûrda ve nahiyesinde Komaran nâm karye ve gayrı-dan on üç bin iki yüz on dokuz akçe timara mutasarrıf olan Hüseyin memur olduğu Gusine nâm mahalde fermân olunan palanka binasına varmayıp bayrağı altında mevcut bulunmayıp timarı ol vechile mahlûl olmakla bundan akdem yararlığı arz olundukda ibtidâdan on bin akçe timara ve üç bin akçe terakkîye evâmiri şerifem verilen orta boylu elâ gözlü açık kaşlı râfi'-i tevkî'-i re-fî'u's-şân-ı hakanî Mustafa'ya verilmek bâbında inâyet ricasını arz etmeğin Defterhâne-i Âmirem-de mahfûz olan rûznâmçe-i hümayûnuma müracaat olundukda timarı mezbûr İbrahim üzerinde bulunmakla sancağında sâkin olup alaybeyisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla derdestiyet üzere tevcih olunmak için sene isnâ aşere ve mi'e ve elf Muharrem'inin evâsıtında hükm-i şeri-fim verildikten sonra tezkiresi ihrac olunmak fermânım olmağın zikrolunan on üç bin iki yüz on dokuz akçe timar vech-i meşrûh ve derdestiyet üzere Gusine Palankası'nda bayrağı altında mev-cud bulunmayan hîn-i tahvilinden ibtidâ ve terakkîsi bedelinden ziyadesiyle merkûm Mustafa'ya tevcih olunup verdim ki zikrolunur(*) ve buyurdum ki ba'de'l-yevm tahtı yedinde olup tasarruf kılıp şol ki vezâif-i hidemât-ı mebrûre-i mevfûre ve mesâ'î-i meşkûre-i asâkiri mansûredir ber-mûceb-i def-ter-i hakanî bî-kusur mer'î ve müeddî kıla ol bâbda efrâd-ı âferîdeden kâinen men-kân ve keyfe mâ-kân ve sebeben mine'l-esbâb ve nev'an mine'l-envâ' ve vechen mine'l-vücûh hiç ehad mâni ve dâfi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerife itimad kılalar.

(*) Fermanın içinde geçen tablo 108. sayfadadır.

Karye-i Komaran tâbi-i m. 3.421	Karye-i Krazevçe 1.932	Karye-i İslavoçe der-nezd-i karye-i m. 647 yekûn 6.000 sah	Karye-i Progofça tâbi-i Lab 6.200
Karye-i Mitincik nâm-ı di- ğer Birniçe tâbi-i m. 5.000	Karye-i Kupine tâbi-i mezbûr 3.500	Karye-i İmlaman tâbi-i Golava 1.000	Karye-i Jeli Vode Tâbi-i Vulçitrın 1.300
Mezra'a-i Gropine tâbi-i m. Nezd-i karye-i Kupine tâli-i m. 500 yekûn 16.500 minhâ 7.500 akçe 1.500			Karye-i Pasoma tâbi-i Vulçitrın 3.500
Karye-i Klâşîçik tâbi-i Topolniçe 1.500	Karye-i Grançik tâbi-i Vulçitrın 999 yekûn 5.999 akçe 1.500 sah	Karye-i Yasenovik tâbi-i Vulçitrın 4.000	Karye-i Gorna-Kuruşoviçe nâm-ı diğ Duşoviçe tâbi-i m. 1.999 yekûn 5.999 akçe 1.000 sah
Karye-i Balaban tâbi-i Golava 2.900	Karye-i Yadoye ? tâbi-i m. 1.800 yekûn akçe 4.700 akçe 700 sah	Karye-i Gorna Breziçe nâm-ı diğ Brestîçik tâbi-i Lab 300	Karye-i Gerekar tâbi-i Golava 1.000 yekûn akçe 4.000 akçe 500 sah
Karye-i Baniska tâbi-i Lab 3.499 yekûn akçe 5.999 akçe 2.999 akçe 2.019		Karye-i Pirlor tâbi-i Golava 2.000	Mezra'a-i Prozofça nezd-i karye-i Gorna-İslatine 500
Yekûn Akçe 13.219 sah			

18.1.1112 [5 Temmuz 1700]

Be-makam-ı Kostantiniyye-i Mahrûse

Gilan Redif Dairesi ve Deposu
Zyra e Rezervistëve dhe Depoja e saj në Gjiilan
 (İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 779-76/2)

Üsküp Kalesi ve Kışlası
Kalaja dhe Garnizoni i Shkupit
 (İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90436/3)

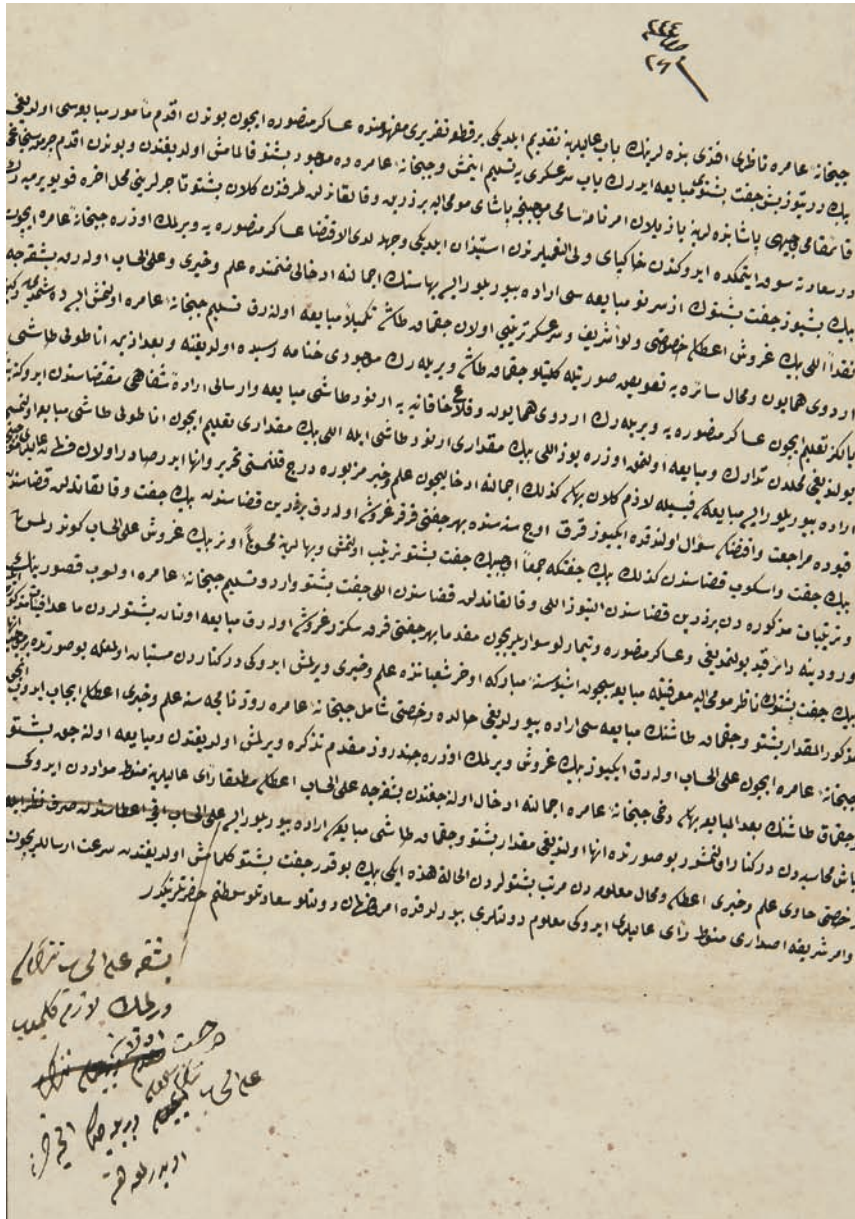

PRİZREN, KALKANDELEN VE ÜSKÜP'TEN ASKERÎ İHTİYAÇLAR İÇİN SİLAH SATIN ALINMASI

Prizren, Kalkandelen ve Üsküp'ten satın alındığı halde Cephane-i Âmire'ye eksik teslim olunan piştovaların geri kalanlarının bir an önce gönderilmesi; yeni pişto ve çakmak taşı satın alınması için Cephane-i Âmire nâzırına izin verilmesi

BLERJA E ARMËVE PËR NEVOJA USHTARAKE NË PRIZREN TETOVË DHE SHKUP

Edhe pse janë blerë pistoletat në Prizren, Tetovë dhe Shkup, në qendrën e grumbullimit të armëve mungon një numër i madh i tyre, prandaj kërkohet që sa më shpejtë të sillen pistoletat në vendin e grumbullimit të armëve. Është lejuar që kjo qendër mund të blejë pistoletat dhe gurë çakmaku sërish (6 Tetor 1828)

Cephâne-i Âmile nâzırı efendi bendelerinin Bâbîlilerine takdim eylediği bir kıta takriri mef-hûmunda asâkir-i mansûre için bundan akdem memur mübâyâ'ası olduğu bin dört yüz beş çift piştov mübâyâ'a ederek Bâb-ı Seraskerî'ye teslim etmiş ve Cebhâne-i Âmile'de mevcut piştov kalmamış olduğundan ve bundan akdem Çirmen Sancağı Kaymakamı Vecihî Paşa bendelerine yazılan emirnâme-i sâmi mücebince paşa-yı mûmâileyh Prizren ve Kalkandelen tarafından gelen piştov tâcirlerini mahall-i âhara koyuvermeyerek Dersâdet'e sevk etmekte idüğünden hâki pâ-yı veliyül-nî'amîlerinden istîzân eylediği vechile lede'l-iktizâ asâkir-i mansûreye verilmek üzere Cephâne-i Âmile için bin beş yüz çift piştovun ez-seri nev mübâyâ'ası irâde buyrulur ise bahâ-sının icmâline idhali zımında ilmuhaberi ve ale'l-hesab olarak başkaca nakden elli bin kuruş i'tâsı hususunu ve livâ-i şerif ve Serasker tertibi olan çakmak taşı tekmiilen mübâyâ'a olunarak tes-lim-i Cephâne-i Âmile olunmuş ise de şimdiye değin Ordu-yı Hümâyûn ve mahâlli saireye ta'vîz suretiyle külliyyetli çakmak taşı verilerek mevcudu hitâmina resîde olduğuna ve ba'd-ezîn Anado-lu taşı yalnız talim için asâkir-i mansûreye verilerek Ordu-yı Hümâyûn ve kilâ'ı hakaniyeye Arna-vud taşı mübâyâ'a ve irsâli irâde-i şifâhî muktezâsından idüğüne binâen bulunduğu mahalden tedarik ve mübâyâ'a olunmak üzere yüz elli bin mikdarı Arnavud taşı ile elli bin mikdarı talim için Anadolu taşı mübâyâ'a olunması irâde buyrulur ise mübâyâ'ası feysiyle lâzım gelen bahâ-sı kezâlik icmâline idhali için ilmuhaberi mezbûra derc kılınmasını tahrîr ve inhâ eder sâdir olan fermân-ı âlîleri mücebince kuyûda müracaat ve iktizâsı sual olundukda iki yüz kırk üç senesinde beher çifti kırkar kuruşa olarak Prizren Kazası'ndan bin çift ve Kalkandelen Kazası'ndan bin çift ve Üsküb Kazası'ndan kezâlik bin çift ki cem'an üç bin çift piştov tertib olunmuş ve bahâlarına mahsûben onar bin kuruş ale'l-hesab gönderilmiş ve tertibâtı mezkûreden Prizren Kazası'ndan altı yüz elli ve Kalkandelen Kazası'ndan elli çift piştov vârid ve teslim-i Cephâne-i Âmile olup kü-sûrunun vürûduna dair kayd bulunmadığı ve asâkir-i mansûre ve timarlı süvarileri için mukadde-mâ beher çifti kırk sekizer kuruşa olarak mübâyâ'a olunan piştovlardan mâadâ fiâtı mezkûre bin çift piştovun nâzırı mûmâileyh ma'rifetiyle mübâyâ'ası için işbu sene-i mübareke evâhir-i Şa-ban'ında ilmuhaberi verilmiş idüğü derkenârdan müstebân olmakla bu suretde ber-müceb-i inhâ mezkûru'l-mikdar piştov ve çakmak taşının ba'de'l-mübâyâ'ası irâde buyrulduğu hâlde ruhsatı şâmil Cephâne-i Âmile Rûzname'si'ne ilmuhaberi i'tâsı icab edip ancak Cephâne-i Âmile için ale'l-hesab olarak iki yüz bin kuruş verilmek üzere çend rûz mukaddem tezkire verilmiş olduğun-dan ve mübâyâ'a olunacak piştov ve çakmak taşının ba'de'l-mübâyâ'a bahâsı dahi Cephâne-i Âmile icmâline idhal olunacağından başkaca ale'l-hesab i'tâsı mutlaka re'y-i âlîlerine menût me-vâddan idüğü Başmuhasebe'den derkenâr olunmuşdur. Bu suretde inhâ olunduğu mikdar piştov ve çakmak taşı mübâyâ'ası irâde buyrulur ise başka ale'l-hesab tezkiresi verilmek lâzım gelme-yip derdest olan ale'l-hesab tezkiresi için verilecek akçeden uydurulmak üzere ruhsatı hâvî ilmu-haberi i'tâsı ve mahâlli malumeden müretteb piştovlardan el-hâletü hâzihî iki bin bu kadar çift piştov gelmemiş olduğundan sür'at-i irsâlleri için evâmiri şerife ısdârı menûtı re'y-i âlîleri idüğü malum-ı devletleri buyruldukda emr u fermân devletli saadetli sultanım hazretlerindir.

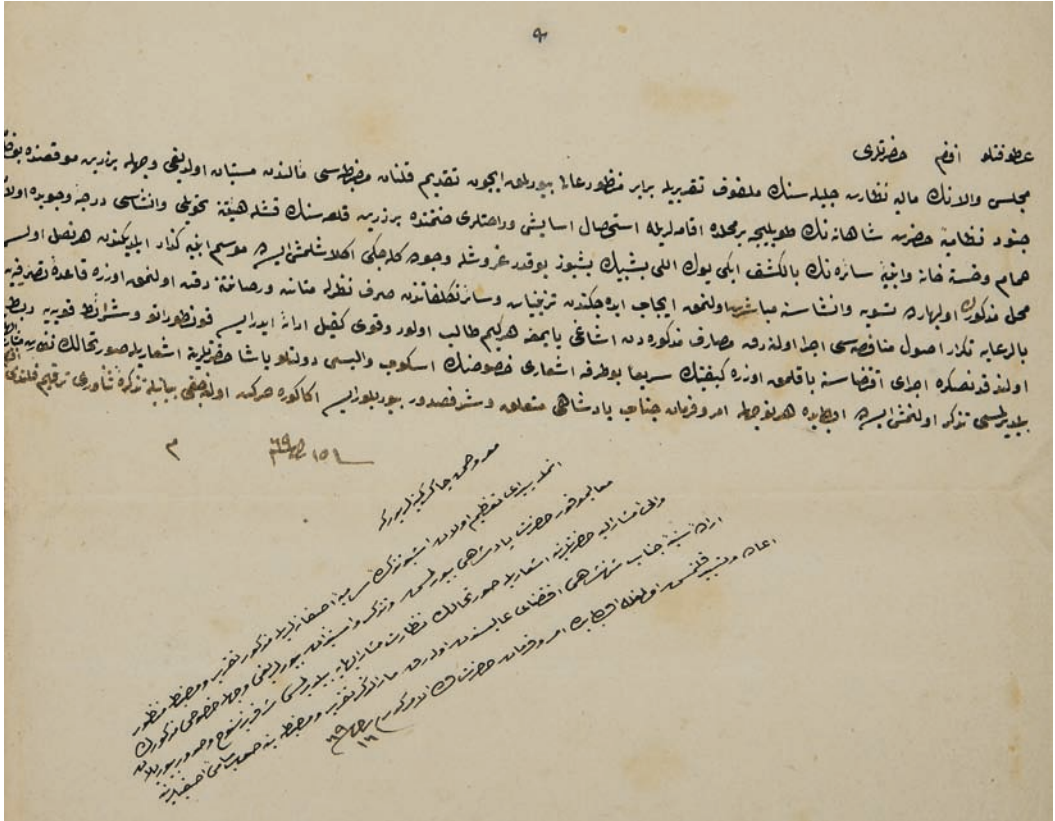

PRİZREN KALESİ'NİN KIŞLAYA DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

Prizren civarında bulunan askerlerin toplu halde ikamet ve rahatları için Prizren Kalesi'nin kışlaya çevrilmesi ve gerekli ihalenin yapılarak bahar mevsimiyle beraber hamam, hastane ve sair binaların inşaatına başlanması

SHNDËRRIMI I KALASË SË PRIZRENIT NË KAZERMË

Kalaja e Prizrenit shndërrohet në kazermë, me qëllim që ushtarët të jenë nën një kulm dhe të ndihen më komod. Përgatitet tendë për ndërtimin e hamamit, spitalit dhe ndërtesave të tjera, ndërtimi i të cilave duhet të fillohet në pranverë
(24 Prill 1853)

Atüfetli efendim hazretleri

Meclis-i Vâlâ'nın Maliye Nezâret-i Celîlesi'nin melfûf takriri ile beraber manzûr-ı âlî buyurulmak için takdim kılınan mazbatası meâlinden müstebân olduğu vechile Prizren mevkiinde bulunan cünûd-ı nizâmiye-i hazret-i şahanenin topluca bir mahalde ikameleriyle istihsâl-i asayiş ve rahatları zımında Prizren Kalesi'nin kışla hey'etine tahvili ve inşası derece-i vücûbda olan hamam ve hastahâne ve ebniye-i sairenin bi'l-keşf iki yük elli beş bin beş yüz bu kadar kuruşla vücûda geleceği anlaşılmış ise de mevsim-i ebniye güzâr eylediğinden her nasıl olsa mahall-i mezkûrun evvel baharda tesviye ve inşasına mübâşeret olunmak icab edeceğinden tertibât ve sair tekellûfâtından sarf-ı nazarla metânet ve rasânetine dikkat olunmak üzere kaide-i tasarrufiye bi'r-riâye

Üsküp Askerî Hastahanesi
Spitali Usharak në Shkup
(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 779-76/4)

tekrar usul-i münâkasası icra olunarak masârif-i mezkûreden aşağı yapmağa her kim tâlib olur ve kavî kefil irâe eder ise kontrato ve şerâit-i kaviyyeye rabt olundukdan sonra icra-yı iktizâsına bakılmak üzere keyfiyetin serî'an bu tarafa iş'ârı hususunun Üsküb valisi devletli paşa hazretlerine iş'ârıyla suret-i hâlin nezâret-i müşârunileyhâya bildirilmesi tezekkür olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr u fermân-ı cenâb-ı Padişahî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ona göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fî 15 Ra sene [12]69 / [23 Nisan 1853]

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Enmele-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle mezkûr takrîr ve mazbata manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i Padişahî buyurulmuş ve tezekkür ve istîzân buyurulduğu vechile husus-ı mezkûrun vali-i müşârunileyh hazretlerine iş'ârıyla suret-i hâlin nezâret-i müşârunileyhâya bildirilmesi şeref-rîz-i sunûh ve sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Şehinşâhî iktizâ-yı âlisinden olarak mâru'z-zîkr takrîr ve mazbata yine savb-ı sâmi-i âsafîlerine iade ve tesyîr kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 16 Ra sene [12]69 / [24 Nisan 1853]

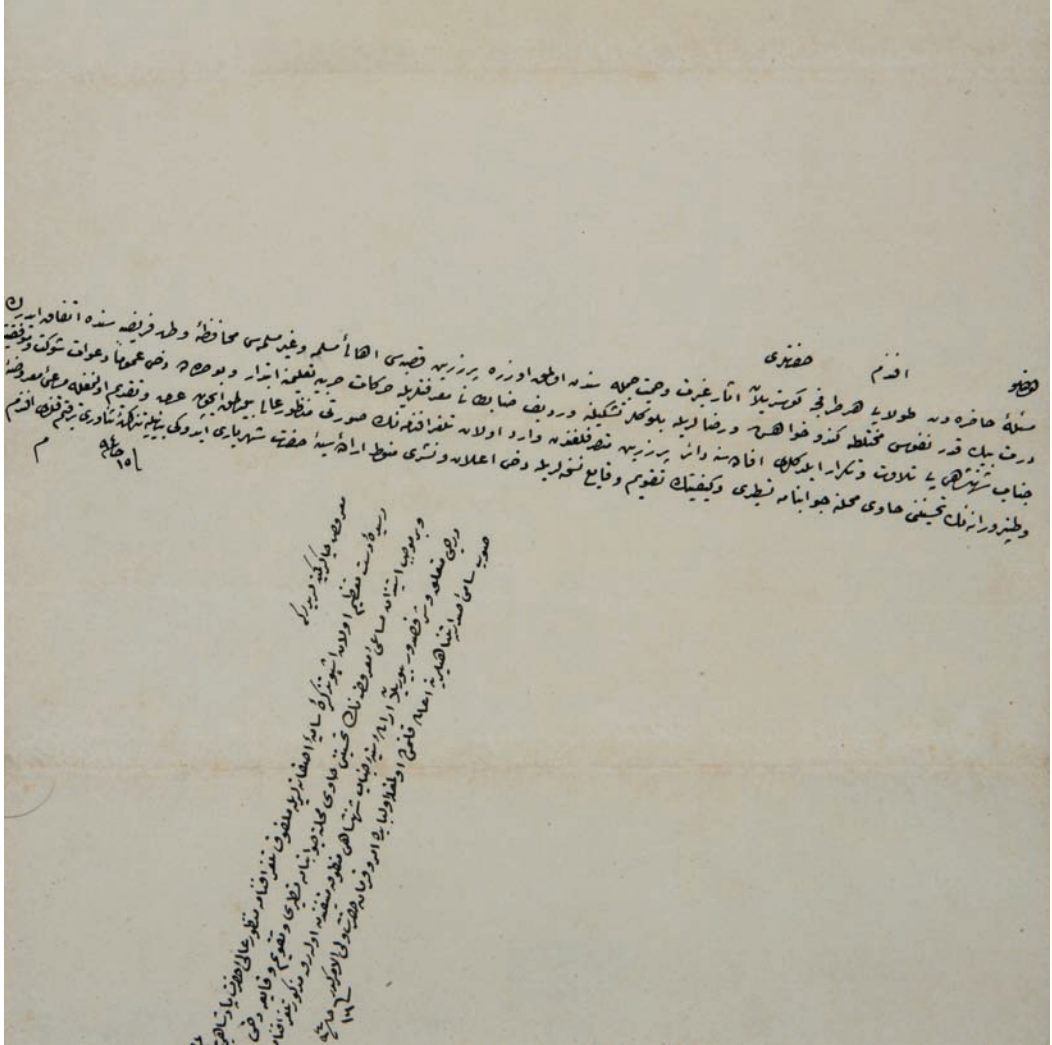

PRİZREN'DE VATAN SAVUNMASINA GÖNÜLLÜ DESTEĞİ

Prizren'de bulunan Müslüman ve gayrı müslim ahalinin vatanın savunması için 4.000 kişilik gönüllü bir askerî güç oluşturdıkları

PËRKRAHJE VULLNETARE NË PRIZREN PËR NBROJTJEN E ATDHEUT

Në Prizren, ushtria për mbrojtjen e atdheut përbëhet prej 4000 vetash popullsi myslimane dhe jomyslimane
(29 Maj 1877)

Devletli efendim hazretleri

Mesele-i hâzıradan dolayı her tarafça gösterilen âsâr-ı gayret ve hamiyet cümlesinden olmak üzere Prizren Kasabası ahali-i müslime ve gayrı müslimesi muhafaza-i vatan farızasında ittifak ederek dört bin kadar nüfus-ı muhtelite kendi hâheş ve rızalarıyla bölükler teşkiline ve redif zâbitânı ma'rifetleriyle harekât-ı harbiye talimine ibtidâr ve bu sırada dahi umumen da'avât-ı şevket ve muvaffakiyeti cenâb-ı Şehinşâhîyi tilâvet ve tekrar eyledikleri ifadesine dair Prizren Muta-

Üsküp'te bir kışla

Një garnizon në Shkup

(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/20d)

sarrıflığı'ndan vârid olan telgrafnâmenin sureti manzûr-ı âlî buyurulmak için arz u takdim olunmakla mesâî-i ma'rûza-i vatan-perverânenin tahsînini hâvî mahalline cevabnâme tasfîri ve keyfiyetin *Takvim-i Vekâyî* nüshalarıyla dahi ilân ve neşri menûtı irâde-i seniyye-i hazret-i Şehriyârî idüğü beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 15 Ca sene [12]94 / [28 Mayıs 1877]

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle melfûf telgrafnâme manzûr-ı âlî-i hazret-i Padişahî buyurulmuş ve ber-mûceb-i istîzân mesâî-i ma'rûzanın tahsînini hâvî mahalline cevabnâme tasfîri ve *Takvim-i Vekâyî*'e dahi derci müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Şehinşâhî mantûk-ı münîfînden olarak mezkûr telgrafnâme savb-ı sâmi-i Sadâret-penâhîleri'ne iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 16 Ca sene [12]94 / [29 Mayıs 1877]

خبرائے تلغراف کی دولاہی دولت ہیجہ برمسو لیت قبول ایسہ

[illegible]

باد اکرم حفظہ بادشاہ درویش بن حاشیہ

فافانده قضائه غنوا نام منوکی خبر جنبه ملاکاته استحال استیاضه
 مفصله جنبه مذاته الهائی محله جانبته مفتوی واعانه برطابورک استعانه کافیه بر
 اناس قرارگیریست قضا مذکور فافانده جنبه لایکی کینه برزیه قطر فافانه
 انسا و الهائی محله بودایه کمال ازرو و صلاحتی ایضا اولیخیم بودایه برن انسه
 ابرایه محسنه وایه حلقه پادشاهی اندام و نافع برائت خیر وجود کتوریه و جا
 بجا داخل و درین حلقه کتوریه و ماساه عکری ضمیمه اولسه اولعه ازرو کاکری
 بنقله و یا ایستد لقا منیه اولصف حلقه محله ابر اوطنه و صایا مظهر صه نقل
 اولسه کینه یازار کونی عاکر شاهان و ماموریه و الهائی محله حفر اولین حاله قرائل
 تجیل وضع اساس رسم بنا بالو امانتاته کرمه نام ایله بشربه و بدویم ایله
 لطفه لطفه دعوائه علم حلقه خلوصیه صفت تکرار و نه کایله افای و جیم
 دهن عمام لطفه محله جدایا جلیله و نعت عدل و رافته حلقه لایانای
 عیونیه ایلیک بزرگ محله جدایا جلیله و نعت عدل و رافته حلقه لایانای
 ایله ماکه بودایه ایله ادره و نبره او مقلد مائت خیریه ساعی اوله الهائی محله نعت
 و بودایه دلاوت نوزده بکره طور مایه برزیه قطریه فافانده فافانده کتوریه و نبره
 بالودیه ضمیمه کتوریه تقیه و نعت حاکم حاکم بالیه اولین عهد اولوز

۱۹۲
 فافانه و الیه
 ۵۰۳۵۰ ۳۵/۱۳۴

GOSTIVAR'DA KIŞLA YAPIMI

Kalkandelen'e bağlı Gostivar nahiyesinde ahalinin yardımlarıyla inşa edilecek kışlanın temelinin atıldığı

NDËRTIMI I NJË KAZERME NË GOSTIVAR

Vënia e gurthemelit të kazermës në Gostivar të Tetovës. Kjo kazermë planifikohej të ndëртоhej me ndihma të popullsisë
(31 Tetor 1888)

Telgrafnâme

Geldiği Yer	Kelime	Numara	Tarih
Üsküb	225	7794	Fî 19 Teşrîn-i Evvel sene [1]304 / [31 Ekim 1888]

Yâveri Ekrem-i Hazret-i Padişahî Derviş Paşa Hazretlerine

Kalkandelen Kazası'nda Gostivar Nahiyesi'ndeki cünûd-ı cenâb-ı mülûkânenin istismâl-i esbâb-ı istirahatleri maksadıyla hamiyet-mendân ahali-i mahalliye cânibinden ve iâneten bir taburun isti'âbına kâfi baraka inşası kararlaştırıldığı kaza-i mezkûr kaymakamlığından bildirildiği geçende Prizren Mutasarrıflığı'ndan iş'âr ve ahali-i mahalliye'nin bu bâbdaki kemâl-i arzu ve hâ-hişleri de izbâr olunmasıyla böyle baraka inşasından ise saye-i muhassenât-vâye-i hazret-i Padişahî'de ondan mühim ve nâfi' bir eseri hayr vücuda getirilmiş ve câ-be-câ dahil-i vilâyetde husûle getirilen ve müessesât-ı askeriye zamîme olmuş olmak üzere kârgir bir kışlanın yapılması daha münasib olacağı hakkında mahalline icra olunan vesâyâ mazhar-ı hüsn-i telakki olarak geçen Pazar günü asâkir-i şahane ve memurîn ve ahali-i mahalliye hâzır olduğu hâlde kurbanlar zebhiyle vaz'-ı esas-ı resmî bina bi'l-icra emri inşaata germî-i tam ile mübâşeret ve bu vesile ile dahi da'vât-ı aliyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî'nin tekrar u tezkarıyla ifa-yı vecibe-i ubûdiyet edildiği bu kere mahallinden cevaben bildirilmiş ve nimet-i adl ve re'feti hazret-i cihanbânî ile mübâhî ve bu saye ile öteden beri o misillü me'seri hayriyeye sâ'î olan ahali-i mahalliye'nin ve bu bâbdaki delâleti lâzımeden geri durmayan Prizren mutasarrıfıyla Kalkandelen kaymakamının gösterdikleri gayret ü hamiyet bi'l-vücûh rehîn-i tahsîn görülerek takdir ve memnuniyeti hâvî cevap yazılmış olduğu arz olunur.

Fî 19 Teşrîn-i Evvel sene [1]304 / [31 Ekim 1888]

Kosova Valisi
Faik

بسم الله الرحمن الرحيم
 راجع الى
 آية الله العظمى
 ٥١٤

عظمتان افظم فقارعه
 قومه ووجهه كبدته فصاعه انسى تحت وجبهه بونانه قشدا بحرية صيته انه اهلا طرفه ووجهه اعانه ربه ماعد ارفى مقضى ابكى بوز الى باطفا
 ابكى غروستك هرفه مازو ريت اعطى حقك رافله نظاره جليله سنده كلاله تذكره اور ربه كبيت طرفه والوى سرع ربه لدن الاشفا مبلغ فكلوت سده حاليه
 بورجه سكه انسا نه قاسر لغندنه سوسى مكه فله ماسنه بنى تحفه هابه تقصيره علامه من حقك جهرا دار اوله تذكره عمه ونقد بر قاسه هفند اطيح
 هره وجبه اراده سيه هفنه خلافتهاى شرفه وهدره سويور بر فلوته عايس انفاز ايدجكى بيلاه تذكره شادى ترقيم قلدى افظم
 ابيك ابيك
 صبح

عز ووجهه حاكمه اراده
 رسد دست فطيم اولوب مقلوبه ربه فقه حيا جو ربه
 دشتو نكوه ربه صاينا جهاده اور ربه قوجو اراده حيا
 فخره شرفه سويور ربه اراده ربه اراده ربه اراده
 ابيك ابيك ابيك

GİLAN KAZASI'NDA KIŞLA İNŞASI

Gilan Kazası'nda yapılması kararlaştırılan kışla için gerekli paranın temin edilmesi

NDËRTIMI I KAZERMËS NË KAZANË E GJILANIT

Sigurimi i mjeteve pas marrjes së vendimit për ndërtimin e kazermës në Gjilan
(17 Korrik 1900)

Atûfetli efendim hazretleri

Kosova Vilâyeti'nde kâin Gilan Kazası'nda inşası tahtı vüçûbda bulunan kışla için hamiyet-mendân ahali tarafından olunacak iânenen mâadâ sarfı muktezî iki yüz elli bin doksan iki kuruşun sarfına me'zûniyet i'tâsı hakkında Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden gelen tezkire üzerine keyfiyet taraf-ı vâlâ-yı Seraskerî'ye lede'l-iş'âr meblağ-ı mezkûrun sene-i hâliye bûdcesindeki inşâât karşılığından tesviyesi mümkün olamamasına mebnî tahsisât-ı nizâmiyeye ilâvesi hakkında cevaben vârid olan tezkire arz u takdim kılınmış olmakla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i hazreti Hilâfet-penâhî şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise mantûk-ı âlîsi infaz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 15 Safer sene [1]318 - Fî 31 Mayıs sene [1]316 / [13 Haziran 1900]

Sadırazam

(İmza)

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûflarıyla beraber manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mücebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazreti veliyyü'l-emrindir.

Fî 20 Rebîülevvel sene [1]318 ve fî 4 Temmuz sene [1]316 / [17 Temmuz 1900]

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Tahsin

Üsküp istasyonu'nda ahali / Njerëz të grumbulluar para Stacionit hekurudhor në Shkup
(I.Ü. Nodir Eserler Kütüphanesi, 90623/10b)

İKTİSADÎ VE SOSYAL HAYAT

JETA EKONOMIKE
DHE SHOQËRORE

VULÇITRIN'DAKİ VEBİ SALGINININ DEVLET GELİRLERİNİN DÜŞMESİNE SEBEP OLDUĞU

Vulçitrin ve bağlı merkezlerin cizyesinin tahsili vazifesinin eski sadrazamlardan Hurşid Ahmed Paşa'nın uhdesinde olmasına rağmen bölgede yayılan veba hastalığı sebebiyle ölen insan kayıplarından ötürü devlet gelirlerinde azalma görüldüğü

ZVOGËLIMI I TË ARDHURAVE SHTETËRORE NGA EPIDEMIA E MURTAJËS NË VUÇITËRNË

Për shkak të një epidemie siç është murtaja në Vuçitërnë dhe rrethinë numri i të vdekurve është rritur aq shumë sa që në atë pjesë ku gjendet udhëheqësi Hurshid Ahmed Pasha mungon një sasi e madhe në pagat tatimore
(5 Korrik 1816)

Mûcebince yazıla

Üsküb Sancağı Mutasarrıfı Mîrimîrân-ı kirâmımdan Malik Paşa'ya hüküm

İşbu iki yüz otuz bir senesine mahsûben Vulçitrin ve tevâbi'i kalemi cizyesinin cibâyeti Sadrı sâbık düstûr-ı vezirim Hurşid Ahmed Paşa iclâlehûnun ber-vech-i emanet uhdesine ihale olunup müşârunileyh dahi sen ki paşa-yı mûmâileyhsin uhde-i sadakatine ihale ve tefvîzle üç seneden beri ol havaliye müstevlî olan veba hastalığı sebebiyle ekser reâyâsı mürd ve helâk olduğundan mal-ı mîrîye noksan terettüb eylediği nümâyân olduğuna binâen keyfiyet müşârunileyh tarafından isfîzân olunarak kalem-i mezbûr ve hâvî olduğu Priştine ve Novabırda Kazalarında mevcut bulunan ehli zimmet reâyânın bir ferdi haricde kalmayarak evrakları tevzî* ve mal-ı cizyeleri tahsil ve nâ-tevzî* kalan evrak ile hâsîlâtı tarafından müşârunileyhe irsâl olunmuş olduğunu mebnî sâli-fü'z-zikr Vulçitrin ve Priştine ve Novabırda kadıları üç kıt'a ilâmlarında haberleriyle etmeleriyle kuyûda müracaat olundukda Vulçitrin kalem-i mezbûr ve tevâbi'i kalemi cizyesinin senevî sekiz bin dört yüz altmış bir aded evsat ve ednâ ve evrakı ve maca-mevkûf ve nisf kefillleme otuz iki bin üç yüz yirmi sekiz buçuk kuruş malı olup meblağ-ı mezbûrun dört bin iki yüz on yedi buçuk kuruş mevâcibe ve yirmi dört bin altı yüz altmış iki kuruş ashâb-ı ocaklığa ve üç bin dört yüz kırk sekiz buçuk kuruş irsâliye olarak havaleye müretteb idüğü ve sene-i mezkûreye mahsûben kalem-i mezbûr ve tevâbi'i cizyesi merkûmu'l-mikdar evrak ve mal ile müşârunileyhin ber-vech-i ihale uhdesine kaydolunup cizye-i mezkûrenin gayr ez-ocaklık peşin ve mevkûf ve irsâliye ve nisf kefillleme ve harc-ı aklâmı olan cem'an sekiz bin iki yüz yetmiş sekiz kuruşa mübâşirine teslimen Dersaâdetime irsâl ve Hazine-i Âmirem ve mahallerine teslim olunmak bâbında sene-i sâbık evâil-i Zilhice'sinde müşârunileyhe hitaben sâdır olan emri şerifim ve berât boğçası müşârunileyhin Dersaâdetimde müdür-i umûru Yahya zîde mecdühüya teslim olunmuş ve cizye-i mezbûrun mukayyed

Un Fabrikası, Üsküp

Fabrika e Miellit, Shkup

(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90436/14)

olan mezkûru'l-mikdar cizye evrakından ber-mûceb-i ilâmât nâ-tevzî* kalan yedi yüz iki aded evsat ve üç bin dört yüz seksen altı aded ednâ evrakı kalemine teslim ile mâadâ bin sekiz yüz elli dokuz aded evsat ve iki bin dört yüz on dört aded ednâ evrak sadaka olunarak hâsılâtı olan yirmi iki bin yedi yüz kuruşdan gayr ez-teslimât ve havalât küsûr kalan mebâliğden bu defa nakden ve poliçe vechile on beş bin kuruş tarafından vürûd ile teslim-i Hazine-i Âmire olduktan sonra dokuz bin iki yüz elli kuruş ocaklığa mahsûben Hazine-i Âmiremden red ve bâki kalan beş bin yedi yüz elli kuruş irâd kaydolunmuş olduğu Cizye Muhasebesi'nden derkenâr olunmakla bu suretde sene-i mezkûreye mahsûben gayr ez-kefillime ve harc-ı aklâm cizye-i mezkûrenin hâsılâtı olan yirmi iki bin yedi yüz kuruşu Hazine-i Âmirem ve havale olunan mahallere tamamen eda ve teslim olunup ol vechile kapanmış olmakla keyfiyet malumun olmak için ilâm-ı hâli müş'ir bâ-takrîr işbu emri âlişânım ısdâr ve ... ile tisyâr olunmuştur. İmdi vusûlünde sene-i merkûmeye mahsûben cizye-i mezbûrun gayr ez-kefillime ve harc-ı aklâm hâsılâtı olan yirmi iki bin yedi yüz kuruş Hazine-i Âmirem ve havale olunan mahallere tamamen ve kâmilan eda ve teslim birle kapandığı malumun oldukda ona göre amel ve harekete bez-i himmet eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî 9 Ş sene 1231 / [5 Temmuz 1816]

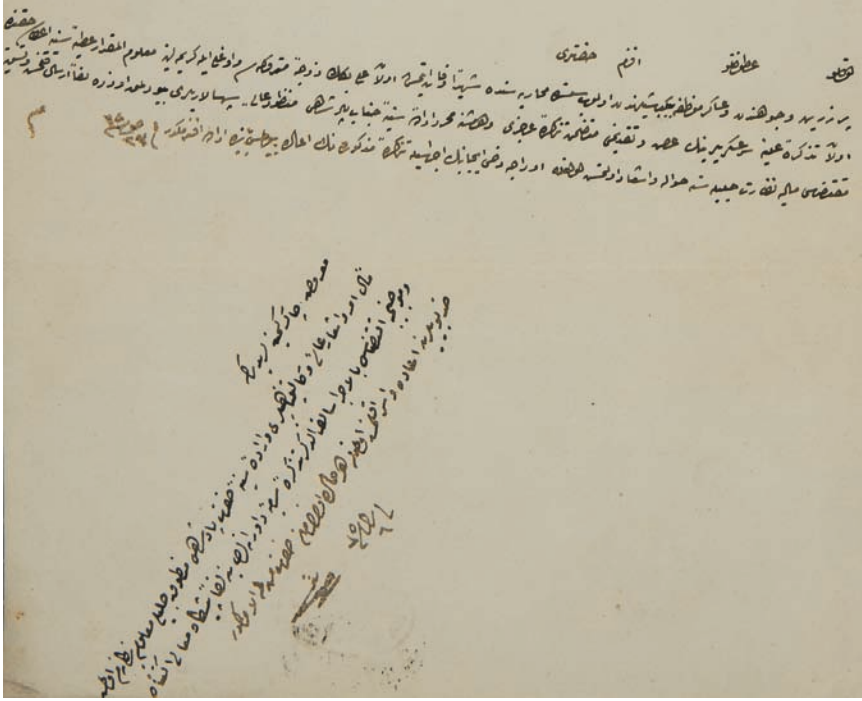

PRİZRENLİ ŞEHİT BİNBAŞI ALİ BEY'İN AİLESİNE YARDIM

Silistre Muharebesi'nde şehit olan Prizren ileri gelenlerinden Binbaşı Ali Bey'in eşi ve çocuklarına Padişah'ın hediyesi olarak bir miktar para verilmesi

NDIHMË PËR FAMILJEN E DËSHMORIT MAJOR ALI BEU NGA PRIZRENI

Nga Sulltani, një sasi të hollash i dhurohen familjes së majorit Ali Beu nga Prizreni, i cili ka rënë në betejën e Silistresë (13 Tetor 1858)

Devletli atûfetli efendim hazretleri

Prizren vücûhundan ve asâkiri muvazzafa binbaşılardan olup Silistre Muharebesi'nde şehiden vefat etmiş olan Ali Bey'in zevce-i metrûkesi ve oğlu ile kerimelerine malumü'l-mikdar atıyye-i seniyye i'tâsı hakkında olan tezkire-i aliyye-i seraskerîlerinin arz u takdimini mutazammın tezkire-i acizî ve hâmişine muharrer irâde-i seniyye-i cenâbı Padişahî manzûr-ı âlî-i şîpeh-sâlârîleri buyurulmak üzere leffen irsâl kılınmış ve tesviye-i muktezâsı Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne havale ve iş'âr olunmuş olmakla oraca dahi icabının icrasıyla tezkire-i mezkûrenin iade buyurulması bâbında irâde efendimindir. Fî 27 Safer sene [12]75 / [6 Ekim 1858]

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Meâl-i emr u iş'âr-ı âlî-i vekâlet-penâhîleri ve irâde-i seniyye-i hazret-i Padişahî mantûk-ı celîli malum-ı bendegânem olmuş ve mücebince iktizâsı bi'l-icra sâlifü'z-zikr tezkire-i sâmiye-i dâverâneleri yine leffen pîşgâh-ı ma'âliktinâh-ı hidivîlerine iade ve isrâ kılınmış olmakla her hâlde emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

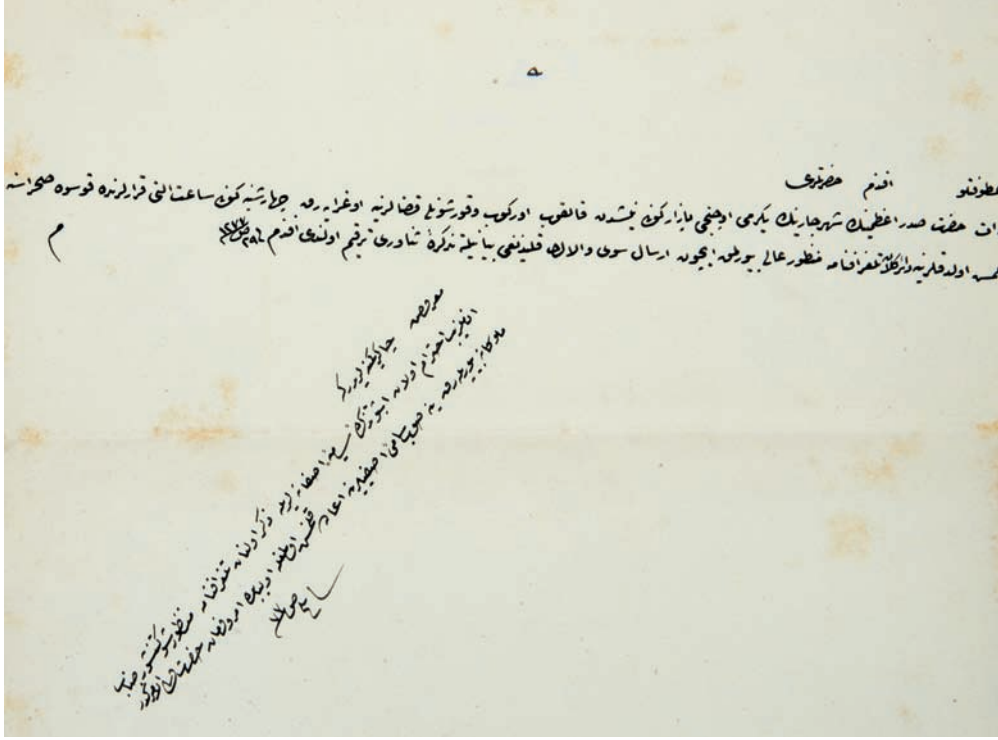
Fî 6 Ra. sene [12]75 / [13 Ekim 1858]

SADRIAZAMIN KOSOVA ZİYARETİ

Sadriazam Mehmed Emin Paşa'nın Kosova sahrasını ziyareti

VIZITA E SADRIAZEMIT NË KOSOVË Vizita e Sadriazem Mehmet Emin Pashës në Fushë Kosovë
(16 Shtator 1860)

Atûfetli efendim hazretleri

Zât-ı hazret-i sadriazamînin şehri cârînin yirmi üçüncü Pazar günü Niş'den kalkıp Ürgüp ve Kurşunlu Kazalarına uğrayarak Çarşamba günü saat altı kararlarında Kosova sahrâsına gelmiş olduklarına dair gelen telgrafnâme manzûr-ı âlî buyurulmak için irsâl-i sûy-ı vâlâları kılındığı beyânıyla tezkire-i senâvefî terkîm kılındı.

Fî 29 S sene 1277 / [16 Eylül 1860]

Ma'rûz-ı çâker-i kemînelerdir ki

Enmele-zîbî ihtirâm olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle zikrolunan telgrafnâme manzûr-ı şevket-nüşûr-ı cenâb-ı mülûkâne buyurularak yine savb-ı sâmiî âsafilerine iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-hemrindir.

Fî selh-i S sene [12]77 / [16 Eylül 1860]

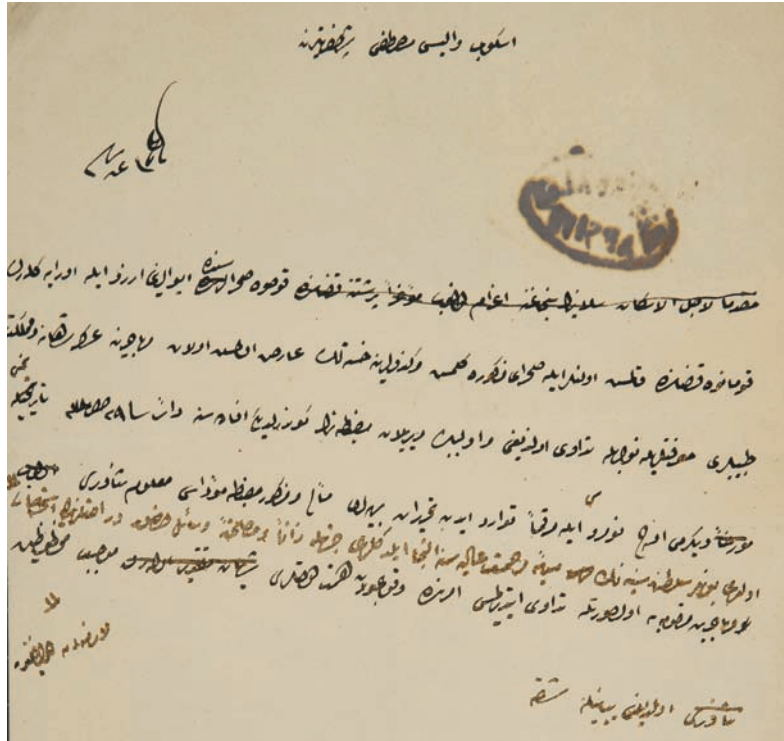

KOSOVA'YA GÖNDERİLEN MUHACİRLERİN TEDAVİSİ

Arzuları doğrultusunda iskân edilmek üzere Kosova bölgesine gönderilip burada ve Kumanova kazasında hastalanan muhacirlerin tedavileri için yapılan çalışmalardan dolayı memnuniyet duyulduğu

SHĒRIMI I MUHAXHIRĒVE TĒ DĒRGUAR NĒ KOSOVĒ

Shprehje e kënaqësisë ndaj punonjësve të shëndetësisë për angazhimit që e kanë treguar ndaj muhaxhirëve në Kosovë dhe në kazanë e Kumanovës, të cilët janë vendosur me dëshirë (4 Dhjetor 1861)

Üsküb Valisi Mustafa Paşa Hazretleri'ne

Kosova sahrasında îvâlarını arzu ile oraya gelerek Kumanova Kazası'nda kalmış olanlar ile sahra-yı mezkûra gelmiş ve kendilerine hastalık âriz olmuş olan muhacirîne asâkiri-şahane ve memleket tabibleri ma'rifetleriyle ne vechile tedavi olunduğu ve ol bâbda verilen mazbatanın gönderildiği ifadesine dair fî 29 Safer sene [12]78 tarihi ve yirmi üç numarası ile murakkaman tevârüd eden tahrirâtı behiyyeleri meâlî ve mezkûr mazbata müeddâsı malum-ı senâverî oldu. Bunlar Saltanatı Seniyye'nin saye-i merhameti âliyesine ilticâ eyledikleri cihetle zaten ve maslahaten vesâil-i huzur ve rahatlarının istihsâli lâzımeden olduğundan ve muhacirîn-i merkûmeye ol suretle tedavi etdirilmesi emrinde vuku bulan himmeti devletleri mûcib-i mahzûziyet olduğu beyânıyla şukka.

Fî gurre-i R sene [1278] / [4 Aralık 1861]

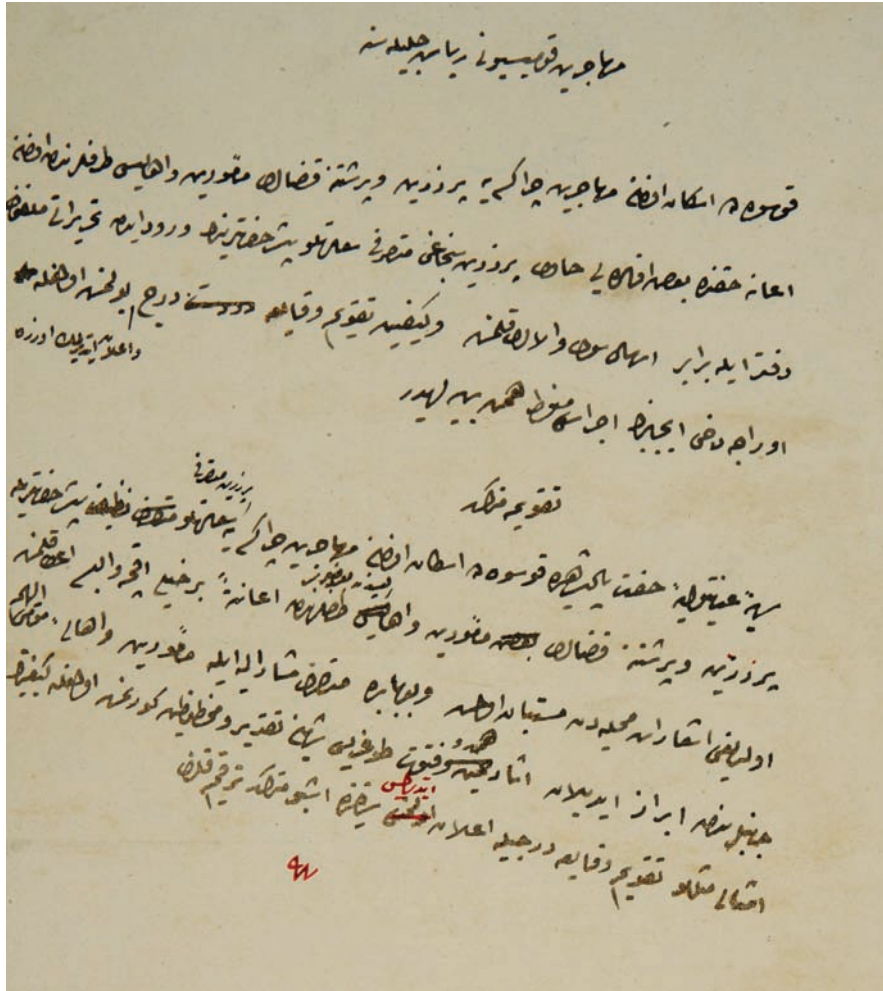

KOSOVA'DA ÇERKEZ MUHACİRLERİNE AHALİ TARAFINDAN YAPILAN YARDIMLAR

Kosova'da iskân olunan Çerkez muhacirlerine Priştine ve Prizren ahalisinin yaptığı aynı ve nakdî yardımlardan memnuniyet duyulduğundan durumun *Takvim-i Vekâyî*'de duyurulacağı

NDİHMË NGA POPULLI PËR MUHAXHIRËT ÇERKEZË

Të publikohet në shtypin 'Takvim-i Vekaji' kënaqësia për ndihmat që i ka bërë populli i Prishtinës dhe i Prizrenit për muhaxhirët çerkezë që janë vendosur në Kosovë
(16 Tetor 1864)

Muhacirîn Komisyonu Riyâseti Celîlesi'ne

Kosova'da iskân olunan muhacirîn-i Çerâkise'ye Prizren ve Priştine Kazaları memurîn ve ahalisi taraflarından olunan iâne hakkında bazı ifâdeyi hâvî Prizren Sancağı mutasarrıfı saadetli paşa hazretlerinin vürûd eden tahrîrâtı melfûf defter ile beraber irsâl-i sûy-ı vâlâları kılınmış ve keyfiyet *Takvim-i Vekâyî*'e derc ve ilân etdirilmek üzere bulunmuş olmakla oraca dahi icabının icrası menû-tı himmet-i behiyyeleridir.

Üsküp'te Vardar Nehri kıyısı
Pamje bregu të lumit Vardar në Shkup
(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/20b)

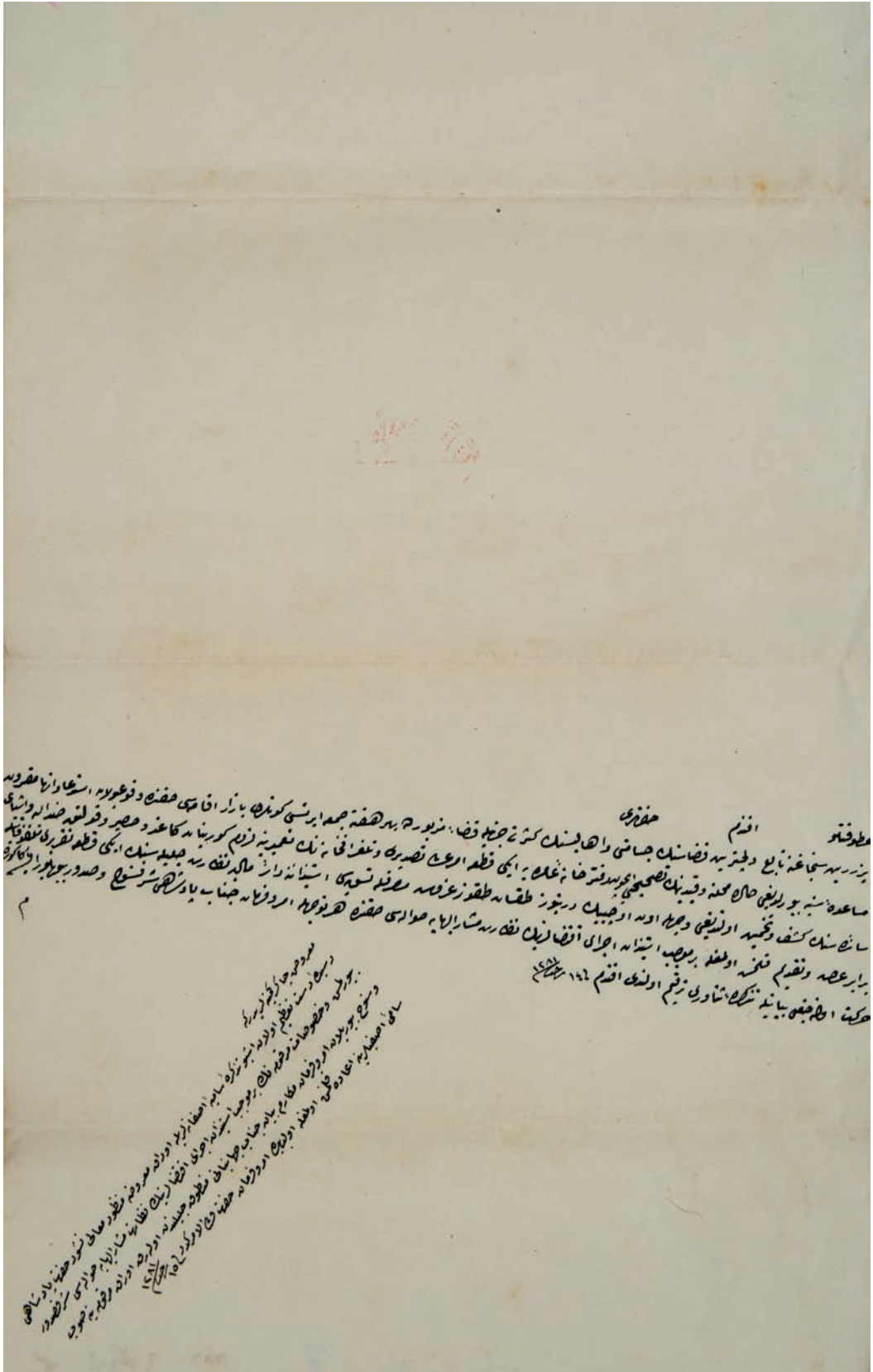
Takvim-i mezkûr

Saye-i inâyet-vâye-i hazreti Padişahî'de Kosova'da iskân olunan muhaciîr-i Çerâkise'ye Prizren Mutasarrıfı saadetli Nazif Paşa hazretleriyle Prizren ve Priştine Kazaları memurîn ve ahalisinden bazıları taraflarından iâneten bir hayli akçe ve elbise i'tâ kılınmış olduğu iş'ârât-ı mahal-liyeden müstebân olmuş ve bu bâbda mutasarrıf-ı müşârunileyh ile memurîn ve ahali-i mûmâileyhim câniblerinden ibrâz edilen âsâr-ı himmet ve fütüvvet doğrusu şâyân-ı takdir ve mahzûziyet görünmüş olmakla keyfiyetin emsali misillü *Takvim-i Vekâyî*'e derciyle ilân etdirilmesi siyâkında işbu müzekkire terkîm kılındı.

15 Ca sene 1281 / [16 Ekim 1864]

VULÇITRIN'DA PAZAR KURULMASI

Vulçitrin Kazası'nda Cumartesi günleri pazar kurulması / Vulçitrin Telgrafhanesi'nde lüzum görülen eksikliklerin giderilmesine izin verilmesi

THEMELIMI I TREGUT NË VUÇITËRNË

Dita e shtunë të vendoset për ditë tregu në Vuçitërnë. Të lejohet përmbushja e mungesave të postës në Vuçitërnë
(14 Dhjetor 1864)

Atûfetli efendim hazretleri

Prizren Sancağı'na tâbi Vulçitrin Kazası'nın cesâmeti ve ahalisinin kesreti cihetiyle kaza-i mezbûrda beher hafta Cumartesi günleri pazar ikâmesi hakkında vuku bulan istid'â ve inhâ makrûn-ı müsaade-i seniyye buyurulduğu hâlde mahalline ve kaydının tashîhi için Defterhâne-i Âmir'e'ye iki kıt'a emri âlî tasdîr ve telgrafhânenin tamirine lüzum görünen kâğıd ve hasır ve koltuk [ve] sandalye ve eşya-yı sairesinin keşif ve tahmin olunduğu vechile on üç bin dört yüz doksan dokuz kuruş masrafla tesviyesi istîzânına dair Maliye Nezâreti Celîlesi'nin iki kıt'a takrîri melfû-fâtıyla beraber arz u takdim kılınmış olmakla ber-mûceb-i istîzân icra-yı iktizâlarının nezâret-i müşârûnileyhâya havalesi hakkında her ne vechile emr u fermân-ı cenâb-ı Padişahî şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise ona göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu, efendim.

Fî 14 Receb sene 1281 / [13 Aralık 1864]

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle evrak-ı ma'rûza manzûr-ı ma'âli-nüşûr-ı hazret-i Padişahî buyurulmuş ve hususâtı merkûmenin ber-mûceb-i istîzân icra-yı iktizâlarının nezâret-i müşârûnileyhâya havalesi şeref-sudûr ve sünûh buyurulan emr u fermân-ı mekârim-beyân-ı cenâb-ı cihanbânî mantûk-ı celîlinden olarak evrak-ı merkûme yine savb-ı sâmi-i âsafânelerine iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 15 Receb sene 1281 / [14 Aralık 1864]

فصلتو مقل اقلی	عبدالصمد زاده ضیاء	مهر آغوسه آغا زاده محمد آغا
سیما آغا زاده علی آغا	لطفا زاده علی	مهر شیفا زاده بیله آغا
غازی اوغلی محمد بابک	بغداد زاده مهر لیلی	مهر آغوسه زاده مهر علی
تجارت زاده احمد آغا	تجارت زاده امین آغا	تجارت زاده مصطفی آغا
امین آغا زاده محمد بابک	محمد زاده مهر برار آغا	علی آغا سجاد
مهر علی آغا سجاد	در دینه آغا زاده سیما آغا	زاهر عارف آغا
مهر علی آغا	هفت زاده مهر آغا	مهر فخر زاده مراد آغا
یاغور ایشان	هفت زاده ادریس و تقی آغا	قیوچ زاده بوغا
ایک قضا		
خلیل بابک	مهر احمد بابک	بشرا بابک
زین آغا	تره زاده ز	مهر ایدیه ساغر
تجارت زاده	کودک علی محمد آغا	تجارت زاده ادریس آغا
احمد آغا زاده مهر محمد آغا	یونس آغا	تره زاده مصطفی آغا ایدیه
ادنه محمد آغا	بدول زاده ادریس	علی آغا زقو
قیوچ زاده یاغور آغا	میرزا زاده بوغا	
کبوده قضا		
ملک زاده غنیه	مهر مالک زاده مصطفی	تجارت زاده ابراهیم آغا
مهر عارف زاده سیما آغا	مقصود آغا زاده مصطفی آغا	بودی زاده سیما آغا
بابا زاده ادریس	هفت زاده ولر سیر	تجارت زاده ادریس

KOSOVA VILAYETİ İLERİ GELENLERİNİN LİSTESİ (1880)

Kosova Vilayeti'ne tabi Priştine, İpek, Gilan, Vulçitrin, Preşova, Yenipazar, Mitroviçe, Tırgovişte, Akova, Berane, Üsküp, Kumanova, Palanka, Kratova, Koçana, İştib, Radovişte ve Taşlica sancak ve kazalarındaki ileri gelenlerin isim listesi

REGJISTRI I DISA PERSONAVE MË TË POPULLARIZUAR NË VILAJETIN E KOSOVËS (1880)

Regjistrat me emrat e personave më të popullarizuar në Vilajetin e Kosovës janë ai i Prishtinës, Pejës, Gjiçanit, Vuçiternës, Preshevës, Jeni Pazarit, Mitrovicës, Tërgovishtës, Akovës, Beranës, Shkupit, Kumanovës, Pallankës, Kratovës, Koçanës, Shtipit si dhe regjistri i sanxhakut të Radovishit dhe Taslixhes (6 Tetor 1880)

PRIŞTINE SANCAĞI

Faziletli Müftü Efendi • Abdurrahman Paşazâde Ziya Bey • Hacı Ağuş Ağazâde Mehmed Ağa • Süleyman Ağazâde Ali Efendi • Lütfullah Beyzâde Ali Bey • Hacı Şerifzâde Beytullah Ağa • Gazioğlu Ömer Bey • Bağdadzâde Hacı Beşerî • Hacı Ago Beyzâde Hacı Ali Bey • Tüccardan Ahmed Efendi • Tüccardan Emin Ağa • Tüccardan Mustafa Ağa • Emin Ağazâde Hafız Receb • Sahodol Hacı Bayram Ağa • Ali Ağa Sıçan • Hacı Selim Ağa Sıçan • Derviş Ağazâde Süleyman Ağa • Zaim Adil Ağa • Hacı Hasan Ağa • Honi Receb Ağa • Hacı Muhtarzâde Murad Ağa • Yakovalı Receb Ağa • Hacı Jivod oğlu Vitko Ağa • Kuyumcu Gabev Ağa

İPEK KAZASI

Halil Bey • Hacı Ahmed Bey • Büşra Bey • Zeynel Efendi • Şeremet Jaderler • Hacı Aydın Sipahi • Şaban Bey • Küçük Ali'nin Halil Ağa • Şaban Başe oğlu İsmet Ağa • Ahmed Ağa'nın Hacı Mehmed Ağa • Yunus Ağa • Terzi Usta Mustafa Ağa Aydın • Usta Mehmed Ağa • Bilal Zenber Deve (Zenberedve) oğlu • Ali Ağa Zeko • Kutlu Bey Pakev Ağa • Çukin Yevo Ağa

GİLAN KAZASI

Melik Beyzâde İzzet Bey • Hacı Malik Beyzâde Mustafa Bey • Tüccar Hüseyin Ağa bin İbrahim Ağa • Hacı Arifzâde Said Ağa • Maksud Ağazâde Mustafa Efendi • Bodcalı Receb Ağazâde Süleyman Ağa • Papas Vaso veled-i Yeva • Hacı Pavle veled-i Risto • Tüccar Vaso veled-i Diço

VULÇITRIN KAZASI

Hacı Yusuf Efendi • Hüseyin Münib Efendi • Ali Rıza Efendi • Hasan Fehmi Efendi • Hafız İsmail Efendi • Hacı Mehmed Ağazâde Abdurrahman Ağa • Hasan Sipahi • İbrahim Sipahi • Hüseyin Sipahi • Hasan Ağa • Osman Ağa • Kahraman Ağa • Haydar Ağa • Yergev Ağa Milto Ağa • Mite Ağa Hristo Ağa

	ملیة قضاة	
مدرس عبد صمد افند	قاضی صمد افند ابنه نعمان افند	جری ابنه احمد
المولانا عبد صمد صوبان	مدرس مصطفی افند	فوج مصطفی افند
	قوه طوم قضاة	
محمد امیر ابنه رفیع	سجاد ابنه شیخ صالح	غوجیزاده محمد افند
محمد ابنه افند ابنه علی افند	علی ابنه عبد الله	شیار ابنه شیخ صالح
خوشه افند قدس	نوالی ابنه افند ابنه غیاث افند	نجیب افند ابنه عبد الله افند
خوشه افند اولاد افند	مید افند اولاد افند	طوس افند کونک افند
ایلیق افند اولاد افند	طوس افند اولاد افند	همر کونک افند اولاد افند
طوس افند اولاد افند	المعیر افند اولاد افند	ایوان افند اولاد افند
	نعمان قضاة	
دولاب ابنه ابی علی	قاضی زید افند	رضا افند ابنه اسکو افند
محمد ابنه ابنه اسحق افند	صمد افند ابنه نجیب افند	ابراهیم ابنه افند
مصطفی افند ابنه صمد افند	شیار ابنه افند	مید اولاد صمد
عزیز ابنه صمد ابنه افند	افند اولاد افند	محمد افند ابنه صمد
صوبان افند اولاد افند	بابا اسکو افند اولاد افند	عارل افند ابنه محمد افند
کیا افند اولاد افند	اسو افند اولاد افند	همر برغانی افند
	بابا اسکو افند	همر برغانی افند
	اشتب قضاة	
محمد ابنه ابنه اسکو	مصطفی ابنه صمد	مرتضی ابنه قدس
مدولاب ابنه ابنه افند	عزیز ابنه افند	ابراهیم ابنه افند

Hacı Mustafa'nın Murad Efendi bin Abdullah Efendi • Koçovik Osman Ağa •
 Orivik Süleyman Ağa • Orivik Murad Ağa • Derovik Hacı İbrahim Ağa •
 Körvikzâde Hamza Bey • Şehovikzâde Tahir Bey • Orivik Halil Ağa • Martik Niko
 • Marik Milisav • Mile veled-i Niko • Kılrovik Mihaylo • Lopovik Sava

BERANE KAZASI

Hacı Salih Beyzâde Mehmed Bey • Murad Beyzâde Salih Ağa • Dolmaginezâde Hüseyin
 Ağa • Alemdarovik Muharrem Ağa • Borisaviç Vaso Ağa • İstakoviç Mile Ağa •
 Boynicik Görge Ağa • Dumcik Ağa • Dumcik Niko Ağa

ولی بی اید اهریغا	آقاخان باقریغا	فرجه آغا
آقاخان کوی اغا	خان حاجی باش کوی فرجه باقری	فرجه قاضی زاده محمدیغا اید اهریغا
فرجه قاضی زاده اید اهریغا اید اهریغا	فرجه قاضی زاده اید اهریغا اید اهریغا	عبدالرحمنیغا اید اهریغا
غلیوغا اید اهریغا کوی	ایوبیغا اید اهریغا	رفعتیغا اید اهریغا اید اهریغا
یرمعهیغا اید اهریغا	محمد علییغا	شیخ صالحی اید اهریغا اید اهریغا اید اهریغا
شولمهیغا اید اهریغا کوی اید اهریغا	فرجه اغا وراش قی	مانه بابیوغا
بیاییتوغا	علیه الموغا	لوزوهمی ویزن
قریشتر افرم	فرجه اید اهریغا	ولطیر دودلیغا
استوره علییغا	کوی کیر اهریغا اید اهریغا	طوبیاه اید اهریغا
ناهر اید اهریغا	میرقارو اید اهریغا	
	رادوشته قاضی	
محمد علی	معهیغا	شیخ منت اید اهریغا
دریسیغا اید اهریغا	محمد	الغوسیغا
صهیغا	همی الموغا	فرشوغا
باباس اهریغا	بودر علییغا	یشو اید اهریغا
	حشیشی	
بایردی زاده محمدیغا	دریسیغا	نزهت بییوغا
موللو محمدیغا	اورده محمدیغا	کوی علییغا
دریسیغا	علیهیغا	شیرازیغا
سیر اید اهریغا	محمدیغا	محمد علییغا
محمد صولمهیغا	محمد اید اهریغا	محمد صالحیغا اید اهریغا

ÜSKÜB SANCAĞI

Yaşar Bey İbn-i Hacı Mehmed Ali Bey • Galib Bey İbn-i İbrahim Bey • Abdülhalim Bey İbn-i Mustafa Bey • Edib Bey İbn-i Çelebi Ağa • Hacı Ataullah Bey İbn-i Hacı Murtaza Bey • Hacı Mustafa Bey İbn-i Reşid Bey • Hacı Hüseyin Bey İbn-i Mustafa Bey • Abdullah Bey İbn-i Nureddin Bey • Malik Bey İbn-i Reşid Bey • Tahir Bey İbn-i Hacı Yahya Efendi • Şükrü Bey İbn-i Galib Bey • Hacı Abdurrahman Bey İbn-i Hacı Abdülbaki Bey • Murtaza Bey İbn-i Murtaza Bey • Receb Bey İbn-i İsmail Bey • Cavid Bey İbn-i Zekeriya Bey • Osman Bey İbn-i Ömer Bey • Münir Bey İbn-i Hacı Abdurrahman Bey • Şatırzâde Raşid Bey İbn-i Lütfi Bey • Hasan Ağa İbn-i Osman Ağa • Hüseyin Ağa İbn-i Mehmed Ağa • Esad Efendi İbn-i Hacı Mehmed Ağa • İsmail Efendi İbn-i Hacı Ali Efendi • Mustafa Ağa İbn-i Memiş Ağa •

Şişko Hasan Ağa İbn-i Mehmed Ağa • Orman Ağası Ahmed Ağa İbn-i Hasan • Ağa Raşid Ağa İbn-i Hacı Osman Ağa • Hacı Kosti Ağa • Yorgi Ağa • Mumcu Mile veled-i İçev Niko Ağa • Bogdan Ağa • İstoyançe Gale • Ersev veled-i Dimitri Ağa • Mitko veled-i Kosta Ağa • Sırçacı Kosta Ağa • Sarraf Sakitov • Hayim Yosef • Eron veled-i Haym • Behor veled-i Menteş

KUMANOVA KAZASI

Melik Bey İbn-i Mustafa Bey • Bahri Bey İbn-i Mustafa Bey • Büyük Yaşar Bey İbn-i Halim Bey • Ali Bey İbn-i Mahmud Bey • Halim Bey İbn-i Mahmud Bey • Tahsin Bey İbn-i Mahmud Bey • Hüsnü Bey İbn-i Mahmud Bey • Ramiz Bey İbn-i Galib Bey • Küçük Yaşar Bey İbn-i Sadık Efendi • İsmail Ağa İbn-i Mehmed Ağa • Ali Ağa İbn-i Ağuş Zaimzâde • Ağuş Ağa İbn-i Fettah Zaimzâde • Behcet Ağa İbn-i Fettah Zaimzâde • Hacı Murtaza Ağa İbn-i Edhem Ağa • Said Ağa • Molla Halil • Kerim Ağa • Emin Efendi • Hüseyin Efendi • Denko Ağa • Novaselli Taso Ağa • İstanefçeli Taso Ağa • Kose Yovan Ağa • Bablofçalı Mihaylo • Nakoyko • Rum milletinden Zagoralı Hariz Ağa • Jurli Ağa • Koçe Mitre Ağa

PALANKA KAZASI

Bahri Bey İbn-i Ahmed Bey • Kadı Hasan Efendi İbn-i Numan Efendi • Müderris Hacı Hasan Efendi • Koç Mustafa Ağa Hacı • Mustafa Ağa İlo Ağa İbn-i Çeko Çorbacı • Cirilolu Jijo İstoyan Ağa

KRATOVA KAZASI

Kuruşçuzâde Mehmed Efendi • Süleyman Bey İbn-i Şeyh Salih Bey • Mehmed Emin Bey İbn-i Murtaza Bey • Yaşar Bey İbn-i Şeyh Salih Bey • Ali Bey İbn-i Abdullah Bey • Mehmed Emin Efendi İbn-i Ali Efendi • Necib Efendi İbn-i Ataullah Efendi • Nureddin Efendi İbn-i Bahtiyar Efendi • Hurşid Efendi İbn-i Kadri Bey • Toşo oğlu Gorgi Efendi • Mito Ağa veled-i Toşo • Hristo Ağa veled-i Nako • Hacı Gorgi Ağa veled-i Nako • Todos Ağa veled-i Arsev • İzletovalı Hacı Dimitri Ağa • Arzov Ağa veled-i Hacı Dimitri • Ratkoviçeli Hacı Mitos Ağa • Talaşmancalı Hacı Mitre Ağa

KOÇANA KAZASI

Rıza Efendi İbn-i İshak Efendi • Kadızâde Zeynullah Efendi • Durak Bey İbn-i Ali Bey • İbrahim Ağa İbn-i Tahir Ağa • Haşmet Efendi İbn-i Necib Efendi • Mehmed Efendi İbn-i İsmail Efendi • Çelebizâde Hüseyin Bey • Yaşar Bey İbn-i Raşid Ağa • Mustafa Ağa İbn-i Emin Ağa • Mehmed Efendi İbn-i Hacı Bey • Ağacıkzâde Ahmed Ağa • Ömer Efendi İbn-i Hacı İbrahim Ağa • Adil Efendi İbn-i Mehmed Ağa • Baraşkel Hacı Yovan Ağa • Sabuncu Miço oğlu Rivnes Ağa • Hacı Bogatin Ağa • İsvetko oğlu Yovan Ağa • Giya oğlu Mite Ağa • Hacı İstanko Ağa • Papa Ligor Efendi

Üsküp'te bir sokak
Pamja e një rrugice të Shkupit
 (İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90436/9)

- Aguş Ağa • Hasan Ağa • Hacı İlo Ağa • Hristo Ağa • Papas Hacı Novril •
- Boce Kostantin Ağa Risto • İstefan Ağa

TAŞLICA SANCAĞI

Bayro Beyzâde Mahmud Ağa • Dirende Mehmed Bey • Şerebo Salih Ağa • Mollo Bey Hacı Abdi Ağa • Ovalı Mehmed Bey • Küçük Salih Bey • Derviş Bey • Osman Bey • Şehsuvar Bey • Rüstem Ağa'nın Raşid Ağa • Hacı Osman Ağa • Külâh Ali Ağa • Hacı Rusvaylar'ın Abdi Ağa • Hacı Ataullah Efendi • Hacı Salih Kadızâde Şakir Efendi • Halil Kavazo Bey İbrahim Ağa • Bobiçe Ahmed Ağa • Selman Paşazâde Seyfullah Bey • Derviş Kızızkâde Hacı Abdi Ağa • Süleyman Paşazâde Ali Bey • Süleyman Paşazâde Hasan Bey • Dirende Davud Bey • Ragıb Efendi • Manovik Osman Bey • Mütevellî Emin Efendi • Mollovik Mustafa Ağa • Babik İstefo Ağa • Kenisovik Kâno Ağa • Hacı Yeftovik Gorgi Ağa • Haşim Beyzâde Osman Bey • Vaso Ağa • Selman Paşazâde İsmail Bey • Valovik Mehmed Ağa • Hanik Yusuf Ağa • Salih Bey • Ahmed Bey • Hacı Mehmed

Vilâyet dahilinde mütavattın sunûfı tebaa-i şahaneden kıdem ve haysiyet ve servet ve emlâkçe beyne'l-ahali masrûf ve mümtaz bulunanların esâmîsi kaza kaza bâlâ-yı defterde arz olunmuşdur.

Fî 24 Eylül sene [12]96 - Fî 2 Za [1]297 / [6 Ekim 1880]

MUHTAÇ DURUMDAKİ MİTROVIÇELİ GAZİYE ARAZİ YARDIMI

Mitroviçe Kazası'na bağlı Luzişte köyü ahalisinden olup Yunan savaşında sakat kalan Zekeriya'ya ihtiyacı sebebiyle Üsküp'ün Buluçhane (Bulaçani) köyünden arazi verilmesi

DHURIMI I TOKËS VETERANIT TË VARFËR NË MITROVICË

Veteranit Zekeriya nga fshati Luzishtë, kazaja e Mitrovicës, i cili mbetet invalid në betejën greke, i dhurohet toka në fshatin Bulaçani afër Shkupit
(5 Quershor 1898)

Bâb-ı Âlî
Daire-i Sadâret
Âmedî-i Divan-ı Hümâyûn
108

Atûfetli efendim hazretleri

Yunan Muharebesi'nde mecrûh ve sakat olarak saye-i ihsân-vâye-i cenâb-ı Padişahîde tekâmülü icra buyurulmuş ise de diğer biraderinin el-ân silk-i askerîde bulunması hasebiyle memleketinde seksen yaşını mütecâviz pederi ile ailesinin iâşesi kendisine münhasır olduğundan bunların te'min-i idareleri zımnında münasib mikdar arazi itâ ve ihsânı hakkında Kosova Vilâyeti dahilinde vâki Mitroviçe Kazası'nda Luzişte karyesi ahalisinden ve efrâd-ı redîfeden Zekeriya bin Avka tarafından vuku bulan istid'â üzerine Maliye ve Defteri Hakanî Nezâreti Celîleleriyle bi'l-muhabere Üsküb'de Buluchâne⁴ karyesinde sekiz kıt'ada yirmi iki dönüm bir evlek mahlûl arazi bulunduğu anlaşılmış ve bu gibilerin terfih ve ikdârı şân-ı merâhim-i nişan-ı âlî iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olduğundan arazi-i mezkûrenin sadaka-i âfiyeti cihan-kıymeti hazreti Hilâfet-penâhî olmak üzere müsted'î-i merkûm uhdesine tefvizi ve mahalline tebligât-ı lâzime icrası hususunun Defteri Hakanî Nezâreti Celîlesi'ne havalesi ve taraf-ı vâlâ-yı Seraskerî'ye malumât itâsı tezekkür edildiğine dair Şûrâ-yı Devlet Maliye Dairesi'nin mazbatası arz u takdim olunmakla ol bâbda her ne vechile emr u fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sünûh ve sudûr buyurur ise mantûk-ı âlîsi infaz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu, efendim.

Fî 11 Muharrem sene [1]316 - fî 20 Mayıs sene [1]314 / [1 Haziran 1898]

Sadırazam

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûfuyla manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mücebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazreti veliyyü'l-emrindir.

Fî 15 Muharrem sene [1]316 ve fî 24 Mayıs sene [1]314 / [5 Haziran 1898]

Serkâtîbi Hazret-i Şehriyârî Tahsin

4 Günümüzde Üsküp'e bağlı Bulaçani köyü.

MUHACİRLERE ZAHİRE YARDIMI

Kosova Vilayeti'ndeki Osmaniye köyünde iskân edilen Boşnak muhacirlere bedeli, gelecek hasat mevsiminde ödenmek üzere zahire dağıtılması

NDİHMË DHËNË MUHAGJIRËVE PËR KAFSHËT E TYRE

Shpërndarja e ushqimit të kafshëve (tagjisë) për kafshët e muhaxhirëve boshnjak në fshatin Osmaniye në Vilajetin e Kosovës. Mirëpo, këta muhaxhir kushtëzohen që në vitin e ardhshëm, të njëjtën sasi të ushqimit të kafshëve (tagjisë) që kanë marrë, mbas një viti duhet ta kthejnë përsëri
(11 Tetor 1898)

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsus Zabıt Varakasıdır

Hulâsa-i Meâli

Bu defa Osmaniye karyesinde iskân etdirilen otuz üç hânede yüz seksen dokuz nefer Bosna muhacirlerinin gelecek vakt-i hasada kadar tayinâtları için yarımşar kıyyeden bi'l-hesab yirmi sekiz bin üç yüz elli kıyye zahireye ihtiyac görüldüğü Kosova Vilâyeti'nden bildirildiğinden bahisle icra-yı icabına dair Dahiliye Nezâreti'nin 25 Cumâdelülâ sene [1]316 tarihli tezkiresi okundu.

Kararı

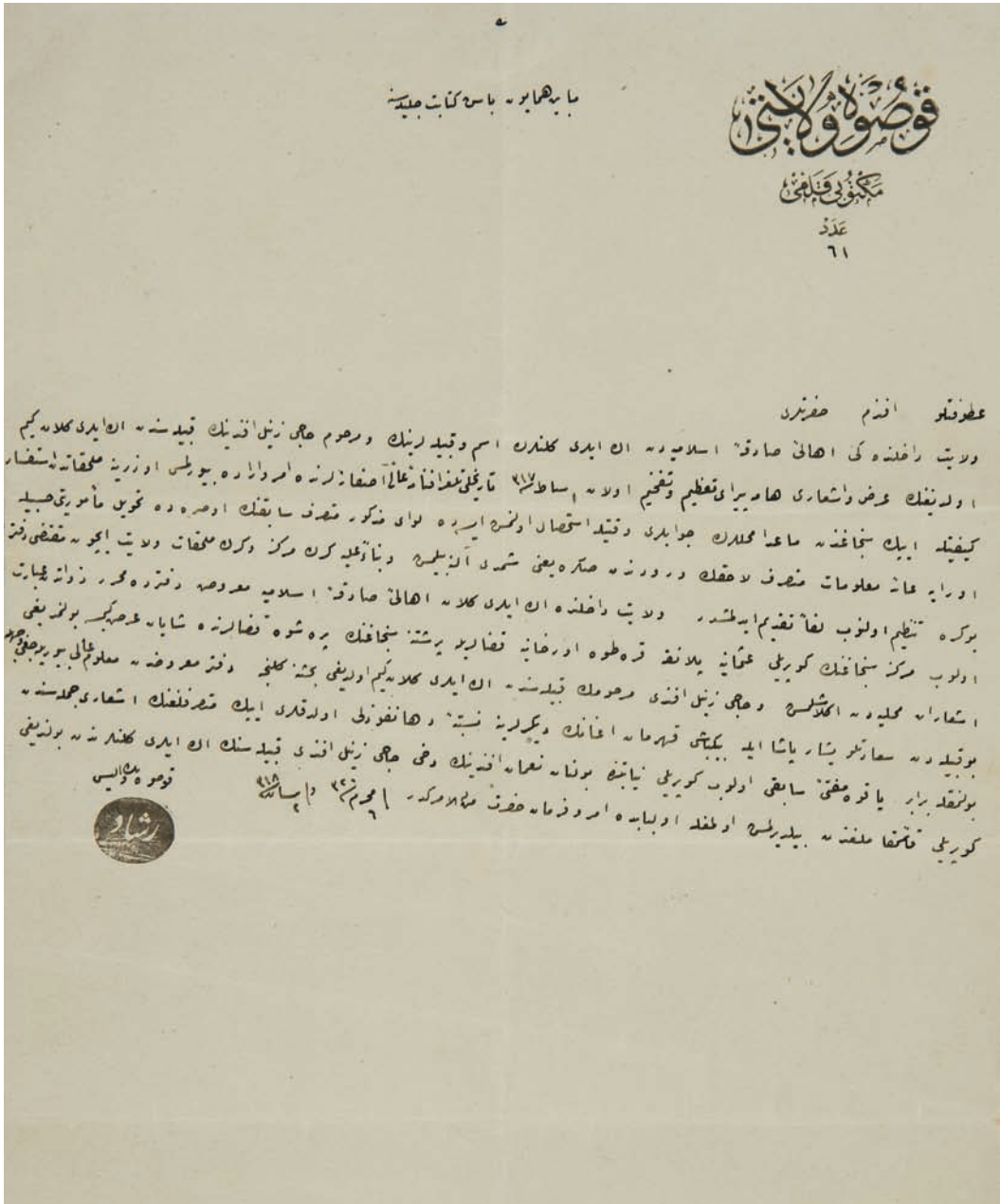
Nezâreti müşârunileyhânın tezkiresinde beyân olduğu vechile ba'de'l-iskân ihtiyacları ta-hakkuk eden muhacirîne kefâlet-i müteselsile ile ta'vîzan zahire i'tâsı emsâli icabından bulunduğundan muhacirîn-i merkûmeye dahi gelecek vakt-i hasadda tamamen istifâ olunmak üzere yirmi sekiz bin üç yüz elli kıyye zahirenin mahallinde veyahud civarlarında mîrî zahiresi var ise ondan ve mîrîye aid zahire bulunmadığı takdirde râyic-i vakte tevfikân bedeli emvâl-i mahalliyeden bi'ttesviye ol mikdar zahirenin mübâya'asıyla ve kefâlet-i müteselsile ile ta'vîzan bâ-sened muhacirîn-i merkûmeye tevzî' ve i'tâsı hususunun vilâyeti mezkûreye tebliğinin nezâreti müşârunileyhâya havalesi ve Maliye Nezâreti'ne de malumât i'tâsı tezekkür ve tensîb kılındı.

25 Ca. [1]316 - 30 Eylöl [1]314 / [11 Ekim 1898]

(Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları)

KOSOVA VİLÂYETİ İLERİ GELENLERİNİN LİSTESİ (1902)

Kosova Vilayeti sancak ve kazalarındaki Müslüman ahalinin ileri gelenlerinin isim ve memleketleriyle kabilelerini belirten liste

REGJISTRI I FISNIKËVE TË KOSOVËS (1902)

Regjistri mbi të dhënat personale të fisnikëve mysliman në sanxhaqet dhe kazatë e Vilajetit të Kosovës
(15 Prill 1902)

Kosova Vilâyeti

Mektubî Kalemi

Aded: 61

Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbet-i Celîlesi'ne

Atûfetli efendim hazretleri

Vilâyet dahilindeki ahali-i sâdika-i İslâmiye'den en ileri gelenlerin isim ve kabilelerinin ve merhum Hacı Zeynel Efendi'nin kabilesinden en ileri gelen kim olduğunun arz ve iş'ârı hâme-pîrâ-yı ta'zîm ve tefhîm olan 1 Şubat sene [1]317 tarihli telgrafnâme-i âlî-i âsafânelerinde emr u irâde buyurulması üzerine mülhakâtıdan istifsâr-ı keyfiyetle İpek Sancağı'ndan mâadâ mahallerin cevabları vaktiyle istihsâl olunmuş ise de livâ-i mezkûr mutasarrıfı sâbıkının o sırada tahvîli memuriyeti hasebiyle oraya aid malumât mutasarrıfı lâhıkın vürûdundan sonra yani şimdi alınabilmiş ve binâenaleyh gerek merkez ve gerek mülhakâtı vilâyet için muktezî defter bu kere tanzim olunup leffen takdim edilmiştir. Vilâyet dahilinde en ileri gelen ahali-i sâdika-i İslâmiye ma'rûz defterde muharrer zevâtdan ibaret olup merkez sancağının Köprülü, Osmaniye, Palanka, Kratova, Orhaniye Kazalarıyla Priştine Sancağı'nın Preşova Kazalarında şâyân-ı arz kimse bulunmadığı iş'ârâtı mahalliyeden anlaşılmış ve Hacı Zeynel Efendi merhumun kabilesinden en ileri gelen kim olduğu bahsine gelince defter-i ma'rûzdan malum-ı âlî buyurulacağı vechile bu kabileden sadetli Yaşar Paşa ile Binbaşı Kahraman Ağa'nın diğerlerine nisbeten daha nüfuzlu oldukları İpek Mutasarrıflığı'nın iş'ârı cümlesinden bulunmakla beraber Yakova müfti-i sâbıkı olup Köprülü niyâbetinde bulunan Numan Efendi'nin dahi Hacı Zeynel Efendi'nin kabilesinin en ileri gelenlerinden bulunduğu Köprülü Kaymakamlığı'ndan bildirilmiş olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 6 Muharrem sene [1]320 ve fî 2 Nisan sene [1]318 / [15 Nisan 1902]

Kosova Valisi
Reşad

توضیحه ولایتی داخله ان ایمری مملو اهالی اسلامیه اسم و مکنیز بقید لری حاوی و مقرر

مواد تفصیل ایسی
اسکوب بنجانی
نفس نکوب

ایری مملو اهالی اسلامیه اسم و مکنیز بقید لری

ملاحظات

اشرفیه بلدیه رئیسین سعادت صالح بلایه
مجلس اداره ولایت اعضاء سابقه محمد خورشید بلایه
مجلس اداره ولایت اعضاء سابقه رفقا محمد خورشید بلایه
راغبی شیخ سعدالدین اندی مولوی شیخ علی اندی مدرس سلیمان دلی اندی
مدرس نابی اندی مدرس اسلامیه اندی مدرس حاجی رفوف اندی
مدرس احمد اندی بلدیه اعضاء فیصله سلیمان غازی عیسی بلایه مدرس سلیمان غازی
معارف اعضاء غزنویان اندی اسکوب بنجانی تعقیب انصاف
در بره لی رفقا ابراهیم اندی

اسکوب بنجانی تعقیب انصاف

استب تفصیل

مدیریتی صالح اندی مجلس اداره اعضاء رفقا خورشید بلایه
اشرفیه بلایه اشرفیه بلایه

اشرفیه بلایه اشرفیه بلایه

دارد تفصیل

قدری بلایه فاضل بلایه راسخ اندی تجارده احمد افغانا

مجلس اداره اعضاء سابقه محمد خورشید بلایه

قرهانه تفصیل

ساکرافه صالح اندی عادل اندی احمد افغانا
حاجی رضا اندی عسکری محمد اندی کسری بلایه

مجلس اداره اعضاء سابقه محمد خورشید بلایه

قرمانده تفصیل

پرهشده ده کماله رفقا قریلی مدرس علی اندی
بیتقره قریبیه ولایت اشیان محمد کسری اعضاء سابقه - شهاب الدین اندی
نیشی عیسی بلایه نیشی جادیه بلایه
قرمانده لی معطی بلایه بلدیه رئیسین علی افغانا زعیم افغانا

قرمانده ده کماله رفقا قریلی مدرس علی اندی

پشت بنجانی

نفس پشت

صوبای قیدیه - منقذ فیصله معطی محمدی زعفرانیه بلایه بلایه بلایه
زاینک قیدیه غزنویان افغانا زاینک قیدیه - مجلس اداره لوا اعضاء غزنویان افغانا

صوبای قیدیه - منقذ فیصله معطی محمدی زعفرانیه بلایه بلایه بلایه

کبدیه تفصیل

شاد قیدیه - سعادتیه بلایه
زاینک قیدیه - غورانه افغانا
هلبک - قیدیه - سلیمان افغانا

شاد قیدیه - سعادتیه بلایه

Kosova Vilâyeti dahilinde en ileri gelen ahali-i İslâmiyenin isim ve memleketleriyle
kabilelerini hâvî defterdir.

Livâ ve kazaların esâmîsi	İleri gelen ahali-i İslâmiye'nin isim ve memleketleriyle kabileleri	Mülâhazât
Üsküb Sancağı		
Nefs-i Üsküb	Eşrafdan Belediye Reisi saadetli Salih Beyefendi, Eşrafdan saadetli Münir Beyefendi, Meclis-i İdare-i Vilâyet azâ-yı sâbıkasından Humbaracı izzetli Yaşar Bey, Hacı Galib Beyzâde rif'atlı Halil Bey, Meclis-i İdare-i Vilâyet azâ-yı sâbıkasından rif'atlı Hacı Hüseyin Bey, Humbaracı rif'atlı Ahmed Bey, Rufâi Şeyhi Saaddin Efendi, Mevlevî Şeyhi Ali Efendi, Müderris Süleyman Zeki Efendi, Müderris Nabi Efendi, Müderris Arslan Efendi, Müderris Hacı Rauf Efendi, Müderris Ahad Efendi, Belediye azâsından Filinta Selim Ağa, Gazi İsa Bey mütevellilerinden Selim Ağa, Maârif azâsından izzetli Necib Efendi, İpekli rif'atlı Yunus Ağa, Debreli rif'atlı İbrahim Efendi	Üsküb'de silsile-i kabâil takib olunmamaktadır.
İştib Kazası	Melâmî Şeyhi Salih Efendi, Meclis-i İdare azâsından izzetli Hüsnü Efendi, eşrafdan İzzet Bey, eşrafdan Bahri Bey, eşrafdan Halil Ağa	İştib'de silsile-i kabâil takib olunmamaktadır.
Radovişte Kazası	Kadri Bey, Faik Bey, Rasih Efendi, Tüccardan Ahmed Ağa	Mümâileyhimin Arnavud rüesâsı derecesinde zî-nüfuz olmadıkları işârâtı mahalliyedir.
Koçana Kazası	Şakir Efendi, Salih Efendi, Adil Efendi, Hamid Efendi, Vitos karyeli Hacı Numan Efendi, Hacı Rıza Efendi, Arabgirli Mehmed Efendi, Kesriyeli Naim Efendi	Mümâileyhimin mahallince ileri gelenlerden ad-dolunabilecekleri bir kabileye mensub bulunmadıkları mahallinden bildirilmiştir.
Kumanova Kazası	Preşova'daki Tınoçka karyeli Müderris İsmail Efendi, Kumanovalı Müftü Hafız Behcet Efendi, Lipkova karyesinde Vilâyet İstînâf Mahkemesi azâ-yı sâbıkasından Şehabeddin Efendi, Nişli Abdurrahim Bey, Nişli Cavid Bey, Kumanovalı Ali Bey, Kumanovalı Ramiz Bey, Kumanovalı Mustafa Bey, Belediye Reisi Mehmed Ağa, Ali Ağa, Zaim Ağa	Kumanova'da öyle sahib-i nüfuz ve iktidar kimse yok ise de mevcuda nisbetle mümâileyhimin mu'teberân-ı mahalliye-den bulundukları kaymakamlığın iş'ârı cümlesindendir.

مردی تفتاک
 ناد قیدنه یعنی علم اندی نادر قیدنه بدیه رئیس مولا غاسق قیدنه معطی اغا
 غاسق قیدنه سکری اغا دیراغ قیدنه آیه به برادری زهادت
 کوه دیک قیدنه بکراغا

دلیله تفتاک
 بریش قیدنه سعادتمند باشا حقیری برادر کمالا اده برادر زاده سیاه اغا
 مدرسه حاجی مولا زاده حافظ عکرده جاس امی حاجی عبدالقادر اندی
 غار دیک قیدنه تحریرات کای بهب زری اده حاجی صبه اغا زاده حافظ سید اده
 معویه قیدنه حیدر اعم اغا معویه قیدنه لکایه خراغا نادر قیدنه زلفا ایدیم اغا

یکی یاز تفتاک
 مفتی صاحب حاجی شرف اده صوت قیدنه حمزه لطیف محمد اده عثمان اغا زاده محمد مرآت به
 مخدومی رضایت ایوب بلک زاده عارف به برادر عمر به حاجی بلک زاده صالح بلک
 حار دیک نمنا دلی به بنویک عثمان بلک اغوش بلک حیدر وحید بیتاه اغار
 دوتویک خورشید برادری بهب وحید دوتان اغار مدرسه زاده سکری دلی قیدیر
 مفتی اسبق زاده حاجی قوشقوه دلی معطی اغا بدیه رئیس عارف اندی
 التو علم جامع شریفی امام و خطی تفت قیدنه حافظ رفاه اده
 عرب جامع شریفی امام و خطی عبدالرحیم اده یکی دار و دیو علم خربولک نایا

برادر به بنی
 نفس برادر به
 غاسق قیدنه نفیلو شریف اده نفیلو علم اده مفتی نفیلو امیه اده
 زاینک قیدنه شیخ دهان اده مدرسه دهان اده صو قیدنه سعادتمند زارباش
 مقصود اغا شانی اده قیس قیدنه دیو دیو قیدنه سرایان زاده مستقیم شرف ایدیم

لور تفتاک
 بریش قیدنه معطی لوط بریش قیدنه حیدر داغ
 قرانیک قیدنه برام کاه حاج قیدنه اسلام لیلی

Livâ ve kazaların esâmîsi	İleri gelen ahali-i İslâmiye'nin isim ve memleketleriyle kabileleri	Mülâhazât
Priştine Sancağı		
Nefs-i Priştine	Sopa kabilesinden Müftü Faziletli Mustafa Hamdi Efendi hazretleriyle biraderleri Berişa kabilesinden Nüfus Memuru saadetli Ali Efendi, Krasnik kabilesinden izzetli Yusuf Ağa, Krasnik kabilesinden ve Meclisi İdare-i Livâ azâsından izzetli Cemâil Ağa	
Gilan Kazası	Şale kabilesinden saadetli Hüseyin Paşa, Sopa kabilesinden Said Ağa, Krasnik kabilesinden Mustafa Bey, Krasnik kabilesinden Gavran Raşid Ağa, Helbeşan kabilesinden Şevki Efendi, Helbeşan kabilesinden Süleyman Ağazâde Mustafa Ağa	
Mitroviçe Kazası	Şale kabilesinden Müftü Halim Efendi, Şale kabilesinden Belediye Reisi Mehmed Ağa, Gaş kabilesinden Mustafa Ağa, Gaş kabilesinden Şükrü Ağa, Draga kabilesinden Aydın Bey, biraderi Ferhad Bey, Korvik kabilesinden Bekir Ağa	
Vulçitrın Kazası	Berişa kabilesinden saadetli Yusuf Paşa hazretleri, biraderi Süleyman Efendi, biraderzâdesi Zeynullah Ağa, Müderrisinden Hacı Mahmud Ağazâde Hafız Ömer Efendi, Çarşı İmamı Hacı Abdülkadir Efendi, Garovik kabilesinden Tahrirât Kâtibi Receb Remzi Efendi, Hacı Hüseyin Ağazâde Hafız İsmail Efendi, Macun kabilesinden Haydar İbrahim Ağa, Macun kabilesinden Kahraman Hızır Ağa, Şale kabilesinden Mürsel Ağazâde Süleyman Ağa	
Yenipazar Kazası	Müftü-i sâbık Hacı Eşref Efendi, Savt kabilesinden Hamza Zafik Mehmed Efendi, Osman Ağazâde Mehmed Mirat Bey, mahdûmu Rıza Bey, Eyüb Beyzâde Akif Bey, biraderi Ömer Bey, Hacı Ali Beyzâde Salih Bey, Çarovik Osman ve Ali beyler, Begovik Osman Bey, Ağuşovik Hamid ve Celil ve Beytullah ağalar, Nukik Hurşid Efendi, biraderleri Receb ve Hüseyin ve Mirat ağalar, Müderriszâde Şükrü ve Hilmi efendiler, Müftü-i esbakzâde Hilmi Ağa, Kuşakovalı Mustafa Ağa, Belediye Reisi Arif Efendi, Altumalem Cami-i Şerifi İmam ve Hatibi Kalmend kabilesinden Hafız Ramazan Efendi, Arab Cami-i Şerifi İmam ve Hatibi Abdurrahman Efendi, Yenivaroşlu Muharrem Ağa, Gırbovik Sinan Ağa	

قاله ان تھک دراد قیدند میرزا سعادتمحمد یاشا عبادی یاشا اسیات زاده یوسف

رجب یاشا زاده وکر یوسف دراد قیدند بلدی تپسی رفعت اغا

سیر سنجو
تقریر

کا توپک سعادتمحمد یاشا اسیات یوسف احمد اغا واهی عیدی اغا

قوج قیدند نفوس شوری زین اغا محسن اراکچی لوبک اغا برادری رات اغا

دیگری شاکر اغا جادیک یوسف اغا بستر تولده طوزین لی خواجہ مال اغا

و غویزی خورداغا

انوه تھک

حیدر باشک ابرہیم بک قوج قیدند بوجہ هاشم اغا دالو بک مقی یوسف اغا

قوج بک عثمان اغا در دیک حاجی اغا بیور تولده لوزن لی کورد بک معطف بک

راتولی سیما بک صوبه لی حیدر باشک رات بک رادولیک حمزه بک

بسیج تولده برحانہ یعقوب اغا

نایک قیدند هاشم اغا آیدیه اغا بکراغا درانسه قریلی سنجو واکچر

مصطفی قیدند رمضان اغا شاکر اغا

قریشہ تھک

دولام بک حاجی ابرہیم اغا اغویک رات اغا اغویک شاکر اندی

اغویک سیما اغا

یکی دار و سہ تھک

چلیج سنجو

میرزا زاده اعصابند سعادتمحمد یاشا قوربانیک محمد علی اغا اسفند محمد بک

رات بک بکراغا حاجی علی اغا

نفس طاشیج

شریف اغا ابرہیم اغا رات بک

برہ بول تھک

Livâ ve kazaların esâmîsi	İleri gelen ahali-i İslâmiye'nin isim ve memleketleriyle kabileleri	Mülâhazât
Prizren Sancağı		
Nefs-i Prizren	Gaş kabilesinden Faziletli Şerif Efendi, Faziletli Halim Efendi, Müftü Faziletli Emin Efendi, Krasnik kabilesinden Şeyh Vehbi Efendi, Müderris Vehbi Efendi, Sopa kabilesinden saadetli Ramiz Paşa, Maksud Ağa, Şani Efendi, Kabaş kabilesinden ve Podrime kolundan Sarayı Hümâyûnda müstahdem Rüstem Ağa Kabaş	
Luma Kazası	Berişa kabilesinden Mustafa Leyta, Berişa kabilesinden Hüseyin Dac, Krasnik kabilesinden Bayram Kâne, Saç kabilesinden İslâm Sipahi	
Kalkandelen Kazası	Drale kabilesinden Mirlivâ saadetli Mehmed Paşa, Abdurrahman Paşazâde Hakkı Paşa, Esad Paşazâde Yusuf Bey, Receb Paşazâde diğer Yusuf Bey, Drale kabilesinden Belediye Reisi Rifat Ağa	
Seniçe Sancağı		
Nefs-i Seniçe	Gatovik saadetli Mustafa Paşa, İspahovik Ahmed Efendi ve Hacı Abdi Ağa, Koç kabilesinden Nüfus Memuru Zeynel Efendi, Meclisi İdare Kâtibi Lomik Âmir Efendi, biraderi Mirat Efendi, diğeri Şakir Efendi, Çavik Yusuf Efendi, Peşter kolundan Tuzineli Hoca Nail Efendi Degopolanlı Hordo Ağa	
Akova Kazası	Haydar Başık, İbrahim Bey, Koç kabilesinden Luca Haşım Ağa, ve Dalhovik Müftü Yusuf Efendi, Kuçovik Osman Ağa, Derovik Hacı Ali Ağa, Bihver kolunda Luzanalı Gorovik Mustafa Bey, Zakunlu Süleyman Bey, Subovalı Haydar Başık, Mirat Bey, Radolçikli Hamza Bey, Bistrice kolunda Buçan Yakub Efendi	
Kolaşin Kazası	Kalik kabilesinden Haşım Ağa, Aydın Ağa, Bekir Ağa, Vraneş karyeli İsmail ve Ahmed beyler, Maslik kabilesinden Ramazan Ağa, Şakir Ağa	
Yenivaroş Kazası	Dolmagik Hacı İbrahim Ağa, Agovik Mirat Efendi, Agovik Şakir Efendi, Agovik Süleyman Efendi	
Taşlıca Sancağı		
Nefs-i Taşlıca	Meclisi İdare saadetli Mehmed Paşa, Kurbanik Mehmed Hulusî Efendi, Eşrafdan Hamdi Bey, Mirat Bey, Bekir Efendi, Hacı Ali Ağa	
Prepol Kazası	Şerif Ağa, İbrahim Ağa, Mirat Bey	

ایک سحر
نفرات

سعادتمندین باشد حضرت سعادتمندین باشد سعادتمند باشد
 رحوم حاجی زین العابدین علیه السلام
 باشد باشد ای یکیش قهرمانه
 اعانک و دیگران نسبت
 دهان فوری بودند قدس سعاد
 محمد و در
 را غفران سعادتمندان را غفران ده صدی بارود قدری بارود

باترہ نصاک

بر سر قیدنه - سعادتی یافت
یاداره - حقت شهریار به ملا غفور ضابط
تغلیه - حقت شهریار به - و قاضی قیدنه - رشتنه - زاده و قومانای میرای غفور برام حور به
برادری - زاده برادرش - رقی اعجاز - قاضی قیدنه - زاده برادرش - میر غفور
اسکوب - زاده حوری قومانای لغده - مستخدم سیرای غفور کمال بلک
دولت - زاده و لایحه - مافه - مستخدم یکتی شریف به - قاضی قیدنه - و دودار سید ایفا

زغوثہ نصاب

سازند و مجلس اداره اعضاء مصطفی زاده میرزا کاظمی احمد زاده اسعید اغا

عمر نے رضا

سور و صوط	راندنوح	سور و صوط	سور و صوط
سور و صوط	سور و صوط	سور و صوط	سور و صوط

ضلعی سپر و

راز نفاس

بلدیہ رئیس خواجہ بارودار
رامدوسریک
عبد وسام
دوسٹ شیوہ دیہ اندر
نورنگہ صاحبہ

Livâ ve kazaların esâmîsi	İleri gelen ahali-i İslâmiye'nin isim ve memleketleriyle kabileleri	Mülâhazât
İpek Sancağı		
Nefs-i İpek	Saadetli Halil Paşa hazretleri, Saadetli Zeynel Efendi, Saadetli Hüseyin Paşa, Krasnik kabilesinden saadetli Yaşar Paşa, Şehsuvar Bey, Hacı Şaban Beyzâde Abdülaziz Bey, Müderris Hacı Ahmed Efendi, Müderris Abdullah Efendi, Krasnik kabilesinden Jandarma Binbaşısı rif'atlı Kahraman Ağa, Şale kabilesinden Jandarma Binbaşısı rif'atlı Abdurrahman Ağa, Krasnik kabilesinden Jandarma Mülâzımı Aydın Ağa, Debbâğlar Kethüdâsı Halil Ağa, Rugova'dan Sadri Bardo, Kadri Bayro	Merhum Hacı Zeynel Efendi'nin kabilesinden Yaşar Paşa ile Binbaşısı Kahraman Ağaların diğerlerine nisbeten daha nüfuzlu bulundukları iş'ârâtı mahalliyedir.
Yakova Kazası	Berişa kabilesinden saadetli Murtaza Paşa, Yâverânî hazret-i Şehriyârîden Miralay Rıza Bey, Tüfenk[ci]yan-ı hazret-i Şehriyârîden ve Krasnik kabilesinden Priştine Jandarma Kumandanı Miralay izzetli Bayram Çor Bey biraderi Jandarma Yüzbaşısı Murtaza Ağa Çor Bey, Krasnik kabilesinden Jandarma Yüzbaşısı Mehmed Ağa Çor, Üsküb Jandarma Taburu Kumandanlığı'nda müstahdem Miralay izzetli Kemal Bey, Vilâyet Jandarma Alayı'nda müsâfereten müstahdem Binbaşısı Şerif Bey, Gaş kabilesinden ve rüesâdan Süleyman Ağa	
Tırgovişte Kazası	Eşrafdan ve Meclis-i İdare azâsından Mustafa Efendi, Mahkeme Başkâtibi Ahmed Efendi, İsmail Ağa	
Gosina Kazası	Mal Müdürü Ömer Efendi, Radnoviç Hacı Hayreddin, Sordosot Osman Mecusekiç, Halid Hoca Kolina, Hacı Abdullah Tusu, Plaveli Mehmed Bey, Rahaso Ağa, Halil Seydo	
Berane Kazası	Belediye Reisi Hoca Bardo Efendi, Ramadosevik Abdül ve Sinan ve Yusuf Şikolar ve Aydın efendiler, Nukaşevikli Tahir Ağa	

MAĞDUR ÇİFTÇİLERE KREDİ VERİLMESİ

İpek ve Üsküp'te yaşanan açlık ve kuraklıktan mağdur olan çiftçilere Kosova Vilayeti bütçesinden kredi verilmesi

KREDİ PËR BUJQIT E DËMTUAR

Kredi prej buxhetit të Vilajetit të Kosovës, për bujqit e dëmtuar të Pejës dhe të Shkupit për shkak të varfërisë dhe thatësirës
(15 Shkurt 1907)

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsus Zabıt Varakasıdır

Hulâsa-i Meâlî

İpek Kazası dahilinde birçok karye ahalisi yiyecek tedarikinden aciz kalarak bazıları açlıktan ölmek derecesine geldiklerinden bahis ile derece-i ihtiyaçları bi'ttedkik defteri tanzim ve irsâl olunmak üzere üç bin liranın ve Üsküb'de devam eden kuraklıktan dolayı ziyade muhtac olan zürrâ'a da altı bin liranın kefâleti müteselsile ile Hazine-i Celîle'den ikrâzı lüzumuna dair Kosova Vilâyeti'nden vuku bulan iş'ârât üzerine Dahiliye Nezâreti makamından mürsel tezkireler kırâet olundu.

Kararı

İpek Kazası'nda ve Üsküb'de yemeliğe şiddetle muhtac olan kurâ ahalisinin tehvîn-i ihtiyacı mütehattim olup şu kadar ki bu misillü ihtiyacât için Vilâyâtı Selâse'ye Dersââdet'den para irsâli lâzım gelmeyeceğinden Kosova Vilâyeti emvâl-i umumiyesinden ve bütçesinde dahil olan masârif-i melhûza tertibinden tesviye kılınmak ve Vilâyâtı Selâse Maliye Komisyonunca da muamele-i lâzıme ifa olunmak üzere hemen üç bin beş yüz liranın ihtiyacı tahakkuk edenlere kefâleti müteselsile ile bâ-sened ta'vîzan it'âsı hususunun vilâyeti mezkûreye telgrafla tebliğinin nezâreti müşârunileyhâ makamına iş'ârî tezekkür kılındı.

Fî 24 Muharrem sene [1]327 / [15 Şubat 1907]

(Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları)

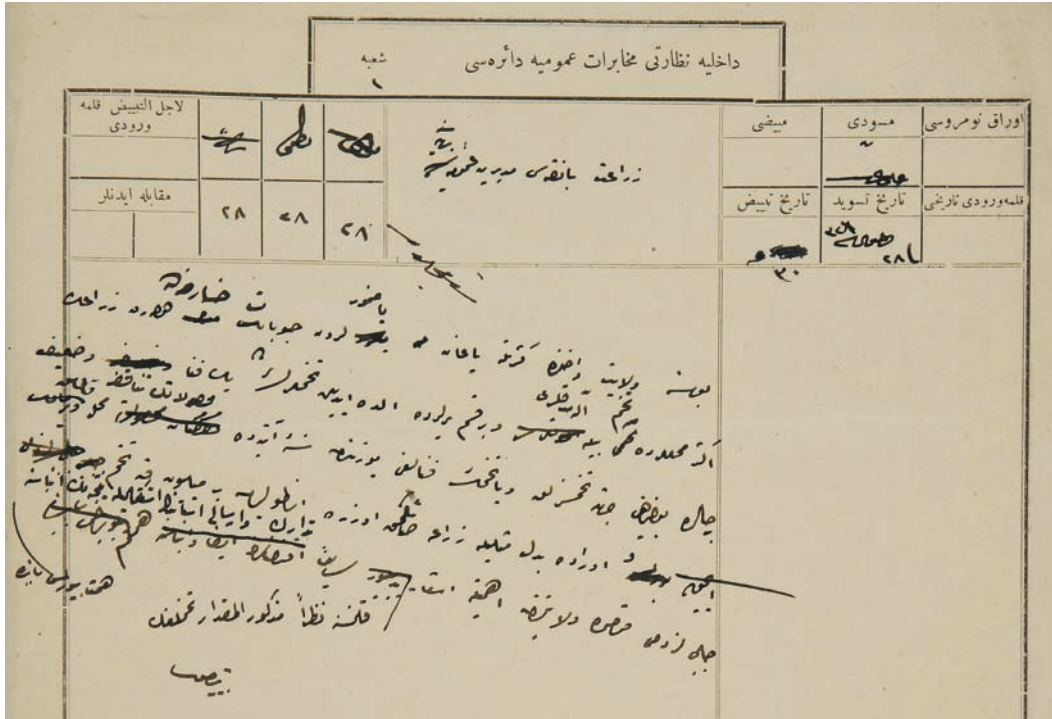

KOSOVA'DA YAĞMURDAN ZARAR GÖREN ÇİFTÇİLERE YARDIM

Kosova'da şiddetli yağmurların etkisiyle tohum alamayan çiftçiye satılmak üzere Anadolu'dan tohum temin edilmesi

NDIHMË PËR BUJQIT QË KANË PËSUAR DËME NGA TË RESHURAT E MËDHA NË KOSOVË

Të sillen farëra prej Anadollit për ata bujq që nuk kanë pasur mundësi të marrin farë për shkak të reshjeve të mëdha të shiut në Kosovë (12 Shtator 1910)

Dahiliye Nezâreti

Muhabberât-ı Umumiye Dairesi

Şube: 1

Ziraat Bankası Müdüriyet-i Umumiye-i Behiyyesi'ne

Bu sene Vilâyet dahilinde kesretle yağın yağmurlardan hububât hasarzedede olarak zürrâ'ın ekser mahallerde tohum bile alamadıkları ve bir kısım yerlerde elde edilen tohumlar da pek fena ve za'îf bir hâlde bulunduğu cihetle tohumsuzluk veya tohumun fenalığı yüzünden sene-i âtiyede mahsulâtın tenâkusuna mahal kalmamak ve orada bedel-i misliyle zürrâ'a satılmak üzere Anadolu'dan bir milyon kıyye tohum celbi lüzumu Kosova Vilâyeti'nden ehemmiyetle iş'âr kılınmasına nazaran mezkûr'ılmikdar tohumluğun serî'an tedarik ve irsâli esbâbının istikmâliyle neticesinin inbâsına himmet buyurulması bâbında.

Fî 30 Ağustos sene [1]326 / [12 Eylül 1910]

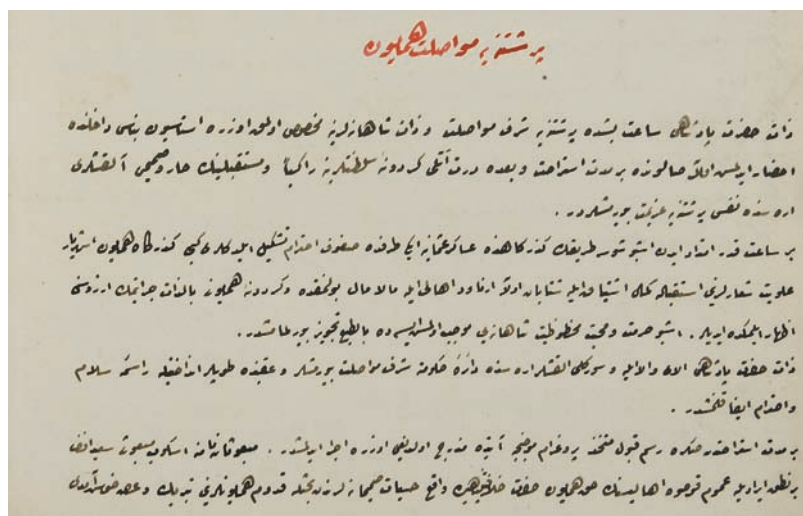

SULTAN MEHMED REŞAD'IN KOSOVA'YI ZİYARETİ

Osmanlı Sultanı Mehmed Reşad'ın 15-17 Haziran 1911 tarihlerinde Prishtinë'ye geldiği, ahalinin sıcak ve samimi duygularla Padişah'ı karşıladığı, mebuslar, mülkî ve askerî memurlar, ulema, ruhanî reisler, eşraf ve diğer ileri gelenlerin ayrı ayrı kabul edildikleri, çevre köy ve kasabalardan gelen gençlerin Padişah'ın bulunduğu yerin önünde gösteriler yaptığı, Cuma günü Hüdavendigâr Gazi'nin türbesinin⁵ ziyaret edildiği, ziyarete kalabalık bir topluluğunun yanı sıra Süleyman Batuş, İsa Bolatin ve sair ileri gelenlerin katıldıkları, pek çok Hristiyan köylünün törenlerde hazır oldukları, Manastırlı İsmail Hakkı Efendi'nin imamlığında Cuma namazı kılındığı, Padişah'ın beyannamesi okunup sadriazamın ahaliye bir konuşma yaptığı, meşhedin yanında yapılacak medresenin temelinin bizzat padişah tarafından atıldığı, Padişah'ın borçlarını ödemekte zorlanan borçlulara yardımcı olmak amacıyla 30.000, inşa edilecek olan medrese için 5.000 ve fakirlere de 1.000 kuruş ihsan buyurduğu

VIZITA E SULTAN MEHMED RESHATIT NË KOSOVË

Me datën 15-17 qershor të vitit 1911 kishte ardhur për vizitë në Prishtinë Sulltani i shtetit osman Mehmed Reshati. Pritja e Sulltanit nga qytetarët e këtij vendi ishte mjaftë e mirë. Ai pati takime me persona të nivelit më të lartë ushtarakë dhe civil. Me këtë rast u shfaqën programe të ndryshme artistike nga të rinjtë, të cilët janë grumbulluar nga rrethe dhe qytete tjera. Ditën e premte është vizituar Tyrbja e Hydavendigarit. Në këtë vend janë mbledhur shumë qytetarë, në mesin e të cilëve edhe Sylejman Batusha dhe Isa Buletini. Në këtë ceremoni shumë qytetarë të krishterë të rajonit janë të gatshëm për faljen e namazit të xhumasë, që bëhet nga imami Ismail Hakë Efendi nga Manastiri. Me këtë rast lexohet njoftimi i Sulltanit dhe sadriazemi mban një fjalim para popullit të tubuar. Gjithashtu me këtë rast vendoset edhe gurthemeli i medresesë nga dora e Sulltanit. Kjo medrese do të ndërtohet për ata që nuk mund t'i kryejnë obligimet tatimore. Nga ana e Sulltanit dhuroheshin 30.000 grosh, për ndërtimin e medresesë 5.000 si dhe për të varfrit 1.000 grosh (16 Qershor 1911)

5 1389 yılında Kosova Ovası'nda meydana gelen ve Osmanlı Ordusu'nun zaferiyle sonuçlanan savaştan sonra harp sahasını gezdiği sırada bir Sırpı tarafından hançerlenerek şehit edilen Sultan I. Murad Hüdavendigâr'ın iç organları şehit olduğu yere gömülmüş ve buraya bir makam türbe yapılmıştır. "Meşhed-i Hüdavendigâr" adıyla tanınan bu yapının orijinal şekli bilinmemekle beraber Evliya Çelebi'nin teklifi ve Sadriazam Melek Ahmet Paşa'nın emriyle türbenin duvar içine alındığı bilinmektedir. Türbe 1909 (1327) tarihinde Sultan Reşad'ın emri ile onarılmıştır (Hakkı Önkol, *Osmanlı Hanedan Türbeleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1992, s. 278-279).

Priştine'ye Muvâsalat-ı Hümâyûn

Zât-ı hazret-i Padişahî saat beşde Priştine'ye şeref-muvâsalat ve zât-ı şahanelerine mahsus olmak üzere istasyon binası dahilinde ihzâr edilmiş olan salonda bir müddet istirahat ve ba'de-hû dört atlı gerdûne-i saltanatlarına râkiben ve müstakbelinin hâr ve samimi alkışları arasında Nefs-i Priştine'ye azîmet buyurmuşlardır.

Bir saat kadar imtidâd eden işbu şose tarîkin güzergâhında asâkir-i Osmaniyye iki tarafda sufûf-ı ihtirâm teşkil eyledikleri güzergâh-ı hümâyûn-ı şehriyâr-ı ulviyyet-şi'ârlarını istikbâle kemâl-i iştîyak ile şitâbân olan Arnavud ahali ile mâlâmâl bulunmakda ve gerdûne-i hümâyûnu bizzat cer etmek arzusunu izhâr eylemekde idiler. İşbu hümet ve muhabbet mahzûziyeti şahaneyi mûcib olmuş ise de bittab' tecvîz buyurulmamıştır.

Zât-ı hazret-i Padişahî âlâ-yı vâlâ ile ve sürekli alkışlar arasında daire-i hükûmete şeref-muvâsalat buyurmuşlar ve akabinde toplar endâhtıyla râsime-i selâm ve ihtirâm ifa kılınmıştır.

Bir müddet ihtirâmdan sonra resm-i kabul müttehaz program mücebince âfide munderic olduğu üzere icra edilmiştir. Mebusân nâmına Üsküb Mebusu Said Efendi bir nutuk irâd ile umum Kosova ahalisinin hakk-ı hümâyûn-ı hazret-i Hilâfet-penâhî'de vâki hissiyât-ı samimânelerinden bahisle kudûm-ı hümâyûnlarını tebrik ve arz-ı hoş âmedî eylediklerini beyân etmiş ve zât-ı hazret-i Padişahî dahi: "Milleti görmek üzere gelişimden ve karîben meşhedi ziyaret edeceğimden dolayı pek ziyade mesrûrum. Bu seyahati ihtiyârdan maksadım anâsır arasında i'tilâfa hizmettir. Bu maksadın husûlünü görmekle memnuniyet ve mesrûriyetim mütezâyiddir." buyurmuşlardır. Ba'dehû erkân-ı memurîn-i mülkiye ve meclis-i idare ile hey'eti belediye huzur-ı hümâyûna dahil olduklarında *"vatana, millete karşı hidemât-ı mebrûre ve sadakat-kârânede bulunmaları ehass-ı âmâl-i hümâyûnları bulunduğu ve her bir ferd uhdesine muhavvel vezâifi tamamen ifa etlemesiyle vatanın terakkî ve te'âlî edeceği bedîhî ve âşikâr olduğunu"* beyân eylemişlerdir. Erkân ve zâbitân-ı askeriyenin dahi huzur-ı mülûkâneye duhûllerinde Kumandan Cavid Paşa'ya hitaben: *"Şu takdim ettiğiniz ümerâ-yı güzîde-i askeriye ve zâbitâna teşekkür ederim. Ordu devletin ruhudur. Ruhsuz vücud yaşayamayacağı gibi ordusuz devlet de yaşayamaz. İnâyeti Hak'la ordunun günden güne terakkî ettiğini gördüğümünden dolayı minnetdârim."* kelimât-ı taltifiyesini irâd buyurmuşlardır. İşbu merasimin hitâmında Kalkandelenli Müderris Hoca Bekir Efendi tarafından bir dua-yı belîğ kırâet edilmiş hâzirun âminhân olmuşlar ve zât-ı şevket-simât efendimiz hazretleri işbu duaya iştirak buyurmuşlardır. İşbu resm-i kabul merasimi saat dokuz râddelerinde hitâm bulmuştur.

Gerek Üsküb'de ve gerek Priştine'de icra buyurulan resm-i kabul listesi ber-vech-i zîr derc olunur:

Mebusân-ı vilâyet, vali ve erkân-ı vilâyet, kolordu hey'eti, müftü efendi, ulema ve meşâyih ve rüesâ-yı ruhâniye, meclis-i idare ve belediye hey'etleri, eşraf ve mu'teberân, mülhakâtından gelen hey'ât-ı muntehabe, mülhakâtın İttihad ve Terakki hey'ât-ı muntehabetesi, maârif hey'eti, konsololar.

Şâyân buyurulan müsaade-i seniyye üzerine Priştine ve Vulçitrın havalisinden gelmiş ve kıyafeti milliyelerini lâbis bulunmuş olan yüzlerce gençler ikametgâh-ı Padişahînin bahçesinde davul, zurna, kaval çalarak, millî rakslar icra ederek ibrâz-ı sürûr ve şâdmânî eylemişler ve nâil-i iltifâtı

بیان نامه همیون صورتیه

«صادق کارخانای حقارتینک دولتک طوق اغورنه حیانت قیمت اینی ترک و فنا اینی بره کدرک مشر مبارکخیزارت و دولتک تعالی سون اغورنه وقف حیانت مباحثه نکر ایدم . صادق کارخانای حقارتینک خطرات مالی بر قطعه ده سنه سابقه ده سخت دما و قشقی بی دغون انجمنه ایدی . فقط بونک مقدرک تسویفاتن ایدر کلمه اولینی بوسیلم آنا سنه بقدرک کوریکم مازخشت کاره نظرمه ایات ایتد . ایست بوسیم بناء حادثات زانور نظون و حکوم اولنرک قانون خصوصیه مساعد شرایط دارنه سنه نظرمو شاهانه اولدقاری اعلیایم . قایم کورمک عاده لکنی مصایر دوعیار ایتده اولدقده بونک رفو و لغوی و بد قدرت و بد بونک ویره حکمر دینرک حبیب ملوکانه سنه تسویفه ایدم . آنا دور اولدورمک مجلسی نجانب قانون اطاعه اولینی تغییر ایدرک بونک خلافی انفا آتد بر دغیه فیده اتباع ایلر و فایده کورمک عادت ترک ایلر عظامی قانونده ازلایسه صادق کارخانای حقارتینک روح شریفی مسود اولدقده . انجمن ملت و دولتک تعالی و سعادت حقده که دعایمک نزد الهیه قریه قبول ایشی خالق عظمک تضرع و نیاز ایدم . »

«بیان نامه همیونک فتخی متعاقب مدعیم حق بیانا حقاری ارجاآ بر طبقه ایدرله اهالیق نصایحه برکنه ، ذات حقیه بیانا هیلت اترمخی سنه سابقه و توقعات مؤسسه سلت نیلجی کلیا ازلر ایشی دیوار طاق علیی تقدیر ایدرک نیت صادق کارخانای انفاآت مقصیه قایم ایدرک لونی اخطا ایتد . متعاقبا اتحاد و رفی رفیقان عمرتیه بک ایلر طرزدون وارمدمک لکسارن بر ذات طرفدن دغی نطقه ایدرک انجمنه مجلسی آنا دورم بر رجب و اهالیق تقریم ایتد . ذات حقیت بیادش مشر صادق کارخانای بعد از ایدرک طرف سیرلرک تأسیسه اولدقده اولو مدرسه علمینک وضع اسس سنی بالذات اجل جریه مارد . مدرسه سلت آنا اولدقنی محل بر اوناغ همیون کنزایسه ذات حقیه شهبازی مقصیه شاهانه لرنده شهادتیه و تقدر حقیتیه مایه همیون ارکان بر لینی حاله محل مذکور تشریف دیان آیدرله صدره محل محله عزیمت و دست ملامت بویست همیونری درسم مقصوده ایلر ایلک محل لانی وضع جریه مارد . بعده ذات حقیه لکسار اوناغ مذکورده بر رسم قول اجل و هیاتی ، ایلک محلی حقیه همیونری قبول و جمله سنه بدل انفاآت جریه مارد . ایشو درسم ساعت اولد زاده لرنه ضمیم بر طبقه عزیمت اولدقنی و جریه عودنه دغی اهالیق سولکی انفاآت ایدرله سنه اولو دلا ایلر اقامتگاه همیون معاودت سنه شرفواق اولد . »

ایشو درسم راز مدرسه عظمی بیانا طرفدن صادق کارخانای و عدلیه ناطری بک اقدی حقارتیه کتبه ایدرله متغای صورتیه

ذات همیون حقیت بیادش مقصده صلی سیاحدری اولو مرادخان اول حقارتینک مشر مبارکریه بالعیان و اصل اولدورله ایدرله بونیک مجاور جمعیت کبرلنک فوریه حیانت صادق کارخانای سنه جمله جمعی ایدر جریه دقاری و اودعه ده بلورم محاکم و ملت عظامینک سلامت و سعادت دعایمک اولدقاری و کیم سنه کئی حادثات نه طولای حکوم و نظون برلنات مجریه سیاحه سلت عفوین و دین دعایمک صلیا تسویفه خصوصیه اهاسه و عاطفت سیم و بمعده و صلیای علیی

Padişahî olmuşlardır. Burada dahi zâtı hazret-i Padişahî vali ve kumandan, erkân-ı askeriye ve mülkiyeye ve sair icab edenlere hedâyâ-yı münasibe ihsân buyurmuşlardır.

Haziran'ın üçüncü Cuma günü Salâtı Cuma'nın Hüdâvendigâr-ı Gazi hazretlerinin meşhed-i mübarekleri kurbünde icrası musammem olmakla her taraftan fevc fevc gelip ictimâ etmiş olan muvahhidîn ile sahrâ dolmuş idi. Meşhed-i mezkûrun pîşgâhında vâki tepede zâtı hazret-i Hilâfet-penâhî'ye mahsus ve ecdad-ı izâmlarının muharebâtında isti'mâl etmiş oldukları otağ-ı hümayûn rezk edildiği gibi yemîninde dahi minber ve mihrâb ve kürsü ihzâr edilmiştir.

Zâtı hazret-i Hilâfet-penâhî saat bir râddelerinde ikametgâh-ı hümayûnlarından hareketle yolda ihzâr edilmiş olan bir çadırdaki biraz ârâmdan sonra meşhed-i mezkûredeki otağ-ı hümayûnu teşrif buyurmuşlardır. Bu esnada ayândan fâzıl-ı muhterem Manastırlı İsmail Hakkı Efendi hazretleri yüz binlerce cemaate, Padişaha, vatana, Meşrutiyet'e sadâkatın dinen ne derecelerde mücib-i felâh-ı dirayet olduğu hakkında vuku bulan ve saatlerce imtidâd eden va'az u nasihati gayet ulvî bir manzara teşkil etmekte idi. Maiyyeti seniyyede gelmiş olan ulema ile ulema-i mahalliye dahi saflar arasında dolaşarak muvahhidîne uhuvvet-i Osmaniyye nâmına pend etmekte ve şehid-i muazzam Hüdâvendigâr-ı Gazi'nin âyâtı Kur'âniye'ye ibtinâ'en vuku bulan nesâyihî tekrar etmekte ve ehl-i zimmete ibrâz-ı şefkat ve muhâdenet vecîbe olduğunu söylemişlerdir. Süleyman Batuş, İsa Bolatin ve sair rüesâ-yı meşhûre ahali miyânında bulunduğu gibi pek çok Hristiyan köylüleri dahi işbu merasimde hâzır bulunmuşlardır. Maiyyeti seniyye-i mülûkânede şehzâdegân hazerâtıyla, sadriazam paşa, Harbiye, Dahiliye, Maârif nâzırlarıyla Mâbeyn-i Hümayûn erkânı olduğu hâlde ba'de'l-hutbe cemaati kübrâ ile Salâtı Cuma eda olunmuştur. Hitabet ve imamet vazife-i nazîfesi müşârunileyh İsmail Hakkı Efendi hazretleri tarafından ifa edilmiştir. Namazı müteâkib yine müşârunileyh tarafından tilâvet olunan duaya cümleten âminhân olduktan sonra sadriazam paşa hazretleri zâtı hazret-i Hilâfet-penâhî'nin nâm-ı hümayûnlarına beyânnâme kırâet eylemek üzere kürsüye çıkmışlardır.

Beyânnâme-i Hümayûn Suretidir.

"Hüdâvendigâr-ı Gazi hazretlerinin devletin satveti uğrunda hayat-ı kıymetdârını terk ve feda eylediği yere gelerek meşhed-i mübareki ziyaret ve devletimin te'âlî-i şevketi uğruna vakfı hayat misâkını tekrar eyledim. Hüdâvendigâr-ı Gazi hazretlerinin hatıratıyla mâlî bir kıt'ada sene-i sâbıkada sefk-i dimâ vuku'u beni dilhûn etmiş idi. Fakat bunun müfsidlerin teşvikâtından ileri gelmiş olduğunu bu seyahatim esnasında tebaamdan gördüğüm me'ser-i sadakat-kârı nazarımda isbat eylemiştir. İşte bu sebebe binâen hâdisât-ı zâileden maznûn ve mahkûm olanların kanun-ı mahsusunda müsaid şerâit dairesinde mazhar-ı afv-ı şahane olduklarını ilân ederim. Kan gütmek âdeti memleketi mesâibe dūçâr etmekte olduğundan bunun ref' ve lağvını ve bî-kudret medyûnların verecekeleri deynlerin ceyb-i mülûkânemden tesviyesini irâde ederim. Arnavud evladlarının cümlesi necâtın kanuna itaatde olduğunu takdir ederek bunun hilâfı ilkââtında bulunacak fesedeye ittibâ' eylemezler ve kan gütmek âdetini terk ile haklarını kanunda ararlar ise Hüdâvendigâr-ı Gazi hazretlerinin rûh-ı şerifi mesud olacaktır. Hemen millet ve devletimin te'âlî ve saadeti hakkındaki dualarımın nezd-i ilâhîde karîn-i kabul olmasını Hâlık-ı a'zamdan tazar-ru' ve niyaz eylerim."

دار ادراته سیه طرفه تاوربدن اهلایه تبلیغ و تقییم اولورده محمد نیک قضاهاک توره و تادیس و حبسات عموی مجور تیکارین
عید قیل تصویر ایدک شیری اولور. ذات حقه شیرازی بوکیو برشته ده کجه ملک باره جاج حرکت برده جقدرد.

محمد اعظم
حق

۱۰۰۰ مرایه

طوف حقت شیرازین با قدرت مدبوند بچون اولور بک وانشا ایدر حقت اولان مدرسه بچون بشیک و تقییم بک لیل
احسانه جریشد.

حدرایت در برخی حیدریت کون ذات حقت لایزاله ساعده برده برشته دن معارفه جریشد. افا نیکاه هیلون
استیون قدر عاشر شهانه ایستاده موقع ندریم اولور و اهلایک دعا والقبای اده سنک مرور ایله اولو والایستون
واصل اولسه و ذات حقت یادرده دانه مخصوصه برده آرام جریسه و برای تسبیح استیون و جوارنده طوبیسه اولان
ارنا وود نبدنک اظلام ایسه اولور و حبسات اخلاصکارانه و قضاهاک صافته شکارانه درجه فصولی واصل اولسه.

ذات سوکسمت حقت تاجدار بک راکب اولور و توره کدرگاه هیلونده که استیونلر اکثرینده توفقه ایسه و بولانده همه
احوه ملوطانه فخر و تعالی و تار تقییم و ندریم ارازا اولور بک اسکوب استیونده خاکبای شاهانیر جیلک بوکنای و دیگر
استیونده وخی متوع هایلر عده اولسه. توره اوستر و ج اهلایک و قوعوللا استرها عافه اوزرینه شکر استیونده
ایچ برده آرام ایسه. کوریلک استیونده وخی ذات شاهانیر ائمه و محمد سیه ملوطانه لرین مقصده بر قطعه عده و تقییم قلمش.
بوتون خط بریج عزیمت هیلون آتاسده و قوعوللا لایسک عجب و عبیه جمیعه و حبه تکرار ایسه و اتم ساعته اوله الیکه سلایک
استیون موصلنه جریسه و عزیمت هیلونده اجد ایسه اولور و لایس عودت سیه ملوطانه ده وخی عیسا اجد ایسه و یادشاه سوره
صفیات اقدس جقدرد افا نیکاه هیلونده تقییم اولان دانه حکوی شریفه جریشد.

İşbu beyânâme-i hümayûnun hitâmını müteâkib Sadriazam Hakkı Paşa hazretleri irticâlen bir nutuk irâdıyla ahaliye nesâyihde bulunmuş zât-ı hazret-i Padişahînin eser-i merhameti sene-i sâbıkâ vukûat-ı müessifesinin netâyicini külliyyen izâle ettiğini ve bu eltâf-ı aliyeyi takdir eden teba-i sâdikânemin ilkât-ı muzır raya kapılmamaları lüzumunu ihtâr eylemiştir.

Müteâkiben İttihad ve Terakki murahhaslarından Ömer Naci Bey ile Trabzon ve Erzurum hey'etlerinden birer zât tarafından dahi nutuklar irâd olunmuş ve cümlesi Arnavudca'ya tercüme ve ahaliye tefhîm edilmiştir.

Zât-ı hazret-i Padişahî meşhed-i Hüdâvendigâr'ı ba'de'z-ziyâre taraf-ı seniyyelerinden te'sis olunacak olan medrese-i ilmiyenin vaz'-ı esas resmini bizzat icra buyurmuşlardır.

Medresenin inşa olunacağı mahalle bir otağ-ı hümayûn rekz edilmiş ve zât-ı hazret-i Şehriyârî maiyyet-i şahanelerinde şehzâdegân ve nuzzâr hazerâtıyla Mâbeyn-i Hümayûn erkânı bu bulunduğu hâlde mahallî-i mezkûru teşrif ve biraz ârâmdan sonra temel mahalline azîmet ve dest-i mekârim-peyvest-i hümayûnları ve merasim-i mu'tâde ile ilk temel taşını vaz' buyurmuşlardır. Ba'dehû zât-ı hazret-i Padişahî otağ-ı mezkûrde bir resm-i kabul icra ve hey'âtı, erkân-ı mahalliyeyi huzur-ı hümayûnlarına kabul ve cümlesine bezli iltifât buyurmuşlardır.

İşbu merasim saat on râddelerinde hitâm bulmakla azîmetde olduğu vechile avdetde dahi ahalinin sürekli alkışları arasında âlâ-yı vâlâ ile ikametgâh-ı hümayûna muâvedet-i seniyye şeref-vâki olmuştur.

İşbu merasime dair sadriazam paşa tarafından Sadâret kaymakamı ve Adliye nâzırı beyefendi hazretlerine keşide edilen telgraf suretidir.

Zât-ı hümayûn-ı hazret-i Padişahî maksad-ı aslî-i seyahatleri olan Murad Hân-ı Evvel hazretleri meşhed-i mübareklerine bi'l-âfiye vâsıl olarak orada yüz bini mütecâviz cemiyet-i kübrânın fe-verân-ı hissiyât-ı sâdikası arasında Salât-ı Cuma'yı eda buyurdıkları ve o sırada bilumum memâlik ve millet-i Osmaniyye'nin selâmet ve saadetine duahân oldukları ve geçen seneki gibi hâdisât-dan dolayı mahkûm ve maznûn bulunan mücrimîn-i siyasiyenin afvına ve rü'yet-i davalarının sulhen tesviyesi hususunda ihsân ve âtifet-i seniyyeye ve bazı vesâyâ-yı aliyeye dair irâdât-ı seniyye taraf-ı senâverîden ahaliye tebliğ ve tefhîm olunarak cümlelerin tezâhürât-ı şevk ve şâdîsı ve hissiyât-ı umumiye-i ubûdiyet-kârîsi gayr-ı kâbili-i tasvir idüğü tebşîr olunur. Zât-ı hazret-i Şehriyârî bu geceyi Priştine'de geçirecek ve yarın sabah hareket buyuracaklardır.

Fî 3 Haziran sene [1]327 / [16 Haziran 1911]

Sadriazam Hakkı

Taraf-ı hazret-i Şehriyârîden bî-kudret medyûnlar için otuz bin ve inşa edilecek olan medrese için beş bin ve fukarâya bin lira ihsân buyurulmuştur.

Haziran'ın dördüncü Cumartesi günü zât-ı hazret-i Padişahî saat birde Priştine'den müfâratat buyurmuşlardır. İkametgâh-ı hümayûndan istasyona kadar asâkir-i şahane îstâde-i mevki-i tek-rîm oldukları ve ahalinin dua ve alkışları arasında mürûr ile âlâ-yı vâlâ istasyona vâsıl olmuş ve zât-ı hazret-i Padişahî daire-i mahsusada bir müddet ârâm buyurulmuş ve berây-ı teşyî' istasyon civarında toplanmış olan Arnavud tebaanın izhâr eylemiş oldukları hissiyât-ı ihlâskârâne ve tezâhürât-ı sadakat-şîârâne derece-i kusvâya vâsıl olmuştur.

Zât-ı şevket-simât-ı hazret-i Tâcdârîye râkib oldukları tren güzergâh-ı hümayûndaki istasyonların ekserisinde tevakkuf etmiş ve bu esnada hakk-ı ehakk-ı mülûkânede fevkalâde âsâr-ı ta'zîm ve tek-rîm-i ibrâz olduğu gibi Üsküb İstasyonu'nda hâk-i pâ-yı şahaneye çiçek buketleri ve diğer istasyonlarda dahi mütenevvi' hedâyâ arz olunmuştur. Tren Ustrumca ahalisinin vuku bulan istirahat-ı üzerine mezkûr istasyonda epeyce bir müddet ârâm eylemiştir. Köprülü İstasyonu'nda dahi zât-ı şahaneye üsniye ve mahâmid-i seniyye-i mülûkânelerini mutazammın bir kıt'a arz u takdim kılınmıştır. Bütün hat boyunca azîmet-i hümayûn esnasında vuku bulan merasimin aynı ve îyn-ı samimiyyet ve muhabbetle tekrar edilmiş ve akşam saat on ikide Selanik İstasyonu'na muvâsalat buyurulmuş ve azîmet-i hümayûnda icra edilmiş olan merasim avdet-i seniyye-i mülûkânede dahi aynen icra edilmiş ve Padişah-ı sûtûde-sifât efendimiz hazretleri ikametgâh-ı hümayûnlarına tahsis olunan daire-i hükûmeti teşrif buyurmuşlardır.

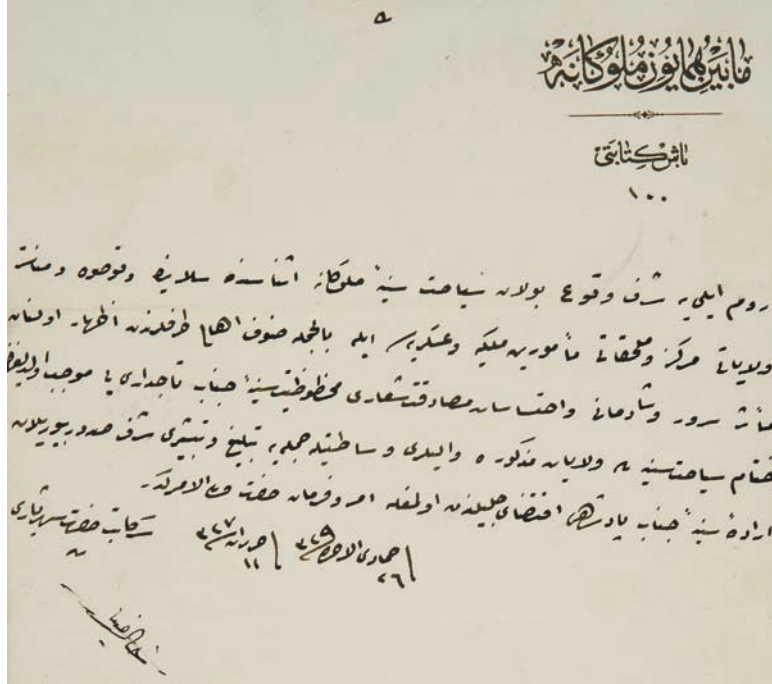

KOSOVA, SELANİK VE MANASTIR AHALİSİNİN PADİŞAH'IN RUMELİ ZİYARETİNDEN MEMNUN KALDIKLARI

Selanik, Kosova ve Manastır vilayetleri devlet ileri gelenleri ile halkının Padişah'ın Rumeli seyahatinden dolayı memnun kaldıklarını bildirdikleri

SHPREHJA E KËNAQËSISË SË POPULLSISË NGA KOSOVA SELANIKU DHE MANASTIRI ME RASTIN E VIZITËS SË SULLTANIT NË RUMELI

Shprehja e mirëseardhjes nga ana e popullsisë dhe klerikëve nga Kosova, Selaniku dhe Manastiri, për vizitën e bërë në Rumeli nga Sulltani (24 Qershor 1911)

Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne

Başkitâbeti

100

Rumeli'ye şeref-vuku bulan seyahat-ı seniyye-i mülûkâne esnasında Selanik ve Kosova ve Manastır Vilâyâtı merkez ve mülhakâtı memurîn-i mülkiye ve askeriyesi ile bi'l-cümle sunûf-ı ahali taraflarından izhâr olunan meseri sürûr ve şâdmânî ve ihtisasât-ı müsâdakât-şî'ârî mahzûziyet-i seniyye-i cenâb-ı tâcdârîyi mûcib olduğunun hitâm-ı seyahat-ı seniyyede vilâyât-ı mezkûre valileri vesâtatıyla cümleye tebliğ ve tebşîri şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî iktizâ-yı celîlinden olmakla emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 26 Cumâdelâhire sene [1]329 - Fî 11 Haziran sene [1]327 / [24 Haziran 1911]

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Halid Ziya

Cuma namazını kılmak ve Murad Hüdavendigâr'ın türbesini ziyaret etmek
üzere, Sultan Mehmed Reşad'ın Kosova Sahrası'na varışı (Mayıs, 1911)
Mbërritja e Sulltan Mehmed Reshadit në Fushën e Kosovës me qëllim faljen e namazit të xhumasë dhe vizitën e tyrbes së Sulltan Muratit
(Resimli Kitab, c. 5, s. 517)

Halife ile birlikte Cuma namazı kılmak için Murad Hüdavendigâr Türbesi'ne gelen Arnavut kardeşlerimiz
Vëllezërit tanë shqiptarë që kanë ardhur tek tyrbja e Sultan Muratit për të falur namazin e xhumasë sëbashku me halifen
(Resimli Kitab, c. 5, s. 518)

داخلیه نظارتی مخابرات عمومیہ دائرہ سی			
لاجل البیض قلمه ورودی	مقابلہ ایدہ لیل	مردی	مردی
۲۰۵	۲۰۵	۲۰۵	۲۰۵
تاریخ بیض	تاریخ تصدیق	تاریخ تصدیق	تاریخ تصدیق
۶	۶	۶	۶
<p>۱۵ مای ۱۳۳۱ تاریخ و ۳۶۷ نمبر و تاریخ بدو جوابیہ</p> <p>تاریخ طبعہ کرمیہ اقامت نیمہ تعلیمی مجتبیٰ طبعہ تعلیم و صحیحہ عمیمہ ریاستہ صوبائیہ</p> <p>الحمد للہ</p> <p>تاریخ تصدیق و تاریخ تصدیق</p>			

Dahiliye Nezâreti
Muhaberât-ı Umumiye Dairesi

Hulâsa: Preşova Tabâbetine dair

Kosova Vilâyeti Behiyyesi'ne

15 Mayıs sene [1]328 tarihli ve 367 numaralı tahrirâtı behiyyeleri cevabıdır:

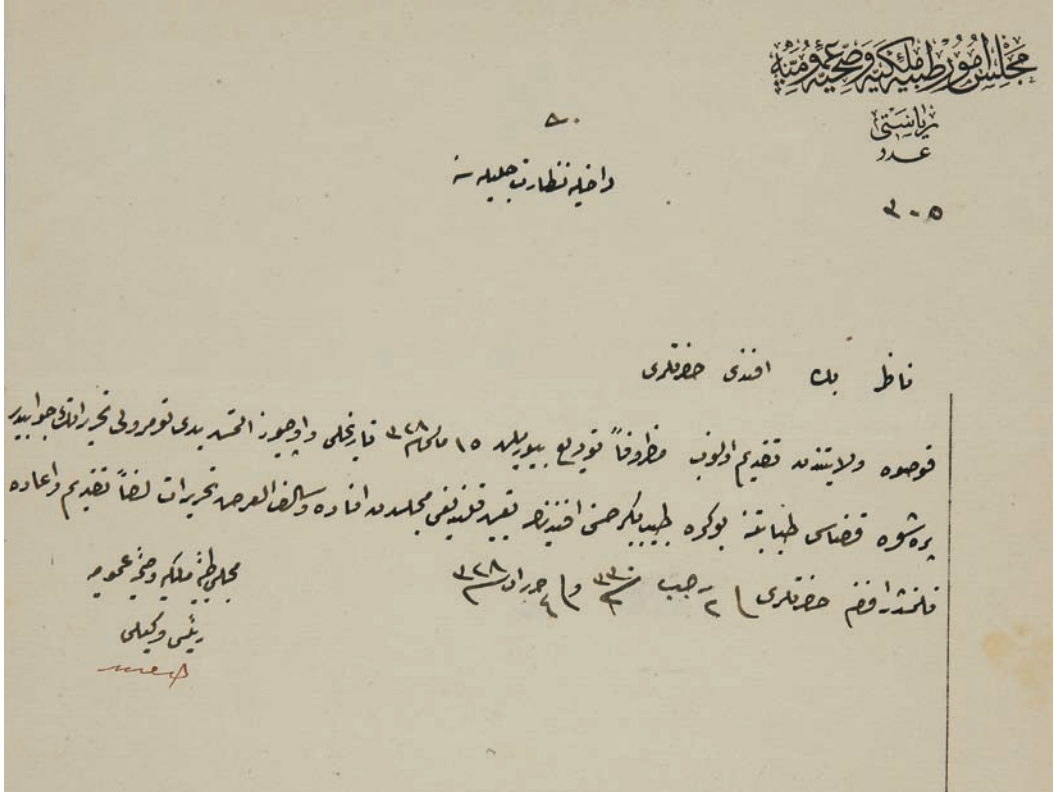
Preşova Kazası tabâbetine Bekir Hüsni Efendî'nin tayin kılındığı Meclisi Tıbbiye-i Mülkiye ve Sıhhiye-i Umumiye Riyâseti'nden cevaben izbâr olunmuşdur. Ol bâbda.

7 Haziran sene [1]328 / [20 Haziran 1912]

**

Meclis-i Umûr-ı Tıbbiye-i Mülkiye
Ve Sıhhiye-i Umumiye Riyâseti
Aded: 305

Dahiliye Nezâreti-i Celîlesi'ne

Nâzır beyefendi hazretleri

Kosova Vilâyeti'nden takdim olunup mazrûfen tevdî' buyurulan 15 Mayıs sene [1]328 tarihli ve üç yüz altmış yedi numaralı tahrirâtın cevabıdır:

Preşova Kazası tabâbetine bu kere Tabib Bekir Hüsni Efendi'nin tayin kılındığı meclisden ifade ve sâlifü'l-arz tahrirât leffen takdim ve iade kılınmıştır, efendim hazretleri.

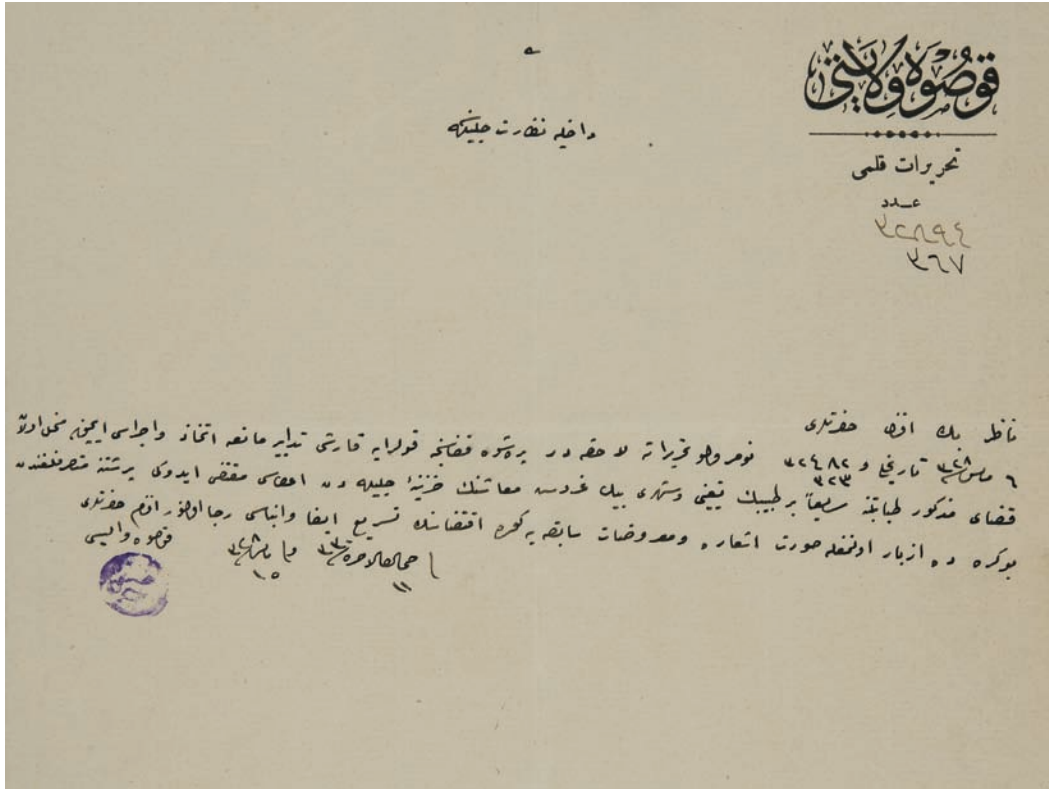
Fî 2 Receb sene [1]330 ve fî 4 Haziran sene [1]328 / [17 Haziran 1912]

Meclis-i Tıbbiye-i Mülkiye ve Sıhhiye-i Umumiye
Reisi Vekili
(İmza)

**

Kosova Vilâyeti
Tahrirât Kalemî
Aded 32894/367

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Nâzır beyefendi hazretleri

6 Mayıs sene [1]328 tarihli ve 32482/323 numaralı tahrirâta lâhikadır

Preşova Kazasınca koleraya karşı tedâbîr-i mâni'a ittihâz ve icrası için münhal olan kaza-yı mezkûr tabâbetine serî'an bir tabibin tayini ve şehîr bin kuruş maaşın Hazine-i Celîle'den itâsı muktezâ idüğü Priştine Mutasarrıflığı'ndan bu kere de izbâr olunmakla suret-i iş'âra ve ma'rûzâtı sâbıkaya göre iktizâsının tesrî-i ifa ve inbâsı rica olunur, efendim hazretleri.

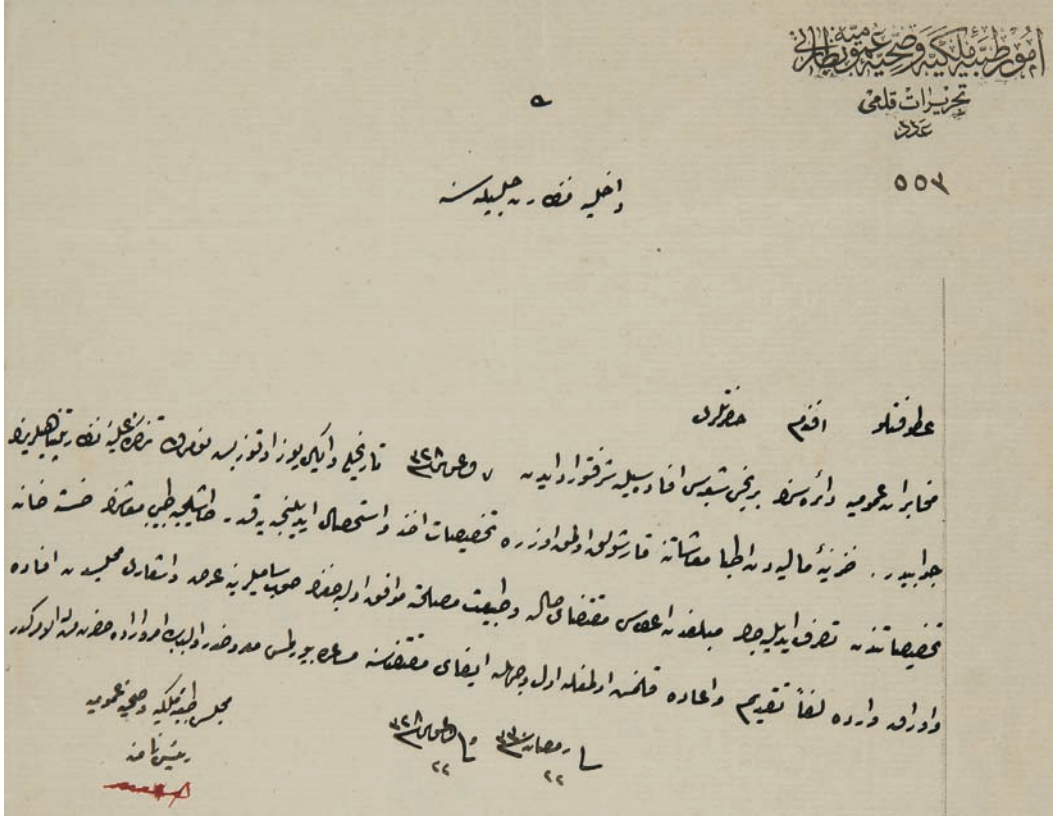
Fî 11 Cemâdelâhire sene [1]330 ve fî 15 Mayıs sene [1]328 / [28 Mayıs 1912]

Kosova Valisi
(İmza)

**

Umûr-ı Tıbbiye-i Mülkiye
Ve Sıhhiye-i Umumiye Nezâreti
Tahrirât Kalemî
Aded 553

Dahiliye Nezâreti Celîlesi'ne

Atûfetli efendim hazretleri

Muhaberat-ı Umumiye Dairesi'nin birinci şubesi ifadesiyle şeref-tevârüd eden 7 Ağustos se-
ne [1]328 tarihli ve iki yüz otuz beş numaralı tezkire-i aliyye-i nezâret-penâhîlerinin cevabıdır:

Hazine-i Maliye'den etibbâ maşâtına karşılık olmak üzere tahsisât ahz ve istihsâl edilince-
ye kadar Taşlıca tabibi maaşının hastahâne tahsisâtından tasarruf edilecek meblağdan i'tâsı
muktezâ-yı hâle ve tabiatı maslahata muvâfık olacağıнын savb-ı sâmillerine arz ve iş'ârı meclis-
den ifade ve evrak-ı vâride leffen takdim ve iade kılınmış olmakla ol vechile ifa-yı muktezâsına
müsaade buyurulması ma'rûzdur. Ol bâbda emr u irâde hazret-i men lehül'-emrindir.

Fi 22 Ramazan sene [1]330 ve fi 22 Ağustos sene [1]328 / [4 Eylül 1912]

Meclis-i Tıbbiye-i Mülkiye ve Sıhhiye-i Umumiye

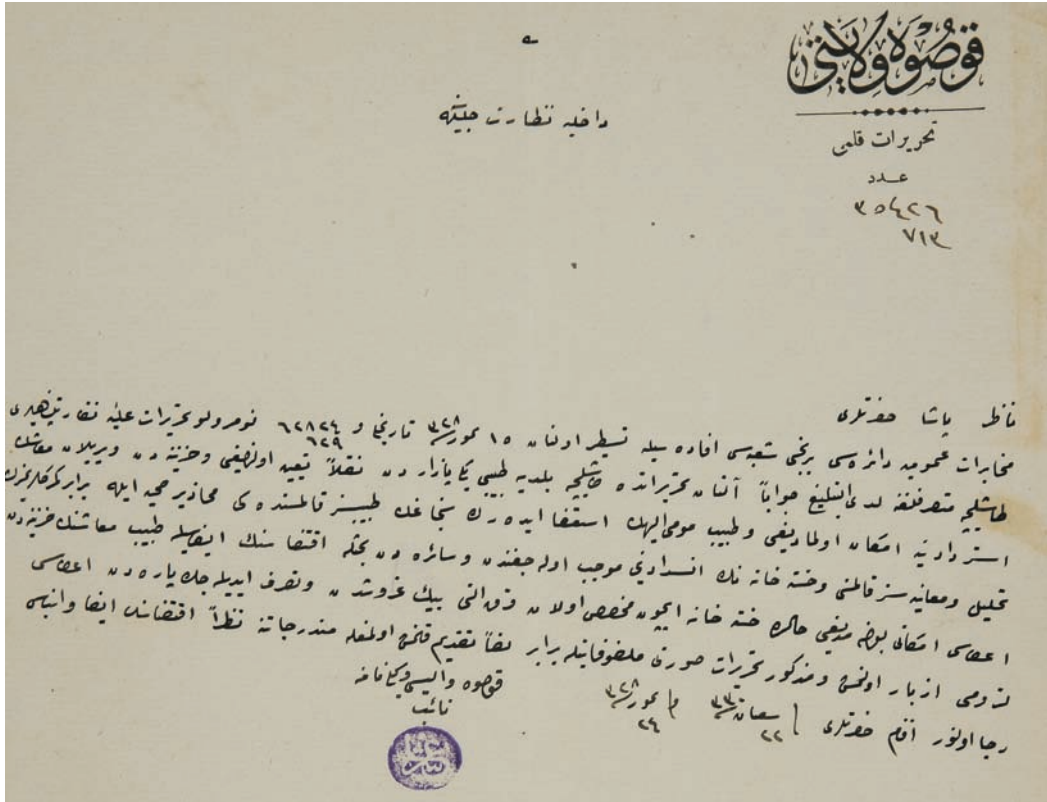
Reisi nâmına

(imza)

* *

Kosova Vilâyeti
Tahrirât Kalemî
Aded 35426/713

Dahiliye Nezâreti Celîlesi'ne

Nâzır Paşa hazretleri

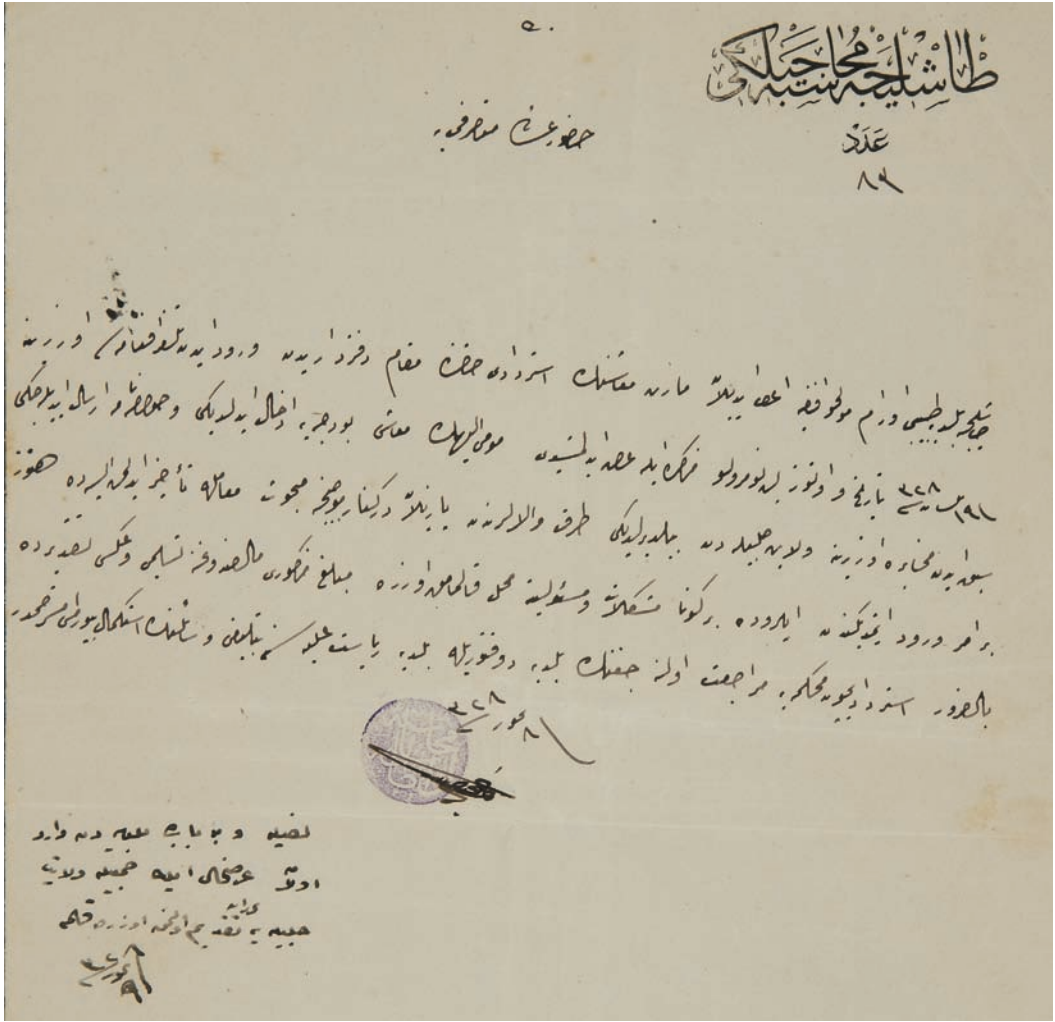
Muhaberât-ı Umumiye Dairesi Birinci Şubesi ifadesiyle tasfîr olunan 15 Temmuz sene [1]328 tarihli ve 62824/629 numaralı tahrirât-ı aliyye-i nezâret-penâhîleri Taşlıca Mutasarrıflığı'na lede't-tebliğ cevaben alınan tahrirât'da Taşlıca belediye tabibi Yenipazar'dan naklen tayin olduğu ve hazine verileri verilen maaşın istirdâdına imkân olmadığı ve tabib-i mûmâileyhin istifâ ederek sancağın tabibsiz kalmasındaki mehâzîr-i sıhiye ile beraber gümrüklerimizin tahlil ve muayenesiz kalmasını ve hastahânenin insidâdını mûcib olacağından ve saireden bahisle iktizâsının ifasıyla tabib maaşının hazine verileri istirdâdına imkân bulunmadığı hâlde hastahâne için muhasas olan kırk altı bin kuruşdan ve tasarruf ve tasarruf edilecek paradan i'tâsî lüzumu izbâr olunmuş ve mezkûr tahrirât sureti melfûfâtıyla beraber leffen takdim kılınmış olmakla mündericâtına nazaran iktizâsının ifâ ve inbâsı rica olunur, efendim hazretleri.

Fî 22 Şaban sene [1]330 ve fî 24 Temmuz sene [1]328 / [6 Ağustos 1912]

Kosova Valisi Vekili nâmına Nâib
(Mühür)

**

Taşlıca Muhasebeciliği
Aded 83

Huzur-ı Âlî-i Mutasarrıfı'ye

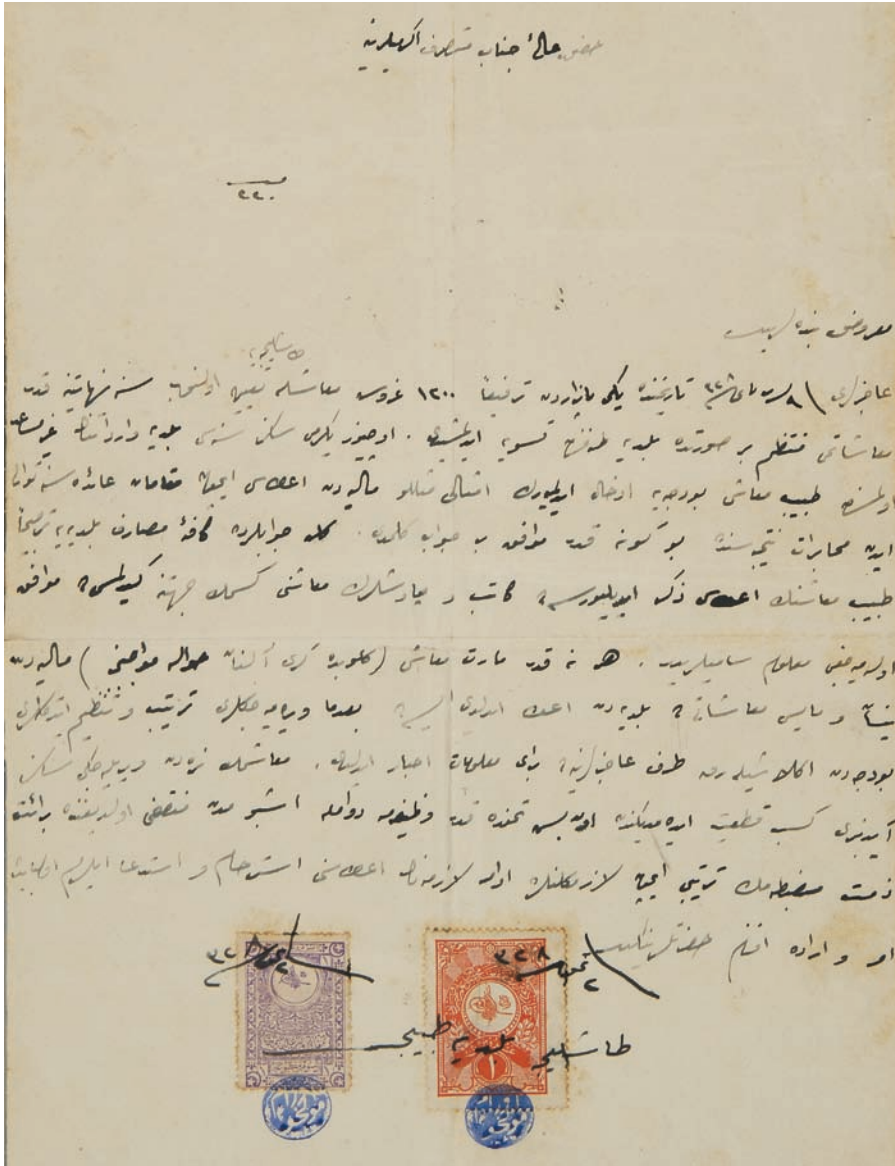
Taşlıca Belediye Tabibi Avram Molho Efendi'ye i'tâ edilen Mart maaşının istirdâdı hakkın-
da makam-ı defterdarîden vürûd eden telgrafrnâme üzerine fî 19 Nisan sene [1]328 tarih ve
otuz beş numaralı müzekkire ile arz edilmiş idi. Mûmâileyhin maaşı bûdceye idhal edildiği ve
havalenâme irsâl edileceği sebk eden muhabere üzerine vilâyeti celîleden bildirildiği tarafı vâ-
lâlarından yazılan derkenâr mücebince mebhûs muamele te'hir edilmiş ise de henüz bir emir vü-
rûd etmediğinden ileride bir gûnâ müşkilât ve mesuliyete mahal kalmamak üzere meblağ-ı mez-
kûru mal sandığına teslimi ve aksi takdirde bi'z-zarur istirdâd için mahkemeye müracaat oluna-
cağının belediye doktoruyla belediye riyâseti aliyyesine tebliği vesâilinin istikmâl buyurulması
müsterhamdır. Fî 8 Temmuz sene [1]328 / [21 Temmuz 1912]

(Mühür)

**

Huzur-ı Âlî-i Cenâb-ı Mutasarrıf-ı Ekremîleri'ne

Ma'rûz-ı bendeleridir

Acizleri fi 9 Teşrîn-i Sâni sene [1]328 tarihinde Yenipazar'dan tefî'an 1.200 kuruş maaş-
la Taşlıca'ya tayin olunup sene nihayetine kadar maaşâtım muntazam bir suretde belediye tara-
fından tesviye edilmiş idi Üç yüz yirmi sekiz senesi belediye vâridâtının gayr-ı müsaid olmasın-
dan tabib maaşı bûdceye idhal edilmeyerek emsali misillü Maliye'den i'tâsı için makamâtı âi-
desine tevâlî eden muhaberât neticesinde bugüne kadar muvâfık bir cevab gelmedi. Gelen ce-
vablarda kâffe-i masârıfı belediyeye tercihan tabib maaşının i'tâsı zikrediliyorsa da kâtib ve ça-
vuşların maaşını kesmek cihetine gidilmesi de muvâfık olamayacağı malum-ı sâmilileridir. Her ne
kadar Mart maaşı (gelip de geri alınan havale mûcebince) Maliye'den, Nisan ve Mayıs ma-

aşâtı da belediyeden i'tâ edildi ise de ba'demâ veremeyecekleri tertib ve tanzim etdikleri bûd-
ceden anlaşarak tarafı acizîlerine de berâyı malumât ihbar edildi. Maaşının nerede verilece-
ği sekiz aydan beri kesbi kat'iyet edemediğinden on beş Temmuz'a kadar vazifeme devama
işbu müddet münkazî olduğundan berâet-i zimmet mazbatamın tertibi için lâzım gelenlere evâ-
miri lâzımının i'tâsını istihâm ve istid'â eylerim. Ol bâbda emr u irâde efendim hazretlerindir.

Fî 2 Temmuz sene [1]328 / [15 Temmuz 1912]

Taşlıca Belediye Tabibi
Avram Molho

* *

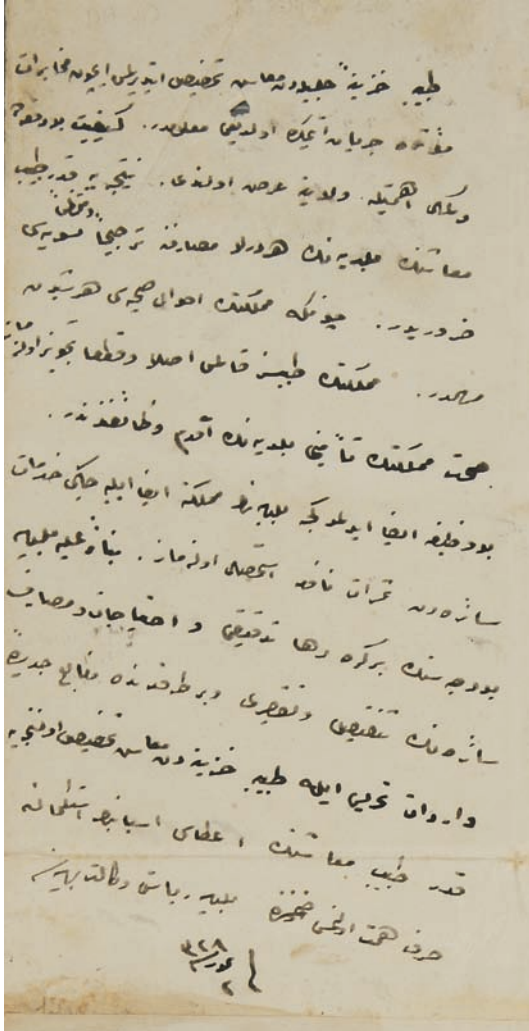
Tabibe Hazine-i Celîle'den maaş tahsis etdirilmesi için muhaberâtı müessire cereyân etmek-
de olduğu malumdur. Keyfiyet bu defa da ve kemâl-i ehemmiyetle vilâyete arz olundu. Netice-
ye kadar tabib maaşının belediyenin her türlü masârfına tercihan ve muntazaman tesviyesi za-

ru'rîdir. Çünkü memleketin ahvâl-i sıhhiyesi her şeyden mühimdir. Memleketin tabibsiz
kalması asla ve kat'â tecvîz olunamaz. Sıh-
hati memleketin te'mini belediyenin akdem
vezâifindendir.

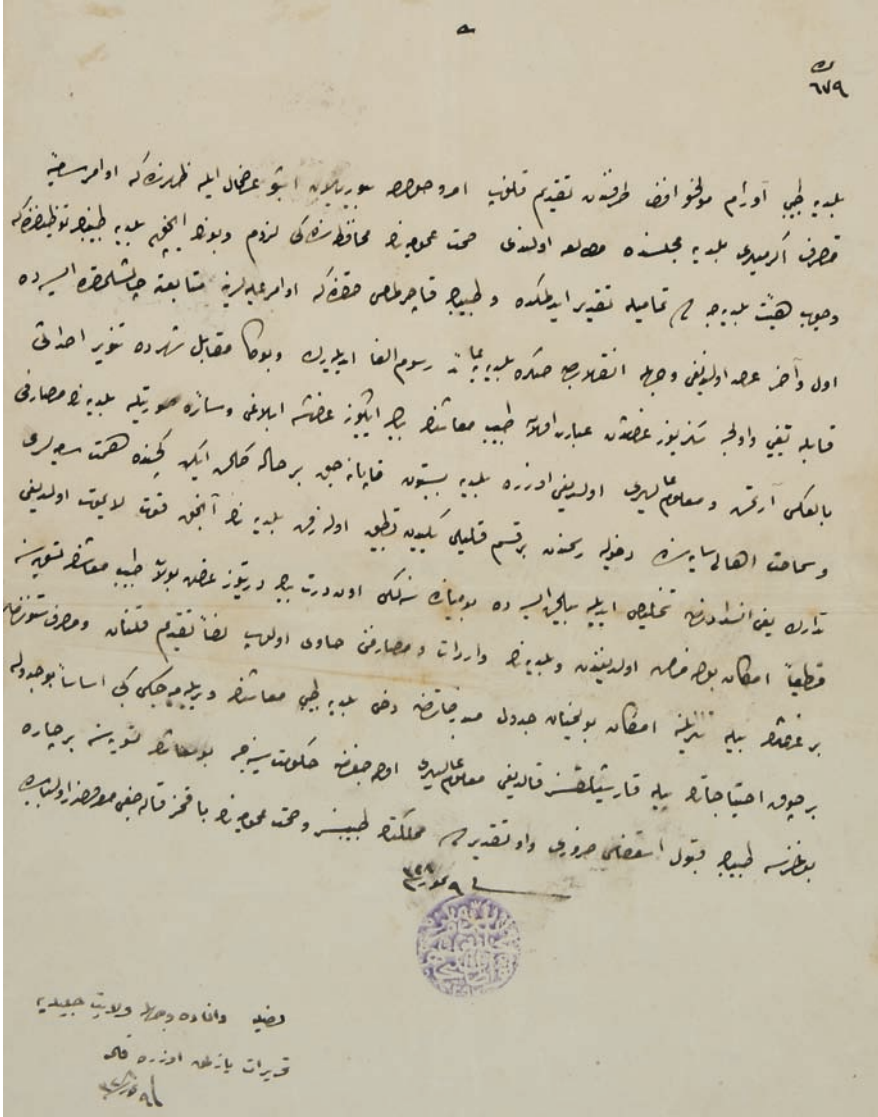
Bu vazife ifa edilmedikçe belediyenin
memlekete ifa eyleyeceği hidemât-ı saireden
semerât-ı nâfi'a istihsâl olunamaz. Binâena-
leyh belediye bûdcesinin bir kere daha ted-
kiki ve ihtiyacât ve masârfı sairenin tenkîs
ve taksîri ve bir taraftan da menâbi-i cedî-
dei vâridât taharrîsi ile tabibe hazine-
den maaş tahsis olununcaya kadar tabib maaş-
ının i'tâsı esbâbının istikmâline sarfı himmet
olunması zımında Belediye Riyâseti Vekâ-
leti Behiyyesi'ne

Fî 2 Temmuz sene [1]328 /
[15 Temmuz 1912]

* *

Belediye Tabibi Avram Molho Efendi tarafından takdim kılınıp emr u havale buyurulan işbu arzuhâl ile zâhırdaki evâmîr-i sâmiye-i mutasarrıfı ekremîleri belediye meclisinde mütâlâa olundu. Sıhhatı umumiyenin muhafazasındaki lüzum ve bunun için belediye tabibinin tavzîfindeki vücûb hey'eti belediyece de tamamıyla takdir edilmekte ve tabibin kaçırılmaması hakkındaki evâmîr-i aliyyelerine mütâbâ'ata çalışılmakta ise de evvel ve âhir arz olduğu vechile inkılâbdan sonra belediyeye aid rûsûm ilgâ edilerek ve buna mukabil şehirde tenvîr ihdâsı kâbile tayini ve evvelce sekiz yüz kuruşdan ibaret olan tabib maaşının bin iki yüz kuruşa iblâğı ve saire suretiyle belediyenin masârıfı bilakis artmış ve malum-ı âlileri olduğu üzere belediye büsbütün kapana-
 cak bir hâle gelmiş iken geçende himmeti sâmiyeleri ve semâhatı ahali sayesinde duhûliye res-
 minden bir kısmı kalili yeniden tatbik olunarak belediyenin ancak fev'ti lâ-yemût olduğu tedarik
 yani insidâdından tahlîs edilebilmiş ise de bu miyânda seneliği on dört bin dört yüz kuruşu bu-

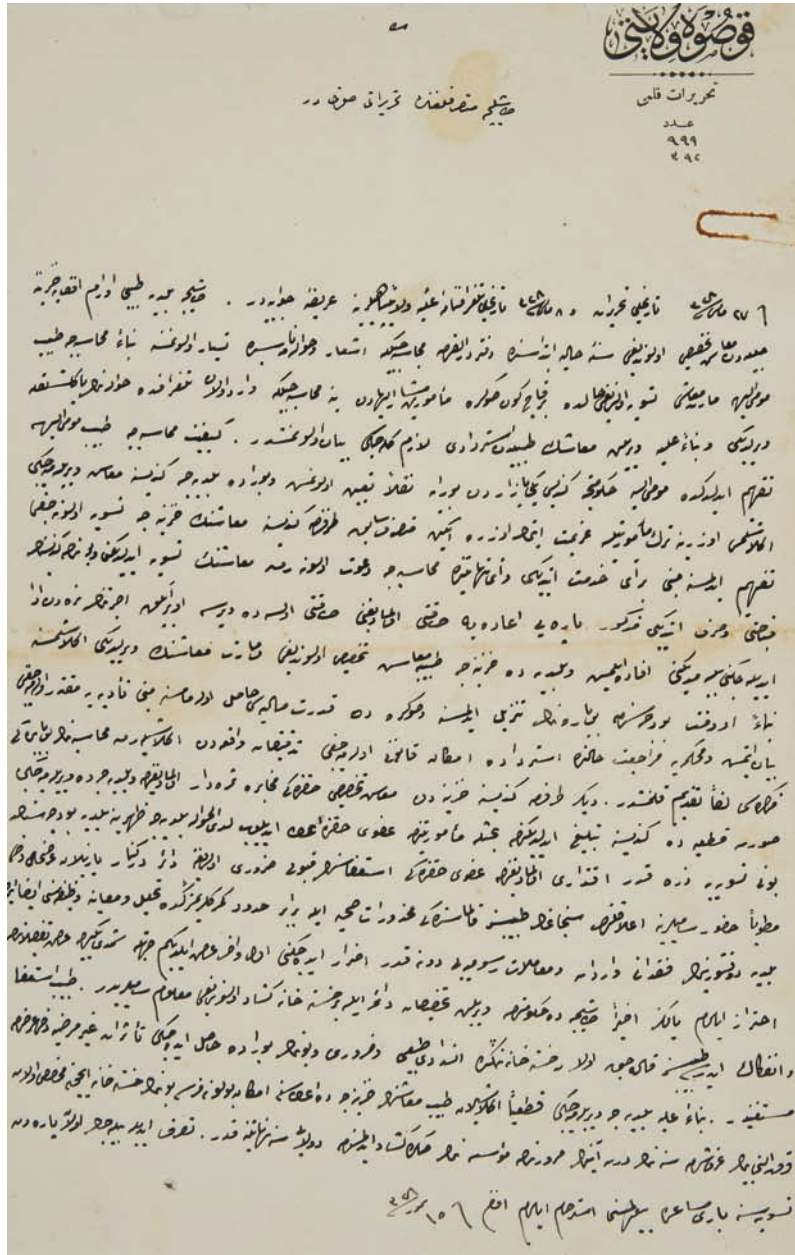

lan tabib maaşının tesviyesine kat'iyen imkân bulunamamış olduğundan ve belediyenin vâridât ve masârfını hâvî olup leffen takdim kılınan ve masraf sütunundan bir kuruşun bile tenziline imkân bulunmayan cedvel mündericâtından dahi belediye tabibi maaşının verilemeyeceği gibi esasen bu cedvele birçok ihtiyacâtın bile karşılıksız kaldığı malum-ı âlîleri olacağından Hükûmet-i Seniyye bu maaşın tesviyesine bir çare bulunmazsa tabibin kabul-i istifası zarurî ve o takdirde memleketin tabibsiz ve sıhhat-i umumiyenin bakımsız kalacağı ma'rûzdur. Ol bâbda.

Fî 9 Temmuz sene [1]328 / [22 Temmuz 1912]

(Mühür)

**

Taşlıca Mutasarrıflığı'nın Tahrirât Suretidir

Fî 27 Mayıs sene [1]328 tarihli tahrirât ve 8 Mayıs sene [1]328 tarihli telgrafnâme-i aliye-i vilâyet-penâhîlerine arıza-i cevabiyedir:

Taşlıca Belediye Tabibi Avram Efendi'ye Hazine-i Celîle'den maaş tahsis olunduğu sene-i hâliye ibtidâsında Defterdârlıktan Muhasebeciliğe iş'âr ve havalenâmesi de tisyâr olunmasına binâen Muhasebece tabib-i mûmâileyhe Mart maaşı tesviye olunduğu hâlde birkaç gün sonra memurîn-i müşârunileyhâdan yine Muhasebeciliğe vârid olan telgrafnâmede havalenin yanlışlıkla verildiği ve binâenaleyh verilen maaşın tabibden istirdâdı lâzım geleceği beyân olunmuştur. Keyfiyet Muhasebece tabib-i mûmâileyhe tefhîm edildikde mûmâileyhe hükûmetçe kendisi Yenipazar'dan buraya naklen tayin olunmuş ve burada belediyece kendisine maaş verilemeyeceği anlaşılmaması üzerine terk-i memuriyetle azîmet etmek üzere iken mutasarrıf-ı sâbık tarafından kendisine maaşının hazinece tesviye olunacağı tefhîm edilmesine mebnî bir ay hizmet ettiği ve ay nihayetinde muhasebece davet olunarak maaşının tesviye edildiğini ve bunun kendisinin kabahati ve sarf ettiği mezkûr parayı iadeye tâkati olmadığını, olsa da verse o bir aylık ücretinin nereden eda edileceğini bilemediğini ifade eylemiş ve belediyede hazinece tabibe maaş tahsisi olunduğu ve Mart maaşının verildiği anlaşılmamasına binâen o vakit bütcesinden bu paranın tenzîl edilmesine ve sonradan kudreti maliyesi hâsıl olamamasına mebnî te'diyeye muktedir olamayacağını beyân etmiş ve mahkemeye müracaat hâlinde istirdâda imkân-ı kanunî olamayacağı tedkikâtı vâkı'adan anlaşıl原因arak Muhasebenin bu bâbdaki müzekkiresi leffen takdim kılınmıştır. Diğer taraftan kendisine hazineden maaş tahsisi hakkındaki muhabere semeredâr olmadığından ve belediyece de verilemeyeceği sureti kat'iyede kendisine tebliğ edildiğinden bahisle memuriyetinden afvı hakkında i'tâ edilip lede'l-havale belediyece zahrına belediye bütcesinin bunu tesviyeye zerre kadar iktidarı olmadığından afvı hakkındaki istifasının kabulü zarurî olduğuna dair derkenâr yazılan arzuhâl dahi matviyyen huzur-ı sâmilere i'lâ kılındı. Sancağın tabibsiz kalmasındaki mahzurâtı sıhhiye ile beraber hudud gümrüklerimizin de tahlil ve muayene vazifesini ifa eden belediye doktorunun fikdânı vâridât ve muamelât-ı rüsumiyyeyi düne kadar izrâr edeceğini evvel ve âhir arz eylediğim cihetle şimdi yeniden arz ve tafsîlâtdan ihtirâz eylerim. Yalnız ahîren Taşlıca'da hükûmetden verilen tahsisât-ı dâime ile bir hastahâne küşâd olunduğu malum-ı sâmilere. Tabib isti'fâ ve infikâk ederse tabibsiz kalacak olan hastahânenin de insidâdı tabiî ve zarurî ve bunun burada hâsıl edeceği te'sirâtı gayr-ı marziyye dahi arzdan müstağnîdir. Binâenaleyh belediyece verilemeyeceği kat'iyen anlaşılan tabib maaşının hazinece de iadesine imkân bulunamazsa bunun hastahâne için muhassas olan kırk altı bin kuruşdan senenin dört ayının mürûrun- dan müessesenin sonra küşâd edilmesinden dolayı sene nihayetine kadar tasarruf edilebilecek olan paranın tesviyesine bâri müsaade buyurulmasını istihâm eylerim, efendim.

Fî 15 Temmuz sene [1]328 / [28 Temmuz 1912]

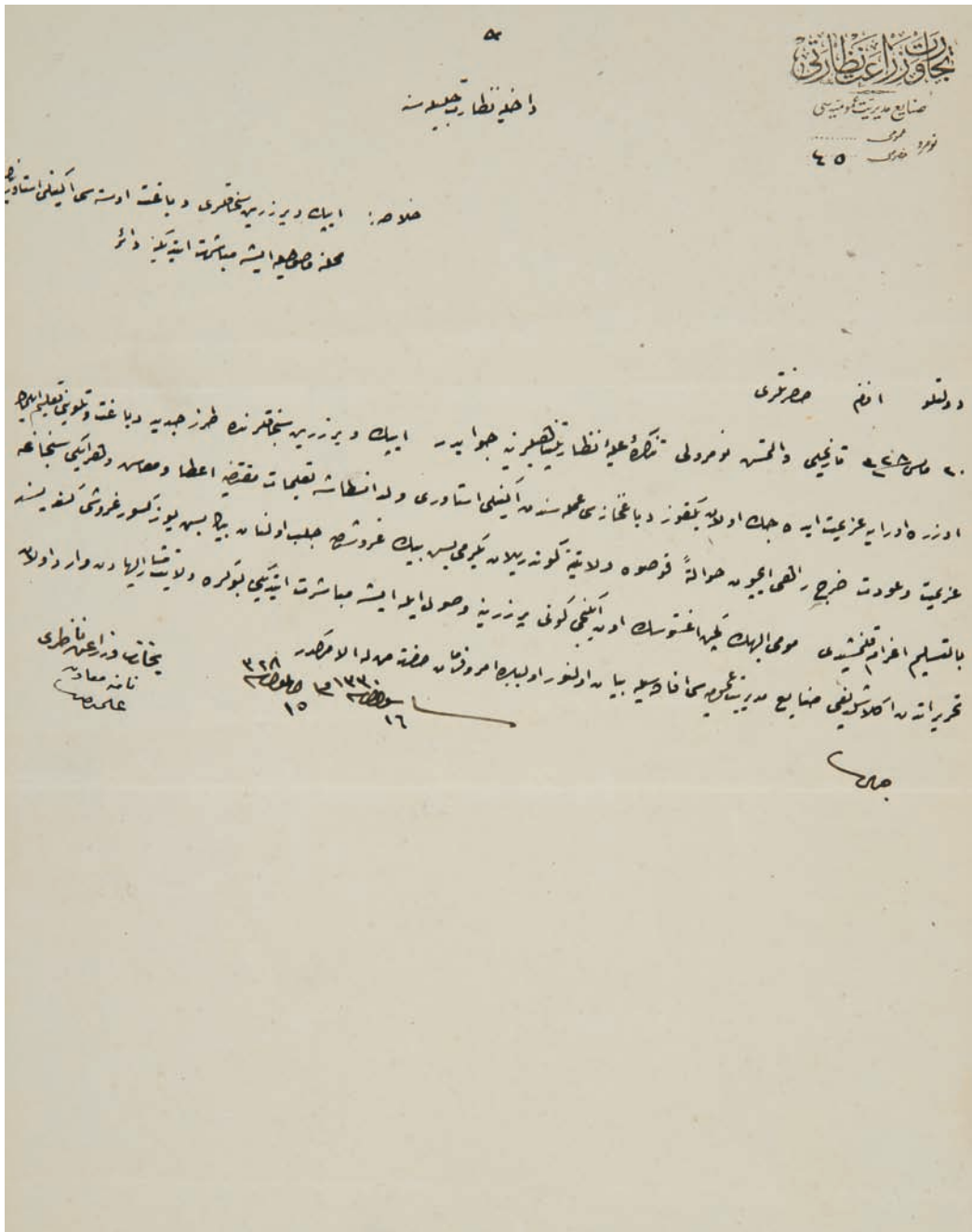

İPEK VE PRİZREN'DE DERİCİLİK

İpek ve Prizren'de dericilik sanatının geliştirilmesi için Beykoz Debbaghanesi'nden usta gönderilmesi

GRUMBULLIMI DHE SHITJA E LËKURËS NË PEJË DHE PRIZREN

Dërgimi i një eksperti nga Debbaghana e Bejkozit për të bërë aftësimin e punëtorëve për përpunimin e lëkurës
(28 Shtator 1912)

Üsküp'te, Vardar Nehri kıyısında bir tabakhane
Punishte regije lëkure në breg të lumit Vardar, Shkup
(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/23c)

Ticaret ve Ziraat Nezâreti
Sanayi Müdüriyet-i Umumiyesi
Hususî: 45

Hulâsa: İpek ve Prizren Sancakları Debbağât Ustası Eğinli
İstavri mahalline vusûlüyle işe mübâşeret ettiğine dair

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletli efendim hazretleri

20 Mayıs sene [1]328 tarihli ve altmış numaralı tezkire-i aliyye-i nezâret-penâhîlerine cevab-
dır: İpek ve Prizren Sancaklarında tarz-ı cedîd debbağât ve telvîni talim eylemek üzere oraya azî-
met edecek olan Beykoz Debbağhânesi amelesinden Eğinli İstavri veled-i Anastaş'a talimâtı muk-
teziye i'tâ ve maaş ve her iki sancağa azîmet ve avdet harcırahı için havaleten Kosova Vilâye-
ti'ne gönderilen yirmi beş bin kuruşdan celb olunan bin beş yüz küsûr kuruşu kendisine bi'tteslim
i'zâm kılınmıştır. Mûmâileyhin geçen Ağustos'un on ikinci günü Prizren'e vusûl ile işe mübâşeret
ettiği bu kere vilâyet-i müşârunileyhâdan vârid olan tahrirâtdan anlaşıldığı Sanayi Müdüriyet-i
Umumiyesi ifadesiyle beyân olunur. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 16 Şevval sene 1330 ve fî 15 Eylül sene [1]328 / [28 Eylül 1912]

Ticaret ve Ziraat Nâzırı
namına Muavin
(İmza)

Handwritten Ottoman Turkish text, likely a historical document or a page from a book. The text is written in a cursive script (Rika script) and is densely packed, covering most of the page. The ink is dark, and the paper appears aged. The text is written in a cursive script (Rika script) and is densely packed, covering most of the page. The ink is dark, and the paper appears aged. The text is written in a cursive script (Rika script) and is densely packed, covering most of the page. The ink is dark, and the paper appears aged.

HUKUK LIGJI

[illegible]

جَنَّتْ خِيَارُ أَوْتَانِهَا وَمَوْلَانِهَا فَنُشِيطُ الْجِبَالِ الْغَوْرِ
 سَابِقَتِ تَعْلُو الْأَمْزِجَ حَصْنَةً لِمَا سَنَاجِي الْأَوْتَانِ خِيَارُ
 اللَّهُمَّ نَصِّفْ الْوُجُوهَ فِيهِ سَبْعُ أَلْفٍ وَمِائَتُ عَشْرٍ
 خَيْرُ حَرْفٍ أَلِفٌ لَكَ بِلِقَاءِ اللَّهِ وَسَبَّحُوا ثَمَنَهُ بِرَبِّهِ
 مَا لِقَاءُ اللَّهِ وَخَيْرُ نَبِيٍّ وَأَنْتَ أَخْلَقْتَ خَالِدَ خَانِسِيَّةٍ كُلِّهَا
 بَعْدَ مَا فِي كُلِّهَا مِنْهُ مَا لِقَاءُ اللَّهِ سَبْعُ أَلْفٍ وَمِائَتُ عَشْرٍ
 اللَّهُمَّ وَفِيهِ حَرْفٌ فِي الْوُجُوهِ سَبْعُ أَلْفٍ وَمِائَتُ عَشْرٍ
 خَانِسِيَّةٍ سَابِقَتِ تَعْلُو الْأَمْزِجَ حَصْنَةً لِمَا سَنَاجِي الْأَوْتَانِ
 وَكَرَمُ الْأَنْبِيَاءِ بِلِقَاءِ اللَّهِ وَسَبَّحُوا ثَمَنَهُ بِرَبِّهِ
 بَعْدَ مَا فِي كُلِّهَا مِنْهُ مَا لِقَاءُ اللَّهِ سَبْعُ أَلْفٍ وَمِائَتُ عَشْرٍ
 مَا لِقَاءُ اللَّهِ وَخَيْرُ نَبِيٍّ وَأَنْتَ أَخْلَقْتَ خَالِدَ خَانِسِيَّةٍ كُلِّهَا
 بَعْدَ مَا فِي كُلِّهَا مِنْهُ مَا لِقَاءُ اللَّهِ سَبْعُ أَلْفٍ وَمِائَتُ عَشْرٍ
 اللَّهُمَّ وَفِيهِ حَرْفٌ فِي الْوُجُوهِ سَبْعُ أَلْفٍ وَمِائَتُ عَشْرٍ

VULÇITRIN KAZASI REAYASI KANUNU

Vulçitrin reayası kanunu

LIGJI PËR RAJËN E KAZASË SË VUÇITËRNËS

Ligji për rajën e Kazasë së Vuçitërnës
(8 Tetor 1530)

Kanun-ı Reâyâ-yı Vilâyet-i Vulçitrin

Reâyâ-yı kefereden müzewvec olsun mücerred olsun yirmi beş akçe ispenç alınır ve harac alınır ve buğdaydan ve arpadan ve alefdan ve darıdan ve çavdardan ve kapluçdan ve sair keyl olunan hububâtdan onda bir ve yüz kilede üç kile salarlık alınır. Ol takdirce yedide sekizde bir olur ve bu yerin hımlı İstanbul kilesiyle altı kile vaz* olunmuşdur ve Novabırda Kadılığı'yla Priştine Kadılığı'nın buğdayının yükü otuz iki akçeye ve sair mahlûtun yükü on beş akçeye ve şıranın cibri yirmi iki akçeye ve Vulçitrin Kadılığı'nın buğdayının yükü otuz dört akçeye ve sair mahlûtun yükü yirmi akçeye ve şıranın dahi yirmi iki akçeye ve Plasniçe kadısının buğdayının yükü kırk akçe kıymete vaz* olunmuşdur. Be-emri Padişah-ı âlem-penâh ve her müzewvecden ikişer akçe resm-i odun ve beşer akçe resm-i otlak alınır. Ve ikişer resm-i bostan alınır ve bağ olan yerlerde müslümanlardan resm-i dönüm alınır ve kefare yedide sekizde bir verir ve şol müslümânın ra'iyet bağın tasarruf eder, sair reâyâ gibi yedide sekizde öşr verir. Ve beş akçe resm-i tekne verir. Kendi yerin koyup âhar sipahi yerine eken reâyânın öşrün sahib-i arz alır ve kendi timarı eri tekrar alır. Kendi yerin koyup âhara yere vardığı için ve kovan olduğu yerlerde öşr alınır. Ve öşr tamam olmayıcak her kovanda bir akçe alınır. Ve âdeti ağnâm defteri atıkde iki koyuna bir akçe kaydolunmuş, şimdiki hâlde emri Padişahîyle her koyuna bir akçe alınır. Ve gerdek hakkı kızdan otuz akçe ve duldan on beş akçe alınır. Ve sipahiye müte'allik olan hâssa tarladan sipahi olan tohumu verip ekdirirse nisf alır, tohumu vermezse rub* alır. Ve yabanda yürüyen hınzırdan ikisinde bir akçe alınır ve besili olandan her birinden bir akçe alınır. Ve derbend olan kurâ halkından hânedan hâneye bir kile buğday ve bir kile arpa ve onar akçe ispenç alınır ve harac alınır ve koyun hakkı alınır ve resm-i arûsâne alınır ve cürm-i cinayet sair reâyâ gibi alınır avârız-ı divanîden muâflardır. Ve değirmen olan yerlerde yıl yürüse otuz akçe ve altı ay yürüse on beş akçe alınır. Ve bâzâr olan yerlerden bârgir satandan iki akçe ve alandan iki akçe alınır. Ve sığırdan bir akçe ve alandan bir akçe alınır. Ve morina balığının yükünden sekiz akçe alınır. Ve sazan balığının yükünden altı akçe alınır. Ve meyve yükünden üç akçe alınır. Ve buğday yükünden ve arpa yükünden ikişer akçe alınır, un yükünden iki akçe alınır. Ve alef-i mahlûtun yükünden bir akçe alınır. Hamr yükünden iki akçe alınır. Fıçı gelicek her fıçıdan on beşer akçe alınır. Sarımsak yükünden üçer akçe alınır. Kavun karpuz yükünden ikişer akçe alınır. Yapağı yükünden bir akçe alınır. Kettân yükünden sekiz akçe alınır. Bez yükünden iki akçe alınır. Zeytinyağı yükünden on iki akçe alınır. Ve şol ki tereke araba ile gelse bârgir yükü hesabı üzere bâc verir. Ve satılan yağdan ve baldan ve mumdan ve demirden fi'l-cümle vezn olunanlardan satandan bir akçe ve alandan bir akçe alınır. Ve ra'iyet öşr hıfzı için köyde sipahiye anbar yapar ve köy-

Meşhed-i Hüdavendigâr'da millî kıyafetleri ile Arnavut reisleri
Prijësit shqiptarë të veshur sipas veshjes kombëtare shqiptare në tyrbën e Sulltan Muratit
 (Resimli Kitab, c.5, s. 519)

de anbar yapmazsa akrab bâzâra iletir ve sipahi şırasın satmak için iki ay monopolye dutar. Ve bir reâyâ haric karye sınırında bağ dikse veya satın alsa sahib-i arza öşrün verdikten sonra kendi timarı erine otuzda bir medre veya otuz cibrde bir cibr hayrabon deyu veregelmişlerdir. Kanunlarıdır iki cibr bir himl olur yirmi kelender bir cibr olur.

Kanun-ı İhtisâb ve İhzârât

Muhtesib narh verse her bir yüke bir akçe alır ve şol kasab ki mizanla satar haftada bir akçe alır. Narh etse mizanla satmasa muhtesib nesne almaz. Taşradan bâzergân ve çerçi gelse, hâlî yerde otursa bâzâr etse iki pul kefereden müslümândan buçuk [akçe] alır. Kimesnenin dük-kânı içinde oturup bâzâr etse muhtesibe nesne vermez ve ihzâr için varsa iki akçe alır ve kimesnenin hakkı olursa elli akçede bir akçe alır. Meyve yükünden birer akçe alır. Ve balık yükünden birer akçe ve tuz gelip tekneye döküp terazi urup satdıklarından her teknedeki ikiye akçe alır. Ve haricden satılmağa gelen hamr yükünden ve fıçısından birer akçe alır. Ve çıra yükünden ikişer pul alır ve terazide hilâf edip eksik satanlardan kanun üzere cerîme alınır, eğer lâzım gelirse boynuna tahta gülle geçirip gezdireler.

Fî 15 Safer 937 / [8 Ekim 1530]⁶

⁶ Belgenin tarihi 167 numaralı Tahrir Defteri'nin 192. sayfasında bulunmaktadır.

PRİZREN BEYİ'NİN DUKAKİN HALKINA YAPTIĞI HAKSIZLIKLARIN ÖNLENMESİ

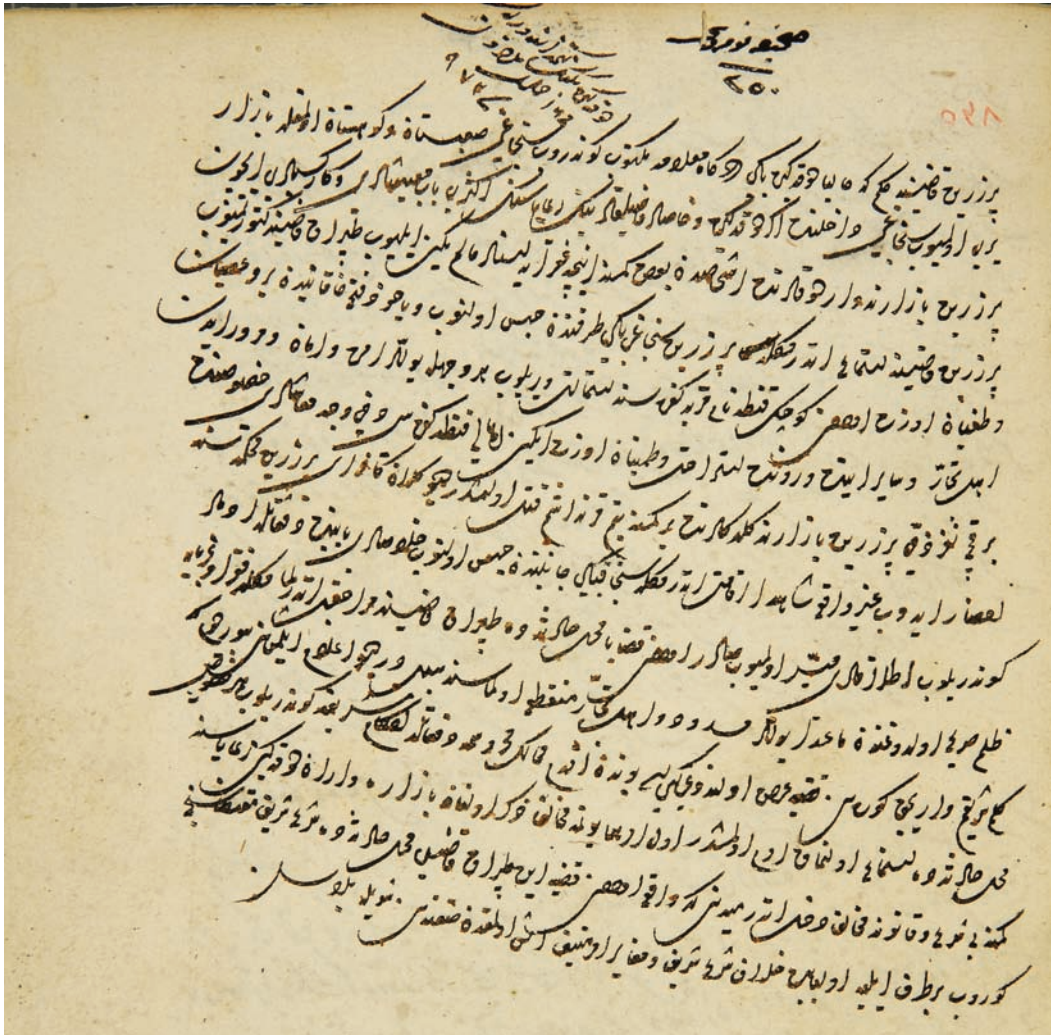
Pazar kurulmadığı için Prizren pazarına giden Dukakin ahalisine asılsız suçlar isnat edilerek haksız kararlarla hapse atıldığı şeklinde Dukakin beyinin Padişah'a gönderdiği mektup üzerine Padişah'ın Prizren beyini, kanunlara riayet edip adaletle hareket etmesi şeklinde uyarması

ELIMINIMI I PADREJTËSIVE TË BEUT TË PRIZRENIT BËRË POPULLSISË SË DUKAGJINIT

Në mungesë të tregut në Dukagjin, qytetarët e këtij vendi janë të detyruar që obligimet e tyre t'i kryejnë në tregun e Prizrenit. Beu i Prizrenit përdor dhunë të pajustificueshme ndaj qytetarëve të Dukagjinit duke i arrestuar pa kurrfarë argumenti. Për këtë arsye begu i Dukagjinit përmes letrës e njofton mbretin për sjelljen e paligjshme të begut të Prizrenit. Mbas këtij informimi mbreti ia tërheq vërejtjen beut të Prizrenit që të mos

shkelet dhe ligji drejtësisë

(11 Dhjetor 1565)

Mustafa Paşa Camii ve Hükümet Konağı, Üsküp
Xhamia e Mustafa Pashës dhe Ndërtesa Qeveritare, Shkup
 (İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90436/2)

[Derkenar:] *Dukakin Beyliği kethüdâsına verile*
Fî 16 Cemâziyelevvel sene 973 / [9 Aralık 1565]

Prizren kadısına hüküm ki,

Hâliyâ Dukakin beyi dergâh-ı muallâma mektub gönderip sancağı sa‘bistân ve kûhistân olmakla pazar yeri olmayıp sancağı dahilinde eğer Dukakin ve hâslar kadılıklarının reâyâsının ekseri bâb-ı maişetleri ve kâr [u] kisbleri için Prizren pazarına vardıklarında eşhâsdan bazı kimesneler nice fukarâya isnâd-ı mâlem-yekün eyleyip toprak kadısına getirilmeyip Prizren kadısına istimâ‘ etdirmekle Prizren Sancağı beyi tarafından habs olunup veyahud feth-i hakaniden beri isyan ve tuğyan üzere olan Küçükkanta nâm karye keferesine istimâlet verilip her vechile yollar emn ü emân ve mürûr eden ehli tüccar ve sair âyende vü revende istirahat ve itmînân üzere iken ahali-i Kanta keferesi dahi vech-i maaşları hususunda birkaç nefer dahi Prizren pazarına geldiklerinde bir kimesne: “Benim karındaşım katl olunmuşdur” deyu kerrâten kâffeleri Prizren Mahkemesi’ne ihzâr edip gayrı vâki şâhidler ikamet etdirmekle sancakbeyi cânibinden habs olunup halâsları bâbında defaâtle âdemler gönderilip itlâkları müyesser olmayıp sâdır olan kazaya mahall-i hâdisede toprak kadısına müracaat etdirilmemekle fukarâ ve gurabâya zulm-i sarîh olduğundan mâadâ yalnız mesdûd ve ehli tüccar münkatı‘ olmasına sebebedir deyu ilâm eylemeğin buyurdum ki hükm-i şerifim varacak göresin kaziyye arz olunduğu gibi ise bundan akdem Memâlik-i Mahrûseme defaâtle ahkâm-ı şerife gönderilip her husus mahall-i hâdisede istimâ‘ olunmak emrim olmuşdur. Ol emri hümayûnuma muhalif zikrolunan pazara varan Dukakin reâyâsına kimesneyi şer‘ ve kanuna muhalif dahl etdirmeyesin ki vâki olan kaziyyelerin toprak kadısı mahall-i hâdisede şer‘-i şerif muktezâsınca görüp ber-teraf eyleye. Ol bâbda hilâf-ı şer‘-i şerif ve mugayiri emri münîf iş olmakdan sakınasın. Şöyle bilesin. 18 Ca 973 / [11 Aralık 1565]

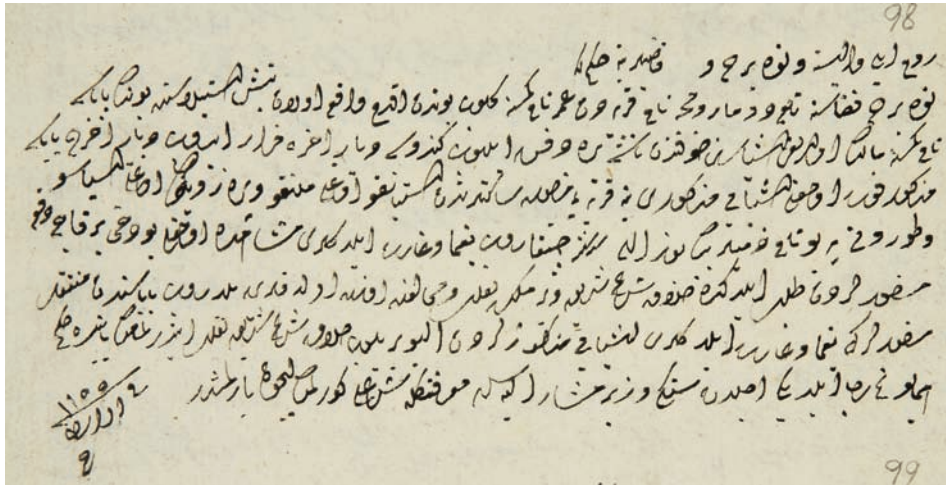

METRUK EŞYANIN SAHİBİNE TESLİMİ HUSUSUNDA NOVABIRDA KADISINA HÜKÜM

Niş'in istilasını esnasında babasının, eşyalarını toprağa gömerek başka bir diyara kaçtığını ve fakat bu eşyaların daha sonra başkaları tarafından bulunarak yağmalandığını iddia eden Novabırda Kazası Domorovçe Köyü ahalisinden Ömer adlı şahsa, babasından intikal eden söz konusu eşyaların teslim ettirilmesi hususunda Rumeli valisine ve Novabırda kadısına gönderilen hüküm

VENDIM I GJYKATËS PËR KADINË E NOVOBËRDËS PËR DORËZIMIN E RROBAVE TË BRAKTISURA PRONARIT

Omeri nga fshati Domoroc i kazasë së Novobërdës, në kohën e pushtimit të Nishit është detyruar që ta lë gjithë pasurinë e prindërve të tij duke e futur atë në dhe. Ai gjithashtu u detyrua që të largohet edhe vetë nga vendi. Më vonë njohet se këto gjëra i janë plaçkitur nga disa persona. Për këtë arsye gjykata i lëshon vendim valiut të Rumelisë dhe kadisë së Novobërdës për dorëzimin e kësaj pasurie personit në fjalë (13-23 Gusht 1742)

Rumeli valisine ve Novabırda ve ... kadılarına hüküm ki

Novabırda Kazası'na tâbi Domorovçe nâm karyeden Ömer nâm kimesne gelip bundan akdem vâki olan Niş istilâsında bunun babası ... nâm kimesne mâlik olduğu eşyasını havfından nâşi yere defn eyleyip kendisi diyarı âhara firar edip diyarı âharda babası mezkûr fevt olmakla eşya-yı mezkûru yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Stoyanko oğlu Mehemko ve Perzovik oğlu Esyaso ve torunu Peryo nâm zimmîler bin yüz elli senesinde çıkarıp yağma ve gâret eyledikleri müşâhede olmakla bu dahi birkaç defa mesfûrlardan taleb eyledikde hilâfı şer'i şerif vermekde ta'allül ve muhalefet üzere oldukların bildirip babasından müntakil mesfûrların yağma ve gâret eyledikleri eşyayı mezkûrlardan aliverilip hilâfı şer'i şerif ta'allül etdirilmemek bâbında hükmi hümayûnum rica eylediği ecilden sen ki veziri müşârunileyhsin ma'rifetinle şer'le görmek için yazılmışdır.

Fî evâsıtı C sene 1155 / [13-23 Ağustos 1742]

HAYATINDAN ENDİŞE EDİLEN NOVABIRDA KADISININ ARANILMASI

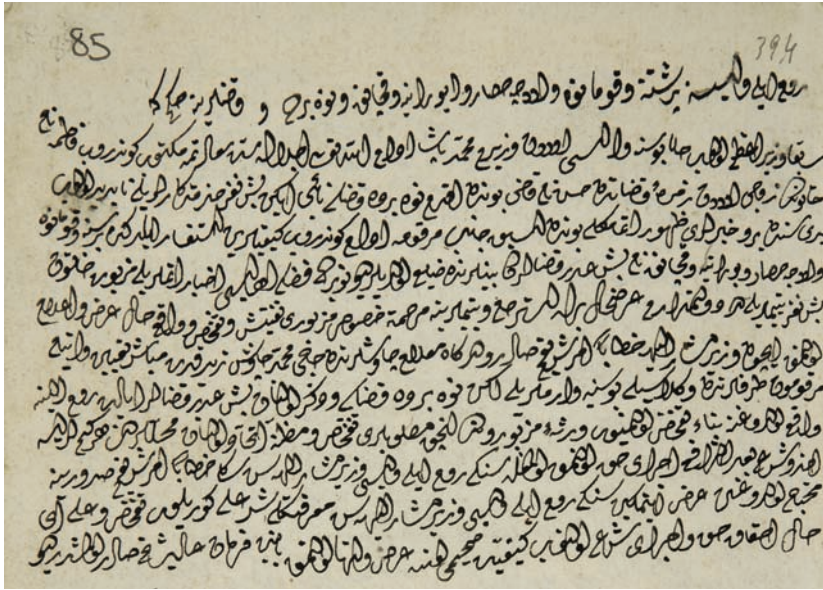
Priştine, Kumanova, Alacahisar, İvraniye ve Kaçanik Kazaları civarında hizmetçileriyle birlikte kaybolan eski Novabırda Kadısı Hasan Efendi için gerekli araştırmaların yapılması

HULUMTİMIE RRETH JETËS SË GJYKATËSIT TË NOVOBËRDËS

Të bëhen të gjitha hulumtimet për ish gjykatësin e Novobërdës, Hasan Efendiu, i cili ka humbur afër kazave të Prishtinës, Allaxhahisarit, Vrajës ose Kaçanikut, së bashku me shërbëtorët e vet (14-24 Maj 1744)

Rumeli valisi-ne Priştine ve Kumanova ve Alacahisar ve İvraniye ve Kaçanik ve Novabırda ve ... kadılarına hüküm ki

Sâbıkâ veziri-azam olup hâlâ Bosna valisi olan vezirim Mehmed Paşa edâmallahu teâlâ iclâlehû sūd-de-i saadetime mektub gönderip

Fatıma nâm hatunun zevci olan züm-re-i kuzâtıdan Hasan nâm kadı bundan akdem Novabırda Kazası nâibi iken beş nefer hizmetkârlarıyla nâ-bedîd olup yedi seneden beri haberleri zuhur etmemekle bundan esbak cânib-i merkûma adam gönderip keyfiyetlerin istifsâr eyledikde Priştine ve Kumanova ve Alacahisar ve İvrâniye ve Kaçanik nâm beş aded kazaların beyenlerinde zâyî oldular deyu Novabırda Kazası ahalisi ihbar etmeleriyle mezbûre hatun beş nefer yetimleriyle der-i devlet medârıma arzu-hâl-birle istirhâm ve yetimlerine merhameten husus-ı mezbûru teftiş ve tefahhus ve vâki-i hâl arz ve ilâm olunmak için veziri müşârunileyhe hitaben emri şerifim sâdır ve dergâh-ı muallâm çavuşlarından Hacı Mehmed Çavuş zîde kadruhû mübâşir tayin ve eytâm-ı merkûmûn taraflarından ve vükelâsiyla Bosna'ya varmalarıyla lâkin Novabırda Kazası ve zikrolunan beş aded kazalar eyalet-i Rumeli'ne vâki olduğuna binâen tafahhus olunmayıp verese-i mezbûrünün ancak matlûbları tefahhus ve mazanna ittihâz olunan mahallerden her kimler ise ahz u şer' ba'de'tterâfu' icra-yı hak olunmak olmakla sen ki Rumeli valisi veziri müşârunileyhsin sana hitaben emri şerifim sūdûruna muhtac olduğun arz etmeğin sen ki Rumeli valisi veziri müşârunileyhsin ma'rifetinle şer'le görülüp tefahhus ve alâ eyyi hâlin ihkâk-ı hak ve icra-yı şer' olup keyfiyeti sahîhi üzere arz ve inhâ olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur deyu.

Fî evâil-i R sene 1157 / [14-24 Mayıs 1744]

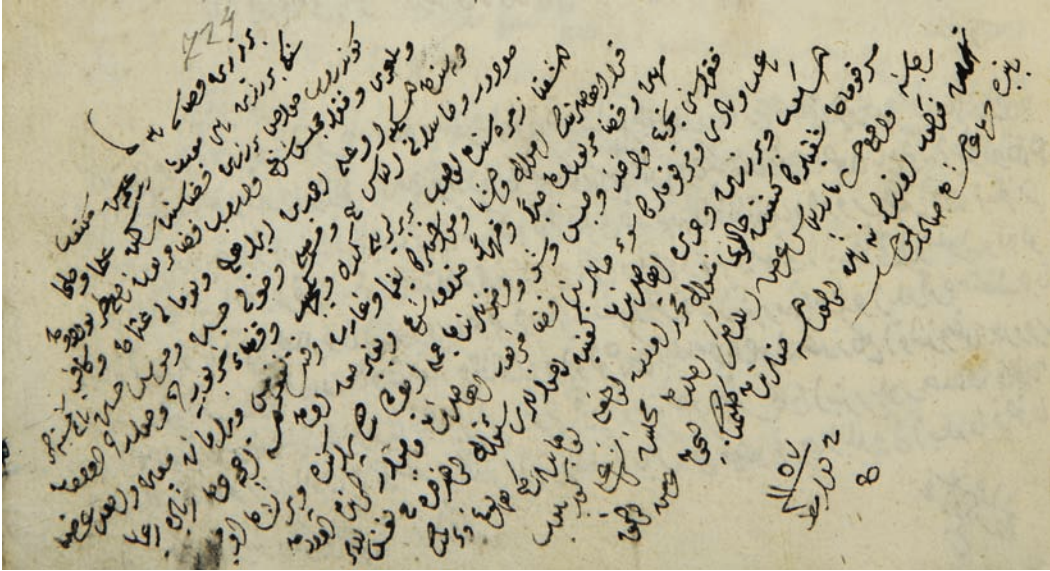

PRİZREN'DE EŞKIYA TAKİBİ

Prizren'de halkın can, mal ve namusuna sataşan bir grup eşkıyanın yola getirilmeleri için gerekli tedbirlerin alınması

NDJEKJA E REBELËVE NË PRIZREN

Të merren të gjitha masat ndaj një grupi hajdutësh, të cilët plaçkitin, torturojnë dhe dhunojnë qytetarët e Prizrenit
(22 Qershor-2 Korrik 1744)

Prizren Kazası Nâibi'ne hüküm ki

Sen ki Prizren Nâibi mevlânâ ... zîde ilmuhûsun mektub gönderip havâss-ı Prizren Kaza-sı'nda sâkin ulema ve sulehâ ve yeniçeri ve fukarâ meclis-i şer'e varıp kaza-yı mezbûre tâbi Tır-noladin karyesinden Eskiye oğlu Ahmed bin İbrahim ve Lumalı Osman Kafir Safter ve Hasdani İlyas ve Vasili ve Holi Hasan ve Kuş Hüseyin nâm kimesneler eşkiya zümresinden olup birbirle-riyle yek-dil ve yek-cihet ve kaza-yı mezbûrda ve civarda olan kurâ ahâlilerinin emvâl ve eşya ve mevâşîlerinin yağma ve gâret ve katli nüfus yaramaza mu'in ve ehl-i ırza mühîn kaza-yı mez-bûreden cebren ve kahren hilâf-ı şer' ve bi-gayrı hakın on kese akçeden ziyade reâyâ fukarâsı-nı tecrîm ve ahz u habs ve şer ve mazarratlarından cümle ahâlinin perakende ve perişan olma-larına bâ'is ü bâdî ve merkûmların sû-i hâllerinin kaza-yı mezbûr ahâlilerinden ve civarlarından olan Üsküb ve Prizren Hobre ahâlilerinin keyfiyeti ahvâlleri sual olundukda fî nefsi't-emr mer-kûmân şakilerin keyfiyeti hâlleri minvâl-i muharrer üzere olmakla bu bâbda hükmi hümayûnum verilmek ricasına vâki hâli bi'iltimâs arz eylediğin ecilden mahallinde şer'le görölüp eşhâs-ı mezkûr üzerlerine nâil olunur ise haklarından gelinmek için arz olunmak bâbında fermân-ı âlîşâ-nım sâdir olmuştur.

Fî evâsıtı C sene 1157 / [22 Haziran-2 Temmuz 1744]

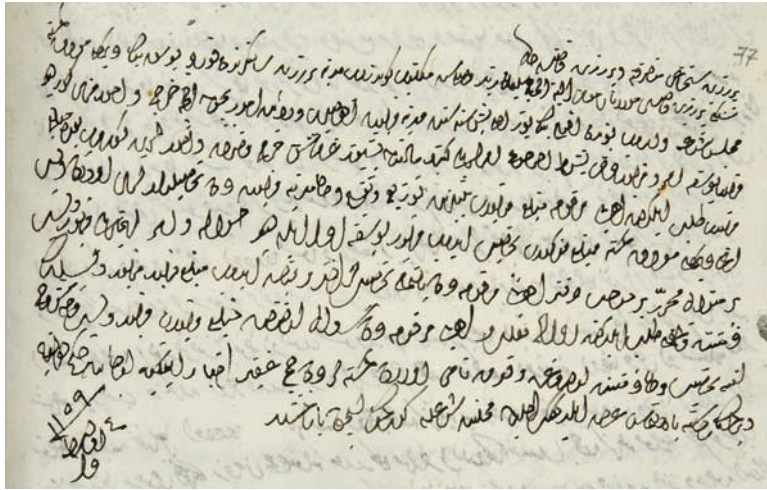

PRİZREN TAHSİLDARININ ŞER'İ HÜKÜMLERE GÖRE YARGILANMASI

Prizren Kasabası'nın bazı hizmetleri için masraf yapan Kurt Yusuf Bey'e verilmek üzere Prizren kadısının bilgisi dahilinde ahaliden toplanan paraları zimmetine geçiren Prizren Tahsildarı Veysi Ağa'nın Şer'î hükümlere göre yargılanması

GJYKIMI I NËNPUNËSIT TATIMOR TË PRIZRENIT SIPAS AKTEVE TË SHERIATIT

Kurt Jusuf Beu ka shpenzuar një shumë të caktuar për disa shërbime në qytetin e Prizrenit. Për kompensimin e këtyre shpenzimeve vendoset që të grumbullohet një shumë parash nga popullsia. Për këtë punë angazhohet nëpunësi tatimor Vejsi Aga. Nëpunësi në fjalë mjetet e grumbulluara i përvehtëson dhe për këtë arsye nga kadiu i Prizrenit kërkohet që Vejsi Aga të gjykohej sipas aktit të sheriatit.
(25 Nëntor - 4 Dhjetor 1746)

Prizren Sancağı mutasarrıfına ve Prizren kadısına hüküm ki

Sen ki Prizren Kadısı mevlânâ-yı mûmâileyh el-Hâc Süleyman zîde fazlühûsun. Mektub gön-derip medine-i Prizren sâkinlerinden Kurd Yusuf Bey demekle ma'rûf kimesne meclis-i şer'e varıp bundan akdem bin yüz elli beş senesinde medine-i mezbûre ahalileri ve vilâyet umûru için akçe harc ve umûr-ı mühimmi gör deyu mezbûr Yusuf'a emir ve mezbûr dahi bi-şarti'r-rücû' emirleriyle kendi malından beş yüz kuruş harc u sarf ve umûrların görüp ba'dehû meblağ-ı mezbûru taleb eyledikde ahali-i merkûme meblağ-ı mezbûru beynlerinde tevzi' ve taksim ve hâlâ medine-i mezbûreden tahsildârları olan Veysi Ağa demekle ma'rûf kimesne meblağ-ı mezkûru tahsil edip mezbûr Yusuf'a eda eyle deyu havale ve emr etmeleriyle mezbûr Veysi ber-minvâl-i muharrer ber-mûceb-i defter ahali-i merkûmeden bi'thamam tahsil ve ahz u kabz edip meblağ-ı mezbûr Vey-si'nin zimmetinde kalmakla taleb eylediğinde edada ta'allül ve ahali-i merkûmeden sual olun-dukda meblağ-ı mezbûru mezbûr Veysi vech-i meşrûh üzere tahsil ve hâlâ zimmetinde olduğun vukûf-ı tâmmı olan kimesnelerden cemm-i gafir ihbar etmeğin ol bâbda hük-mi hümayûnum veril-mek ricasına bi'l-iltimâs arz eylediğin ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1159 / [25 Kasım-4 Aralık 1746]

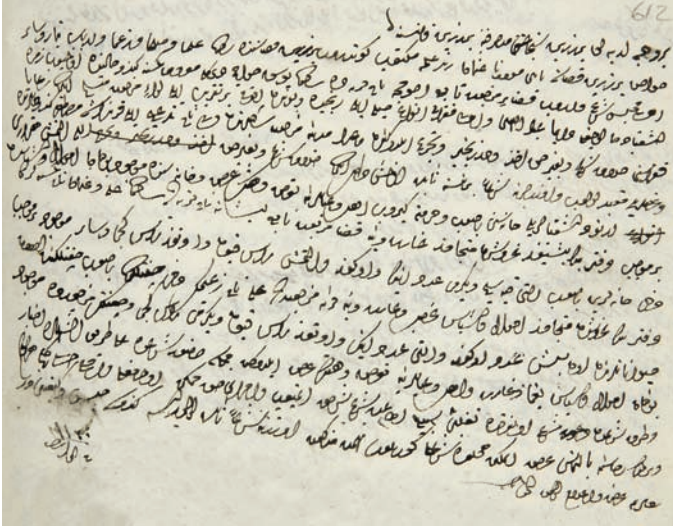

PRİZREN'DE EŞKIYA TAKİBİ

Etrafına topladığı 50-60 kadar Arnavut eşkıyasıyla birçok evi basıp ırza geçme, gasp ve yağmada bulunan Prizren Kazası'nın Ahumca köyünden Yusuf Hoca adlı şahsın yakalanarak yargılanması ve sonuç hakkında İstanbul'a bilgi verilmesi

NDJEKJA E REBELËVE NË PRIZREN

Urdhëresë për arrestimin dhe gjykimin e Jusuf Hoxhës nga fshati Ahumxha i Kazasë së Prizrenit së bashku me 50 - 60 hajdutë të tjerë shqiptarë, të cilët dhunojnë femra si dhe plaçkitin shtëpitë e qytetarëve . Për këtë rast duhet të njoftohet Stambolli (20 -30 Prill 1747)

Ber-vech-i arpalık Prizren Sancağı mutasarrıfına, Prizren kadısına hüküm ki

Havâss-ı Prizren Kazası Nâibi mevlânâ Osman zîde il-muhû mektub gönderip Prizren Kazası'nda sâkin ulema ve sule-hâ ve zu'emâ ve erbâb-ı timar ve sair ahali meclis-i şer'e varıp kaza-i mezbûra tâbi Ahumca nâm karyede sâkin Yusuf Hoca demekle ma'rûf kimesne kendi hâlinde olmayıp zümre-i eşkıya-dan olmakla daima ibâdullahı

ve ahali-i fukarâyı envâ-ı hile ile rencide ve bundan akdem bir takrîb ile livâ-i mezbûra mütesel-lim iken reâyâ fukarâsını hilâf-ı şer' ve bi-gayrı hakkın ahz ve der-zencir ve tecrîm eylediğinden moadâ medine-i mezbûre sâkinlerinden Veli nâm za'im ile karındaşı Mustafa kendi hâllerinde ve ırzıyla mukayyed olup ve üzerlerine şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken hilâf-ı şer' ve bi-gayrı hakkın elli-altmış mikdarı Arnavud eşkıyalarıyla hânesini basıp ve haremine girip ehl ü iyâl-lerine taarruz ve hetki ırz ve hânesinde mevcut bulunan emvâl ve eşyasından ber-mûceb-i def-ter bin beş yüz kuruşu mütecâviz gâret ve yine kaza-i mezbûra tâbi Beşane nâm karyede sâkin Ali ve Osman nâm kimesnelerin dahi hânelerin basıp altı kıyye sîm ve yirmi aded inek ve öküz ve altmış re's koyun ve otuz re's keçi ve sair mevcut ber-mûceb-i defter bin kuruşdan mütecâviz emvâl ve eşyasın gasb u gâret ve yine karye-i mezbûrede Ali nâm za'imın dahi çiftliğin basıp çiftliğinde olan hayvanâtlarından on beş aded öküz ve altı aded inek ve otuz re's koyun ve yir-mi re's keçi ve çiftlik-i mezbûrda mevcut bulunan emvâl ve eşyasın yağma ve gâret ve ehl ü iyâllerine taarruz ve hetki ırz eylediğin cümlesi huzur-ı şer'de alâ tarîki'sşehâde ihbar ve taraf-ı şer'den davet-i şer' olundukda tegallübü sebebiyle itaat-ı şer'i şerif etmeyip ve icra-yı hak müm-kün olmamakla vâki-i hâli hükm-i hümayûnum verilmek ricasına bi'l-iltimâs arz etmeğin mahallin-de şer'le görülüp töhmet-i mezkûre üzerine şer'an sâbit olur ise kendisi habs ve keyfiyeti Dersa-âdetime arz ve ilâm olunmak için yazılmışdır.

Fi evâsıtı R sene 1160 / [20 -30 Nisan 1747]

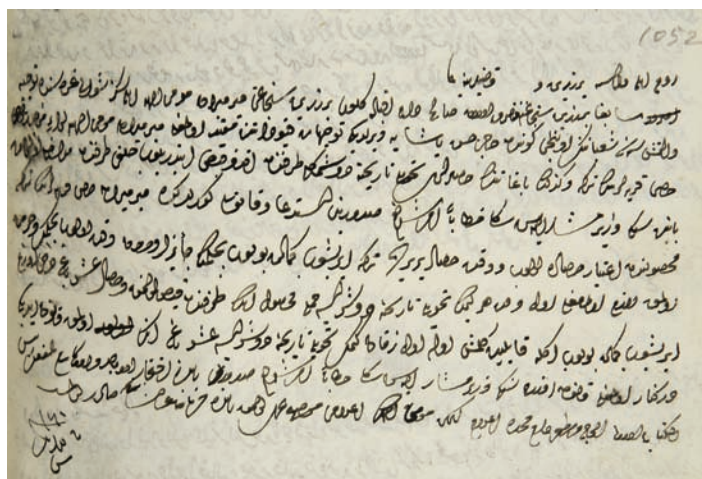

PRİZREN'DE HAS DİRLİKLERİNİN TASARRUFU

Prizren Sancağı'nda mutasarrıfların değişme zamanının hasat mevsimine denk gelmesi sebebiyle "mîrimîrân hâssı" olarak belirlenmiş olan köylerde ekin ve bağ hasadına kimin tasarruf edeceği hususundaki anlaşmazlığın: "Hasat hangi mutasarrıf zamanında yapılsa öşre onun sahip olması gerekir." şeklindeki kanun doğrultusunda çözümlenmesi

PËRDORIMI I TË KORRAVE NË PRIZREN

Për shkak të ndërrimit të prefektit në sezonin e të korrave në Sanxhakun e Prizrenit, ka ndodhur një mosmarrëveshje rreth të korrave dhe të vjelave në ato fshatra të ashtu quajtura "mirimiran hasi". Prodhimi nga të korrat dhe të vjelat që bëhet, i takon atij prefekti që është gjatë asaj kohe në funksion. Në këtë mënyrë ligji duhet të rregullohet (8-18 Gusht 1747)

Rumeli valisine Prizren ve ... kadılarına hüküm ki

Sâbıkâ Prizren Sancağı'na mutasarrıf olan Salih dâme ikbâluhû gelip Prizren Sancağı mîrimîrân-ı mûmâileyhe elli sekiz Şevval'i guresinde tevcîh ve altmış senesi Şaban'ının onuncu gününden Hacı Hasan Paşa'ya verildiği teveccühât kuyûdâtında mukayyed olmakla mîrimîrân-ı mûmâileyhe livâ-i mezbûr hâssı karyelerinin tereke ve kezâlik bağâtının hâsılları tahvîli tarihine düşmekle tarafından aHz u kabz etdirilip halkı tarafından müdahale olunmamak bâbında sen ki vezir-i müşârunileyhsin sana hitaben emri şerifim sudûrunu istid'â ve kanunu görüldükde mîrimîrân hâssı karyelerinin tereke mahsulünden itibar hasada olup ve vakt-i hasad bir yerde tereke erişip kemâlin bulup biçilmek caiz olan vakit olup biçilmek ve harman olmak lâzım olmamakla ol vakit her kimin tahvîli tarihine düşer ise cümle mahsul onun tarafından kabz olunmak ve hasad-ı öşri bağ dahi üzüm erişip kemâlin bulup ekle kabiliyet gelmiş ola ol zaman kimin tahvîli tarihine düşer ise öşri bağ onun olmak kanun idüğü derkenâr olmakla kanun üzere sen ki vezir-i müşârunileyhsin sana hitaben emri şerifim sudûru bâbında iftihârü'l-emâcid ve'lekârim bilfi'l reisü'l-küttâbım olan el-Hâc Mustafa dâme mecduhû ilâm etmeğin mûmâileyhin ilâmı mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî evâil-i Ş sene [1]160 / [8-18 Ağustos 1747]

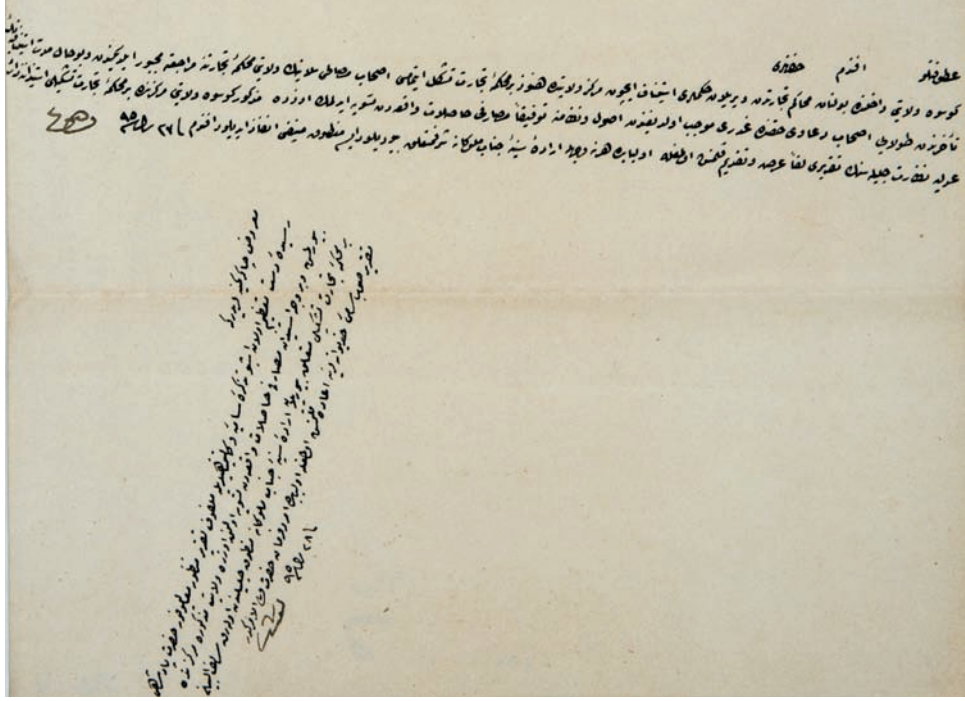

KOSOVA'DA TİCARET MAHKEMESİ KURULMASI

Kosova Vilayeti'nde ticaret mahkemesi kurulmasına izin verilmesi

THEMELIMI I GJYKATËS SË TREGTISË NË KOSOVË

Të lejohet themelimi i Gjykatës së Tregtisë në Vilajetin e Kosovës. (1 Prill 1878)

Atûfetli efendim hazretleri

Kosova Vilâyeti dahilinde bulunan mehâkim-i tüccardan verilen hükümleri istînâf için merkez-i vilâyetde henüz bir mahkeme-i ticaret teşkil etmemesi ashâb-ı mesâlihi Selanik Vilâyeti Mahkeme-i Ticareti'ne müracaata mecbur eylediğinden ve bu hâl müddet-i istînâfiyenin te'hirinden dolayı ashâb-ı de'âvî hakkında gadri mücib olduğundan usul ve nizâma tevfikân masârıfı hâsîlât-ı vâkı'adan tesviye edilmek üzere mezkûr Kosova Vilâyeti merkezinde bir mahkeme-i ticaret teşkili istîzânına dair Adliye Nezâret-i Celîlesi'nin takrîri leffen arz u takdim kılınmış olmakla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne şeref-müte'allik buyurulur ise mantûk-ı münîfi infaz edilir, efendim. Fî 27 Ra sene [12]95 / [31 Mart 1878]

(İmza)

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i vekâlet-penâhîleriyle melfûf takrîr manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i Padişahî buyurulmuş ve ber-vech-i istîzân masârıfı hâsîlât-ı vâkı'adan tesviye olunmak üzere vilâyet-i mezkûre merkezinde bir mahkeme-i ticaret teşkili müte'allik buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne mantûk-ı celîlinden olarak sâlifü'l-beyân takrîr savb-ı sâmi-i hidîvânelerine iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

(İmza)

نومرو: ۳۰

مايس ۱۳۲۷

جلد: ۵

سر محوری:

م. رؤف

رسملی

مؤسس و مدیری:

عبیداه اسعد

Directeur-Propriétaire
Ubeïdoullah Essad

Bureau: Rue de
la Sublime Porte, N°31
Constantinople

کتاب

اداره خانه سی: باب عالی چاده سنده
۳۱ نومرو لی دائره مخصوصه در.

امور اداره ایچون مدیره
امور تحریریه ایچون سر محرره
مهاجعت اولنور.

Photo: Apollon

سوکیلی بادشاهمز سلطان محمد خان خامس حضرتلری
S. M. I. le Sultan Mohammed V.

فوتو: آپولون

Sultan Reşad'ın Kosova ziyaretini kapak konusu yapan *Resimli Kitab* mecmuası
Përmbledhja e Librit të Ilustruar, në kapakun e të cilit është trajtuar vizita e Sulltan Reshadit në Kosovë
(Cilt 5, Sayı 30)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 ذَا صَدَائِقِ
 أَقْرَبُ دَوَائِقِهَا لَوْنِ

مسد اعظم
کامہ

مدرسه عالی اسلامی و بعد از آن به مدرسه عالی نظامی
و بعد از آن به مدرسه عالی نظامی و بعد از آن به مدرسه عالی نظامی
و بعد از آن به مدرسه عالی نظامی و بعد از آن به مدرسه عالی نظامی
و بعد از آن به مدرسه عالی نظامی و بعد از آن به مدرسه عالی نظامی

۱۰۵۰۸

1.50.87/5178

PRİZREN'DE TİCARET MAHKEMESİ KURULMASI

Prizren'de ticarî faaliyetlerin yoğun olması sebebiyle bir ticaret mahkemesi kurulmasına izin verilmesi

THEMELIMI I GJYKATËS SË TREGTISË NË PRIZREN

Për shkak të aktiviteteve të mëdha ekonomike, në Prizren, duhet të themelohet
Gjykata e Tregtisë
(24 Korrik 1887)

Bâb-ı Âlî

Daire-i Sadâret

Âmedî-i Divan-ı Hümâyûn

Devletli efendim hazretleri

Adliye Nezâreti Celîlesi'nin Şûrâ-yı Devlet'e havale olunan tezkiresi üzerine Dahiliye Dairesi'nden tanzim olunup melfûf pusula ile beraber arz u takdim kılınan mazbata meâlinden mütebân olduğu vechile Prizren Sancağı mesâlih-i ticariyesinin kesreti hasebiyle orada ticaret mahkemesinin teşkili ve hâsılâtının masârıfına adem-i kifayeti hâlinde hey'etin emsali misillü garâmeten istifâ-yı istihkâk etmek üzere bunun için senevî tahsisi lâzım gelen yirmi bin beş yüz kuruşun sene-i hâliye muvâzenesinde muharrer mevâd-ı mahsûsasına irâd ve masraf vechile zeylen idhaliyle sarfı hususunun nezâreti müşârûnileyhâya havalesi tezekkür kılınmış olmakla ol bâbda her ne vechile emr u fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı Şehinşâhî şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise hükm-i celîli infaz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu, efendim.

Fî 2 Zilkade sene [1]304 - Fî 11 Temmuz sene [1]303 / [23 Temmuz 1887]

Sadırazam

Kâmil

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri'yle melfûf mazbata ve pusula manzûr-ı âlî olmuş ve ber-vech-i istîzân icra-yı icabı hususuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî şeref-müte'allik buyurularak mezkûr mazbata ve pusula iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 3 Zilkade sene [1]304 ve fî 12 Temmuz sene [1]303 / [24 Temmuz 1887]

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Süreyya

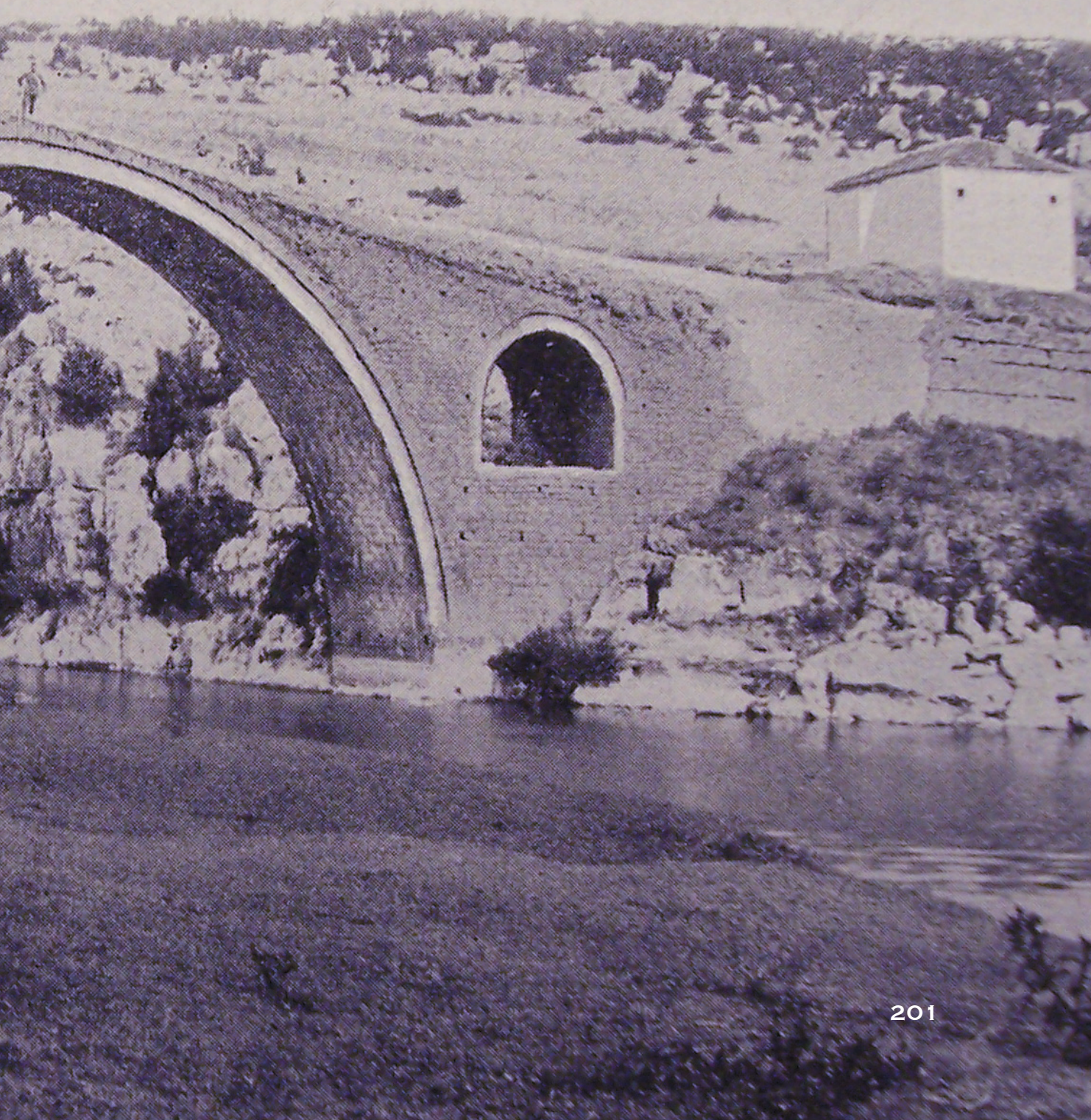
Üsküp civarında asker sevkıyatı bakımından gayet mühim Priştine Köprüsü /
Ura e Prishtinës në vilajetin e Shkupit që luante një rol të rëndësishëm përvoja i përkatës në rëndësishëm përvoja i përkatës
(Resimli Kitab)

İMAR FAALİYETLERİ

AKTİVİTE NDËRTİMORE

PRİŞTINE'DEKİ LAB NEHRİ'NE KÖPRÜ YAPIMI / KOSOVA'DAKİ GAZİ MESTAN TÛRBESİ'NİN ONARIMI

Prishtine Kazası'nın Bosna yolunda Lab Nehri üzerindeki köprü'nün yeniden yapılabilmesi için, nehrin önüne Vulçitrin'da set çekilerek yönünün değiştirilmesi ve Mahmudpaşa Köprüsü'nden geçmesinin sağlanması / Kosova'daki Sultan Murad'ın sancaktarı Gazi Mestan Türbesi'nin tamir ettirilmesi hakkında Prishtineli Hüseyin Paşazâde Mir Mustafa Bey'e emir

NDËRTIMI I URËS SË LUMIT LLAP NË PRISHTINË DHE RESTAURIMI I TYRBES SË GAZIMESTANIT NË KOSOVË

Të bëhet rindërtimi i urës së lumit Llap në rrugën e Bosnjës në Kazanë e Prishtinës, në Vuçitërnë, parandalimi dhe ndërtimi i kahes së lumit, si dhe të ndërtohet kalimi nëpër urën e Mahmut Pashës. Urdhëresë për prishtinasin Hysen Pashazade Mir Mustafa Begun për restaurimin e Tyrbes në Gazimestan, të sanxhaktarit të Sulltan Muratit në Kosovë (Prill-Maj 1791)

*Sah
Buyuruldu*

Prishtineli Hüseyin Paşazâde Mîr Mustafa zîde mecduhûya hüküm

Prishtine Kazası'nda Bosna Caddesi'nde vâki Nehri Lab üzerine Yabimos Köprüsü'nün müceddeden binası ve nehri mezkûrun Vulçitrin pîşgâhında sedd ü bendi ile Mahmudpaşa Köprüsü'nden cereyân etmesi ve Kosova nâm mahalde merhum ve mağfûrun leh Sultan Murad Han aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrânın türbesi tamiri ve Prishtine'ye karîb merhum-ı müşârunileyhin sancakdârı Gazi Mestan'ın türbesi tamiri hususlarını sen ki mîr-i mûmâileyhsin hâlâ Sadriazam ve Serdâr-ı ekrem-i mansûru'l-alemim Yusuf Paşa iclâlehû ve ikbâlehû Bosna'dan hîn-i azîmetinde sana ihale ve üç bin beş yüz kuruş i'tâ ve kûsûru dahi gönderilmek üzere olduğu serdâr-ı ekrem-i müşârunileyh tarafından mukaddemâ lisanen tenbih ve ifade olunduğuna binâen müşârunileyhin mukaddemâ tenbih ve irâdesi üzere zikrolunan köprü'nün müceddeden bina ve nehri mezkûrun ber-vechi muharrer sedd ü bendiyle Mahmudpaşa Köprüsü'nden cereyân ve mârru'z-zikr türbelerin serî'an tamir ve tekmi'lleri emrine dâmen-dermiyân-ı gayret ve ba'de'ttekmîl kûsûr iktizâ eden meblağ her ne ise defter edip defter-i mezkûru Ordu-yı Hümâyûnuma ib'âsa sûrat eylemen fermânım olmağın mahsusan işbu emri şerifim isdâr ve ... ile irsâl olunmuşdur. İmdi sâlifü'z-zikr köprü'nün binası ve türbelerin tamiri ve nehrin arada bulunan mahalden icrası ve serî'an tekmi'lleri haberi senden matlûb idüğü ve kûsûr iktizâ eden meblağ defteri vürûdunda irsâl olunmak üzere olduğu ve te'hîr ve tevakkuflarına bir vechile rıza-yı alıyyem olmadığı malumun oldukda bâlâda zikrolunan köprü'nün müceddeden bina ve nehri mezkûrun seddi ve arada bulunan mahalden icrası ve türbelerin tamirleri mukaddemâ serdâr-ı ekremim müşârunileyh tarafından sana tenbih ve tefhîm olduğu vec-hile serî'an bina ve icra ve tamir ve acilen tekmi'lleri emrine dâmen-dermiyân-ı gayret ve kûsûr iktizâ eden masârifı her neye bâliğ olur ise defter edip defter-i mezkûru Ordu-yı Hümâyûnuma tes-yîre ikdâm ve dikkat ve iğmâz ve tesâhûlden ittikâ vü mucânebet eylemen bâbında.

Fî evâhiri Ş sene [120]5 / [Nisan-Mayıs 1791]

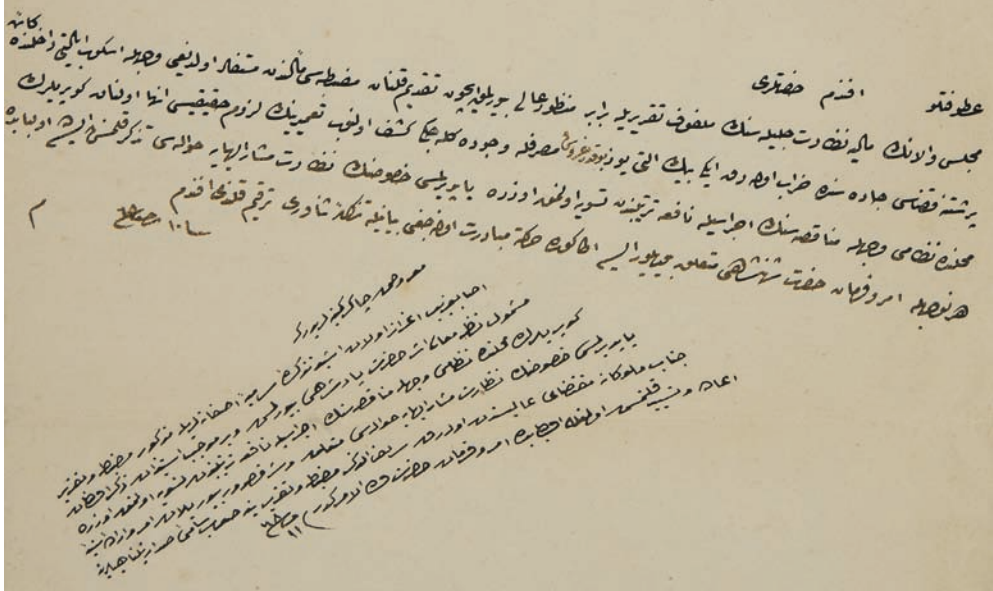

PRİŞTİNE'DEKİ KÖPRÜLERİN TAMİR ETTİRİLMESİ

Üsküp Eyaleti'ne bağlı Priştine Kazası'nda harap durumdaki köprülerin açık eksiltme usulüyle tamir ettirilmesi

RENOVIMI I URAVE NË PRISHTINË

Tenderi për renovimin e urave të shkatërruara në Kazanë e Prishtinës, Vilajeti i Shkupit
(1 Maj 1852)

Atûfetli efendim hazretleri

Meclisi-Vâlâ'nın Maliye Nezâreti Celîlesi'nin melfûf takrîriyle beraber manzûr-ı âlî buyurulmak için takdim kılınan mazbatas-ı meâlinden müstefâd olduğu vechile Üsküb Eyaleti dahilinde kâin Priştine Kazası caddesinde harâb olarak iki bin altı yüz bu kadar kuruş masrafla vücuda geleceği keşfolunup tamirinin lüzum-ı hakikîsi inhâ olunan köprülerin mahallinde nizâmı vechile münâkasasının icrasıyla Nâfia tertibinden tesviye olunmak üzere yapıdırılması hususunun nezâreti müşârunileyhâya havalesi tezekkür kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr u fermân-ı hazret-i Şehinşâhî müte'allik buyurulur ise ona göre harekete mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim. Fî 10 Receb sene [12]68 / [30 Nisan 1852]

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Esâbî-zîb-i i'zâz olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle mezkûr mazbata ve takrîr meşmûl-i nazarı ma'âlî-eseri hazret-i Padişahî buyurulmuş ve ber-mûceb-i istîzân zikrolunan köprülerin mahallinde nizâmı vechile münâkasasının icrasıyla Nâfia tertibinden tesviye olunmak üzere yapıdırılması hususunun nezâreti müşârunileyhâya havalesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı âlîsinden olarak sâlifü'z-zikr mazbata ve takrîr yine savb-ı sâmi-i Sadâret-penâhîlerine iade ve tesyîr kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 11 Receb sene [12]68 / [1 Mayıs 1852]

Vardar Nehri ve Taşköprü, Üsküp
Lumi Vardar dhe ura e gurit Shkup
 (İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/21c)

Demiryolu Köprüsü, Üsküp
Ura mbi hekurudhë, Shkup
 (İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/19c)

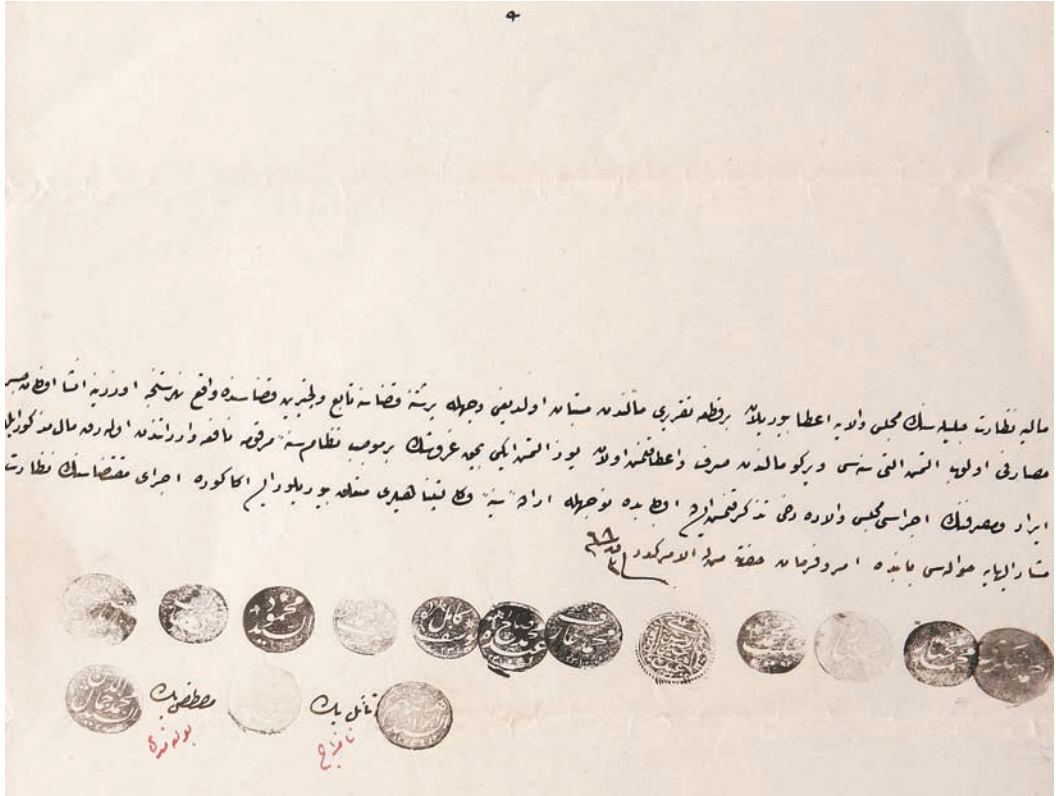

VULÇITRIN'DAN GEÇEN NEHİR ÜZERİNE KÖPRÜ YAPILMASI

Vulçitrin Kazası'ndaki Sitnece Nehri üzerinde yapılan köprü'nün masraflının
Nâfia gelirlerinden karşılanması

NDËRTIMI I URËS MBI LUM NË VUÇITËRNË

Mbulimi i shpenzimeve për ndërtimin e një ure mbi lumin Sitnicë, në Kazanë e
Vuçitërnës nga të ardhurat e ndërtimit
(3 Gusht 1852)

Maliye Nezâreti Celîlesi'nin Meclis-i Vâlâ'ya i'tâ buyurulan bir kıt'a takrîri meâinden müs-
tebân olduğu vechile Priştine Kazası'na tâbi Vulçitrin Kazası'nda vâki Nehri Sitnece üzerine in-
şa olunan cısr masârıfı olup altmış altı senesi vergi malından sarf ve i'tâ kılınmış olan yüz altmış
iki buçuk kuruşun ber-mûceb-i nizâm sene-i merkûme Nâfia vâridâtından olarak mal-ı mezkûr ile
irâd ve masraflarının icrası Meclis-i Vâlâ'da dahi tezekkür kılınmış ise de ol bâbda ne vechile irâ-
de-i seniyye-i vekâlet-penâhîleri müte'allik buyurulur ise ona göre icra-yı muktezâsının nezâret-i
müşârunileyhâya havalesi bâbında emr u fermân hazret-i men lehül'emrindir.

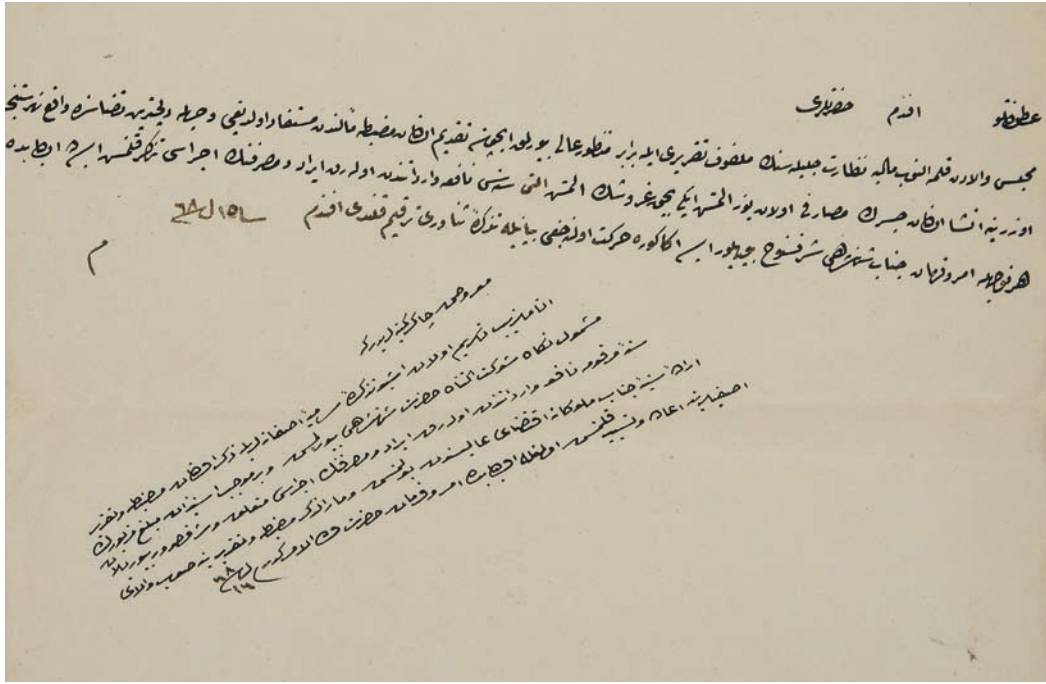
Fî 3 N sene [12]68 / [21 Haziran 1852]

(Mühürler)

***

Atûfetli efendim hazretleri

Meclis-i Vâlâ'dan kaleme alınıp Maliye Nezâret-i Celîlesi'nin melfûf takrîri ile beraber manzûr-ı âlî buyurulmak için takdim olunan mazbata meâlinden müstefâd olduğu vechile Vulçitrın Kazası'nda vâkî Nehri Sitnece üzerine inşa olunan cisrin masârırfa olan yüz altmış iki buçuk kuruşun altmış altı senesi Nâfia vâridâtından olarak irâd ve masrafının icrası tezekkür kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr u fermân-ı cenâb-ı Şehinşâhî şeref-sünûh buyurulur ise ona göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 15 L sene [12]68 / [2 Ağustos 1852]

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Enâmil-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle zikrolunan mazbata ve takrîr meşmûl-i nigâh-ı şevket-iktinâh-ı hazret-i Şehinşâhî buyurulmuş ve ber-mûcebi-i istifân meblağ-ı mezbûrun sene-i merkûme Nâfia vâridâtından olarak irâd ve masrafının icrası mûte'alik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş ve mârru'z-zikr mazbata ve takrîr yine savb-ı vâlâ-yı âsafîlerine iade ve tesyîr kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 16 L sene [12]68 / [3 Ağustos 1852]

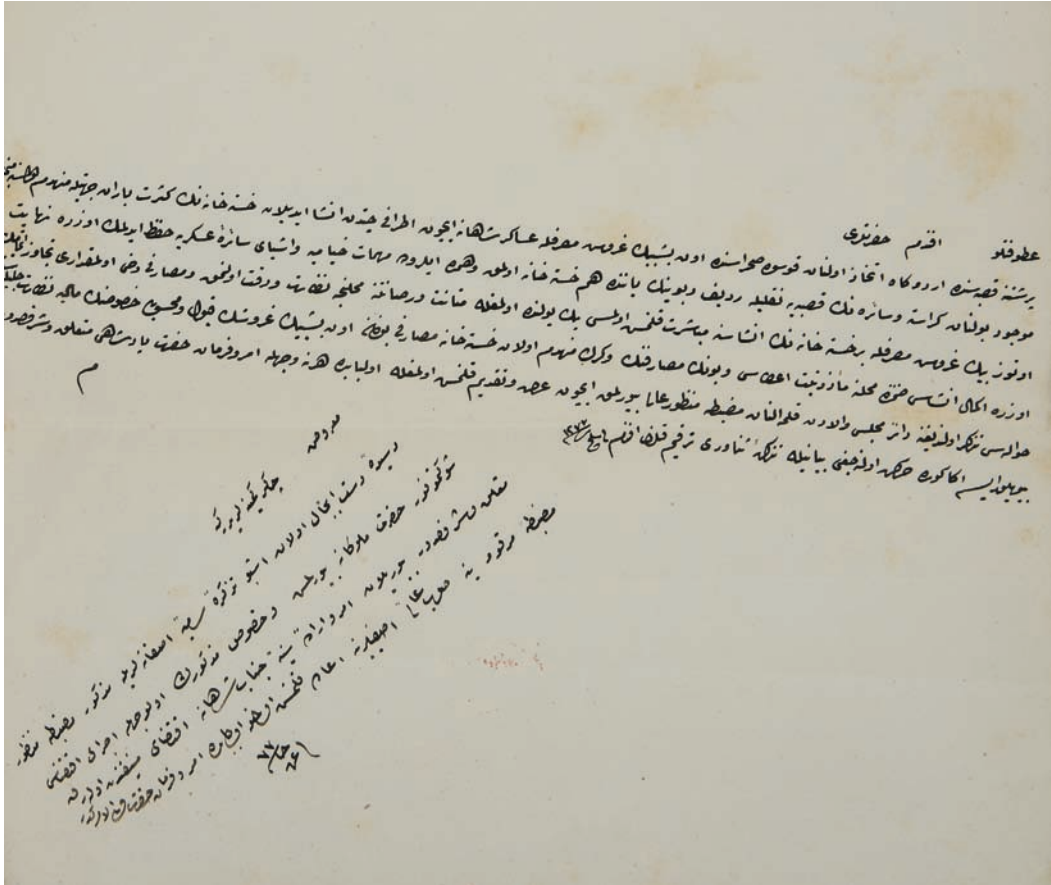
PRIŞTINE'DE ASKERİ HASTANE İNŞASI

Priştine Kasabası'nda ordugâh olarak kullanılan Kosova sahrasındaki askerî hastanenin asırı yağışlardan dolayı yıkılması nedeniyle Redif deposu yanında yeni bir hastanenin yapılması

NDËRTIMI I SPITALIT USHTARAK NË PRISHTINË

Ndërtesa e spitalit ushtarak në Prishtinë shfrytëzohej si kazermë e fushës së Kosovës dhe rrënohej nga reshjet e tepërta. Prandaj ndërtohet një spital i ri afër depos së rezervistëve.

(15 Nëntor 1860)

Atûfetli efendim hazretleri

Priştine Kasabası'nda ordugâh ittihâz olunan Kosova sahrâsında on beş bin kuruş masrafla asâkiri-î şahane için etrafı çitden inşa edilen hastahânenin kesret-i bârân cihetiyle münhedim olmasına mebnî mevcut bulunan kereste ve sairenin kasabaya nakliyle redif debboyunun yanında hem hastahâne olmak ve hem de ileride mühimmât-ı hiyâmiye ve eşya-yı saire-i askeriye hıfz edilmek üzere nihayet otuz bin kuruş masrafla bir hastahânenin inşasına mübâşeret kılınmış olması pek yolunda olmakla metânet ve rasânetine mahallince nezâret ve rikkat olunmak ve masârıfı dahi ol mikdarı tecavüz etmemek üzere ikmâl-i inşası zımında mahalline me'zûniyet itâ-

Belediye Hastanesi, Üsküp
Spitali i bashkisë, Shkup
(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90436/5)

sı ve bunun masârîfının ve gerek münhedim olan hastahâne masârîfı bulunan on beş bin kuruşun kabul ve mahsûbu hususunun Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne havalesi tezekkür olunduğuna dair Meclis-i Vâlâ'dan kaleme alınan mazbata manzûr-ı âlî buyurulmak için arz u takdim kılınmış olmakla ol bâbda her ne vechile emr u fermân-ı hazret-i Padişahî müte'allik ve şeref-sudûr buyurur ise ona göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî selh-i Rebîülâhir sene 1277 / [14 Kasım 1860]

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle mezkûr mazbata manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve husus-ı mezkûrun ol vechile icra-yı iktizâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı şahane iktizâ-yı münifinden olarak mazbata-i merkûme yine savb-ı âlî-i âsafîlerine iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî gurre-i Cemâziyelevvel sene [12]77 / [15 Kasım 1860]

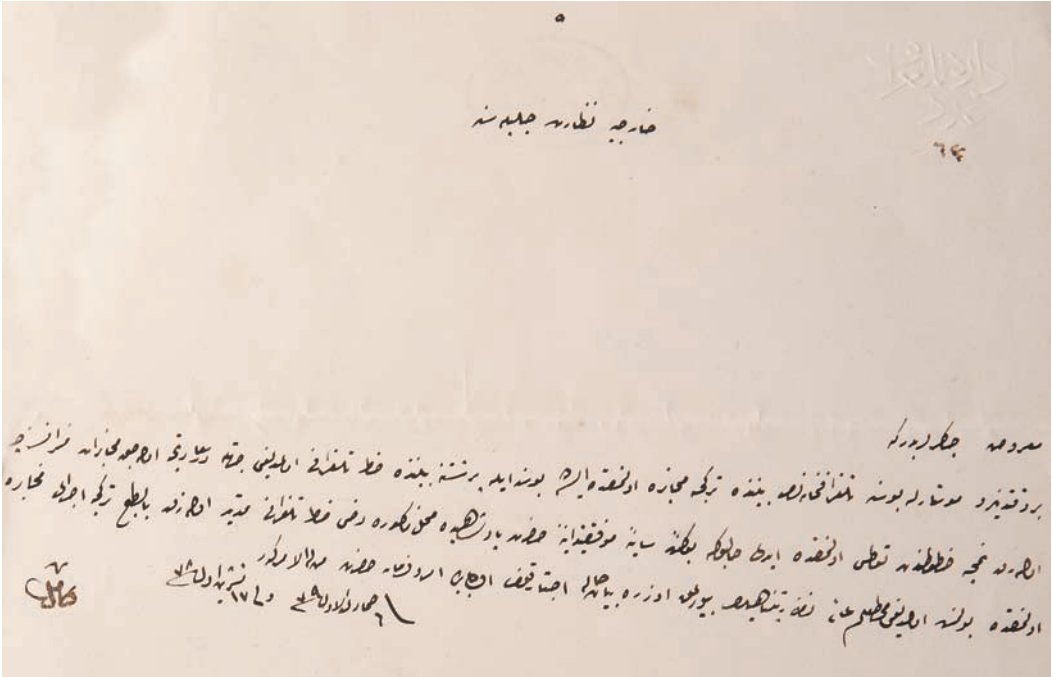
PRIŠTINE İLE BOSNA ARASINDA TELGRAF HİZMETLERİNİN BAŞLADIĞI

Telgraf hattı inşa olunan Bosna ile Priştine arasında Türkçe haberleşmeye başlanıldığı

FILLIMI I SHËRBIMEVE TELEGRAFIKE NË RELACION PRISHTINË – BOSNJE

Fillon informimi në gjuhën turke pas ndërtimit të rrjetit telegrafik ndërmjet Bosnjës dhe
Prishtinës

(5 Nëntor 1862)

Hariciye Nezâreti Celîlesi'ne

Ma'rûzı çâkerleridir ki

Bir vakitden beri Mostar'la Bosna Telgrafhâneleri beyninde Türkçe muhabere olunmakta ise de Bosna ile Priştine beyninde hatt-ı telgrafî olmadığı cihetle Dersaâdetçe olacak muhaberat Fransızca olarak Nemçe hutûtundan te'âfî olunmakta idi. Halbuki bu kere saye-i muvaffakiyet-vâye-i hazreti Padişahîde mahall-i mezkûra dahi hatt-ı telgrafî temdid olunarak bittab' Türkçe icra-yı muhabere olunmakta bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i nezâret-penâhîleri buyurulmak üzere beyân-ı hâle ictisâr kılındı. Ol bâbda emr u fermân hazreti men lehü'l-emrindir.

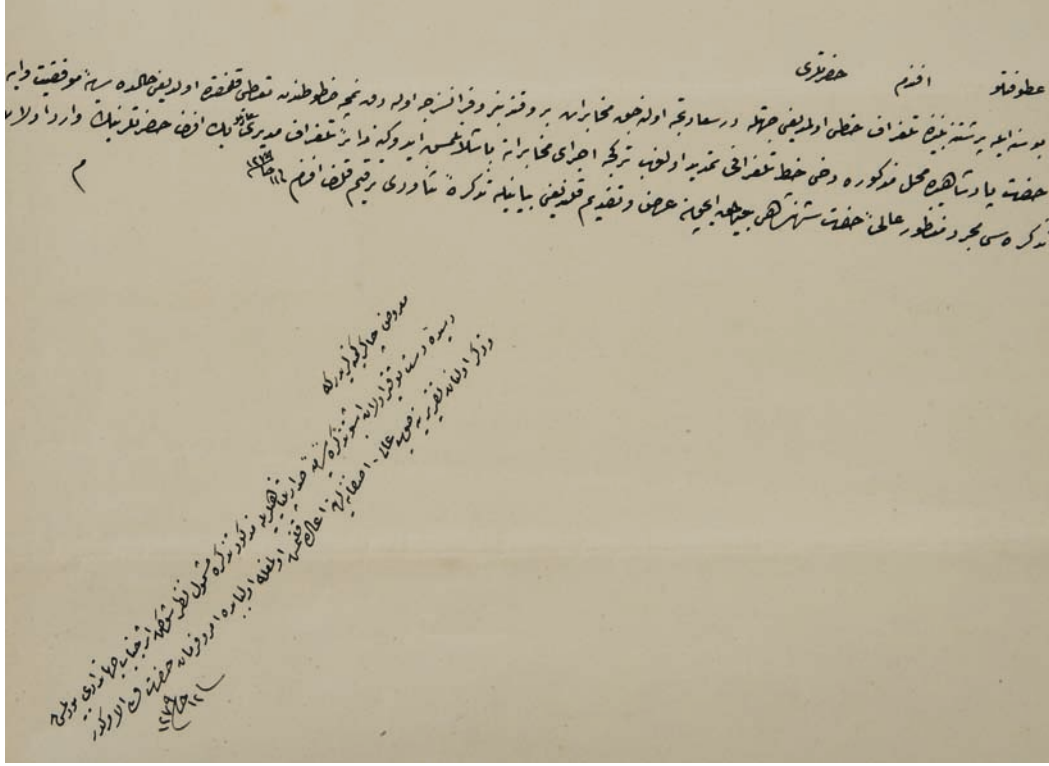
Fî 6 Cemâziyelevvel sene [12]79 ve fi 17 Teşrîn-i Evvel sene [12]78 / [30 Ekim 1862]

Kâmil

**

Atûfetli efendim hazretleri

Bosna ile Priştine beyninde telgraf hattı olmadığı cihetle Dersaâdetçe olunacak muhaberât bir vakitten beri Fransızca olarak Nemçe hutûtundan te'âtî kılınmakda olduğu hâlde saye-i muvaffakat-vâye-i hazret-i Padişahî mahall-i mezkûra dahi hatt-ı telgrafî temdîd olunup Türkçe icra-yı muhaberâta başlanılmış idiğüne dair telgraf müdürü saadetli beyefendi hazretlerinin vârid olan tezkiresi mücerred manzûr-ı âlî-i hazret-i Şehinşâhî buyurulmak için arz u takdim kılındığı be-yânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 11 Ca sene 1279 / [4 Kasım 1862]

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri'yle mezkûr tezkire meşmûl-i nazar-ı şevket-eseri cenâb-ı Cihandârî buyurulmuş ve zikrolunan takrîr yine savb-ı âlî-i âsafânelerine iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 12 Ca sene 1279 / [5 Kasım 1862]

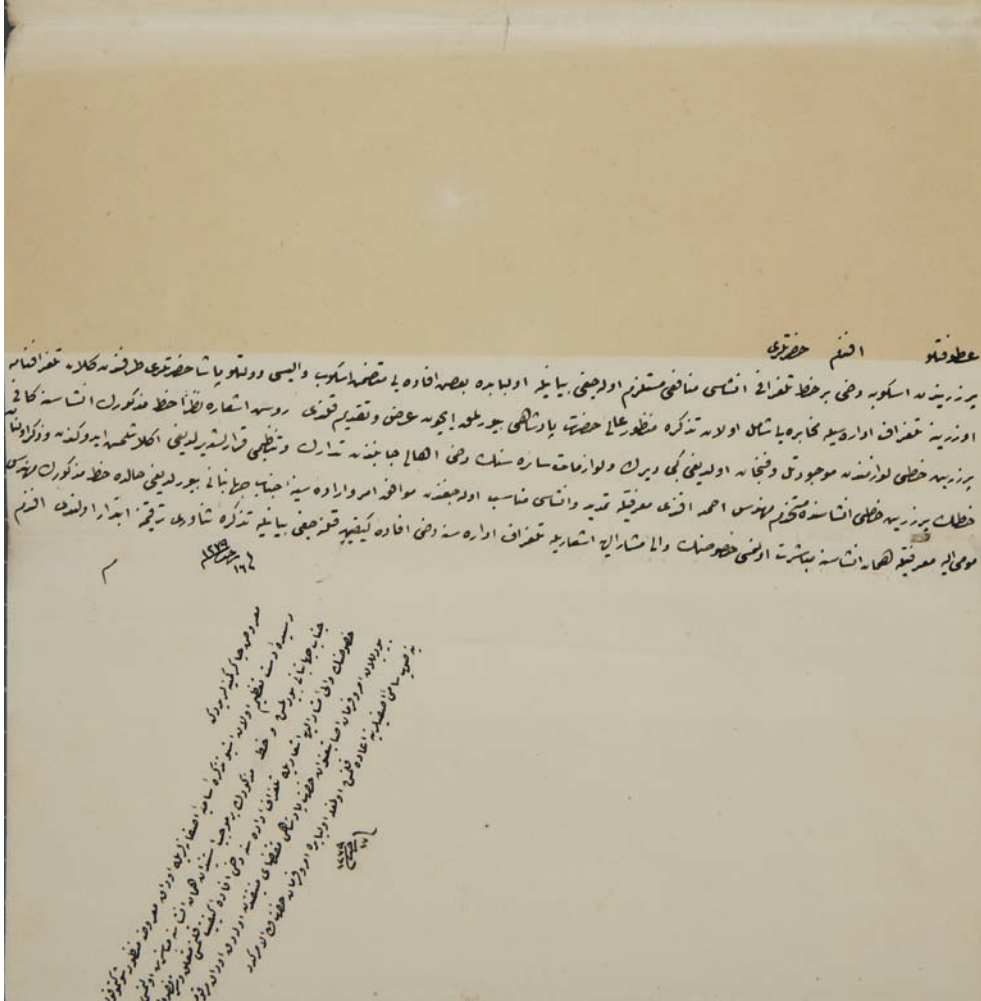
PRİZREN'DEN ÜSKÜP'E TELGRAF HATTI İNŞASI

Prizren'den Üsküp'e bir telgraf hattı inşa edilmesi

NDËRTIMI I RRJETIT TELEGRAFİK PRIZREN – SHKUP

Ndërtimi i një rrjeti telegrafik Prizren – Shkup

(8 Janar 1863)

Atüfetli efendim hazretleri

Prizren'den Üsküb'e dahi bir hattı telgrafi inşası menâfi'i müstelzim olacağı beyânıyla ol bâbda bazı ifadeyi mutazammın Üsküb valisi devletli paşa hazretleri tarafından gelen telgrafnâme üzerine Telgraf İdaresi'yle muhabereyi şâmil olan tezkire manzûr-ı âlî-i hazret-i Padişahî buyurulmak için arz u takdim kılındı. Revişi iş'âra nazaran hattı mezkûrun inşasına kâfi Prizren hattı levâzımından mevcut tel ve fincan olduğu gibi direk ve levâzımâtı sairesinin dahi ahali cânibinden tedarik ve tanzimi kararlaştırıldığı anlaşılmış idüğünden ve zikrolunan hattın Prizren hattı inşasında müstahdem mühendis Ahmed Efendi ma'rifetiyle temdid ve inşası münasib olacağından muvâfık-ı emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihanbânî buyurulduğu hâlde hattı mezkûrun mü-

Taşköprü, Üsküp

Ura e gurit Shkup

(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/19d)

hendis-i mûmâileyh ma'rifetiyle hemen inşasına mübâşeret olunması hususunun vali-i müşârunileyhe iş'ârıyla Telgraf İdaresi'ne dahi ifade-i keyfiyet kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu, efendim.

Fî 16 Receb sene 1279 / [7 Ocak 1863]

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle evrak-ı ma'rûza manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı cihanbânî buyurulmuş ve hatt-ı mezkûrun ber-mûceb-i isfîzân hemen inşasına mübâşeret olunması hususunun vali-i müşârunileyhe iş'ârıyla Telgraf İdaresi'ne dahi ifade-i keyfiyet kılınması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr u fermân-ı isabet-unvân-ı hazret-i Padişahî muktezâ-yı münifinden olarak evrak-ı merkûme yine savb-ı sâmi-i âsafîleri-ne iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 17 Receb sene 1279 / [8 Ocak 1863]

عظمیٰ قلم
 اقدم حقیری
 مجلس والایک ریاضت معروضی مکرمه مسیحه اولیٰ حقیری و عظیم برادر به حکومت قونیا علیٰ صبحا شمس غایت خراب اولدورده مایور به موجود ملک
 و محوسین محافل قلمی قابل اولدورده حقدور و مکتور صبحا حکومت دایم سنج خاخره بولدیقدور عرصه سی فروخت اولدورده قونایه و مسیحه
 و برکوت سنج نفراخا اید صلیطه قلم سدریند مجرنا انسی لوی الکشف ایکی بول اولدورده او حیدر بود غرضتد وجوده کوجکی و صانع حیدر عظمیٰ
 اورده براسی عظمیٰ اولدورده صورت قونایه تعیری مصارقده و نفراخا بدل ایجارده خزینه قونیدر جعی مدلسیله مذکور عرصه سنج فروضله
 یایله معینا لاری منافعه لری بالاجرا کشفده اشغی و صرفده به لب بولور ایملک و بولور لری نقدی کشفی مجاوز ایتملد و متانده وقت
 دها اشغی صرفده موجوده کور ملک اورده معنی مجلس معرفتله سیه بر صرح خزینه جرایق نقض سنج ملکه تقاریر حیدر صواله سی مذکور اولدورده
 او باج هر نه بولور و صددور بولور ایملک کورده حرکت اولدورده جعی یایله سنج نادی ترقیم قلمی اقدم
 م

عظمیٰ قلم
 اقدم حقیری
 مجلس والایک ریاضت معروضی مکرمه مسیحه اولیٰ حقیری و عظیم برادر به حکومت قونیا علیٰ صبحا شمس غایت خراب اولدورده مایور به موجود ملک
 و محوسین محافل قلمی قابل اولدورده حقدور و مکتور صبحا حکومت دایم سنج خاخره بولدیقدور عرصه سی فروخت اولدورده قونایه و مسیحه
 و برکوت سنج نفراخا اید صلیطه قلم سدریند مجرنا انسی لوی الکشف ایکی بول اولدورده او حیدر بود غرضتد وجوده کوجکی و صانع حیدر عظمیٰ
 اورده براسی عظمیٰ اولدورده صورت قونایه تعیری مصارقده و نفراخا بدل ایجارده خزینه قونیدر جعی مدلسیله مذکور عرصه سنج فروضله
 یایله معینا لاری منافعه لری بالاجرا کشفده اشغی و صرفده به لب بولور ایملک و بولور لری نقدی کشفی مجاوز ایتملد و متانده وقت
 دها اشغی صرفده موجوده کور ملک اورده معنی مجلس معرفتله سیه بر صرح خزینه جرایق نقض سنج ملکه تقاریر حیدر صواله سی مذکور اولدورده
 او باج هر نه بولور و صددور بولور ایملک کورده حرکت اولدورده جعی یایله سنج نادی ترقیم قلمی اقدم

عظمیٰ قلم
 اقدم حقیری
 مجلس والایک ریاضت معروضی مکرمه مسیحه اولیٰ حقیری و عظیم برادر به حکومت قونیا علیٰ صبحا شمس غایت خراب اولدورده مایور به موجود ملک
 و محوسین محافل قلمی قابل اولدورده حقدور و مکتور صبحا حکومت دایم سنج خاخره بولدیقدور عرصه سی فروخت اولدورده قونایه و مسیحه
 و برکوت سنج نفراخا اید صلیطه قلم سدریند مجرنا انسی لوی الکشف ایکی بول اولدورده او حیدر بود غرضتد وجوده کوجکی و صانع حیدر عظمیٰ
 اورده براسی عظمیٰ اولدورده صورت قونایه تعیری مصارقده و نفراخا بدل ایجارده خزینه قونیدر جعی مدلسیله مذکور عرصه سنج فروضله
 یایله معینا لاری منافعه لری بالاجرا کشفده اشغی و صرفده به لب بولور ایملک و بولور لری نقدی کشفی مجاوز ایتملد و متانده وقت
 دها اشغی صرفده موجوده کور ملک اورده معنی مجلس معرفتله سیه بر صرح خزینه جرایق نقض سنج ملکه تقاریر حیدر صواله سی مذکور اولدورده
 او باج هر نه بولور و صددور بولور ایملک کورده حرکت اولدورده جعی یایله سنج نادی ترقیم قلمی اقدم

PRİZREN'DEKİ BAZI RESMÎ BİNALARIN YENİDEN İNŞASI

Prizren'deki hükümet konağı, hapishane, telgrafhane ve zaptiye koşuclarının açık eksiltme usulü veya mahallî meclis sorumluluğunda yeniden yaptırılması

RİNDËRTIMI I DISA NDËRTESAVE PUBLIKE NË PRIZREN

Rindërtimi i ndërtësës administrative, burgut, zyrës telegrafike, shtëpisë së arrestit me metodën e tenderimit apo nën mbikëqyrjen e këshillit të pleqësisë.
(23 Shkurt 1864)

Atûfetli efendim hazretleri

Meclis-i Vâlâ'nın mazbata-i ma'rûzası meâlinden müstebân olduğu vechile Prizren Hükümet Konağı'yla hapishânesi gayet harâb olarak memurîn-i mevcudenin ikametleri ve mahbusînin muhafazası kâbil olamayacağından ve mezkûr hapishâne hükümet dairesinin haricinde bulunduğundan arsası fûrûht olunarak konak ve hapishâne ve bir küçük telgrafhâne ile zabtiye koşuclarının müceddeden inşası lede'l-keşf iki yük on üç bin bu kadar kuruşla vücuda geleceği ve satılacak arsa esmânı üzerine biraz şey ilâve olduğu suretde konak tamiri masârifinden ve telgrafhâne bedel-i icârından hazine kurtulacağı mülâbesesiyle mezkûr arsanın fûrûhtuyla yapılacak binaların münâkasaları bi'l-icra keşfinden aşağı masrafla tâlib bulunur ise onun ve bulunmadığı takdirde keşfini tecavüz etmemek ve metânetine dikkat ile daha aşağı masrafla vücuda getirilmek üzere mahallî meclis ma'rifetiyle tesviyesi zımında hazinece ifa-yı muktezâsının Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne havalesi tezekkür olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr u fermânı hazreti mülûkâne şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise ona göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 14 Ramazan sene 1280 / [27 Şubat 1864]

Ma'rûzı çâkeri kemîleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle mazbata-i merkûme manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazreti Şehriyârî buyurulmuş ve husus-ı mezkûrun tezekkür ve istîzân olduğu vechile hazinece ifa-yı muktezâsının nezâret-i müşârunileyhâya havalesi şeref-sünûh ve sudûr buyurulan emr u irâde-i seniyye-i hazreti Şehinşâhî mantûk-ı münîfinden olarak mazbata-i mezkûre yine savb-ı sâmi-i Sadâret-penâhîleri'ne iade kılınmış olmakla ol bada emr u fermân hazreti veliyyü'l-emrindir.

Fî 15 Ramazan sene 1280 / [23 Şubat 1864]

[illegible]

برای این که در هر روز یک بار از این کتاب استفاده شود
برای این که در هر روز یک بار از این کتاب استفاده شود

۱۴۰۰
۱۴۰۰

[illegible]

PRİZREN'DE POSTAHANE TESİSİ

Prizren'de teşekkül edecek bir posta merkezinin malî gelirleriyle kendi masraflarını karşılayamayacağı ön görülmüşse de ihtiyaca vereceği cevap dikkate alınarak bu merkezin açılması ve memurlarının tayin edilmesi gerektiği

THEMELIMI I POSTËS NË PRIZREN

Edhe pse parashihej që posta e cila do të themelohej në Prizren, me të ardhurat vetja-ke nuk do të mund t'i mbulonte shpenzimet e veta, për hir të kërkesave theksohej domosdoshmëria e themelimit të postës dhe të emërimit të nëpunësve postarë.

(4 Aralık 1869)

Meclis-i İdare-i Posta

Üsküb Vilâyeti Celîlesi'nin Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne mevrûd inhâda muharrer olduğu vechile Prizren'de müceddeden postahâne küşâd olunduğu suretde ale't-tahmin vuku bulacak masârıfı ber-vech-i zîr beyân olunur.

Hademe ve sair maaşları	Beher şehr (kuruş)
Tatar maaşı	600
Müdür maaşı	400
Îcâr	100
	1.100
12 eşhür senevî (kuruş)	13.200

Kirahâne îâneleri	Beher şehr (kuruş)
Prizren'de küşâd olunacak menzilhâneye	1.000
Kalkandelen bu dahi	1.000
Üsküb menzilhânesinin îâne-i sâbıkası	
üzerine zammı lâzım gelen	500
	2.500
12 eşhür senevî (kuruş)	30.000

Ber-vech-i bâlâ hademe ve müdür ve îcâr olarak bir senede i'tâsı icab eden	13.200
Ber-vech-i muharrer kirahâne için i'tâsı lâzım gelen îâne-i seneviye	30.000
Cem'an yekûn (kuruş)	43.200

Prizren Vilâyeti'nden Dahiliye Nezâret-i Celîlesi makam-ı âlîsine ve nezâret-i müşârunileyhâ-dan Nâfia Nezâret-i Celîlesi'ne ve oradan da savb-ı âfîlerine irsâl ile meclis-i acizânemize ha-

vale buyurulan tezkire-i aliyye ile melfûfu bulunan tahrirâtı cevabiyenin hulâsa-i müfâdı Prizren’de bir menzilhâne ile başlıca bir posta merkezi küşâdından ibaret olup ifa-yı muktezâsı arz u amîk mütâlâa olundukda bâlâ-yı mazbata-i acizânemizde gösterildiği vechile mezkûr Prizren’de müceddeden küşâd olunacak menzilhâneler ile Üsküb Menzilhânesi’ne zammı lâzım gelen îâne ve ikame edilecek müdür ve tatar ve saire maaşâtıyla postahâne îcârı takrîben senevî kırk üç bin iki yüz kuruşa bâliğ olacağı misillü mezkûr postahânenin küşâdı lüzum-ı hakikî tahtında olduğu dahi iş’âr-ı mahalliyeden anlaşılmış olmakla sureti hâle nazaran ifa-yı muktezâsı menûtı re’yi âlîleri idüğü beyânıyla mazbata-i acizânemiz terkîmine ibtidâr kılınmağın her hâlde emr u fermân hazret-i men lehü’lemrindir.

Fî 3 Receb sene [12]86 ve fî 27 Eylöl sene [12]85 / [9 Ekim 1869]

[Prizren İdare Meclisi azâlarının mühürleri]

**

Atûfetli efendim hazretleri

Prizren’de bir posta merkezi küşâdıyla memurlarının tayini lüzumuna dair Prizren Vilâyeti’nden vârid olan tahrirât üzerine Maliye ve Nâfia Nezâret-i Celîleleriyle muhaberâtı şâmil tezkireler takımıyla arz u takdim olundu. Zikrolunan posta merkezi için lüzumu olan menzilhâneler îanesiyle müdür ve tatar maaşlarının ve posta merkezi kirasının senevîsi takrîben kırk üç bin kuruşa bâliğ olacağı anlaşılmış ve mahallî inhâsında dahi merkez-i mezkûrun küşâdında lüzum-ı kavî irâdiyle beraber şimdi hâsılâtı masrafına vefa etmese bile ileride tekâbül edeceği gösterilmiş olmakla müşârünileyhimâyâ havalesi hakkında her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte’allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ona göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 28 Şaban sene [1]286 / [3 Aralık 1869]

Ma’rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta’zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri’yle evrak-ı ma’rûza manzûr-ı âlî-i hazret-i Şehriyârî buyurulmuş ve zikrolunan posta merkezinin ber-vech-i isfîzân küşâdı zımında icra-yı icabının nezâret-i müşârünileyhimâyâ havalesi şeref-rîzi sünûh ve sudûr buyurulan emr u fermân-ı ma’âlî-unvân-ı cenâb-ı şahane mantûk-ı münîfinden olarak evrak-ı merkûme yine savb-ı sâmi-i düstûrânelerine iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü’lemrindir.

Fî 29 Ş. sene [12]86 / [4 Aralık 1869]

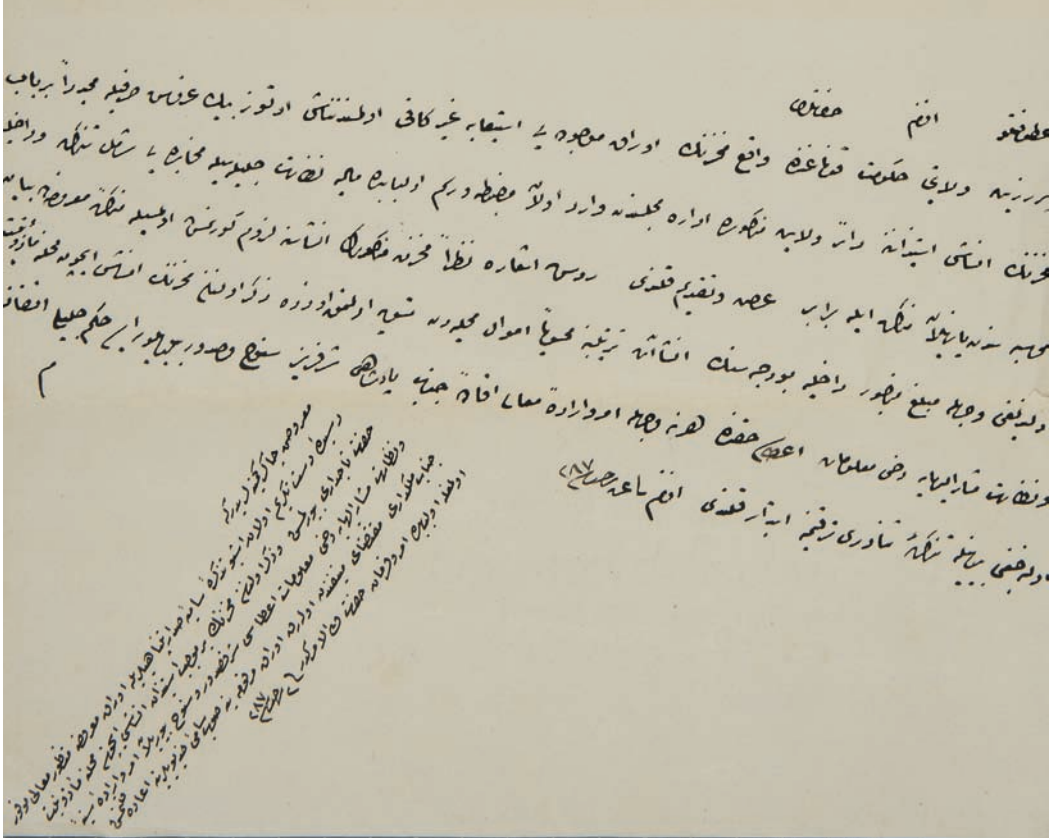

PRİZREN HÜKÜMET KONAĞI İÇİN YENİ BİR ARŞİV DEPOSU YAPILMASI

Prizren Hükümet Konağı'ndaki arşiv deposunun tamamen dolmuş olması sebebiyle yeni bir arşiv deposu yapılması

NDËRTIMI I NJË DEPOJE ARKIVORE PËR NDËRTESEN
ADMINISTRATIVE TË PRIZRENIT

Pasi që depoja arkivore e ndërtesës administrative të Prizrenit ishte mbushur përplot,
paraqitej nevoja për një depo të re
(28 Shtator 1870)

Atûfetli efendim hazretleri

Prizren Vilâyeti Hükûmet Konağı'nda vâki mahzenin evrak-ı mevcudeyi istifâba gayr-ı kâfi olmasından nâşi otuz bin kuruş sarfıyla müceddeden bir bâb mahzenin inşası istîfânına dair vilâyeti mezkûre idare meclisinden vârid olan mazbata ve resim ol bâbda Maliye Nezâreti Celîlesi'yle muhabereyi şâmil tezkire ve Dahiliye Muhasebesi'nden yazılan müzekkire ile beraber arz u takdim kılındı. Revişi iş'âra nazaran mahzen-i mezkûrun inşasına lüzum görünmüş olmasıyla müzekkire-i ma'rûzada beyân olunduğu vechile meblağ-ı mezbûr Dahiliye bûdcesinin inşâât ter-tibine mahsûben emvâl-i mahalliyeden tesviye olunmak üzere zikrolunan mahzenin inşası için mahalline me'zûniyet ve nezâret-i müşârûnileyhâya dahi malumât it'âsı hakkında her ne vechile

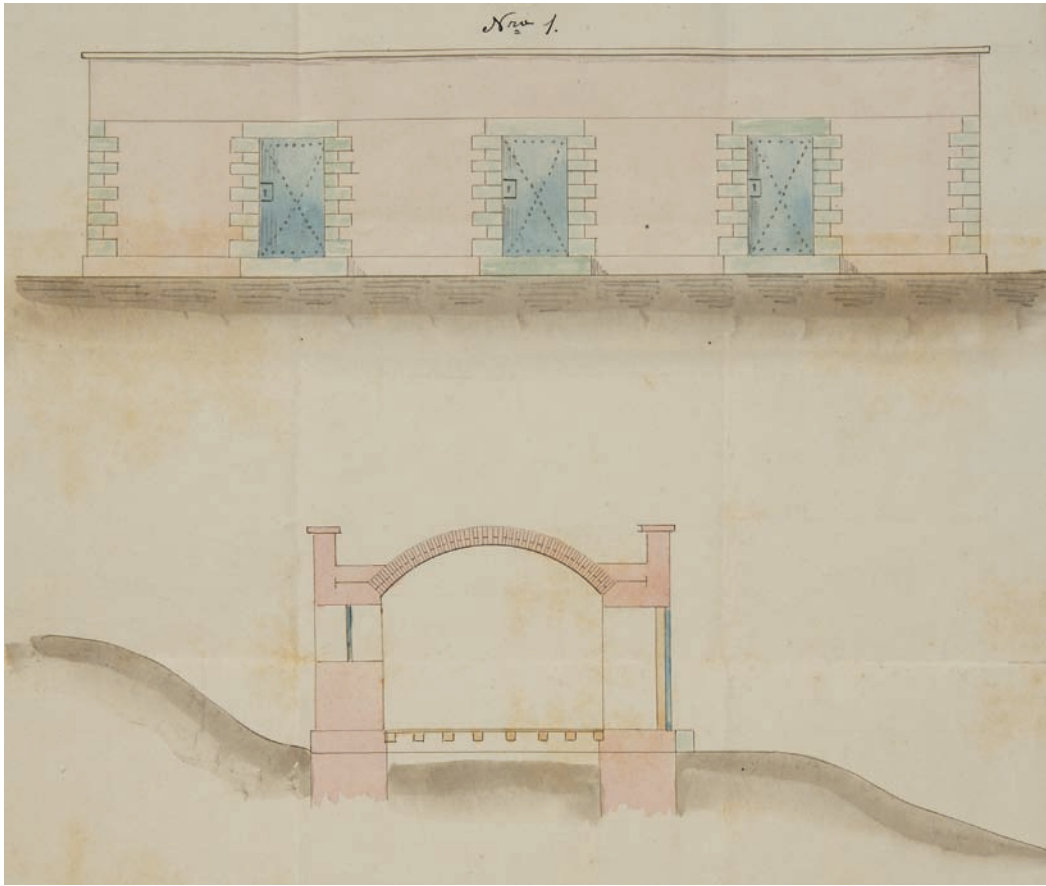
emr u irâde-i ma'âlî-ifade-i cenâb-ı Padişahî şeref-rîz-i sünûh ve sudûr buyurulur ise hükm-i celîli infaz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı.

Fî gurre-i Receb sene [1]287 / [27 Eylül 1870]

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri'yle evrak-ı ma'rûza manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i Tâcdârî buyurulmuş ve zikrolunan mahzenin ber-müceb-i is-tîzân inşası için mahalline me'zûniyet ve nezâret-i müşârunileyhâya dahi malumât i'tâsı şeref-sudûr ve sünûh buyurulan emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülkdârî muktezâ-yı münîfinden olarak evrak-ı merkûme yine savb-ı sâmi-i hidivilerine iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 2 Receb sene [1]287 / [28 Eylül 1870]

Prizren Hükümet Konağı arşiv deposunun planı
Skica e depos së arkivit të ndërtesës qeveritare në Prizren

تاریخ	مرد	باید معادله	مسود	نوع مسود
۱۱ محرم ۱۲۹۶	۴۱	۴۶	۴۱	مضبطه

دائرة
نافه
۵
۱۵۹

برخی دفعه اولی در برزیه ولایتی مرکز آنه اجتماع ایله مجلس عمیده جریانه ایله مساکرات حادی تنظیم
اولیای شورای دولت حواله بوردیه مضبطه لرده ان قطعه سی نامه دانه شده وایت و مطهر اولی
درت قطعه سلك خلاصه مالدی خسته قهری وسطنده و قلم خارجنده کاتنه ارنا و بارلی نام علم
برجونه عرب و حیوانات جمع ایله حاصل اولانه سیرتیه و فر فرقا و ادرسی رتبه و بطا قلم
کیردن بوند حادث اولانه تقضات حیوانت هوای اخلاک ائیکه اولیغنه و سقوط
نم محل ایله بازار اقامتسه و ها الوریج بوللیغنه و کراولنه بازار بوردی نقل ایله سیرتیه نام علم
دیوار ایچنه الرنه تعمیر هئینه قوندری و اودرته ایچنه تقضات قلم حاکم هم حفظ صحت
قلم مذکور حسن و همده هئینه برزیه قلم عمود حاصل اولی اولی صفت کی شوتورن تخمینا
قلم بیک غورس مضطبه سید کلم کلم غدا لکشف اکلا سیدیه ایچاری دانه ضغنه عاز اولی
بلیغ مذکور حاصلات بلدی دانه و واکوب سیدی کمارنه جریانه ایله سلاطین طریقه
و کمره مضطبه اولی و ادرار مذکور اودرته کوریم قضیه دانه اشغ بولنه محدا هلیس قلم
صالحه سلاطین نقل و تزیین ایچون قضیه حقیق جمع و استفاد ائیکه اولی حاکم مذکور
ایچنه واکوب کوریم ارمیده بیون برزیه بوللیغنه کوریمیه برزیه اولی قرا و قضات
اهلیس استواسطه نفیضه مجتبه ایچیک فوائده کیم دانه محولم اولیغنه و اچا اوقه کشف کور
بوندت قریب سی غایت الله یله غورس طریقه محتاج بوللیغنه با حاکم اولی بارم و سلاطین
مرفیضه اچا ایچنه ابتداء اولی اودرته بلیغ مذکور و برزیه ساجعلک حادی اولیغنه
نسبت ایچ قلم سده هر نوع کراسته قیامتک عالی اوس قضیه مذکور کراسته قطعه و سلاطین
و قلم ایچ عتد ببرد ذی بلیغ ایتدی نوغوره نام بلقاء کیم جل بول اودرته جریانه

BAŞKANLIK
OSMANLI ARŞIVI

KOSOVA VİLAYETİ'NDE İMAR FAALİYETLERİ

Niş Kasabası'ndaki Arnautpazarı adlı mahalde kurulan ve çöpler sebebiyle halk sağlığını tehdit eden pazarın daha müsait olan Leskofçakapısı'na taşınması / Selanik'ten denize dökülen Vardar Nehri'nin Üsküp ile Köprülü arasında bulunan büyük taş sebebiyle Köprülü Kazası'ndan yukarıda kalan yerlerin nehir üzerinde çalışan nakliye vasıtalarından mahrum olduklarından bu taşın kındırılması / İpek Kazası'nda kereste kesimine mahsus bulunan Strafnogora adlı ormana gidilecek yol üzerindeki büyük kayanın kereste nakline engel olmasından ötürü kındırılması/ Selanik Vilayeti sınırına kadar tamamlanmış olan Üsküp Sancağı üzerinden Selanik'e giden büyük yolun Selanik-Ustorumca arasında kalan kısmının ikmal edilmesiyle 1 milyon metre mesafeye yakın yol tesviye ve tanzim olunarak vilayet dahilinde hemen hemen gayrı muntazam yol kalmayacağı / Üsküp Sancağı'nın arazisi pamuk ve kök boya ziraatına elverişli olduğundan, Ticaret Nezareti'nce cins pamuk ve kök boya tohumu gönderilmesinin uygun olacağı

AKTIVITETET NDËRTIMORE NË VILAJETIN E KOSOVËS

Në mënyrë që të mos shkaktohet ndonjë rrezik për shëndetin e qytetarëve nga mbeturinat e tregut, i cili ishte ndërtuar në vendbanimin e ashtuquajtur Arnaut Pazar në qytetin e Nishit, tregu duhet të kalohet në vendin e quajtur Leskofçakapës. Në lumin Vardar në mes të Shkupit dhe Qyprilisë, i cili derdhet në detin e Selanikut ndalohej thyerja e gurit të madh, për vendbanimet e epërme në Kazanë e Qyprilisë. Thyerja e një shkëmbi të madh që shkaktonte shumë pengesa për zdrukthëtarë në rrugën e Stafnogorës, që është e vetmja rrugë për bartjen e lëndës së parë në Kazanë e Pejës. Deri në kufirin e Vilajetit të Selanikut është kryer rruga e madhe që shkon mbi Sanxhakun e Shkupit për Selanik. Për përfundimin e pjesës së rrugës që shkon për Selanik – Strumicë ka afër një milion metra rrugë. Pagesa ose investimi për rregullimin e rrugëve bëhet me qëllim që të mos mbetet asnjë rrugë pa u rregulluar. Toka e Sanxhakut të Shkupit është shumë pjellore dhe është e përshtatshme për mbjelljen e pambukut dhe rrëzë ngjyruese (rubia tinctorum), prandaj duhet që fara të silltet nga Ministria e Tregtisë
(17 Janar 1871)

Daire-i Nâfia

Numara

451

Mazbata

Birinci defa olarak Prizren Vilâyeti merkezinde ictimâ eden meclisi umumîde cereyân eden müzâkerâtı hâvî tanzim ve takdim olunup Şûrâ-yı Devlet'e havale buyurulan mazbatalardan altı kıt'ası Nâfia Dairesi'nde kırâet ve mütâlâa olundu. Dört kıt'asının hulâsa-i meâlleri Niş Kasabası vasatında ve kale haricinde kâin Arnautpazarı nâm mahalle birçok araba ve hayvanât tecemmu' ile hâsıl olan süpüründü ve müzahrafâtıdan orası mezbele ve bataklık hâline girerek bundan hâdis olan ta'affünât havayı tağyîr ve ihlâl etmekde olduğundan ve Leskofçakapısı nâm mahal ise pazar ikâmesine daha elverişli bulunduğundan zikrolunan pazar beriye nakil ile şimdiki

mahalli bi'ttathîr duvar içine alınarak bağçe hey'etine konulduğu ve ortasına ebniye-i mukteziye inşa kılındığı hâlde hem hıfz-ı sıhhat kaziyye-i mültezemesi ve hem de Niş'de bir nüzhetgâh-ı ummî hâsıl olmuş olacağı gibi şu tasavvurun tahminen kırk bin kuruş sarfıyla meydana geleceği inde'l-keşf anlaşıldığından icârı daire sandığına aid olmak üzere meblağ-ı mezkûrun hâsılâtı belediyeden sarfı ve Üsküb şehri kenarından cereyân ile Selanik civarında denize munsab olan Vardar Nehri üzerinden Köprülü Kazası ve ondan aşağı bulunan mahaller ahalisi zahirelerini sallarla Selanik'e nakil ve tenzîl ederek hayliden hayli temettu' ve istifade etmekde oldukları hâlde nehri mezkûr içinde ve Üsküb'le Köprülü arasında büyük bir taş bulunduğundan Köprülü'den beride olan kurâ ve kasabât ahalisi işbu vasıta-i nakliyenin bahş eylediği fevâid-i külliyyeden mahrûm olduklarına ve icra olunan keşfine göre bu taşın kırdırılması nihayet on bin kuruş sarfına muhtac bulunduğuna binâen hulûl-i evvel-baharda vilâyet başmühendisi ma'rîfetiyle icra-yı icabına ibtidâr olunmak üzere meblağ-ı mezkûrun ... ve Prizren Sancağı'nın hâvî olduğu sair kazalara nisbetle İpek Kazası'nda her nev' kereste fiyatının gâlî olması kaza-i mezkûrda kereste kat'ına mahsus olan ve kasabaya iki saat bu'd-ı mesafesi bulunan Strafnogora nâm balkana gidilecek yol üzerinde cesîmce bir taş bulunup tarîk-ı mezkûr engin bir mahalle müsâdif olmasıyla cevâ-nib-i erba'asındaki cebelden cereyân eden sel suları orada birikerek mürûr u ubûra ve hususıyla kereste nakline mâni olmasından neş'et eylediği ve keşfine nazaran bu taşın kırdırılması hayli amele istihdamıyla ve lâ-ekal yüz elli kıyye barut istihlâkiyle birçok demir âlâtı tedarikine mütevakkıf idüğü anlaşıp istihdamına lüzum görünen lağımcı yevmiyesiyle muktezî barut ve edevât esmânî olmak üzere cânib-i devletden beş bin kuruş i'tâ olunduğu hâlde mezkûr taşın imhâsına en ziyadete müstefîd olacak kasaba ve karyeler ahalisi malen ve bedenlen bezli tâb ü tüvân edeceklerinden evvel-baharda icabına bakılmak üzere zikrolunan beş bin kuruşun mahalleri mal sandıklarından ifası ve Üsküb Sancağı üzerinden Selanik'e giden büyük cadde Selanik Vilâyeti hududuna kadar tesviye ve ikmâl olunmuş ise de ilerisi yapılmadıkça bundan tamamıyla istifade olunamayacağı bedîhî bulunduğundan işbu cadde ile irtibât etmek üzere Selanik hududundan öteye olan Usturmca yolunun dahi sür'atı tanzim ve ikmâlî zımınında vilâyeti müşârunileyhâya icra-yı tebligât olunması istifân ve beyânından ibaret olup iki kıt'asında dahi bu sene dahil-i vilâyetde bir milyon metre mesafeye yakın turuk tesviye ve tanzim olunarak sene-i âtiyede yapılacak yollar bi'n-nisbe az kaldığından ve onların da evvel-baharda tesviyesine mübâşeret olunarak ikmâl kılındığı hâlde artık dahil-i daire-i vilâyetde gayr-ı muntazam yol kalmayacağından hulûl-i mevsim-i amelîyâtta işe şürû' olunmak üzere ber-mûceb-i cedvel nizâmen cânib-i ahaliden olunacak îânenen başka üç yük yirmi bin kuruşun emvâl-i vilâyetden sarfı ve Üsküb Sancağı'nın arazisi her dürlü mevrû'âta ve hususıyla bilâd-ı bâridede husûle gelen pamuk ile kök boya ziraatine müsaid idüğünden matlûb vechile mahsul alındığı görülür ise ta'mim edilmek üzere şimdilik o cins pamuk ve kök boya tohumlarından yüz kıyye tohumun irsâli lâzım geleceği gösterilmiştir.

İcabâtı lede'l-mülâhaza Niş Kasabası'nın vasatı Arnavudpazarı'nın merkez-i ictimâ olmasından dolayı dâimen mezbele hâlinde bulunduğu ve bundan hâsıl olan ta'affûnât havayı tağyîr eylediği tafsîlâtı mesrûdeden anlaşılmış olup vâkı'a hıfz-ı sıhhat kaziyyesi her şeyden akdem olmasıyla bunu ihlâle sebebiyet verecek hâlâtın ortadan kaldırılması derece-i elzemiyetde olması ve mahallî mezkûrun tanzimi için lüzumu olan akçeyi sarfa kasaba-i mezkûre daire-i beledi-

Vardar Nehri üzerinde Tahta Köprü, Üsküp

Ura prej druri mbi lumin Vardar, Shkup

(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/20a)

da Vardar Nehri'nin ve Üsküb'le Köprülü arasındaki mevkiinde ve Strafnogora nâm balkana gidilecek yol üzerinde bulunan taşların mevcudu kereste ve eşya nakliyâtını pek ziyade tas'ib etmekte olduğu cihetle bunların imhâ ve izâlesi elzem olarak bunun için istenilen on beş bin kuruş masraf ise bu yolda husûle gelecek fevâide nisbetle cüz'iyât kabîlinden olduğundan meblağ-ı mezkûrun ve mahalleri mal sandıklarından ifası münasib olup şu kadar ki zikrolunan balkan yolu üzerinde bulunan taşın imhâsı için bundan müstefid olacak ahalinin usul ve kaidesiz bir yolda kullanılması caiz olamayacağından ahali-i merkûmenin *Turuk Nizamnâmesi*'ne tevfikân istihdamı hususlarının ve Üsküb Sancağı üzerinden Selanik'e giden cadde ile irtibât etmek üzere Selanik hududundan öteye olan Usturumca yolunun sür'atı tesviyesi zımında Selanik Vilâyeti'ne icra-yı vesâyâ ile keyfiyetin ve dahili vilâyetde tesviyesine lüzum görünen yollara dair olan mazbata-i Nâfia ve pamuk ve kök boya talebine mütedâir mazbata dahi Ticaret Nezâret-i Celîlele-riyle derdest-i muhabere olduğundan alınacak cevablar üzerine icabâtı icra ve tebliğ olunacağını vilâyet-i müşârunileyhâya iş'ârı ve hususâtı mezkûrenin netâyici-hâsılasının yegân yegân bi'l-etrafl bildirilmesi fıkrasının dahi ilâvesi ve hazinece ifa-yı muktezâsının Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne havalesi tezekkür ve tensîb kılındı ise de icra-yı iktizâsı bâbında.

24 Şewal [12]87 / [17 Ocak 1871]

عظمیٰ
 ملک فقہ سید جلیل سنی استغای اورینہ سولی دولت مالک دارو سندہ بالنظم لقا عرصہ و تقدیم قلمناہ مضطرب مالکینہ مستانہ اولینین و جملہ قوصہ ولایتی داخلہ و بیع
 رشتہ قصبہ سنی و اردات خیزدہ حصہ محکم سالی حالک محسوباً قریہ ملک اتی قریہ غریبہ قتالات اقبالیہ احکام اولیوب مذکور حملات محتاج تعمیر اولوہ صوبہ لایم قیہ
 و طوانہ و مرر و کمر و سار جہلیک کف باجرہ اوہ ملک سکریورہ بنیہ برقیہ و جہود کلچیک اکلندین بانیہ بلع زبورک ولایت مذکورہ مؤزیہ راضی
 بلیمانہ تعمیر تزیینہ محسوب اولیوبہ اورہ اموال محکومہ قصبہ سید مذکور حملات اجرائی تعمیر استنادہ اولیوبہ و خیرہ جلیہ و اردات کتور سیکرت حال خرابیہ
 اقبالیہ جائز اولیوبہ صبیکی بریک سیدیدہ تعمیر باقلمن الیہ المردود مبالغ کلمہ صدفی موجب اولیوبہ و اجلا اولیوبہ کشف اصول و قاعہ سہ مؤلفہ کوزکندہ
 خیزدہ ایفای مقضا سنی فقہ سار الیابہ حوالہ سن نگاہ اولیوبہ و ذکر اولیوبہ کشف و قری و حق مطبوعہ تقدیم قلمناہ اولیوبہ اقبالیہ سنی اجلاس اولیوبہ خیزدہ
 اربو زمانہ اصلا خزانہ صفت ملک لاری رفصارد اولیوبہ حکم جلیلک اجلاسہ ابتداء ایریل جمیع بانیہ نگاہ شادی رفیم اولیوبہ اقبالیہ؟ سنی عاری

معروض اولیوبہ
 تظہر عا
 سندہ و ترصد
 مذکورہ معلوم

47/2586

PRİŞTINE'DEKİ ÇİFTEHAMAM'IN TAMİRİ

Prishtine Kasabası'nda hazineye ait Çiftehamam'ın harap olan kısımlarının masrafı vilayet bütçesinden karşılanmak üzere tamir ettirilmesi

MEREMETİMİ İ ÇİFTEHAMAMIT NË PRISHTINË

Mbulimi i shpenzimeve për meremetimin e Çiftehamamit në Prishtinë nga buxheti i vilajetit. Ky hamam është pronë shoqërore, por është i dëmtuar (8 Gusht 1879)

Atûfetli efendim hazretleri

Maliye Nezâret-i Celîlesi'nin iş'ârı üzerine Şûrâ-yı Devlet Maliye Dairesi'nden bi't-tanzim lefen arz u takdim kılınan mazbata meâlinden müstebân olduğu vechile Kosova Vilâyeti dahilinde vâki Prishtine Kasabası'nda vâridâtı hazineden Çiftehamam sâl-i hâle mahsûben kırk bin altı yüz kuruş metâlik akçe ile ihale olunup mezkûr hamamın muhtac-ı tamir olan su yolları ile kubbe ve tavan ve mermer döşeme ve sair cihetlerinin keşfi bi'l-icra on bin sekiz yüz yetmiş bir kuruş masrafla vücuda geleceği anlaşıldığı beyânıyla meblağ-ı mezbûrun vilâyet-i mezkûre muvâzenesine dahil bulunan tamirât tertibinden mahsub olunmak üzere emvâl-i mahalliyeden tesviyesi ile mezkûr hamamın icra-yı tamiri istîzân olunmuş ve Hazine-i Celîle'ye vâridât getirir şeylerin hâl-i harâbide bırakılması caiz olamayacağı gibi bunun şimdiden tamirine bakılmaz ise ileride meblâğ-ı külliye sarfını mûcib olacağından ve icra olunan keşfi usul ve kaidesine muvâfık görüldüğünden hazinece ifa-yı muktezâsının nezâret-i müşârunileyhâya havalesi tezekkür edilmiş ve zikrolunan keşif defteri dahi matviyyen takdim kılınmış olmakla iktizâsının icrası emrinde her ne vec-hile emr u fermân-ı isabet-nişan-ı hazret-i Mülkdârî şeref-sâdır olur ise hükmi celîlinin icrasına ibtidâr edileceği beyânıyla tezkere-i senâverî terkîm olundu, efendim.

Fî 17 Ş sene [12]96 / [6 Ağustos 1879]

[Sadrazam]
Arifi

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i Vekâlet-penâhîleri'yle melfûf mazbata ve keşif defteri manzûr-ı âlî-i hazret-i Padişahî buyurulmuş ve sureti ma'rûzanın ber-mûceb-i istîzân icra-yı iktizâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî mantûk-ı münîfinden olup mazbata-i mezkûre melfûfuyla beraber savb-ı sâmi-i hidivîlerine icade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 19 Ş sene [12]96 / [8 Ağustos 1879]

[Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî]
Ali Fuad

[illegible]

MITROVIÇE KAZASI'NA HÜKÜMET KONAĞI YAPIMI

Halkın yardımlarıyla inşasına başlanılan Mitroviçe Kazası Hükümet Konağı'nın tamamlanması için gerekli paranın ne şekilde ve bütçenin hangi tertibinden karşılanacağı hususunda Kosova Vilayeti İdare Meclisi'nin Şura-yı Devlet'e arzı

NDËRTIMI I NDËRTESES ADMIMISTRATIVE NË MITROVICË

Qeveria e Vilajetit të Kosovës ia ka parashtuar Organit të Lartë kërkesën për sasinë e të hollave që janë të nevojshme, si dhe prej cilës pjesë të buxhetit do të shfrytëzohen ato, për përfundimin e ndërtimit të ndërtësës së shtetit në Kazanë e Mitrovicës, e cila ka filluar me ndihmën e popullit
(29 Mars 1885)

Meclis-i İdare-i Vilâyet-i Kosova

467

Şûrâ-yı Devlet Riyâset-i Celîlesi'ne

Mitroviçe Kazası'nda Hükümet Konağı bulunmamasından nâşi cânib-i ahaliden edilen iâne ile inşasına mübâşeret olunan konağın ikmâl-i nevâkısı için lüzum görünen kırk iki bin altı yüz beş kuruşun hazineden tesviyesi isfîzânına dair mukaddemâ makamı vilâyetden Dahiliye Nezâreti Celîlesi'ne irsâl ve takdim kılınan arıza üzerine Dahiliye Dairesi ifadesiyle ve 15 Haziran sene [12]98 tarih ve üç yüz numarasıyla şeref-tasfîr ve tesyîr buyurulan tahrîrâtı aliyye-i riyâset-penâhîlerinde cânib-i ahaliden vuku bulacak îânâtın mekteb ve hastahâne gibi şeylere sarf edilmesi muktezâ-yı emr u fermân-ı hazret-i Padişahî'den idüğüne mebnî bu yoldaki iânenin ol suretle sarfıyla mezkûr konağın keşif ve münâkasası icra kılınarak mukaddemâ masârîfını mübeyyin defterinin ve resm-i musattahın bâ-mazbata takdimi ve bunun için muvâzene dahilinde karşılık olup olmadığının arz ve iş'ârı emr u irâde buyurulmuş ise de buralarda böyle cesîmce inşâatın münâkasâta girişecek müteahhid ve mimar bulunmadığına ve maa-hâzâ irâde-i aliyye-i fahîmânelerinin şeref-zuhurundan evvel îânâtı mezkûre ile mezkûr konağın bina ve inşasına bed' ve mübâşeret edildiğine ve ahîren nezâreti müşârunileyhâdan sureti umumiyede şeref-tevârüd eden 14 Ağustos sene [12]99 tarih ve elli dört numaralı tahrîrâtı aliyyede bu makûle inşâat için iâneye halkın icbâr edilmesi caiz olamayıp yoksa bi'r-rıza ashâb-ı servet ve iktidar taraflarından hidmeti müftehare olmak üzere vuku bulacak îânelerin kabulünde be's görülemediği emir ve ihtar buyurulmuş ve sâlifü'l-arz Mitroviçe Hükümet Konağı nâmına olunan iâne dahi o kabîlden olup kabulü tabîi bulunmuş ve fakat mahallinden celb edilen ve leffen takdim kılınan keşfi sâni defterinin mütâlaasından rehîn-i ilm-i sâmi-i riyâset-penâhîleri buyurulacağı vechile masârîfı inşaîyenin bâliğ olduğu yüz sekiz bin dokuz yüz on bir kuruş dokuz paradan beş bin yüz yetmiş beş kuruşun doksan sekiz senesinde Vali-i esbak saadetli Ahmed Hıfzı Paşa hazretleri zamanında mahalline verilen me'zûniyet üzerine mal sandığından ve yirmi bin kuruşun dahi ta'vîz suretiyle mahallî belediye vâridâtından sarf olunmuş ve üç bin yüz elli bir kuruşdan esna-yı inşâatda mübâya'a edilen bazı malzeme bahâsı olarak tüccar ve esnafa deyn kalmadığı cânib-i hazineden yirmi sekiz

bin üç yüz yirmi altı kuruşun sarfı lâzım gelmiş ve konağın vilâyet mühendisine tersîm etdirilen resmi manzûr-ı âlî-i âsafâneleri buyurulmak üzere bir teneke derûnunda olarak postaya tevdi'at ırsâl ve takdim kılınmış olduğundan mal sandığından verilen mezkûr beş bin yüz yetmiş beş kuruşun doksan sekiz senesi inşaat karşılığından mahsûbunun icrası ve kusûr yirmi üç bin yüz elli bir kuruşun dahi belediye sandığına konulmak ve ashâb-ı matlûba verilmek üzere ya doksan dokuz senesi veyahud sâli hâl bûdcesine dahil bulunan inşaat masârıfı tertibinden tesviyesi emrinin tebliği hususuna müsaade-i aliyye-i fahîmâneleri sezâvâr buyurulmak bâbında emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî Rebiülevvel sene [1]302 ve fî Kânûn-ı Sâni sene [1]300 / [13 Ocak-13 Şubat 1885]

(Kosova Vilâyeti İdare Meclisi azâlarının mühürleri)

***

Nezâret-i Celîle-i Dahiliye
Muhasebe Kalemi
Vilâyât Şubesi
Aded 3101

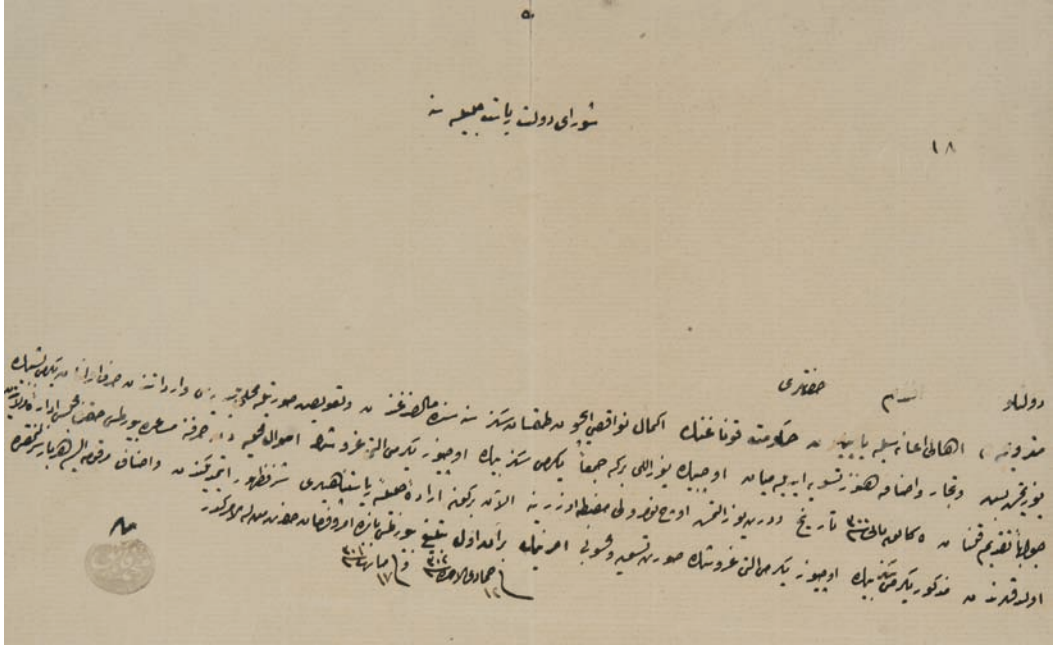
Şûrâ-yı Devlet Dahiliye Dairesi'nden tevdi'at buyurulan melfûf evrakda muharrer husus hakkında neticeten vürûd eden Kosova Vilâyeti Meclisi İdaresi'nin dört yüz altmış yedi numaralı mazbatasıyla matvî defterin hulâsai muhteviyâtı Mitroviçe Kazası'nda ebniye-i emîriyeden hükûmet konağı olmamasından nâşi mukaddemâ tehyi'e edilen arsaya cânib-i ahaliden vuku bulan iâne ile inşasına mübâşeret olunan konağın masârıfı mecmû'ası yüz sekiz bin dokuz yüz on bir kuruş bâlîğ olarak gayr ez-iâne kûsûr kalan yirmi sekiz bin üç yüz yirmi altı kuruşdan beş bin yüz yetmiş beş kuruş doksan sekiz senesi içinde mal sandığından ve yirmi bin kuruş daire-i belediye vâridâtından verilerek kûsûr üç bin yüz elli bir kuruşu da tüccar ve esnafa deyn kaldığından bahisle mebâlîğ-i merkûmeden mal sandığından verilen beş bin kusûr kuruşun sene-i merkûme ve kûsûr yirmi üç bin yüz elli bir kuruşun dahi doksan dokuz veya üç yüz seneleri tertibâtından mahsûbu istifânından ibaret bulunmuştur. Vilâyet-i mezkûrenin taht-ı irâde-i seniyyede olup esas itti-hâz edilen doksan altı senesi muvâzenesine inşaat tertibi nâmıyla akçe mevzû' olmadığı gibi doksan yedi ve doksan sekiz seneleri muvâzenelerinin dahi mer'iyet-i ahkâmına irâde-i seniyye şeref-sünûh etmediği ve eğerçi mezkûr yirmi sekiz bin kûsûr kuruş doksan sekiz senesine aid ise de muvâzenesinde karşılığı olmamakdan nâşi mahall-i mahsûbu olmaması cihetle şu iki kalem akçenin mal sandığından tesviyesi kabul buyurulduğu hâlde sâli mezkûr muvâzenesi açığına ve zuhurât tertibine ilâveten tesviye ve mahsûbu muamelesinden başka çare yok ise de icra-yı icabı her hâlde Şûrâ-yı Devletçe muhtac-ı tedkik ve tezekkürdür. Emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 24 Ca. sene [1]302 ve fî 27 Şubat sene 1300 / [11 Mart 1885]

(Mühür)

**

Şûrâ-yı Devlet Riyâset-i Celîlesi'ne

Devletli efendim hazretleri

Mitroviçe'de ahali îânesiyle yapılan hükûmet konağının ikmâl-i nevâkısı için doksan sekiz sene içinde mal sandığından ve ta'vîz suretiyle mahallî belediyesi vâridâtından sarf olunan yirmi beş bin yüz yetmiş beş ve tüccar ve esnafa henüz tesviye edilemeyen üç bin yüz elli bir ki cem'an yirmi sekiz bin üç yüz yirmi altı kuruşun emvâl-i mahalliyeden sarfına müsaade buyurulması hakkında Meclisi İdare-i Vilâyet'den cevaben takdim kılınan 5 Kânûn-ı Sâni sene [1]300 tarih ve dört yüz altmış üç numaralı mazbata üzerine el-ân bir gûne irâde-i celîle-i riyâset-penâhîleri şeref-zuhur etmediğinden ve esnafı merkûme ise her bâr sızlanmakda olduklarından mezkûr yirmi sekiz bin üç yüz yirmi altı kuruşun sureti tesviye ve mahsûbu emrinin bir an evvel tebliğ buyurulması bâbında emr u fermân hazreti men lehü'l-emrindir.

Fî 12 Cumâdelâhire sene [1]302 ve fî 17 Mart sene [1]301 / [29 Mart 1885]

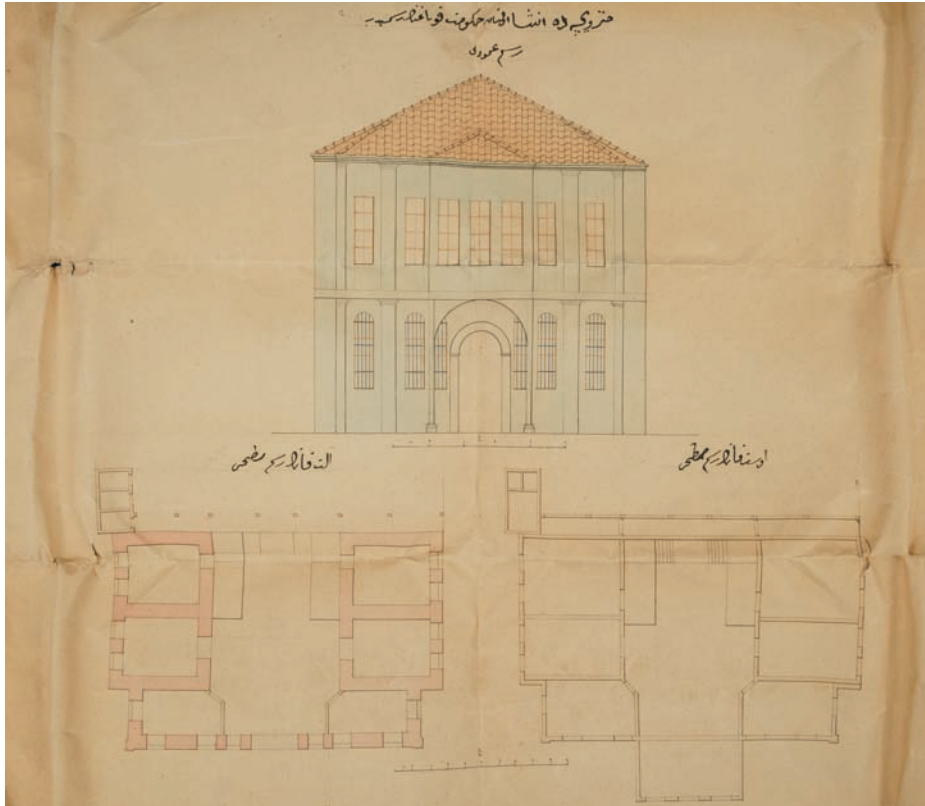
Mehmed Faik

Mitroviçe'den genel görünüm
Ura prej druri mbi lumin Vardar, Shkup
 (İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 779-24/2)

Mitroviçe Hükümet Konağı planı
Skica ie ndërtesës Qeveritare në Mitrovicë

دارالاحیاء
آملی در کتب و محافل

[illegible][illegible]

i. FD 110/6607

İPEK HÜKÜMET KONAĞI'NIN YENİDEN YAPILMASI

Harap olan İpek Sancağı Hükümet Konağı'nın yıkılıp arsasının bitişiğindeki askerî kışlaya dahil edilmesi ve kasabanın uygun bir yerinde yeniden bir hükümet konağı yapılması

RİNDERTİMİ İ NDERTESËS ADMINISTRATIVE NË PEJË

Rrënimi i ndërtesës ekzistuese e cila ishte shkatërruar dhe bashkimi i truallit me truallin e kazermës që gjendet pranë ndërtesës në fjalë, si dhe ndërtimi i një ndërtese të re në një vend të përshtatshëm të qytetit
(15 Tetor 1891)

Bâb-ı Âlî

Daire-i Sadâret

Âmedî-i Divan-ı Hümâyûn

Devletli efendim hazretleri

İpek Sancağı Hükümet Konağı dar ve harâb olmasına mebnî hedm ile arsası ittisâlindeki askerî kışlasına ilhâk olunmak üzere ciheti askeriye terki ve kasabanın münasib bir mahallinde müceddeden bir bâb hükümet konağı inşası zımında sarfı lâzım gelen yüz altmış bin kuruşun livâ-i mezkûrun üç yüz dört ve beş ve altı seneleri emvâl-i umumiyesi bakâyâsından tahsil olunmak üzere tesviyesi Kosova Vilâyeti'nden iş'âr olunmuş ve İpek hususiyeti mevkiiyesi cihetiyle inşaatın bir an evvel vücûda getirilmesi lâzımeden bulunmuş olduğundan meblağı mezkûrun bermûceb-i iş'âr sinîn-i merkûme emvâl-i umumiyesi bakâyâsından tahsil olunmak şartıyla sarfına me'zûniyet it'âsı ve keşif defterinin tanzim ve irsâli hususunun mahalline tebliğinin Dahiliye Nezâreti Celîlesi'ne havalesi tezekkür kılındığına dair Şûrâ-yı Devlet Dahiliye Dairesi'nin mazbatasını leffen arz u takdim kılınmış olmakla ol bâbda her ne vechile emr u fermân-ı hümâyûn-ı hazreti Padişahî şeref-müte'allik buyurulur ise mantûk-ı münîfi infaz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 10 Rebîülevvel sene [1]309 - Fî 2 Teşrîn-i Evvel sene [1]307 / [14 Ekim 1891]

Sadrazam

Cevad

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûfuyla manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazreti veliyyü'l-emrindir.

Fî 11 Rebîülevvel sene [1]309 - Fî 3 Teşrîn-i Evvel sene [1]307 / [15 Ekim 1891]

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Süreyya

238 OSMANLI ARŞİV BELGELERİNDE KOSOVA VİLAYETİ

KOSOVA'DA YENİ NAHIYE MERKEZLERİNE HÜKÜMET KONAĞI İNŞASI

Kosova'da yeni teşkil edilecek olan nahiye merkezlerine hükümet konakları inşa edilmesi

NDËRTIMI I NDËRTESAVE SHTETËRORE NË QENDRAT E NAHIJEVE TË REJA NË KOSOVË

Të bëhet ndërtimi i ndërtësive në ato vende që janë themeluar nahije të reja
(15 Dhjetor 1897)

Tesrî-i Muamelât Komisyonu'nun

Tezkire ve Tahrirât Müsveddâtına Mahsus Varakadır

Kosova Vilâyeti Behiyyesi'ne

Müceddeden teşkil olunacak nevâhî merkezlerinde inşa edilecek hükümet konaklarının mäsârıf-ı inşaiyesi mikdarının beyânı ile resim ve keşif defterinin gönderildiğini mutazammın vârid olan 20 Teşrîn-i Sânî sene [1]313 tarihli ve 528 numaralı tahrirât-ı behiyyeleri Tesrî-i Muamelât ve Islâhât Komisyonu'nda lede'l-mütâlâa nevâhî merâkizinde birer hükümet dairesinin az bir masrafla ve hazineye bâr edilmeksizin hamiyet-mendân ahali taraflarından iâne veya suver-i sair-i münasibe ile tedariki zımnında teşrifât-ı lâzime icrası umum sırasında ve 30 Haziran sene [1]313 tarihinde vilâyeti behiyyelerine de tebliğ edildiğinden bu yolda teşvikât icra kılınmış ise ne netice hâsıl olduğunun evvel emirde lüzum-ı isfîzâhı ifade kılınmıştır. Ol bâbda.

20 Receb sene [1]315 - 3 Kânûn-ı Ewel sene [1]313 / [15 Aralık 1897]

Nahiyelerde yeni yapılacak hükümet konaklarının örnek resmidir

Skica paraprake e ndërtësive qeveritare që do të ndërttoheshin nëpër nahije

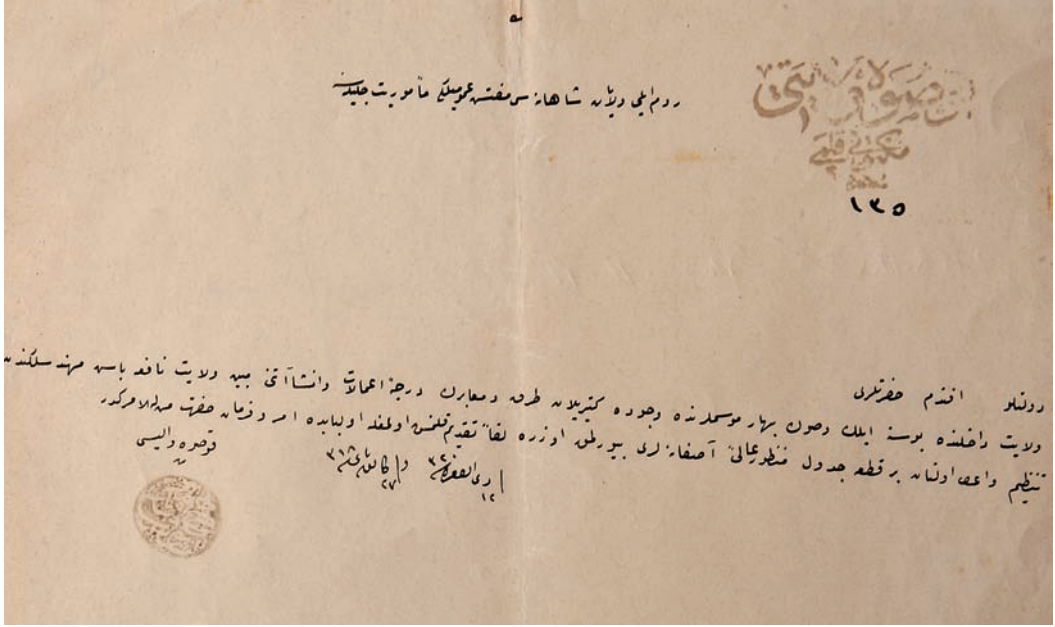

1902 SENESİNDE KOSOVA VİLAYETİ'NDEKİ İMAR FAALİYETLERİ

Kosova Vilayeti'nde 1902 senesi ilk ve sonbahar mevsimlerinde yapılan yol ve köprü inşaat ve tamiratını gösterir cetvel

AKTIVITETET NDËRTIMORE NË VILAJETIN E KOSOVËS NË VITIN 1902

Tabela treguese për rregullimin e rrugëve si dhe ndërtimin e renovimin e disa urave në Vilajetin e Kosovës në pranverën dhe vjeshtën e vitit 1902
(9 Shkurt 1903)

Kosova Vilâyeti

Mektubî Kalemi

Aded

135

Rumeli Vilâyât-ı Şahanesi Müfettiş-i Umumîliği Memuriyet-i Celîlesi'ne

Devletli efendim hazretleri

Vilâyet dahilinde bu sene ilk ve sonbahar mevsimlerinde vücuda getirilen turuk ve ma'âbirin derece-i imalât ve inşaatını mübeyyin Vilâyet Nâfia Başmühendisliği'nden tanzim ve i'tâ olunan bir kıt'a cedvel manzûr-ı âlî-i âsafâneleri buyurulmak üzere leffen takdim kılınmış olmakla ol bâb-da emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 12 Zilkade sene [1]320 ve fî 27 Kânûn-ı Sânî sene [1]318 / [9 Şubat 1903]

Kosova Valisi

(İmza)

[illegible]

لا حول ولا قوة الا بالله

Kosova Vilâyeti Dahilinde İlkbahar ve Sonbahar Mevsimlerinde Vüchuda Getirilen İnşaat ve Tamirâtla Sarfıyât Mübeyyin Cedveldir

Esâmî-i Turuk	Vilâyet Dahilindeki Tarfın Tûlu	Şehr-i Mart Bidâyetine Kadar Yolun Hâli		İnşaatı									
		Şose	Tesviye	Şose	Tesviye	Köprüler	Mecmû’ Açıklık	Adeden	Terbi’ân	Kuru Tülen	İsnâd Duvarları	Harçlı Tülen	İrtifâ’-ı Vasafı
Merkez Sancağı													
Üsküb-Kalkandelen	42x188	42x188	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Üsküb-Köprülü	36	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Üsküb-Kumanova	36	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Köprülü-Pirlepe	32x690	27.500	18x160	6.233	7.916	—	—	—	—	236	—	—	2.20
İştib-Koçana	30	—	—	—	1.179	—	—	—	—	—	—	—	—
Köprülü-Hızıraklı-İştib	35	10	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
İştib-Kıvalak	29x100	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
İştib-Radovište	30	—	—	600	800	2	1	6.20	3	380	85	—	2.25
Koçana-Çarova	42	—	35	—	7.667	—	4	99	—	—	—	—	—
Kumanova-Palanka	61x90	48x378	—	1061	3.300	—	2	133	4	363	—	—	—
Kumanova-İstasyona	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kumanova-Kralova	45	35	—	656	1.170	4	2	32	—	—	—	—	—
Kralova-Sıraçin	17x440	7x120	9x700	656	3.050	—	1	10	—	—	179	—	2.84
Prizren Sancağı													
Kalkandelen-Gostivar	22x911	10x91	12x820	5.378	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Priştine Sancağı													
Priştine-Gilan	30	30	30	—	360	—	—	4.30	—	—	—	—	—
Ferizovik-Gilan	27	27	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gilan-Buyanofça	32x700	27x850	4x850	155	425	—	—	7	—	—	—	—	—
Priştine-Prepalas	30	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÛNU				14.839	25.827	6	10	291.50	7	743	500	—	—

Kosova Vilâyeti Dahilinde İlkbahar ve Sonbahar Mevsimlerinde Vücûda Getirilen İnşaat ve Tamirâtla Sarfiyâtı Mübeyyin Cedveldir

Esâmî-i Turuk	Tamirât										İnşaat ve Tamirâtla İhzarat		
	Şose	Tesviye-i Türrabiyye	Menfezler	Köprüler	Mecmû' Açıklık	Kasîsler		İsnâd Duvarları			Kum	Kırılmış Taş	Kırılmamış Taş
						Adeden	Terbi'an	Kuru Tülen	Harçlı Tülen	İrtifâ'-ı Vasafî			
Merkez Sancağı													
Üsküb-Kalkandelen	8.758	5.340	37	1	100	9	630	—	—	—	—	655	390
Üsküb-Köprülü	—	—	—	1	60.50	—	—	—	—	—	—	—	—
Üsküb-Kumanova	—	—	—	2	11	—	—	—	—	—	—	—	—
Köprülü-Pirlepe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	490	105
İştib-Koçana	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Köprülü-Hızırfağlı-İştib	—	100	3	1	22.80	—	70	—	—	—	—	—	—
İştib-Krivolak	520	530	—	1	5	1	50	—	95	3.50	—	16	—
İştib-Radovište	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	177	884	96
Koçana-Çarova	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kumanova-Palanka	—	—	—	—	—	—	—	—	156	1.53	4	102	1.355
Kumanova-İstasyona	1.520	3.040	1	1	7	—	—	—	—	—	100	50	200
Kumanova-Kralova	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
Kralova-Siraçin	—	—	—	1	6.50	—	—	—	—	—	—	463	334
Prizren Sancağı													
Kalkandelen-Gostivar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1224	284
Prishtine Sancağı													
Prishtine-Gilan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ferizovik-Gilan	22	60	1	3	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Gilan-Buyanofça	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prishtine-Prepalas	30	250	—	3	12	—	—	—	—	—	—	—	—
YEKÜNU	10.850	9.320	42	13	231.80	10	750	—	251	—	281	3.884	2.802

Kosova Vilâyeti Dahilinde İlkbahar ve Sonbahar Mevsimlerinde Vücûda Getirilen Sarfıyâtı İnşaat ve Tamirâtla Sarfıyâtı Mübeyyin Cedveldir

Esâmî-i Turuk	Ameliyâtın Sureti-İcrası	Sarfıyât		Mülahazât
		Nakden Kuruş	Amele-i Mükellefe Yevmiyesi	
Merkez Sancağı				
Üsküb-Kalkandelen	Şose amele-i mükellefe	17.473	45.030	Köprüler emaneten
Üsküb-Köprülü	Müteahhid ma'rifetiyle	10.659	—	Kaplan Köprüsü
Üsküb-Kumanova	Emaneten	2.000	—	Haraçına ve Bıçık Köprüleri
Köprülü-Pirlepe	Amele-i mükellefe	11.518,500	45.444	
İşitb-Koçana	Amele-i mükellefe	2.790,37	1370	
Köprülü-Hızıraklı-İşitb	Emaneten	877	—	
İşitb-Kırvolak	Şose amele-i mükellefe	4.822,25	2.068	
İşitb-Radovište	Şose amele-i mükellefe	3.643	2.652	
Koçana-Çarova	Amele-i mükellefe	71.815	7.888	Hızıraklı Karyesi Köprüsü'nden itibaren 25 kilometreden vâki olup Koçana yolunun ilisâk noktasıdır. Köprüleri emaneten.
Kumanova-Palanka	Amele-i mükellefe	47.847	16.763	Sanya ve Kamniçe köprüleri müteahhid ma'rifetiyle yapılmış, nevakısı derdest-i ikmâl bulunmuştur.
Kumanova-İstasyona	Amele-i mükellefe	3.690	10.248	
Kumanova-Kralova	Tesviye-i amele-i mükellefe	8.469	8.348	Makrenel Köprüsü'nün kabulü icra edilmiş ve Çiftehanelar Köprüsü'nün ayakları yapılmıştır.
Kratova-Sıraçin	Tesviye-i amele-i mükellefe	22.078	26.451	İmalâtı sinâiyye, emaneten
Prizren Sancağı				Köprüler, emaneten
Kalkandelen-Gostivar	Amele-i mükellefe	4.129	10.756	
Prishtine Sancağı				
Prishtine-Gilan	—	—	250	
Ferizovik-Gilan	—	—	200	
Gilan-Buyanofça	—	—	365	
Prishtine-Prepalas	—	—	180	
YEKÜNU	—	211.821.12	178.013	Nakden sarfıyât miyânında âlât ve edevât esmâni dahildir.

Fî Kânûn-ı Sâni sene [1]318 / [18 Ocak 1903]

Priştine Tren İstasyonu
Stacioni i trenit në Prishtinë
 (İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/10c)

Tabakhane ve Demirköprü, Üsküp
Punishija e regjijës së lëkurës dhe Ura prej Hekuri, Shkup
 (İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/23b)

قوصوه ولایتینده شیخه

ج ٤٠ طایفه شیخه ولایتینده ایستاد و عظمی افندی حضرت بزرگ اشفاقه کامله الانام
حضرت طلاله اعظمیاری جمعه جمعه سنده بریده اعما ملک و ترفیع عباد ماده مرمری اولدیفه
و طوغری برده طوغری طرف اشرف حضرت خلعتیناه اعظمیاری بزرگ بریده بو عبد مملواری کبی
بر عبد صدفی کجه اثر عال العال همی بزرگه اقتفاء فریضه ذمت صداقت و عبودیت
بولند یغنی بولایه مواصلت چاکرانه منبر و کجولی کوند و نلی چالیشله و شرفی اولنانه
ارات کرامتغایات حضرت طلاله اعظمیاری بزرگ نجات اتخان قلعه و اکوبده قومانووه
یلنقه دوه باغردانه و قریب و لاقدره احتیب قومان چار و ده قره طاسه و ایلیانده برشته
تره پلاس و اکوبده قالقاندی غتوا و غیره و ویکده صوغا یغری بریده به یاقوه و شیخه
یره بولیک وایه و سه چاده لرزه بوز یکری کنه کیلومتر و مجد دشو و بشفه بوز
الحسنه کیلومتر و ماکمل نویه ترایه و صرف طاکیر اولموا و زره بوز عدد منفذ و آیاقاری
طاکیر اوزی نیوی و افشاپ اولموا و زره بزمه کنه عدد و مجد و کویری و کاسیم وایه
بیک بیویون یکری مرکز مترو استناد دیواری وجود کنه یسه و بوزده بشق طره عادی و ده
بر خیایسی نویه ایدلیکی کبی یکری ایکی عدد طاکیر کویری رضی صورت مکمله ده تغییر اندرینده
شرفتیها و لنانه امر و فریاد حکمت بیانه حضرت ولایتینده عظمی منطوقه منیفه و فبقا
بوکره برقات دهاترید ماعی الیه طره مذکوره نایه نقصانه قالدیه بر لرینک ماعی
اکانه و لزومی هویدا اولوب هوننه نیت آای وجود بولمیا دیگر طره عکریه نایه آمال
معالی مصحوب حضرت خلعتیناه دایره مجله سنده انشا آت مبادت و بو و بر و بر و بر
حضرت خلعتیناه اعظمیه جمعه طره فنده دعوات خیریه استجلایه ماعی قلعه یغنی فرط
صداقت و کمال عبودیت و مملو کینه معرفه و ضد فریاد دایه العزم و طایفه شیخه

قوصوه و البی بزرگ فریده

شاکر

بر صوره نایه عزت بر قول لر بر و بر لیک و ضد فریده
طایفه وایه وایه وایه وایه
عظمی

Y. PRK. UM 73/29

KOSOVA VİLÂYETİ'NDE KÖPRÜ VE YOL YAPIMI

Şakir Paşa'nın vali olarak Kosova'ya tayininden itibaren vilayet dahilinde Üsküp'ten Kumanova, Palanka, Devebağ'ırdan; Krivolak'tan İştib, Koçana, Çarova, Karataş; Lipyan'dan Priştine, Treplas; Üsküp'ten Kalkandelen, Gostivar; Ferizovik'ten Suhareka, Prizren, Yakova; Seniçe'den Prepol ve Yenivaros güzergâhlarında yapıpı yenilenen yollar ile vilayet dahilinde inşa ve tamir edilen köprülerin miktarı

NDËRTIMI I URAVE DHE RRUGËVE NË VILAJETIN E KOSOVËS

Numri i rrugëve dhe urave të ndërtuara dhe të rinovuara pas emërimit të Shakir Pashës si vali në Vilajetin e Kosovës. Rrugët dhe urat e punuara: Shkup – Kumanovë – Pallankë; Devebair – Krivolak- Shtip – Koçanë – Carovë – Karatash, Lypjan – Prishtinë – Trepllas; Shkup – Tetovë – Gostivar; Ferizaj – Suharekë – Prizren – Gjakovë; Sjenicë – Prijepole – Jeni Varosh
(8 Janar 1905)

Kosova Vilâyeti'nden şifre

C. 24 Kânûn-ı Evvel sene [1]320

Veli-nimet-i bî-minnet-i akdes ü a'zam efendimiz hazretlerinin eşfâk-ı şâmile-tü'l-lâfâk hazret-i zillullah-ı a'zamîleri cümle-i cemîlesinden biri de i'mâr-ı mülk ü terfih-i ibâd madde-i mühimmesi olduğuna ve doğrudan doğruya taraf-ı eşref-i hazret-i Hilâfet-penâh-ı a'zamîlerinden yetiştirilmiş bu abd-i memlûkleri gibi bir abd-i esdak için eseri âlû'l-âl-i hümâyûnlarına iktizâ-i farîza-i zimmet-i sadakat ve ubûdiyet bulunduğuna mebnî buraya muvâsalat-ı çâkerânemden beri geceli gündüzlü çalışılarak ve şeref-telakki olunan irâdât-ı kerâmet-gâyât-ı hazret-i zillullah-ı a'zamîyi rehber-necât ittihaz kılarak Üsküb'den Kumanova, Palanka, Devebağ'ırdan ve Krivolak'dan İştib, Koçana, Çarova, Karataş ve Lipyan'dan Priştine, Treplas ve Üsküb'den Kalkandelen, Gostivar ve Ferizovik'den Suhareka, Prizren, Yakova ve Seniçe'den Prepol, Yenivaros caddelerinde yüz yirmi sekiz kilometre mücedded şose ve başkaca yüz altmış kilometre mükemmel tesviye-i turâbiye ve sırf kârgir olmak üzere yüz aded menfez ve ayakları kârgir üzeri demir ve ahşab olmak üzere yetmiş sekiz aded mücedded köprü ve seksen cesim ve üç bin yedi yüz yirmi sekiz metre istinâd duvarı vücuda getirilmiş ve bundan başka turuk-ı âdiyeden bir haylisi tesviye edildiği gibi yirmi iki adedi kârgir köprü dahi sureti mükemmelede tamir etdirilmiştir. Şeref-telakki olunan emr u fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i veli-nimet-i bî-minnet-i a'zamî mantûk-ı münîfine tevîkan bu kere bir kat daha tezyîd-i mesâil ile turuk-ı mezkûrenin noksan kalan yerlerinin müsâra'aten ikmâline ve lüzumu hüveydâ olup henüz zînet-arâ-yı vücut bulmayan diğer turuk-ı askeriye'nin âmâl-i me'âlî mashûb-ı hazret-i Hilâfet-penâhî daire-i mübecclesinde inşaâtına mübâderet ve bu vechile hakk-ı ehakk-ı hazret-i Hilâfet-penâh-ı a'zamîde cümle tarafından da'avât-ı hayriye isticlâbına müsâra'at kılınacağı farî sadakat ve kemâl-i ubûdiyet ve memlûkiyetle ma'rûzdur. Fermân.

Fî 2 Zilkade sene [1]322 ve 26 Kânûn-ı Evvel sene [1]320 / [8 Ocak 1905]

Kosova Valisi
Birinci Ferik
Şakir

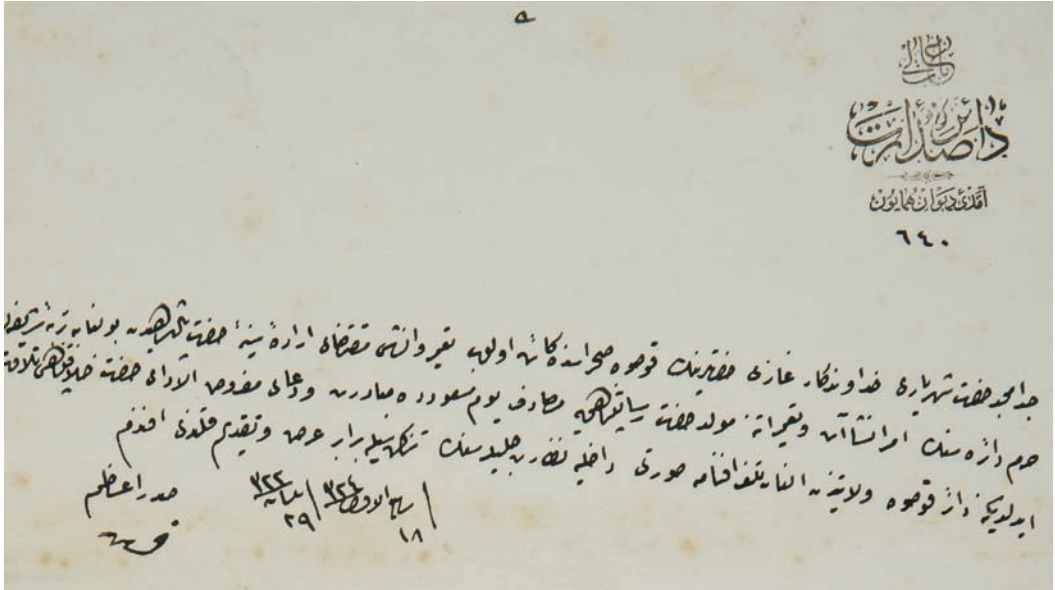

KOSOVA'DA SULTAN I. MURAT TÜRBEŞİ'NİN TAMİRİ

I. Murad'ın Kosova'da bulunan türbesinin tamirine Mevlid Kandili gecesinde başlanılmasının uygun olacağı

RENOVIMI I TYRBES SË SULLTAN MURATIT I NË KOSOVË

Pëlqimi për fillimin e punëve për renovimin e Tyrbes së Sulltan Muratit I në Kosovë në ditën e Kandilit të Mevludit
(12 Maj 1906)

Bâb-ı Âlî

Daire-i Sadâret

Âmedî-i Divan-ı Hümâyûn

640

Cedd-i emced-i hazret-i Şehriyârî Hüdâvendigâr-ı Gazi hazretlerinin Kosova sahrâsında kâin olup tamir ve inşası muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i Padişahî'den bulunan türbe-i şerifleriyle harem dairesinin emri inşâât ve tamirâtına mevlid-i hazret-i Risâlet-penâhî'ye müsâdîf yevm-i mesudda mübâderet ve dua-yı mefrûzu'l-edâ-yı hazret-i Hilâfet-penâhî tilâvet edildiğine dair Kosova Vilâyeti'nden alınan telgrafnâme sureti Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nin tezkiresiyle beraber arz u takdim kılındı, efendim.

Fî 18 Rebiülevvel sene [1]324 - Fî 29 Nisan sene [1]322 / [12 Mayıs 1906]

Sadriazam

Mehmed Ferid

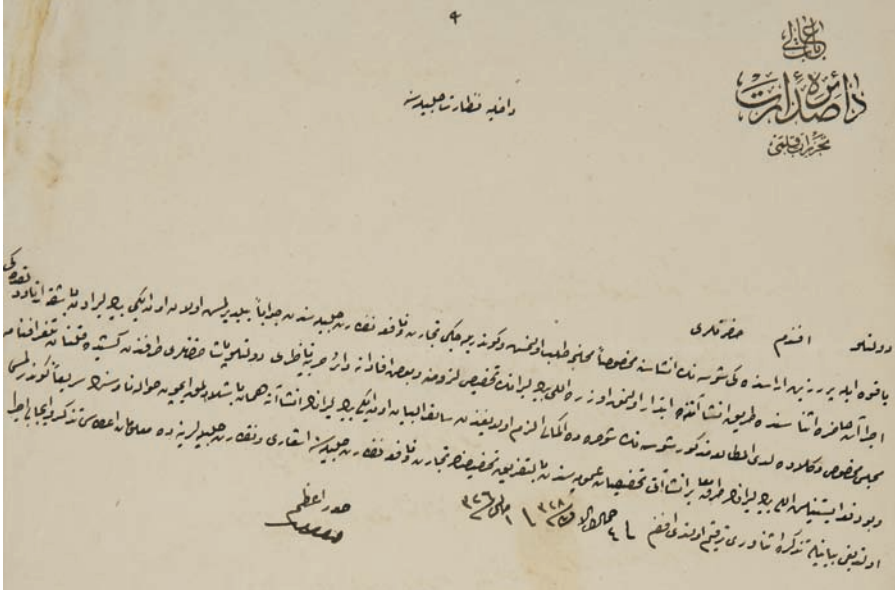

YAKOVA VE PRİZREN ARASINDAKİ ANA YOL VE DİĞER YOLLAR İÇİN ÖDENEK GÖNDERİLMESİ

İnşaatı devam etmekte olan Yakova ve Prizren arasındaki ana yolun tamamlanması ve Arnautluk'un diğer yerlerinde sürdürülmekte olan bayındırlık faaliyetlerinin yanı sıra yol inşaatlarına da başlanabilmesi için gerekli ödeneğin bir an önce hazırlanması

SIGURIMI I MJETEVE PËR RRUGËN KRYESORE GJAKOVË - PRIZREN SI DHE RRUGËVE TË TJERA

Grumbullimi i mjeteve për kryerjen e ndërtimit të rrugës Gjakovë-Prizren, për kryerjen e disa aktiviteteve ndërtimore në Shqipëri si dhe të fillohet ndërtimi i disa rrugëve të shkatërruara. (14 Maj 1910)

Bâb-ı Âlî

Daire-i Sadâret

Tahrirât Kalemi

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletli efendim hazretleri

Yakova ile Prizren arasındaki şosenin inşasına mahsusan mahallince taleb olunmuş ve gönderileceği Ticaret ve Nâfia Nezâret-i Celîlesi'nden cevaben bildirilmiş olan on iki bin liradan başka Arnautluk'daki icraât-ı hâzıra esnasında tarîk inşasına da ibtidâr olunmak üzere elli bin liranın tahsis-i lüzumuna ve bazı ifadâta dair Harbiye nâzırı devletli paşa hazretleri tarafından keşîde kılınan telgrafnâme Meclis-i Mahsus-ı Vükela'da lede'l-mütâlaa mezkûr şosenin şu sırada ikmâlî elzem olduğundan sâlifü'l-beyân on iki bin liranın inşâata hemen başlatılmak için havalenâ-mesinin serî'an gönderilmesi ve bu defa istenilen elli bin liranın Turuk-Me'âbir İnşâatı Tahsisâtı Umumiyesi'nden bi't-tefrik tahsisinin Ticaret ve Nâfia Nezâret-i Celîlesi'ne iş'ârı ve nezâret-i celîlelerine de malumât i'tâsı tezekkür ve icabı icra olunduğu beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu, efendim. Fî 4 Cumâdelülâ sene [1]328 - Fî 1 Mayıs sene [1]326 / [14 Mayıs 1910]

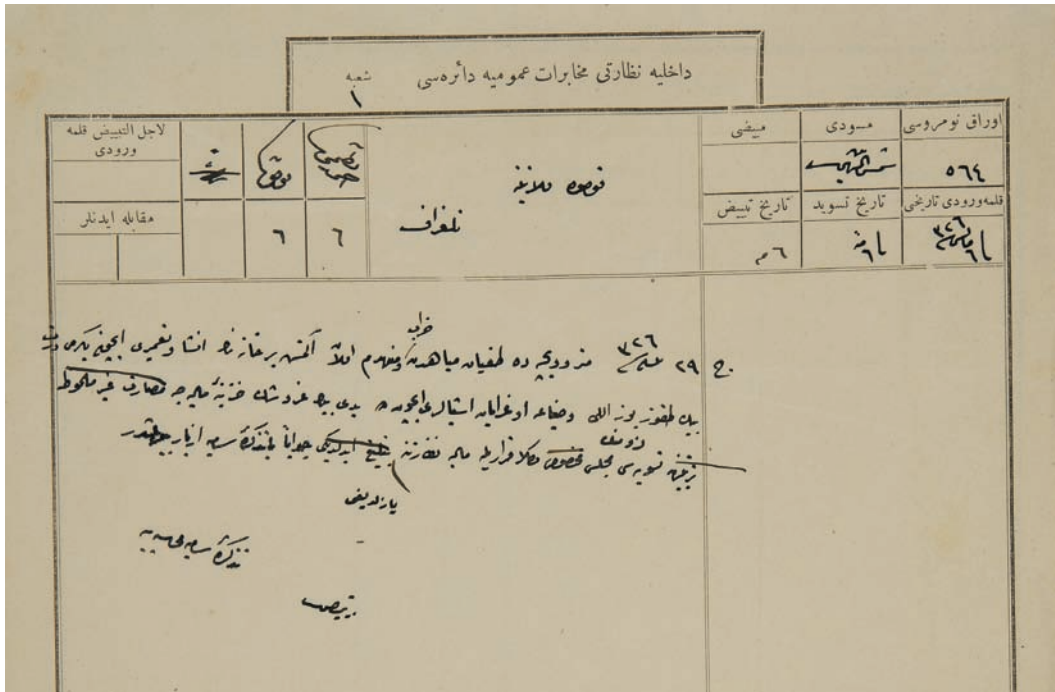
Sadrazam İbrahim Hakkı

Mitroviçe'de sel baskınından yıkılan veya harap olan altmış bir hanenin inşa ve tamiri için gerekli paranın Maliye Hazinesince karşılanması

Sigurimi i shpenzimeve nga ana e Ministrisë së Financave për renovimin e gjashtëdhjetë e një shtëpive, të cilat janë shkatërruar nga vërshimet e mëdha që kanë ndodhur në Mitrovicë.
(19 Maj 1910)

Vardar Nehri, Üsküp
Lumi Vardar, Shkup
(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/21d)

Vardar Nehri kıyısı, Üsküp
Bregu i lumit Vardar, Shkup
(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/21b)

DİN BESİMİ

KOSOVA'DAKİ SULTAN I. MURAT TÜRBEŞİ'NİN HİZMETKÂRLARI VE MUAFİYETLERİ

Sultan I. Murat Türbesi yakınında türbeye hizmet edenlerin listesi ve muafiyetleri

MİRËMBAJTËSIT DHE KUJDESTARËT E TYRBES SË SULLTAN MURATIT DHE SHKARKIMI NGA OBLIGIMET

Regjistri i personave të cilët kanë shërbyer përrëth Tyrbes së Sulltan Muratit dhe shkarkimi i tyre nga obligimet.
(5 Janar 1526)

Emlâk ve evkâf ve müslüman ki derlivâ-i mezkûr
Vakfı Cami-i merhum Sultan Mehmed Han aleyhi'r-rahmetü
ve'l-gufrân der-nefs-i Kasaba-i Priştine

Be-cihe-ti hitabet maa-imamet fi yevm 6 An-Darbhâne-i Novabırda	Be-cihe-ti müezzin fi yevm 3 An-maden-i Novabırda Mum ve hasır harcı dâde müezzin ulûfesin- den fark alınır.
--	---

Vakfı Mescid-i Çarşı der-nefs-i Kasaba-i Priştine merhum Sultan Mehmed Han aleyhi'r-rahmetü
ve'l-gufrân bina etmişdir.

Be-cihe-ti imamet fi yevm 3 Novabırda madeninden alınır	Be-cihe-ti müezzin fi 3 Novabırda Darbhânesi'nden alınır. Mum ve hasır harcı müezzin ulûfesinden alınır.
--	---

Vakfı Cami-i merhum Sinan Ağa der-nefs-i Trebçe

Dekâkîn der-nefs-i Trebçe Para her bâb behr eşhür 10 kuruş fî 13 fî sene-i kâmile 1440	Dükkân-ı battâl 1	Kârbân-ı Saray der-nefs-i Meriç Dükkân Bâb her bâb beher eşhür fî 14 dersene 1.176
Mukâtaa-i Hamam der-nefs-i Meriç fî sene 1800		
Yekûn 4.416 ve bu mahsulden gayrı evkâfı mezkûrun Kratova'da bir hamamı olup harcından zâid bin dört yüz akçe olur deyu cevab verdiler.		

El-masraf	
Be-ciheti hitabet fî yevm 7	Be-ciheti müezzin fî yevm 3
be-ciheti tevliyet fî yevm 6	
Yekûn Aded Beher yevm 46 Fî sene 5.760	

Vakf-ı Cami-i merhum Sultan Mehmed aleyhi'r-rahmetü ve'r-rıdvân
der-nefs-i Kasaba-i Vulçitrın

Be-ciheti hitabeti cami-i mezkûre Fî yevm an-maden-i Trebçe	Be-ciheti imamet-i cami-i mezbûr Fî yevm 3 an-maden-i Trebçe
Be-ciheti müezzin fî yevm 2 an-maden-i Trebçe	Be-ciheti masraf-ı debbâğ ve hasır fî yevm 2 An-müezzin-i Trebçe ber-mûceb-i berât-ı Sul- tan Selim Han aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân

Cemaati müslümânân ki sa'îd ve şehid merhum Sultan Murad Han el-Gazi aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân şehid olduğu yerin kurbunda temkîn edip yerine hizmet ederler avârizdan muâf ve müsellemlerdir etrafta olan kurâlara ziraat eden ol kurâların sipahilerine âdet ve kanun üzere öşrlerin verip amma resm-i çift ve resm-i boyunduruk vermezler kimesne ra'ıyyet kaydolunma-
mışlardır ellerinde Sultan Selim Han aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân hüküm vardır ve defter-i atıkde mastûr olmağın defter-i cedîde dahi vech-i meşrûh üzere kaydolundu bunlardır ki zikrolunur:

Mevlânâ Mehmed el-imâm • Ali veled-i Doğuş • Pîr-i fânî Ayas bin Abdullah •
İnehoca Karamanî • Hüseyin bin Baş-ı Yiğit • Yahya bin Ramazan • Ali veled-i Doğan •
Kasım bin Karagöz • Eynel bin Karagöz • Küçük İsmail • Hasan Sipah • Derviş Mehmed •
İskender bin Abdullah • Veli bin Abdullah • Yahya bin İnehoca

21 Ra. 932 / [5 Ocak 1526]

Sultan Murad Türbesi'ni ziyaret eden Padişah Mehmed Reşad halkın yoğun ilgisine mazhar olmuştu
Populli e priti me ngrohtësi Padishahun, Mehmed Reshadin, teksa shkonte të vizitonte Tyrben e Sulltan Muratit
(Resimli Kitab, c. 2, s. 795)

Burmalı Cami, Üsküp
Xhamia Burmallë, Shkup
(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/21a)

PRİZREN FATİH SULTAN MEHMED CAMİİ'NE HATİP TAYİNİ

Prizren deki Fatih Sultan Mehmed Camii'nde hatip olan Lütfullah'ın vefat etmesi üzerine boş kalan vazifenin kardeşi Seyfullah'a tevcih edilmesi

CAKTIMI I HOXHËS NË XHAMINË E FATİH SULTAN MEHMETIT NË PRIZREN

Pas vdekjes së hoxhë Lutfullahut, në vend të tij në xhaminë e Fatih Sulltan Mehmetit në Prizren caktohet vëllai i tij Sejfullahu
(19 Maj 1804)

Sah

*Arzı hıfz olunmak şartıyla mahlûlünden karındaşına tevcîh olunmak buyuruldu.
Fî 8 S sene [1]219 / [19 Mayıs 1804]*

Devletli inâyetli merhametli efendim sultanım hazretleri sağ olsun

Arzuhâl-i kullarıdır ki Prizren Mukâtaası malından olmak üzere yevmî altı sağ akçe ile medine-i mezbûrda Fatih Sultan Mehmed Han hazretlerinin cami-i şerifinde hatib olan karındaşım Lütfullah fevt olup yeri hâlî ve hidmet-i lâzimesi mu'attal kalmakla merâhim-i aliyyelerinden mercûdur ki kaydı derkenâr olunup malum-ı devletleri buyuruldukda karındaşım mahlûlünden bu kullarına tevcîh ve yedime berât-ı şerifi âlişân sadaka ve ihsân buyurulmak bâbında emr u fermân devletli inâyetli merhametli efendim sultanım hazretlerindir.

Seyfullah
kulları

Kaydı inhâsı görüle

Vâki olan tevcîhâtı mukâtaa emini arzıyla ve arzuhâllerıyla dahi olagelmışdır. Emr u fermân devletli saadetli sultanım hazretlerindir.

Fî 8 S sene 1219 / [19 Mayıs 1804]

Ber-mûceb-i defter-i Hazine

An-malı mukâtaa-i Prizren

Lütfullah Halil

Hatib-i Cami-i Şerifi Sultan Mehmed Han der-Prizren

Yevm 6 akçe

Berât sitâde an-mahlûl-i Hüseyin Halife veled-i kebîr bâ-arz-ı Sinan Bey emini mukâtaa-i m. ve bâ-ru-ûs-ı hümâyûn

Fî 21 Za sene 1190

Berây-ı cülûs-ı hümâyûn şude

Fî 11 Receb sene 1203

Vech-i meşrûh üzere hüddâm defterinde mastûr ve mukayyedir. Emr u fermân devletli saadetli sultanım hazretlerindir.

Fî 8 S sene 1219

اذن هما يوم اولشدر

يادشاهم

عرضه بيقدر اولدو شوكلو كراملو مهاتلو قدرتلو وطنعم افرم

ارباب استخفافده سفاكه خيفه عرضحال صونوب برزدينه واقع مرحوم مغفوت نشان

سلطان محمدخان طاب نزه جامع شريفه خطاي محلول اولغده محلولد كدوبه صدفه بوز

بابه سعدي غنايت اينكه بالاي اذه هما يوم اولشدر ديون هما اي شوكلو نديره نرين

بويونق بانه امروزيات شوكلو كراملو مهاتلو قدرتلو وطنعم افرم يادشاهمدر

İzn-i hümayûnum olmuşdur^(*)

Arz-ı bende-i bî-mikdar oldur ki

Şevketli kerâmetli mehâbetli kudretli veli-nimetim efendim Padişahım

Erbâb-ı istihkâkdan Seyfullah Halife arzuhâl sunup Prizren'de vâki merhum mağfiret-nişan Sultan Mehmed Han tâbe serâhu Cami-i Şerifi'nin hitabeti mahlûl olmakla mahlûlünden kendü-ye sadaka buyurulmak bâbında istid'â-yı inâyet etmekle bâlâsı izn-i hümayûnum olmuşdur deyu hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnlarıyla tezyîn buyurulmak bâbında emr u fermân şevketli kerâmetli mehâbetli kudretli veli-nimetim efendim Padişahımıdır.

(*) III. Selim'in elyazısıdır.

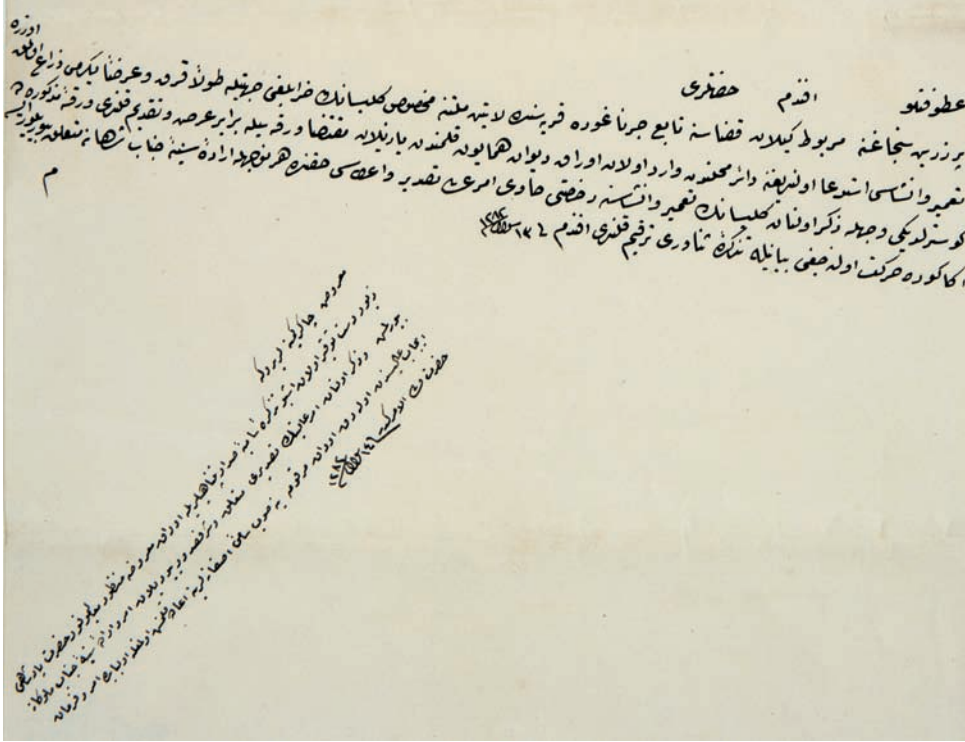
GILAN'DAKİ LATİN KİLİSESİNİN TAMİRİ

Gilan Kazası'na bağlı Çırnagora köyünde Latin milletine mahsus harap durumdaki kilisenin tamirine izin verilmesi

RESTAURIMI I KISHËS LATINE NË GJILAN

Leja për restaurimin e kishës së popullsisë latine në fshatin Cërnegor të komunës së Gjilanit.

(2 Mars 1866)

Atûfetli efendim hazretleri

Prizren Sancağı'na merbût Gilan Kazası'na tâbi Çırnagora karyesinde Latin milletine mahsus kilisenin harâblığı cihetiyle tûlen kırk ve arzan yirmi zirâ' olmak üzere tamir ve inşası istid'â olunduğuna dair mahallinden vârid olan evrak Divan-ı Hümâyûn Kalemî'nden yazılan muktezâ varakasıyla beraber arz u takdim kılındı. Varaka-i mezkûrede gösterildiği vechile zikrolunan kilisenin tamir ve inşasına ruhsatı hâvî emri-âli tasdîr ve i'tâsı hakkında her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı şahane müte'allik buyrulur ise ona göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim. Fî 13 Şeval sene 1282 / [1 Mart 1866]

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Zîveri dest-i tevkîr olan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri'yle evrak-ı ma'rûza manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazreti Padişahî buyurulmuş ve zikrolunan emri-âlinin tasdîri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne icab-ı âlisinden olarak evrak-ı merkûme yine savb-ı sâmi-i âsafânelerine iade kılınmış olmakla, ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 14 Şeval sene 1282 / [2 Mart 1866]

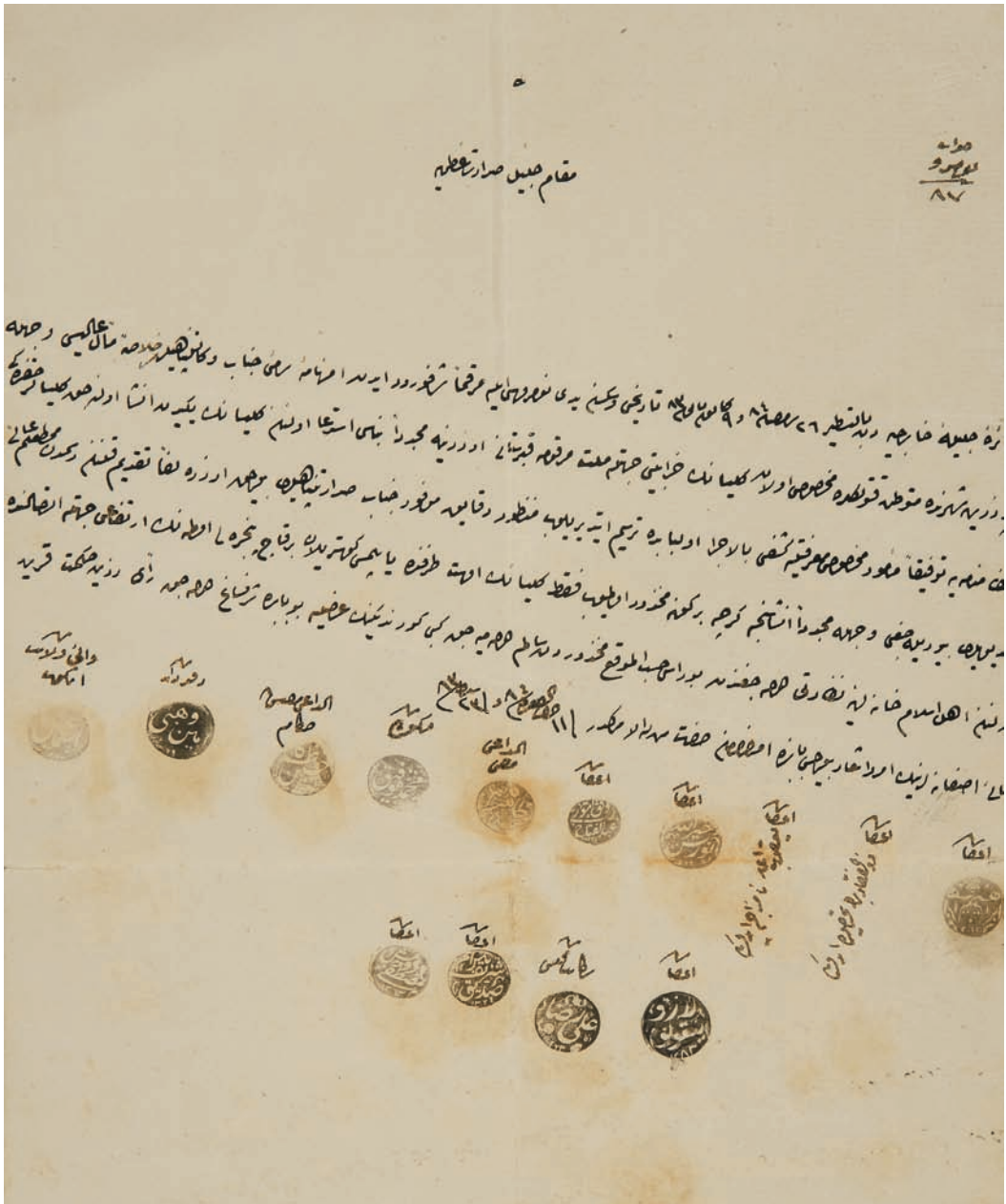

PRİZREN'DE KATOLİK KİLİSESİ İNŞASI

Prizren Kasabası'ndaki Katolik Kilisesi'nin harap durumda olması sebebiyle Katolik mezarlığı arsası üzerinde yeni bir kilisenin yapılmasına izin verilmesi

NDËRTIMI I KISHËS KATOLIKE NË PRIZREN

Pasi që kisha katolike ekzistuese është shumë e dëmtuar, lejohet ndërtimi i një kisha të re në truallin e varrezave katolike në Prizren
(14 Shkurt 1869)

Vilâyet-i Üsküb

Cevab

Numara: 87

Makam-ı Celî-i Sadâret-i Uzmâ'ya

Daire-i Celîle-i Hariciye'den bi'ttasfîr 26 Ramazan sene [12]84 ve 9 Kânûn-ı Sâni sene [12]83 tarihli ve seksen yedi numara ile murakkaman şeref-vürûd eden emirnâme-i sâmi-i cenâb-ı vekâlet-penâhîleri hulâsa-i meâl-i âlîsi vechile Prizren şehrinde mütevattın Katoliklere mahsus olan kilisenin harâbiyeti cihetle millet-i merkûme kabristanı üzerine müceddeden binası istid'â olunan kilisenin yeniden inşa olunacak kiliseler hakkındaki nizamnâmeye tevfikân memur-ı mahsus ma'rifetiyle keşfi bi'l-cira ol bâbda tersîm etdirilip manzûr-ı dakayık-mevfûr-ı cenâb-ı Sadâret-penâhîleri buyurulmak üzere leffen takdim kılınan resimden muhât-ı ilm-i âlî-i hidâîleri buyurulacağı vechile müceddeden inşasınca gerçi bir gûne mahzur olmayıp fakat kilisenin üst tarafında yapılması gösterilen birkaç pencere odanın irtifâ'ı cihetle ittisâlinde bulunan ehl-i İslâm hânelerine nezâreti olacağından burası hasbe'l-mevki mahzurdan sâlim olamayacak gibi göründüğünün arzıyla bu bâbda şeref-sânih olacak re'y-i rezîn-i hikmet-karîn-i âlî-i âsafânelerinin emr u iş'âr buyurulması bâbında emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 11 Zilkade sene [12]84 ve fî 23 Şubat sene [12]83 / [6 Mart 1868]

(Üsküp İdare Meclisi azâlarının mühürleri)

**

Prizren'deki Katolik Kilisesi'nin ön cephe çizimi

عظمتی قلمی
افتم خیرتری
بر ذریعہ قلمی سے موقوفہ قولک حقہ مخصوص کلیتہً غریب اولیٰ طویلہ مجرأ اناس استعا اولیٰہ بر باب کلیتہً است استلاقہ یا بایستی استیلا اولیٰ
ارتقاء جہتہ اسدوم خارلہ نقارہ اولیٰ حقہ ذکر اولیٰہ کلیتہً باقیہ محمد انسی و باخود مذکور اولیٰہ کلیتہً باقیہ جہتہ نظر ایلیٰ حقہ دیگر حقہ
تیمید کیفیت تکرار اناس حقہ وقوعہ استعارہ جواباً اشکورہ ولایتہ وادراولہ اوراہ شوری دولتہ لدی الحلال اولیٰہ ملک دارہ شرفان
مضبوط اولیٰہ دیوارہ حقہ بازیدہ مقضا ودرسی نقا عصبہ و تقسیم قوی مالدیرہ متفاد اولیٰہی اوزرہ کلی ی مذکورہ مقصود اشعار حقہ و جہتہ
بر باب کوریدہ مدیک کی ذرورہ نہ بنا اولیٰہی کوریتہ اولیٰہ کلیتہً باقیہ اولیٰہ طول و عرض و قدی زرعدری تجاوز اتمامک و مذکور اولیٰہ کلیتہً جہتہ حقہ
مذکور محدود بر طرف ایلیہ اولیٰہی ذکر اولیٰہ کلیتہً باقیہ اولیٰہ طول و عرض و قدی زرعدری تجاوز اتمامک و مذکور اولیٰہ کلیتہً جہتہ حقہ
یا بایستی اوزرہ اناسہ رضی حامی رعایتک تقدیر اعطاس حقہ ہر جہتہ ارادہ نہ جناب بادشہی متعلقہ بودیلورایہ اکاکورہ حرکت اولیٰہی
رقبہ انداز اولیٰ افتم عامہ ۱۲۹۳

موقوفہ جاکو زوہ
تیمید کیفیت تکرار اناس حقہ وقوعہ استعارہ جواباً اشکورہ ولایتہ وادراولہ اوراہ شوری دولتہ لدی الحلال اولیٰہ ملک دارہ شرفان
مضبوط اولیٰہ دیوارہ حقہ بازیدہ مقضا ودرسی نقا عصبہ و تقسیم قوی مالدیرہ متفاد اولیٰہی اوزرہ کلی ی مذکورہ مقصود اشعار حقہ و جہتہ
بر باب کوریدہ مدیک کی ذرورہ نہ بنا اولیٰہی کوریتہ اولیٰہ کلیتہً باقیہ اولیٰہ طول و عرض و قدی زرعدری تجاوز اتمامک و مذکور اولیٰہ کلیتہً جہتہ حقہ
مذکور محدود بر طرف ایلیہ اولیٰہی ذکر اولیٰہ کلیتہً باقیہ اولیٰہ طول و عرض و قدی زرعدری تجاوز اتمامک و مذکور اولیٰہ کلیتہً جہتہ حقہ
یا بایستی اوزرہ اناسہ رضی حامی رعایتک تقدیر اعطاس حقہ ہر جہتہ ارادہ نہ جناب بادشہی متعلقہ بودیلورایہ اکاکورہ حرکت اولیٰہی
رقبہ انداز اولیٰ افتم عامہ ۱۲۹۳

۱۴۹۳ ۲۳۵/۱۲۹۳۰

۱۴

Atûfetli efendim hazretleri

Prizren Kasabası'nda mütevattın Katolik milletine mahsus kilisenin harâb olmasından dolayı müceddeden inşası istid'â olunan bir bâb kilisenin üst tarafında yapılması istenilen odanın irtîfâ'ı cihetiyle İslâm hânelerine nezâreti olacağından zikrolunan kilisenin başka mahalle inşası ve yahud mezkûr odanın yapılmasından sarfı nazar edilmesi zımında diğêr bir haritasının tanzi-miyle keyfiyetin be-tekrar inhâsı hakkında vuku bulan iş'âra cevaben İşkodra Vilâyeti'nden vârid olan evrak-ı Şûrâ-yı Devlet'e lede'l-havale ol bâbda Mülkiye Dairesi'nden kaleme alınan mazba-ta ile Divan-ı Hümâyûn Kalemî'nden yazılan muktezâ varakası leffen arz u takdim kılındı. Meâl-lerinden müstefâd olduğu üzere kilise-yi mezkûrun mukaddemki iş'âr vechile inşasında mevkice bir be's görülemediği gibi zirvesinde bina olunacağı gösterilen odanın kilise için tahtânî iki oda olmak üzere inşasına muvâfakat olduğu iş'âr-ı ahîrden anlaşılmış ve bu cihetle mezkûr mah-zur ber- taraf edilmiş olduğundan zikrolunan kilisenin beyân olunan tûl ve arzı ve kaddi zirâ'ları-nı tecavüz etmemek ve mezkûr odalar dahi kilise dahilinde tahtânî olarak yapılmak üzere inşas-ına ruhsatı hâvî emri-âlinin tasdîr ve i'tâsı hakkında her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pa-

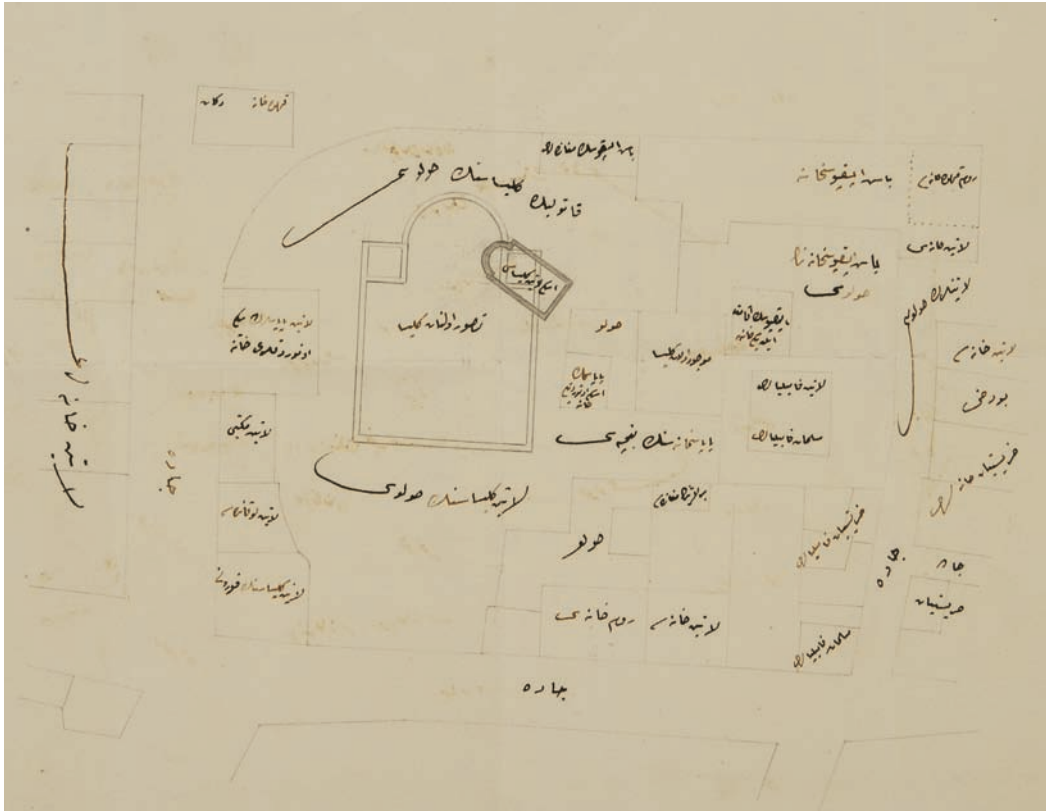
dişahî mûte'allik buyurulur ise ona göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu, efendim.

Fî gurre-i Za sene [12]85 / [13 Şubat 1869]

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Enmele-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i hidivâneleriyle evrak-ı ma'rûza manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazreti Şehinşâhî buyurulmuş ve ber-mûceb-i isfîzân mezkûr emr-i âlînin tasdîr ve i'tâsî şerefsünûh ve sudûr buyurulan emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı şahane icab-ı âlîsinden olarak evrak-ı merkûme yine savb-ı sâmi-i âsafânelerine iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazreti veliyyü'l-emrindir.

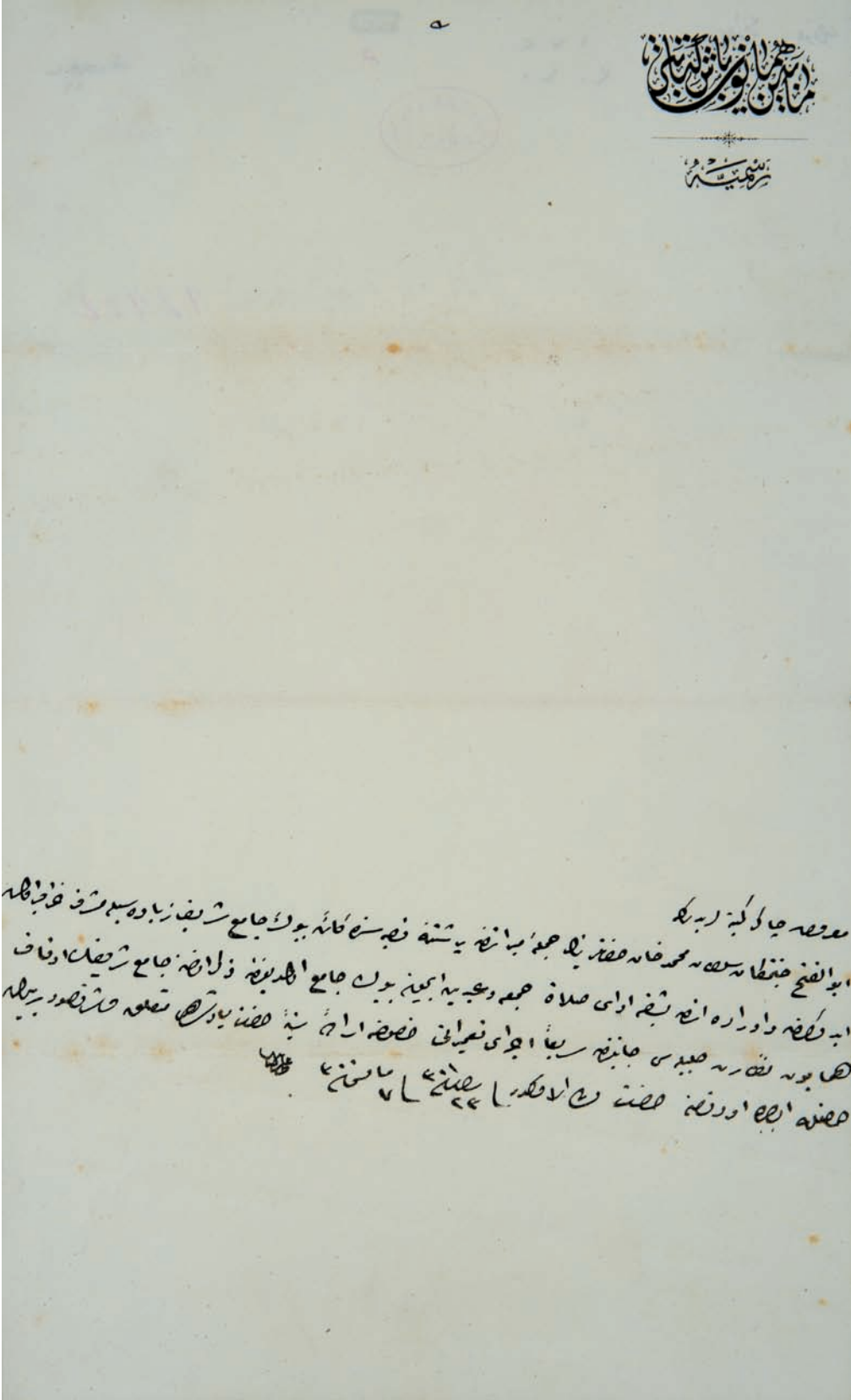
Fî 2 Za sene [12]85 / [14 Şubat 1869]

Prizren Katolik Kilisesi'nin krokisi
Krokia e kishës Katolike të Prizrenit

PRİŞTINE'DE FATİH SULTAN MEHMED CAMİİ'NİN ONARIMI

Fatih Sultan Mehmed'in yaptırdığı Priştine Büyük Camii'nin tamiri

RESTAURIMI I XHAMISË SË FATİH SULLTAN MEHMETIT NË PRISHTINË

Restaurimi i Xhamisë së Madhe, e cila është ndërtuar nga Fatih Sulltan Mehmeti në Prishtinë.

(19 Maj 1884)

Mâbeyn-i Hümâyûn
Başkitâbeti
Resmiye

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Ebu'l-feth cennet-mekân Sultan Mehmed Han hazretlerinin cümle müberrâtından Priştine Kasabası'nda kâin Büyük Cami-i Şerif ziyadesiyle müşrif-i harâb olmuş idüğünden ve orada ondan başka eda-yı salât-ı Cuma ve îdeyn için büyük cami olmadığından zikrolunan cami-i şerifin Evkâf-ı Hümâyûn Nezâreti Celîlesi cânibinden serî'an icra-yı tamirâtı hususuna irâde-i seniyye-i hazreti Padişahî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazreti ve liyyü'l-emrindir.

Fî 23 Receb sene [1]301 - Fî 7 Mayıs sene [1]300 / [19 Mayıs 1884]

Prishtinë'de Fatih Sultan Mehmed Camii

Xhamia e Sulltan Mehmet Fatihut në Prishtinë

(i.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/24c)

PREPOL'DE KİLİSE İNŞASI

Prepol'ün Varoş Mahallesi fakir ahalisinin avâriz vergisini karşılamak üzere 1872 senesinde kilise vakfı tarafından Lim Irmağı yanında satın alınan hane ve bahçe arazisi üzerine Ortodoks cemaati için masrafları tamamen vakıf tarafından karşılanmak şartıyla Meryemana adlı bir kilisenin yapılmasına ruhsat verilmesi

NDËRTIMI I KISHËS NË PREPOLE

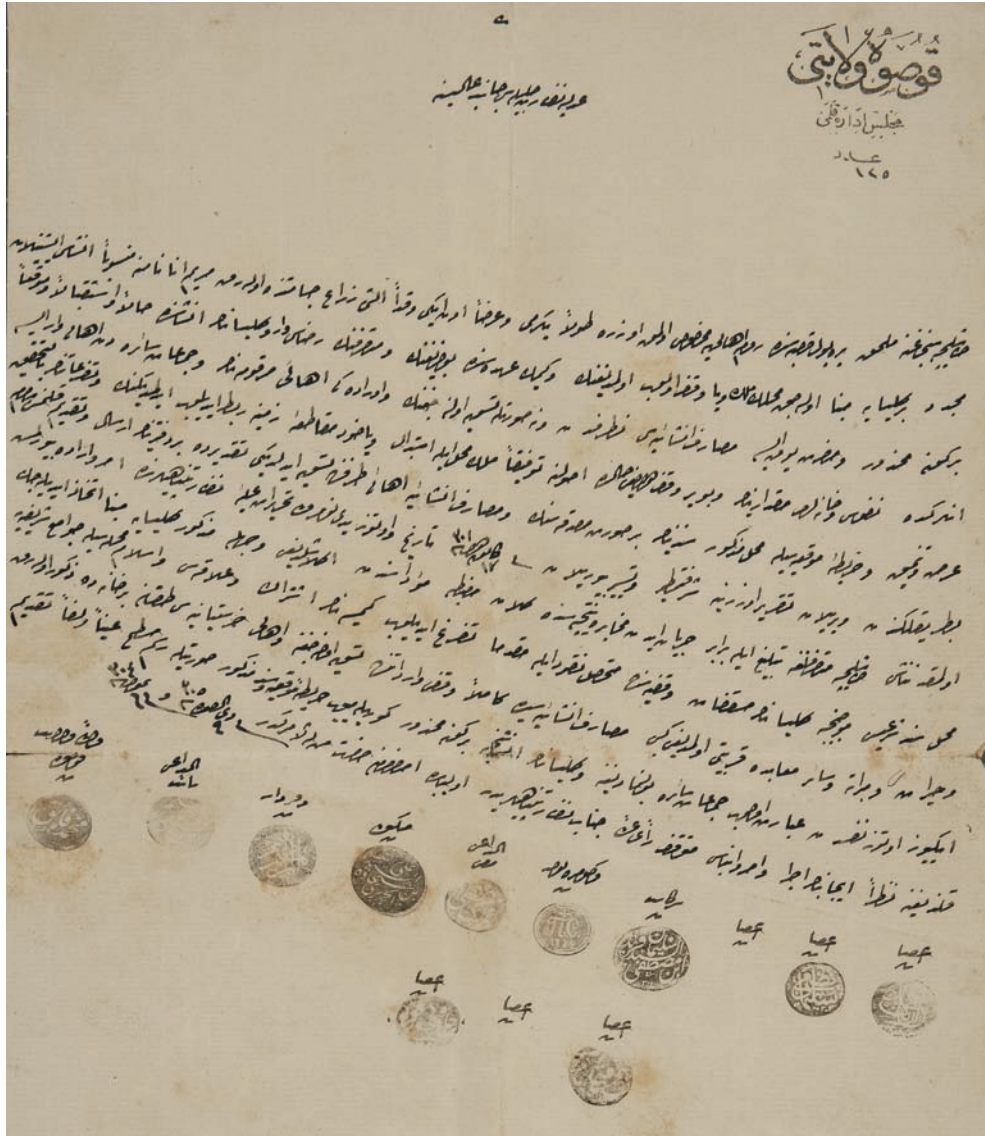
Leje për ndërtimin e kishës ortodokse me emrin Nëna Mari, me kusht që shpenzimet të mbulohen nga fondacioni i komunitetit ortodoks. Kisha do të ndërtohet në truallin pranë lumit Lima, që është blerë në vitin 1872 nga fondacioni i kishës ortodokse, me qëllim të kompensimit të tatimit të popullsisë së varfër
(17 Shtator 1888)

Yenipazar Sancağı dahilinde kâin Prepol Kasabası mahallâtından Varoş mahallesi sâkinlerinden ve tebaa-i Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden Mile veled-i Galişo nâm kimesne kendi tarafından asâleten ve li-ebeveyn kız karındaşı Savka veled-i [bint-i] merkûm Galişo nâm hatun tarafından zikri âtî bey' ve tahrîre vekili-sâbitü'l-vekâlesi kasaba-i mezbûrede mahalle-i mezbûreden ve tebaa-i müşârunileyhin millet-i mezkûresinden Ruhbân Corco veled-i Coko nâm kimesne vekâleten Prepol Kazası De'âvî Odası'nda ma'kûd meclisi-şer'îmizde kasaba-i merkûmede mahalle-i mezkûrede vâki kenîse fukarâsi avârizına meşrûta musakkafât vakfından hâsıl olan nûkûdu akâra tebdile ber-mûcebi vakfiye-i ma'mûlün bihâ mütevellî olan tebaa-i müşârunileyhânın millet-i mezkûresinden Yovan Deroh veled-i Stanişe nâm kimesne mahzarında merkûm Mile bi'l-asâle ve mezkûr Ruhbân Corco bi'l-vekâle takrîri kelâm edip mârru'l-beyân mahallesi muhtar ve ihtiyâr meclisler mühürleriyle memhûr işbu yedimde olan bir kıta ilmuhaberi nâtık olduğu üzere akd-i âti'z-zikrin sudûruna değin benim ile merkûm ruhbânın müvekkilesi mezbûrenin irsen mülki sahîhlerinde münselik olan mârru'z-zikr varoş mahallesinde vâki bir taraftan kenîse-i mezbûrun mülkü ve bir taraftan Todo veled-i Corco mülk menzili ve tarîkı hâs ve bir taraftan Nehri Lim yanında tarîkı âm ve tarafı râbi' kendi tarîkı âm ile mahdûd ve mümtaz bir bâb mülk menzili ve ittisâlinde kâin bir kıta bahçe bi-cümleti mâ yeştemiluhû ve yahvîhi tarafeynden icab ve kabulünü hâvî şûrûtu müfside ve kuyûdı mubtîle ve gabnı takdir ve muvâza'adan ârî bey'i bâtı sahîh-i şer'î ile beheri elli kuruş yirmi yedi para râyici tâmmü'l-vezn doksan beş altın bedel mukâbilinde tarafı vakfı merkûm için mütevellî-i mezbûr Yovan bi'l-asâle ve bi'l-vekâle bey' ve temlik ve şâyi'an teslim eyledik ol dahi ber-minvâl-i muharrer malı vakfı mezbûr ile bi't-tevliye iştirâ ve temellük ve şâyi'an tesellüm eyledikden sonra semeni olan meblağı mezkûru doksan beş Macar altını malı vakfı merkûmdan olmak üzere mütevellî-i mezbûr yedinden bi'l-asâle ve bi'l-vekâle tamamen ve kâmilan ahz u kabz eyledik. Fîmâ ba'd menzil ve bahçe-i mahdûde-i mezbûrede benim ile ruhbânın müvekkilenin asla ve kat'â hak ve alâka ve medhalleri kalmayıp menzil ve bahçe-i mahdûd-ı mezkûru vakfı merkûmun müsakkafâtından olmuştur. Hasbe't-tevliye keyfe mâ yeşâ ve hasbe mâ yûrîd mâlik ve mutasarrıf olun dedikde gıbbe't-tasdiki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Zilkadeti'ş-şerife li-sene semân ve semânîn ve mieteyn ve elf / [28 Ocak 1872]

Şühûdü'l-hâl

Mümeyyiz-i De'âvî Şerif Ağa ve Ali Ağa ve İsmail Bey ve Niko ve gayruhüm

**

Kosova Vilâyeti
Meclis-i İdare Kalemî
Aded 125

Adliye Nezâreti Celîlesi Cânibî Âlîsi'ne

Taşlıca Sancağı'na mülhak Prepol Kasabası'nda Rum ahaliye mahsus olmak üzere tûlen yirmi ve arzan on iki ve kadden altı zirâ' cesâmetinde olarak Meryemana nâmına mensuben inşası istenilen mücedded bir kiliseye mebnâ olacak mahallin mülk veya vakıf olup olmadığının ve

kimin uhdesinde bulunduğunun ve mutasarrıfının rızası var ve kilisenin inşasında hâlen ve istikbâlen ve mevkî'an bir gûne mahzur ve mazarratı yok ise masârif-ı inşaiyesi ne taraftan ve ne suretle tesviye olunacağı ve oradaki ahali-i merkûmenin ve cemaat-i saireden ahali var ise onların da nüfus ve haneleri mikdarının ve bu yer vakf olduğu hâlde usulüne tevfikan mülk mahal ile istibdâl veyahud mukâtaa-i zemîne rabt edilip edilmediğinin ve teferruatının bi'ttahkik arz ve tenmîk ve harita-i mevkiiyesiyle mahalli mezkûr senedinin bir sureti musaddakasının ve masârif-ı inşaiye ahali tarafından tesviye edildiği takdirde bir defterinin irsâl ve takdim kılınması Rum Patrikliği'nden verilen takrîr üzerine şeref-tasfîr ve tesyîr buyurulan fî 17 Kânûn-ı Evvel sene [1]301 tarih ve otuz yedi numaralı tahrîrâtı aliyye-i nezâret-penâhîlerinde emr u irâde buyurulmuş olmakdan nâşi Taşlıca Mutasarrıflığı'na tebliğ ile beraber cereyân eden muhabere neticesinde gelen mazbata müeddâsından anlaşıldığı vechile mezkûr kiliseye mebnâ ittihâz edilecek mahal senedi şer'îsi mûcebince kilisenin müsakkafât-ı vakfiyesinden mütehasıl nükûd ile mukaddemâ teferruğ edilip kimsenin iştirak ve alâkası ve İslâm mahallesiyile cevâmî-i şerîfeye hayrât ve müberrâta ve sair me'âbide kurbiyeti olmadığı gibi masârif-ı inşaiyesi de kâmilan vakıf vâridâtından tesviye olunacağına ve ahali-i Hıristiyanıyesi doksan bir hânede zükûr olarak iki yüz otuz nefisten ibaret olup cemaat-i saire bulunmadığına ve kilisenin inşasınca bir gûne mahzur görülemeyip harita-i mevkiiye ve senedi mezkûr suretiyle resm-i musattah aynen ve leffen takdim kılındığına nazaran icabının icra ve emr u inbâsı mütevakkıf-ı re'y-i âlî-i cenâb-ı nezâret-penâhîleridir. Ol bâbda emr u fermân hazreti men lehü'l-emrindir.

Fî 9 Zilkade sene [1]305 ve fî 6 Temmuz sene [1]304 / [18 Temmuz 1888]

(Kosova İdare Meclisi azâlarının mühürleri)

★ ★

Bâb-ı Âlî
Daire-i Sadâret
Âmedî-i Divan-ı Hümâyûn

Devletli efendim hazretleri

Kosova Vilâyeti'nde Taşlıca Sancağı'na mülhak Prepol Kasabası'nda Rum ahaliye mahsus olmak üzere Meryemana nâmında müceddeden bir bâb kilise inşasına ruhsat i'tâsı hakkında Rum Patrikliği'nden bâ-takrîr vuku bulan istid'â üzerine sebk eden isti'lâma cevaben vilâyeti mezkûreden vârid olan mazbata ve melfûfâtının mezkûr takrîr ile beraber gönderildiği beyânıyla icra-yı icabına dair Adliye ve Mezâhib Nezâreti Celîlesi'nden meb'ûs tezkire ol bâbda Divan-ı Hümâyûn Kalemî'nden yazılan muktezâ varakasıyla ma'an arz u takdim kılınmış ve meâllerine nazaran zikrolunan kilisenin inşasınca bir gûne mahzur ve mazarrat olmadığı ve masârif-ı inşaiyesi vâridât-ı vakfiyesinden tesviye olunacağı anlaşılmış olmakla varaka-i mezkûrede gösterildiği

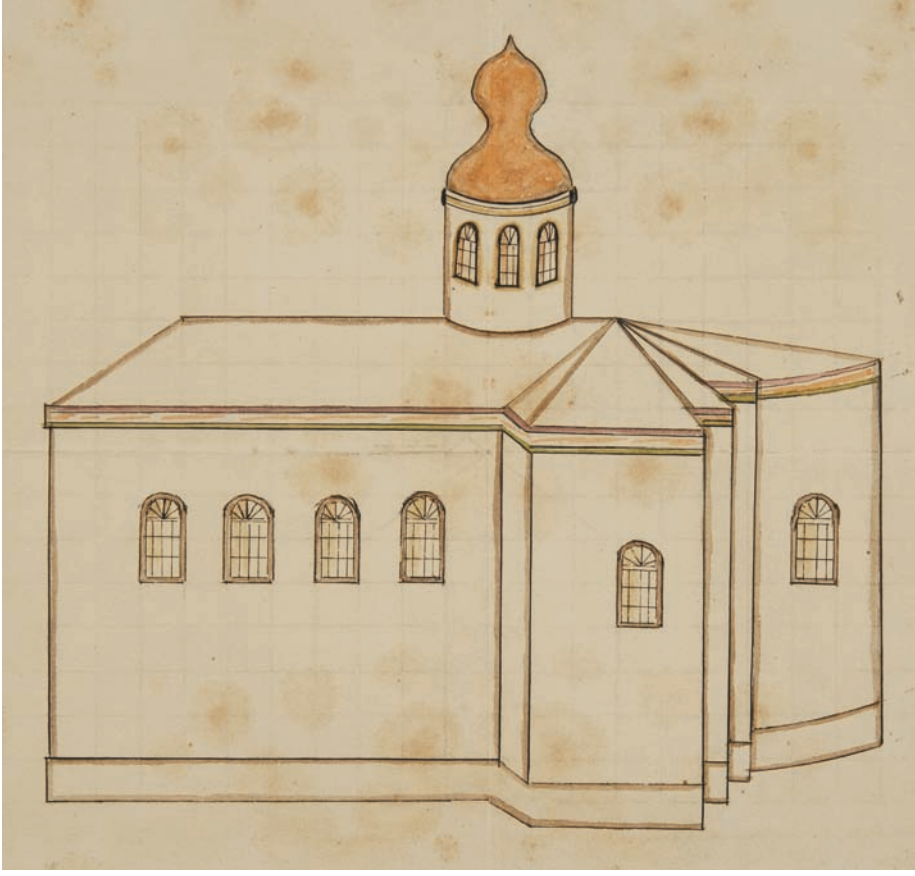

دولت اقسام حضرتی
 فوضه ولایتده قیامی جماعتی بره بول قیامی دولت هائی و موزر و میریم انا ناسی مجردا براس کلیا اناسی خضاعتی خضعت دوم بطریق کندی بایقیر
 وقوعی است و وزیریه سجدیه نه معلوم جوابا ولایت منگوره ده وار دولا مضطرب و لغو فایده منگور یقیر بر بر کوندر لری بیاید اعلیٰ کمانه دولا
 عدله و مذهب نفه رشید سنده بمعینه تنگه اولیج دیوله لکیم کندی بایقیر نه صفقا در ترم سوما عرصه و تقیر قیامی و ملکیه نفرا دکراد لسانه
 کلیان استیجیه برکونه محذور و مضرتا دلایفه و مصارف سانیس دار دات دفعه سنده سوبه لکیم صفقا کلا کلا اولغده و رش منگوره ده کوندر لری
 فوج معاده ولایت نیک ریجید رخصتی حاوی اعلیٰ اصداری و کلیا محکمت و برکوس خضعت نفعا لازم کلا معاند ایقین خضعت هرنه و برهم
 اراده سینه جناب یاد لکیم متعلقه بر یو لکیم نفایه بر یو لکیم سادری بر یو لکیم خضعت اهل سینه اهل سینه
 حکام

سرحدی کریم لکیم
 رسیده دست نیلیم ارباب ملقبه بر نظیر عا بری لکیم
 منکره سامه حد اربعه لکیم اوردیم یو لکیم اراده سینه خضعت
 خلدن خضعت بر یو لکیم اولغده ارباب بر یو لکیم خضعت لکیم
 ارباب بر یو لکیم
 سرحدی کریم لکیم
 ارباب بر یو لکیم

I. DAK. 86342

Prepol Meryemana Kilisesinin dış görünüşünün çizimi

üzere kuyûd-ı mu'tâde ve lâzîmenin derciyle ruhsatı hâvî emri âlî ısdârı ve kilise mahallinin vergisi hakkında nizâmen lâzım gelen muamelenin ifası hakkında her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî müte'allik buyurulur ise mantûk-ı celîli infaz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 9 Muharrem sene [1]306 ve fî 4 Eylül sene [1]304 / [16 Eylül 1888]

**Sadırazam
Kâmil**

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i destî ta'zîm olup melfûflarıyla manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mücebince irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurulmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 10 Muharrem sene [1]306 ve fî 5 Eylül sene [1]304 / [17 Eylül 1888]

**Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Süreyya**

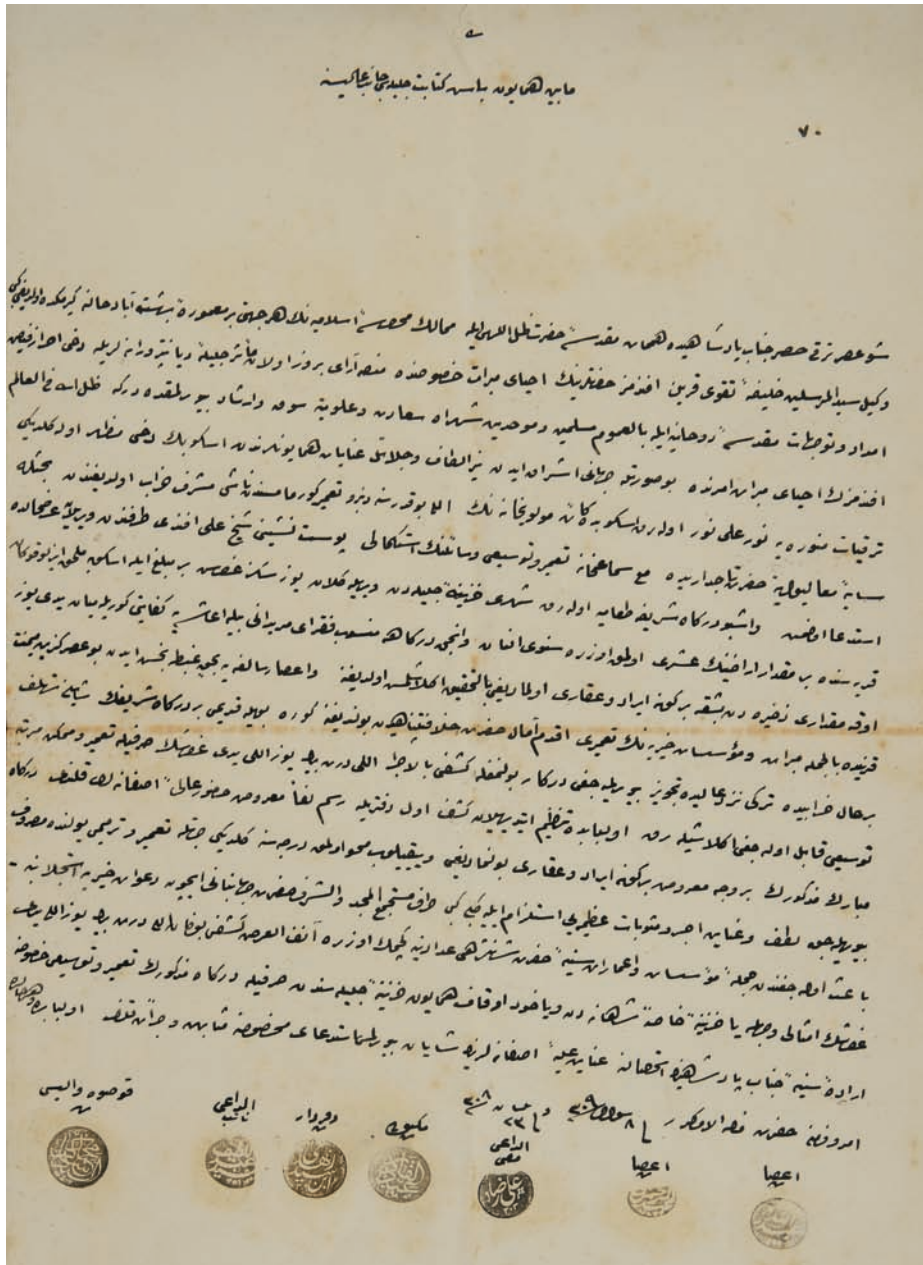

ÜSKÜP MEVLEVİHANESİ'NİN TAMİRİ

Harap durumdaki Üsküp Mevlevihanesi'nin, semahanesiyle birlikte genişletilerek tamir edilmesi için gerekli meblağın Hazine-i Hâssa ya da Evkâf-ı Hümâyûn Hazinesi'nden karşılanması talebi

RENOVIMI I MEVLEVIHANËS NË SHKUP

Kërkesa e administratës tatimore nga Fondacioni i Mbretërisë për kompensimin e mjeteve për renovimin e mevlevihanës dhe semahanës së dëmtuar në Shkup
(5 Maj 1892)

Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbet-i Celîlesi Cânib-i Âlîsi'ne

Şu asr-ı terakkî-hasr-ı cenâb-ı Padişahîde himemât-ı mukaddese-i hazret-i zıllullahî ile Me-mâlik-i Mahrûse-i İslâmiye'nin her ciheti bir ma'mûre-i behişt-âbâd hâline girmekde olduğu gibi vekil-i seyyidü'l-mürselîn, halife-i takvâ-karîn efendimiz hazretlerinin ihyâ-yı müberrât hususunda menassa-ârâ-yı bürûz olan me'seri celîle-i diyânet-perverâneleriyle dahi ihrâz-ı feyz-i imdad ve teveccühât-ı mukaddese-i ruhâniye ile bilumum müslimîn ve muvahhidîn-i şeh-râh-ı saadet ve ulviyette sevk ve irşâd buyurulmaktadır ki zıllullahi fi'l-âlem efendimizin ihyâ-yı müberrât emrinde bu suretle cihanı işrâk eden neyyiri eltâf ve celâil-i inâyât-ı hümâyûnlarından Üsküb'ün dahi mazhar olageldiği terakkîyât-ı münevvereye nûrun alâ nûr olarak Üsküb'de kâin mevlevihânenin elli bu kadar seneden beri tamir görmemesinden nâşi müşrif-i harâb olduğundan bahisle saye-i ma'âlîvâye-i hazret-i Tâcdârîde maa-semâhâne tamir ve tevsî'i vesâilinin istikmâli Postnişini Şeyh Ali Efendi tarafından verilen arzuhâlde istid'â olunmuş ve işbu dergâh-ı şerife ta'âmiye olarak şeh-rî Hazine-i Celîle'den verilegelen yüz sekiz kuruş bir meblağ ile Üsküb'e mülhak İzlokogan kayesinde bir mikdar arazinin öşrü olmak üzere senevî alınan ve ancak dergâha mensub fukarâ-yı mürîdânı bile iâşeye kifayeti görülemeyen yedi yüz okka mikdarı zahireden başka bir gûne irâd ve akarı olmadığı bi't-tahkik anlaşılmış olduğuna ve âsâr-ı sâlifeye bi-hakkın gıpta-bahş eden bu asr-ı güzîn-i meymenet-karînde bi'l-cümle müberrât ve müessesât-ı hayriyenin tamiri akdem-i âmâl-i hazret-i Hilâfet-penâhî'den bulunduğu göre böyle kadimî bir dergâh-ı şerifin şâyân-ı tehellûf bir hâl-i harâbîde terki nezd-i âlîde tecvîz buyurulmayacağı derkâr bulunmakla keşfi bi'l-hicra elli dört bin yüz elli yedi kuruşun sarfıyla tamir ve mümkün mertebe tevsî'i kâbil olacağı anlaşılarak ol bâbda tanzim etdirilen keşfi evvel defteriyile resm leffen ma'rûz-ı huzur-ı âlî âsafâneleri kılındı. Dergâh-ı mübarek-i mezkûrun ber-vech-i ma'rûz bir gûne irâd ve akarı bulunmadığı ve yıkılıp mahvolmak derecesine geldiği cihetle tamir ve termîmi yolunda masrûf buyurulacak lûtf u inâyet ecr u mesûbât-ı azîmeyi istilzâm eyleyeceği gibi taraf-ı müstecme'u'l-mecd-i ve'sşeref-i hazret-i ci-hanbânî için da'avât-ı hayriye isticlâbına bâ'is olacağından cümle-i müessesât ve i'mârât-ı seniyye-i hazret-i Şehinşâhî idâdına geçmek üzere ânîfü'l-arz keşfi bulunan elli dört bin yüz elli yedi kuruşun emsali vechile ya Hazine-i Hâssa-i Şahane'den veyahud Evkâf-ı Hümâyûn Hazine-i Celîlesi'nden sarfıyla dergâh-ı mezkûrun tamir ve tevsî'i hususuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî istihsâline inâyet-i aliyye-i âsafânelerinin şâyân buyurulması istid'â-yı mahsusuna müsâberet ve cür'et kılındı. Ol bâbda ve her hâlde emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 8 Şevval sene [1]309 ve fî 23 Nisan sene [1]308 / [5 Mayıs 1892]

(Kosova Vilayeti İdare Meclisi azâlarının mühürleri)

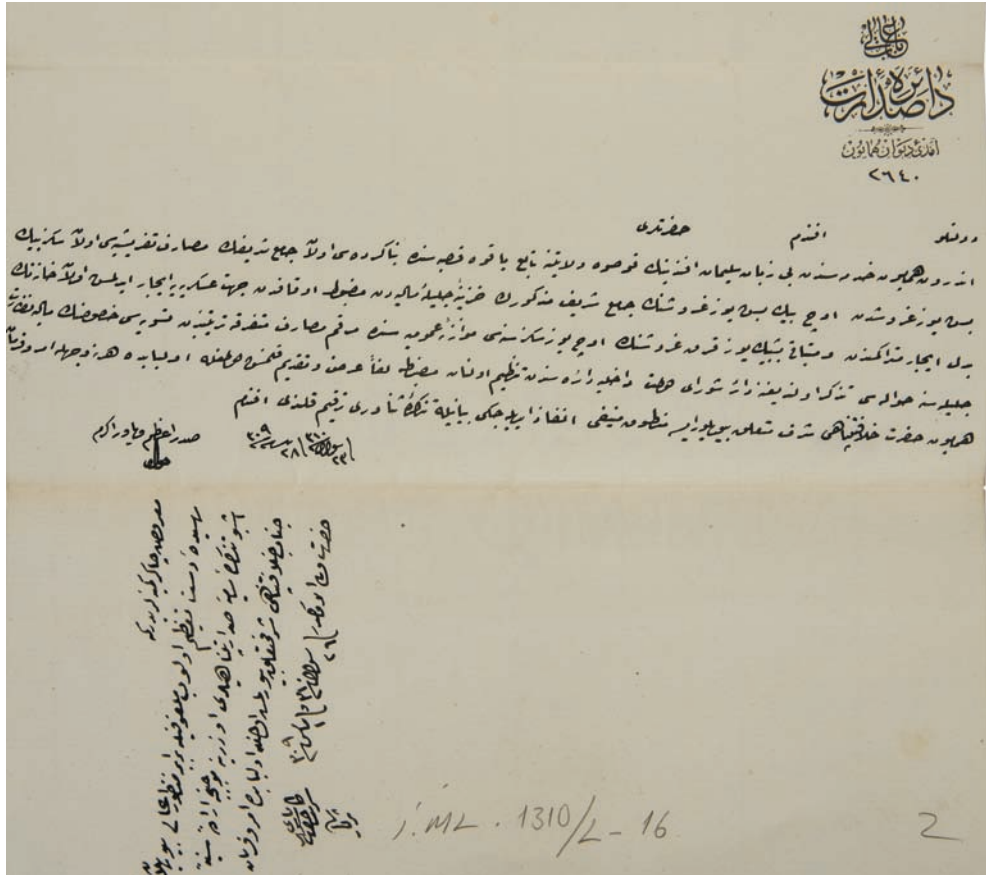

YAKOVA'DA CAMİ TEFRİŞİ

Enderun-ı Hümâyûn hademesinden Süleyman Efendi'nin Kosova Vilayeti'ne bağlı Yakova Kasabası'nda inşa ettirdiği camiin tefriş masraflarının bir kısmının cami vakfından bir kısmının da genel bütçeden karşılanması

RENOVIMI I XHAMISË NË GJAKOVË

Mbulimi i një pjese të shpenzimeve për renovimin e xhamisë së ndërtuar nga shërbëtori i pallatit mbretërorë Sylejman Efendiu, në qytezën e Gjakovës në Vilajetin e Kosovës, do të bëhet nga fondacioni i xhamisë, kurse pjesa tjetër nga buxheti i përgjithshëm (13 Maj 1893)

Bâb-ı Âlî

Daire-i Sadâret

Âmedî-i Divan-ı Hümâyûn

2640

Devletli efendim hazretleri

Enderun-ı Hümâyûn hademesinden bî-zebân Süleyman Efendi'nin Kosova Vilâyeti'ne tâbi Yakova Kasabası'nda binâ-gerdesi olan cami-i şerifin masârif-i tefrişiyesi olan sekiz bin beş yüz ku-

Yakova kasabasından genel bir görünüş

Pamje e përgjithshme e kasabës së Gjakovës

(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 779-76/9)

ruşdan üç bin beş yüz kuruşunun cami-i şerifi mezkûrun Hazine-i Celîle-i Maliye'den mazbût evkâfdan cihet-i askeriye icâr edilmiş olan hânenin bedeli icârı müterâkiminden ve mütebâkî beş bin yüz kırk kuruşunun üç yüz sekiz senesi muvâzene-i umumiyesinde murakkam masârıfı müteferrika tertibinden tesviyesi hususunun Maliye Nezâreti Celîlesi'ne havalesi tezekkür olunduğuna dair Şûrâ-yı Devlet Dahiliye Dairesi'nden tanzim olunan mazbata leffen arz u takdim kılınmış olmakla ol bâbda her ne vechile emr u fermân-ı hümayûn-ı hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyrulur ise mantûk-ı münîfi infaz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 23 Şevval sene [1]310 - Fî 28 Nisan sene [1]309 / [10 Mayıs 1893]

**Sadrîazam ve Yâver-i Ekrem
Cevad**

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûfuyla beraber manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mücebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurulmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 26 Şevval sene [1]310 ve fî 1 Mayıs sene [1]309 / [13 Mayıs 1893]

**Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Süreyya**

ÜSKÜP'TE BULGAR KİLİSESİ'NİN SIRPLAR ALEYHİNDEKİ FAALİYETLERİ

Üsküp Bulgar metropolitinin Üsküp ve civarındaki tüm Hristiyan mabetlerinin Sırlardan arındırılmasını istemesi ve Bulgarlar tarafından bu yolda bazı hareketlerde bulunulması üzerine çıkan olayların kontrol altına alındığına dair Kosova valisinin raporu

AKTIVITETET OPOZITARE KISHA BULLGARE NDAJ SERBËVE NË SHKUP

Raporti i guvernatorit të Shkupit lidhur me tentimin e mitropolitit bullgar të Shkupit për spastrimin e shkollave krishtere në Shkup dhe rrethinë nga nxënësit serbë, si dhe marrjes nën kontroll të situatës, pas eskalimit që ndodhi me veprimet e popullsisë bullgare në këtë drejtim.
(8 Tetor 1897)

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu

Başkitâbet Dairesi

Kosova Vilayeti'nden şifre

C. 26 Eylül sene [1]313

Bulgarlarca hissolunan bazı harekât-ı fesadkârânenen dolayı nukât-ı malumeye asker sevk ve ikâmesi hakkındaki ma'rûzât-ı bendegânemin bu işe ta'alluku olmayıp ol bâbdaki lüzum mevcud ise de beyân buyurulan Yabuđe karyesi sekenesi Bulgar cemaatine mensub olmayıp kâffe-si Sırp milletinden oldukları gibi mezkûr karyedeki manastır dahi asırlardan beri patrikhâneye merbût ve Sırlılara metrûkdur. Şimdiye kadar bu manastıra Bulgarların azîmeti mesbûk olmadığı hâlde Üsküb Bulgar metropolidinin teşvikâtıyla manastır mütevellîsi Bulgar mezhebine idhal edilerek kiliseyi Sırlılardan almak üzere metropolidhâne kâtibi ve Bulgar muallimleri dahil olduğu hâlde metropolid-i mûmâileyhin talimâtıyla Bulgar cemaatinden bin kişi kadar halk sevk ve cebren kiliseye idhal edilmiş ve Sırlılar da mukabeleye tasaddî ederek arada darb ve cerh vuku bulmuş ve işin tevessü'yle bu yüzden büyük bir fesad zuhuruna ramak kalmış iken ittihâz olunan tedâbîr semeresiyle inâyet-i Bâri ve saye-i Hilâfet-penâhî'de münâza'ât-ı vâkı'a ber-taraf edilerek mahall-i vak'ada her iki taraftan ön ayak olanlar derhal derdest ile cihet-i adliyyeye tevdî olunmuşlardır. Mevkûfin miyânında yalnız Matuf isminde bir muallim mevcud ise de bu da ica-bâtı kanuniyyeye müsteniden usulü dairesinde mustantıklık tarafından verilen müzekkire ile mevkûfdur. Bu yolda vuku bulmuş olan ma'rûzât makrûn-ı hakikat olmamakla beraber Bulgar metropolidinin tahkîr olunduğu hakkındaki iddia dahi kat'iyen hilâfı hakikatdır. Bâ-telgraf ve mazbata makam-ı Sadâret-i Uzmâ'ya arz olunduğu vechile Üsküb Bulgar metropolidinin talimât ve teşvikâtıyla verilen takrîr ve arzuhâllerde buralarda Sırp milleti olmadığından bahisle Üsküb ve civarında vâki kâffe-i ma'âbid-i Hristiyanîye ile mekteblerin Sırlılardan ahz ve nez'îyle kendilerine teslimi talep olunmakta ve hatta daha ileriye giderek bu yüzden fesad zuhur edeceği yolunda tehdidde bile bulunmaktadırlar. Cereyân-ı muamele bundan ve bu da Allah göstermesin Makedonya'yı kendilerine mâl etmek için öteden beri ittihâz olunan bir tedbir-i siyasîyeden ibaret bulunduğu ve mezkûr mazbata ve telgrafnâme ile buna müteferri' evrakın suretleri dahi yarınki posta ile takdim kılınacağı ma'rûzdur. Fî 26 Eylül sene [1]313 / [8 Ekim 1897]

Kosova Valisi
Hafız Mehmed

GİLÂN 'DA KİLİSE TAMİRİ

Gilan Kasabası Varoş Mahallesi'nde yanan Ortodoks Aya Nikola Kilisesi'nin tamirine Müslüman mahallesine bakan pencerelerinin kapatılması şartıyla izin verildiği

RENOVIMI I KISHËS NË GJILAN

Leja për renovimin e kishës së djegur ortodokse Aja Nikolla në lagjen e Varoshit në Gjilan do të jepet vetëm me kusht që dritaret e kishës që janë përballë oborreve të qytetarëve mysliman të mbyllen
(9 Prill 1898)

Bâb-ı Âlî
Daire-i Sadâret
Âmedî-i Divan-ı Hümâyûn
3021

Atûfetli efendim hazretleri

Kosova Vilâyeti dahilinde Gilan Kasabası'nın varoş mahallesinde Ortodoks cemaatine mahsus ve muhterik olan Aya Nikola Kilisesi'nin tamir ve inşasına ruhsat i'tâsı istid'â olunmuş ve zikrolunan kilisenin muhterik olan üst katından mâ'adâ kalan ikinci katındaki beş pencereden makarr-ı nisvân olan İslâm hâneleri görünmekde olup İslâm mahallesi cihetinde olan mezkûr pencerelerin seddi ve üst katında bulunan pencerelerde gezinti mahalleri yapılmayarak İslâm hânelerine olan nezâretin kâmilten def'i mahallince kararlaştırılarak ol vechile inşasınca mahzur olmadığı iş'âr-ı mahallîden anlaşılmış olduğundan sureti istid'â makrûn-ı müsaade-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî buyurulduğu hâlde Divan-ı Hümâyûn Kalemî'nin müzekkiresinde gösterildiği üzere mezkûr kilisenin şerâiti mezkûre dairesinde tamir ve inşası için ruhsatı hâvî emri âlî isdârı hususunun kalem-i mezkûra havalesi ve Adliye ve Mezâhib ve Dahiliye Nezâret-i Celîlelerine malumat i'tâsı tezekkür kılındığına dair Şûrâ-yı Devlet Mülkiye Dairesi'nin mazbatası melfûfuyla arz u takdim kılınmış olmakla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik buyurulur sa mantûk-ı münîfi infaz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu, efendim.

Fî Gurre-i Zilkade sene [1]315 - Fî 12 Mart [1]314 / [24 Mart 1898]

Sadrıazam

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûflarıyla manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mücebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 17 Zilkade sene [1]315 ve fî 28 Mart sene [1]314 / [9 Nisan 1898]

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Tahsin

BOŞ BULUNAN ÜSKÜP METROPOLİTLİĞİ İÇİN PATRIKHANE'NİN UYARILMASI TALEBİ

Uzun süredir boş durumda bulunan Üsküp Rum Metropolitliği'ne, yeterli ilginin gösterilmemesinden yakınan bölge ileri gelenlerinin, Patrikhanenin bu hususta uyarılması taleplerini içeren arzuahalleri

KËRKESAË PËR TË DHËNË VËRETJE PËR POZITËN E SHKAKTUAR NË PATRIKANËN E SHKUPIT NGA MITROPOLITI

Kërkesa e klerikëve të rajonit lidhur me qortimin e patrikanës për mosinteresimin e Mitropolisë së Shkupit, e cila një kohë të gjatë po qëndronte e zbrazët (13 Shkurt 1901)

Atebe-i felek-mertebe-i Cenâb-ı Zillullahî'ye

"Cenâb-ı Hak hazretleri bilâ-istisnâ bilumum zîr ü sitân-ı mülûkânelerinin kıblegâh-ı hâcâtı bulunan zât-ı kudsiyet-simât-ı şahanelerini dünya durdukça serî-i Saltanat-ı Seniyyelerinde dâim ve şân u şevket-i cihandârîlerini yevmen fe-yevmen müzdâd buyursun" dua-yı farîzasını tekrar ale't-tekrar bârgâh-ı ehadiyete ref' ve îsâl ile Memâlik-i Mahrûse-i mülûkânelerinden Üsküb Vilâyeti Celîlesiyle tevâbî'inde mukim tebaa-i Devlet-i Aliyye-i Padişahîlerinden Rum Ortodoks milleti sâdika ve muft'asının bir müddetden beri metropolidsizlik cihetinden nâşi uğradıkları müzâyaka ve mahrumiyetlerinin kible-i hâcât-gerde-i muhtacân olan hâk-i pâ-yı merâhim-ihitivâ-yı şahanelerine arzına ictisâr eyleriz:

Bundan dört buçuk sene akdem hulûl-i eceli mev'ûduyla terk-i hayat eden Üsküb Rum metropolidi Metodiyos Efendi'nin yerine gerçi Amrosipos Efendi tayin buyurulmuş ise de mahall-i memuriyetine gelmemesiyle beraber ahîren dahi Manastır Vilâyeti Celîlesi Metropolidliği'ne tayin olunarak bi'l-kabul mahall-i memuriyetine vuku'ı azîmeti zıll-ı zâlîl-i şahanelerinde Kosova Vilâyeti Celîlesi'yle mülhakâtında kemâl-i fahr ve sadâkatle mukim Rum Ortodoks cemaat-i muft'asının ruhanîyetçe icra-yı âyinlerinin külliye dūcâr-ı zaruret ve perişanîlerine bâ'is olmuş ve bir vakti itaat ve sadâkatdan inhirâf etmedikleri delâil-i bâhiresiyle sâbit olan Rum cemaat-i muft'asının bu yüzden giriftâr-ı sefâleti avâtıf-ı âlem-şümûl-i hazret-i şahaneleriyle gayr-ı kâbil te'lif bulunmuş olduğu cihetle müddet-i ma'rûzadan beri vekâletde bulunarak ez-her cihet sadakati müebbet Fermiyan Efendi dâ'î-i dirînelerinin asâleten tayinine müsaade-i merâhim-âde-i seniyyeleri inâyet ve erzân ve emr u fermân-ı hümayûnları sünûh ve şeref-ta'alluk buyurulmuşdu. Halbuki aradan bir buçuk sene mürûr eylediği hâlde Rum Patrikhânesince âyinen muktezî duasının bugüne kadar adem-i icrası umûr-ı rûhâniyemizin bir kat daha izmihlâl ve perişanına bâdî olduğundan duasının adem-i ta'vîki için Patrikhâne'ye emr u fermân buyurulması avâtıf ve inâyât-ı bî-nihâye-i şahanelerinden istirhâm ve istişfâ olunur. Ol bâbda ve kâtibe-i ahvâlde emr u fermân ve avâtıf-ı bî-pâyân şevketli kudretli kemâl-i merhametli veli-nimet-i bî-minnetimiz Padişah-ı âlem-penâh efendimiz hazretlerindir. Fî 31 Kânûn-ı Sânî sene [1]316 / [13 Şubat 1901]

Varoş-ı Müslim Mahallesi
Rum muhtarı kulları
(mühür)
Varoş Tekye Mahallesi
Rum Muhtarı kulları
(mühür)

Varoş Doğancı Mahallesi
Rum Muhtarı kulları
(mühür)
Varoş Cedid Mahallesi
Rum Muhtarı kulları
(mühür)
ve diğerleri

Varoş Salih Çelebi Mahallesi
Rum Muhtarı kulları
(mühür)
Kalkandelen Kazası
Varoş-ı Atık Mahallesi
Rum Muhtarı kulları
(mühür)

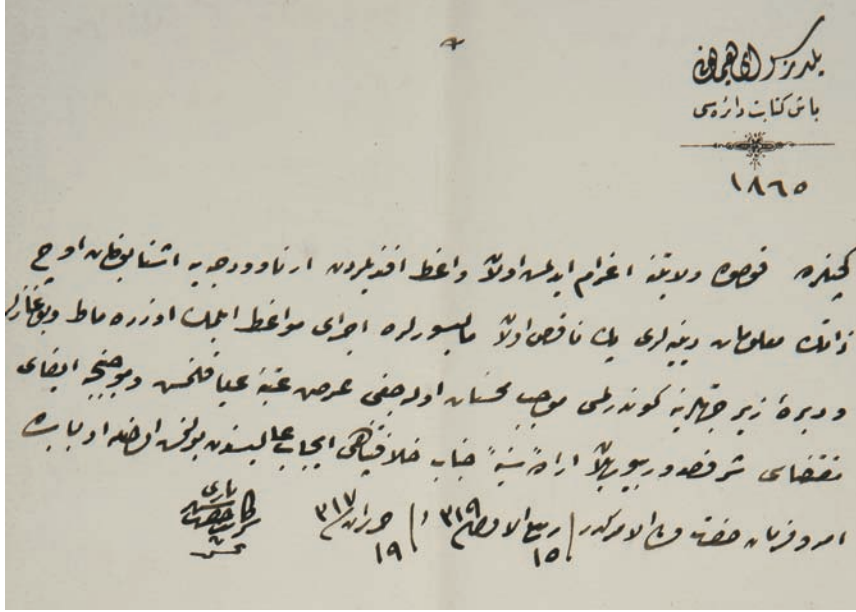

MAT, BOĞAZLAR VE DEBRE-İ ZÎR TARAFLARINA VAİZ GÖNDERİLMESİ

Kosova Vilayeti'ne gelen vaizlerden Arnavutça bilen üçünün dinî bilgileri az olan Malisörlerin bulunduğu Mat, Boğazlar ve Debre-i Zîr taraflarına gönderilmesinin uygun görüldüğü

DËRGIMI I PREDIKUESVE NË MAT BOGAZ DHE DIBËR TË EPËRME

Dërgimi i predikuesve tek qytetarët e malësisë së Matit, Bogazit dhe Dibrës së Epërme me qëllim të përhapjes së njohurive fetare. Këta predikues emërohen për të shërbyer në Kosovë për arsye se e zotërojnë gjuhën shqipe
(2 Korrik 1901)

Yıldız Sarayı Hümâyûnu

Başkitâbet Dairesi

1865

Geçenlerde Kosova Vilâyeti'ne i'zâm edilmiş olan vaiz efendilerden Arnavudca'ya âşinâ bulunan üç zâtın malumâtı diniyeleri pek nâkıs olan Malisörler'e icra-yı mevâ'iz eylemek üzere Mat ve Boğazlar ve Debre-i Zîr cihetlerine gönderilmesi mücib-i muhasenât olacağı arz-ı atabe-i ul-yâ kılınmış ve mücebince ibkâ-yı muktezâsı şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet penâhî icab-ı âlîsinden bulunmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 15 Rebülevvel sene [1]319 ve fî 19 Haziran sene [1]317 / [2 Temmuz 1901]

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Tahsin

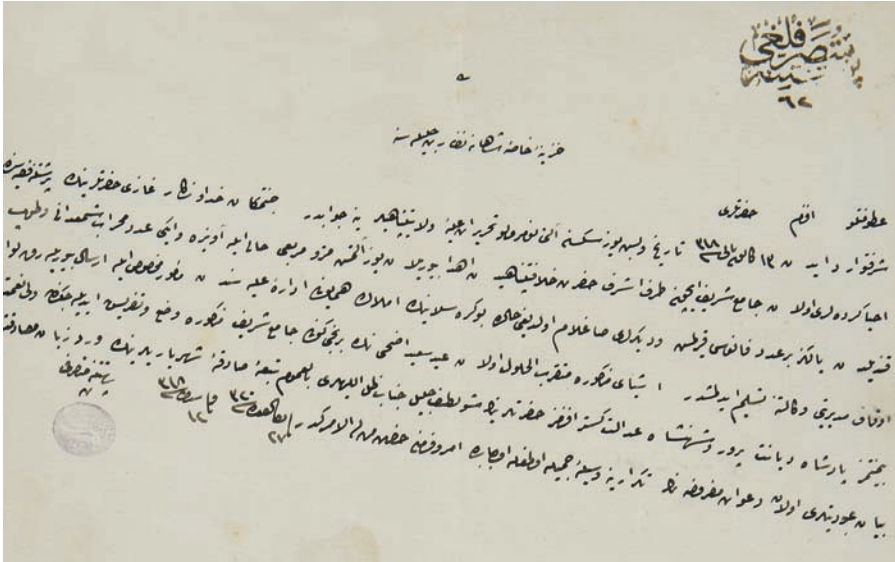

II. ABDÜLHAMİD'İN PRİŞTİNE'DEKİ SULTAN I. MURAD CAMİİ'Nİ TEFRİŞ ETTİRMESİ

Sultan I. Murad'ın Prishtinë'de yaptırdığı camiye Padişah II. Abdülhamid tarafından 160 metre karelik halı, avize ve mihrap şamdanı hediye edildiği

SHTRUARJA E XHAMISË SË SULTAN MURATIT I NË PRISHTINË NGA SULTAN ABDYL HAMIDI II

Dhuratë për xhaminë, e cila është ndërtuar nga Sulltan Murati i I në Prishtinë; 160 metra katror tepih, llambadarë dhe shandan për altar, nga ana e mbretit Abdylhamiti II (25 Shkurt 1903)

Prishtine Mutasarrıflığı

62

Hazine-i Hâssa-i Şahane Nezâret-i Celîlesi'ne

Atûfetli efendim hazretleri

Şeref-tevârüd eden 13 Kânûn-ı Sâni sene [1]318 tarih, beş yüz seksen altı numaralı tahri-râtı aliyeyi vilâyet-penâhîlerine cevabdır: Cennet-mekân Hüdâvendigâr-ı Gazi hazretlerinin Priş-tine Kasabası'nda ihyâ-gerdeleri olan cami-i şerif için taraf-ı eşref-i hazret-i Hilâfet-penâhî'den ih-dâ buyurulan yüz altmış metre murabba'ı halı ile avize ve iki aded mihrâb şamdanı ve top kan-dilden yalnız bir aded fanus kırılmış ve diğerleri sağlam olduğu hâlde bu kere Selanik Emlâk-ı Hümâyûnu İdare-i Aliyyesi'nden memur-ı mahsus ile irsâl buyurularak Livâ Evkâf Müdüriyeti Ve-kâleti'ne teslim edilmiştir. Eşya-yı mezkûre mütekarribu'l-hulûl olan îd-i sa'îd-i edhânın birinci gü-nü cami-i şerif-i mezkûra vaz' ve tefrîş edileceğinden veli-nimet-i bî-minnetimiz Padişah-ı diyânet-perver ve Şehşâh-ı adalet-güster efendimiz hazretlerinin şu lutf-i celîlî cenâb-ı zıllullahîleri bilumum tebaa-i sâdıkâ-i Şehriyâtilerinin vird-i zebân-ı müsâdatat-beyân-ı ubûdiyetleri olan da'avât-ı mef-rûzanın tekrarına vesile-i cemîle olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehül-emrindir.

Fî 27 Zilkade sene [1]320 ve 12 Şubat sene [1]318 / [25 Şubat 1903]

Prishtine Mutasarrıfı

Âsaf

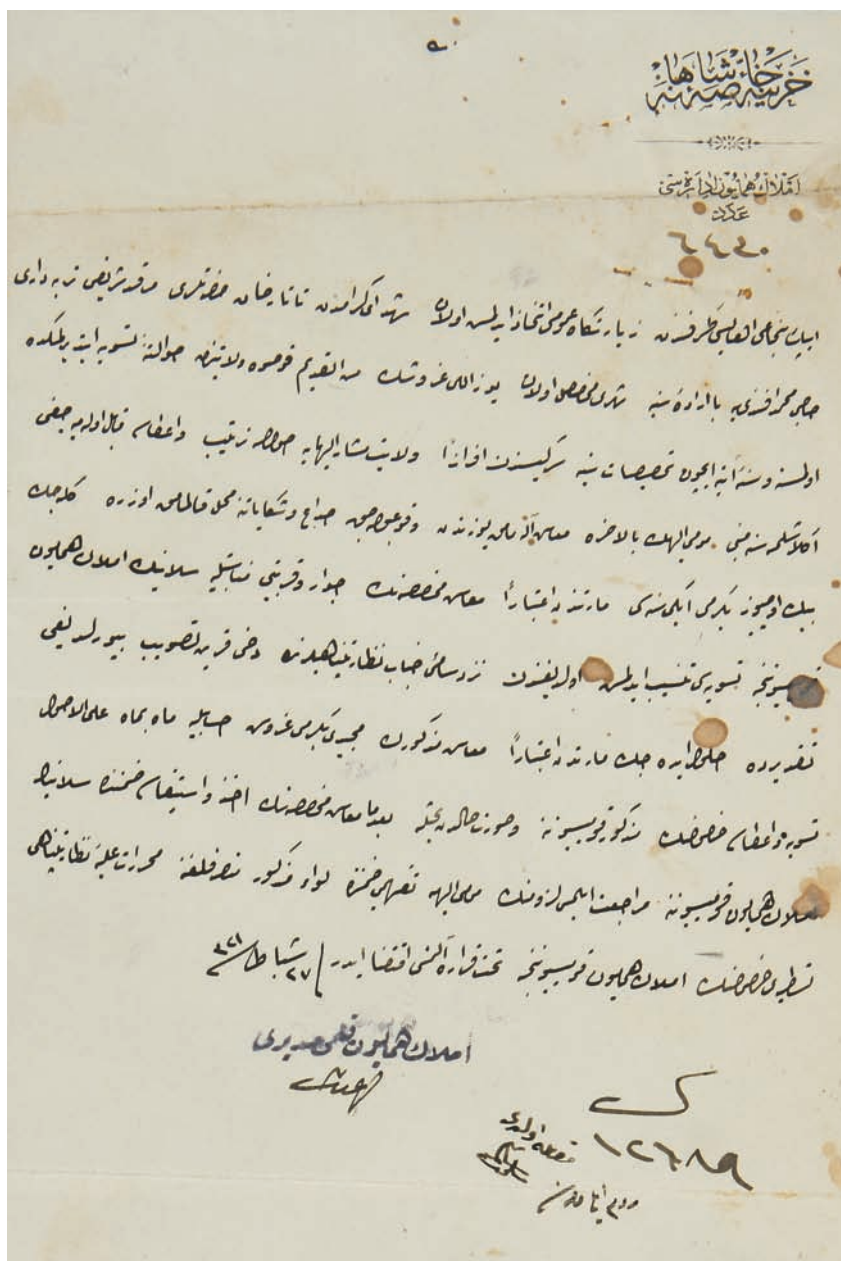

İPEK'TEKİ TATAR HAN TÜRBESİ TÜRBEDARININ MAAŞININ ÖDENMESİ

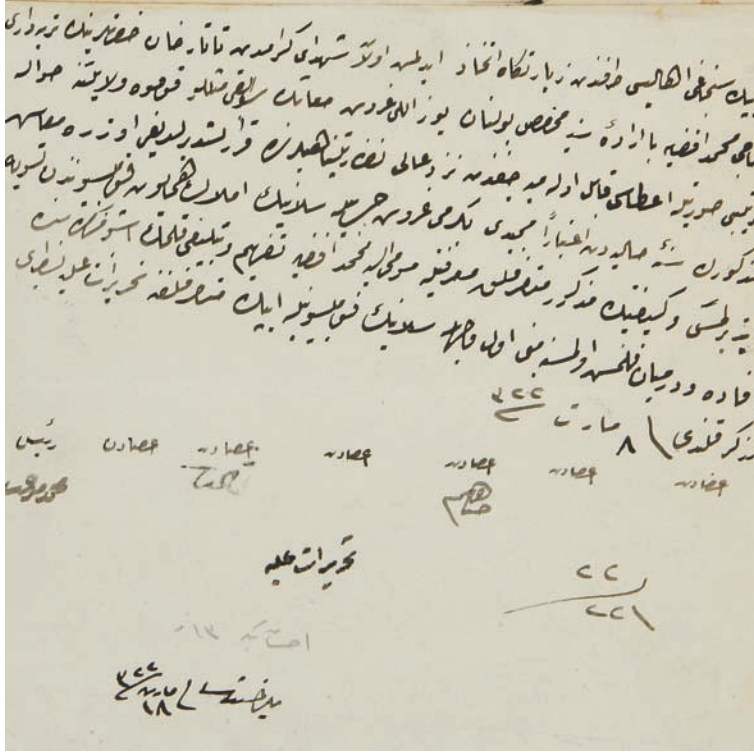
İpek Sancağı'ndaki Tatar Han Türbesi Türbedarı Hacı Mehmed'in aylık 150 kuruş maaşının Selanik Emlâk Komisyonunca ödenmesi

PËR PAGESËN E TYRBEDARIT TË TYRBES SË TATAR HANIT NË PEJË

Nga ana e Komisionit për Pasuri të Patundshme, të paguhet me 150 kurush në muaj tyrbedari Haxhi Mehmedi i Tyrbes së Tatar Hanit në Sanxhakun e Pejës
(31 Mars 1906)

Hazine-i Hâssa-i Şahane
Emlâk-ı Hümâyûn İdaresi
Aded 6430

İpek Sancağı ahalisi tarafından ziyaretgâh-ı umumî ittihâz edilmiş olan şühedâ-yı kirâmdan Tatar Han hazretleri merkad-ı şerifi türbedârı Hacı Mehmed Efendi'ye bâ-irâde-i seniyye şehîr muhassas olan yüz elli kuruşun mine'l-kadîm Kosova Vilâyeti'nden havaleten tesviye etdirilmekde olmasına ve sene-i âtiye için tahsisâtı seniyye sergisinden ifrâzen vilâyet-i müşârunileyhâya havale tertib ve i'tâsı kâbil olamayacağı anlaşılmasına mebnî mûmâileyhin bilâhare maaş alınmamak yüzünden vuku bulacak sudâ' ve şikayâtına mahal kalmamak üzere gelecek bin üç yüz yirmi iki senesi Mart'ından itibaren maaş-ı muhassasanın civar ve kurbiyeti münasebetiyle Selanik Emlâk-ı Hümâyûn Komisyonunca tesviyesi tensîb edilmiş olduğundan nezd-i sâmî-i cenâb-ı nezâret-penâhîlerinden dahi karîn-i tasvîb buyurulduğu takdirde hulûl edecek Mart'dan itibaren maaş-ı mezkûrun Mecidî yirmi kuruş hesabıyla mâh be-mâh ale'l-usul tesviye ve i'tâsı hususunun mezkûr komisyonuna ve sureti hâlden bahisle ba'demâ maaş-ı muhassasanın ahz u istifâsı zımında Selanik Emlâk-ı Hümâyûn Komisyonu'na müracaat eylemesi lüzumunun mûmâileyhe tefhîmi zımında livâ-i mezkûr mutasarrıflığına muharrerâtı aliyye-i nezâret-penâhî tasfiri hususunun Emlâk-ı Hümâyûn Komisyonunca tahtı karara alınması iktizâ eder.

Fî 27 Şubat sene [1]321 / [12 Mart 1906]

Emlâk-ı Hümâyûn Kalemî Müdürü
(İmza)

**

İpek Sancağı ahalisi tarafından ziyaretgâh ittihâz edilmiş olan şühedâ-yı kirâmdan Tatar Han hazretlerinin türbedârı Hacı Mehmed Efendi'ye bâ-irâde-i seniyye muhassas bulunan yüz elli kuruş maaşın sevâbı misillü Kosova Vilâyeti'ne havale tertibi suretiyle i'tâsı kâbil olamayacağından nezd-i âlî-i nezâret-penâhîlerinde kararlaştırıldığı üzere maaş-ı mezkûrun sene-i hâliye-den itibaren Mecidî yirmi kuruş hesabıyla Selanik Emlâk-ı Hümâyûn Komisyonu'ndan tesviye etdirilmesi ve keyfiyetin mezkûr mutasarrıflık ma'rifetiyle mûmâileyh Mehmed Efendi'ye tefhîm ve tebliği kalemin işbu müzekkiresinde ifade ve dermiyân kılınmış olmasına mebnî ol vechile Selanik Komisyonu'yla İpek Mutasarrıflığı'na tahrirâtı aliyye tasfîri tezekkür kılındı.

Fî 8 Mart sene [1]322 / [21 Mart 1906]

(Komisyon azâlarının imzaları)

* *

Hazine-i Hâssa-i Şahane Tahrirât Kalemi

İpek Sancağı Mutasarrıflığı'na

İpek Sancağı ahalisi tarafından ziyaretgâh-ı umumî ittihâz edilmiş olan şühedâ-yı kirâmdan Tatar Han hazretleri merkad-i şerifi türbedârı Hacı Mehmed Efendi'nin Mecidî yirmi kuruş hesabıyla Hazine-i Hâssa-i Şahane'den muhassas şehîr yüz elli kuruş maaşının sene-i hâliye Mart'ından itibaren Selanik Emlâk-ı Hümâyûn Komisyonunca tesviyesi münasib görülerek mezkûr komisyona tebligâtı lâzıme icra kılınmış olmakla keyfiyetin mûmâileyhe tefhîmi mütevakkıf-ı himem-i aliyyeleridir. Ol bâbda.

Selanik Emlâk-ı Hümâyûn Komisyon-ı Âlîsi'ne

İpek Sancağı ahalisi tarafından ziyaretgâh-ı umumî ittihâz edilmiş olan şühedâ-yı kirâmdan Tatar Han hazretleri merkad-i şerifi türbedârı Hacı Mehmed Efendi'nin Mecidî yirmi kuruş hesabıyla Hazine-i Hâssa-i Şahane'den muhassas bulunan şehîr yüz elli kuruş maaşının sene-i hâliye Mart'ından itibaren komisyon-ı âlîlerince tesviyesi münasib görülerek keyfiyet mûmâileyhe li-eclî't tefhîm İpek Sancağı Mutasarrıflığı'na da yazılmış olmakla maaş-ı mezkûrun vasıta-i münasibe ile mâh be-mâh mûmâileyhe i'tâsı esbâbının istikmâl buyurulması.

Fî 18 Mart sene [1]322 / [31 Mart 1906]

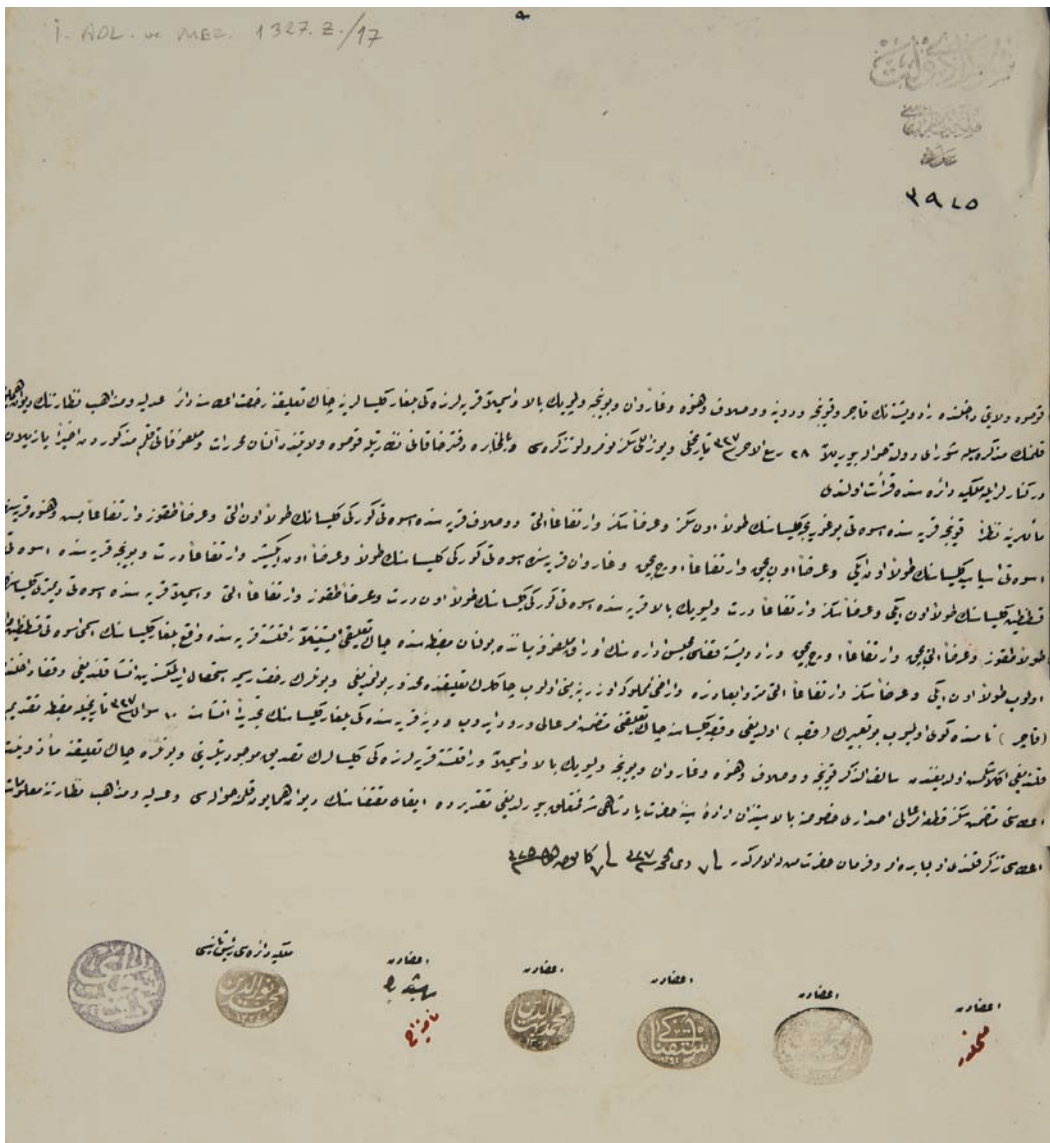
KOSOVA'YA BAĞLI RADOVIŞTE KAZASI'NDAKİ BAZI KÖY KİLİSELERİNE ÇAN TAKILMASI

Kosova Vilayeti Radovişte Kazası'nın Koniçe, Voslaf, Henova, Garvan, Boniçe, Lipovik-i Bâlâ, İsmilan ve Raklişte köylerindeki Bulgar kiliselerine çan takılmasında bir sakınca olmadığı

NDËRTIMI I KAMBANAVE NË DISA KISHA NË FSHATRAT E KAZASË SË RODOVISHIT TË VILAJETIT TË KOSOVËS

Pëlqimi për ndërtimin e kambanave në kishat bullgare në fshatrat e kazasë së Radovishit si në vijim: Konicë, Vosllavë, Henovë, Garvan, Bonicë, Lipovicë e Epërme, Smolan dhe Raklishtë.

(2 Ocak 1910)

Kosova Vilâyeti dahilinde Radovişte'nin Kaçir ve Koniçe ve Dedina ve Voslaf ve Henova ve Garvan ve Boniçe ve Lipovik-i Bâlâ ve İsmilan karyelerindeki Bulgar kiliselerine çan ta'likına ruhsat i'tâsına dair Adliye ve Mezâhib Nezâreti'nin Divan-ı Hümâyûn Kalemî'nin müzekkiresiyle Şûrâ-yı Devlet'e havale buyurulan 28 Rebîülâhir sene [1]327 tarihli ve yüz elli sekiz numaralı tezkiresi ve bi'l-muhabere Defter-i Hakanî Nezâreti'yle Kosova Vilâyeti'nden alınan muharrerât ve melfûfatı kalem-i mezkûrdan ahîren yazılan derkenârlar ile Mülkiye Dairesi'nde kırâet olundu.

Meâllerine nazaran Koniçe karyesinde Sveti Bogoriçe Kilisesi'nin tûlen on sekiz ve arzan sekiz ve irtifâ'an altı ve Voslaf karyesinde Sveti Gorgi Kilise[si]'nin tûlen on altı ve arzan dokuz ve irtifâ'an beş ve Henova karyesinde Sveti Spasya Kilisesi'nin tûlen on iki ve arzan on buçuk ve irtifâ'an üç buçuk ve Garvan karyesinde Sveti Gorgi Kilisesi'nin tûlen ve arzan on ikişer ve irtifâ'an dört ve Boniçe karyesinde Sveti Kostantin Kilisesi'nin tûlen on iki ve arzan sekiz ve irtifâ'an dört ve Lipovik-i Bâlâ karyesinde Sveti Gorgi Kilisesi'nin tûlen on dört ve arzan dokuz ve irtifâ'an altı ve İsmilan karyesinde Sveti Dimitri Kilisesi'nin tûlen dokuz ve arzan altı buçuk ve irtifâ'an üç buçuk ve Radovişte Kazası Meclis-i İdaresi'nin evrak-ı melfûfe miyânında bulunan mazbatasında çan ta'likı istenilen Raklişte karyesinde vâki Bulgar kilisesinin ismi Sveti Kostantin Dalene olup tûlen on iki ve arzan sekiz ve irtifâ'an altı metre ebadında ve arazi-i memlûke üzerine mebnî olup çanların ta'likinde mahzur bulunmadığı ve bunların ruhsatı resmiye istihsâl edilmeksizin inşa kılındığı ve kaza dahilinde Kaçir nâmında köy olmayıp bu tabirin kasaba olduğu ve kasaba kilisesine çan ta'likını mutezammin emri âlî vürûd edip Dedina karyesindeki Bulgar kilisesinin tecdiden inşasına 10 Şewal sene [1]327 tarihiyle mazbata takdim kılındığı anlaşılmış olduğundan sâlifü'z-zikr Koniçe ve Voslaf ve Henova ve Garvan ve Boniçe ve Lipovik-i Bâlâ ve İsmilan ve Raklişte karyesindeki kiliselerin tasdik-i mevcudiyetlerini ve bunlara çan ta'likına me'zûniyet i'tâsını mutezammin sekiz kıt'a emri âlî ısdârı hususuna bi'l-histîzân irâde-i seniyye-i hazreti Padişahî şeref-müte'allik buyurulduğu takdirde ifa-yı muktezâsının Divan-ı Hümâyûn Kalemî'ne havalesi ve Adliye ve Mezâhib Nezâreti'ne malumât i'tâsı tezekkür kılındı. Ol bâbda emr u fermân hazreti men lehü'l-emrindir.

Fî 7 Zilhicce sene [1]327 - Fî 7 Kânûn-ı Evvel sene [1]325 / [20 Aralık 1909]

(Şûrâ-yı Devlet azâlarının mühürleri)

***

Bâb-ı Âlî
Daire-i Sadâret
Meclis-i Vükelâ ve Ma'rûzât Kalemi
2718

Atûfetli efendim hazretleri

Adliye ve Mezâhib Nezâreti Aliyyesi'nin tezkire-i muhavvesi üzerine Şûrâ-yı Devlet Mülkiye Dairesi'nden tanzim ve leffen arz u takdim kılınan mazbatada dermiyân olduğu üzere Kosova Vilâyeti dahilinde Radovişte'nin Koniçe ve Voslaf ve Henova ve Garvan ve Boniçe ve Lipovik-i Bâlâ ve İsmilan ve Raklişte karyelerinde kâin muharrerü'l-esâmî Bulgar kiliselerine çan ta'lîkına ruhsat i'tâsı istid'â olunup bu bâbda mahzur bulunmadığı ve maa-hâzâ mezkûr kiliselerin bilâ-müsaade-i resmiye inşa edildiği anlaşıldığından sâlifü'z-zikr kiliselerin tasdik-i mevcudiyetleri ile çan ta'lîkına me'zûniyet i'tâsı için sekiz kıta emri âlî isdârı hususunun Divan-ı Hümâyûn Kalemi'ne havalesi ve nezâreti müşârunileyhâya malumât verilmesi hususunda irâde-i seniyye-i cenâbı Padişahî ne vechile şeref-sudûr buyurulur ise mantûk-ı âlîsi infaz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 19 Zilhicce sene [1]327 - Fî 19 Kânûn-ı Evvel sene [1]325 / [1 Ocak 1910]

Sadriazam
Hüseyin Hilmi

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir

Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûfuyla manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mücebince irâde-i seniyye-i hazret-i Padişahî şeref-müte'allik buyurulmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 20 Zilhicce sene [1]327 - Fî 20 Kânûn-ı Evvel sene [1]325 / [2 Ocak 1910]

Serkâtib-i Şehriyârî
Halid Ziya

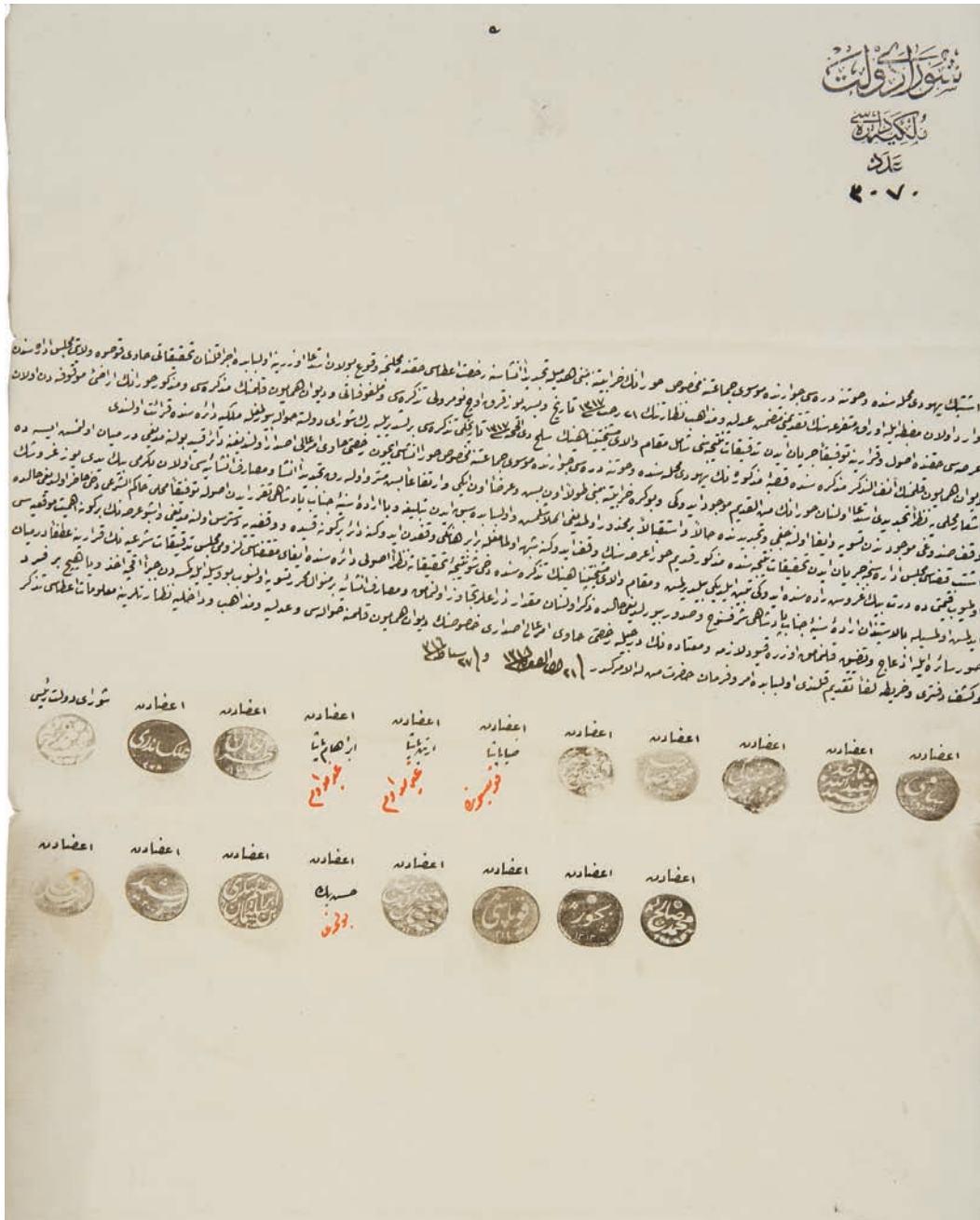

İŞTİP KAZASI'NDA HAVRA YAPIMI

İstip Kazası Yahudi Mahallesi'nde harap durumda bulunan havranın eski sınırlarını aşmamak şartıyla yeniden yapılmasına izin verildiği

NDËRTIMI I SINAGOGËS NË KAZANË E SHTIPIT

Leje për ndërtimin e sinagogës së re brenda kufijve të truallit të sinagogës së shkatërruar
(16 Prill 1901)

Şûrâ-yı Devlet
Mülkiye Dairesi
Aded
3070

İştib'in Yahudi Mahallesi'nde ve Hotine Deresi civarında Musevî cemaatine mahsus havra-
nın harâbiyetine mebnî hedmiyle tecdîden inşasına ruhsat i'tâsı hakkında mahallince vuku bulan
istid'â üzerine ol bâbda icra kılınan tahkikâtı hâvî Kosova Vilâyeti Meclis-i İdaresi'nden vârid
olan mazbata ile evrak-ı müteferri'asının takdimini mutazammın Adliye ve Mezâhib Nezâreti'nin
21 Receb sene 1317 tarih ve beş yüz kırk üç numaralı tezkiresi ve melfûfâtı Divan-ı Hümâyûn
Kalemi'nin müzekkiresi ve mezkûr havranın arazi-i mevkûfeden olan arsası hakkında usul ve ka-
rarına tevfiikan cereyân eden tedkikât neticesini şâmil makam-ı vâlâ-yı Meşihat-penâhî'nin selh-i
Zilhicce sene 1317 tarihli tezkiresi birleştirilerek Şûrâ-yı Devlet'e havale buyurulmakla Mülkiye
Dairesi'nde kırâet olundu.

Divan-ı Hümâyûn Kalemi'nin ânifü'z-zikr müzekkiresinde kasaba-i mezkûrenin Yahudi Mahal-
lesi'nde ve Hotine Deresi civarında Musevî cemaatine mahsus havra inşası için ruhsatı hâvî emri
âlî ısdâr olduğuna dair kayıd bulunmadığı dermiyân olunmuş ise de iş'âr-ı mahallîye naza-
ran tecdîdi istid'â olunan havranın mine'l-kadîm mevcud idüğü ve bu kere harâbiyetine mebnî
tûlen on beş ve arzan on iki ve itifâ'an beş metre olarak tecdîd-i inşâ ve masârif-ı inşaiyesi olan
yirmi bin yedi yüz kuruşun vakıf sandığı mevcudundan tesviye ve ifa olunacağı ve tecdîdinde
hâlen ve istikbâlen bir mahzur olmadığı anlaşılmış ol bâbda sebk eden tebliğe ve bâ-irâde-i se-
niyye-i cenâb-ı Padişahî takarrür eden usule tevfiikan mahallî hâkimü's-şer'î dahi hâzır olduğu hâl-
de İştib Kazası Meclis-i İdaresince cereyân eden tahkikât neticesinde mezkûr kadîm havra arsa-
sının vakıf idüğüne şübhe olmamakla beraber hangi vakıfdan idüğüne dair bir gûne kayda ve
vakfiyeye destres olunamadığı ve işbu arsanın bir gûne ehemmiyet-i mevkiyesi olmayıp kıymeti
de dört bin kuruş râddesinde idüğü tebeyyün eylediği bildirilmiş ve makam-ı vâlâ-yı Meşihat-pe-
nâhî'nin tezkiresinde dahi şu netice-i tahkikâta nazaran usulü dairesinde ifa-yı muktezâsı lüzumu
Meclis-i Tedkikâtı Şer'iyye'nin kararına atfen dermiyân edilmiş olmasıyla bî'l-istîzân irâde-i seni-
yye-i cenâb-ı Padişahî şeref-sünûh ve sudûr buyurulduğu hâlde zikrolunan mikdar zirâ'lar tecavüz
olunmamak ve masârif-ı inşaiye ber-minvâl-i muharrer tesviye olup bu vesile ile kimseden ceb-
ren akçe ahz veya hiçbir ferd suver-i saire ile iz'âc ve tazyik kılınmamak üzere kuyûd-ı lâzime
ve mu'tâdenin derciyle ruhsatı hâvî emri âlî ısdârı hususunun Divan-ı Hümâyûn Kalemi'ne hava-
lesi ve Adliye ve Mezâhib ve Dahiliye Nezâretlerine malumât i'tâsı tezekkür ve keşif defteri ve
harita leffen takdim kılındı. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 21 Zilkade sene 1318 ve fî 27 Şubat sene [1]316

(Şûrâ-yı Devlet azâlarının mühürleri)

★ ★

مد اعظم
٢١٨ | ٢١٩ | ٢٢٠
٢١٧ | ٢١٨ | ٢١٩
٢١٦ | ٢١٧ | ٢١٨
٢١٥ | ٢١٦ | ٢١٧
٢١٤ | ٢١٥ | ٢١٦
٢١٣ | ٢١٤ | ٢١٥
٢١٢ | ٢١٣ | ٢١٤
٢١١ | ٢١٢ | ٢١٣
٢١٠ | ٢١١ | ٢١٢
٢٠٩ | ٢١٠ | ٢١١
٢٠٨ | ٢٠٩ | ٢١٠
٢٠٧ | ٢٠٨ | ٢٠٩
٢٠٦ | ٢٠٧ | ٢٠٨
٢٠٥ | ٢٠٦ | ٢٠٧
٢٠٤ | ٢٠٥ | ٢٠٦
٢٠٣ | ٢٠٤ | ٢٠٥
٢٠٢ | ٢٠٣ | ٢٠٤
٢٠١ | ٢٠٢ | ٢٠٣
٢٠٠ | ٢٠١ | ٢٠٢
١٩٩ | ٢٠٠ | ٢٠١
١٩٨ | ١٩٩ | ٢٠٠
١٩٧ | ١٩٨ | ١٩٩
١٩٦ | ١٩٧ | ١٩٨
١٩٥ | ١٩٦ | ١٩٧
١٩٤ | ١٩٥ | ١٩٦
١٩٣ | ١٩٤ | ١٩٥
١٩٢ | ١٩٣ | ١٩٤
١٩١ | ١٩٢ | ١٩٣
١٩٠ | ١٩١ | ١٩٢
١٨٩ | ١٩٠ | ١٩١
١٨٨ | ١٨٩ | ١٩٠
١٨٧ | ١٨٨ | ١٨٩
١٨٦ | ١٨٧ | ١٨٨
١٨٥ | ١٨٦ | ١٨٧
١٨٤ | ١٨٥ | ١٨٦
١٨٣ | ١٨٤ | ١٨٥
١٨٢ | ١٨٣ | ١٨٤
١٨١ | ١٨٢ | ١٨٣
١٨٠ | ١٨١ | ١٨٢
١٧٩ | ١٨٠ | ١٨١
١٧٨ | ١٧٩ | ١٨٠
١٧٧ | ١٧٨ | ١٧٩
١٧٦ | ١٧٧ | ١٧٨
١٧٥ | ١٧٦ | ١٧٧
١٧٤ | ١٧٥ | ١٧٦
١٧٣ | ١٧٤ | ١٧٥
١٧٢ | ١٧٣ | ١٧٤
١٧١ | ١٧٢ | ١٧٣
١٧٠ | ١٧١ | ١٧٢
١٦٩ | ١٧٠ | ١٧١
١٦٨ | ١٦٩ | ١٧٠
١٦٧ | ١٦٨ | ١٦٩
١٦٦ | ١٦٧ | ١٦٨
١٦٥ | ١٦٦ | ١٦٧
١٦٤ | ١٦٥ | ١٦٦
١٦٣ | ١٦٤ | ١٦٥
١٦٢ | ١٦٣ | ١٦٤
١٦١ | ١٦٢ | ١٦٣
١٦٠ | ١٦١ | ١٦٢
١٥٩ | ١٦٠ | ١٦١
١٥٨ | ١٥٩ | ١٦٠
١٥٧ | ١٥٨ | ١٥٩
١٥٦ | ١٥٧ | ١٥٨
١٥٥ | ١٥٦ | ١٥٧
١٥٤ | ١٥٥ | ١٥٦
١٥٣ | ١٥٤ | ١٥٥
١٥٢ | ١٥٣ | ١٥٤
١٥١ | ١٥٢ | ١٥٣
١٥٠ | ١٥١ | ١٥٢
١٤٩ | ١٥٠ | ١٥١
١٤٨ | ١٤٩ | ١٥٠
١٤٧ | ١٤٨ | ١٤٩
١٤٦ | ١٤٧ | ١٤٨
١٤٥ | ١٤٦ | ١٤٧
١٤٤ | ١٤٥ | ١٤٦
١٤٣ | ١٤٤ | ١٤٥
١٤٢ | ١٤٣ | ١٤٤
١٤١ | ١٤٢ | ١٤٣
١٤٠ | ١٤١ | ١٤٢
١٣٩ | ١٤٠ | ١٤١
١٣٨ | ١٣٩ | ١٤٠
١٣٧ | ١٣٨ | ١٣٩
١٣٦ | ١٣٧ | ١٣٨
١٣٥ | ١٣٦ | ١٣٧
١٣٤ | ١٣٥ | ١٣٦
١٣٣ | ١٣٤ | ١٣٥
١٣٢ | ١٣٣ | ١٣٤
١٣١ | ١٣٢ | ١٣٣
١٣٠ | ١٣١ | ١٣٢
١٢٩ | ١٣٠ | ١٣١
١٢٨ | ١٢٩ | ١٣٠
١٢٧ | ١٢٨ | ١٢٩
١٢٦ | ١٢٧ | ١٢٨
١٢٥ | ١٢٦ | ١٢٧
١٢٤ | ١٢٥ | ١٢٦
١٢٣ | ١٢٤ | ١٢٥
١٢٢ | ١٢٣ | ١٢٤
١٢١ | ١٢٢ | ١٢٣
١٢٠ | ١٢١ | ١٢٢
١١٩ | ١٢٠ | ١٢١
١١٨ | ١١٩ | ١٢٠
١١٧ | ١١٨ | ١١٩
١١٦ | ١١٧ | ١١٨
١١٥ | ١١٦ | ١١٧
١١٤ | ١١٥ | ١١٦
١١٣ | ١١٤ | ١١٥
١١٢ | ١١٣ | ١١٤
١١١ | ١١٢ | ١١٣
١١٠ | ١١١ | ١١٢
١٠٩ | ١١٠ | ١١١
١٠٨ | ١٠٩ | ١١٠
١٠٧ | ١٠٨ | ١٠٩
١٠٦ | ١٠٧ | ١٠٨
١٠٥ | ١٠٦ | ١٠٧
١٠٤ | ١٠٥ | ١٠٦
١٠٣ | ١٠٤ | ١٠٥
١٠٢ | ١٠٣ | ١٠٤
١٠١ | ١٠٢ | ١٠٣
١٠٠ | ١٠١ | ١٠٢
٩٩ | ١٠٠ | ١٠١
٩٨ | ٩٩ | ١٠٠
٩٧ | ٩٨ | ٩٩
٩٦ | ٩٧ | ٩٨
٩٥ | ٩٦ | ٩٧
٩٤ | ٩٥ | ٩٦
٩٣ | ٩٤ | ٩٥
٩٢ | ٩٣ | ٩٤
٩١ | ٩٢ | ٩٣
٩٠ | ٩١ | ٩٢
٨٩ | ٩٠ | ٩١
٨٨ | ٨٩ | ٩٠
٨٧ | ٨٨ | ٨٩
٨٦ | ٨٧ | ٨٨
٨٥ | ٨٦ | ٨٧
٨٤ | ٨٥ | ٨٦
٨٣ | ٨٤ | ٨٥
٨٢ | ٨٣ | ٨٤
٨١ | ٨٢ | ٨٣
٨٠ | ٨١ | ٨٢
٧٩ | ٨٠ | ٨١
٧٨ | ٧٩ | ٨٠
٧٧ | ٧٨ | ٧٩
٧٦ | ٧٧ | ٧٨
٧٥ | ٧٦ | ٧٧
٧٤ | ٧٥ | ٧٦
٧٣ | ٧٤ | ٧٥
٧٢ | ٧٣ | ٧٤
٧١ | ٧٢ | ٧٣
٧٠ | ٧١ | ٧٢
٦٩ | ٧٠ | ٧١
٦٨ | ٦٩ | ٧٠
٦٧ | ٦٨ | ٦٩
٦٦ | ٦٧ | ٦٨
٦٥ | ٦٦ | ٦٧
٦٤ | ٦٥ | ٦٦
٦٣ | ٦٤ | ٦٥
٦٢ | ٦٣ | ٦٤
٦١ | ٦٢ | ٦٣
٦٠ | ٦١ | ٦٢
٥٩ | ٦٠ | ٦١
٥٨ | ٥٩ | ٦٠
٥٧ | ٥٨ | ٥٩
٥٦ | ٥٧ | ٥٨
٥٥ | ٥٦ | ٥٧
٥٤ | ٥٥ | ٥٦
٥٣ | ٥٤ | ٥٥
٥٢ | ٥٣ | ٥٤
٥١ | ٥٢ | ٥٣
٥٠ | ٥١ | ٥٢
٤٩ | ٥٠ | ٥١
٤٨ | ٤٩ | ٥٠
٤٧ | ٤٨ | ٤٩
٤٦ | ٤٧ | ٤٨
٤٥ | ٤٦ | ٤٧
٤٤ | ٤٥ | ٤٦
٤٣ | ٤٤ | ٤٥
٤٢ | ٤٣ | ٤٤
٤١ | ٤٢ | ٤٣
٤٠ | ٤١ | ٤٢
٣٩ | ٤٠ | ٤١
٣٨ | ٣٩ | ٤٠
٣٧ | ٣٨ | ٣٩
٣٦ | ٣٧ | ٣٨
٣٥ | ٣٦ | ٣٧
٣٤ | ٣٥ | ٣٦
٣٣ | ٣٤ | ٣٥
٣٢ | ٣٣ | ٣٤
٣

[illegible]

296 OSMANLI ARŞİV BELGELERİNDE KOSOVA VİLAYETİ

Bâb-ı Âlî
Daire-i Sadâret
Âmedî-i Divan-ı Hümâyûn
3522

Atûfetli efendim hazretleri

Kosova Vilâyeti'nde vâki İştib Kasabası'nın Yahudi Mahallesi'nde ve Hotine Deresi civarında Musevî cemaatine mahsus havranın harâbiyetine mebnî hedmiyle müceddeden inşasına ruhsat i'tâsı istid'â olunmuş ve zikrolunan havranın tûlen on beş ve arzan on iki ve irtifâ'an beş metre olarak inşa ve masârıfı olan yirmi bin yedi yüz kuruşun vakıf sandığı mevcudundan tesviye ve ifa olunacağı ve inşasında bir gûne mahzur olmadığı ve havranın arsası hakkında tahkikât-ı lâzımenin icra olunduğu iş'âr-ı mahallîden anlaşılmış olduğundan sureti istid'â makrûn-ı müsaade-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî buyurulduğu hâlde zikrolunan mikdar zirâ'lar tecavüz olunmamak ve masârıf-ı inşaiye ber-minvâl-i muharrer tesviye olunup bu vesile ile kimseden cebren akçe ahz veya hud suver-i saire ile taziyik ve iz'âc kılınmamak üzere kuyûd-ı lâzıme ve mu'tâde derciyle ruhsatı hâvî emri âlî ısdârı hususunun Divan-ı Hümâyûn Kalemî'ne havalesi ve Adliye ve Mezâhib ve Dahiliye Nezâret-i Celîlelerine malumât i'tâsı hakkında Şûrâ-yı Devlet Mülkiye Dairesi'nden kaleme alınan mazbata melfûfuyla arz u takdim kılınmış olmakla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâcdârî müte'allik buyurulur ise mantûk-ı âlîsi infaz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 19 Zilhicce sene [1]318 ve fî 27 Mart sene [1]317 / [9 Nisan 1901]

Sadırazam
(İmza)

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûflarıyla manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mücebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 26 Zilhicce sene [1]318 ve fî 3 Nisan sene [1]317 / [16 Nisan 1901]

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Tahsin

Mekteb-i İbriđaî, Üsküp / *Shkolla fillore, Shkup*
(I.U. Nodir Eserler Kütüphanesi, 90436/17)

EĞİTİM

EDUKIMI

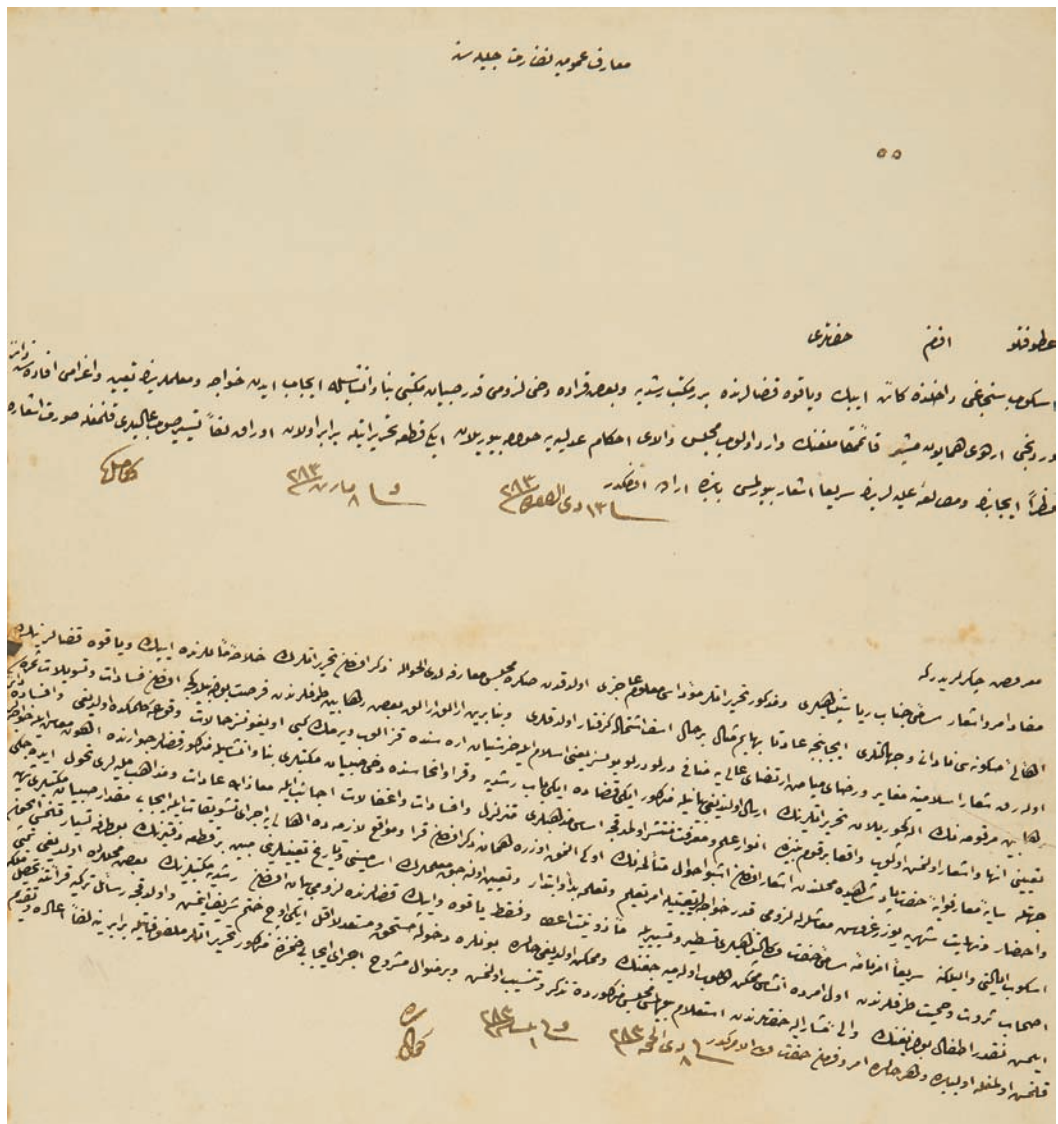

İPEK VE YAKOVA HALKININ EĞİTİMİNE ÖNEM VERİLMESİ GEREKTİĞİ

İpek ve Yakova Kazaları ahalisinin cehaletinden istifade eden bazı rahiplerin halkın inanç ve düşüncelerini etkilediklerinden, halkı bu tür sapkınlıklardan korumak için eğitime önem verilmesi; öncelikli olarak bu iki kazada iki Rüşdiye mektebi ile köy ve nahiyelerde de sıbyan mektepleri yapılarak iyi şartlarla hoca tayin edilmesi

NEVOJA E EDUKIMIT TË POPULLISË SË PEJËS DHE GJAKOVËS

Ngritja e vetëdijes kundër ndikimit që disa priftërinj të shfrytëzojnë injorancën e popullsisë në kazatë e Pejës dhe Gjakovës; ndikim ky i cili çon deri tek luhatja e bindjes dhe ideologjisë. Për këtë duhet themeluar dy shkolla të mesme "Ruzhdiye" në të dy kazatë dhe shkolla fillore (mektebe) nëpër fshatra dhe nahije, si dhe të emërohen mësues duke u siguruar kushte të mira
(5 Qershor 1867)

Atûfetli efendim hazretleri

Üsküb Sancağı dahilinde kâin İpek ve Yakova Kazalarında birer mekteb-i rüşdiye ve bazı kurâda dahi lüzumu kadar sıbyân mektebi bina ve inşasıyla icab eden hoca ve muallimlerinin tayin ve i'zâmı ifadesine dair Dördüncü Ordu-yı Hümâyûn Müşir Kaymakamlığı'nın vârid olup Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye'ye havale buyurulan iki kıt'a tahrirâtıyla beraber olan evrak lef-fen tesyîri savb-ı âlîleri kılınmakla sureti iş'âra nazaran icabının ve mütâlâa-i aliyyelerinin serî'an iş'âr buyurulması bâbında irâde efendimindir.

Fî 13 Zilkade sene [1]283 ve fî 8 Mart sene [1]283 / [20 Mart 1867]

Kâmil

Ma'rûz-ı çâkerleridir

Müfâd-ı emr u iş'âr-ı sâmi cenâb-ı riyâset-penâhîleri ve mezkûr tahrirâtlar mü'eddâsı malum-ı acizî olduktan sonra Meclis-i Maârif-i lade'l-havale zikrolunan tahrirâtların hulâsa-i meâllerinde İpek ve Yakova Kazalarının ahali-i meskûnesi nâdân ve cehaletleri icabınca adeta behâyim-i mi-sal bir hâl-i esef-iştimâle giriftâr oldukları ve binaberin aralık aralık bazı rehâbîn taraflarından fır-sat bulabildikçe olunan fesadât ve tesvîlât semeresi olarak şîâr-ı İslâmiyet'e mugayir ve rıza-yı meyâmin-irtizâ-yı âliye münâfi dürlü dürlü yolsuz yani İslâm ile Hıristiyan arasında kız alıp ver-mek gibi uygunsuz hâlât vuku'a gelmekte olduğu ve ifsâda dair rehâbîn-i merkûmenin ele ge-çirilen tahrirâtlarını irsâl olunduğu beyânıyla mezkûr iki kazada iki bâb rüşdiye ve kurâ ve enhâ-sında dahi sıbyân mektepleri bina ve inşasıyla mezkûr kazalar civarında ehven maaş ile hoca-lar tayini inhâ ve iş'âr olunmuş olup vâkı'â bir kavim beyrinde envâr-ı ilm ve ma'rifet münteşir olmadıkça esas mezhepleri mütezil ve ifsadât ve iğfalât-ı ecânib ile maâzallah âdât ve me-zâhib-i milliyeleri tahavvül edeceği cihetle saye-i maârif-vâye-i hazreti Padişahîde mahallinden iş'âr olunan işbu ahvâl-i müte'ellimenin önü alınmak üzere hemen zikrolunan kurâ ve mevâki-i lâzîmede ahaliye icra-yı teşvikât ile icabı mikdar sıbyân mektepleri tehyî'e ve ihzâr ve nihayet şehriye yüzer kuruş maaşlarla lüzumu kadar hoca tayiniyle emri talim ve ta'allüme bed' ü ibti-dâr ve tayin olunacak muallimlerin esâmîsini ve tarih-i tayinlerini mübeyyin bir kıt'a defterinin bu tarafa tisyâr kılınması için Üsküb Eyaleti Valiliği'ne serî'an emirnâme-i sâmi hazreti vekâlet-pe-nâhîleri tasfir ve tesyîriyle me'zûniyet i'tâ ve fakat Yakova ve İpek Kazalarında lüzumu beyân olunan rüşdiye mekteplerinin bazı mahallerde olduğu gibi ashâb-ı servet ve hamiyet taraflarından evvel emirde inşası mümkün olup olamayacağının ve mümkün olduğu hâlde bunlara duhûle müs-tahik ve müsta'id lâ-ekal iki-üç hatm-i şerif etmiş ve oldukça resâil-i Türkiye kırâetine tahsil-i mele-ke eylemiş ne kadar effâl bulunduğunun vali-i müşârunileyh hazretlerinden isti'lâm buyurulması meclis-i mezkûrda tezekkür ü tensîb olunmuş ve ber-minvâl-i meşrûh icra-yı icabı zımında mez-kûr tahrirâtlar melfûfâtıyla beraber yine leffen iade ve takdim kılınmış olmakla ol bâbda ve her hâlde emr u fermân hazreti veliyyü'l-emrindir.

Fî 8 Zilhicce sene [1]283 ve fî 1 Nisan sene [1]283 / [13 Nisan 1867]

Kâmil

Atûfetli efendim hazretleri

Üsküb Sancağı dahilinde kâin İpek ve Yakova Kazaları halkının malum ve mücerreb olan huşûneti tabiiyeleri envâr-ı maârifin oralarca lâyıkiyla münteşir olmamasından neş’et eylemesiyle saye-i ma’âlî-vâye-i hazret-i şahanede ahalinin izâle-i hâl-i cehaletleri esbâbının istihsâli refte refte muamelâtı câriyelerine medâr-ı ta’dil ve tarîk-ı terbiyete vusûllerine delîl-i cemîl olmak üzere Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn müşiri kaymakamı tarafından inhâ olduğu vechile mekâtib-i mukteziye küşâdı hakkında Maârif Nezâret-i Behiyyesi’yle bi’l-muhabere Meclisi Vâlâ’dan kaleme alınan mazbata leffen arz u takdim kılındı. Meâlinden müstebân olduğu üzere tasavvurâtı mahalliye’nin esas-ı maksad ve maslahata muvâfık görünüp şu kadar ki bu icraâta karyelerden başlamak yani mekâtib-i rüşdiyenin idâdiyesi hükmünde bulunan sıbyân mekteblerini evvel be-evvel hazırlayıp etfâlî ahaliye lezâyiz-i tahsiliyeyi irâe ile daire-i talimiye tevessü’ etdikçe mekâtib-i rüşdiye teşkil ve küşâd eylemek ve bu cümle ile beraber İpek ve Yakova Kasabaları için şimdiden birer rüşdiye mektebi yapmak lâzım geleceğine binâen nezâret-i müşârunileyhânın mütâlââtına tevfiқан kurâ ve nevâhîde ahaliye icra-yı teşvikât ile icabı mikdar sıbyân mektepleri tehyi’e ve ihzâr olunarak nihayet şehriye yüzer kuruş maaşla lüzumu kadar hoca tayiniyle emri talim ve ta’âlûme ibtidâr ve bu muallimlerin esâmî ve tarih-i memuriyetlerini mübeyyin defterinin tisyâr olunması ve fakat Yakova ve İpek Kazalarında yapılacak rüşdiye mekteblerinin bazı mahallerde olduğu gibi ashâb-ı hamiyet ve servet taraflarından inşası mümkün olup olamayacağının ve mümkün olduğu hâlde bunlara duhûle müstahik ve müsta’id lâ-ekal iki-üç hatm-i şerif etmiş ve oldukça resâil-i Türkiye kırâetine tahsili meke eylemiş ne kadar etfâl bulunduğu’nun bi’t-tahkik iş’âr kılınması vesâyâsının tebliğiyle sıbyân mektepleri için ber-vech-i ma’rûz me’zûniyet-i lâzimeyi hâvî Üsküb Valiliği’ne tahrirâtı senâverî tasfîriyle nezâret-i müşârunileyhâya ve Maliye Nezâret-i Celîlesi’ne dahi malumât verilmesi tezekkür kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr u fermân-ı hazret-i Şehriyârî şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise ona göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı, efendim.

Fî gurre-i S sene 1284 / [4 Haziran 1867]

Ma’rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Zîveri dest-i i’zâz olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneleriyle evrak-ı ma’rûza manzûr-ı ma’âlî-mevfûr-ı hazret-i Padişahî buyurulmuş ve tezekkür ve istîzân olduğu üzere vesâyâ-yı merkûmenin tebliğiyle me’zûniyet-i lâzimeyi hâvî Üsküb Valiliği’ne tahrirâtı tasfîriyle nezâret-i müşârunileyhâya ve Maliye Nezâret-i Celîlesi’ne malumât verilmesi müte’allik ve şeref-sudûr buyurulan emr u irâde-i ma’âlî-âde-i cenâb-ı mülûkâne icab-ı âlisinden olmakla evrak-ı merkûme yine savb-ı sâmi-i hidîvânelerine iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir.

Fî 2 S sene 1284 / [5 Haziran 1867]

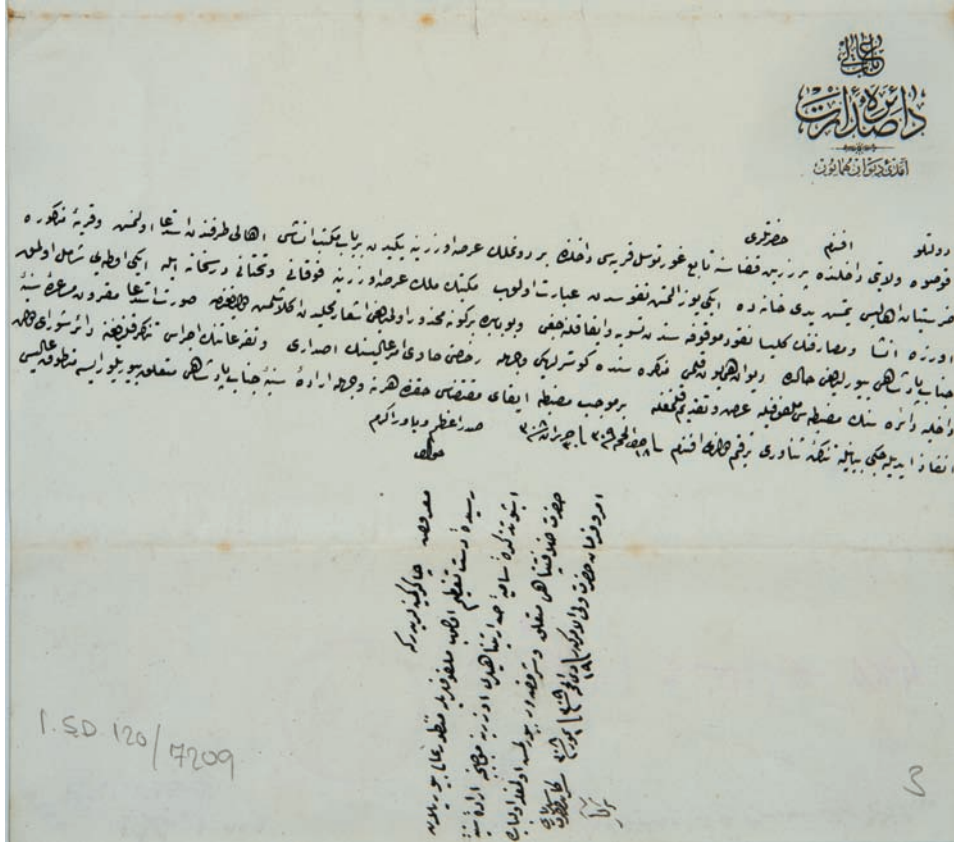

PRİZREN'DE HİRİSTİYAN MEKTEBİ AÇILMASI

Prizren Kazası'na bağlı olup 260 nüfustan ibaret Gortosel köyünde masrafı kilise tarafından karşılanmak üzere bir mektep yapılmasına ruhsat verilmesi

HAPJA E SHKOLLËS KRISHTERE NË PRIZREN

Leje për ndërtimin e shkollës në fshatin Gortosell, e cila do të financohet nga ana e kishës së fshatit Gortosell me 260 banorë në kazanë e Prizrenit
(13 Korrik 1892)

Bâb-ı Âlî

Daire-i Sadâret

Âmedî-i Divan-ı Hümâyûn

Devletli efendim hazretleri

Kosova Vilâyeti dahilinde Prizren Kazası'na tâbi Gortosel karyesi dahilinde bir dönümlük arsa üzerine yeniden bir bâb mekteb inşası ahali tarafından istid'â olunmuş ve karye-i mezkûre Hıristiyan ahalisi yetmiş yedi hânede iki yüz altmış nüfustan ibaret olup mektebin mülk arsa üzerine fevkânî ve tahtânî dershâne ile iki odayı şâmil olmak üzere inşa ve masârifinin kilise nükûd-ı mevkûfesinden tesviye ve ifa kılınacağı ve bu bâbda bir güne mahzur olmadığı iş'âr-ı mahallî-

den anlaşılmış olduğundan sureti istid'â makrûn-ı müsaade-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî buyurulduğu hâlde Divan-ı Hümâyûn Kalemî müzekkiresinde gösterildiği vechile ruhsatı hâvî emri âlîsinin isdârı ve teferuâtının icrası tezekkür kılındığına dair Şûrâ-yı Devlet Dahiliye Dairesi'nin mazbatası melfûfuyla arz u takdim kılınmakla ber-mûcebe-i mazbata ifa-yı muktezâsı hakkında her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı Padişahî müte'allik buyurulur ise mantûk-ı âlîsi infaz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu, efendim.

Fî 18 Zilhicce sene [1]309 - Fî 30 Haziran sene [1]308 / [12 Temmuz 1892]

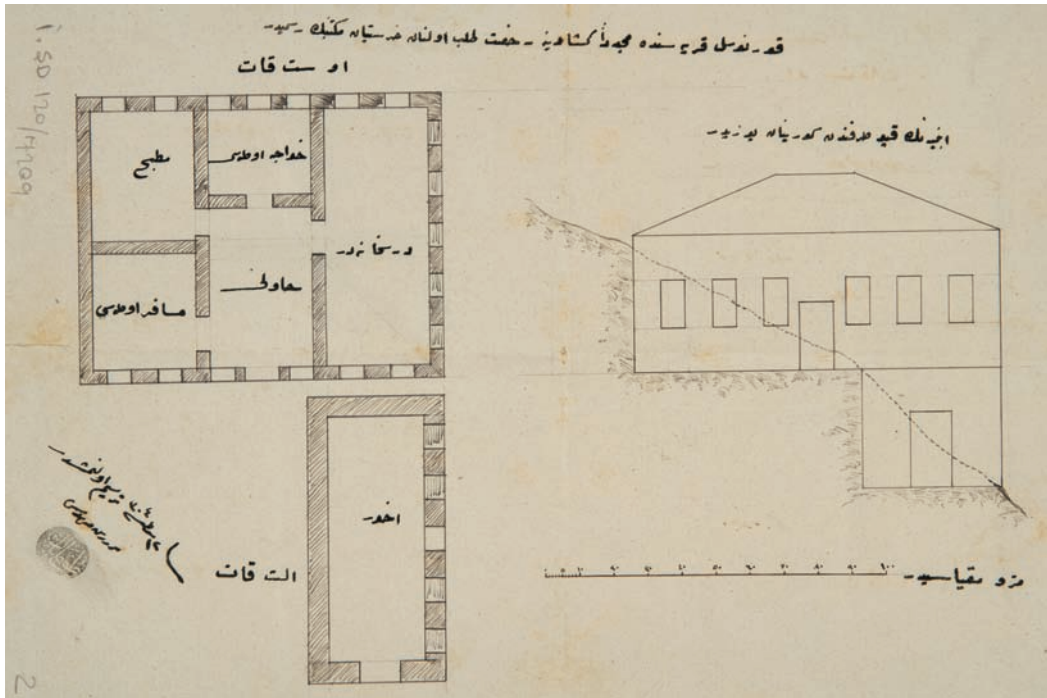
Sadırazam ve Yâver-i Ekrem
Cevad

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Resîde-i destî ta'zîm olup melfûflarıyla manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i hazreti Hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazreti veliyyü'l-emrindir.

Fî 19 Zilhicce sene [1]309 - Fî 1 Temmuz sene [1]308 / [13 Temmuz 1892]

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Süreyya

Prizren'e bağlı Gortosel köyü hristiyan mektebi planı
Skica e shkollës së krishterë të fshatit Gortosel në Prizren

دعای صمدیه
امام زکریا عیسیٰ و محمد بن یحییٰ
۲۲۵

عظم قتلوا افتم حضرتی
فوسوه ولایتی داخله و برز سیه تاخده و ستر و زوب با بارغه اهل اولاده لودور و فر و قار و احبار نام سلام قبر برنده ایکی باب مکتب بنده تا سیه
و انقبه معامدی معاشات و معاشات فالتک تا مکتب معنده روم ایلی ولایات شاهی ایلیت نقیب سنده وار و اولاده تحریرات و از سیه کیفیت معامدی
جلبه سته لودی لاشعرا ایله جبهه ایلیک مکتب معامدی معاشات ایچونه و لویه مذکوره معارف جبهه اعانه سینه قاشقوه بولمده و از سیه معامدی
اولاده ایستیلای بر وجوب کشف اوله بیلیک ایکی بوز جسته ای غرو و شلیک بیلیک ایچوزیدی سیه فایده قدر اولاده جبهه مذکور بقا باند سته و اولاده
سینه هله معارف بود سینه مرفی انشآت سینه جملی مجوسی خصوصه دارن قدر سه مار الیه نیک مذکره عرصه و تقدیم اولور اولاده و لایا به
لکه و جبهه اراده سینه جناب غلام قشاقی ششوق و صد و سیو یلور ایه منظومه هالیک افقاز اوله یعنی سیال مذکره و ثانوی تریم قلندی افتم
ایچونیم ۱۱۱۱ ایچونیم ۱۱۱۱
ص ۱۱۱ ص ۱۱۱

۱۷۱۱
 ۱۷۱۲
 ۱۷۱۳
 ۱۷۱۴
 ۱۷۱۵
 ۱۷۱۶
 ۱۷۱۷
 ۱۷۱۸
 ۱۷۱۹
 ۱۷۲۰
 ۱۷۲۱
 ۱۷۲۲
 ۱۷۲۳
 ۱۷۲۴
 ۱۷۲۵
 ۱۷۲۶
 ۱۷۲۷
 ۱۷۲۸
 ۱۷۲۹
 ۱۷۳۰
 ۱۷۳۱
 ۱۷۳۲
 ۱۷۳۳
 ۱۷۳۴
 ۱۷۳۵
 ۱۷۳۶
 ۱۷۳۷
 ۱۷۳۸
 ۱۷۳۹
 ۱۷۴۰
 ۱۷۴۱
 ۱۷۴۲
 ۱۷۴۳
 ۱۷۴۴
 ۱۷۴۵
 ۱۷۴۶
 ۱۷۴۷
 ۱۷۴۸
 ۱۷۴۹
 ۱۷۵۰
 ۱۷۵۱
 ۱۷۵۲
 ۱۷۵۳
 ۱۷۵۴
 ۱۷۵۵
 ۱۷۵۶
 ۱۷۵۷
 ۱۷۵۸
 ۱۷۵۹
 ۱۷۶۰
 ۱۷۶۱
 ۱۷۶۲
 ۱۷۶۳
 ۱۷۶۴
 ۱۷۶۵
 ۱۷۶۶
 ۱۷۶۷
 ۱۷۶۸
 ۱۷۶۹
 ۱۷۷۰
 ۱۷۷۱
 ۱۷۷۲
 ۱۷۷۳
 ۱۷۷۴
 ۱۷۷۵
 ۱۷۷۶
 ۱۷۷۷
 ۱۷۷۸
 ۱۷۷۹
 ۱۷۸۰
 ۱۷۸۱
 ۱۷۸۲
 ۱۷۸۳
 ۱۷۸۴
 ۱۷۸۵
 ۱۷۸۶
 ۱۷۸۷
 ۱۷۸۸
 ۱۷۸۹
 ۱۷۹۰
 ۱۷۹۱
 ۱۷۹۲
 ۱۷۹۳
 ۱۷۹۴
 ۱۷۹۵
 ۱۷۹۶
 ۱۷۹۷
 ۱۷۹۸
 ۱۷۹۹
 ۱۸۰۰
 ۱۸۰۱
 ۱۸۰۲
 ۱۸۰۳
 ۱۸۰۴
 ۱۸۰۵
 ۱۸۰۶
 ۱۸۰۷
 ۱۸۰۸
 ۱۸۰۹
 ۱۸۱۰
 ۱۸۱۱
 ۱۸۱۲
 ۱۸۱۳
 ۱۸۱۴
 ۱۸۱۵
 ۱۸۱۶
 ۱۸۱۷
 ۱۸۱۸
 ۱۸۱۹
 ۱۸۲۰
 ۱۸۲۱
 ۱۸۲۲
 ۱۸۲۳
 ۱۸۲۴
 ۱۸۲۵
 ۱۸۲۶
 ۱۸۲۷
 ۱۸۲۸
 ۱۸۲۹
 ۱۸۳۰
 ۱۸۳۱
 ۱۸۳۲
 ۱۸۳۳
 ۱۸۳۴
 ۱۸۳۵
 ۱۸۳۶
 ۱۸۳۷
 ۱۸۳۸
 ۱۸۳۹
 ۱۸۴۰
 ۱۸۴۱
 ۱۸۴۲
 ۱۸۴۳
 ۱۸۴۴
 ۱۸۴۵
 ۱۸۴۶
 ۱۸۴۷
 ۱۸۴۸
 ۱۸۴۹
 ۱۸۵۰
 ۱۸۵۱
 ۱۸۵۲
 ۱۸۵۳
 ۱۸۵۴
 ۱۸۵۵
 ۱۸۵۶
 ۱۸۵۷
 ۱۸۵۸
 ۱۸۵۹
 ۱۸۶۰
 ۱۸۶۱
 ۱۸۶۲
 ۱۸۶۳
 ۱۸۶۴
 ۱۸۶۵
 ۱۸۶۶
 ۱۸۶۷
 ۱۸۶۸
 ۱۸۶۹
 ۱۸۷۰
 ۱۸۷۱
 ۱۸۷۲
 ۱۸۷۳
 ۱۸۷۴
 ۱۸۷۵
 ۱۸۷۶
 ۱۸۷۷
 ۱۸۷۸
 ۱۸۷۹
 ۱۸۸۰
 ۱۸۸۱
 ۱۸۸۲
 ۱۸۸۳
 ۱۸۸۴
 ۱۸۸۵
 ۱۸۸۶
 ۱۸۸۷
 ۱۸۸۸
 ۱۸۸۹
 ۱۸۹۰
 ۱۸۹۱
 ۱۸۹۲
 ۱۸۹۳
 ۱۸۹۴
 ۱۸۹۵
 ۱۸۹۶
 ۱۸۹۷
 ۱۸۹۸
 ۱۸۹۹
 ۱۹۰۰
 ۱۹۰۱
 ۱۹۰۲
 ۱۹۰۳
 ۱۹۰۴
 ۱۹۰۵
 ۱۹۰۶
 ۱۹۰۷
 ۱۹۰۸
 ۱۹۰۹
 ۱۹۱۰
 ۱۹۱۱
 ۱۹۱۲
 ۱۹۱۳
 ۱۹۱۴
 ۱۹۱۵
 ۱۹۱۶
 ۱۹۱۷
 ۱۹۱۸
 ۱۹۱۹
 ۱۹۲۰
 ۱۹۲۱
 ۱۹۲۲
 ۱۹۲۳
 ۱۹۲۴
 ۱۹۲۵
 ۱۹۲۶
 ۱۹۲۷
 ۱۹۲۸
 ۱۹۲۹
 ۱۹۳۰
 ۱۹۳۱
 ۱۹۳۲
 ۱۹۳۳
 ۱۹۳۴
 ۱۹۳۵
 ۱۹۳۶
 ۱۹۳۷
 ۱۹۳۸
 ۱۹۳۹
 ۱۹۴۰
 ۱۹۴۱
 ۱۹۴۲
 ۱۹۴۳
 ۱۹۴۴
 ۱۹۴۵
 ۱۹۴۶
 ۱۹۴۷
 ۱۹۴۸
 ۱۹۴۹
 ۱۹۵۰
 ۱۹۵۱
 ۱۹۵۲
 ۱۹۵۳
 ۱۹۵۴
 ۱۹۵۵
 ۱۹۵۶
 ۱۹۵۷
 ۱۹۵۸
 ۱۹۵۹
 ۱۹۶۰
 ۱۹۶۱
 ۱۹۶۲
 ۱۹۶۳
 ۱۹۶۴
 ۱۹۶۵
 ۱۹۶۶
 ۱۹۶۷
 ۱۹۶۸
 ۱۹۶۹
 ۱۹۷۰
 ۱۹۷۱
 ۱۹۷۲
 ۱۹۷۳
 ۱۹۷۴
 ۱۹۷۵
 ۱۹۷۶
 ۱۹۷۷
 ۱۹۷۸
 ۱۹۷۹
 ۱۹۸۰
 ۱۹۸۱
 ۱۹۸۲
 ۱۹۸۳
 ۱۹۸۴
 ۱۹۸۵
 ۱۹۸۶
 ۱۹۸۷
 ۱۹۸۸
 ۱۹۸۹
 ۱۹۹۰
 ۱۹۹۱
 ۱۹۹۲
 ۱۹۹۳
 ۱۹۹۴
 ۱۹۹۵
 ۱۹۹۶
 ۱۹۹۷
 ۱۹۹۸
 ۱۹۹۹
 ۲۰۰۰
 ۲۰۰۱
 ۲۰۰۲
 ۲۰۰۳
 ۲۰۰۴
 ۲۰۰۵
 ۲۰۰۶
 ۲۰۰۷
 ۲۰۰۸
 ۲۰۰۹
 ۲۰۱۰
 ۲۰۱۱
 ۲۰۱۲
 ۲۰۱۳
 ۲۰۱۴
 ۲۰۱۵
 ۲۰۱۶
 ۲۰۱۷
 ۲۰۱۸
 ۲۰۱۹
 ۲۰۲۰
 ۲۰۲۱
 ۲۰۲۲
 ۲۰۲۳
 ۲۰۲۴
 ۲۰۲۵

PRİZREN'DE İLKOKUL İNŞASI

Prizren Sancağı'nın Ostorozob bayrağına dahil olan Lodorofça ve Kardasarya adlı Müslüman köylerinde tesis edilecek Mekteb-i İbtidaiyelerin (ilkokul) inşaat masraflarıyla öğretmenlerinin maaşlarının temini konusunda gerekenin yapılması

NDËRTIMI I SHKOLLËS FILLORE NË PRIZREN

Të bëhet sigurimi i mjeteve për ndërtimin e shkollës fillore dhe të mësimdhënësve në fshatin Lodorofça dhe Kardasarya nën bajrakun e Ostrozubit të Sanxhakut të Prizrenit me popullsi myslimane
(10 Korrik 1896)

Bâb-ı Âlî
Daire-i Sadâret
Âmedî-i Divan-ı Hümâyûn
335

Atûfetli efendim hazretleri

Kosova Vilâyeti dahilinde Prizren Sancağı'nda Ostorozob bayrağına dahil olan Lodorofça ve Kardasarya nâm İslâm karyelerinde iki bâb mekteb-i ibtidâî te'sisi ve inşasıyla muallimleri ma'âşât ve masârifâtının te'mini hakkında Rumeli Vilâyât-ı Şahanesi Hey'et-i Teftişiyesi'nden vârid olan tahrirât üzerine keyfiyet Maârif Nezâret-i Celîlesi'ne lede'liş'âr açılacak işbu iki mekteb muallimleri maaşâtı için vilâyet-i mezkûre Maârif hisse-i iânesinden karşılık bulunmak üzere masârif-i inşaiye olarak istenilen ber-mûceb-i keşf on bin iki yüz yetmiş altı kuruşun bin üç yüz yedi senesi gâyetine kadar olan hisse-i mezkûre bakayasından tesviye olunmak üzere sene-i hâzıra Maârif bûdcesinde murakkam inşaat tertibinden icra-yı mahsûbu hususuna dair nezâret-i müşârunileyhânın tezkiresi arz u takdim olunmuş olmakla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sünûh ve sudûr buyrulur ise mantûk-ı âlîsi infaz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 24 Muharrem sene [1]314 - Fî 24 Haziran sene [1]312 / [6 Temmuz 1896]

Sadrazam
Halil Rifat

Ma'rûz-ı çâkeri kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûflarıyla beraber huzur-ı âlî buyrulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-mûte'allik buyurulmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 28 Muharrem sene [1]314 ve fî 28 Haziran sene [1]312 / [10 Temmuz 1896]

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Tahsin

308 OSMANLI ARŞİV BELGELERİNDE KOSOVA VİLAYETİ

PRİZREN'DE ORTA OKUL İNŞASI

İnşaatı devam etmekte olan Prizren Rüşdiye Mektebi'nin tamamlanması için gerekli olan 9.581 kuruşun mahallî bütçenin gerekli fonlarından sağlanması

NDËRTIMI I SHKOLLËS SË MESME NË PRIZREN

Për ndërtimin e Shkollës së Mesme në Prizren, sasia prej 9.581 kurush të kompensohen nga buxheti i fondit popullor
(31 Tetor 1898)

Bâb-ı Âlî
Daire-i Sadâret
Âmedî-i Divan-ı Hümâyûn
1603

Atûfetli efendim hazretleri

Geçen sene inşasına ibtidâr olunan Prizren Mekteb-i Rüşdiyesi'nin ikmâl-i ameliyâtı için bermûceb-i keşf sarfı iktizâ eden dokuz bin beş yüz seksen bir kuruşun mahallince sinîn-i sâbıka bakayısı tahsilâtından mahsûb olunmak üzere sene-i hâliye maârif bûdcesinin inşaat tertibinden ifa ve ameliyâtı mebhûsün anhânın emanete icrası hususunun Maârif Nezâret-i Celîlesi'ne havale si hakkında Şûrâ-yı Devlet Maliye Dairesi'nin mazbatası arz u takdim kılınmış olmakla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurulur ise mantûk-ı mü-nîfi infaz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 23 Cumâdelûlâ sene [1]316 - Fî 28 Eylûl sene [1]314 / [18 Ekim 1898]

Sadırazam
(İmza)

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûflarıyla manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 15 Cumâdelâhire sene [1]316 ve fî 19 Teşrîn-i Evvel sene [1]314 / [31 Ekim 1898]

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Tahsin

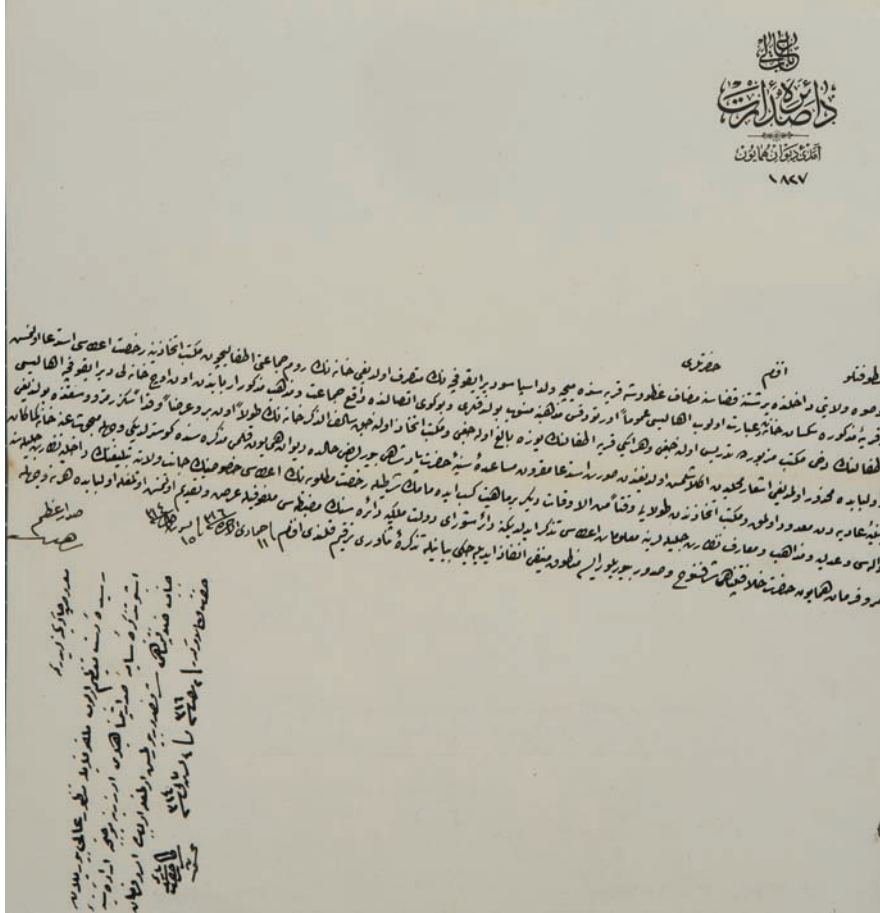

PRİŞTİNE GOTOVIŞE KÖYÜ ORTODOKS ÇOCUKLARI İÇİN OKUL AÇILMASI

Prishtinë'ye bağlı Gotovişe köyünde Spaso Draykofça oğlu Miçe'ye ait hanenin
Ortodoks çocukları için okul olarak kullanılmasına izin verilmesi

HAPJA E SHKOLLËS PËR NXËNËSIT ORTODOKS NË FSHATIN GOTOVISH TË PRISHTINËS

Lejohet shfrytëzimi i shtëpisë së Miçe Spaso Draykoviçit si shkollë për nxënësit ortodoks
të fshatit Gotovish në Prishtinë (16 Nëntor 1898)

Bâb-ı Âlî

Daire-i Sadâret

Âmedî-i Divan-ı Hümâyûn

1827

Atûfetli efendim hazretleri

Kosova Vilâyeti dahilinde Prishtine Kazası'na muzâf Gotovişe karyesinde Miçe veled-i Spaso Draykofça'nın mutasarrıf olduğu hânenin Rum cemaati efâli için mekteb ittihâzına ruhsat it'ât-ı istid'â olunmuş ve karye-i mezkûre seksen hânedan ibaret olup ahaliyi umumen Ortodoks mezhebine mensub bulundukları ve bu köy ittişâlinde vâki cemaat ve mezheb-i mezkûr erbâbından on üç hâneli Draykofça ahaliyi efâlinin dahi mekteb-i mezbûrda tedrîs olunacağı ve her iki kar-

ye efâlinin yüze bâliğ olacağı ve mekteb ittihâz olunacak sâlifü'z-zikr hânenin tûlen on bir ve arzan ve kadden sekizer metre vüs'atinde bulunduğ u ve ol bâbda mahzur olmadığı iş'âr-ı ma-hallîden anlaşılmış olduğundan sureti istid'â makrûn-ı müsaade-i seniyye-i hazret-i Padişahî bu-yurulduğ u hâlde Divan-ı Hümâyûn Kalemi müzekkiresinde gösterildiğ i vechile mebhûsün anı hâ-ne kemâ kân ebniye-i âdiyeden ma'dûd olmak ve mekteb ittihâzından dolayı vakten mine'lev-kât diğ er bir mahiyet kesb edememek şartıyla ruhsat-ı matlûbenin i'tâsı hususunun cânib-i vilâye-te tebliğinin Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne havalesi ve Adliye ve Mezâhib ve Maârif Nezâret-i Celîlelerine malumât i'tâsı tezekkür edildiğ ine dair Şûrâ-yı Devlet Mülkiye Dairesi'nin mazbatas-ı melfûfuyla arz u takdim olunmuş olmakla ol bâbda her ne vechile emr u fermân-ı hümâyûn-ı haz-ret-i Hilâfet-penâhî şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise mantûk-ı münîfi infaz edileceğ i beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 11 Cumâdelâhire sene [1]316 - Fî 15 Teşrîn-i Evvel sene [1]314 / [27 Ekim 1898]

Sadırazam
(İmza)

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

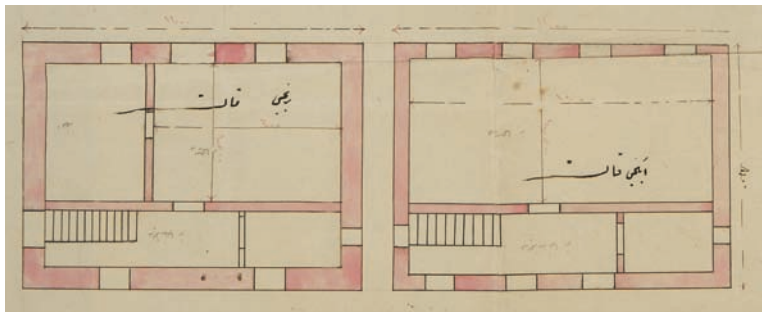
Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûflarıyla manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sa-dâret-penâhîleri üzerine mücebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyu-rulmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 2 Receb sene [1]316 ve fî 4 Teşrîn-i Sânî sene [1]314 / [16 Kasım 1898]

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Tahsin

Prishtinë'ye bağlı Gotovişe köyünde inşa edilecek Hristiyan mektebinin resim ve planları
Skica dhe Plani i shkollës së Krishterë që do të ndërtohej në fshatin Gotovishte të Prishtinës

فانظر

KOSOVA VILAYETİ'NE BAĞLI İŞTİP'TE İNŞA EDİLEN MEDRESEYE HAMİDİYE İSMİ VERİLMESİ

İştib'in Tekke-i Bâlâ Mahallesi'nde harap durumda olan eski medresenin yıkılarak yerine Padişah II. Abdülhamid'in ismine nisbetle Hamidiye adının verildiği, 8 oda ile 1 dershaneden ibaret yeni bir kârgir medrese inşa edildiği, giderlerine katkı sağlamak maksadıyla 3 adet mağazanın da medreseye tahsis edildiği

DOKUMENTİ PËR EMËRTIMIN E MEDRESEË SË SAPO NDËRTUAR ME EMRIN "HAMIDIJE" MEDRESE KJO E CILA NDODHET NË SHTIP - VILAJETI I KOSOVËS

Në këtë dokument theksohet se si në lagjen "Tekkej Bala" në Shtip rënohet ndërtesa e medresesë së vjetër, dhe në po të njëjtin lokacion ndërtohet medreseja e re, e cila do të quhet "Medreseja Hamidiye", emër ky i cili i referohet emrit të Sulltan Abdylhamitit II. Medreseja kishte gjithsejtë tetë dhoma dhe një mësojtire (dhomë mësimi) si dhe tre dyqane për qiradhënie. Kjo qiradhënie do të kompensonte shpenzimet e medresesë.
(23 Prill 1902)

İştib Kazası Kaymakamlığı

Tahrirât Kalemî

Aded

184

Huzur-ı Cenab-ı Vilâyet-penâhî'ye

Devletli efendim hazretleri

İştib Kazası'nda iâne-i ahali ile inşa edilen medresenin vilâdeti hümâyûn-ı cenâb-ı Hilâfet-penâhî'ye şeref-musâdif rûz-ı firûzda resm-i küşâdî icra olunduğu ve mezkûr medresenin nâm-ı nâmî-i hazreti tâcdârîye izâfetle tevsîmî Müderris-i Evvel Said Efendi ile Müftü Esad Efendi ve sair tarafından bâ-telgraf istirham kılındığı beyân-ı âlîsiyle bu babdaki mütâlâa ve malumâtın arz ve inbâsı Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nin tahrirât-ı aliyyesine zeylen şeref-vârid olan 25 Kânûn-ı Evvel sene [1]317 tarih ve iki yüz yirmi üç numaralı emir-nâme-i sâmi-i hazreti vilâyet-penâhîle-rinde emr u fermân buyuruluyor. Fî 21 Teşrîn-i Sânî sene [1]317 tarihli telgrafnâme-i çâkerî ile ber-tafsil arz edildiği vechile İştib'in Tekke-i Bâlâ Mahallesi'nde kâin medrese müşrif-i harab olduğundan beş-altı ay mukaddem hedm edilerek kargîr ve sekiz oda ile bir dershaneden ibaret olmak üzere müceddeden inşasına ibtidâr edilmiş ve az zamanda mezkûr medrese ile idaresi-ne medâr olmak üzere üç bâb mağaza inşa ve ikmâl edilip vilâdeti Hümâyûn-ı umran-makrûn-ı cenâb-ı padişahîye musâdif yevm-i akdesde resm-i küşâdî icra kılınmıştır. Bunların inşa ve ikmâl-line en ziyade ikdâm eden Naib-i Kaza Nevzad Efendi dâ'ileri olduğu ve mûmâileyhin gerek bu hususda ibrâz ettiği himmet ve gayret ve gerekse vazife-i asliyesinde göstermekde olduğu

ikdâm ve liyakat cidden takdir ve tahsîne şâyeste bulunduğu cihetle mûmâileyhin münasib bir pâye ile icra-yı taltifi ve mezkûr medresenin dahi ol bâbdaki arzu-yı umumî dolayısıyla nâm-ı nâmî-i hazret-i Padişahî ile tevsîmi hususuna vesâtat-ı celîle-i fahîmânelerinin râyegân buyurulmasını arz ve istihâm eylerim. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 24 Şewval sene [1]319 ve fî 21 Kânûn-ı Sâni sene [1]317 / [3 Şubat 1902]

İştib Kaymakamı
Ömer Hüsameddin bin Ahmed

* *

Daire-i Sadâret
Amedî-i Divan-ı Hümâyûn
32

Atûfetli efendim hazretleri

Kosova Vilâyeti dahilinde İştib Kazası'nda ianeten inşa ve ikmâl edilen medresenin nâm-ı nâmî-i cenâb-ı cihanbânîye nisbetle tevsîmi hakkında Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nin tezkiresi arz ve takdim olunmuş olmağla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise mantûk-ı âlîsi infaz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 5 Muharrem sene [1]320 - Fî 1 Nisan sene [1]318 / [14 Nisan 1902]

Sadırazam
Said

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

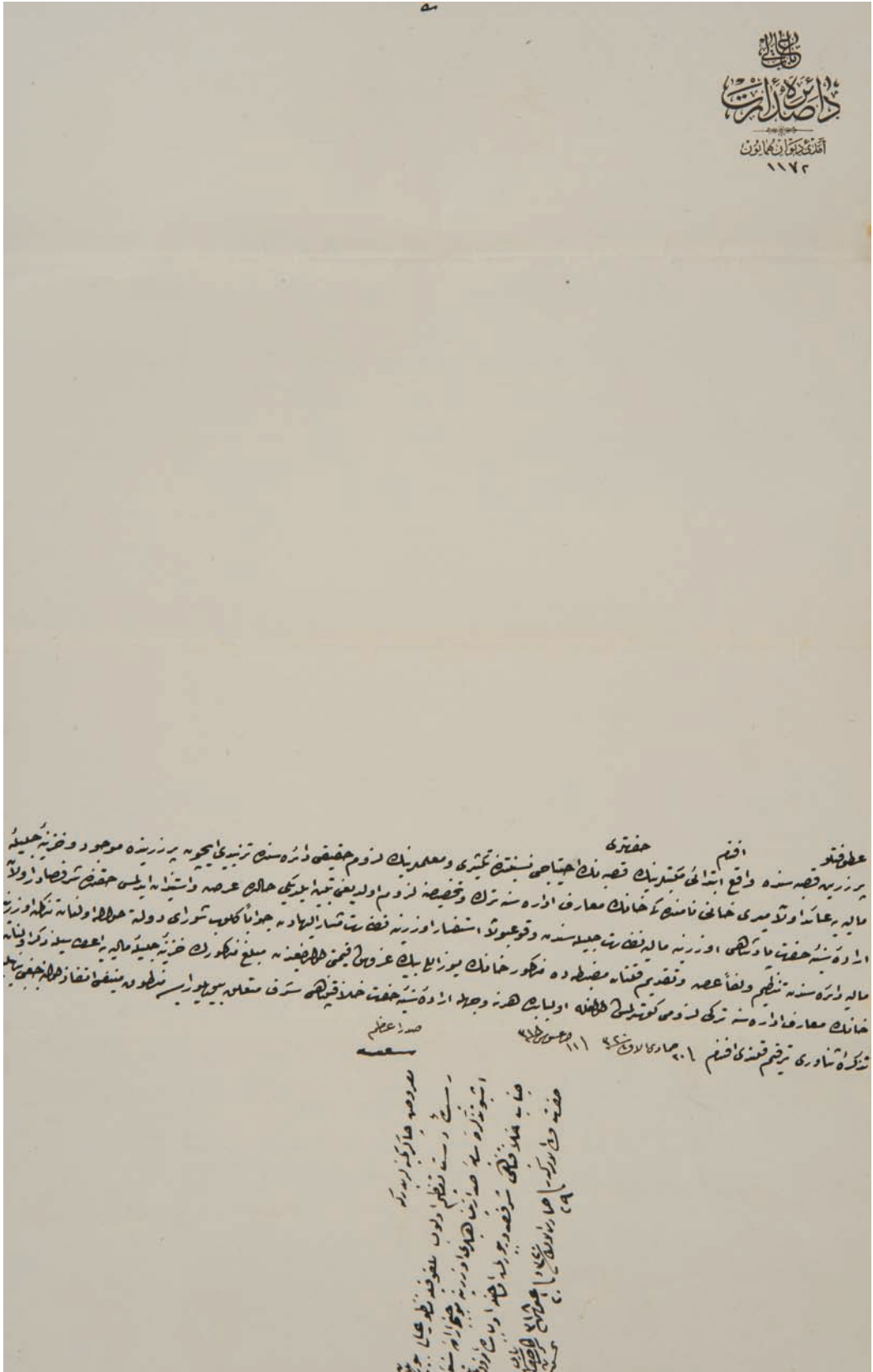
Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûflarıyla manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcibince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulmuş olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 14 Muharrem sene [1]320 ve fî 10 Nisan sene [1]318 / [23 Nisan 1902]

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Tahsin

PRİZREN'DE İLKOKUL TESİSİ

Prizren Kasabası'nın ibtidâî mektep ihtiyacının karşılanması için Prizren'de mevcut ve hazineye ait Miri Hanı adındaki binanın satın alınarak Maarif İdaresi'ne tahsis edilmesi

NDËRTIMI I SHKOLLËS FILLORE NË PRIZREN

Në qytetin e Prizrenit, paratë e marra nga shitja e ndërtesës së quajtur Miri Hani të thesarit të Prizrenit, të transferohen në buxhetin e Ministrisë së Arsimit me qëllim që të mbulohen shpenzimet e shkollës fillore
(2 Shtator 1902)

Bâb-ı Âlî

Daire-i Sadâret

Âmedî-i Divan-ı Hümâyûn

1172

Atûfetli efendim hazretleri

Prizren Kasabası'nda vâki ibtidâî mekteblerinin kasabanın ihtiyacı nisbetinde teksîri ve muallimlerinin lüzum-ı hakikî dairesinde tezyîdi için Prizren'de mevcut ve Hazine-i Celîle-i Maliye'ye aid olan Mîrî Hanı nâmındaki hanın Maârif İdaresi'ne terk ve tahsisine lüzum olduğu tebeyyün eylediği hâlde arz ve istîzân edilmesi hakkında şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i hazret-i Padişahî üzerine Maliye Nezâreti Celîlesi'nden vuku bulan istîfsâr üzerine nezâret-i müşârunileyhâdan cevaben gelip Şûrâ-yı Devlet'e havale olunan tezkire üzerine Maliye Dairesi'nden tanzim ve leffen arz u takdim kılınan mazbata mezkûr hanın yüz elli bin kuruş kıymeti olduğundan meblağ-ı mezkûrun Hazine-i Celîle-i Maliye'ye itâsıyla zikrolunan hanın Maârif İdaresi'ne terki lüzumu gösterilmiş olmakla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurulur ise mantûk-ı münîfi infaz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 20 Cumâdelûlâ sene [1]320 - Fî 11 Ağustos sene [1]318 / [24 Ağustos 1902]

Sadrazam
Said

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

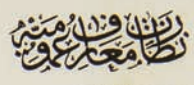
Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûfuyla manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 29 Cumâdelûlâ sene [1]320 ve fî 20 Ağustos sene [1]318 / [2 Eylül 1902]

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Tahsin

 ۵۰۰

مجلس علمیه یمن مقرون حضرت خدیو عالی رتبه سعادت پرور و زنده
 سرکار در بیک اجرائی مقربونان مطائب
 دیوانده

عده کتاب	ابتدای
۱	فهرده
۱	نامده طبعی
۱	نامده اجماع
۱	مفردده دراج
۱	فصده در برزیه
۱	نامده اجماع نام
۱	سورده عمیون
۱	فرامین غریبه اجماع
۱	انفردده یوزعاد
۱۱۰	نامده کشار اوله کتاب ابتدای
۱۶۱	فصده در ۱ ۱ ۱
۵۰	سورده ۱ ۱ ۱
۶۰	مفردده ۱ ۱ ۱
۵۰	بانی ۱ ۱ ۱
۶۹	اورده ۱ ۱ ۱
۱	نویده سیدسون قریه سنده
۵۱۱	

KOSOVA VİLAYETİ'NDE 162 TANE OKUL AÇILMASI

Osmanlı Devleti dahilinde inşa edilmiş olup Padişah'ın tahta çıkış yıldönümünde resmî açılışı yapılacak olan toplam 511 adet okuldan 162 tanesinin Kosova Vilayeti'nde olduğu

HAPJA E 162 SHKOLLAVE NË VILAJETIN E KOSOVËS

Me rastin e ditës së kurorëzimit të shpalljes Mbret, të bëhet hapja zyrtare e 511 shkollave që ishin ndërtuar në tërë shtetin osman, prej të cilave 162 ishin në Vilajetin e Kosovës
(24 Gusht 1903)

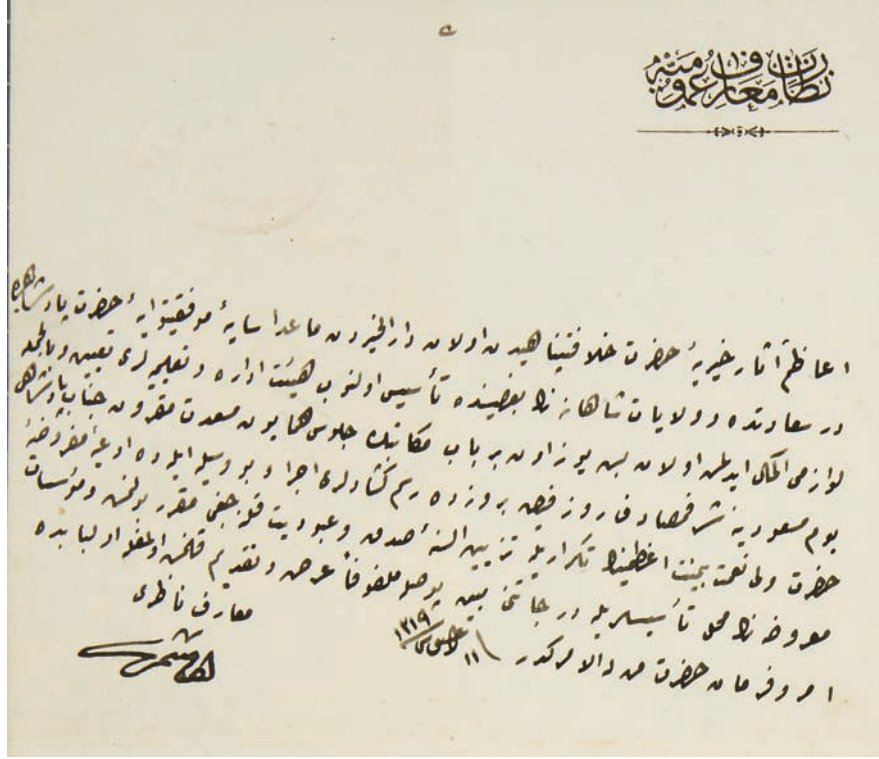
Cülûs-ı hümayûn-ı meymenet-makrûn-ı hazret-i Hilâfet-penâhî rûz-ı mes'adet-i pür-rûzunda
resm-i küşâdlarının icrası mukarrer bulunan mekâtib

[Okulun Cinsi]	[Yer]	Aded-i Mekâtib
İbtidâiye	Dersaadet'de	2
	Taşrada	
Mekâtib-i İdâdiyesi	Şam'da Tıbbiye-i Mülkiye	1
	Manastır'da Elbasan	1
	İşkodra'da Draç	1
	Kosova'da Prizren	1
Mekâtib-i Rüşdiyesi	Manastır'da Elbasan inâs	1
	Suriye'de Aclun	1
	Trablusgarb'da Cebel	1
	Ankara'da Yozgad	1
	Manastır'da küşâd olunacak mekâtib-i ibtidâiye	110
Mekâtib-i İbtidâiyesi	Kosova'da küşâd olunacak mekâtib-i ibtidâiye	161
	Selanik'de küşâd olunacak mekâtib-i ibtidâiye	50
	İşkodra'da küşâd olunacak mekâtib-i ibtidâiye	60
	Yanya'da küşâd olunacak mekâtib-i ibtidâiye	50
	Edirne'de küşâd olunacak mekâtib-i ibtidâiye	69
	Konya'da Sineson karyesinde	1
	[TOPLAM]	511

**

Nezâret-i Maârif-i Umumiye

E'âzım-ı âsârı hayriye-i hazret-i Hilâfet-penâhî'den olan dârü'l-hayrden mâadâ saye-i muvafakiyet-vâye-i hazret-i Padişahîde Dersââdet'de ve vilâyâtı şahanenin bazısında te'sis olunup hey'eti idare ve talimiyeleri tayin ve bi'l-cümle levâzımı ikmâl edilmiş olan beş yüz on bir bâb mekâtibin cülûs-ı hümayûn-ı mes'adet-makrûn-ı cenâb-ı Padişahî yevm-i mesuduna şeref-müsâdif rûz-ı feyz-bürûzda resmî kûşâdları icra ve bu vesile ile de ed'îyye-i mefrûza-i hazret-i veli-nimet-i bî-minnet-i a'zamînin tekrarıyla tezyîn-i elsine-i sıdk u ubûdiyet kılınacağı mukarrer bulunmuş ve müessesâtı ma'rûzanın mahallî te'sisleriyle derecâtını mübeyyin pusula melfûfen arz u takdim kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fi 11 Ağustos sene 1319 / [24 Ağustos 1903]

İbtidai Mekteb, Üsküp
Shkolla fillore, Shkup
 (İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90436/17)

Üsküp İdadî Mektebi
Liceu, Shkup
 (Resimli Kitab, c. 1, s. 580)

322 OSMANLI ARŞİV BELGELERİNDE KOSOVA VİLAYETİ

KOSOVA VILAYETİ'NDE YENİ İLKOKUL VE LİSE AÇILMASI

Kosova Vilayeti'nde inşası kararlaştırılan ibtidâî (ilkokul) mektepler için müteahhit bulunamaması ve bu bölgelerde inşaat için müsait olan mevsimin kısa olması sebebiyle gerek bu ve gerekse Prizren ve İpek Sancaklarında inşa olunacak idadî (lise) mekteplerinin devlet eliyle bir an önce inşasına başlanması gerektiği

HAPJA E SHKOLLËS FILLORE DHE GJIMNAZIT NË VILAJETIN E KOSOVËS

Nevoja e intervenimit të shtetit për ndërtimin e shkollave fillore dhe gjimnazeve në sanxhaqet e Prizrenit dhe Pejës, për shkak të mungesës së ndërmarrjeve ndërtimore në Vilajetin e Kosovës si dhe pamundësia e ndërtimit për shkak të kohës së shkurtër të sezonit të ndërtimit
(17 Korrik 1911)

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsus Zabıt Varakasıdır

Hulâsa-i Meâli

Maârif Nezâreti'nin 30 Haziran sene [1]327 tarihli ve 93 numaralı tezkiresi okundu.

Kararı

Mezkûr tezkirede Kosova Vilâyeti dahilinde yeknesak planlara tevfikân inşası mukarrer mekâtib-i ibtidâiyenin bi'l-münâkasa inşalarını taahhüd edecek tâlibler mevcut olmadığı gibi o halde mevsim-i inşaat beş-altı aydan ibaret olup onun da bir kısmı mürûr etdiğinden ve teşrif-i hümayûnı cenâb-ı Hilâfet-penâhî'nin husûle getirdiği te'sirâtı hasene-i maneviyeyi idâme için müsâra'aten bazı teşebbüsât ve ıslâhâtı maârif-perverâneye tevessül edilmesi muktezâ bulunduğundan bahisle mezkûr mekâtib-i ibtidâiyenin ve kezâlik ihaleten inşasına tâlib bulunamayan Prizren ve İpek İdâdilerinin emaneten inşası zımında keyfiyetin bir karara rabtı lüzumu beyân olunmuş ve esbâb-ı muharrereye nazaran tervîc-i iş'âr münasib görünmüş olduğundan o vech ile icra-yı icabının nezâreti müşârunileyhâya tebliği ve Divan-ı Muhasebât Riyâseti'ne malumât verilmesi tezekkür kılındı.

20 Receb [1]3294 - Temmuz [1]327 / [17 Temmuz 1911]

(Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları)

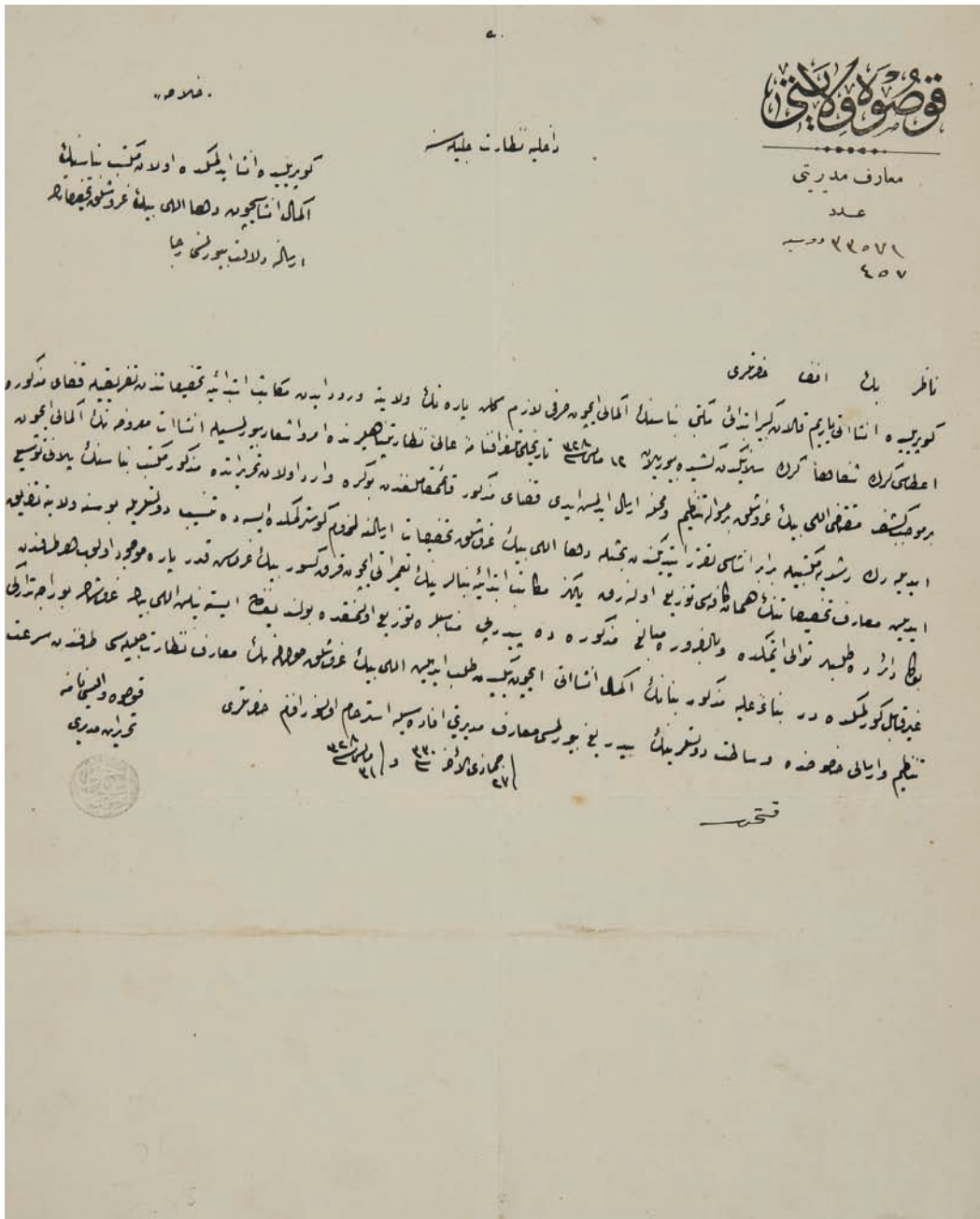

KÖPRÜLÜ'DE MEKTEP İNŞASI

KöprülÜ de yapılmakta olan mektep binasının tamamlanabilmesi için gerekli olan paranın temini

NDËTIMI I NJË SHKOLLE NË QYPRILI

Sigurimi i mjeteve materiale për ndërtimin e shkollës në Qypri
(20 Qershor 1912)

*Hulâsa: Köprülü'de inşa edilmekte
olan mekteb binasının ikmâl-i inşası
için daha elli bin kuruşluk tahsisâtın
irsâline delâlet buyurulmasını rica*

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Nâzır beyefendi hazretleri

Köprülü'de inşaatı yarım kalan kebîr ibtidâî mektebi binasının ikmâl-i için sarfı lâzım gelen paranın vilâyete vürûd eden mekâtib-i ibtidâîye tahsisâtından tefrîkıyla kaza-yı mezkûra i'tâsı gerek şifahen gerek Selanik'den keşide buyurulan 12 Mayıs sene [1]328 tarihli telgrafrnâme-i âlî-i nezâret-penâhîlerinde emir ve iş'âr buyurulmasıyla inşaatı ma'rûzanın ikmâl-i için ber-mûcebi keşf muktezâ elli bin kuruşluk bir havale tanzim ve mahalline irsâl edilmiş idi. Kaza-i mezkûr kaymakamlığından bu kere vârid olan tahrirâtta mezkûr mekteb binasının planı tevsi' edilerek rüşdiye mektebi ile beraber inşası takarrur etdiğinden bahisle daha elli bin kuruşluk tahsisât irsâline lüzum gösterilmekde ise de tensîb-i devletleriyle bu sene vilâyete tefrîk edilen maârif tahsisâtının hemen kâffesi tevzi' olunarak yalnız mekâtib-i ibtidâîye binalarının tamirâtı için kırk küsür bin kuruş kadar para mevcut olup her taraftan buna dair de talebler tevâli etmekde ve bi'z-zarure mebâliğ-i mezkûre de peyderpey münasiblere tevzi' olunmakda bulunduğundan istenilen elli bin kuruş buraca tedariki gayrı kâbil görülmektedir Binâenaleyh mezkûr binanın ikmâl-i inşaatı için yeniden talep edilen elli bin kuruşluk havalenin Maârif Nezâret-i Celîlesi tarafından sür'atı tanzim ve irsâli hususunda vesâtatı devletlerinin bî-dirîğ buyurulması Maârif Müdüriyeti ifadesiye istihâm olunur, efendim hazretleri.

Fî 27 Cemâziyelâhir sene [1]330 ve fî 31 Mayıs sene [1]328 / [13 Haziran 1912]

Kosova Valisi nâmına
Tahrirât Müdürü
(Mühür)

* *

داخلیه نظارتی مخابرات عمومیہ دائرہ سی

شعبہ

آوردی تو مرسى	مسودى	ميشى
۵۹۵	۴۷	۴۷
فایده ورودی تاریخى	تاریخ تسوید	تاریخ تیض
۴۷	۴۷	۴۷

معارف نظریہ حبس

نام
کوریدیه انشاء یاریم فارسیه کید ابتدای مکتبی بناسنت الحاکم
ایکجه بر موجب کف مقتضی الی بیک غرضه بر حواله تنظیم
و بعد ایصال ایضاً ~~مکتب~~ مکتب بناسنت بدین توسیع
ایستادیل رسیده مکتبیه بیک انسی بقدر انجمنیه دهها الی
غرضه لغو تحفیهات ایسانه ازین کوسه ^{لک} بوسه و بدین تفرقه
ایستادیه معارف تحفیهات کافیه توزیع اولدیه مطابق ابتدای
بنالریه تفرقه ایکجه موجود بوسه فرقه کوریه غرضه دفع
بدین فاصله توزیع اولدیه ^{بوسه} بوسه ^{نماز} نماز ^{ایستادیه} ایستادیه بوزیر
تذاری حکم اولدیه بعضی بیایله مذکور بنالریه احکام انشاء حق
طلب ایستادیه الی بیک غرضه حواله نامه نه ایصال اولدیه
قصود و در نتیجه وارد اولدیه ^{در کار} در کار ^{بیکر} بیکر ایستادیه
و اینست لک ^{در کار} در کار ^{بیکر} بیکر ایستادیه

سلام
کوریدیه انشاء ایضاً اولدیه
مکتب بناسنت الحاکم ایکجه
الی بیک غرضه لغو تحفیهات ایسانه

۴۷
۴۷
۴۷

Taşköprü ve civarı, Üsküp
Tashköprü dhe rrethina, Shkup
(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90623/25c)

Dahiliye Nezâreti
Muhaberât-ı Umumiye Dairesi
Şube: 1
Evrak Numarası: 595

Hulâsa: Köprülü'de inşa edilmekte olan mekteb binasının ikmâli için elli bin kuruşluk tahsisât irsâline dair

Maârif Nezâreti Celîlesi'ne

Köprülü'de nâ-tamam kalan kebîr ibtidâî mektebi binasının ikmâl-i inşââtı için ber-mûceb-i keşf evvelce elli bin kuruşluk bir havale tanzim ve mahalline irsâl edilmiş ise de mezkûr mekteb binasının planı bi'ttevsî' rüşdiye mektepleriyle beraber inşası takarrur etmesinden nâşi daha elli bin kuruşluk tahsisât irsâline lüzum gösterildiği ve bu sene vilâyete tefrîk edilen maârif tahsisâtının kâf-fesi tevzî' olunarak mekâtib-i ibtidâîye binalarının tamirâtı için mevcut kırk küsûr bin kuruş dahi peyderpey münasib mahallere i'tâ olunmakta bulunmasına binâen istenilen paranın tedariki mümkün olamayacağı beyânıyla mezkûr binanın ikmâl-i inşââtı zımında talep edilen elli bin kuruşluk havalenâmenin nezâreti celîlelerince irsâli lüzumu Kosova Vilâyeti'nden vârid olan tahrirât-da bildirilmiş olmakla icabının icra ve inbâsına himemi aliyyeleri derkâr buyurulmak bâbında.

7 Haziran sene [1]328 / [20 Haziran 1912]

NÜFUS

POPULLSIA

بیکاد علیی صفت و تائیدی

هر دو در یک کینه لرزد که
 بود فلک چو آید و آید تا غیبه مورخا و جویای شرفیای طوبی و بدی و نه امر نامشروع حققت و بی تقدیری ذریع حال علیانده صفت مرا جید نه
 قوی و صحرانده اسکان محکم و دلیران طاقه و در به لبیک و درها زیاده فاعلیا اید بوقیسه برشته و دلیر نه نصاریز موقه و مسافریه
 طریقیه الم و اقامه مجلسی طرفه نه قهر و غلبه التوز خانه ناک شدی نقی حلاله موسی شتا مالیه اید اندک و صفا - مشقت
 اولدین و اهلانک - احسن لکین موجب اید جیف جلی بعد فعلی مجموعه حلاله اید بل - ده سوختن کتیب لایه کیده جکول - نرس
 اندک نکرده صفت هم لایه طریقیه جانب فکرده ایال و نرسب جیف صفا - و در ده یولیه ایدینده معلوم عفرانم اید -
 بو کیفیت هم ای اید مجموعه صبری و تقوی صفت نیک مقدیمی صحرای فکرده اولد قدی حلاله جویای عصره و ایل ایله اولدی
 در - با یقه بن صفت فغانا مشوع حققت و تقدیری ذریع لایه کیفیه مشرک - الیه حفریه اکوب ایلان و الیه و الیه حفریه
 بیانه و صفا - اید اید اید اید
 (امضای اید اید)
 (مهر و امضا)
 (مهر و امضا)

A. M. K. T. U. M. 446/61

KOSOVA'YA MUHACİR İSKÂNİ

5.000 ailenin iskân edileceği Kosova bölgesine, muhacirlerden 600 hanenin hemen gönderilmesinin kış şartları sebebiyle mahzurlu olacağı

VENDOSJA E MUHAXHIRËVE NË KOSOVË

Vendosja e 5.000 familjeve në pjesën e Kosovës. Dërgimi i menjëhershëm i 600 shtëpive të muhaxhirëve për shkak të kushteve të vështira që parashihej se do të jenë në stinën e dimrit
(4 Janar 1861)

Pîşgâh-ı Ulyâ-yı Hazret-i Vekâlet-penâhî'ye

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Bu defa fî 9 Cumâdelâhir sene [12]77 tarihiyle müverrahan ve cevaben şeref-pîrâ-yı sûtûr buyurulan emirnâme-i sâmi-i hazret-i Vekâlet-penâhîleri zübde-i meâl-i ulyâsında tairfe-i muhacirîn-den Kosova Sahrası'nda iskânı mümkün olduğu inhâ kılınmış olan beş bin ve daha ziyade familya ile bu kış Priştine ve Vuçitrin Kazalarında muvakkat ve müsâfirîn tarîkiyle ârâm ve ikâmeleri meclisleri tarafından taahhüd olunan altı yüz hânenin şimdi nakli hulûl-i mevsim-i şitâ mülâbesesiyle onların dûçâr-ı meşakkat olmalarını ve ahalinin rahatsızlıklarını mûcib olacağı cihetle bi-menni-hî Teâlâ mecmû'unun hulûl-i evvel-baharda sevki bi't-tensîb Selanik'e gideceklerin arkası alındıktan sonra takım takım Selanik tarîkiyle cânib-i mezkûra irsâl ve tesrîb buyurulacağı iş'âr ve irâde buyurulmuş olduğundan malum-ı acizânem olmuştur. Bu keyfiyet Rumeli Ordu-yı Hümâyûnu müşiri devletli paşa hazretlerinin mukaddemce sahrâ-yı mezkûrda oldukları hâlde cevaben arz ve inhâ eylemiş olmaları derkâriyetine mebnî sureti fermân-nâme-i sâmi-i hazret-i Vekâlet-penâhîleri'nin leffiyle keyfiyet müşiri müşârunileyh hazretleriyle Üsküb Eyaleti valisi devletli paşa hazretlerine beyân ve iş'âr olunmuş olmağın ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 21 Cumâziyelâhir sene [1]277 / [4 Ocak 1861]

Kaymakam-ı Müşiriyet ve Vali-i Eyalet-i Rumeli
Abdülkerim Nadir

1880 SENESİ KOSOVA VİLAYETİ NÜFUS İSTATİĞİ (SADECE ERKEKLER)

24 Haziran 1880 tarihi itibarıyla Kosova Vilayeti sancak ve kazalarında 154.839 Müslim, 116.670 Hristiyan, 475 Yahudi ile 40.895 muhacir olmak üzere toplam 312.869 erkek nüfus bulunduğu

STATISTIKA E POPULLSISË NË VILAJETIN E KOSOVËS MË 1880 (VETËM MESHKUJ)

Statistika e popullsisë në kazatë dhe sanxhaqet e Kosovë më 24 qershor 1880:
154,839 mysliman, 116,670 të krishterë, 475 hebrej , 40,895 emigrant. Gjithsej 312,869 meshkuj (24 Qershor 1880)

Kosova Vilâyeti dahilinde mevcut İslâm ve Hristiyan ve Yahudi'nin nüfus-ı zükûrunun mikdarını mübeyyin cedveldir.

Esâmî-i Livâ ve Kaza	Nüfus-ı Müslim	Nüfus-ı Hristiyan	Nüfus-ı Yahudi	İskân Olunan ve Olunmayan İslâm Muhacirinin Nüfus-ı Zükûru	İcmâl-i Nüfus	Mülâhazât
Priştine Sancağı						
Priştine Kazası	13.653	6.149	62	9.852	29.716	
İpek Kazası	16.065	5.310		1.846	23.221	Hristiyan nüfusundan bin üç yüz nüfus Katolik milletinden
Vulçitrin Kazası	9.703	4.058		5.167	18.928	
Gilan Kazası	15.000	8.000		7.750	30.750	Hristiyan nüfusundan bin nüfus Katolik milletindendir
Preşova Kazası	5.389	7.846		1.658	14.893	
[Yekûn]	59.810	31.363	62	26.273	117.508	
Üsküb Sancağı						
Üsküb Kazası	17.005	13.289	167	4.024	34.485	
Radovişte Kazası	4.193	3.359		621	8.173	
Kratova Kazası	1.088	4.213		214	5.515	
İştiib Kazası	16.419	8.383	192	2.022	27.016	
Kočana Kazası	7.400	4.170		2.082	13.652	
Palanka Kazası	4.684	7.019		547	12.250	
Kumanova Kazası	8.523	10.662		2.071	21.256	
Paniçe Nahiyesi	2.350	2.200			4.550	Bu iki nahiyedeki muhacirler merbût bulundukları Koçana Kazası muhacirleri miyanında dahil idiği
Maliş Nahiyesi	915	4.634			5.549	
[Yekûn]	62.577	57.929	359	11.581	132.446	

Esâmî-i Livâ ve Kaza	Nüfus-ı Müslim	Nüfus-ı Hristiyan	Nüfus-ı Yahudi	İskân Olunan ve Olunmayan İslâm Muhacirinin Nüfus-ı Zükûru	İcmâl-i Nüfus	Mülâhazât
Yenipazar Sancağı						
Seniçe Kazası	5.308	3.467	14	656	9.445	
Yenivaroş Kazası	529	2.853		7	3.389	
Akova Kazası	9.797	2.666		796	10.252	
Berane	375	2.973		27	3.375	
Tırgovişte Kazası	3.230	1.193		148	4.571	
Yenipazar Kazası	7.503	5.400	40	758	13.701	
Mitroviçe Kazası	2.567	1.447		549	4.563	
[Yekûn]	26.309	19.999	54	2.941	49.303	
Taşlıca Sancağı						
Taşlıca Kazası	2.995	2.593		95	5.683	
Prepol Kazası	2.537	3.919		95	6.551	
Priboy Nahiyesi	611	867			1.478	
	6.143	7.379		190	13.712	
Cümle Yekûnu	154.839	116.670	475	40.985	312.969	

Kosova Vilâyeti dahilinde mevcut İslâm ve Hristiyan ve Yahudi nüfus-ı zükûruyla iskân olunmuş ve henüz olunmamış muhacirinin nüfus-ı zükûrunun mikdarı bâlâ-yı cedvelde gösterildiği vec-hile üç yüz on iki bin dokuz yüz altmış dokuz neferden ibaret bulunduğu ol bâbda mülhakât ile olunan muhabereden ve merkezce icra kılınan tahkikâtdan anlaşılmış olmakla işbu mahalle şerh verildi.

Fî 11 Receb sene [12]97 ve 16 Haziran sene [12]96 / [24 Haziran 1880]

Meclis-i İdare-i Vilâyet-i Kosova

Soldan sağa: Prizren müslüman kadın kıyafeti - Prizren köylü erkek kıyafeti - Malisyalı hristiyan kadın kıyafeti
Nga e majta në të djathtë: Veshja e gruas muslimane Prizrenase - Veshja e fshatarit nga Prizreni - Veshja e malësore Katolike
 (Les Costumes Populaires De la Turquie en 1873, BOA Kütüphanesi, No.2321)

[Not: Fotoğrafta yer alan kişiler yöre halkından olmayıp, kıyafetleri sergilemek maksadıyla giymiş zamanın modelleridir]

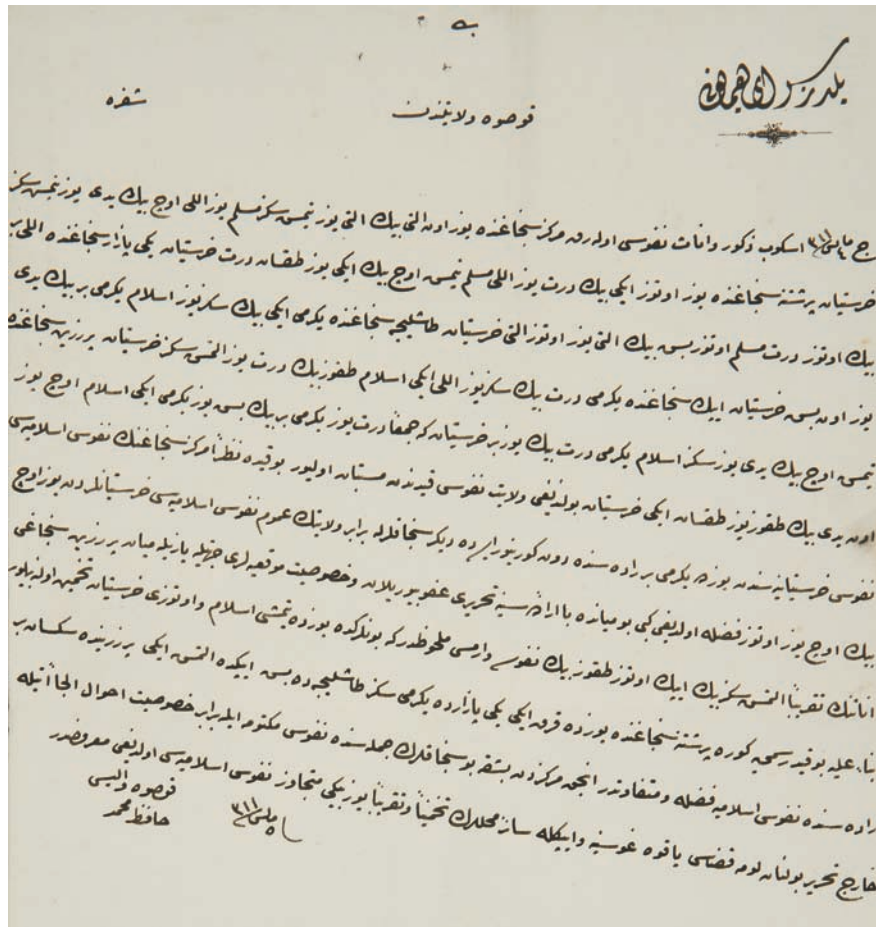

1895 SENESİ KOSOVA VİLAYETİ NUFÜS İSTATİSTİĞİ (KADINLAR DAHİL)

1895 senesinde erkek ve kadın nüfusu olarak Kosova Vilayeti'nin Üsküp Sancağı'nda 116.678 Müslüman, 153.778 Hristiyan; Priştine Sancağı'nda 132.450 Müslüman, 73.294 Hristiyan; Yenipazar Sancağı'nda 51.034 Müslüman, 35.636 Hristiyan; Taşlıca Sancağı'nda 22.800 Müslüman 21.715 Hristiyan; İpek Sancağı'nda 24.852 Müslüman 9.468 Hristiyan; Prizren Sancağı'nda 73.708 Müslüman 24.101 Hristiyan olmak üzere toplam 421.522 Müslüman ve 317.992 Hristiyan bulunduğu / Luma, Yakova, Gusine, İpek şehirlerinde ise tahminen 100.000 aşkın Müslüman bulunduğu

STATISTIKA MBI POPULLSINË NË VILAJETIN E KOSOVËS MË 1895 (BASHKË ME FEMRAT)

Përbërja e popullsisë sipas sanxhaqeve në Vilajetin e Kosovës në vitin 1895: Sanxhaku i Shkupit 116678 banorë të besimit islam, 153778 banorë të krishterë; Sanxhaku i Prishtinës 132450 të besimit islam, 73294 të krishterë; Sanxhaku i Jeni Pazarit 52034 mysliman, 35636 të krishterë; Sanxhaku i Tashlixhes (Plevës) 22800 mysliman, 21715 të krishterë; Sanxhaku i Pejës 24852 mysliman, 9468 të krishterë; Sanxhaku i Prizrenit 73708 mysliman, 24101 të krishterë. Gjithsej 421522 mysliman dhe 317992 të krishterë. Kurse sipas parashikimeve në qytetet Lumë, Gjakovë, Guci dhe Pejë kishte rreth 100000 mysliman (17 Maj 1895)

Mitroviçe Tren İstasyonu
Stacioni i Trenit, Mitrovicë
 (İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90635/17)

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu

Kosova Vilâyeti'nden Şifre

C. 4 Mayıs sene [1]311

Üsküb zükûr ve inâs nüfusu olarak merkez sancağında yüz on altı bin altı yüz yetmiş sekiz Müslim ve yüz elli üç bin yedi yüz yetmiş sekiz Hristiyan, Priştine Sancağı'nda yüz otuz iki bin dört yüz elli Müslim, yetmiş üç bin iki yüz doksan dört Hristiyan, Yenipazar Sancağı'nda elli bir bin otuz dört Müslim, otuz beş bin altı yüz otuz altı Hristiyan, Taşlıca Sancağı'nda yirmi iki bin sekiz yüz İslâm, yirmi bir bin yedi yüz on beş Hristiyan, İpek Sancağı'nda yirmi dört bin sekiz yüz elli iki İslâm, dokuz bin dört yüz altmış sekiz Hristiyan, Prizren Sancağı'nda yetmiş üç bin yedi yüz sekiz İslâm, yirmi dört bin yüz bir Hristiyan ki cem'an dört yüz yirmi bir bin beş yüz yirmi iki İslâm, üç yüz on yedi bin dokuz yüz doksan iki Hristiyan bulunduğu vilâyet nüfus kaydından müstebân oluyor. Bu kayda nazaran merkez sancağının nüfus-ı İslâmiyesi nüfus-ı Hristiyanisinden yüzde yirmi bir râddesinde dûn görünüyor ise de diğer sancaklarla beraber vilâyetin umum nüfus-ı İslâmiyesi Hristiyanlardan yüz üç bin üç yüz otuz fazla olduğu gibi bu miyânda bâ-irâde-i seniyye tahrîri afv buyurulan ve hususiyet-i mevkiyeleri cihetiyle yazılamayan Prizren Sancağı inâsının takrîben altmış sekiz bin, İpek otuz dokuz bin nüfusa varması melhûzdur ki bunların da yüzde yetmiş İslâm ve otuzu Hristiyan tahmin olunabilir. Binâenaleyh bu kayd-ı resmîye göre Priştine Sancağı'nda yüzde kırk iki, Yenipazar'da yirmi sekiz, Taşlıca'da beş, İpek'de altmış iki, Prizren'de seksen bir râddesinde nüfus-ı İslâmiye fazla ve mütefâvitdir. Ancak merkezden başka bu sancakların cümlesinden nüfus-ı mektûme ile beraber hususiyet-i ahvâl ilcaâtıyla haric-i tahrîr bulunan Luma Kazası, Yakova, Gusine ve İpek'le sair mahallerin tahminen ve takrîben yüz bini mütecâviz nüfus-ı İslâmiyesi olduğu ma'rûzdur.

Fî 5 Mayıs sene [1]311 / [17 Mayıs 1895]

Kosova Valisi
 Hafız Mehmed

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

[illegible]

1900 SENESİ KOSOVA VİLAYETİ NÜFUSU

Kosova Vilayeti'nin 1900 senesi nüfus toplamının 777.729 kişi olup bunun 443.012'sinin Müslüman ve 334.717 adedinin ise gayrı müslim olduğu

POPULLSIA E VILAJETIT TË KOSOVËS NË VITIN 1900

Vilajeti i Kosovës në vitin 1900 kishte gjithsej 777,729 banorë. Prej tyre 443,012 ishin mysliman dhe 334,717 jomysliman
(15 Qershor 1900)

Bâb-ı Âlî

Nezâret-i Celîle-i Dahiliye
Sicill-i Nüfus İdare-i Umumiyesi

Hariciye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Âlîsi'ne

Devletli efendim hazretleri

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne tisyâr buyurulup tarafı bendegâneme havale olunan tezki-re-i aliyye-i fahîmânelerinde Kosova Vilâyeti'nin müslim ve gayrı müslim mikdarı nüfusunu hâvî bir kîta istatistik cedvelinin arzı atabe-i ulyâ kılınmak üzere takdim ve irsâli emr u irâde buyurulmuş ve vilâyeti mezkûrenin en son gelen vukuât cedveline yine iade buyurulmak üzere leffen takdim kılınmıştır. Mütâlaasından müstebân buyurulacağı vechile Kosova Vilâyeti'nin müslim ve gayrı müslim nüfusu umumiyesi yedi yüz yetmiş yedi bin yedi yüz yirmi dokuz neferden ibaret olup bundan dört yüz kırk üç bin on iki adedi müslim ve üç yüz otuz dört bin yedi yüz on yedi adedi gayrı müslim olduğu anlaşılmıştır. Geçenlerde tahrîri nüfus muamelâtı hakkında umum sırada tasfîr buyurulan tahrîrâtı aliyyeye cevaben vilâyeti müşârunileyhâdan vârid olup makamı sâmi-i Sadâret-penâhî'ye takdim kılınan tahrîrâtta vilâyeti mezkûre dahilinde bulunan Taşlıca ve Kalkandelen Kazalarının yalnız nüfusu zükûru yazıldığı hâlde Prizren ve Luma Kazalarınca emri tahrîrin henüz icra olunmadığı ve Priştine Sancağı'nın merkez kazasıyla mülhakâtının nüfusu zükûru tahrîr edilmiş ise de bu sancak nüfusu inâsinin vaktiyle umumen tahrîrine ahalice muhalefet edilmesiyle ahîren icrasına mübâşeret olunan tahrîr üzerine ancak nisf mikdarı mukayyed ve müseccel olduğuna ve bazı nevâhî ve kazalarda dahi tahrîr edilmemiş nüfusu zükûr bulunduğu göre bu sancak tahrîri nüfusunun hitâm bulmuş addolunamayacağı ve Yenipazar Sancağı'nda Akova ve Kolaşın Kazalarının ve Seniçe Kazası'nın Arnavudluk cihetinde bulunan bazı kurâsının tahrîri hitâm bulmadığı ve İpek Sancağı'nın dahi tahrîri icra olunmadığı beyân ve iş'âr kılınmış olmağın ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 17 Safer sene 1318 ve fî 2 Haziran sene 1316 / [15 Haziran 1900]

Nüfus İdare-i Umumiyesi Müdürü
Tahsin

**

بسم صورت اصدقه بفر -

KOSOVA VİLÂYETİ

[Sancaklar]	İslâm		Rum		Bulgar		Katolik		Latın		Protestan		Yahudi		Kıbtî-i Gayr-ı Müslim		İcmâl	
	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs	Zükûr	İnâs
Üsküb	65.416	60.832	3.732	4.200	80.817	74.340	1	1	21	25	53	44	689	696	321	309	151.050	140.447
Priştine	76.077	64.079			39.880	31.808			1.691	1.596			179	183	1.024	767	118.851	98.443
Yeni-pazar	27.780	22.021			18.028	16.676							102	101	74	65	45.983	38.863
Taşlıca	12.721	11.173	11.082	10.840					2						4	6	23.809	22.019
İpek	25.086	148	1.935	97	5.879	30	51		1.245						147		34.343	275
Prizren	76.490		7.018		16.807		595								179		101.089	
Yekûn	283.570	158.263	23.767	15.137	161.410	122.854	647	1	2.959	1.621	53	44	970	980	1.749	1.147	475.125	300.047
Kânun-ı Evvel İbâidâsından şubat nihâyetine kadar müceddeden yazılan	1.666	1.123	250	57	2.104	1.439	13		4	4			1				4.038	2.623
[Ara Toplam]	285.236	159.386	24.017	15.194	163.514	124.293	660	1	2.963	1.625	53	44	971	980	1.749	1.147	479.163	302.670
Kânun-ı Evvel İbâidâsından şubat nihâyetine kadar vileydi	1.026	584	231	19	1.474	751	13		4						1	1	2.749	1.355
Üç yüz on beş senesi Subat'ı nihâyetine değin mevcud gideni	284.210	158.802	23.786	15.175	162.040	123.542	647	1	2.959	1.625	53	44	971	980	1.748	1.146	476.414	301.315
Toplam	443.012		38.961		285.582		648		4.584		97		1.951		2.894		777.729	

İşbu suret aslına mutabıktır.

Fî 2 Haziran sene [1]316 / [15 Haziran 1900]

Dahiliye Sicil-i Nüfus İdare-i Umumiyesi

KOSOVA'YA GELEN BOŞNAK MUHACİRLERİN RUMELİ VİLAYETLERİNE İSKÂNİ

Karşılaştıkları zulüm ve baskılardan dolayı Bosna'dan göç edip Kosova Vilayeti'ne gelen Müslüman Boşnakların Rumeli Vilayetleri'nin muhtelif yerlerinde iskân edilmeleri

VENDOSJA E MUHAXHIRËVE BOSHÑJAK QË KANË ARDHUR NË KOSOVË NË VILAJETIN E RUMELISË

Për shkak të dhunës dhe presionit, boshnjakët mysliman detyrohen që të shpërngulen nga Bosnja dhe ata vendosen si muhaxhirë boshnjak që kanë ardhur në Vilajetin e Kosovës
(9 Shkurt 1908)

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsus Zabıt Varakasıdır

Hulâsa-i Meâli

Bosna ahali-i İslâmiyesi dūcâr oldukları muamelât ve ta'addiyâtından dolayı şu sırada kesretle muhacerete mecbur olmakda olduğundan bunların Kosova Vilâyeti dahilinde iskânı esbâbının istikmâlî Seniçe Mutasarrıflığı'ndan bildirilmiş ve bunların muhâceret yahud memleketlerinde ikametleri menâfi'-i İslâmiye ve Devlet-i Aliyye noktasınca sezâvârı muvâzene ve te'emmül görünmüş olduğuna ve menâfi'-i mezkûrenin sureti te'miniyesi ve müteferri'âtı hakkında bir karar itti-hâzı lüzumuna dair Muhacirîn-i İslâmiye Komisyonu Âlîsi Birinci Azâlığı'ndan mürsel 2 Muharrem sene [1]326 tarihli tezkire kırâet olundu.

Kararı

Bosna ahali-i İslâmiyesinden sair Memâlik-i Şahane'de tavattun etmek için gelip müracaat edenlerin kabulü şân-ı mekârim-nişan-ı hazreti Hilâfet-penâhî icab-ı celîlinden bulunduğundan bu misillülere Rumeli Vilâyâtı dahilinde hâlî ve münasib yerler irâ'esiyle emri iskânlarının icrası ve henüz memleketlerinde bulunup da bu tarafa gelmek tasavvurunda bulunanlara gelince bunları mikdarı ziyadece olmak lâzım gelip nüfus-i kesîrenin def'aten vürûdu iskân ve îvâlarıncı ve tehvîn-i ihtiyaclarınca müşkilâtı ve bi'n-netice nüfusca telefâtı mûcib olacağından buralara mahal kalmamak üzere gelecekleri vakit malumât i'tâ etmelerinin kendilerine tebliği hususunun mezkûr Komisyonu Âlî Birinci Azâlığı'na iş'ârı tezekkür kılındı.

Fî 6 Muharrem sene [1]326 / [9 Şubat 1908]

(Meclis-i Vükelâ azâlarının imzaları)

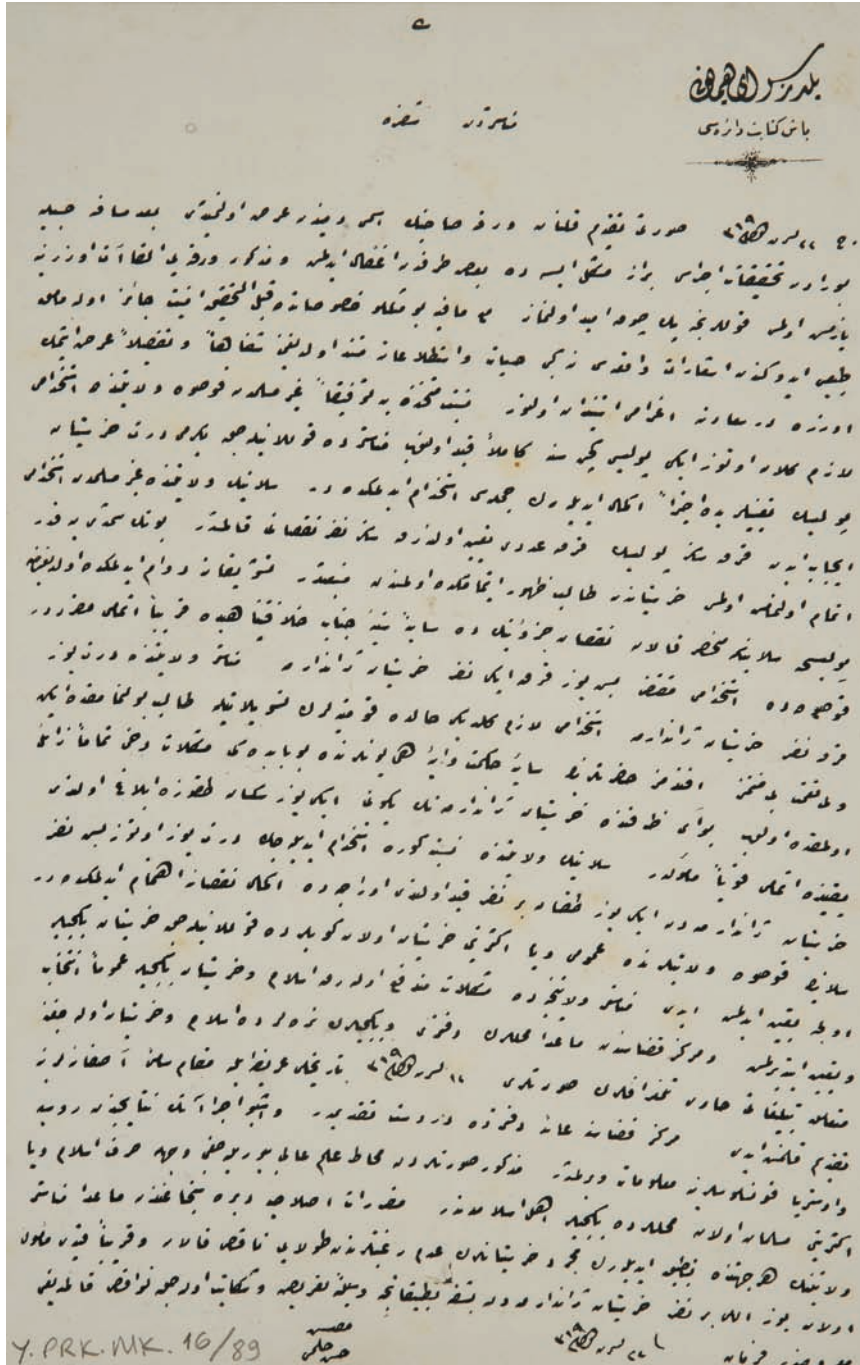

RUMELİ VİLAYETLERİNE HİRİSTİYANLARDAN GÜVENLİK GÖREVLİSİ TAYİNİ

Kosova, Selanik ve Manastır Vilayetleriyle bunlara bağlı merkezlerde nüfus oranına göre Hristiyanlardan polis, jandarma ve bekçi tayin edilmesi

EMİRİMİ İ PUNONJËSYE TË KRISHTERË TË SIGURISË NË VILAJETIN E RUMELISË

Emërimi i policëve, xhandarmërisë dhe rojtarëve në vilajetet e Kosovës, Selanikut dhe Manastirit, nga radhët e të krishterëve, sipas proporcionit të popullsisë
(4 Nëntor 1903)

Yıldız Sarayı Hümâyûnu
Başkitâbet Dairesi

Manastır'dan şifre

C. 22 Teşrîn-i Evvel sene [1]319 / [4 Kasım 1903]

Sureti takdim kılınan varaka sahibinin ismi deminden arz olunmuş idi. Bu'd-ı mesafe hasebiyle buradan tahkikât icrası biraz müşkil ise de bazı taraftan iğfâl edilmiş ve mezkûr varakayı ilkâ-ât üzerine yazılmış olması kullarınca pek çok ümid olunmaz. Maamâfih bu misillü hususâtta kab-le'ttahkik emniyet caiz olamamak tabiî idüğünden iş'ârât-ı vâkı'ası ne gibi hissiyât ve istilâ'âtı müstenid olduğunu şifahen ve tafsilen arz etmek üzere Dersâdet'e i'zâmı isfizân olunur. Nisbet-i mütehezeye tevfikânı gayr-ı müslimden Kosova Vilâyeti'nde istihdamı lâzım gelen otuz iki polis geçen sene kâmilân kaydolunup Manastır'da kullanılacak 24 Hristiyan polisin tayinleri de ahîren ikmâl edilerek cümlesi istihdam edilmektedir. Selanik Vilâyeti'nde gayr-ı müslimden istihdamı icab eden kırk sekiz polisin kırk adedi tayin olunarak sekiz nefer noksanı kalmışdır. Bunun şimdiye kadar itmâm olunmamış olması Hristiyanlardan tâlib zuhur etmemekte olmasından münba'isdir. Teşvikâta devam edilmekde olduğundan polisce Selanik'e münhasır kalan noksan-ı cüz'inin de saye-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî'de karîben itmâmı mukarrerdir. Kosova'da istihdamı muktezî beş yüz kırk iki nefer Hristiyan jandarma [ve] Manastır Vilâyeti'nde dört yüz kırk nefer Hristiyan jandarma istihdamı lâzım geldiği hâlde komitelerin tesvîlâtıyla tâlib bulunmamakta iken veli-nimeti bî-minnetimiz efendimiz hazretlerinin saye-i hikmet-vâye-i hümâyûnlarında bu bâbdaki müşkilât dahi tamamen zâil olmakda olup bu ay zarfında Hristiyan jandarmanın yekûnu iki yüz seksen dokuz a iblâğ olundu. Yakında itmâmı kaviyyen me'mûldür. Selanik Vilâyeti'nde nisbete göre istihdam edilecek dört yüz otuz beş nefer Hristiyan jandarmadan iki yüz doksan bir nefer kaydolundu. Oraca da ikmâl-i noksana ihtimâm edilmektedir. Selanik [ve] Kosova Vilâyetleri'nde umumî veya ekseriyeti Hristiyan olan köylerde kullanılacak Hristiyan bekçiler evvelce tayin edilmiş idi. Manastır Vilâyetince de müşkilât mündefi' olarak İslâm ve Hristiyan bekçiler umumen intihâb ve tayin etdirilmiş ve merkez kazasından mâadâ mahallerin defteri ve bekçilerden nerelerde İslâm ve Hristiyan olacağına müte'allik tebligâtı hâvî telgrafların suretleri 12 Teşrîn-i Evvel sene [1]319 tarihli ariza ile makam-ı sâmi'î âsafânelerine takdim kılınmış idi. Merkez kazasına aid defter de derdesti takdimdir, ve işbu icraâtın netâyicinden Rusya ve Avusturya konsoloslarına malumât verilmiştir. Mezkûr suretlerden muhât-ı ilm-i âlî buyurulacağı vechile sırf İslâm veya ekseriyeti müslüman olan mahallerde bekçiler ehl-i İslâmdandır. Mukarrerât-ı islâhiye Debre Sancağı'ndan mâadâ Manastır Vilâyeti'nin her cihetinde tatbik edilerek mücerred Hristiyanların adem-i rağbetlerinden dolayı nâkıs kalan ve karîben kaydı me'mûl olan yüz elli bir nefer Hristiyan jandarmadan başka tatbikâtca vesile-i takrîz ve şikâyet olacak nevâkısı kalmayacağı ma'rûzdur. Fermân.

Fî 22 Teşrîn-i Evvel sene [1]319 / [4 Kasım 1903]

Müfettiş
Hüseyin Hilmi

VAKIF
FONDACIONE

YAKOVA'DA BÎZEBÂN SÜLEYMAN AĞA VAKFI'NIN HESAP DÖKÜMÜ

Yakova'da Bîzebân Süleyman Ağa Vakfı Mütevellisi Halil Ağa dönemine ait 1761 - 1773 (Mart 1174 - Şubat 1185) tarihleri arasındaki muhasebe defteri

LLOGARIA E GRUMBULLIMEVE TË VAKËFIT TË BÎZEBÂN SÜLEYMAN AĞES NË GJAKOVË

Defteri i financave në kohën e udhëheqjes së Halil Agës në Vakëfin e Bîzebân Süleyman Agës në Gjakovë në mes të viteve 1761-1773 (mars 1174 - shkurt 1185).
(23 Shtator 1773)

Mahalline kayd ve suret verile

Suret dâde

Tatbik

Vakfı irâd ve masârifı Evkâfı şerif merhum Bîzebân Süleyman Ağa der-kasaba-i Yakova der-zamanı Halil Ağa mütevel-lî-i vakfı mezbûr vâcib an-ev-vel-i Mart sene 1174 ilâ gâye-i Şubat sene 1185 Anı'lırâdât An-mahsul-i dönü-mi bâğât ve öşri gallât der-etrafı kasaba-i Yakova der-yedi mültezim Sene Akçe 12.000 isnâ aşer Akçe 144.000	An-mahsul-i han maa-bâc-ı bâ-zâr ve gayruhû der-kasaba-i m. Sene Akçe 43.200 isnâ aşer Akçe 518.400	An-mahsul-i icarâtı dekâkîn der-kasaba-i m. Aded 40 Sene akçe 9.600 isnâ aşer Akçe 115.200
An-mahsul-i icâre-i hamam der-kasaba-i m. Sene Akçe 7.246 isnâ aşer akçe 86.952	An-mahsul-i icâre-i değirmen der-kasaba-i m. Sene Akçe 660 isnâ aşer Akçe 7.920	An-mal-ı nükûd-ı vakf der-zim-met-i müteveffâ câbî-i vakf bâki-mânde Akçe 70.000 bâki

Minhâ'l-Vezâif ve Masârifât		
Vezâif-i hüddâm-ı vakf yevm 165 sene Akçe 59.400 isnâ aşer Akçe 712.800	Akçe-i bahâ-i şem'i revgan be- rây-ı cenâheyn-i mihrâb-ı cami Sene Kıyye fî 36 Akçe 720 isnâ aşer Akçe 8.640	Akçe-i bahâ-i şem'i revgan berây-ı cami-i şerif Sene Kıyye fî 36 Akçe 216 isnâ aşer Akçe 2.592
Akçe-i bahâ-i revgan-ı zeyt berây-ı cami-i şerif sene kıyye fî 39 Akçe 1.170 isnâ aşer Akçe 14.040	Akçe-i harc ve masârif-ı pilav ve keşkûl der-ideyn-i şerifeyn sene Akçe 2.400 isnâ aşer Akçe 28.800	Akçe-i masârif-ı tamirât-ı müte- ferrika-i bazı mahâll-i cami ve bend-i kebîr Sene Akçe 2.200 isnâ aşer Akçe 26.400
Akçe-i bahâ-i kanâdîl ve şamandıra ve gayruhû Sene Akçe 600 isnâ aşer Akçe 7.200	Akçe-i avâid-i mütevellî an-mahsul-i bâc-ı bâzâr ve dönüm-i bâğât ve gayruhû Sene Akçe 4.800 isnâ aşer Akçe 57.600	
Akçe-i harc-ı muhasebe ve kîsedâriye ve kalemiye berây-ı muhasebe-i Haremeyn-i Şerifeyn Sene Akçe 1.200		
berây-ı harc-ı muhasebe Sene Akçe 700 isnâ aşer Akçe 8.400	Berây-ı kîsedâriye ve kalemiye Sene Akçe 500 isnâ aşer Akçe 6.000	

Sultan Murad-ı Hüdavendigâr Türbesi, Kosova
Tyrbeja e Sulltan Muratit në fushën e Kosovës
(İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90635/16)

İcmâl-i muhasebe-i Halil Ağa mütevellî-i Evkâf-ı şerif merhum bîzebân Süleyman Ağa
der-kasaba-i Yakova vâcib an-evvel-i Mart sene 1174 ilâ gâye-i Şubat sene 1185

Mîzân

Akçe

872.472 irâd

872.472 masârîf

000.000

Vakf-ı mezbûrun mütevellîsi Halil Ağa kullarının bin yüz yetmiş dört senesi Mart'ı ibtidâsından bin yüz seksen beş senesi Şubat'ı gâyetine gelince on iki senelik irâd ve masârîfı hesabı müsâvî olduğu malum-ı devletleri buyuruldukda mahalline kaydolunup sureti muhasebesi verilmek bâbında emr u fermân devletli saadetli sultanım hazretlerindir.

Fî 6 Receb sene 1187 / [23 Eylül 1773]

KOSOVA'DA SULTAN I. MURAD TÜRBEŞİ'NE KİTÂBE KONULMASI

I. Murad Türbesi'nin Üsküb Evkâf Müdürü Rauf Bey tarafından yazılan tamir tarihiyle ilgili kitabesinin yerine konulması

VENDOSJA E MBISHKRIMIT NË TYRBE E SULLTAN MURATIT NË KOSOVË

Të bëhet vendosja e mbishkrimit në Tyrben e Sulltan Muratit I në datën e renovimit nga ana e Rauf Begut, drejtor i Fondacionit në Shkup
(1 Shkurt 1866)

Atûfetli efendim hazretleri

Cennet-mekân Sultan Murad Hân-ı Evvel tâbe serâhu hazretlerinin Kosova'da olup saye-i müberrât-vâye-i hazret-i Şehinşâhîde bu kere tamiri icra kılınan türbe-i mu'attaraları için Üsküb Evkâf Müdürü izzetli Rauf Bey tarafından inşâd ve irsâl kılınmış olan tarih Evkâf-ı Hümâyûn Nezâret-i Behiyyesi'nin tezkiresiyle beraber arz u takdim kılınmış ve tarih-i mezkûr selîsçe inşâd olunmuş olmakla türbe-i şerife-i mezkûrenin tâk-ı bâbına hakk ve tahrîr etdirilmesi hususunun nezâret-i müşârunileyhâya havalesi hakkında her ne vechile emr u fermân-ı hazret-i Şehşâhî şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise ona göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı, efendim.

Fî 14 Ramazan sene 1282 / [31 Ocak 1866]

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Zîver-i dest-i tevkîr olan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri'yle mezkûr tezkire ve tarih manzûr ve ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i Padişahî buyurulmuş ve husus-ı mezkûrun ber-mûcebe-i istîzân nezâret-i müşârunileyhâya havalesi şeref-rîz-i sünûh ve sudûr buyurulan emr u irâde-i seniyye-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden olarak mezkûr tezkire ve tarih yine savb-ı sâmiî âsafânelerine iade kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 15 Ramazan sene 1282 / [1 Şubat 1866]

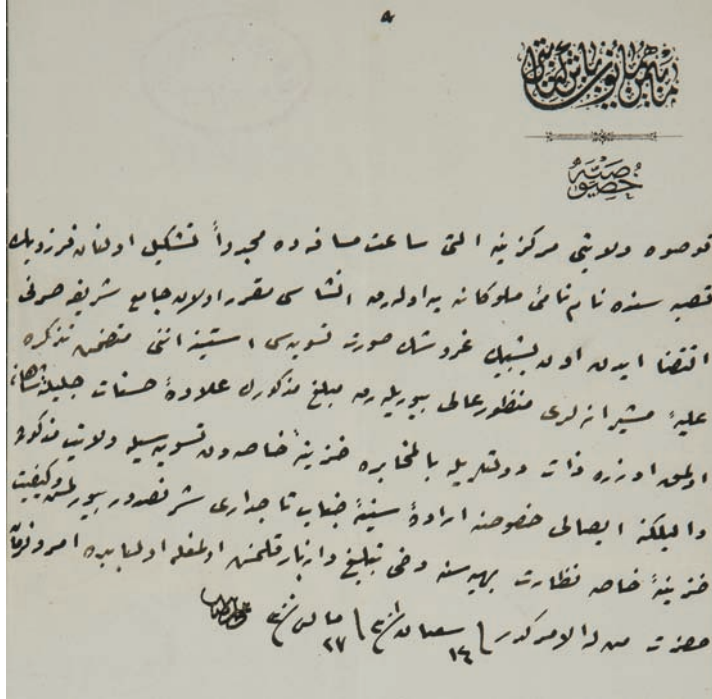

FERİZOVİK KASABASI'NDA II. ABDÜLHAMİD ADINA YAPILAN CAMİ

Kosova Vilayeti'ne bağlı Ferizovik Kasabası'nda Sultan II. Abdülhamid adına yaptırılan caminin masraflarının Hazine-i Hâssa'dan karşılanması

NDËRTIMI I NJË XHAMIE NË FERIZAJ NË EMËR TË ABDYLHAMITIT II

Sigurimi i mjeteve materiale nga thesari i brendshëm për ndërtimin e një xhamie në emër të Sulltan Abdylhamitit II, në qytezën e Ferizajt në Vilajetin e Kosovës
(8 Qershor 1884)

Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbeti

Hususiye

Kosova Vilâyeti merkezine altı saat mesafede müceddeden teşkil olunan Ferizovik Kasabası'nda nâm-ı nâmî-i mülûkâneye olarak inşası mukarrer olan cami-i şerife sarfı iktizâ eden on beş bin kuruşun sureti tesviyesi istîzânını mutazammın tezkire-i aliyye-i müşirâneleri manzûr-ı âlî buyurularak meblağ-ı mezkûrun ilâve-i hasenâtı celîle-i şahane olmak üzere zâtı devletleriyle bi'l-muhabere Hazine-i Hâssa'dan tesviyesiyle vilâyet-i mezkûre valiliğine îsâli hususuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı Tâcdârî şeref-sudûr buyurulmuş ve keyfiyet Hazine-i Hâssa Nezâreti Behiyyesi'ne dahi tebliğ ve izbâr kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 14 Şaban sene [1]301 - Fî 27 Mayıs sene [1]300 / [8 Haziran 1884]

Ali Fuad

KOSOVA'DA SULTAN MURAT TÜRBEŞİ'NİN TAMİRİ

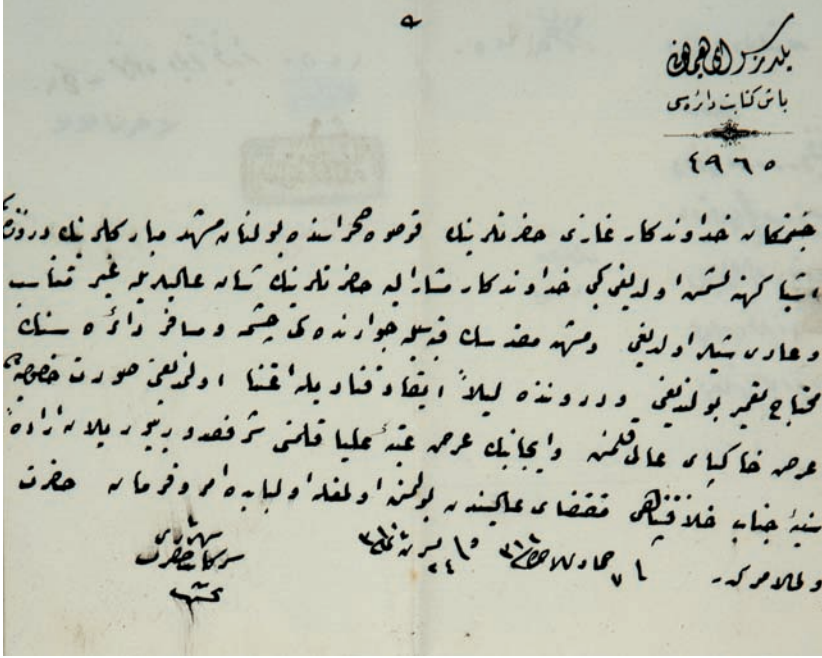
I. Murad'ın Kosova'daki türbe ve misafir dairesinin tamir edilerek eşyalarının değiştirilmesi

RESTAURIMI I TYRBES SË SULLTAN MURATIT NË KOSOVË

Restaurimi i Tyrbes, i dhomës së pritjes si dhe ndërimi i pajisjeve

në Tyrbën e Sulltan Muratit në Kosovë

(6 Dhjetor 1894)

Yıldız Sarayı Hümâyûnu

Başkitâbet Dairesi

4965

Cennet-mekân Hüdâvendigârı Gazi hazretlerinin Kosova sahrâsında bulunan meşhed-i mübareklerinin derûnundaki eşya köhneleşmiş olduğu gibi Hüdâvendigârı müşârunileyh hazretlerinin şân-ı âlîleriyle gayr-ı münasib ve adi şeyler olduğu ve meşhed-i mukaddesin kubbesiyle civarındaki çeşme ve misafir dairesinin muhtac-ı tamir bulunduğu ve derûnunda leylen ikâd-ı fener ile itina olunmadığı sureti hususiyede arz-ı hâk-i pâ-yı âlî kılınmış ve icabının arz-ı atebe-i ulyâ kılınması şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî muktezâ-yı âlisinden bulunmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazreti veliyyü'l-emrindir.

Fî 7 Cumâdelâhire sene [1]311 ve fî 24 Teşrîn-i Sânî sene [1]310 / [6 Aralık 1894]

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî

Tahsin

Köprülü'deki Fazıl Ahmet Paşa Camii'nin tamiri için gereken paranın nereden karşılanacağına bildirilmesi

Informimi lidhur me çështjen e sigurimit të mjeteve financiare për restaurimin e xhamisë
"Fazëll Ahmet Pasha" në Qyprili (29 Korrik 1907)

356 OSMANLI ARŞİV BELGELERİNDE KOSOVA VİLAYETİ

Köprülü'deki Ahmed Fazıl Paşa Cami-i Şerifi'nin saye-i hayrât-vâye-i cenâb-ı Hilâfet-penâ-hî'de tamiri için iki yüz lira i'tâsı emr u fermân buyurularak nezâret-i celîlelerine tebliğ olunduğu Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Cenâb-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesi'nden 29 Haziran sene [1]323 tarihli telgrafnâme-i âlî ile emr u iş'âr buyurulmuş olmakla meblağ-ı mezkûrun nereden alınacağı'nın irâde ve izbâr buyurulması müsterhamdır. Fermân.

Fî 9 Temmuz sene [1]323 / [22 Temmuz 1907]

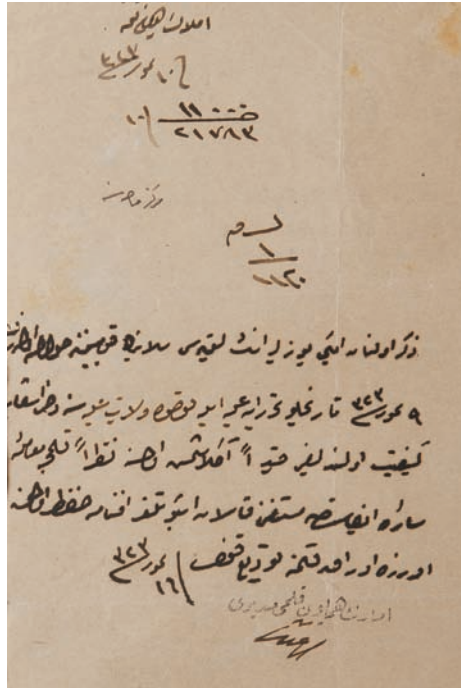
Kosova Valisi
Birinci Ferik Mahmud Şevket

* *

Zikrolunan iki yüz liranın tesviyesi Selanik Komisyonu'na havale olunarak 9 Temmuz sene [1]323 tarihli tahrirât-ı aliyye ile Kosova Vilâyet-i Aliyyesi'ne dahi iş'âr-ı keyfiyet olunduğu kay-den anlaşılmış olmasına nazaran kalemce muamele-i saire ifasından müstağnî kalan işbu telgraf-nâme hıfz olunmak üzere Evrak Kalemi'ne tevdi' kılındı.

Fî 16 Temmuz sene [1]323 / [29 Temmuz 1907]

Emlâk-ı Hümâyûn Kalemi Müdürü
(İmza)

KOSOVA EVKÂF MUHASEBESİ TARAFINDAN DÜZENLENEN 1908 SENESİNE AİT MUHASEBE DEFTERİ

Kosova Vilâyeti Evkâf İdarelerinde Haziran-Ağustos 1324 (M. 1908) ayları arasında tahsil edilen 77.538 kuruş 31 paradan 6.834 kuruşun muhtelif tarihlerde Evkâf-ı Hümâyûn Nezâreti Hazinesi'ne gönderildiği ve 21.115 kuruş 14 paranın sarf ve itâ olup geri kalan kısmının ise sandık mevcudu olarak bir sonraki aya devren gelir olarak kaydedildiğine dair Kosova Evkâf Muhasebesi tarafından düzenlenen cetvel

LIBRI I SHËRBIMIT TË KONTABILITETIT TË FONDACIONEVE TË VITIT 1908 NË KOSOVË

Tabela lidhur me shpenzimin e mjeteve të grumbulluara prej 77,538 kurush e 31 pare, nga administrata për fondacione në Vilajetin e Kosovës në qershor – gusht 1324 (1908); 6,834 kurush dërgohen në thesarin e Ministrisë së Fondacioneve; 21,115 kurush e 14 pare shpenzohen, kurse pjesa e mbetur e mjeteve bartet për muajin paraprak (14 Dhjetor 1908)

[Haziran-Ağustos 1324 Varidâtı]⁷

Evkâf-ı Hümâyûn Nezâret-i Celîlesi Vâridât Tahsilât Sene Cedvelidir

Kosova Vilayeti

Esâmî-i Hayrât ve Evkâf	Tahakkuk Eden		Tahsil Olunan		Bakiyye Kalan	
			Kuruş	Para	Kuruş	Para
Kosova Vilâyeti'nin Vâridât-ı Umumiyesi	653.708		77.538	31	576.169	9,5

[1]322 Senesi Gâyesine Değın Sinin-i Atıkadan				[1]323 Senesi				[1]324 Senesi				Mülâhazât
Evkâf Vâridâtı		Hazine Vâridâtı		Evkâf Vâridâtı		Hazine Vâridâtı		Evkâf Vâridâtı		Hazine Vâridâtı		
Kuruş	Para	Kuruş	Para	Kuruş	Para	Kuruş	Para	Kuruş	Para	Kuruş	Para	
		32.079	1			34.455	38			11.003	32	Vâridât-ı Umumiyesi

7. BOA, 31000 numaralı Evkâf Defteri, Kosova Vilâyeti'nde bulunan vakıfların üç aylık gelirlerini liste hâlinde göstermektedir. Kitabın sonunda Kosova'da bulunan vakıflar ayrıca ek olarak hâlinde verildiğinden bu defterin icmâlî olan 5-6 sahifesi örnek olarak verilmiştir.

	1322 Senesi Yekûn		1323 Senesi Yekûn		1324 Senesi Yekûn		İcmâl-i Yekûn	
	Kuruş	Para	Kuruş	Para	Kuruş	Para	Kuruş	Para
Üsküb'den 13 numara ve fî 17 Haziran sene [1]324 tarihli arıza ile nezâret-i celîleye irsâl kılındı.			218	10			218	10
Üsküb'den 14 numara ve fî 23 Haziran sene [1]324 tarihli arıza ile nezâret-i celîleye irsâl kılındı.			236	30			236	30
Üsküb'den 15 numara ve fî 5 Temmuz sene [1]324 tarihli arıza ile nezâret-i celîleye irsâl kılındı.			284				284	
Üsküb'den 18 numara ve fî 12 Ağustos sene [1]324 tarihli arıza ile nezâret-i celîleye irsâl kılındı.			395				395	
Üsküb'den 19 numara ve fî 21 Ağustos sene [1]324 tarihli arıza ile nezâret-i celîleye irsâl kılındı.	5.700		—				5.700	
İrsâlâtın Yekûnu	5.700		1134				6.834	
Merbûten takdim kılınan masraf cedveli mücebince vuku bulan sarfiyât	10.355	10	693	14	10.066	30	21.115	14
Mevcud-ı sandık	16.055	10	1.827	14	10.066	30	27.949	14
Üsküb Sancağı'nın mevcudu olup şuhûr-ı âtiye devr edilen	13.990	31	32.211	39	138	27	46.341	17
Prizren Sancağı'nın mevcudu olup şuhûr-ı âtiye devr edilen	Yekûn 2.033		416	25	798	15	3.248	
Cümle-i Yekûn	32.079	1	34.455	38	11.003	32	77.538	31

Kosova Vilâyeti Evkâf İdarelerinde üç yüz yirmi dört senesi Haziran'ı ibtidâsından Ağustos nihayetine kadar üç ay zarfında ber-müceb-i yevmiye yetmiş yedi bin beş yüz otuz sekiz kuruş otuz bir para tahsilât vuku bularak bundan altı bin sekiz yüz otuz dört kuruş tevârih-i muhtelifle ile Evkâf-ı Hümâyûn Nezâret-i Celîlesi Hazinesi'ne takdim ve isrâ ve yirmi bir bin yüz on beş kuruş on dört parası merbût cedvel mücebince sarf ve i'tâ olunup mütebâkî kırk dokuz bin beş yüz seksen dokuz kuruş on yedi para mevcud-ı sandık olarak sene-i mezkûre Eylül'üne devren irâd kaydedilmiş olmakla işbu cedvel tanzim ve tahfîm kılındı. Fî 25 Teşrîn-i Sâni sene [1]324 / [8 Aralık 1908]

Başkâtib

Kosova Evkâf Muhasebecisi

Es-Seyyid Mehmed Ragıb

Yahya

Vilâyet Evkâf Dairesi'nden tanzim ve tevdî' edilmiş işbu cedvel mündericâtı bâlâdaki şerhe göre tasdik olunur. Fî 1 Kânûn-ı Evvel sene [1]324 / [14 Aralık 1908]

Kosova Valisi
Ferik Mehmed Hadi

Nâib
Ali

Vali Muâvini
(...)

Defterdâr
Mehmed Latif

Mektubî
Mehmed Aşık

Müftü
Hasan Fehmi

Rum Metropolitidi
Victor Yero

Bulgar Metropolitidi Üsküb Bulgar Metropolitidi Sinesi?

EKLER

15465 numaralı Temettuât Defteri'den örnek bir sayfa.

EK: I**1844'TE PRIŞTINE KASABASI'NIN NÜFUSU İLE SOSYAL ve EKONOMİK YAPISI**

1844 Yılında Priştine Kasabası'ndaki Müslüman, Hristiyan ve Kibfîlerin yaşadıkları mahalleler, hâne sayıları, meslekleri ile bir yıllık gelirlerini gösterir liste.

Shtesë 1**GJENDJA SHOQËRORE DHE EKONOMIKE E POPULLSISË
SË QYTETIT TË PRISHTINËS NË VITIN 1844**

Tabela treguese sipas lagjeve ku jëtonin dhe numri i shtëpive të qytetarëve të besimit islam, të krishterë dhe egjiptas (rom), sipas profesioneve të qytetarëve dhe sasia e të ardhurave personale brenda vitit 1844 në Prishtinë.

**Üsküb Eyaleti Priştine Kaymakamlığı kazalarından Priştine Kazası
Müslüman Nüfusunun İsim, Meslek ve Senelik Temettuatı (gelirleri)⁸****YARARÇERİBAŞI MAHALLESİ**

Hane No	İsim	Meslek	Temettuat (Kuruş)
1	Molla Said oğlu Molla Süleyman	İmam	1.451
2	Mehmed Bey oğlu Davud Bey	Mesleksiz	2.797
3	Emin Sipahi oğlu Mahmud	Yemenici	1.631
4	Kulak Ahmed oğlu Ömer	Timarlı süvari	420,5
5	Bekir oğlu Selim	Bakkal	811
6	Şahin Ömer Ağa oğlu Ahmed	Yemenici	1.257,5
7	Şahin Ömer Ağa oğlu Hasan	Timarlı süvari	2.672
8	Mustafa oğlu Bekir	Saraç	600
9	Zuka oğlu Deli Ahmed	Tüccar	3.050
10	Terzi Hüseyin oğlu Halid ve Ali	Hallaç-Terzi	1.125
11	Mehmed oğlu Süleyman	Terzi	400
12	Feyzullah oğlu Hüseyin	Terzi	1.481,5
13	Yakup oğlu Halid İškodra	Bakkal	401
14	Hacı Ahmed oğlu Hacı Mustafa	Çiftçi	4.820
15	Bahtiyar Ağa oğlu Adil	Bakkal	1.878
16	Bilal Glogofça oğlu İbrahim	Yemenici	281,5
17	Kılcı Yusuf oğlu İsmail	Hizmetkâr	832,5
18	Haydar oğlu Yaşar	Araba kiracısı	250
19	Hasan Sipahi oğlu Abdülmümin	Timarlı süvari	1.525
20	Tellak Mustafa oğlu Kurteş	Tellak	403
21	Hayro oğlu Kurteş	Lüleci	350
22	Selman oğlu Arslan	Terzi	350
23	Zümbet Daka oğlu Ali	Çiftlik Kahyası	391
24	İsmail oğlu Ali Kade	Araba kiracısı - Bostancı ⁹	450
25	Novabırdalı Ali oğlu Süleyman	Mesleksiz	690
26	Yusuf oğlu Müezzinz Abdulkadir	Tüccar	1.815
27	Adem oğlu Said Sırrı	Çiftlik Kahyası	317,5
28	Ömer oğlu Ali Garra	Terzi	466

⁸ BOA, ML.VRD. TMT, no: 15465

⁹ Bu defterde kayıtlı 52 kişinin birden fazla mesleği vardır.

29	Hacı Halil oğlu Abdi Ağa	Çiftçi	2544
30	Kuzmenli oğlu Emrullah	Araba kiracısı	350
31	Hüseyin oğlu Davud Peleşenbe?	Tüccar	425,5
32	Derviş İbrahim oğlu Hacı Edhem	Berber	1.137,5
33	[Atlanmış]		
34	Zaskoklu Zükeyr oğlu Murad	Çiftlik Kahyası	966
35	Lütfi Sipahi oğlu Süleyman	Timarlı süvari	1.055
36	Mustafa oğlu Süleyman	Timarlı süvari	900
37	Mustafa Sipahi oğlu Hasan ve İlyas	Timarlı Süvari	1.300
38	Ahmed oğlu Mustafa	Lüleci	300
39	Novabırdalı Halid Ağa oğlu Eyüb	Terzi	250

PİRNAZIR MAHALLESİ

1	Hırtıçeli Osman oğlu Ömer	Terzi	315
2	Halid oğlu Mustafa	Terzi kalfası	750
3	Süleyman İškodra oğlu Mehmed	Saraç	606
4	Novabırdalı Ağuş oğlu Ali	Mesleksiz	1.150
5	Veli Ali oğlu Yunus Kolinçe	İhtiyar	360
6	Hacı Sadık oğlu Abdullah	Bakkal	705
7	Hacı Mesih oğlu Salih	Terzi kalfası	820
8	Novabırdalı Ali oğlu Abdülhaşim	Mesleksiz	594
9	Sül Mramor oğlu Mahalle Muhtarı Adem	Muhtar - Doğramacı	345
10	Halid oğlu Yaşar	Terzi	695
11	Dire İbrahim oğlu Kara Ali	Bostancı	325
12	Kara İsmail oğlu Said Ağa	Çiftçi	6.746
13	Molla Ferhad oğlu Hüseyin	Bakkal	500
14	Mramorlu Halid oğlu Osman	Terzi kalfası	300
15	Bekir oğlu Muhtar	Arabacı	250
16	Yakup oğlu Süleyman	Manav	260
17	Ahmed oğlu Ali	Lüleci	265
18	Derviş Arslan oğlu Mustafa	Bakkal	752
19	Murad oğlu Molla Süleyman	Bostancı	577,5
20	Boyacı Mehmed oğlu Mehmed	Lüleci	290
21	Hasan oğlu Behram Kahya	Kahya	500
22	Hasan oğlu Mazlum	Yemenici	1.339
23	Osman oğlu Feyzo	Terzi	710
24	Veli İbiş oğlu Osman	Tuzcu	827
25	Ağuş oğlu Salim Yemenici	Kalfası	600
26	Koca Muyo oğlu İbrahim	Berber	280
27	Selman Zatrik oğlu Numan	Çapacı	150
28	Uzun Ali oğlu Ama Eyüp	Mesleksiz	159
29	Molla Zahid oğlu Mahmud	Hizmetkâr	352
30	Derviş Ahmed oğlu Selim	Terzi kalfası	337,5
31	Selman Zogofçe oğlu Selim	Araba kiracısı	525
32	Muhtar oğlu Hayrullah	Muhtar - Arabacı	655
33	Osman oğlu Kadri	Arabacı	571,5
34	Ali oğlu Feyzo	Arabacı	508
35	Yanovalı Süleyman oğlu Emin	Hizmetkâr	315

ALAÜDDİN MAHALLESİ

1	Hacı Mehmed Efendi oğlu Şehabeddin Efendi	İmam ¹⁰	1.105
2	Kara İbiş oğlu Hacı Edhem	Tüccar	3.481
3	Emir Ali oğlu Hacı Süleyman Timarlı	Süvari	1.925
4	Emir Ali oğlu Molla Ahmed	Timarlı Süvari	1.692
5	Molla Numan oğlu Sadık	Tüccar	1.347,5
6	Gahçı Yusuf oğlu Bekir	Tüccar	1.787,5
7	Gircine Hüseyin oğlu İbrahim	Bakkal	315
8	Ali Kelment Temettüü	Subaşı	315
9	Mustafa oğlu Abdülhamid	Tüccar	1.775
10	Mustafa oğlu Sagir Ömer	Bahçıvan	600
11	Molla Salçe oğlu Ali	Tüccar	1.780
12	Veli Ahmed oğlu Emin	Hizmetkâr	475
13	Süleyman oğlu Derviş	Terzi	200
14	Mehmed Kahya oğlu Adil	Saatçi	1.100
15	Mehmed Kahya oğlu Abdülhalim	Mesleksiz	1.100
16	Halil Sipahi oğlu Emruş	Berber	250
17	Alo Sadık oğlu Murteza	Saraç	527
18	Feyzi oğlu Ali	Doğramacı	522,5
19	Durku oğlu Yusuf	Bahçıvan	540
20	Durku oğlu Hasim	Bakkal	337,5
21	Memo Sadık oğlu Mehmed	Tuzcu	940
22	Yakup oğlu Adem	Fakir	200
23	Müftüzade Emin Efendi b. Hüseyin Efendi	Naib	2.962
24	Hayreddin oğlu Nureddin	Yemenici Kalfası	450
25	Gavdal Ali oğlu Salih	Tüccar	750
26	Gavrice Ali oğlu İsmail	Tüccar	442,5
27	İsmail oğlu Edhem	Hizmetkâr	250
28	Selim Zaim oğlu Ali	Timarlı Süvari	2750
29	Şehsuvar oğlu Süleyman	Timarlı Süvari	2.097,5
30	Hasim Bey oğlu Hasan	Saraç kalfası	635
31	Bekir oğlu İsmail	Mesleksiz	738
32	Ali oğlu Mustafa	Tüccar	400
33	Numan oğlu Eğriboyun Abdülhamid	Terzi	530
34	Hacı Receb oğlu Abdullah	Tebaadan ¹¹	1.055
35	Halacı Zeynullah oğlu Ahmed	Meyveci-Tütüncü	564
36	İşkodralı Bekir oğlu Receb	Tüccar	805
37	Ali oğlu Münîş Hoca	İhtiyar	300
38	Numan oğlu Ahmed	Timarlı Süvari	2.610
39	Veli Ahmed oğlu Zeynullah	Dükkan yanaşması	500
40	Hüni Ali oğlu Receb	Yemenici Kalfası	600
41	Salih oğlu Kurdi	Yemenici	600
42	Kör Huni oğlu Mehmed Murteza	Bakkal	435
43	Sakallı Salih oğlu Murad	Bakkal	435
44	Huni Ahmed oğlu Sadık	Bakkal	615
45	Lütfü hafidi Hasan oğlu İbrahim	Bakkal	250
46	Bence Halid Sipahi oğlu Ali Timarlı	Süvari	547
47	Mustafa oğlu Mahmud	Çiftçi	1.026

¹⁰ Diğer mesleği nüfus nâzırlığıdır.

¹¹ Burada geçen "Tebaadan" kelimesi defterde "Tebaadan yani hizmetkâr olduğu" şeklinde açıklanmaktadır.

48	Mustafa oğlu Abdülhaşim	Timarlı Süvari	2.300
49	Lütfü Ağa hafidi Hasan oğlu Osman	Çiftçi	1.214
50	Ömer oğlu Abbas	Kahya	833
51	Ali oğlu Adil	Sekban - çapacı	874
52	Mümin oğlu Süleyman	Timarlı Süvari	2.091
53	Yusuf oğlu Mustafa	Timarlı Süvari	865
54	Adem oğlu Ferhad	Hizmetkâr	300
55	Mustafa oğlu Ahmed	Kıracı	280
56	Ali oğlu Hafız Ömer	İmam	1.185
57	Abbas oğlu Mustafa	Tüccar	895
58	Süleyman Sipahi oğlu Salim	Çapacı	320
59	Zeynel oğlu Sadık	Çapacı	207,5
60	Bekir Koşare oğlu Nuha	Hizmetkâr	210
61	Müderriş Mehmed Efendi	Müderriş	2.000
62	Abidin oğlu Hacı Ruşen	Timarlı Süvari	2320
63	Kasım oğlu Süleyman	Bahçıvan	420,5
64	Hasan oğlu Hamza	Araba kiracısı	350
65	Zaskoklu Süleyman	Fakir	0
66	Hacı Süleyman oğlu Abidin	Arabacı dülgere	300
67	Yanovalı İsmail oğlu Osman	Timarlı Süvari	3.052
68	Mehmed oğlu Hasan	Subaşı	261
69	Mustafa oğlu Bekir	Bahçıvan	250
70	Salih oğlu Kuruşka Şerif	Çapacı	260
71	Mustafa oğlu Kahraman	Çiftçi	755
72	Hasan oğlu İbrahim	Hamamcı	330
73	Aguş Kahya oğlu İsmail	Çapacı	495,5
74	Novabırdalı Mahmud oğlu Emin	Terzi kalfası	290
75	İbrahim oğlu Adil	Terzi	526,5
76	İbrahim oğlu Mustafa	Fakir	225
77	Salih oğlu Emir Osman	Subaşı	339
78	Aguş oğlu Salih	Tahmishane yanaşması	225
79	İsmail oğlu Abdüllatif	Nâtır ¹²	225
80	Kuruşka Salih oğlu Ali	Çapacı	225
81	Zeynel Zaim oğlu Zeynullah	Talebe	151
82	Novabırdalı Haydar oğlu Veysel	İhtiyar	250
83	Maksud Suşiçe oğlu Hasan	Subaşı ve çapacı	569
84	Haydar Miras oğlu Seyfeddin	Tüccar	914
85	Bayram Pleşine oğlu Bekir	Bostancı	513
86	Hasan oğlu İbrahim	Timarlı Süvari	826
87	Yahya Sipahi oğlu Mahmud	Kahya	403
88	Halid oğlu Abdülhamid	Araba kiracısı	955
89	Feyzullah oğlu Ahmed Muhtar -	Berber	455
90	Osman Kahya oğlu Hasan	Tebaadan	1.417
91	Tatar oğlu İbrahim Sipahi	Timarlı Süvari	515
92	Mustafa oğlu Şerif	Bakkal	747,5
93	Hüseyin Kahya oğlu Mehmed	Tüccar	330
94	Novabırdalı Ömer oğlu Mustafa	Subaşı ¹³ ve çapacı	1.700
95	Novabırdalı Hüseyin oğlu Mustafa	İhtiyar	586
96	Yanovalı Mustafa oğlu Ali	Timarlı Süvari	250

12 Nâtır: Hamam hizmetçisi

13 Subaşı: Suyun kıt olduğu yerlerde suyu taksim eden kişi

97	Ram Guymiye oğlu Said	Çiftçi	525
98	Halil Dubile oğlu Abdullah	Çiftçi	566
99	Sadık oğlu Hüseyin	Araba kiracısı	500
100	Ramazan oğlu Hasim	Lüleci	215
101	Brezli Hasan	Bahçıvan	150
102	Mramorlu Salih	Çapacı	150
103	Abdi Brelez oğlu Rüstem	Araba kiracısı	485
104	Novabırdalı Ali Yahya	Çapacı	250
105	Novabırdalı Mustafa oğlu Eyüp	Çapacı	300
106	Abdülkerim	Talebe	460
107	Ali Celine oğlu Hasan	Berber	281
108	Abdülkerim oğlu Zeynullah	Çiftlik sahibi	851
109	Kara Said Bey oğlu Tahir Bey	Timarlı Süvari	1.200

HASAN BEY MAHALLESİ

1	Feriz oğlu Hızır	Nalband	355
2	Demo oğlu Musli	Nalband	363
3	Mustafa oğlu Kutili Said	Yemeni eskicisi	150
4	Ömer oğlu Zeynullah	Kasab	1.382,5
5	Kurşunlu İbrahim oğlu Hasan ve Abdülmümin	Timarlı Süvari	3088
6	Kurşunlu İbrahim oğlu Hüseyin	Çiftçi	870
7	Peştereci Feyzullah oğlu Said	Arabacı	450
8	Maksud oğlu Ali	Arabacı	675
9	Muhsin Bey oğlu Hasan Bey	Çiftlik sahibi	2.419
10	Halid oğlu Yaşar	Çiftlik sahibi	1.375
11	Halid oğlu Ferhad	Çiftlik sahibi	1.549
12	Kuzmenli Mustafa Sipahi oğlu Abdülhaşim	Timarlı Süvari	1.455
13	Molla Zahid oğlu Adil	Ashab-ı Alakadan	650
14	Çiçe İbiş oğlu Süleyman	Bakkal	2.946
15	Boyce Ömer oğlu Ali	Lüleci	150
16	Hacı Şerif oğlu Beytullah	Yemenici kalfası	2.505
17	Esad Bey'in Zevcesi Muhibbe Hatun		309
18	Saraç Salih oğlu Mahmud	Kasab	1.514
19	Molla Seyfeddin oğlu Hasan	Tebaadan	340
20	Topal Ömer oğlu Hüseyin	Terzi kalfası	561
21	Abid oğlu İbrahim	Terzi	300
22	Novabırdalı Osman oğlu Süleyman	Çiftçi	1.536
23	Havsı oğlu Adil	Terzi kalfası	124
24	Lütfü oğlu Molla Selman	Tebaadan	670
25	Mehmed oğlu Mustafa Efendi	Çiftçi	4.898
26	Hasan oğlu Nezir Kahya	İhtiyar	350
27	Müniş oğlu Hüseyin	Çiftçi	848
28	İbrahim oğlu Murteza	Yemenici kalfası	150
29	İbrahim oğlu Selim	Zabtiye	150
30	İbrahim oğlu Said	Çocuk	265
31	Reşid Sipahi oğlu Ahmed Sipahi	Timarlı Süvari	1.410
32	Saraç Fazlı oğlu Ali ¹⁴		200
33	Zeynullah Gavrance oğlu Yusuf	Subaşı	373
34	Ali Gavrance oğlu Abdullah	Bostancı	250

14 İstanbul'da sürgün

35	Mazlum oğlu Ali	Kahveci	250
36	Molla Nuhi oğlu Hüseyin Efendi	Talebe	1.519
37	Hasan oğlu Murad Burnik	Sekban	150
38	Sağır oğlu Ahmed	Bakkal	655
39	Lütfü oğlu Zeynullah	Çiftçi	2.676
40	Hacı Hasanogullarından Said oğlu Adil	Tüccar-Çiftçi	2.522,5
41	Molla Ferhad oğlu Mehmed	Terzi ¹⁵	737
42	Yakup Dede oğlu İbrahim	Timarlı Süvari	0
43	Hasan oğlu Abdülbaki	Berber	390
44	Mustafa oğlu Tellal Ali	Tellal	325
45	Ömer oğlu Ahmed	Kasap	1.072,5
46	Battal İbrahim oğlu Sadık	Yemenici kalfası	1346
47	Nasreddin oğlu Mahmud		1.300
48	Hacı Hasanogulları[ndan] Recep ve Hafız İsmail	Bakkal	713
49	Hacı Mahmud oğlu Zahid	Çapacı	1.200
50	Trstenikli Abdülkadir	Bakkal	509
51	Kocatüfekoğullarından Ali oğlu Süleyman	Terzi kalfası	161
52	Mustafa oğlu Molla Mahmud	İmam	667,5
53	Tatar Mutiş oğlu Mustafa		580
54	Ömer oğlu Adil	Çiftçi	975

CAMİ-İ SAGİR (Küçük Cami) MAHALLESİ

1	Lütfullah oğlu Abdullah	İmam	514
2	Ali Efendi oğlu Mehmed	Muallim	900
3	Abdullah oğlu Mustafa	Tüccar	585
4	Saraç Fazlı oğlu Baba Arif	Kırkçı	222
5	Zeynel oğlu Kurteş	Çiftçi	1.150
6	İsmail Ağa oğlu Hüseyin	Çiftlik sahibi	825
7	Hacı Süleyman oğlu Ahmed	Tebaadan	1.710
8	Süleyman oğlu Sadullah	Terzi kalfası	210
9	Ömer Sipahi oğlu Murad	Timarlı Süvari	3.775
10	Salih oğlu Hüseyin	Kahveci	1.400
11	Ali Bey oğlu Zekeriya Bey	Çiftçi	3.927
12	Adem oğlu Molla Abdullah	Tebaadan	1.051
13	İsmail Ağa oğlu Şerif	Çiftçi	1456
14	İbrahim oğlu İsmail	Zabtiye	372,5
15	Novabırdalı İsmail Ağa oğlu Ahmed	Yemenici kalfası	1305
16	Ahmed Zülfikar oğlu Abdülhalim	Çiftçi	550
17	Feriz oğlu Molla Mustafa	Çiftçi	825
18	Selim Ağa oğlu Hüdaverdi	Timarlı Süvari	1.967,5
19	Hafız Ahmed oğlu İbrahim	Terzi kalfası ¹⁶ -	500
20	Üsküplü Osman oğlu Ahmed	Terzi kalfası	250
21	Gazi Beyoğullarından Mehmed Bey oğlu Cafer Bey	Çiftlik sahibi	1.598
22	Salih oğlu Molla Selim	Katip	1.220
23	Novabırdalı Ahmed oğlu İbrahim	Terzi kalfası	400
24	Vulçitrınlı Arif oğlu İsmail	Subaşı	265
25	Ataullah Efendi oğlu Mustafa	İmam ¹⁷	1.250

15 Aynı zamanda Hasan Bey Mahallesi Muhtarı

16 Cami-i Sagir Mahallesi Muhtarı

17 Hasanbey Mahallesi Camii İmamı

26	Ataullah Efendi oğlu İbrahim	Attar ¹⁸	850
27	Yakup Bey oğlu Murteza Bey	Timarlı Süvari	2.000

HASAN EMİN MAHALLESİ

1	Ali Zaim oğlu Şerif	Timarlı Süvari	4.091
2	Eskici Feko oğlu Beyko	Tüccar	337,5
3	Şuşıçeli Feyzo oğlu Zeko	Sekban	456
4	Ram Şülete oğlu İsmail	Kıracı	1.500
5	Adem oğlu Ahmed Çavuş	Sakat	100
6	Ahmed Bey oğlu Hasan	Timarlı Süvari	1.245
7	Mehmed Bey oğlu Selim Bey	Timarlı Süvari	9.908
8	Mustafa oğlu Salçe	Zabtiye	243
9	Muyacık oğlu Mehmed	Tüccar	270
10	Şaban Yakova oğlu Recep	Tüccar	1.040
11	Galimone Oğullarından Sadık oğlu Zeynullah	Bahçıvan	530
12	Salih oğlu Ömer	Tebaadan	1.021
13	Mutaçı Oğullarından Süleyman oğlu Abdullah	Yetim	350
14	Müftüzade Süleyman Ağa oğlu Hasan Ağa	Çiftçi	1.230
15	Kalzor Süleyman oğlu Ağuş	Terzi kaffası	460
16	Kruz Molla Hasan oğlu Ahmed	İmam	375
17	Nalband Hasan oğlu Hacı Ahmed	Yemenici	690
18	Feyzullah Kruşkçe oğlu İsmail	Araba Kiracısı	550
19	İbrahim Kruşkçe oğlu Lütfü	Araba Kiracısı	1.893
20	Kruşkçe Mustafa oğlu Feyzullah	Hizmetkâr	586
21	Kruşkçe Hüseyin Ağa oğlu Mahmud	Terzi kaffası	1.733
22	Kahveci Muyo oğlu Lütfullah	Kahveci	400
23	Ok oğlu Hacı Emrullah ¹⁹	Saraç	650
24	Novabırdalı Ömer oğlu Adil	İmam	560
25	Sadık Galimon oğlu Abdülmümin	Bahçıvan	400
26	Rebarlı Ramazan Sipahi oğlu Adil	Çapacı	399
27	Pabuççu Salim oğlu Yaşar	Debbağ Kalfası	461
28	Abdullah oğlu Abdülhalim	Debbağ	501
29	Derviş Hamza oğlu Ali	Debbağ	300
30	İbrahim Elbasan oğlu Mustafa	Subaşı	570
31	Kruşe Adil oğlu İsmail	Debbağ	345
32	Ali Çavuş oğlu İbrahim	Tebaadan	322,5
33	Bakkal Salim oğlu Bekir	Bakkal	405
34	Berkaş Hasan oğlu Receb	Bağcı	405
35	Menzilci Süleyman oğlu Zeynullah	Yemenici	700
36	Süleyman oğlu Hasan	Timarlı Süvari	300
37	Galimon Sadık oğlu Said	Bakkal	1.030
38	Saraç Ali oğlu Hüseyin	Saraç	530
39	İlyas oğlu Kurd	Subaşı	552
40	Cinci Molla Yunus oğlu Osman	Bakkal	397
41	Cinci Molla Hüseyin oğlu Ağuş	Tüccar	2.205
42	İbrahim Efendi oğlu Abdülhaşim	Tüccar	900
43	Adil Goriçe oğlu Selim	Attar	400
44	Yuna Sadık oğlu Mustafa	Bahçıvan	250

¹⁸ Attar: Güzel koku satıcısı

¹⁹ İstanbul'da sürgün

45	Osman oğlu Zeynullah	Berber kalfası	250
46	Nalband İsmail oğlu Bekir	Berber kalfası	250
47	Prizrenli Halid	Boyacı	750
48	Dubniçeli Zekir oğlu Abdül	Debbağ	350
49	Koşareli Mehmed oğlu Şaban	Çapacı	350
50	Prizrenli Malik	Zabtiye	235
51	Kasım oğlu Said Hoyraye	Saraç eskicisi	150
52	Fazlı oğullarından Fazlı	Bakkal	230
53	Mudo Oğullarından Murad oğlu Yaşar	Debbağ	350
54	Musli Pleşina oğlu Bayro	Debbağ	150
55	İstrofceli İslam oğlu Hüseyin	Debbağ	375
56	Yusuf Kahya oğlu Derviş	Debbağ	280
57	Zember Bradeş oğlu Muhtar	Debbağ	276
58	Girmiyeli İbrahim oğlu Bekir	Berber kalfası	225
59	Hasan oğlu Adem	Kasap	600
60	Hacı Pehlivan oğlu Zeynullah	Yemenici	550
61	Yusuf Tale oğlu Zember	Rençber	3.481

HATUNİYE MAHALLESİ

1	Süleyman oğlu Abdi Efendi	İmam	680
2	Osman Efendi oğlu Molla Hüseyin	Fakir	0
3	Mümin Bey oğlu Mahmud	Timarlı Süvari	1.500
4	Mehmed oğlu Raşid	Hizmetkâr	490
5	Trstenikli Reco oğlu	Bahçıvan	250
6	Terzi oğlu Hüseyin'in eşi Saide Hatun		160
7	Sığırtaç Şaban	Sığırtaç	250
8	Süleyman oğlu Mustafa ²⁰		630,5
9	Emrullah oğlu Mahmud Gare	Tüccar	1.361
10	İbrahim oğlu Tirnak Ahmed	Tüccar	700
11	Molla Adem oğlu Mustafa	Tebaadan	451
12	Edhem Çavuş oğlu Abi	Hizmetkâr	350
13	Molla Adil oğlu İsmail	İhtiyar	316
14	Topal Ömer oğlu Ataullah		625
15	Sadık Rapa oğlu Yahya	Ashab-ı Alakadan	1.530
16	Molla Adil oğlu Süleyman	Terzi Kalfası	525
17	Ahmed Rapa oğlu Yaşar	Tüccar	500
18	Mramorlu Ramazan oğlu Seydi	İhtiyar	250
19	Derviş Osman oğlu Ahmed	Tebaadan	800
20	Feyzullah oğlu Arslan	Çiftlik sahibi	2.060
21	Aguş oğlu Salih	Tüccar	1.555
22	Mahmud Sipahi oğlu Ali	Timarlı Süvari	1.530
23	İbrahim oğlu Süleyman sipahi	Timarlı Süvari	1.400
24	Gurişçeli Feyzo oğlu Abdullah	Nalband	400
25	Belgradlı Aşçı Hüseyin	Aşçı	250
26	İpekli Mehmed oğlu İbrahim	Terzi	400
27	İpekli İslam oğlu Hasan	Terzi	195
28	Derviş Ahmed oğlu Bekir	Berber	537
29	Mehmed oğlu Bekir Dayko	Çapacı	230

²⁰ İstanbul'da sürgün

30	Hasan Sipahi oğlu Sadık
31	Abdurrahman oğlu Zeynel
32	Behram Çavuş oğlu Emin
33	Dire İbrahim oğlu Mustafa
34	Hasan oğlu Ahmed
35	Derviş Mustafa oğlu Ali
36	Hamal İsa oğlu Ömer
37	Rüstem oğlu Şaban
38	Ahmed oğlu Abdülaziz
39	Ahmed oğlu Habil
40	Çuprilli Topal Reco
41	Hamal Hüseyin oğlu Mustafa
42	Osman Boşnak oğlu Yusuf
43	Kanber oğlu Salih
44	Derviş Hüseyin oğlu Recep
45	Sankofçeli Nezir oğlu Mustafa
46	Reco oğlu Ahmed Raci
47	Deli Zeynel oğlu Adem
48	Ali oğlu Makuş
49	Ali oğlu Numan
50	Kurdo oğlu Muhtar-ı Evvel Said
51	Bekir Ağa oğlu Yaşar
52	Mahmudçuk oğlu Abdullah
53	Mehmed oğlu Tellak Mustafa
54	Ahmed oğlu Abdüllatif
55	Arap Salih oğlu Abdullah
56	Salih Domanik oğlu Said
57	Ali oğlu Davud
58	Süleyman oğlu Lüfü
59	Ali Balta Yeğeni Abdullah
60	Sül Mirtor oğlu Arif
61	Çakır Abdullah oğlu Halid
62	Deli Zeynel oğlu Müezzini Azem
63	Reçanişteli Topal Hüseyin
64	Olur Ramazan oğlu Adem
65	Pabuççu Salim oğlu Rüstem
66	Derviş Sadeddin oğlu Ali Baba
67	Abdullah oğlu İsmail
68	Kaymiyofçe Haydar oğlu Hüseyin
69	Adem oğlu Muhtar
70	Reçko Hasan oğlu Abdülhamid
71	Fazlı oğlu Haydar
72	Mece Oğullarından Emrullah oğlu Hasan
73	Suhokullu Mehmed oğlu Bayram
74	Binbaşı Behram Ağa
75	Ruşe Hüseyin oğlu Abdülmümin
76	Mitroviçeli Nuh Tataroğlu Zeynullah
77	Feyzullah oğlu Abdülhalim
78	Kırçıl Said oğlu Seyfeddin
79	Süyle oğlu Hasan Şusiçe

Berber kalfası	250
Yazıcı	650
Arabacı	245
Terzi	315
Lüleci	272,5
Bakkal	1.369
Arabacı	200
Arabacı	150
Araba kiracısı	430
Bakkal	350
Sekban	200
Tahmishane yamağı	150
İhtiyar	200
Terzi	400
Terzi kalfası	853
Bahçıvan	265
Araba kiracısı	300
Yazıcı	300
Kahveci	330
Tüccar	330
Tüccar	2320
Muhtar ²¹ -Çiftçi	1.812,5
Bahçıvan	400
İhtiyar	357,5
Arabacı	280
Yazıcı	500
	422,5
Arabacı	557
Arabacı	415
Tebaadan	1.000
Bakkal	440
Çapacı	250
Yemenici	315
Dülger	300
Subaşı	255
Debbağ	555
Gazi Baba Tekkesi Hizmetlisi	0
Timarlı Süvari	1.140
Çiftçi	360
Tüccar	670
Bakkal	325
Nalband	589
Timarlı Süvari	230
Çiftlik kahyası	631
Ashab-ı Alakadan	1.936
Berber	545
Terzi çırağı	625
Timarlı Süvari	690
Kazaz	430
Zabtiye	50

21 Hatuniye Mahallesi Muhtarı

YUSUF CELEBİ MAHALLESİ

1	Kazaz Salih oğlu Molla İbiş	İmam	245
2	Müniş oğlu Muhtar Abdülaziz	Çiftçi	400
3	Süle oğlu Tüfekçi Rame ²²	Tüfekçi	400
4	Rüstem oğlu Ömer	Çapacı	150
5	İsmail Mirtor oğlu Mehmed	Hayvan kari	860
6	Eyüp oğlu İbrahim Mertor	Arabacı	175
7	Kantarıcı Ömer oğlu Hasan	Yemenici çırağı	477
8	Said Raçak oğlu Yusuf	Çocuk	200
9	Mehmed oğlu Mustafa ²³	Berber kalfası	300
10	Hüseyin oğlu Molla Halid	Sakat	145
11	Lütfullah oğlu Sipahi Mustafa	Arabacı	1.000
12	Murad Köse oğlu Ağuş	Arabacı	325
13	Brayneli Arslan oğlu İsmail	Çiftçi	595
14	Şaban Lelatik oğlu Abdülkerim	Bağcı	300
15	İpekli Halil oğlu Zekir	Bakkal	327
16	İvragolyeli Turgut oğlu Ali	Subaşı	150
17	Bayro oğlu İvaz	Kasap	330
18	Yunus Sipahi oğlu Süleyman	Timarlı Süvari	1.150
19	Mürsel İvranlı oğlu Salih	Arabacı	810
20	Vulçitrınlı Muhtar oğlu Osman	Subaşı	300
21	Mramorlu İbiş oğlu Salih	Kasap	250
22	Nezir oğlu Beytullah	Amel-mande	150
23	Mustafa oğlu Haydar	Çiftçi	350
24	Labyanlı Adem oğlu Hüseyin	Arabacı	231
25	Köse İbrahim oğlu Reco	Araba kiracısı	465
26	Podiyevalı Haydar	Arabacı	175
27	Ferhad Graştice oğlu Kadri	Dülger	200
28	Labyanlı Adem oğlu Ahmed	Çapacı	175
29	Muhtar oğlu Sulyo	Çapacı	100
30	Suylo oğlu Salih	Arabacı	350
31	Ratkoçerli Reco oğlu Abdül	Çapacı	250
32	Ömer oğlu Ömer	Nalband	619,5
33	Mustafa oğlu Ahmed Zaskok	Çapacı	345
34	Grambofçeli Halil	Çapacı	150
35	Fazlı Kör oğlu İsmail Mirtor	Arabacı	315
36	Ali oğlu Selman Kaye	Çapacı	150
37	Yakovalı Zünnun oğlu Şaban	Irgat	160
38	Subutniçeli Yaşar	Çapacı	160
39	Gaçkolu Zeynel oğlu Salih	Dülger	216
40	Linekolu Yaşar	Bölükbaşı	755
41	İbrahim oğlu Murad	Irgat	150
42	İbrahim oğlu Sadık	Terzi	235
43	Mehmed oğlu Yusuf Kabaş	Çiftçi	1.300
44	Halil oğlu Ağuş	Arabacı	300
45	Hızır oğlu Abdurrahman	Terzi kalfası	225
46	Behlül oğlu Zeynullah	Bahçıvan	200
47	Osman oğlu Mustafa	Arabacı	375

22 Yusuf Çelebi Mahallesi Muhtarı Sânişi

23 Yusuf Çelebi Mahallesi Camii'nde müezzin

48	Mustafa Zağraki oğlu Mustafa	Arabacı	315
49	Arabistanlı Hacı Ali oğlu Derviş Nasır	Derviş	0
50	Ali Kaye oğlu Osman	Lüleci	215
51	Zeko oğlu Zekir	Bahçıvan	250
52	Adem oğlu Süleyman	Subaşı	225
53	Ali oğlu Sadık	Arabacı	335
54	Ahmed oğlu Abbas	Arabacı	150
55	Kurnitiçeli Adem oğlu Recep	Debbağ Kalfası	161
56	Kör Eyüp oğlu İbiş	Çiftçi	283,5
57	Seyid oğlu İbrahim Ugrine	Kahveci	170
58	Nezir oğlu Fazlı	Arabacı	250
59	Gırmıyeli Mehmed oğlu Şaban	Çapacı	275
60	Kolağası İsmail Ağa ²⁴	Kolağası	1.422
60	Mükerrer Arif oğlu Recep	Berber kalfası	150
61	Kijnirkalı Mehmed	Çapacı	125
62	Feth Yakova oğlu Yunus	Tüccar	125
63	Dubniçeli Reco	Çapacı	125
64	Raçak Süleyman Ağa oğlu Reşid	Yazıcı	565
65	Dubniçeli Fazlı oğlu Yaşar	Sekban	150
66	Subovalı Ramo oğlu Emin	Terzi kalfası	396
67	Fazlı Kaluş oğlu Seydi		150
68	Bayram oğlu Bekir ²⁵	Zabtiye	300
69	İslokleli İsmail oğlu Zekir	Irgat	323

MEHMED BEY MAHALLESİ

1	İbrahim oğlu Hüseyin	İmam	460
2	İsmail oğlu Derviş	Yemeni eskicisi	300
3	Recep oğlu Emin	Çapacı	225
4	Lojanlı Mustafa oğlu Emin	Çapacı	225
5	Baba Tahir oğlu Hacı Ahmed	Çiftçi	1.950
6	Nuro oğlu Abdurrahman	Çiftçi	650
7	Gırmıyeli Ahmed oğlu Bekir	Nalband	711
8	Retkoçerli Kanber Gata	Sekban	100
9	İştıme Hocası Molla Ahmed	İmam	350
10	Arslan Daka oğlu Halil	Çiftçi	330
11	Mustafa oğlu Hudo	Arabacı	460
12	İstanofçeli Mustafa oğlu Şul Feyzo	Sekban	350
13	Bakaştıçeli Mustafa oğlu Süleyman	Yazıcı	386
14	Ramazan oğlu Bislim Kaçık	Bakkal	922
15	Zeko oğlu İpekli Beko	Ayakkari	400
16	Miraşlı Emrullah oğlu Selim	Nalband	250
17	Nekodimolu Ömer oğlu Arslan	Arabacı	360
18	Ali Alemdar oğlu Yaşar	Arabacı	307,5
19	Musa oğlu Mehmed	Bahçıvan	250
20	Raçak Feyzullah oğlu Sulo	Çiftçi	550
21	Retkoçerli Hüseyin oğlu Behlül	Tebaadan	325
22	Kaçanikli Mehmed	Nalband	704,5
23	Dobruşefçeli Süleyman oğlu Hüseyin	Arabacı	490

24 Eski Redif kolağalarından

25 Eski Redif yüzbaşılardan

24	Beko oğlu Feyzullah	Müezzin	301,5
25	Kanber oğlu Ağuş Girmine	Terzi Kalfası	970
26	İstanofçeli Haydar oğlu Azem	Çapacı	366
27	Ram Şolte oğlu Said	Terzi kalfası	250
28	Prapaştıçeli Salih Gur	Bağcı	100
29	Melkeş Süleyman Efendi oğlu Hüseyin	Debbağ Kalfası	610

RAMAZANİYE MAHALLESİ

1	Cübe İsmail oğlu İbrahim	Timarlı Süvari	1.893
2	Molla Salih oğlu Molla Mehmed	İmam	891,5
3	Hasan oğlu Hacı Süleyman	Muhtar	420
4	Uka oğlu Mehmed Trudne	Muhtar	1.190,5
5	Şaban oğlu Odacı Şakir	Hizmetkâr	150
6	Hasan oğlu Yaşar	Lüleci	370
7	Zaka oğlu Sul Podrime	Bahçıvan	200
8	Hızır Gugyan oğlu Mustafa	Arabacı	200
9	Davud oğlu Bayezid	Bahçıvan	703
10	Bekir Raç oğlu Feyzullah	Ehli	272
11	Hoskoraç oğlu Salim	Çiftçi	817
12	Ferhad oğlu Beytullah ²⁶		0
13	Ömer İvraniğol oğlu Nezir	Çiftçi	400
14	Terzi Salçe oğlu Selim	Terzi kalfası	362
15	Mustafa oğlu Ali	Araba kiracısı	350
16	Suyle oğlu Seyfeddin	Araba kiracısı	250
17	Sadık Muhsin oğlu Recep	Araba kiracısı	770
18	Hüseyin oğlu Ali Samodraj	Haşhaşçı(?)	303
19	Nezir Zaskok oğlu Abdülhamid	Arabacı Esnafı	400
20	Marevçeli Ömer Zaskok oğlu Zeko	Çiftçi	1.164
21	İbrahim oğlu Süleyman	Subaşı	350
22	Novabırdalı Mehmed oğlu Abdürrahim	Subaşı	788
23	Besim oğlu Recep	Ayakkarı	500
24	Numan oğlu Hasan Yanova	Bahçıvan	580
25	Mehmed oğlu Salih	Çapacı	240
26	Süle oğlu İsmail	Arabacı	150
27	Sülo oğlu Kurteş	Arabacı	250
28	Ali oğlu Bal İstokle		585
29	Gilan Glogoviçe'den Sekban Feyzo	Bostancı	200
30	Feriz oğlu Mehmed	Bostancı	450
31	Mehmed oğlu Müniş	Bostancı	500,5
32	Mehmed Troşobe oğlu Süleyman	Bahçıvan	200
33	Tahir oğlu Davud	Çiftçi	850
34	Podrimeli Hayreddin oğlu Bali	Çapacı	150
35	Hayreddin oğlu Ali	Debbağ Kalfası	150
36	Ali Bey oğlu Said Bey	Timarlı Süvari	1.100
37	Ali Bey oğlu Beyzade	Timarlı Süvari	4.810
38	Hüseyin Muçe oğlu Arif	Timarlı Süvari	1.700
39	Rüstem oğlu Halid	Bakkal	500
40	Ali oğlu Mehmed Metuş	Haşhaşçı	300

²⁶ Prizren'den yeni geldiğinden vergi vermediği

41	Abdül Kavaz oğlu Süleyman	Berber kalfası	655
42	Emin oğlu Hüseyin	Fakir	150
43	Fazlı oğlu Hüseyin	Çapacı	150
44	Fazlı oğlu Adil	Arabacı	150
45	Mustafa oğlu Abbas	Bostancı	313
46	Ahmed Sipahi oğlu Yunus	Timarlı Süvari	500
47	Yanovalı Mustafa oğlu İsmail	Timarlı Süvari	875
48	Paşalı Hüseyin oğlu Süleyman	Tebaadan	700
49	Derviş Hamza oğlu Salçe	Debbağ	300
50	Yanovalı Mustafa Sipahi oğlu Adil	Timarlı Süvari	750
51	Havsı oğlu Mehmed	Debbağ	400
52	Mehmed Malişevı oğlu Ağıuş	Tüccar	1.055
53	İmam Molla Salih oğlu Selim	Bakkal	700
54	Süleyman oğlu Mehmed	Nalband	560
55	Emrullah oğlu Sabi Şaban ve Mehmed	Çocuk	110
56	Mustafa oğlu Sadık	Berber kalfası	500
57	Turtuş Salih oğlu İbrahim	Debbağ Kalfası	500
58	Abdüllatif oğlu Ali	Kahveci	545
59	Ali oğlu Yusuf İzborçe	Arabacı	607,5
60	Ali oğlu Süleyman	Zabtiye	300
61	Berber Yusuf oğlu Arif	Berber	500
62	Novabırdalı Hacı Adil oğlu İsmail	Yazıcı	538
63	Yakup Bafka oğlu Kamil	Bahçıvan	250
64	Osman Sipahi oğlu Beytullah	Timarlı Süvari	400
65	İsa oğlu Sabi Zahid	Çocuk	115
66	Oka oğlu Abdülfettah	Arabacı	250
67	Ferhad Gorance oğlu Hüseyin	Çapacı	150
68	Saraç Recep oğlu Osman	Berber kalfası	300
69	Ferhad Gorance oğlu Emin	Lüleci	300
70	Vasılovalı Hasan oğlu Ramazan	Timarlı Süvari	870
71	Fazlı oğlu Ramazan	Çapacı	300
72	Mehmed Zabun oğlu Adil	Bahçıvan	640
73	Virişefçeli Ömer oğlu Şaban	Çiftçi	570
74	Rebarlı Sadık oğlu Salih	Timarlı Süvari	300
75	Halil Dayko oğlu Behram	Çiftçi	360
76	Osman Jabota oğlu Salih	Berber	660
77	Turtuş İbrahim oğlu Hüseyin	Bahçıvan	290
78	Şatır Ömer oğlu Halid	Berber kalfası	150
79	Turtuş Süleyman oğlu Koca Ali	Çiftçi	476,5
80	Abide Hatun		369
81	Vızdık Salih oğlu Ahmed	Berber	475
82	Şapçı Veysel oğlu Hüseyin	Terzi kalfası	242
83	Şapçı Süleyman oğlu Şerif	Bahçıvan	250
84	Salih İzborce oğlu Adem	Çapacı	380
85	Kaçamak Süleyman oğlu Mustafa	Hayvankari	650
86	Mehmed oğlu Ali Dayko	İhtiyar	125
87	Hasan Serdar oğlu Selim	Arabacı	250
88	Mihalikli Yusuf oğlu Abdi	Arabacı	295
89	Mustafa oğlu Salih Ağa	Çiftçi	1.345
90	Ruşe Hüseyin oğlu Hasan	Tüccar	1000
91	Mehmed Bey oğlu Hasan Bey	Timarlı Süvari	850
92	Bekir oğlu Hacı Sule	Timarlı Süvari	1.115

YUNUS EFENDİ MAHALLESİ

1	Hüseyin oğlu Emin ²⁷	İmam	635
2	Osman oğlu İbrahim	Muhtar	200
3	Muhtar oğlu Bekir	Tüccar	450
4	Hüseyin oğlu Halid	Hallaç-Terzi	250
5	Muyo oğlu Süleyman	Bahçıvan	750
6	Süleyman Ağa oğlu Derviş	Çiftlik sahibi	1.605,5
7	Bekir oğlu Destan	Çiftlik sahibi	1311
7	Mükerrer Ali Braska oğlu Yahya	Çesmeci	700
8	Eyüp oğlu Halid	Terzi Kalfası	810
9	Palavra Abdullah Sipahi oğlu Abdülhamid	Timarlı Süvari	310,5
10	Osman oğlu Abdurrahman	Bahçıvan	375
11	Derviş oğlu Molla Yusuf	Talebe	201
12	Molla Ali oğlu İbrahim	Talebe	1.280
13	Molla Yahya oğlu Yakub	Tüccar yanaşması	640
14	Molla Ahmed oğlu Hasan ve Şakir	Çocuk	688,5
15	Halid oğlu Salçe	Terzi kalfası	275
16	Sül İstanofçe oğlu Feyzullah	Çiftlik kahyası	625
17	İsmail Ağa oğlu Abdülhamid	Terzi	675
18	Şeyh Mahmud oğlu Derviş Salih		350
19	Kurteş Kahya oğlu Hüseyin ²⁸	Harem Kahyası	350
20	Ali Efendi oğlu İbrahim	Yazıcı	1.725
21	Ali Efendi oğlu Emin	Tüccar	1.225
22	Kurde oğlu Derviş Receb	Hancı	3.505
23	Hasan İstokle oğlu Cemal	Timarlı Süvari	2.754
24	Hasan İstokle oğlu Arif	Alil	965
25	Cinci Molla Hüseyin oğlu Zahid	Tüccar	300
26	Cinci Molla Yunus oğlu Sadık	Tuzcu	300
27	Molla Salih oğlu Selim	Çiftçi	1.000
28	Hacı Rüstem Oğullarından Feyzullah oğlu Rüstem	Yemenici	1.435
29	Küçük Adem'in Mustafa eyamları Cemal ve Adem	Çocuk	174,5
30	Brayneli Sadık oğlu Bekir	Tüccar	1.413
31	Abdülhamid oğlu Ali	Yemenici	510
32	Hacı Yusuf oğlu Hafız Murteza	Talebe	1.085
33	Haydar oğlu Hafız Süleyman	Talebe	1.150
34	Hacı Mahmud oğlu Halid	Kasap	885
35	Brasalçeli Ayed	Arabacı	503
36	Mustafa oğlu Murad	Timarlı Süvari	1.650
37	Ali Suşiçe oğlu Hasan	Arabacı	380
38	Çolak Hüseyin Ağa oğlu Şerif		1.052,5
39	İsmail Sipahi oğlu Ağazade	Timarlı Süvari	1.500
40	Akbaba Hasım oğlu Ahmed	Araba kiracısı	300
41	Yanovalı Bislim Zube	Tüccar	750
42	Salih Suşiçe oğlu Hüseyin	Zabtiye	440
43	İsmail Sipahi oğlu Şakir	Timarlı Süvari	1.830
44	Hacı Feyzullah oğlu Seyfeddin	Zabtiye	2.145
45	Şuşter Ali Zaim oğlu Zeynullah Zaim		4.500
46	Yakovalı Osman oğlu Sadık	Timarlı Süvari	1.510

27 Padişah'tan görev beratlı

28 Abdurrahman Paşa'nın haremünde

47	Ömer Sipahi oğlu Ali	Bakkal	405
48	İştîmeli Zünnun oğlu Şaban	Arabacı	755
49	Uko oğlu Selim	Bahçıvan	315
50	Abdurrahman oğlu Abdi Sipahi	Timarlı Süvari	1.378
51	Molla Bekir oğlu Zübeyr	Zabtiye	900
52	Hasan Daka oğlu Sülo	Tebaadan muattal	435
53	Cinci Bekir oğlu Abdurrahman	Terzi	715
54	Adem oğlu Emin	Kahya	660
55	Hacı Kurdenik Salih oğlu Selim	Bahçıvan	1.657
56	Şaban Pleşine oğlu Emin	Zabtiye	381
57	Rüstem oğlu Hacı Adem	Timarlı Süvari	1.185
58	Kurşunlu İbrahim oğlu Abdülhamid	Timarlı Süvari	1.355
59	Ahmed oğlu Reco	Arabacı	330
60	İştîmeli Muhtar oğlu Selim	Çiftçi	1.000
61	Muhofçeli Ahmed oğlu Halil	Araba kiracısı	856
62	Ribarlı Muhtar oğlu Sule	Arabacı	260
63	Aslan oğlu Bekir Hade	Arabacı	368
64	Dubrevalı Muhtar oğlu Sadık	Arabacı	375
65	İştîmeli İbrahim Husik oğlu İsmail	Çapacı	302
66	Süleyman Kaymirofçe oğlu Ramazan	Arabacı	301
67	Osman Çolak oğlu Abdullah Hade	Arabacı	706
68	Mehmed Boyanoğlu Yaşar	Sekban	250
69	Akbaba Mehmed oğlu Zeynullah	Kahveci	200
70	Ramazan oğlu Mısırlı Zümeyr	Amel-mande	275
71	Hüseyin Gare oğlu Yakub	Çapacı	275
72	Davidofçeli Süleyman	Arabacı	504
73	Ahmed Glavonik oğlu Mehmed	Kahveci	415
74	Uko Trudne oğlu Derviş Kör	Amel-mande	150
75	Mumcu Süleyman oğlu Mahmud ²⁹		855
76	Zaskoklu Davud oğlu Sule Çapacı -	Arabacı	277,5
77	Davud Miruce oğlu Said	Çiftçi	400
78	İsmail Graştice oğlu Abdülkerim	Çapacı - Arabacı	250
79	Prizrenli Veyssel oğlu Halid	Arabacı- Çapacı	250
80	Gilanlı Molla Ali oğlu Ali	Bakkal-Bahçıvan	750
81	Tafo oğlu Abdülbob	Bahçıvan	400
82	Hasan oğlu Feyzo	Çapacı - Arabacı	500
83	Şuşişeli İsmail oğlu Sulo	Kır bekçisi	250
84	Bekir Girmiyeye oğlu Zeyno	Bostancı	250
85	Mustafa Virbice oğlu Hayro	Sekban	150
86	Behram Barilev oğlu Hızır	Bostancı	250
87	Mahmud Grebe oğlu İbrahim	Bostancı	330
88	Ramo oğlu Mahmud Pleşine	Amel-mande	555
89	Abdül Şuşişe oğlu Muhsin	Arabacı	299
90	Mehmed Virbice oğlu Zeynullah	Arabacı	1.000
91	Hüseyin Çuçulak oğlu Bislim Şorle	Arabacı	500
92	Saraç Sadık oğlu Hafız İsmail	Müezzin	400
93	Musli oğlu Ramo	Nalband	400
94	Koşareli Yusuf	İhtiyar	0
95	Nikofçeli Kahve[ci] Durmuş	Hizmetkâr	377
96	Zaskoklu Uka oğlu Maho	Sekban	500

29 Suçlu olduğundan İstanbul'da sürgündür.

97	Molla Hasan oğlu Murad	İşsiz	400
98	Muhtar oğlu Ahmed	Terzi	350
99	Ali oğlu Kadri	Bostancı	275
100	Aguş Goriçe oğlu Hüseyin	Terzi	350
101	Gilanlı İbrahim	Doğramacı	250
102	Adil Sipahi oğlu Osman	Timarlı Süvari	1.520
103	Kurd Sipahi oğlu Salih	Timarlı Süvari8	00
104	Rahoyçeli Aguş ³⁰		270
105	Zabelli İbrahim oğlu Adem	Çapacı	300
106	Likofçalı Cemail oğlu Mahmud	Bostancı	655
107	Virbiçeli Yakub	Arabacı	300
108	Virbiçeli Ali oğlu Ramazan	Arabacı	450
109	Arif Bey oğlu Mehmed	Timarlı Süvari	1.714
110	Mustafa oğlu Abdülmümin	Berber	925
111	Feyzullah oğlu Süleyman	Ashab-ı Alakadan	2606
112	Saatçi Halil oğlu Şerif	Kahveci	150
113	Selim oğlu İbrahim	Yemenici kalfası	323
114	Deli Bolik Mustafa oğlu Osman	Timarlı Süvari	500
115	Süleyman oğlu Said	Ayakkari	1.825
116	Süleyman oğlu Feko	Ayakkari	860
117	İsmail Ağa oğlu Emin	Timarlı Süvari	2.885

CAMI-İ KEBİR (Büyük Camii) MAHALLESİ

1	Yaşar Paşazade Abdurrahman Paşa Hazretlerinin ve kızkardeşlerinin emlakı		78.602
2	Hasım Bey oğlu Hüseyin Bey	Değirmenler Kahyası	988,5
3	Emrullah Ağa oğlu Mustafa	Tüccar	700
4	Tahir oğlu Emrullah	Timarlı Süvari	4.637,5
5	Sadık Ağa oğlu Subhi Raşid		1.648
6	Yusuf Jabot oğlu Halid	Timarlı Süvari	2.160
7	Hasan Sipahi oğlu Yusuf	Timarlı Süvari	380
8	Çerkes Şakir Efendi ³¹		775
9	Mustafa oğlu Zahid	Çiftçi	1.996
10	Molla Mustafa oğlu Hasan Efendi	Timarlı Süvari	1.750,5
11	Terzi Süleyman oğlu Emin	Terzi kalfası	430
12	Derviş oğlu Osman	Terzi çırağı	263
13	Hacı Mustafa oğlu Seyfeddin	Muhtar	2.200
14	Derviş oğlu Osman	Terzi Kalfası	300
15	Alo oğlu Ömer Ağa oğlu Ali	Tebaadan	2.613
16	Muhiddin Ağa oğlu Mahmud	Çiftlik sahibi	2.626,5
17	Salih Efendi oğlu Baba Ali ³²	İmam	450
18	Mahmud oğlu Kara Ali	Çiftlik sahibi	452
19	Lütfullah Bey oğlu Ali	Çiftlik sahibi	4.130
20	Maksud Bey oğlu Ago Bey	Çiftlik sahibi	5.519,5
21	Molla Numan oğlu Emin Bey	Tüccar	1.674
22	Yanovalı İbrahim Ağa oğlu Mehmed	Çiftlik sahibi	1.501
23	Kasım Ağa oğlu Esad Ağa	Timarlı Süvari	1.694

30 Suçlu olduğundan İstanbul'da sürgündür.

31 Priştine'ye yerleşmiş

32 Camii Kebir'in imamı

24	Derviş Sadık torunu Mehmed oğlu Salih		150
25	Mehmed oğlu Hacı Hasan	Lüleci	1.391
26	Usta Arif Ehli Hanım Hatun		75
27	Köle Molla Süleyman	Tebaadan	500
28	Adil Zaim oğlu Hüseyin ³³	Timarlı Süvari	5.090
29	Adil Zaim oğlu Hüseyin kardeşinin ehli		320
30	Adı geçen akrabasından Ali Zaim Ehli ve Kerimesi		2.023
31	Hacı Şeyh oğlu Derviş Beytullah		675
32	Caca Osman oğlu Ahmed	Çiftçi	1.245
33	Numan oğlu Adil	Zabtiye	607
34	Abdurrahman Ağa oğlu Emin Ağa		551
35	Kılıççı Yusuf oğlu Arslan		200
36	Berkas oğlu Müezzın Mustafa	Debbağ - Müezzın	861,5
37	Mumcu Mehmed oğlu Ağuş	Bakkal	960
38	Hasan Bey oğlu Yaşar Bey	Timarlı Süvari	2.250
39	Kubuz Süleyman oğlu Sabi Zahid	Çocuk	225
40	Abdülhalim oğlu İbrahim		0
41	Abbas oğlu Mustafa	Timarlı Süvari	2.300
42	Tataroğullarından İbrahim oğlu Salçe	Yemenici	432
43	Hasan oğlu Kuru Hacı Mustafa	İhtiyar	475
44	Molla Ömer oğlu Molla Süleyman	Katip	600
45	Nişli Mehmed Hafız ³⁴	İmam	1.135
46	Novabırdalı Süleyman oğlu Şerif	Terzi	125
47	Molla Behlül Ahmed oğlu Seyfeddin	çocuk	323
48	Selim Zaim oğlu İlyas	Timarlı Süvari	1.365
49	Molla Ahmed oğlu Usameddin	Müezzın	415
50	Halil oğlu İdris	Lüleci	400
51	Tellal Mustafa oğlu Hasan	Lüleci	600
52	İmam Mustafa Ağa oğlu İsmail	Terzi	306
53	İmam Mustafa Ağa oğlu Halid	Saatçi	1.016
54	İbiş Sipahi oğlu Halid	Timarlı Süvari	1.600
55	Novabırdalı Dizdar Ali Ağa	Çiftlik sahibi	1.287
56	Yakup Ağa oğullarından Ahmed ve Rüstem	Çocuk	2.022,5
57	Ağuş Goriçe oğlu Derviş	Derviş	300
58	Ağuş Goriçe oğlu Bekir	Tüccar	1.067
59	Mırto oğlu Adil	Terzi	1.235
60	Hacı Mehmed oğlu Hasan	Bostancı	310
61	İbrahim oğlu Hacı Muhsin	Timarlı Süvari	1.500
62	Ağuş Goriçe oğlu Ali	Bakkal	784
63	Derviş Süleyman oğlu Abdülkadir Efendi	Nüfus Mukayyidi	1.155
64	Garzede Mehmed oğlu Sadık	Bostancı - Arabacı	420
65	Mahmud oğlu Ramazan	Çiftçi	710
66	Kırcıl Said oğlu Ağuş	Yemenici	500
67	Arab Derviş Mehmed oğlu Ahmed	Yemenici çırağı	415

33 Priştineli Abdurrahman Paşa'nın Tebaasındandır.

34 Yaşar Paşa'nın Cami-i Cedid'inde imamdır.

PRIŞTİNE REAYASI

YARAR ÇERİBAŞI MAHALLESİ CİVARINDA VAROŞ MAHALLESİ

1	Nişo oğlu Filo	Tüccar	795
2	Vulçitrınlı Boynik Simo	Bezirgan	1.905
3	Aci Milovan oğlu Yanaki	Tüccar	500
4	Miko oğlu Eriton	Tüccar	750
5	Stanko oğlu Risto	Ekmekçi yanaşması	430
6	Damyan oğlu Jivko	kürkçü	300
7	Stanko oğlu Stayko	Ambarcı	250
8	Marko oğlu Stoşe	Hizmetkâr	250
9	Milo oğlu Stoşe	Terzi kalfası	250
10	Lukarlı Mirko Zimmî	Çapacı	150
11	Yançe oğlu Akse	Çarıkçı	515
12	Boce oğlu Jivko	Terzi Eskicisi	150
13	Kurkan oğlu Vase	Bezirgan	1.058,5
14	Mitronik oğlu Mirko	Çabacı	100
15	Miçko oğlu Akse	kürkçü	200
16	Guşteriçeli Marko oğlu Yovan	Yanaşma	250
17	Pop Laze oğlu Papaz Sima	Papaz	500
18	Mikiyol Milosav	Baltacı-Balıkçı-Çapacı	250
19	Todor oğlu Mite	Terzi	280
20	Mika oğlu Vase	Tüccar	672,5
21	Vuksan oğlu Petre	Bakkal yanaşması	615
22	Yançev oğlu Kosto	Terzi çırağı	100
23	Trifun oğlu Nedelko	Irgat	100
24	Arso oğlu Stole	Ekmekçi	545
25	İvan oğlu Cevayo	Yanaşma	250
26	Stole oğlu Sava	Ekmekçi	900
27	Petko oğlu Starinçe Stole	Ekmekçi	950
28	Kuzman oğlu Simo	kürkçü	375
29	Nedelko oğlu İvo	Çiftçi	1.035
30	Stoyan oğlu Petre	Yanaşma	225
31	Angelko oğlu Stoyan	Çapacı	150
32	Petre oğlu Stoyan	Oduncu yanaşması	250
33	Yove oğlu Filo	Hizmetkâr	280
34	Luka oğlu Jive	Yanaşma	385
35	Jivko oğlu Cevo	Değirmenci Yanaşması	250
36	Jivko oğlu Jive	Değirmenci Yanaşması	250
37	Rade oğlu Stoyan	Yanaşma	250
38	Nikola oğlu Gorgi İve	Değirmen Yanaşması	300
39	Milosav oğlu Bakşiyeli Sima	Arabacı	434
40	Miçko oğlu Dimo	Hancı yamağı	250
41	Milenko oğlu Jive	Bakkal	300

HASANBEY MAHALLESİ BİTİŞİĞİNDE VAROŞ MAHALLESİ

1	Stoyan oğlu Maksim	Bezirgan-Çiftçi	2.825
2	Papaz Jive oğlu Niko	Tüccar	2.000
3	Ambarcı Stole	Tüccar	925
4	Mika oğlu Yovice	Tüccar	965

5	Kika oğlu Aca
6	Nikola oğlu Stanko
7	Nikola oğlu İliye
8	İvan oğlu Milovan
9	Stoyan oğlu Niko
10	Maksim oğlu İve
11	Miludin oğlu Stepan
12	Yaço oğlu Sima
13	Yaço oğlu Marko
14	Jivko oğlu İco
15	Anto oğlu Stave
16	Boyacı Stoşe oğlu Apostol
17	Panto oğlu Miçe
18	Panto oğlu Dimo
19	Nikola oğlu Filip
20	Milodi oğlu Petro
21	Nikola oğlu İve
22	Koka oğlu Stoşe
23	Koka oğlu Petko
24	Sava oğlu Maksim
25	Stave oğlu Koka
26	Radivi oğlu Stoşe
27	Kosta oğlu Jive
28	İştibli Abacı Spaso
29	Mitre oğlu Petre
30	Mitre oğlu Stanko
31	Sima oğlu Jive
32	Trodimyeli Marko
33	Nikola oğlu Kitko
34	Mitre oğlu Boyko
35	Milovan oğlu Mite
36	Jive oğlu Kasap Toze
37	İvko oğlu Yanakko
38	Filo oğlu Dane
39	Stole oğlu Jive
40	Petro oğlu Miloş
41	Mika oğlu Loce
42	Stave oğlu Mitko
43	Jive oğlu Kroye
44	Stoyko oğlu Stole
45	Mite oğlu Marko
46	Petro oğlu Yorgakiye
47	Milenko oğlu Laze
48	Svetko oğlu Stanoyi
49	Pavlo oğlu Asvaya
50	Stanomir oğlu Stoşe
51	Stanko oğlu Miloş
52	Petro oğlu Milovan
53	Vidoy oğlu Yefrim
54	Yekto oğlu Jive
55	Jive oğlu Vasa
56	Stave oğlu Yove

Çarıkçı	630
Mutafcı kalfası	250
Kasap kalfası	250
Araba kiracısı	490
Terzi kalfası	250
Abacı	515
Ekmekçi Kalfası	300
Irgat	250
Irgat	255
Hizmetkâr	255
Irgat	250
Boyacı Çırağı	275
Bakkal- Mutafçı	2.625
Tüccar	1.455
Kasap	600
Kasap	325
Arabacı	880
Çiftçi	625
Hizmetkâr	400
Terzi Kalfası	481
Araba kiracısı	453
Hizmetkâr	250
Araba kiracısı	596
Abacı	300
Hizmetkâr	250
Hizmetkâr	250
Bostancı - Kömürcü	250
Seyis	250
Çiftçi ve Tüfekçi	1.390
Hizmetkâr	250
Mutafçı	908
Yanaşma	500
Çiftçi - Arabacı	350
Tüccar	780
Aşçı	250
Meyhaneci	660
Tüccar	820
Simitçi	700
Çiftçi	320
Boyacı	390
Bezirgan	1.264
Terzi	300
Yanaşma	515
Kır hancısı	350
Arabacı	360
Dülger	350
Meyhaneci	550
Ekmekçi Kalfası	285
Meyhaneci	360
Terzi Kalfası	250
Hancı	500
Bakkal	800

57	Mine oğlu Dançe	Hancı yanaşması	265
58	Spase oğlu Boyko	Meyhaneci	600
59	Marko oğlu Jive	Abacı	460
60	Stanko oğlu Stanoy	Kömürcü	225
61	Aci Milo oğlu Tanev	Irgat	260
62	Stave oğlu Marko	Çoban	350
63	Milosav oğlu Luka	Arabacı yanaşması	250
64	Pavlo oğlu İliye	Meyhaneci	360
65	Stevan oğlu Stoyan	Kemerci	250
66	Boje oğlu Mile	Kasap	530
67	Pavlo oğlu Risto	Kömürcü	250
68	Stave oğlu Gorge	Tüccar	733
69	Stoyan oğlu Kosta	Bostancı	150
70	Stoyan oğlu İve	Terzi kalfası	300
71	Raka oğlu Dimo	Boyacı	415
72	Yefto oğlu Milo	Hizmetkâr	400
73	Miladin oğlu Valev	Terzi	250
74	Koka oğlu Milo	Hizmetkâr	250
75	Radivi oğlu Dano	Sığirtmaç	310
76	Martin oğlu Kuka	Kasap	605
77	Mihaylo oğlu Milo	Terzi Kalfası	425
78	Laze oğlu Niko	Terzi Kalfası	275
79	Stoşe oğlu Akse	Abacı	365
80	Radiso oğlu Filip	Arabacı	250
81	Aci Milo oğlu Kosta Elbise	Tüccarı	875
82	Yove oğlu Aci Kosta Elbise	Tüccarı	1.012
83	Yove oğlu Jive	Mutafçı kalfası	200
84	Aci Vaso oğlu Aci	Bakkal	780
85	İpekli Vukadin oğlu Bove	Simitçi	480
86	Mikadin oğlu Yosif	Ekmekçi	350
87	Petro oğlu Yosif damadı Laze	Terzi	1.710
88	Milosav oğlu Milonik	Mutafçı yanaşması	290,5
89	Simo oğlu Dimo	Hizmetkâr	300
90	Risto oğlu Milo	Çoban	250
91	Risto oğlu Vasa	Simitçi	325
92	Yanko oğlu Marko	Dülger	300
93	Kole oğlu Milo	Kebapçı	300
94	Miloş oğlu Papaz Dimo	Papaz	570

PRIŞTİNE KASABASINDA ÇEŞİTLİ MAHALLELERDEKİ REAYA

1	Aci Petro oğlu Aci Yovañev	Tüccar	4.212
2	Stoşe oğlu Petro	Tüccar	1.254
3	Bojo oğlu Dimo	Tüccar	765
4	Perje oğlu Jive	Yanaşma	200
5	Marko oğlu Aci Niko	Tüccar	615
6	Nikola oğlu Jive	Bezirgân	1.887
7	Stoşe oğlu Todo	Bezirgân	1.773
8	Stove oğlu İve	Tüccar	765
9	Vukaşin oğlu Sava	Tuzcu	250
10	Petro oğlu Stole	Ekmekçi	1.279

11	Papaz oğlu Ariton	Bakkal	1.030
12	Stave oğlu Marko	Terzi	355
13	Yançev oğlu Jive	Terzi	400
14	Stoyan oğlu Yosif	Ekmekçi-Mutafcı	350
15	Mihat oğlu Jive Ban	Kebapçı	265
16	Trayko oğlu Stoyan	Ekmekçi yanaşması	250
17	Simon oğlu Vuçe	Bakkal	400
18	Milosav oğlu Radisav	Bostancı	265
19	Simo oğlu Stove	Yanaşma	250
20	İliye oğlu Petro	Çapacı-Baltacı	150
21	Kirko oğlu İve	Mutafcı	350
22	Stoyan oğlu İve	Hancı	325
23	Miludin oğlu Kosta	Bakkal	265
24	Yovan oğlu Milovan	Yanaşma	265
25	Yanko oğlu Nikola	Çeşmeci	250
26	Yovan oğlu Laze Y	Yanaşma	495
27	Nešo oğlu Jive	Hizmetkâr	351
28	Svetko oğlu Boje	Hizmetkâr	250
29	İsolan oğlu Stayko	Çoban	320
30	Jive oğlu İliye	Baltacı	300
31	Stanko oğlu Sava	Mutafcı	630
32	Milovan oğlu Maksim	Boyacı	860
33	Mitre oğlu Cevoye	Bakkal	790
34	Dimitre oğlu İliye	Tüccar	250
35	Petre oğlu Niko	Ekmekçi Kalfası	201
36	Slavko oğlu Petro	Tüccar	350
37	Riste oğlu Jive	Tüccar	625
38	Marko oğlu Stoyan	Terzi Eskicisi	200
39	Arso oğlu Gorgi	Terzi	385
40	Marko oğlu Zeko	Çiftçi	970
41	Dimo oğlu Koçucu Novak	Hizmetkâr	250
42	Kolev oğlu Dimo	Terzi çırağı	225
43	Anto oğlu Maksim	Yanaşma	150
44	Yovan oğlu Nešo	Çiftçi	555
45	Sava oğlu Dimo	Tüccar	572,5
46	Yovan oğlu Stole	Semerci	250
47	Mine oğlu Antonya	Tüfekçi	225
48	Vukadime oğlu Milo	Boyacı kalfası	300
49	Gorge oğlu Laze	Ekmekçi	451
50	Miçko oğlu Simo	Kasap	375
51	Papaz Petro oğlu Simo	Yemeni eskicisi	250
52	Raka oğlu Stoyan	Terzi Kalfası	250
53	Todor oğlu Milçe	Hizmetkâr	165
54	Jive oğlu Slave	Hizmetkâr	380
55	Vulçitrınlı Marko oğlu Stoyan	Bostancı	200
56	Stoyan oğlu Stanoy	Çiftçi	950
57	Niko oğlu Nedelko	Araba kiracısı	650
58	Mitre oğlu Niko	Kürkçü	375
59	Zdravko oğlu Milosav	Çiftçi	325
60	Stanko oğlu Nikola	Hizmetkâr	250
61	Sava oğlu Milo	Amel-mande	150
62	Yovan oğlu Yosif	Ekmekçi	530

63	Yovan oğlu Arso	Kürkçü	465
64	Dano oğlu Kosta	Yanaşma	150
65	Boyko oğlu Sava	Kürkçü	455
66	Rabove oğlu Dimo	Kürkçü yanaşması	150
67	Dimo oğlu Vikşiye	Kürkçü	355
68	Maksim oğlu Dimo	Çapacı	200
69	Stave oğlu Anorbe	Kürkçü	450
70	Bogdan oğlu Nešo	Kürkçü	250
71	Petko oğlu Kovaç Stanko	Çilingir	425
72	İliye oğlu Angelko	Ekmekçi yanaşması	200
73	Mitroviçeli Yove oğlu Petro	Meyhaneci yanaşması	300
74	Yove oğlu Jive	Bakkal	375
75	Stanoy oğlu Gorge	Ekmekçi	380
76	Marko oğlu Nedelko	Ekmekçi	300
77	Nešo oğlu Yove	Hizmetkâr	250
78	Mihailo oğlu Nesto	Tüfekçi	200
79	Velicko oğlu Stanoy	Kürkçü	390
80	Miloş oğlu Milko	Çapacı	125
81	Vulta oğlu Apostov	Terzi Kalfası	250
82	Koka oğlu Sava	Çarıkçı	250
83	Alekso oğlu Petkov	Kiremitçi	280
84	Nikola oğlu Koka	Aşçı	300
85	Nešo oğlu Stave	Terzi	315
86	Damyan oğlu Agnat	Çömlekçi	500
87	Dimo oğlu Stanomir	Terzi Kalfası	250
88	Milosav oğlu Stave	Hizmetkâr	567
89	Petkov oğlu Nešo	Hizmetkâr	350
90	İvan oğlu Gorge	Çapacı	325
91	Miloş oğlu Mirko	Çiftçi	553
92	Lukarlı Mihailo	Hizmetkâr	300
93	Stave oğlu Petros	Kocabaşı	3.37,5
94	Toma oğlu Yovan	Terzi	420
95	Yave oğlu Mika	Bakkal	590
96	Raka oğlu Nikola	Terzi	425
97	Velo oğlu Stole	Çoban	250
98	Marko oğlu Alekse	Değirmen Yanaşması	250
99	Vulçitrınlı Stoşe oğlu Yançe	Elbise Tüccarı	900
100	İvan oğlu Petro	Arabacı	300
101	Petro oğlu Mino	Siğirtmaç	250
102	Prizrenli Kalaycı Kosto	Kalaycı	325
103	Jivkov oğlu Stafo	Baltacı	300
104	Yove oğlu Papaz Acı Gorge	Papaz	750

PRİŞTİNE'DE YAHUDİLER

1	Avram oğlu Yosa	Elbise Tüccarı	2.850
2	Köse Sabatay oğlu Yose	Çarıkçı	775
3	İsak oğlu Senilko	Çarıkçı	250
4	Akçe oğlu Haymeko	Çarıkçı	490
5	İsak oğlu Moşe	Kestaneci	200
6	Nafitli oğlu Haham İsak	Çerçici	300

PRIŠTINE KASABASINDA
MÜSLÜMAN KİBTİ MAHALLESİ

1	Salko oğlu Ali	Çilingir	500
2	Ramazan oğlu Hasan	Çilingir	560
3	Kurteş oğlu Ahmed	Çilingir	450
4	Boşnak Hüseyin oğlu Haso	Kovaç	300
5	Hasan Yakova oğlu İbrahim	Kovaç	300
6	Ahmed Yakova oğlu Seyfo	Çilingir	300
7	Kurçon oğlu Ali	Çilingir	300
8	Prizrenli İbro oğlu Ali	Çilingir	290
9	Kurto oğlu İbrahim	Çilingir	200
10	Salo oğlu Ramo	Çilingir	225
11	Vulçitrinli Abdül oğlu Maksut	Çilingir	250
12	Süleyman oğlu Mehmed	Çilingir	150
13	Ömer oğlu Selim	Çalgıcı	200
14	Abdüllatif oğlu Yahya	Tütün kıyıcısı	350
15	Ali oğlu İsmail	Tütün kıyıcısı	325
16	İvraniyeli Osman oğlu Sülo	Tütün kıyıcısı	250
17	Mešo oğlu Selim	Tütün kıyıcısı	250
18	Salko oğlu Mustafa	Çalgıcı	280
19	Husko oğlu Arslan	Tütün kıyıcısı	200
20	Sülo oğlu Hızır	Kömürcü	150
21	İbiş oğlu Selman	Kömürcü	150
22	Tahir oğlu Arif	Tütün kıyıcısı	225
23	İbiş oğlu Salko	Çalgıcı	150
24	Hüsko oğlu İsmail	Tütün kıyıcısı	150
25	Abbas oğlu Ahmed	Tütün kıyıcısı	150
26	Gilanlı Ömer oğlu Sako	Çalgıcı	250
27	Salih oğlu Cemo	Çalgıcı	250
28	Kurto oğlu Müno	Tütün kıyıcısı	150
29	Ali oğlu Selman	Meyveci	250
30	İsmail oğlu İbrahim	Çalgıcı	215
31	Şahin oğlu Mehmed	Tütün kıyıcısı	150
32	Gilanlı Hamza oğlu Reco	Kömürcü	150
33	Koca Hasan oğlu Ahmed	Kömürcü	200
34	Fazlı oğlu Ali	Kömür taşıyıcısı	200
35	Hasan oğlu Behram	Kömür taşıyıcısı	150
36	Beşir oğlu Salo	Kömürcü	150
37	Halil oğlu Selman	Kömürcü	300
38	Arslan oğlu Salo	kömürcü	250
39	Feyzullah oğlu Hasan	Kömürcü	200
40	Kurto oğlu Hasan	Kömürcü	200
41	Durmuş oğlu İbiş	Çalgıcı	200
42	Recep oğlu İbo	Odun nakliyatçısı	200
43	Şaban oğlu Hüseyin	Çilingir	300
44	İvraniyeli Ramo oğlu Durmuş	Çubukçu	200
45	Ramo oğlu Osman	Çapacı-Baltacı	250
46	Gilanlı Ali oğlu Mehmed	Tütün kıyıcısı	225
47	Ömer oğlu Kanber	Çilingir	250
48	Süleyman oğlu Ömer	Çilingir	175
49	Ramo oğlu Hüsa	Çilingir	260

50	Kuduz Osmanoğlu	Kömürcü	150
51	Fiko oğlu Said	Odun nakliyatçısı	150
52	Hasan oğlu Mustafa	Baltacı	150
53	Sadık oğlu Abbas	Seyis	150
54	Abdullah oğlu Azim	Kömürcü	150
55	Memiş oğlu Haydar	Kömürcü	150
56	Şabo oğlu Yaşar	Kömürcü	150
57	Halil oğlu Bekir	Seyis	200
58	Halil oğlu Rüstem	Kömürcü- Çalgıcı	200
59	Halil oğlu Mustafa K	Kömürcü- Çalgıcı	200
60	Sinan oğlu Ramo	Kömürcü	150
61	Guga oğlu İbrahim	kömürcü	200
62	Ahres Ali oğlu İsmail	Seyis	100
63	İvraniyeli Demir oğlu Salih	Seyis	150

HIRİSTİYAN KIPTİLER

1	İstamat oğlu Dimo	Oduncu-Kömürcü	270
2	Pavlo oğlu Anto	Kömürcü	250
3	Milko oğlu Petro	Oduncu	200
4	Milko oğlu Pozo	Oduncu	150
5	Stanoy oğlu Milenko	Oduncu	250
6	Rako oğlu Stanoy	Dülger	200
7	Vulçitrınlı Jive oğlu Anto	Arabacı	250
8	Jive oğlu Risto	Kovaç	240
9	Velisav oğlu Mitro	Hizmetkâr	290
10	Nikola oğlu Yako	Oduncu	232
11	Filip oğlu Andriye	Hasırcı	275
12	Yova oğlu İvko	Irgat	150
13	İliye oğlu Anto	Hasırcı	150
14	Milenko oğlu Yefto	Oduncu	250
15	İliye oğlu Milo	Arabacı	305
16	Milenko oğlu Lubo	Hasırcı	125
17	Milik oğlu Milo	Araba kiracısı	250
18	Milenko oğlu Kara Kilo	Oduncu	250
19	Stanko oğlu Kula	Dülger	225
20	İve oğlu Küçük Yefto	Oduncu	250
21	Milko oğlu İve	Oduncu- Seyis	200
22	Risto oğlu Stava	Seyis	215
23	Stançe oğlu Anto	Seyis Yanaşması	155
24	Nikola oğlu Alka	Oduncu	155
25	Stance oğlu Kula	Kömürcü	155
26	İlye oğlu Rüstö	Hizmetkâr	200
27	Stoyan oğlu Niko	Kömürcü	155
28	Saka oğlu Boja	Hasırcı	200
29	Stole oğlu Niko	Hasırcı	225
30	Göre oğlu Yaçe	Kömürcü	270
31	Stanko oğlu Kula	Kiremitçi	250
32	Topal Stoyan oğlu Kirko	Sığırtaç	150
33	Moravali Risto oğlu Stoyan	Kömürcü	150
34	Pavlo oğlu Boyko	Araba kiracısı	225

35	İliye oğlu Kiko	Kömürcü	200
36	Topal Stoyan oğlu Kole	Kiremitçi	350
37	Graçanlı Nikola oğlu Stave	Oduncu	155
38	Graçanlı Nikola oğlu Kirkor	Baltacı	185
39	Uka oğlu Milo veled-i Stoyko	Hizmetkâr	150
40	Lipyanlı Nikola Nedelko	Hizmetkâr	150
41	Gradofçeli İliye oğlu Yefto	Hizmetkâr	150
42	Gilan Moravalı Stoyan	Seyis	150
43	Linfor Nikola	Seyis	150
44	Miçko oğlu Yoca	Oduncu	150
45	Düşkün Yova	Oduncu	200
46	Vulçitrınlı Jive oğlu Petro	Oduncu	200
47	Şarko oğlu Stave	Oduncu	150
48	Miladin oğlu Sürücü Veliçko	Oduncu	150
49	Nikola oğlu Jive	Dülger	455
50	Koka oğlu Trayko	Oduncu	200
51	Stave oğlu Mitre	Terzi Kalfası	175
52	Stoyan oğlu Raka	Araba kiracısı	250
53	Jive veled-i Stoyan	Kömürcü	150
54	Nikola oğlu Staka	Arabacı	205
55	Zdravko oğlu Sürücü Mitre	Seyis	250
56	Yeğeni Morovalı Sava	Yanaşma	200
57	Stamta oğlu Gorge	Yanaşma	200
58	Vulçitrınlı Stave oğlu Petre	Kemerci	200
59	Vulçitrınlı Stoşa oğlu Maksim	Kömürcü	200

PRIŠTINE KASABASI'NDAKİ MESLEKLER VE YILLIK GELİRLERİ
(ML.VRD.TMT No: 15465)

Meslek ³⁵	Adet	Temettuatı	Meslek	Adet	Temettuatı
Abacı	4	1.640	Irgat, Rençber	10	5.379
Ambarcı	1	250	Kahveci	11	4.235
Amel-mande (iş göremez),			Kahya	4	2.396
Alil, (Özürlü), Fakir	13	3.565	Kalaycı	1	325
Araba kiracısı	25	12.943	Kasap	13	8.719
Arabacı	63	24.092,5	Katip	2	1.820
Arabacı dülgere	1	300	Kazzaz	1	430
Ashab-ı Alakadan	4	6.722	Kebabçı	2	565
Aşçı	3	800	Kemerci	2	450
Attar	2	1.250	Kestaneci	1	200
Ayakkari	4	3585	Kır bekçisi, Kır hancısı	2	600
Bağcı	3	805	Kiracı	2	1.780
Bahçıvan	27	11.365,5	Kiremitçi	3	880
Bakkal	44	31.469	Kırkçı	1	222
Baltacı	5	1.185	Kocabası	1	337,5
Berber	21	9.010,5	Kolağası, Bölükbaşı	2	2.177
Bezirgân	6	10.712,5	Kovaç (Demirci)	3	840
Bostancı	19	6.484	Kömür taşıyıcısı	2	350
Boyacı	6	2.990	Kömürçü	27	5105
Çalgıcı	7	1.545	Kürkçü	11	3765
Çapacı	48	12.332,5	Lüleci	13	5.118,5
Çarıklı	6	2.910	Mesleği belli değil	36	26.675,5
Çerçici	1	300	Meyhaneci	6	2.830
Çeşmeci	2	950	Meyveci / Manav	3	1.074
Çiftçi	54	65.312	Muallim	1	900
Çiftlik kahyası	5	2.930,5	Muhtar	8	7.278
Çiftlik sahibi	15	29.109,5	Mutafçı	6	2.628,5
Çilingir	15	4.635	Müderri	1	2.000
Çoban	4	1.170	Müezzin	3	1.116,5
Çocuk, Yetim, İhtiyar	22	8.043	Naib	1	2.962
Çömlekçi	1	500	Nalband	10	4.952
Çubukçu	1	200	Nüfus Mukayyidi	1	1.156
Debbağ	18	6.925,5	Odun nakliyatçısı	2	350
Değirmenci	4	1.050	Oduncu	18	3.662
Değirmenler Kahyası	1	988,5	Papaz	3	1.820
Derviş, Tekke Hizmetlisi	3	300	Paşa	1	78.602
Doğramacı	2	772,5	Saatçi	2	2.116
Dülger	8	2.246	Saraç	6	3.548
Ekmekçi	16	7.701	Saraç eskicisi	1	150
Elbise Tüccarı	4	5.637	Sekban	10	3.180
Hallaç	2	1.375	Semerci	1	250
Hamamcı	2	555	Seyis	10	1.770
Hancı	5	555	Sığırtmaç	4	960
Harem Kahyası	1	350	Simitçi	3	1.505
Hasırcı	5	975	Subaşı	15	7.012
Haşhaşçı	2	603	Talebe	7	5.846
Hayvankari	2	1.510	Tebaadan	16	14.410,5
Hizmetkâr / Yanaşma	54	16.660,5	Tellak, Tellal	2	728
İmam	16	11.954	Terzi	76	34.005,5

35 Tabloda meslekler değerlendirilirken birinci meslek esas alınmıştır. 52 kişi, birinci mesleği yanında ikinci ve üçüncü meslek sahibidir.

Meslek	Adet	Temettuati	Meslek	Adet	Temettuati
Terzi eskicisi	2	350	Tütün kıyıcısı	11	2.425
Timarlı süvari	76	13.0574	Yazıcı	7	4.664
Tuzcu	4	2.317	Yemeni (Pabuç) eskicisi	3	700
Tüccar	61	65.497	Yemenici (Pabuçcu)	23	18.412
Tüfekçi	3	825	Zabtiye	12	6.582,5
			TOPLAM	1.146	3.920.80,5

PROFESIONET NË QYTETIN E PRISHTINËS DHE TË ARDHURAT VJETORE
(ML. VRD. TMT No: 15465)

Profesionet ³⁶	Nr. i personave	Fitimi	Profesionet	Nr. i personave	Fitimi
Zhgunaxhi	4	1.640	Hanxhi 5 555		
Hambarxhi	1	250	Mbikëqyrës i Haremit	1	350
Invalid i varfër	13	3.565	Mjeshër i përpunimit të kashtës	5	975
Qiradhënës i qerreve	25	12.943	Kultivues i hashashit	2	603
Karrocierë	63	24.092,5	Blegtorë	2	1.510
Qerrepunues	1	300	Shërbëtorë	54	16.660,5
Përfaqësues	4	6.722	Imam	16	11.954
Gjellëbërës	3	800	Punëtor me mëditje	10	5.379
Parfumeri	2	1.250	Shitës kafeje	11	4.235
Këpucëtarë	4	3585	Qehaja	4	2.396
Vreshtarë	3	805	Kallajxhi	1	325
Kopshtarë	27	11.365,5	Kasap - shitës mishi	13	8.719
Shitës	44	31.469	Shkrues - sekretar	2	1.820
Sëpatë - punues	5	1.185	Përpunues i mëndafshit	1	430
Rrojtore	21	9.010,5	Kuzhinier	2	565
Tregtarë	6	10.712,5	Punues i rripave	2	450
Bostanxhi	19	6.484	Shitës gështenjash	1	200
Bojaxhi (Ngjyrosës)	6	2.990	Roje fushe	2	600
Muzikantë	7	1.545	Qiraxhi	2	1.780
Farkues i shatave	48	12.332,5	Tjegulla - bërës	3	880
Këpucëtarë	6	2.910	Mjek popullor i eshtrave	1	222
Shitës	1	300	Kryeplak	1	337,5
Çezmaxhi	2	950	Gradë e sistemit të vjetër në		
Bujk	54	65.312	ushtri midis kapitenit e majorit	2	2.177
Mbikëqyrës i pronave	5	2.930,5	Hekur - punues	3	840
Pronarët	15	29.109,5	Transportues i qymyrit	2	350
Çelësabërës	15	4.635	Qymyrxhi	27	5105
Bari	4	1.170	Gëzoftpunues	11	3765
Fëmijë - bonjak	22	8.043	Punues i llullave	13	5.118,5
Poçari	1	500	Njerëz pa profesion	36	26.675,5
Shkoptarë	1	200	Pronar cirku	6	2.830
Gëzoftarë	18	6.925,5	Shitës frutash	3	1.074
Mullixhi	4	1.050	Mësues	1	900
Mbikëqyrës i mullinjve	1	988,5	Autonom	8	7.278
Dervish - mbikëqyrës i Teqesë	3	300	Përpunues i leshit të dhisë	6	2.628,5
Zdruktëtarë	2	772,5	Profesor - mësues medreseje	1	2.000
Karpentier	8	2.246	Myezin	3	1.116,5
Bukëpjekës	16	7.701	Përfaqësues	1	2.962
Tregtarë i rrobave	4	5.637	Nallban – mbathës i kuaqje	10	4.952
Përpunues pambuku	2	1.375	Regjistrues i popullsisë	1	1.156
Punëtor hamami	2	555	Transportues i druve	2	350

36 Gjatë vlerësimit të profesioneve në tabelë është marrë për bazë profesioni parësorë, 52 persona përveç profesionit të parë kanë edhe profesionet e dyta dhe të treta.

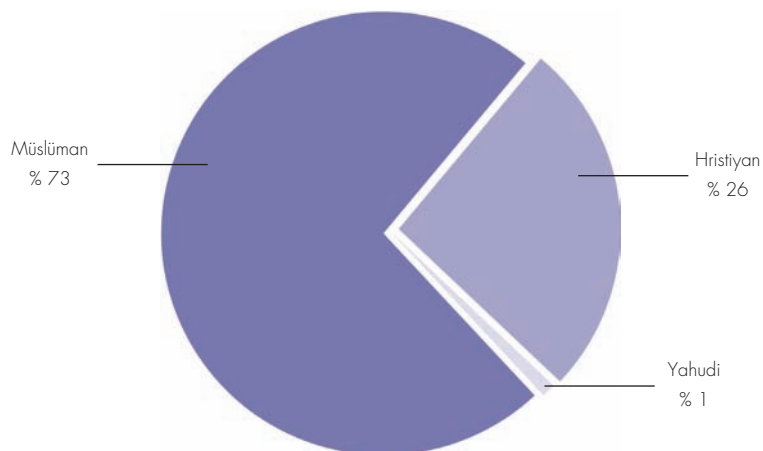
Profesionet	Nr. i personave	Fitimi	Profesionet	Nr. i personave	Fitimi
Druprerës	18	3.662	Nxënës	7	5.846
Prift	3	1.820	Nënshtetas	16	14.410,5
Pasha - gradë në kohën e Perandorisë			Lajmëtar	2	728
e vlefshme me gradën gjeneral	1	78.602	Rrobaqepës	76	34.005,5
Orëtarë	2	2.116	Rrobaqepës i rrobave të vjetra	2	350
Saraç - zejtar që prodhonte			Pronarë ushtarak	76	13.0574
pajimet e kalit, tapicier	6	3.548	Shitës kripe	4	2.317
Riparues i tapicerive të vjetra -	1	150	Tregtar	61	65.497
kështu qusheshin disa			Armëtar	3	825
njësi jeniçerësh	10	3.180	Duhangrirës	11	2.425
Samarpunues	1	250	Noter	7	4.664
Rojtar kuajsh	10	1.770	Riparues i këpucëve	3	700
Lopçar	4	960	Opingar	23	18.412
Simitebërës	3	1.505	Xhandar - polic	12	6.582,5
Subash - kështu quhej			Gjithsejtë	1.146	3.920.80,5
mbikëqyrësi i ujit në qytet	15	7.012			

PRİŞTİNE KASABASI MAHALLE ve HANE SAYILARI LİSTESİ

PRİŞTİNE MÜSLÜMAN MAHALLELERİ	HANE		
Yararçeribaşı Mahallesi	39	Cami-i Kebir (Büyükcami) Mahallesi	67
Pirnazır Mahallesi	35	Kıbfı Mahallesi	63
Alaüddin Mahallesi	109	Toplam	831
Hasan Bey Mahallesi	54		
Cami-i Sagir (Küçük Cami) Mahallesi	27	PRİŞTİNE GAYRİMÜSLİM MAHALLELERİ	
Hasan Emin Mahallesi	51	Yarar Çeribaşı Mahallesi Civarında Varoş Mahallesi	41
Hatuniye Mahallesi	79	Hasanbey Mahallesi bitişiğinde Varoş Mahallesi	94
Yusuf Çelebi Mahallesi	69	Çeşitli Mahallelerdeki Reaya	104
Mehmed Bey Mahallesi	29	Prıştine'de Yahudiler	6
Ramazaniye Mahallesi	92	Hristiyan Kiptiler	59
Yunus Efendi Mahallesi	117	Toplam	304
		GENEL TOPLAM	1.135

PRİŞTİNE KASABA AHALİSİNİN HANE ORANLARI

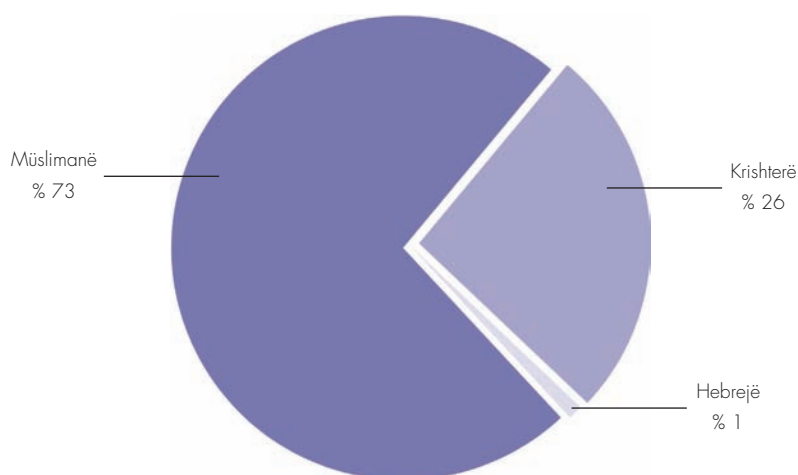

REGJISTRI I LAGJEVE DHE SHTËPIVE NË PRISHTINË

LAGJET MYSLIMANE NË PRISHTINË	Nr. i Shtëpive	Lagjja Xhami e Kebirit (Xhamia e Madhe) 67
Lagjja e Jararqeribashit 39		Lagjja e Romëve 63
Lagjja e Pirnazërit 35		Gjithsejtë 831
Lagjja e Alaudinit 109		
Lagjja e Hasan Beut 54		LAGJET JOMYSLIMANE NË PRISHTINË
Lagjja Xhamia e Sagirit (Xhamia e Vogël	27	Lagjja e Jarar Qeribashit në afërsi të
Lagjja e Hasan Eminit 51		Lagjes së Varoshit 41
Lagjja Hatunije 79		Lagjja e Varoshit në afërsi të Lagjes së Hasanbeut 94
Lagjja Jusuf Çelebiu 69		Të krishterët nëpër lagje të ndryshme 104
Lagjja e Mehmet Beut 29		Hebrenjtë në Prishtinë 6
Lagjja Ramazanije 92		Romët e krishterë 59
Lagjja Junus Efendiu 117		Gjithsejtë 304 Total 1.135

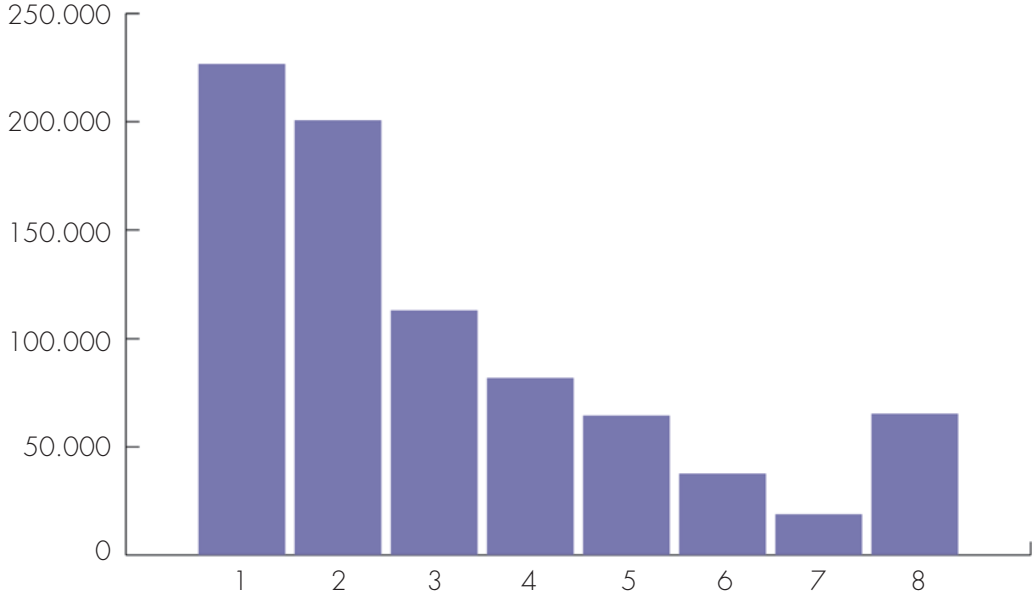
PËRQINDJA E SHTËPIVE TË QYTETARËVE TË PRISHTINËS

PRİŞTİNE’DE MESLEK GRUPLARININ GELİR DAĞILIMI (1844)
(Kuruş)

Meslek Grupları	KURUŞ	%
1.Mahalli İdareciler ve Askeri Sınıf ³⁷	226.669	28
2.Esnaf ve Sanatkâr ³⁸	200.596	25
3.Tarım ³⁹	113.076	14
4.Ticaret ⁴⁰	81.846,50	10
5.Ücretli ve Hizmetli Çalışanlar ⁴¹	64.517	8
6.Nakliyeciler ⁴²	37.736	5
7.Din ve Eğitim ⁴³	18.091	2
8.Diğer ⁴⁴	65.262	8
Toplam	807.793,5	100

37Kocabaşı, Kolağası, Bölükbaşı, Muhtar, Naib, Nüfus Mukayyidi, Paşa, Timarlı süvari, Zabtiye

38 Çerçeci, Abacı, Ambarcı, Arabacı dülgeri, Aşçı, Attar, Bakkal, Berber, Boyacı, Çalgıcı, Çarıkçı, Çesmecici, Çilingir, Çömlekçi, Çubukçu, Debbağ, Değirmenci, Doğramacı, Dülger, Ekmekçi, Hallaç, Hamamcı, Hancı, Hasırcı, Haşhaşçı, Kahveci, Kalaycı, Kasap, Katip, Kazzaz, Kebapçı, Kemerici, Kestaneci, Kiremitçi, Kırıkçı, Kovaç (Demirci), Kömürcü, Kürkçü, Lüleci, Meyhaneci, Meyveci, Manav, Mutaftçı, Nalband, Oduncu, Saatçi, Saraç, Saraç eskicisi, Semerci, Simitçi, Terzi, Terzi eskicisi, Tuzcu, Tüfekçi, Tütün kıyıcısı, Yazıcı, Yemeni (Pabuç) eskicisi, Yemenici (Pabuççu)

39 Bahçıvan, Bostancı, Bağcı, Çiftçi, Çiftlik sahibi

40 Bezirgân, Elbise Tüccarı, Tüccar

41 Ayakkarı, Baltacı, Çapacı, Çiftlik kahyası, Çoban, Değirmenler Kahyası, Harem Kahyası, Hayvankarı, Hizmetkâr, Yanaşma, Irgat, Rençber Kahya, Kır bekçisi, Kır hancısı, Kiracı, Sekban, Seyis, Sığirtmacı, Subaşı, Tellak, Tellal, Tekke Hizmetlisi

42 Araba kiracısı, Arabacı, Kömür taşıyıcısı, Odun nakliyatıcısı

43 İmam, Muallim, Müezzîn, Papaz, Derviş,

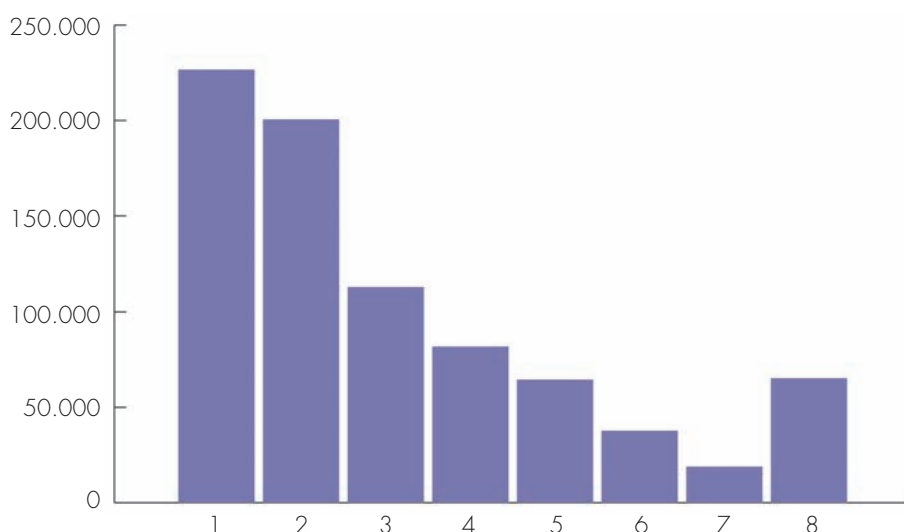
44 Amel mande-iş göremez, Alil-Özürlü, Fakir, Ashabı Alakadan, Çocuk, Yetim, İhtiyar, Mesleği belli değil, Talebe, Tebaadan

**SHPËRNDARJA E TË ARRDHURAVE NGA PROFESIONET
E NDRYSHME NË PRISHTINË (1844)
(Qindarkë)**

Grupet e profesioneve	QINDARKË	%
1.Administrata lokale dhe ushtarakët ⁴⁵	226.669	28
2.Zejtarët dhe Zanatlinjtë ⁴⁶	200.596	25
3.Bujqësi ⁴⁷	113.076	14
4.Tregti ⁴⁸	81.846,50	10
5.Punonjësit me pagë ⁴⁹	64.517	8
6.Transportuesit ⁵⁰	37.736	5
7.Feja dhe Edukimi ⁵¹	18.091	2
8.Të tjerët ⁵²	65.262	8
Total	807.793,5	100

45 Kryeplak, Pasha - gradë e sistemit të vjetër në ushtri midis kapitenit e majorit, Autonom, Përfaqësues, Ofiçar, Gjeneral, Rojtar i kuajve, Xhandar - polic

46 Vreshtarë, Përpunues i shajakut, Hambarxhi, Qerrpunues, Kuzhinier, Parfumeri, Shitës, Rojtar, Bojaxhi – ngjyrosës, Muzikant, Këpuctarë, Çezmaxhi, Çelësapunues, Poçar, Shkoptar, Gëzofpunues, Mullixhi, Zdrukthëtar, Karpentier, Bukëp-jekës, Përpunues pambuku, Hamamxhi – punonjës i Hamamit, Hanxhi – punonjës i Hanit , Hasraxhi – ai që punon gjëra me kashtë, Kultivues i hashashit, Shitës kafeje, Kallajxhi, Shitës mishi, Shkrues, Përpunues i mëndafshit, Kuzhinier, Rripaxhi – punues i rripave, Shitës i gështenjave, Tjegullar , Mjek popullor i eshtrave, Farkatar, Qymyrxhi , Prodhues ose shitës gëzofit, Punues i llullave, Pronar cirku, Frutashitës, Dyçan frutash - perimesh, Përpunues i leshit të dhisë, Nalban, Drushitës, Orëtar, Tapicier, Shitës i tapicerive të vjetra, Samarëpunues, Simitebërës, Robaqepës, Robaqepës i rrobave të vjetra, Shitës kripe, Armëtar, Duhangrirës, Shkrues, Riparues i kpuçëve të vjetra, Këpuctarë.

47 Kopshtarë, Bostanxhi, Vreshtar, Bujk, Pronarë.

48 Tregtar, Tregtar i rrobave, Tregtar.

49 Këpucëtar, Sëpatar – punues i sëpatave , Farkëtar i shatave, Mbikqyrës i pronave, Bari, Mbikqyrës i mullinjve, Mbikqyrës i haremit, Blegtor, Shërbtorë, Punëtorë me mëditje, Roje i fushave, Qiraxhi, Sekban - kështu quheshin disa njësi jeniçerësh, Rojtar i kuajve, Lopçar, Subashi - kështu quhej mbikëqyrësi i ujit në qytet, Lajmëtar, Kujdestarë i Teqesë

50 Qiradhënës i qerreve, Karrocier, Transportues i qymyrit, Druvar.

51 Imam, Mësues, Profesor mësues medreseje, Muezin, Prift, Dervish.

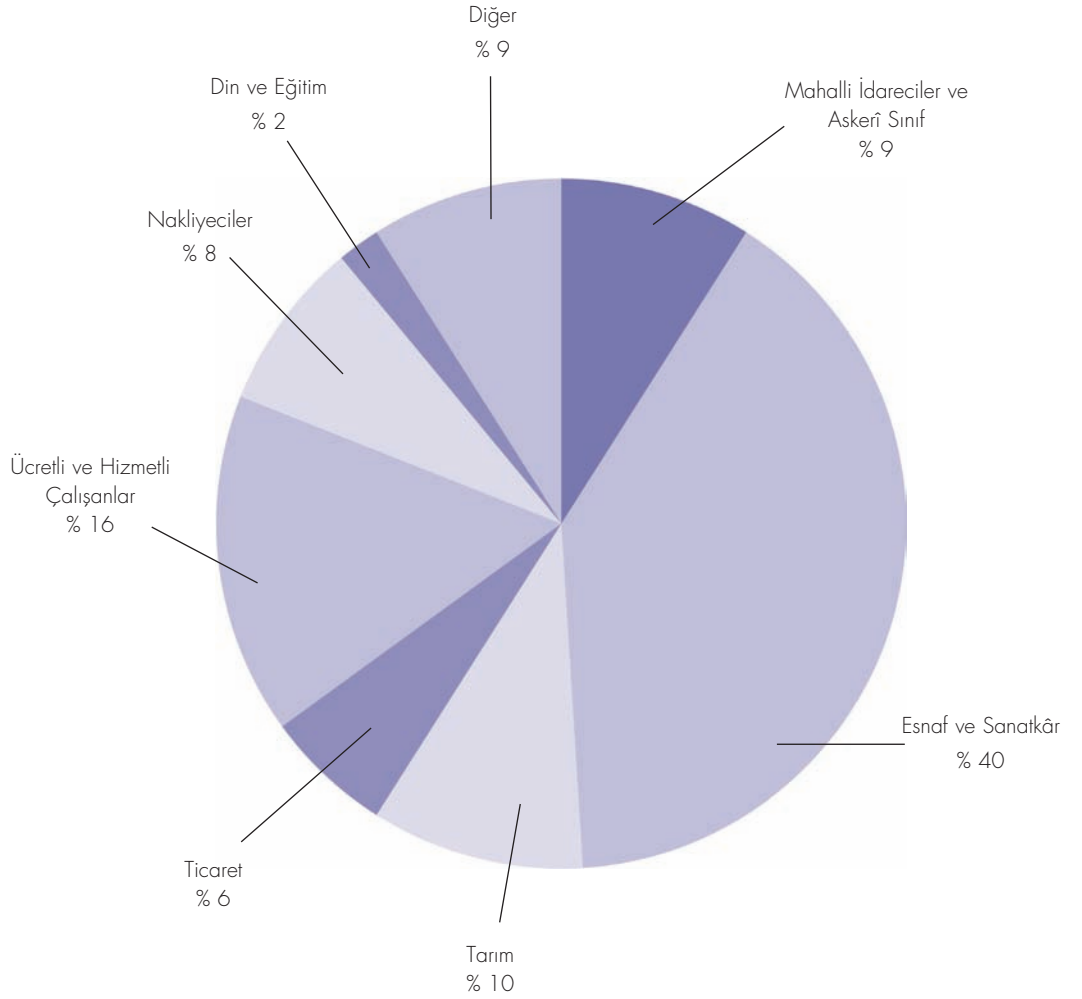
52 Invalid - i varfër, Përfaqësues, Fëmijë, Bonjak, Të moshuarit, Nuk dihet profesioni, Nxënës, Nënshtetas.

**PRİŞTİNE'DE
MESLEK GRUPLARININ DAĞILIMI (1844)
(Kişi sayısı)**

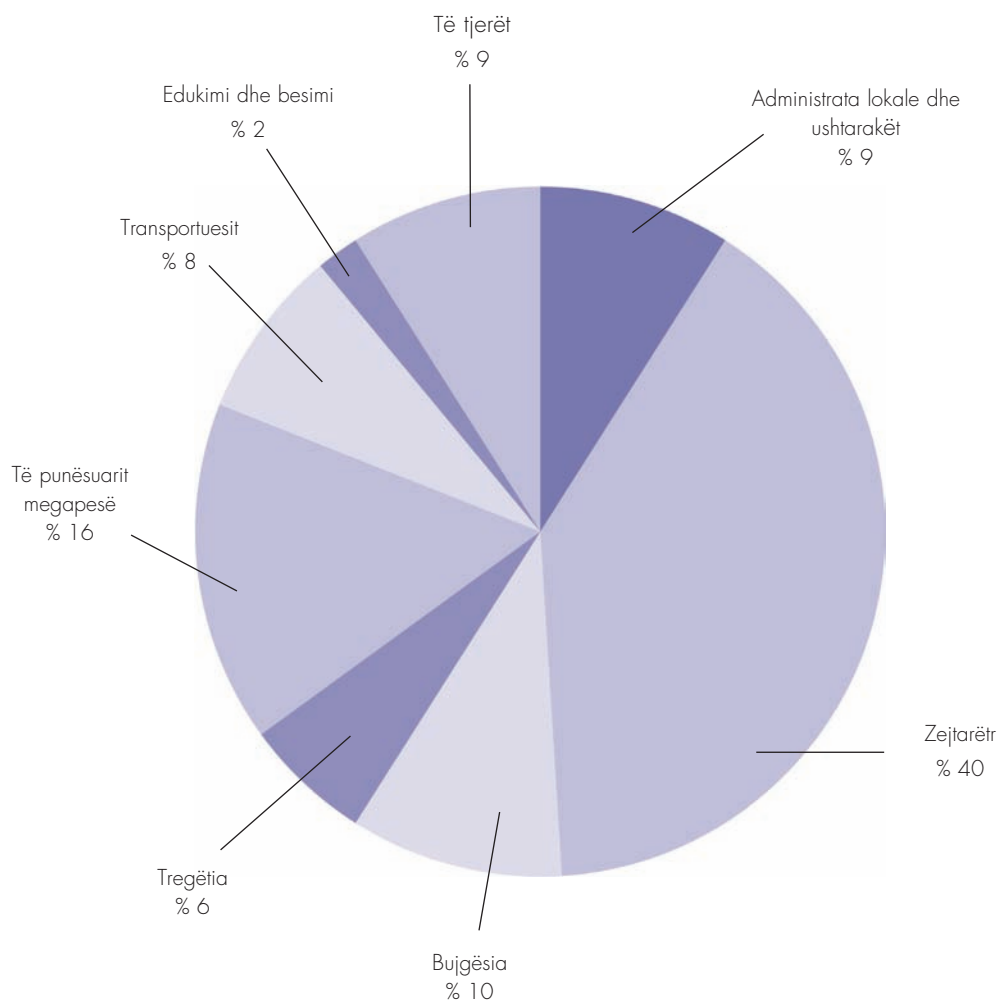
Meslek Grupları	Kişi sayısı	%
Mahalli İdareciler ve Askerî Sınıf	102	9
Esnaflık ve Sanatkarlar	455	40
Tarım	118	10
Ticaret	71	6
Ücretli ve Hizmetli Çalışanlar	184	16
Nakliye	92	8
Din ve Eğitim	26	2
Diğer	98	9
TOPLAM	1.146	100

SHPËRNDARJA NË GRUPE SIPAS PROFESIONEVE NË PRISHTINË (1844)
(Numri i personave)

Mrupet Profesionale	Numri i personave	%
Administrata lokale dhe ushtarakët	102	9
Zejtarrët dhe Zanatlinjtë	455	40
Bujqësi	118	10
Tregti	71	6
Punonjësit me pagë	184	16
Transportuesit	92	8
Feja dhe Edukimi	26	2
Të tjerët	98	9
TOTAL	1.146	100

EK: II

1844'TE VULÇITRIN KASABASININ NÜFUSU İLE SOSYAL ve EKONOMİK YAPISI

1844 Yılında Vulçitrin Kasabası'ndaki Müslüman, Hristiyan ve Kibfîlerin yaşadıkları mahalleler, hâne sayıları, meslekleri ile bir yıllık kazançlarını gösterir liste

Shtesë II

GJENDJA EKONOMIKE DHE POPULLSIA NË QYTETIN E VUÇITËRNËS

Tabela treguese sipas lagjeve ku jetonin dhe numri i shtëpive të popullsisë së besimit islam, të krishterë dhe egjiptas (rom), sipas profesioneve të qytetarëve dhe sasia e të ardhurave personale brenda vitit 1844 në Vuçitërnë

Üsküp Eyaleti Priştine Kaymakamlığı'na Bağlı Vulçitrin Kasabası Müslüman Nüfusunun İsim, Meslek Ve Senelik Temettuatı (Gelirleri)

GAZİ ALİ BEY MAHALLESİ

Hane No	İsim	Meslek (Kuruş)	Temettuat
1	İbrahim oğlu Hacı Mustafa	Tüccar	1.105
2	Yusuf oğlu Hacı Mehmed	Terzi Kalfası	330
3	Yusuf oğlu Hacı Ali	Çiftçi ve Tüccar	1.203
4	İsmail Ağa oğlu Hüseyin Ağa	Çiftlik sahibi	4.779
5	Hacı Bahtiyaroğlu Süleyman	Tüccar	2.298
6	Mehmed oğlu Molla Mürsel	Çiftçi	613
7	Mustafa oğlu İbrahim	Tüccar	398
8	Tahir oğlu Zeynel Çiftçi ve	Tüccar	984
9	Mustafa oğlu Ali	Berber	430
10	Hacı Mustafa oğlu İsmail	Tüccar	735
11	Mehmed oğlu Abdullah	Çiftçi ve Terzi Kalfası	455
12	Ramberiş oğlu Murad	Zabtiye	300
13	Ramberiş oğlu Recep	Eskici	218
14	Ramberiş oğlu Salih	Hizmetkâr	275
15	Süleyman oğlu Mustafa	Nalbant	360
16	Musli oğlu Molla Yusuf	Terzi	323,5
17	Ramazan oğlu Yaşar	Berber kalfası	381,5
18	Süleyman oğlu Mustafa	Timarlı Süvari	750
19	Hasanoğlu Molla Abdüllatif	Tüccar	710
20	Hacıbekiroğlu Hızır Ağa	Çiftçi	4.386,5
21	Ömer oğlu Molla Hayreddin	Hizmetkâr	250,5
22	Molla İsmail oğlu Abdullah Efendi	İmam ve Tüccar	482,5
23	Salih oğlu İbrahim	Çiftçi	300
24	Ramazan oğlu Mustafa	Çiftçi	300
25	Osman oğlu Salih	Çiftçi	299
26	Mustafa Yakova oğlu İbrahim	Çiftçi	1.786,5
27	Molla İsmail torunu Süleyman	Terzi Kalfası	571
28	İsmail oğlu Hacı Ali	Timarlı Tekaüd	1.492,5
29	Ferhad oğlu Reco	Çiftçi	250
30	İsmail Bey oğlu Süleyman Bey	Timarlı Süvari	2.491

(*) BOA, ML. VRD. TMT No: 15477

31	Mehmed oğlu Türk İbrahim	Kahveci	300
32	Mustafa oğlu Seyfeddin	Fakir	0
33	Yusuf oğlu Bektaş	Arabacı - Bostancı	250
34	Molla Hasan oğlu Molla Mustafa	İmam	150
35	Salih oğlu Said Hoca	İmam	150
36	Rıdvan oğlu Bilal	Arabacı	450
37	Bilal oğlu Şaban	Hizmetkâr	200
38	Fethi Bukus oğlu Ramo	Mesleği belli değil	250
39	Feyzullah oğlu Molla Abdullah	Tüccar	200
40	Hacı Sadık oğlu Mustafa	Terzi	210
41	Şaban oğlu Hacı Sadık	Tüccar	425
42	İslam oğlu Hızır	Tüccar	325
43	Abdülhamid Oğlu Şaban	Irgat	150
44	İsmail Bey Oğlu Numan Bey	Hancı	685
45	Şaban oğlu Abbas	Zabtiye	300
46	Hüseyin Gradanca Oğlu Mahmud	Zabtiye	310,5
47	Halil Oğlu Sadık	Hizmetkâr	325
48	Ali Sipahi Oğlu Osman	Timarlı Süvari	750
49	Ahmed Oğlu Usta Mehmed	Terzi	433
50	Hüseyin Oğlu ömer	Arabacı	355
51	Hasan Oğlu Hüseyin	Kahveci	150
52	İbrahim oğlu Esat	Terzi Kalfası	593
53	İsmail Oğlu Süleyman	İhtiyar	210
54	Abdurrahman Oğlu Süleyman	Hizmetkâr	815
55	Abdülhamid Oğlu Hacı Salih	Çiftlik sahibi	539,5
56	İbrahim Oğlu Murtaza	Hizmetkâr	250
57	Kurteş Oğlu Abdülazim	Muallim-i Sıbyan	250
58	Ahmed Oğlu Yunus	Zabtiye	333
59	Mürsel Oğlu Ramazan Macun	Çiftçi	778
60	Bayram Oğlu Suyle Yakova	Çiftçi	290
61	Süleyman oğlu Hayrullah	Çiftçi	633,5
62	Zeynel Oğlu Ömer	Kasap	908
63	İbrahim Oğlu Mahmud Çavuş	Çiftçi	320
64	Halil Oğlu Halil	Meyveci	503
65	Abdullah Oğlu İbrahim	Kahveci	300
66	Molla İsmail Oğlu Mehmed	Tüccar	592
67	Ali Oğlu Hüseyin	Arabacı	150
68	Nezir Oğlu Behram ⁵³	Tüccar	365
69	Hasan Oğlu Mehmed	Tüccar	480
70	Numan Oğlu İpekli Aydın	Saraç	517,5
71	Feyzullah oğlu Süleyman	Çiftçi	340
72	Osman oğlu Adil	Çiftçi	296
73	Osman Bey Oğlu Derviş	Timarlı Sipahi	500
74	Hacı Hüseyin Oğlu Abdülhamid	Muhtar-ı Sani	595
75	Hacı Mahmud Efendi ⁵⁴	Naib	1.645
76	İsmail Ağa oğlu Hüseyin	Çiftlik sahibi	1.770
77	Zeynel Oğlu Kahraman	Hizmetkâr	150
78	Abdülkerim Oğlu Zeynullah	Zabtiye	200
79	İnce Mehmed Oğlu İbrahim	Çiftçi	630

53 Sâbık Redif Yüzbaşısı

54 Vülçitırın Naibi

80	Bekir Sipahi Oğlu Hasan Sipahi	Timarlı Süvari	760
81	Hacı Feyzo Oğlu Hüseyin	Terzi Kalfası	100
82	Osman Oğlu Adil	Çiftçi	296
83	Ahmed Bey ⁵⁵ Oğlu	Mahmud Bey Dergah-ı Mualla Kapıcıbaşlarından	2.976

HÜRREM ÇAVUŞ MAHALLESİ

1	İbrahim Oğlu İsmail	Muhtar-ı Evvel	1.832
2	Ali Sipahi Oğlu İbrahim Sipahi	Timarlı Süvari	1.320
3	Hacı Ahmed Oğlu Molla Osman	İmam	331
4	Ali Sipahi Oğlu İsmail Sipahi	Timarlı Süvari	1.266
5	Ali Oğlu Tahir Gare	Çiftçi	1.674
6	Hüseyin Oğlu Halid	Çiftçi	667
7	Abid Oğlu Mehmed	Çiftlik Sahibi	1.338
8	Molla İsmail Oğlu İbrahim	Berber	365
9	Mehmed Oğlu Hüseyin	Çiftçi	580
10	İsmail oğlu Emrullah	Çiftçi	387
11	Yaşar Oğlu Abdullatif	Berber Kalfası	150
12	Bilal Oğlu Yaşar	Berber Kalfası	455
13	Mustafa Oğlu Beytullah	Berber	150
14	Mustafa Oğlu Sül Banya	Çiftçi	350
15	Arif Oğlu Ahmed Ağa	İhtiyar	487
16	Arif Oğlu Mahmud	Mesleği belli değil	337,5
17	Halil Oğlu Ahmed	Çiftçi	305
18	Abdullah Oğlu Mehmed	Mesleği belli değil	150
19	Abdullah Bey Oğlu Hüseyin	Timarlı Süvari	625
20	Feyzullah Makremal Oğlu Şaban	Çiftçi	857,5
21	Ahmed Oğlu Mahmud ⁵⁶	Çiftçi	255
22	Fazlı Oğlu Tahir	Çiftçi	1.228,5
23	İsmail Oğlu Zekir Bantana	Çiftçi	250
24	Süleyman Oğlu Halil	Çiftçi	300
25	Musli Oğlu Zeynel	Amel-mandel	307
26	Oruç Oğlu Adem ⁵⁷	Çiftçi	255
27	Nişli Nalbant Ali	Nalbant	300
28	Mehmed Oğlu Veysel	Çapacı	150
29	Yakup Oğlu İbrahim	Tüfekçi	150
30	Tahir Oğlu Zekir ⁵⁸	Çapacı	155
31	Süleyman Oğlu Ali	Çiftçi	250
32	Abdülhamid Oğlu Sabi Bekir	Çocuk	229
33	Haydar Oğlu Sule	Çiftçi	775
34	Ömer Oğlu Hüseyin	Çiftçi	350
35	Yakup Oğlu Ahmed	Çiftçi	260
36	Ramazan Oğlu Ömer	Çiftçi	380
37	Hasan Oğlu Molla Veysel	Çiftçi	1.781
38	Oka Yusuf Oğlu Oka	Çiftçi	300

55 Vülçitrin Müdürü

56 Dubniçe'den gelme

57 Rezal köyünden gelme

58 Trstine köyünden gelme

39	Recep Oğlu Said	Çiftçi	300
40	İbrahim Yunak Oğlu Veysel	Zabtiye	320
41	İsmail Oğlu Sadık Labaşence	Çiftçi	1.150
42	Adem Oğlu Hızır	Çiftçi	467
43	Hasan Oğlu Ahmed	Çiftçi	429,5
44	Bekir Oğlu Mehmed Kahya	Mesleği belli değil	200
45	İsmail Oğlu Hüseyin	Mesleği belli değil	200
46	Novoselli Mustafa Oğlu Recep	Çiftçi	775
47	Bekir Oğlu Mehmed	Çiftçi	225
48	Ali Oğlu Ramazan	Çiftçi	300
49	Murtaza Oğlu Salih	Çiftçi	380
50	Ahmed Oğlu Reco	Çiftçi	275
51	İsmail Oğlu Sule	Çiftçi	205
52	Zeynel Oğlu Veysel	Çiftçi	275
53	Tahir Oğlu Musli	Mesleği belli değil	255
54	Mustafa Oğlu Haco	Çiftçi	510
55	Mahmud Oğlu Abdullah	Çiftçi	450
56	Zeynel Oğlu Osman	İhtiyar	150
57	Molla Bilal Oğlu Molla Şakir	Hizmetkâr	400
58	Süleyman Oğlu Nezir	Çiftçi	560
59	Abdül Fettah Oğlu Hızır	Çiftçi	255
60	Hacı Tahir Oğlu İsmail	Çiftçi	810
61	Süleyman Oğlu Kurteş	Çiftçi	150
62	Bektaş Oğlu Salih	Nalbant	520
63	Bektaş Oğlu Şaban	Terzi	585
64	Hüseyin Oğlu Ahmed ⁵⁹	Çiftçi	350
65	Süleyman Oğlu Sule	Amel-mande	150
66	Mehmed Botofçe Oğlu Recep	Çiftçi	225
67	İslam Oğlu Musa	Hizmetkâr	405

KASABA REAYASI

1	Kuka oğlu Milovan	Ekmekçi	700
2	Kuka oğlu Miloş	Abacı	300
3	Milosav oğlu Radisav	Çiftçi	300
4	Maksim oğlu Miçe Kocabaşı	(Muhtar)	150
5	Miludin oğlu Marko	Oduncu Yanaşması	250
6	Obrad oğlu Yovan	Çiftçi	250
7	Ayako oğlu Arse	Dülger	150
8	Marko oğlu Miloy	Kasap Yanaşması	150
9	Filip oğlu Vitko	Bakkal	500
10	Milenko oğlu Simo	Tüccar	500
11	Radovan oğlu Nedelko	Çiftçi	400
12	Trayko oğlu Dimitri	Çiftçi	612
13	Rade oğlu Milotin	Çiftçi	522,5
14	Maksim oğlu İsmilo	Çiftçi	300
15	İstovan oğlu Petre Teroğlan	(Çocuk)	406
16	Paye oğlu Mirko	Çiftçi	1.100
17	Yovan oğlu Ante	Çiftçi	1.001

⁵⁹ İstodiçe'den gelmiş

18	Radosov oğlu Kuka	Kasap	370
19	Koye oğlu Mike	Çiftçi	425
20	Arse oğlu Trayko	Çiftçi	1.140
21	Marko oğlu Miloş	Dülger	250
22	Arsine Oğlu Kosta	Çiftçi	286
23	Kuka Kalık Oğlu Petkov	Çiftçi	730
24	Gorge Oğlu Miladimye Teroğlan	(Çocuk)	305
25	Radoviçe Oğlu Tanasko	Çiftçi	259
26	Yefto Oğlu Trayko	Yanaşma	300
27	Radovine Oğlu Mihaylo	Çoban	150
28	Kuzman Oğlu Vasa	Abacı	325
29	Jive Oğlu Petko	Kürkçü kalfası	300
30	Jiveko Oğlu Kosto	Aba terzisi	200
31	Milko Oğlu Andriye	Çömlekçi	291
32	Miloso Oğlu Yaco	Yanaşma	210
33	Radoso oğlu Vaso	Ekmekçi	390
34	Vano Oğlu Andriye	Çiftçi	425
35	Milutin Oğlu Jivo	Terzi Eskicisi	400
36	Milovan Oğlu İvan Teroğlan	(Çocuk)	200
37	İsotko Oğlu Radoso	Hizmetkâr	225
38	Radoso Oğlu Yefto	Aba terzisi	400
39	Milko Oğlu İstova Teroğlan	(Çocuk)	320
40	Mike Oğlu Miludin	Hizmetkâr	300
41	Radovan oğlu Miloso	Hizmetkâr	270
42	Koye oğlu Stape	Hizmetkâr	180
43	Miloso oğlu Spase	Hizmetkâr	235
44	Raka oğlu Stave	Çiftçi	307
45	Yove oğlu Netşo	Çiftçi	410
46	Netşo oğlu Miloy	Hizmetkâr	200
47	Mite oğlu Dimo	Hizmetkâr	200
48	Sime oğlu Yanço	Çiftçi	256
49	Jive oğlu Maksim	Çiftçi	450
50	Maksim oğlu Vasa	Arabacı	225
51	Neto oğlu Stave	Hizmetkâr	150
52	Stanko oğlu Simo	Hizmetkâr	150
53	Jivko oğlu Milosav	Hizmetkâr	150
54	Luka oğlu Milutin	Çiftçi	480
55	Laze oğlu Milutin	İrgat	200
56	Marko Kalip oğlu İstove	Çiftçi	305
57	Jivko oğlu Boşko	Hizmetkâr	150
58	Yove Çakır oğlu İstoyan	Hizmetkâr	247,5
59	Yove Oğlu Laze	Çiftçi	750
60	Mika oğlu Vuçe	Çiftçi	1.100
61	Dime oğlu Papaz Giga	Papaz	250

MAHALLE

1	Petro Oğlu Jivkov	Çiftçi	1.000
2	Alka oğlu Marko	Çiftçi	1.220
3	Stoyan oğlu Simo	Çiftçi	300
4	Mirko oğlu Petronik	Ekmekçi	350

5	Yaçe oğlu İvan	Çiftçi	625
6	Stanko oğlu Stanso	Fıçıcı	730
7	Stanso oğlu Stanoy	Fıçıcı	1.201
8	Radoye oğlu Miloyko	Araba tamircisi	925
9	Dragan oğlu Jive	Araba tamircisi	250
10	Marko oğlu Vuçe	Araba kiracısı	150
11	Yove oğlu Çile	Terzi çırağı	150
12	Milosav oğlu Mika	Ekmekçi yanaşması	175
13	Koye oğlu Kita Teroğlan	(Çocuk)	306
14	Maksim oğlu Simo	Çiftçi	240
15	Mika oğlu Jive	Yanaşma- Hizmetkâr	180
16	Radiso oğlu Jive	Hizmetkâr	250
17	Jivkov oğlu Köre	Seyis	254
18	Bogik oğlu Jive	Çiftçi	325
19	Skole oğlu Milovan	Çiftçi	300
20	Dole oğlu Jive	Çiftçi	400
21	Stoyan oğlu İvko	Çiftçi	700,5
22	Yanko oğlu Yefte	Çiftçi	485
23	Bogik oğlu Simon	Çiftçi	270
24	Bogik oğlu Dimo	Çiftçi	250
25	Miter oğlu İliye	Sığırtaç	288,5
26	Mite oğlu Simo	Çiftçi	279
27	Milko oğlu Mite	Çiftçi	324
28	Milosav oğlu Laze	Çiftçi	332
29	Stove oğlu Yanik	Çiftçi	650
30	Milniko oğlu Kuka	Çiftçi - Araba kiracısı	211
31	Sekola oğlu Mehat	Çiftçi	475
32	Atanasko oğlu Filip	Hizmetkâr	150
33	Andriye oğlu Filomon	Çiftçi -Tüccar	535
34	Gorge Oğlu Papas Pavlo	Papaz	250
35	Radosav oğlu Toka	Çiftçi	837,5
36	Miter oğlu Oros	Hizmetkâr	150
37	Mika oğlu Yefte	Çiftçi - arabacı	467
38	Mika oğlu Kuka	Çiftçi - Bakkal	800
39	Jivko oğlu Kuka	Teroğlan - Hizmetkâr	150
40	Radive oğlu Yove	Hizmetkâr	150

KASABA KİBTİYANI

1	Mustafa oğlu Arif	Çeribaşı - Çilingir	175
2	Abdullah oğlu Mahmud	Çilingir	125
3	Ramo oğlu Feko	Tütün kırıcısı	150
4	Salih oğlu Şemo	Tütün kırıcısı	225
5	Sağır oğlu Yaşar	Tütün kırıcısı	125
6	Demir oğlu Osman	Çilingir kalfası	125
7	İbiş oğlu Hamuş	Seyis	130
8	İbiş oğlu Kadri	Seyis	125
9	Mitroviçeli Abdullah oğlu Feyzo	Seyis	125
10	Çelo oğlu Ömer	Seyis	75
11	Mehmed oğlu Yaşar	Sürücü	150
12	Pazarcıklı Mehmed	Seyis	100

13	Osman oğlu Hayrullah	Seyis	100
14	Priştineli Mühtedi Adem	Sürücü	150
15	Yunus oğlu Kasım	Posta sürücüsü	100
16	Hasan oğlu Salih	Teroğlan	100
17	Hasan oğlu Abdullah	Yanaşma - Hizmetkâr	100
18	Fethi oğlu Yaşar	Hizmetkâr	150
19	Arif oğlu Şakir	Hizmetkâr	100
20	Adem oğlu İslam	Seyis	100
21	Dırvanlı Abdi	Hizmetkâr	100
22	Maksud oğlu Numan	Seyis	100
23	Karaca oğlu Şaban	Hizmetkâr	100
24	Demir oğlu Gabil Demo	Canbaz	200
25	Kapıcikli Halid	Sığırtaç	100

REAYA KİBTİYAN

1	Vasil oğlu Gorge	Hizmetkâr	135
2	Velo oğlu Miye	Hizmetkâr	200
3	Sime oğlu Miha	Seyis	125
4	Zdravko oğlu Jive	Çilingir kalfası	125
5	Hero oğlu Dimo	Çilingir	500
6	Mirko oğlu Zdravko	Seyis	125
7	Mirko oğlu Yanko	Yanaşma	125
8	Velko oğlu Milenko	Yanaşma	125
9	Kuka oğlu Mitre	Yanaşma	125
10	Marko oğlu Yove	Seyis	125
11	Kör Zdravko oğlu Yoçe	Seyis	125
12	Yanoş oğlu Maksim	Seyis	135

VULÇITRIN KASABASI'NDAKİ MESLEKLER VE TOPLAM YILLIK GELİRLERİ
(ML.VRD.TMT No: 15477)

Meslek ⁶⁰	Adet	Temettuatı			
Aba terzisi	2	600	Kasap	2	1.278
Abacı	2	625	Kasap Yanaşması	1	150
Amel-mande (İş göremez)	2	457	Kocabası	1	150
Araba kiracısı	2	361	Kürkçü kalfası	1	300
Araba tamircisi	2	1.175	Mesleği belli değil	6	1.392,5
Arabacı	6	1.897	Meyveci	1	503
Bakkal	2	1.300	Muallim-i Sıbyan	1	250
Berber	3	945	Muhtar-ı Evvel	1	1.832
Berber kalfası	3	986,5	Muhtar-ı Sani	1	595
Canbaz	1	200	Naib	1	1.645
Çapacı	2	305	Nalbant	3	1.180
Çeribaşı	1	175	Oduncu Yanaşması	1	250
Çiftçi	93	51.636,5	Papaz	2	500
Çiftlik sahibi	4	8.426,5	Posta sürücüsü	1	100
Çilingir	2	625	Saraç	1	517,5
Çilingir kalfası	2	250	Seyis	14	1.744
Çoban	1	150	Sığirtmaç	2	388,5
Çocuk	1	229	sürücü	2	300
Çömlekçi	1	291	Teroğlan	7	1.787
Dülger	2	400	Terzi	4	1.551,5
Ekmekçi	3	1.440	Terzi çırağı	1	150
Ekmekçi yanaşması	1	175	Terzi Eskicisi	1	400
Eskici	1	218	Terzi Kalfası	5	2.049
Fakir	1	0	Timarlı Sipahi	1	500
Fıçı	2	1.931	Timarlı Süvari	7	7962
Hancı	1	685	Timarlı Tekäüd	1	1.492,5
Hizmetkâr	31	7013	Tüccar	15	10.855
İhtiyar	3	847	Tüfekçi	1	150
İmam	4	1.113,5	Tütün kıyıcısı	3	500
Irgat	2	350	Yanaşma	7	1.165
Kahveci	3	750	Zabtiye	6	1.763,5
Kapıcıbaşı	1	2.976	Genel Toplam	288	131.934

60 Not: Tabloda meslekler değerlendirilirken birinci meslek esas alınmıştır. 10 kişi, birinci mesleği yanında ikinci meslek sahibidir.

PROFESIONET NË QYTETIN E VUÇITËRNËS DHE TË ARDHURAT VJETORE

(ML. VRD. TMT No: 15477)

Profesionet ⁶¹	Numri i personave	Fitimi			
Zhgunaqepës	2	600	Kasap - shitës mishi	2	1.278
Zhgunpunues	2	625	Ndihmës i shitësit të mishit	1	150
Invalid	2	457	Kryeplak	1	150
Qiradhënës i qerreve	2	361	Ndihmës i shitësit të lëkurës	1	300
Mjeshtër i qerreve	2	1.175	Pa profesion	6	1.392,5
Karrocier	6	1.897	Pemëshitës	1	503
Shitës	2	1.300	Edukator - mësues	1	250
Rrojtare	3	945	Kryeplaku i parë	1	1.832
Ndihmës i rrojtarit	3	986,5	Kryeplaku i dytë	1	595
Akrobat - aktor cirku	1	200	Përfaqësues	1	1.645
Farkëtarë	2	305	Nallban - mbathës kuajsh	3	1.180
Kryeushtarë	1	175	Ndihmës i druprerësit	1	250
Bujk	93	51.636,5	Prift	2	500
Pronarë	4	8.426,5	Postier	1	100
Çelësapunues	2	625	Zejtari	1	517,5
Ndihmës i çelësapunuesit	2	250	Rrojtari kuajsh	14	1.744
Bari	1	150	Lopçar	2	388,5
Fëmijë	1	229	Karrocier	2	300
Poçari	1	291	Torogllan	7	1.787
Karpentier	2	400	Rrobaqepës	4	1.551,5
Bukëpjekës	3	1.440	Ndihmës i rrobaqepësit	1	150
Ndihmës i bukëpjekësit	1	175	Rrobaqepës i rrobave të vjetra	1	400
Shitës vjetërsirash	1	218	Ndihmës i rrobaqepësit	5	2.049
I varfër	1	0	Pronar (Spahi)	1	500
Prodhues ose shitës fuqish	2	1.931	Pronar kalorës	7	7962
Hanxhi	1	685	Pronar në pension	1	1.492,5
Shërbëtor	31	7013	Tregtarë	15	10.855
I moshuar	3	847	Armëtar	1	150
Imam	4	1.113,5	Duhangrirës	3	500
Punëtor me mëditje	2	350	Punëtor me mëditje	7	1.165
Shitës kafeje	3	750	Xhandar - Polic	6	1.763,5
Kryeportier	1	2.976	Gjithsejtë	288	131.934

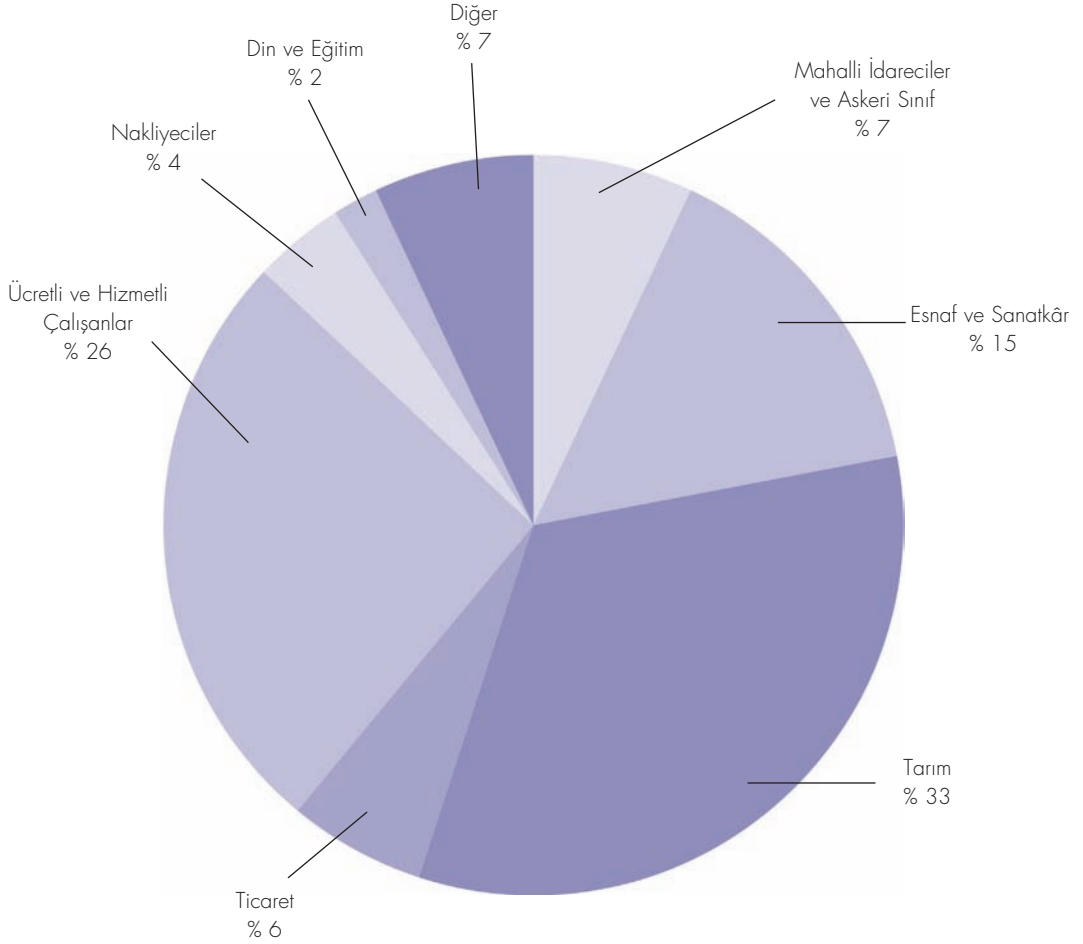
61 Gjatë vlerësimit të profesioneve në tabelë është marrë për bazë profesioni parësorë, 10 persona krahas profesionit të parë kanë edhe profesionin e dytë.

VULÇITRİN'DA MESLEK GRUPLARININ DAĞILIMI (1844)
(Kişi Sayısı)

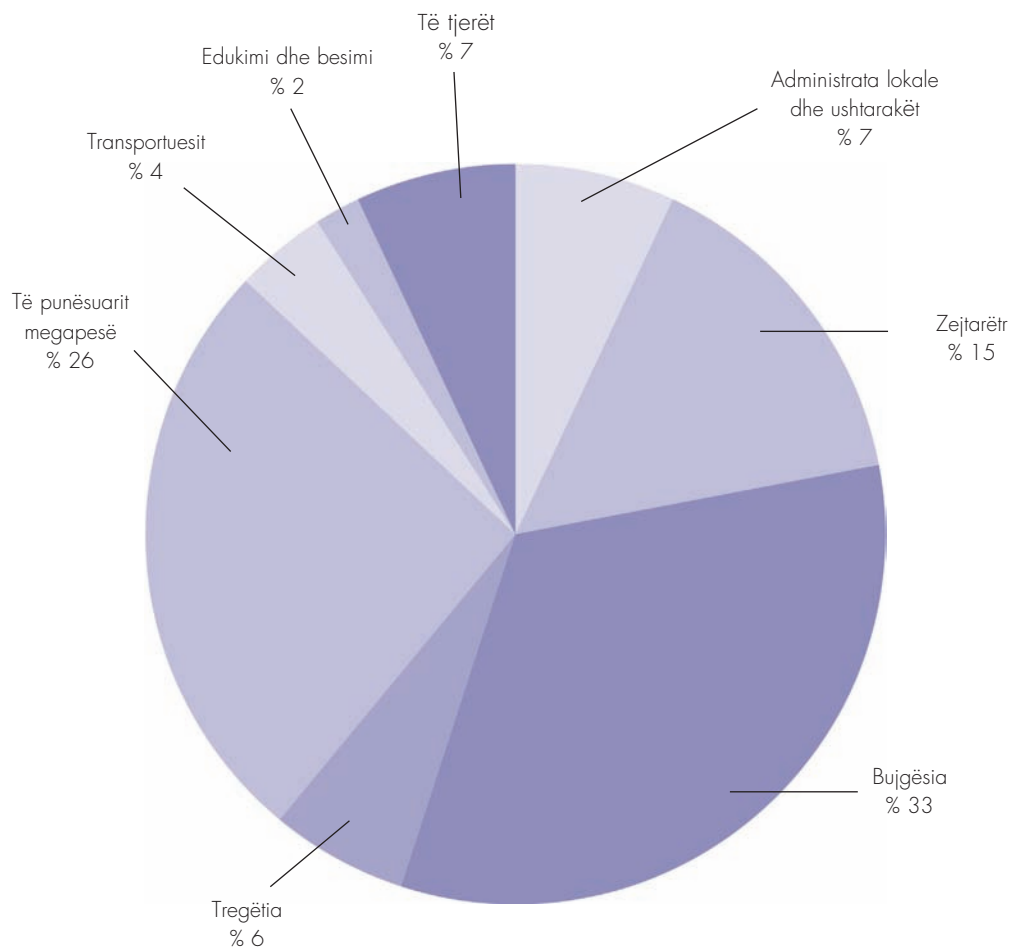
Meslek Grupları	Kişi Sayısı	%
Mahalli İdareciler ve Askeri Sınıf	21	7
Esnaf ve Sanatkâr	42	15
Tarım	97	33
Ticaret	16	6
Ücretli ve Hizmetli çalışanlar	74	26
Nakliyeciler	11	4
Din ve Eğitim	7	2
Diğer	20	7
TOPLAM	288	100

**SHPËRNDARJA NË GRUPE SIPAS PROFESIONEVE NË VUÇITËRNË
(1844)
(Numri i personave)**

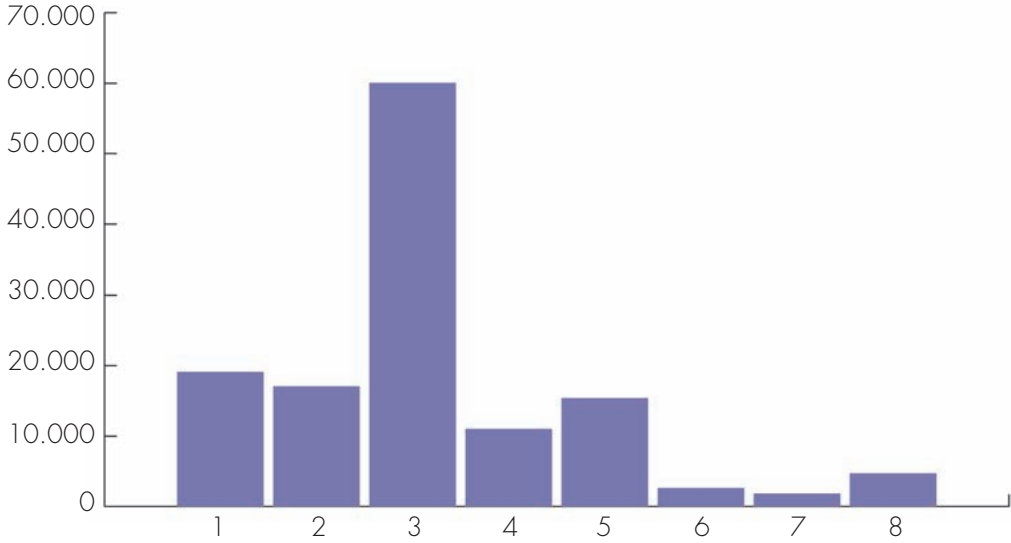
Grupet Profesionale	Numri i Personave	%
Administrata lokale dhe ushtarakët	21	7
Zejtarrët dhe Zanatçinjtë	42	15
Bujqësi	97	33
Tregti	16	6
Punonjësit me pagë	74	26
Transportuesit	11	4
Feja dhe Edukimi	7	2
Të tjerët	20	7
TOTAL	288	100

VULÇITRİN'DA MESLEK GRUPLARININ GELİR DAĞILIMI (1844)
(Kuruş Olarak)

Meslek Grupları	Kuruş	%
1.Mahalli İdareciler ve Askeri Sınıf ⁶²	19.091	14
2.Esnaf ve Sanatkâr ⁶³	17.065	13
3.Tarım ⁶⁴	60.063	46
4.Ticaret ⁶⁵	11.055	8
5.Ücretli ve Hizmetli Çalışanlar ⁶⁶	15.426	12
6.Nakliyeciler ⁶⁷	2.658	2
7.Din ve Eğitim ⁶⁸	1.864	1
8.Diğer ⁶⁹	4.713	4
TOPLAM	131.934	100

62 Çeribaşı, Kapıcıbaşı, Kocabaşı, Muhtar-ı Evvel, Muhtar-ı Sani, Naib, timarlı Sipahi, Timarlı Süvari, Timarlı Tekaüd, Zab-
tiye

63 Aba terzisi, Abacı, Araba tamircisi, Bakkal, Berber, Çilingir, Çömlekçi, Dülger, Ekmekçi, Eskici, Fıçı, Hancı, Kahveci,
Kasap, Meyveci, Nalbant, Saraç, Terzi, Terzi Eskiçisi, Tüfekçi, Tütün kıyıcısı

64 Çiftçi, Çiftlik sahibi

65 Canbaz, Tüccar

66 Berber kalfası, Çilingir kalfası, Çoban, Ekmekçi yanaşması, Hizmetkâr, İrgat, Kasap Yanaşması, Kürkçü kalfası, Oduncu
Yanaşması, Seyis, Sığırtaç, Terzi çırağı, Terzi Kalfası, Yanaşma, Çapacı

67 Araba kiracısı, Arabacı, Posta sürücüsü, Sürücü

68 İmam, Papaz, Muallim-i Sıbyan

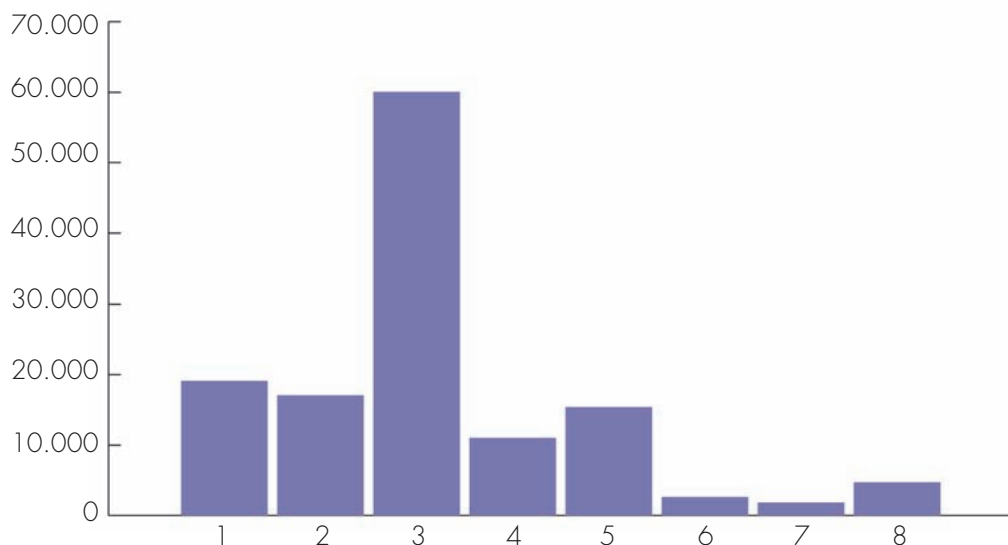
69 Amel mande(ış göremez), Çocuk, Fakir, İhtiyar, Mesleği Belli Değil, Teroğlan,

**SHPËRNDARJA E TË ARDHURAVE NGA PROFESIONET
E NDRYSHME NË VUÇITËRNË (1844)
(Qindarkë)**

Grupet Profesionale	Qindarkë	%
1.Administrata lokale dhe ushtarakët ⁷⁰	19.091	14
2.Zejtarët dhe Zanatlinjtë ⁷¹	17.065	13
3.Bujqësi ⁷²	60.063	46
4.Tregti ⁷³	11.055	8
5.Punonjësit me pagë ⁷⁴	15.426	12
6.Transportuesit	2.658	2
7.Feja dhe Edukimi ⁷⁵	1.864	1
8.Të tjerët ⁷⁶	4.713	4
TOTAL	131.934	100

70 Kryeushtar, Kryeportier, Kryeplak ish - kryeplaku, Kryeplaku i tanishëm , Përfaqësues, Pronar (Spahi), Pronar ushtarak, Pronar në pension, Xhandar.

71 Rrobaqepës i rrobave të shajakut, Shajakxhi, Riparues i qerreve, Shitës, Rojtar - berber, Çelësapunues, Poçari, Karpertier, Bukëpjekës, Shitës vjetërsirash, Prodhues ose shitës fuqish, Hanxhi - punonjës i hanit, Shitës kafeje, Shitës mishi, Shitës frutash , Nallban, Zjetar - tapicier , Rrobaqepës, Rrobaqepës i rrobave të vjetra, Armëtar, Duhangrirës.

72 Bujk, Pronarë.

73 Akrobat, Tregtarë.

74 Ndihmës i rrojtarit - berberit, Ndihmës i çelësapunuesit, Bari, Ndihmës i bukëpjekësit, Shërbëtor, Punëtorë me mëditje, Ndihmës i kasapit, Ndihmës i gëzoypunuesit, Ndihmës i druprerësit, Rojtar i kuajve, Lopçar, Ndihmës i rrobaqepësit, Ndihmës i rrobaqepësit, Punëtor me mëditje, Prodhues i shatave.

75 Imam, Prift, Edukator - mësues

76 Invalid, Fëmijë, Të varfër, Të moshuar, Profesioni nuk dihet, Torogllan.

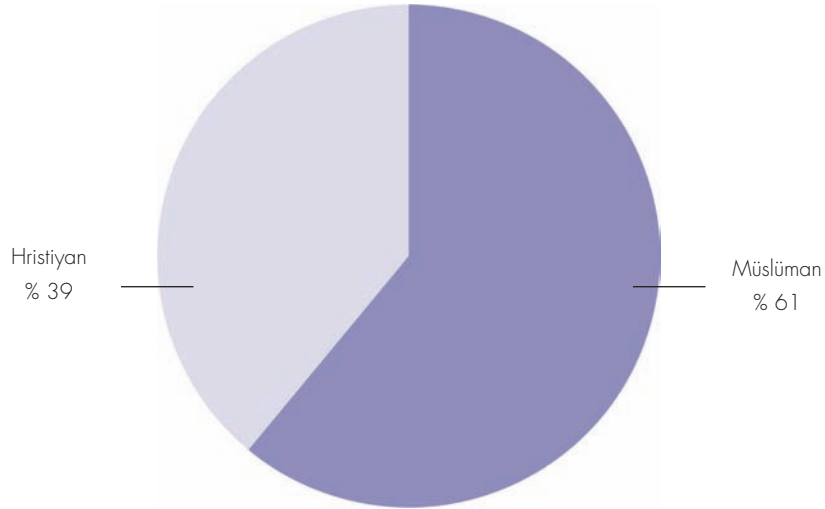

VULÇITRIN KASABASI MAHALLE VE HANE SAYILARI LİSTESİ

VULÇITRIN MÜSLÜMAN MAHALLELERİ	HANE
Gazi Ali Bey Mahallesi	83
Hürrem Çavuş Mahallesi	67
Kıbtî Mahallesi	25
Toplam	175
VULÇITRIN GAYRİMÜSLİM MAHALLELERİ	
Kasaba Reayası	61
Mahalle	40
Hristiyan Kıbtî	12
Toplam	138
GENEL TOPLAM	313

VULÇITRIN KASABA AHALİSİNİN HANE ORANLARI

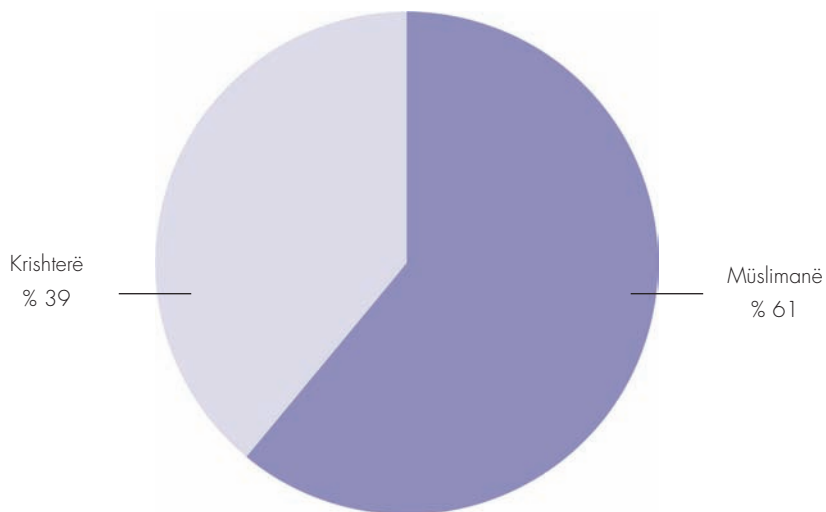

REGJISTRI I LAGJEVE DHE SHTËPIVE NË QYTETIN E VUÇITËRNËS

LAGJET MYSLIMANE NË VUÇITËRNË	HANE
Lagjja e Gazi Ali Beut	83
Lagjja e Hyrem Çaushtit	67
Lagjja e Gëptive	25
Gjithsejtë	175

LAGJET KRISHTERE NË VUÇITËRNË	
Raja e Qytetit	61
Lagjja	40
Romët e Krishterë	12
Gjithsejtë	138
TOTAL	313

PËRQINDJA E SHTËPIVE TË QYTETARËVE TË VUÇITËRNËS

EK: III KOSOVA VİLAYETİ'NDEKİ VAKIFLAR

Kosova Vilayeti'nde bulunan vakıflardan tespit edilebilenlerinin isimlerinin geçtiği örnek belgelerin listesi

Shtesë III INSTITUCIONET BAMIRËSE OSE FONDACIONET NË VILAJETIN E KOSOVËS

Dokumentet me emrat e institucioneve bamirëse ose fondacioneve të ndryshme në Vilajetin e Kosovës.

Sıra Vakıf adı	Bulunduğu Yer	Belge/Fon kimliği	Tarih	Açıklamalar
1 Beyhan Sultan vakfı	Üsküp	İ.E.VKF 986 ⁷⁷	C. 1086	No Katalog sıra numarasıdır.
2 Darülhadis Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 1600	S. 1097	
3 Debbağ Mehmet Paşa Camii Evkâfı Yanova	Üsküp	İ.E.VKF 515	R. 1091	
4 İlaldı Sultan Evkâfı	Üsküp	İ.E.ENSAB 239	1084	
5 Elhâc Ali Vakfı	Üsküp	İ.E.VKF 6667	B. 1141	
6 Elhâc Muhyiddin Vakfı	Üsküp	İ.E.VKF 6656	Ra. 1141	
7 Gazi Mustafa Paşa Camii Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 4830	Ca. 1132	
8 Gazi Mustafa Paşa Camii Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 4720	C. 1125	
9 Gazi Mustafa Paşa Camii Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 6990	R. 1125	
10 Gazi Mustafa Paşa Camii Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 6959	C. 1124	
11 Gazi Yahya Paşa Camii Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 7136	Ca. 1123	
12 Gazi Yemini Paşa Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 7236	C. 1138	
13 Gazi İsa Bey Evkâfı	Üsküp	İ.E.ENSAB 513	S. 1115	
14 Gazi İsa Bey Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 5595	R. 1122	
15 Gazi İsa Bey Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 5798	Za. 1124	
16 Hacı Hasan Vakfı	Üsküp	İ.E.VKF 1892	Za. 1077	
17 Hüma Sultan Evkâfı	Üsküp	İ.E.ENSAB 188	1069	
18 İbn-i Bali Vakfı	Üsküp	İ.E.VKF 5796	Za. 1124	
19 İbrahim Kethüda Vakfı	Prepol	İ.E.VKF 400	S. 1090	
20 İsa Bey Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 906	R. 1079	
21 İsa Bey Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 4476	Z. 1116	
22 İsa Bey Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 130	M. 1041	
23 İsa Bey Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 408	Ca. 1069	
24 İshak Bey Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 2313	N. 1091	
25 İshak Paşa Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 906	R. 1079	
26 İshak Paşa Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 130	M. 1041	
27 İshak Paşa Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 408	Ca. 1069	
28 Kebir Mehmet Çelebi Vakfı	Üsküp	İ.E.VKF 4090	Ra. 1111	
29 Kebir Mehmet Çelebi Vakfı	Üsküp	İ.E.VKF 3673	C. 1109	
30 Mustafa Paşa Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 4476	Z. 1116	
31 Paşa Yiğit Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 1459	C. 1080	
32 Rabia Hatun Vakfı	Prizren	İ.E.VKF 1483	N. 1077	
33 Sinan Paşa Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 2898	1104	
34 Yahya Paşa ve İmareti Evkâfı	Üsküp	İ.E.VKF 1987	Ca. 1092	

⁷⁷ İbnülemin tasnifindeki katalog sıra numarasıdır. Bu bilgiler aşağıdaki eserden alınmıştır:

Mustafa Yörük, *İbnülemin Tasnifi'nde Geçen Vakıf Adları, 896-1290 (1491-1873)*, Ankara Üniversitesi DTCF. Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1995.

35	Yahya Paşa Evkâfı	Üsküp	İE.VKF 6462	B. 1138
36	İbrahim Bey Camii Evkâfı	Kumanova	Evkâf Def. 31000	1326.Ca
37	Tatar Sinan Bey Camii Evkâfı	Kumanova	Evkâf Def. 31000	1326.Ca
38	Bayrampaşa Camii Evkâfı	Palanka	Evkâf Def. 31000	1326.Ca
39	Kazancılar Camii Evkâfı	Üsküp	Evkâf Def. 31000	1326.Ca
40	Boruzân Mescidi Evkâfı	Üsküp	Evkâf Def. 31000	1326.Ca
41	Hacı Ali Vakfı	Üsküp	Evkâf Def. 31000	1326.Ca
42	Tütünsüz Camii Evkâfı	Üsküp	Evkâf Def. 31000	1326.Ca
43	Yelenkapan Camii Evkâfı	Üsküp	Evkâf Def. 31000	1326.Ca
44	Gazi İshak Bey Vakfı	Üsküp	Evkâf Def. 31000	1326.Ca
45	Sûzi Mehmed Efendi Evkâfı	Prizren	Evkâf Def. 27833	
46	Gazi Mustafa Paşa Evkâfı	Prizren	Evkâf Def. 27661	
47	Koca Mehmed Paşa Evkâfı	Prizren	Evkâf Def. 27608	
48	Gazi Sinan Paşa Evkâfı	Prizren	Evkâf Def. 29879	
49	Prizrenli Mehmed Paşa Evkâfı	Prizren	Evkâf Def. 29661	
50	Hurşide Hanım Evkâfı	Prizren	Evkâf Def. 30652	
51	Selçuk Bey Evkâfı	Prizren	Evkâf Def. 30685	
52	Sultan III. Selim Evkâfı	Priştine	Evkâf Def. 10046	
53	Ahmed Bey b. Evrenos Bey Vakfı	Prizren	Tapu 368, s. 463	H. 926-974
54	Hasan Subaşı Vakfı	Prizren	Tapu 368, s. 463	H. 926-974
55	Rikabdâr Yakup Bey Mescidi Vakfı	Prizren	Tapu 368, s. 463	H. 926-974
56	Fatıma Hatun Vakfı	Prizren	Tapu 368, s. 463	H. 926-974
57	Hoca Şaban Vakfı	Prizren	Tapu 368, s. 464	H. 926-974
58	Ayas Bey Mescidi Vakfı	Prizren	Tapu 368, s. 464	H. 926-974
59	Katip Sinan Mescidi Vakfı	Prizren	Tapu 368, s. 464	H. 926-974
60	Ahmed Bey b. Dukakin Vakfı	Prizren	Tapu 368, s. 464	H. 926-974
61	Mevlana Suzi Mescidi Vakfı	Prizren	Tapu 368, s. 464	H. 926-974
62	İskender Subaşı Köprüsü Vakfı	Prizren	Tapu 368, s. 464	H. 926-974
63	Hasan Çelebi Camii Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 414	H. 926-974
64	Mehmed Bey b. Hızır Koka Camii	Prizren	Tapu 495, s. 414	H. 978
65	Huri Hatun Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 414	H. 978
66	Tercüman İskender Mescidi Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 415	H. 978
67	Hacı Ramazan Mescidi Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 415	H. 978
68	Derviş Çelebi Mescidi Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 415	H. 978
69	Kasım Bey Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 415	H. 978
70	Baki (ya da Bali) Bey Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 416	H. 978
71	Emin Mehmed Mescidi Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 416	H. 978
72	Budak Hoca Mescidi Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 416	H. 978
73	Terzi Evren Mektebi Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 417	H. 978
74	Debbağ Hasan Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 417	H. 978
75	Hacı Mustafa Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 417	H. 978
76	Ayşe Hatun Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 417	H. 978
77	Ferhat Voyvoda Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 417	H. 978
78	Yeniçeri Hacı Süleyman (İskender Mescidi) Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 417	H. 978
79	Mevlana Suzi Mescidi Vakfı	Prizren	Tapu 495, s. 417	H. 978
80	Sultan Mehmed Han Mescidi Vakfı	Priştine	Tapu 133, s. 598	H. 932
81	Sinan Ağa Camii Vakfı	Priştine	Tapu 133, s. 598	H. 932
82	Sultan Mehmed Han Camii Vakfı	Vulçitrin	Tapu 133, s. 599	H. 932
83	Sultan Murad Han el-Gazi [Hüdavendigâr] Türbesi Vakfı	Priştine	Tapu 234, s. 646	H. 951

İNDEKS

- Abdi Ağa, Hacı 153
Abdi Ağa, Hacı Rusvaylardan 141
Abdül Bey, Fraşerli 59
Abdül Efendi (İpek eşrafından) 59
Abdül, Ramadosevik 155
Abdülaziz Bey, Hacı Şaban Beyzâde 155
Abdülbaki 43, 51, 54
Abdülbaki Efendi, el-Hâc 59
Abdülhalim 54
Abdülhalim Bey İbn-i Mustafa Bey 138
Abdülhamid Han (Osmanlı Padişahı) 39, 53
Abdülkadir Efendi, Hacı (Vulçitrın Çarşı Camii İmamı) 151
Abdülkerim Efendi bin İbrahim Efendi 135
Abdullah 54
Abdullah Ağazâde Halid Ağa 136
Abdullah Bey İbn-i Nureddin Bey 138
Abdullah Efendi (Müderri) 155
Abdullah Gostivar (Yakova vucûhundan) 67
Abdullah Gostivar 67
Abdullah Hüsnü 43, 51, 59
Abdullah İbrahim 43, 51
Abdullah Tusu, Hacı 155
Abdülvahab 43, 59
Abdurrahim Bey, Nişli 149
Abdurrahman 51, 54
Abdurrahman Ağa İbn-i Ahmed Ağa 140
Abdurrahman Ağa, Hacı Mehmed Ağazâde 133
Abdurrahman Ağa, Jandarma Binbaşı (Şale kabilesinden) 155
Abdurrahman Bey İbn-i Hacı Abdülbaki Bey, Hacı 138
Abdurrahman Efendi (Arab Camii Şerifi İmam-Hatibi) 151
Abdurrahman Hilmi (Vulçitrın eşrafından) 67
Abdurrahman Hilmi 67
Abdurrahman Remzi 43
Abdurrauf (Kalkandelen ulemasından) 51, 59
Aclun 319
Adil Efendi 149
Adil Efendi İbn-i Mehmed Ağa 139
Adliye ve Mezâhib Nezâreti 196, 199, 273, 281, 291, 293, 295, 297, 311
Aguş Ağa İbn-i Fettah Zaimzâde 139, 141
Aguş Ağazâde Mehmed Ağa, Hacı 133
Ahad Efendi (Müderri) 149
Ahmed (Müderri) 67
Ahmed 54
Ahmed Ağa (Tüccar) 149
Ahmed Ağa İbn-i Hasan, Orman Ağası 139
Ahmed Ağa, Ağacıkzâde 139
Ahmed Ağa, Bobiçe 141
Ahmed Ağa, Hacı (Rikâbı Hümâyûn Kapıcıbaşı) 134
Ahmed Bey 141
Ahmed Bey b. Dukakin Vakfı 413
Ahmed Bey b. Evrenos Bey Vakfı 413
Ahmed Bey, Hacı 133
Ahmed Bey, Humbaracı 149
Ahmed Bey, Kapıcıbaşı (Prizren Kaymakamı) 22
Ahmed Bey, Vranes karyeli 153
Ahmed Efendi (Mahkeme Başkâtibi) 155
Ahmed Efendi (Tüccar) 133
Ahmed Efendi, (Prizren hattında mühendis) 212
Ahmed Efendi, Hacı (Müderri) 155
Ahmed Efendi, İspahovik 153
Ahmed Fazıl Paşa Camii Şerifi 357
Ahmed Hıfzı Paşa (Kosova Valisi) 231
Ahmed Nazif (Müderri) 67
Akova 136, 334
Alacahisar 191
Ali (Prizren ulemasından) 67
Ali 54, 194
Âli Aba Alu 43, 51
Ali Ağa 149, 271
Ali Ağa Draga bin Hacı Ferhad Ağa 135
Ali Ağa İbn-i Aguş Zaimzâde 139
Ali Ağa Sıçan 133
Ali Ağa Zeko 133
Ali Ağa, Hacı 140, 153
Ali Ağa, Hacı Derovik 153
Ali Ağa, Hacı Kurteşzâde 135
Ali Ağa, Külâh 141
Ali Bey 125
Ali Bey İbn-i Abdullah Bey 139
Ali Bey İbn-i Mahmud Bey 139
Ali Bey, Hacı Ağa Beyzâde 133
Ali Bey, Kaba Begovik 136
Ali Bey, Kumanovalı 149
Ali Bey, Lütfullah Beyzâde 133
Ali Bey, Süleyman Paşazâde 141
Ali Draga (Mitroviçe eşrafından) 54, 67
Ali Efendi (Müderri) 135
Ali Efendi, Berişa kabilesinden (Nüfus Memuru) 151
Ali Efendi, Mevlî Şeyhi 149
Ali Efendi, Şeyh (Postnişin) 275
Ali Efendi, Süleyman Ağazâde 133
Ali Ferid 51
Ali Rıza Efendi 133
Ali Rıza, es-Seyyid 43, 51
Ali veled-i Doğan 256
Ali veled-i Doğuş 256
Ali, Debreli 43, 51
Ali, Gusineli 67
Almanya 20, 84
Altunili Kazası 23
Amir Efendi bin Halid Ağa 134
Amrosipos Efendi 281
Andriya Tonev 67
Ane Ağa, Koca 140
Ankara 319
Antov Yosef 134
Arif Efendi (Yenipazar Belediye Reisi) 151
Arnauvud/İar 31, 33, 35, 37, 39, 57, 59, 61, 83, 89, 111, 149, 163, 165, 194, 225, 284
— İslâm 83
— Katolik 77
Arnauvudluk 31, 33, 35, 37, 39, 42, 47, 50, 51, 53, 57, 59, 77, 83, 84, 249, 339

Arnavudpazarı 223, 226
 Arslan Ağa, Murad Ağazâde 136
 Arslan Efendi (Müderri) 149
 Arzov Ağa veled-i Hacı Dimitri 139
 Ataulah Bey İbn-i Hacı Murtaza Bey, Hacı 139, 141
 Avram Malho Efendi 174, 176, 177, 179 (Taşlıca Belediye Tabibi)
 Avusturya 20, 39, 42, 51, 53, 73, 74, 77, 79, 83, 84, 91, 96, 97, 345
 Aya Nikola Kilisesi 281
 Ayas Bey Mescidi Vakfı 413
 Ayas bin Abdullah 256
 Ayastefanos Muâhede 35, 37
 Aydın (İpek ileri gelenlerinden) 67, 155
 Aydın Ağa 153
 Aydın Ağa, Krasnik kabilesinden (Jandarma Mülâzımı) 155
 Aydın Bey (Draga kabilesinden) 152
 Aydın Sipahi, Hacı 133
 Ayşe Hatun (Çarşı Mescidi) Vakfı 413

 Bâbıâli 71, 77, 92, 111
 Bahri Bey (Eşraf) 149
 Bahri Bey İbn-i Ahmed Bey 139
 Baki (Bali) Bey Vakfı 413
 Balaban karyesi 108
 Baniska karyesi 108
 Baraşkel Hacı Yovan Ağa 139
 Bardo Efendi, Hoca (Berane Belediye Reisi) 155
 Bayram Ağa, Danyal Ağazâde 136
 Bayram Çor Bey, Krasnik kabilesinden (Miralay, Priştine Jandarma Kumandanı) 155
 Bayram Kâne (Krasnik kabilesinden) 153
 Bayrampaşa Camii Evkâfı 413
 Bayro Beyzâde Mahmud Ağa 141
 Behcet Ağa İbn-i Fettah Zaimzâde 139
 Behcet Efendi, Hafız Kumanovli (Müftü) 149
 Behor veled-i Mentesh 139
 Bekir (Yakova ileri gelenlerinden) 67
 Bekir Ağa (Korovik kabilesinden) 151
 Bekir Ağa (Kolaşin'den) 153
 Bekir Efendi (Taşlıca'dan) 153
 Bekir Efendi, Kalkandelenli Hoca (Müderri) 161
 Bekir Hüsnü Efendi (Tabib) 169, 170
 Berane 334
 Berat 35, 39, 42, 43, 46, 47, 51, 54, 376
 Berişe kabilesi 151, 153, 155
 Berlin Konferansı 35
 —Muâhede, 37
 Beşane 194
 Beyhan Sultan Vakfı 412
 Beykoz Debbağhânesi 181
 Beytullah Ağa, Ağuşovik 151
 Beytullah Ağa, Hacı Şerifzâde 133
 Bilal Zenber Deve (Zenberedve) 133
 Boce Kostantin Ağa Risto 141
 Bogatin Ağa, Hacı 139
 Boğazlar (Kosova) 284
 Bogdan Ağa 139
 Boniçe 291, 293
 Borisaviç Vaso Ağa 137
 Boruzân Mescidi Evkâfı 413
 Bosna 79, 83, 91, 210, 343

Bosna Caddesi 203
 Brestičik 108
 Budak Hoca Mescidi Vakfı 413
 Bulgar 31, 33, 53, 73, 74, 279, 290, 291, 293, 340, 360
 Bulgaristan 31, 33, 35, 51, 69, 73
 Buluchâne 143
 Büşra Bey 133
 Büyük Yaşar Bey İbn-i Halim Bey 139

 Cavid Bey İbn-i Zekeriyâ Bey 138
 Cavid Bey, Nişli 149
 Cavid Paşa (Priştine Kumandanı) 161
 Cebel 319
 Celaleddin Bey İbn-i Ahmed Ağa 140
 Celil Ağa, Ağuşovik 151
 Cemâil Ağa, Krasnik kabilesinden (Meclisi İdare-i Livâ azâsından) 151
 Cemiyet-i İttihadiye Prizren 43, 44, 46, 47, 50, 57, 61
 Cephâne-i Âmire 111
 Cizye Muhasebesi 124
 Corco, Ruhbân 269
 Çarova 247
 Çarovik Ali Bey 151
 Çarovik Osman Bey 151
 Çeprinya, Mösyö (Rusya Konsolosu) 95
 Çiftehamam 229
 Çirnağora 261
 Çukin Yevo Ağa 133

 Dahiliye Nezâreti 27, 119, 145, 163, 170, 171, 172, 173, 181, 217, 231, 237, 248, 249, 311, 313, 315, 325, 339
 Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî 22
 Darülhâdis Evkâfı 412
 Davud (Prizren ileri gelenlerinden) 67
 Davud Bey, Dirende 141
 Debbağ Hasan Vakfı 413
 Debbağ Mehmet Paşa Camii Evkâfı 412
 Debre 22, 35, 39, 42, 43, 51, 54, 55, 57, 59, 63, 67, 149, 284, 345
 Deçan Manastırı 69, 71
 Dedina karyesi 291
 Defterhâne-i Âmire 107, 131
 Defteri Hakanî Nezâreti 143, 291
 Denko Ağa 139
 Derviş Ağa bin Adem Ağa 134
 Derviş Ali (Prizren eşrafından) 54, 67
 Derviş Bey 141
 Derviş Çelebi Mescidi Vakfı 413
 Derviş Kızıkzâde Hacı Abdi Ağa 141
 Derviş Mehmed 256
 Derviş Paşa 61
 Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye 31, 33, 35, 37, 39, 53, 57, 59, 83, 95, 107, 269, 283, 343
 Divan-ı Harbi Örfi 71
 Divan-ı Hümâyûn Kalemi 261, 264, 273, 281, 291, 293, 295, 297, 305, 311
 Doğanç Mahallesi (Üsküp) 281
 Domorovçe 190
 Dördüncü Ordu-yı Hümâyûn 301
 Draç 319
 Draga kabilesi 151

Drale kabilesi 151, 153
Draykofça 310
Dukakin Beyliği 189
Dumcik Niko Ağa 137
Durak Bey İbn-i Ali Bey 139
Duşoviçe 108

Edib Bey İbn-i Çelebi Ağa 138
Edirne 319
Eğridere Kazası 23
Elbasan 51, 319, 369
Elhâc Ali Vakfı 412
Elhâc Muhyiddin Vakfı 412
Emin Efendi (Müftü) 153
Emin Efendi 139
Emin Efendi, Mütevellî 141
Emin Mehmed Mescidi Vakfı 413
Emlâk-ı Hümâyûn Komisyonu 287
Ergiri 22, 35, 39, 42, 43, 46, 47, 51, 54
Ernes bin Mitre (Semerci) 135
Eron veled-i Haym 139
Ersev veled-i Dimitri Ağa 139
Erzurum 164
Esad Efendi (Müftü) 313
Esad Efendi İbn-i Hacı Mehmed Ağa 138
Eskiye oğlu Ahmed bin İbrahim, Tırnoladin karyesinden 192
Eşref Efendi bin Hacı Yahya Efendi, Hacı (Müftü) 135
Eşref Efendi, Hacı (Müftü) 151
Evkâf-ı Hümâyûn Hazinesi 275
Evkâf-ı Hümâyûn Nezâreti 267, 353, 360
Eynel bin Karagöz 256
Eyüb 43, 51
Eyüb Ağa İbn-i Mustafa Ağa 140
Eyüb Ağa İbn-i Said Ağa, Karakadzâde 140
Eyüb Bey bin Cafer Bey 135
Eyüb Beyzâde Akif Bey 151
Eyüb Beyzâde Akif Bey, biraderi Ömer Bey 151

Faik Bey, Radovişteli 149
Fatih Sultan Mehmed Camii Vakfı, 256
Fatih Sultan Mehmed Han Camii, Prizren 259
Fatih Sultan Mehmed, bkz: Mehmed II
Fatıma Hatun Vakfı 413
Fazlı Ağa, Hacı Süleyman Ağazâde 136
Ferhad Bey 151
Ferhat Voyvoda (köprü) Vakfı 413
Ferizovik 247, 354
Ferkovik 134
Fermilyan Efendi (Rum metropolidi) 283
Fevzi 54
Fevzi Receb 43
Flip Stikova, Prizrenli 67
Francesko 77

Gabev Ağa (Kuyumcu) 133
Galib Bey İbn-i İbrahim Bey 138
Garvan karyesi 291, 293
Gavran Raşid Ağa (Krasnik kabilesinden) 151
Garovik kabilesi 151
Gaş kabilesi 151, 153, 155
Gazi İsa Bey Evkâfı 412
Gazi İsabey Mahallesi (Mitroviçe) 27

Gazi İshak Bey Vakfı 413
Gazi Mustafa Paşa Evkâfı 412, 413
Gazi Sinan Paşa Evkâfı 413
Gazi Yahya Paşa Camii Evkâfı 412
Gazi Yemini Paşa Evkâfı 412
Gazioğlu Ömer Bey 133
Gega 39
George Dihek (Doktor) 77
Gerekar karyesi 108
Gilan 18, 22, 47, 59, 67, 69, 71, 93, 109, 119, 133, 151, 193, 261, 281, 333, 374, 377, 378, 385, 387
Girid 57
Giya oğlu Mite Ağa 139
Gobelik Teşo 135
Golava 108
Gorge 67
Gorge, Prizrenli 67
Gorgi Ağa veled-i Nako, Hacı 139
Gorgi Ağa, Hacı 140
Görge Ağa, Boynicik 137
Görice 22, 35, 42, 43, 47, 51, 54
Gorna Breziçe karyesi 108
Gorna-İslatine 108
Gorna-Kuruşoviçe karyesi 108
Gortosel karyesi 304
Gostivar 117, 247
Gotoviçe karyesi 310
Grancik karyesi 108
Grapine mezarası 108
Gusine 22, 42, 47, 51, 67, 84, 107, 336, 337
Gusine Palankası 107

Hacı Ali Vakfı 413
Hacı Beşeri, Bağdadzâde 133
Hacı Hasan Vakfı 412
Hacı Mustafa Vakfı 413
Hacı Novril, Papas 141
Hacı Ramazan Mescidi Vakfı 413
Hakkı 54
Hakkı Paşa (Sadrazam) 164
Hakkı Paşa, Abdurrahman Paşazâde 153
Halid Hoca Kolina 155
Halid Hulusi, Gilan Vekili 59
Halil (İpek eşrafından) 67
Halil Ağa (Debbâğlar Kethüdâsı) 155
Halil Ağa (Eşraf) 149
Halil Ağa (mütevellî Ekvâf) 349, 351
Halil Ağa 133
Halil Ağa İbn-i Muhtar Kâhya 140
Halil Ağa, Orivik 137
Halil Bey 133
Halil Bey, Hacı Galib Beyzâde 149
Halil Kavazo Bey İbrahim Ağa 141
Halil Murad, Prizren Beraveranlı 67
Halil Paşa 155
Halil Seydo 155
Halil, Molla 139
Halim Bey İbn-i Mahmud Bey 139
Halim Efendi 153
Halim Efendi, Şale kabilesinden (Müftü) 151
Hamdi Bey (Eşraf) 153

Hamid Ağa, Ağuşovik 151
Hamid Efendi 149
Hamza Bey, Körvikzâde 137
Hamza Zafik Mehmed Efendi (Savt kabilesinden) 151
Haremeyn-i Şerifeyn 350
Hariciye Nezâreti 91
Hariz Ağa, Zagoralı Rum milletinden 139
Hasan 43, 51, 54, 191
Hasan Ağa 133, 141
Hasan Ağa İbn-i Mehmed Ağa, Şişko 138
Hasan Ağa İbn-i Osman Ağa 138
Hasan Ağa, Hacı 133
Hasan Ağa, İbn-i Serdar Zaimzâde 140
Hasan Ağa, Tutinli 136
Hasan Bey, Süleyman Paşazâde 141
Hasan Çelebi Camii Vakfı 413
Hasan Efendi İbn-i Numan Efendi (Kadı) 139
Hasan Efendi, Hacı (Müderriş) 139
Hasan Fehmi Efendi 133
Hasan Hüsnü (Yakova ulemasından) 67
Hasan Hüsnü 51, 59, 67
Hasan Muhyiddin Efendi (Tikveş Tabibi) 168
Hasan Paşa, Hacı 195
Hasan Sipah 256
Hasan Sipahi 133
Hasan Subaşı Vakfı 413
Hasan Zühdü 43, 51, 54
Hasan, Kalkandelenli 67
Hasan, Prizrenli 67
Hasdani İlyas 192
Haşim Ağa (Kalik kabilesinden) 153
Haşmet Efendi İbn-i Necib Efendi 139
Haydar Ağa 133
Haydar Başık, Subovalı 153
Haydar İbrahim Ağa (Macun kabilesinden) 151
Hayim Yosef 139
Hayreddin (Luma ileri gelenlerinden) 67
Hayrullah (Prizren eşrafından) 67
Hayrullah 67
Hayrullah Nuri 54
Hazine-i Âmire 123, 124
Hazine-i Hâssa-i Şahane 275, 289, 354
Helbeşan kabilesi 151
Henova karyesi 291, 293
Hersek 79
Hilâfeti İslâmiye 31, 33, 39, 53
Hilmi Ağa (Müftî-i esbakzâde) 151
Hilmi Efendi, Müderrişzâde 151
Hristiyan 31, 35, 69, 73, 74, 79, 83, 88, 89, 97, 159, 163, 271, 279, 301, 304, 311, 333, 334, 336, 337, 344, 345, 363, 390
Hobre 192
Hoca Şaban Vakfı 413
Hoce Baruh (Hahambaşı Vekili) 140
Holi Hasan 192
Honi Receb Ağa 133
Hordo Ağa, Degopolanlı 153
Hotine Deresi(İştib)295, 297
Hristo Ağa 141
Hristo Ağa veled-i Nako 139
Hüma Sultan Evkâfı 412
Huri Hatun (Çeşme) Vakfı 413

Hurşid Ahmed Paşa (Vezir) 123
Hurşid Efendi İbn-i Kadri Bey 139
Hurşid Efendi, Nukik 151
Hurşide Hanım Evkâfı 413
Hüseyin 259
Hüseyin Ağa bin İbrahim Ağa (Tüccar) 133
Hüseyin Ağa İbn-i Kürkçü İbiş Ağa 140
Hüseyin Ağa İbn-i Mehmed Ağa 138
Hüseyin Ağa, Dolmaginzâde 137
Hüseyin Ağazâde Hacı Abdülgani Ağa 136
Hüseyin Bey İbn-i Mustafa Bey, Hacı 138
Hüseyin Bey, Çelebizâde 139
Hüseyin Bey, Hacı (Vilâyet İdare Meclisi Azâsı)149
Hüseyin bin Başı Yiğit 256
Hüseyin Dac (Berişa kabilesinden)153
Hüseyin Efendi 139
Hüseyin Hüsnü, (Gilan eşrafından) 54, 67
Hüseyin Münib Efendi 133
Hüseyin Paşa (Şale kabilesinden) 151
Hüseyin Sipahi 133
Hüsnü Bey İbn-i Mahmud Bey 139
Hüsnü Efendi, (Vilâyet İdare Meclisi Azâsı) 149
Hüsrev Paşa 155
İbn-i Bali Vakfı 412
İbrahim (Vulçitrın Sancağı Alaybeyi)107
İbrahim 43, 51, 54, 95
İbrahim Ağa 153
İbrahim Ağa İbn-i Tahir Ağa 139
İbrahim Ağa, Dolmagik Hacı 153
İbrahim Ağa, Hacı Derovik 137
İbrahim Bey Camii Evkâfı 413
İbrahim Bey İbn-i Süleyman Ağa 140
İbrahim Bey, Kaba Begovik (Dergâh-ı âlî kapıcıbaşısı) 136
İbrahim bin Halid, Gilanlı 93
İbrahim Edhem 54
İbrahim Efendi, Debreli 149
İbrahim Kethüda Vakfı 412
İbrahim Sipahi 133
İbre (İbar, İbri) Nehri, Mitroviçe 27
İdris Ağa İbn-i Bekir Ağa, Karakadzâde 140
İkonom Ağa, Koca 140
İlaldı Sultan Evkâfı 412
İlo Ağa, Hacı 141
İlyas (Luma ileri gelenlerinden) 67
İlyas 43, 51, 54
İlyas, Debreli 67
İmha Simone, Prizrenli 67
İmlaman karyesi 108
İnehoca Karamanî 256
İpek 18, 22, 22, 23, 24, 47, 51, 59, 67, 69, 71, 77, 83, 96, 97, 133, 147, 149, 155, 157, 168, 180, 181, 223, 225, , 286, 287, 289, 300, 301, 303, 323, 333, 336, 337, 339, 340, 370, 372, 373, 382, 398
İpek Sancağı Hükümet Konağı 237
İsa Bey Evkâfı 412
İsa Bolatin 87, 163
İsa, Prizrenli 67
İshak Bey Evkâfı 412
İskender bin Abdullah 256
İskender Subaşı Köprüsü Vakfı 413

İşkodra 22, 35, 42, 47, 53, 54, 63, 264, 319, 363, 364, 365
İslâm Sipahi (Saç kabilesinden) 153
İslâm/İslâmiyet 33, 35, 39, 57, 149, 151, 153, 263, 275, 281, 301, 307, 333, 334
İslavoçe karyesi 108
İsmail (Luma eşrafından) 67
İsmail 43, 54, 67
İsmail Ağa 155
İsmail Ağa İbn-i Mehmed Ağa 139
İsmail Bey 271
İsmail Bey, Selman Paşazâde 141
İsmail Bey, Vraneş karyeli 153
İsmail Efendi İbn-i Hacı Ali Efendi 138
İsmail Efendi, Hacı Hüseyin Ağazâde (Hafız) 151
İsmail Efendi, Hafız 133
İsmail Efendi, Tınoçka karyeli (Müderri) 149
İsmail Hakkı (Yakova ulemasından) 67
İsmail Hakkı 43, 51, 54, 67, 159, 163
İsmail Hakkı Efendi, Manastırlı 159, 163
İsmail, Küçük 256
İsmilan karyesi 291, 293
İstako Yovan, Kara Markovik 134
İstanbul 185
İstaneçeli Taso Ağa 139
İstanko Ağa, Hacı 139
İstarova 51
İstavre Miti Ağa 140
İstavri veled-i Anastas, Eğinli 181
İstavri, Eğinli (Debbagât Ustası) 181
İstefan Ağa 141
İstefan bin Aleks 136
İstefo Ağa, Babik 141
İstib 74, 133, 140, 149, 247, 295, 297, 313, 315, 333, 381
İstoyançe Gale 139
İsvetko oğlu Yovan Ağa 139
İsvinyar 92
İvraniye 23, 24, 191
İzletovalı Hacı Dimitri Ağa 139
İzzet Bey (Eşraf) 149
İzzet Bey İbn-i Kâzım Bey 140
Jak Paşa (Ferik) 93
Jano, Prizrenli 67
Jeli Vode karyesi 108
Jijo İstoyan Ağa, Cirilolu 139
Jivod oğlu Vitko Ağa, Hacı 133
Jurli Ağa 139

Kabaş kabilesi 153
Kaçanik 77, 191
Kaçir 291
Kadri Bayro 155
Kadri Bey 149
Kahraman Ağa 133
Kahraman Ağa, Krasnik kabilesinden (Jandarma Binbaşı) 147, 155
Kahraman Hızır Ağa (Macun kabilesinden) 151
Kahraman Mehmed 54
Kalkandelen 22, 22, 24, 47, 51, 59, 67, 73, 110, 111, 117, 153, 161, 217, 247, 283, 339
Kalmend kabilesi 151

Kalik kabilesi 153
Kâno Ağa, Kenisovik 141
Karadağ 35, 51, 53, 69, 73, 84
Karataş 247
Kardasarya 307
Kasım Bey (Dukakin Beyi) 105
Kasım Bey Vakfı 413
Kasım bin Karagöz 256
Kâtip Sinan Mescidi Vakfı 413
Katolik 67, 96, 263, 264, 333
Kazancılar Camii Evkâfı 413
Kebir Mehmet Çelebi Vakfı 412
Kemal Bey, Miralay 155
Kerim Ağa 139
Klaşık karyesi 108
Koç kabilesi 153
Koç Mustafa Ağa, Hacı 139
Koca Ağa veled-i İstançe 140
Koca Mehmed Paşa Evkâfı 413
Koçana 23, 74, 133, 139, 149, 247, 333
Koçe Mitre Ağa 139
Kolaşin 84, 153, 339
Komaran karyesi 107, 108
Koniçe 291, 293
Konya 319
Korvik kabilesi 151
Köprülü 59, 147, 225, 227, 325, 327, 357
— İstasyonu 165
Kose Yovan Ağa 139
Kosova Kumandanlığı 77
— Muharebesi 79
— Ovası/sahrâsı 159, 248, 355, 331
— Vilâyeti 27, 33, 69, 73, 74, 79, 83, 91, 101, 119, 143, 145, 147, 149, 157, 158, 168, 170, 171, 173, 179, 181, 196, 229, 233, 237, 240, 247, 248, 250, 271, 273, 276, 281, 284, 287, 289, 291, 293, 295, 297, 304, 307, 310, 315, 323, 325, 327, 333, 334, 337, 339, 343, 345, 354, 359, 360
Kosta Ağa, Sırçacı 139
Kosti Ağa, Hacı 139
Krasnik kabilesi 155
Kratova 23, 73, 133, 139, 147, 255, 333
Krazevçe karyesi 108
Krivolak 247
Kumanova 23, 24, 73, 127, 133, 139, 149, 191, 247, 333, 413
Kupine karyesi 108
Kurd Yusuf Bey 193
Kürkçü Hacı Postal Ağa 140
Kurşunlu 126
Kuş Hüseyin 192
Kutlu Bey Pakev Ağa 133

Lab nehri 108, 203
Latinler 77, 83, 261
Lazo Hacı Dimitri 140
Leskofçakapısı 223, 226
Ligor Efendi, Papa 139
Lim nehri 269
Lipoviki Bâlâ karyesi 291, 293
Lipyan 247, 387

- Lodorofca karyesi 307
 Lomik Âmir Efendi, Meclisi-î İdare Kâtibi 153
 Lopovik Sava 137
 Luca Haşim Ağa (Koç kabilesinden) 153
 Luma Kazası 153, 337
 Lütfullah Halil 259
- Maârif İdaresi 317
 Maârif Nezâreti 303, 307, 309, 325
 Mâbeyn-i Hümayûn 31, 53, 84, 97, 147, 163, 164, 166, 267, 275, 354, 357
 Macun kabilesi 151
 Mahmud 43
 Mahmud Hamdi 54
 Mahmud Hayri 43, 51
 Mahmudpaşa Köprüsü 203
 Makedonya 279
 Makedonya Meselesi 31, 35
 Maksimof, Mösyö (Rusya Sefaret Baştercümanı) 87
 Maksud Ağa 153
 Maksud Efendi 134
 Malik (Luma eşrafından) 54, 67
 Malik Ahmed 43, 51
 Malik Bey İbn-i Reşid Bey 138
 Malik Paşa (Üsküb Sancağı Mutasarrıfı) 123
 Maliş 333
 Malisörler 284
 Maliye Nezâreti 112, 125, 131, 143, 145, 204, 206, 207, 209, 215, 219, 220, 227, 229, 250, 277, 303, 317
 Manastır 22, 31, 33, 35, 39, 42, 43, 47, 51, 53, 54, 63, 69, 71, 73, 74, 98, 99, 159, 163, 166, 279, 283, 319, 344, 345
 — Vilâyeti Metropolitliği 283
 Mano İlyâ, Prizrenli 67
 Maraş Tekkesi (Prizren) 39
 Marik Milisav 137
 Martik Niko 137
 Maslik kabilesi 153
 Mat 284
 Mate Panayotça Ağa 140
 Meclisi-î Mahsus-ı Vükelâ 249, 250
 Meclisi-î Tedkikâtı Şer'iyye 295
 Meclisi-î Tibbiye-i Mülkiye ve Sıhhiye-i Umumiye Riyâseti 168, 169
 Meclisi-î Vâlâ 17, 22, 24, 25, 112, 204, 206, 207, 209, 215, 301, 303
 Mehmed 54
 Mehmed Ağa (Belediye Reisi) 149
 Mehmed Ağa 134
 Mehmed Ağa Çor, Krasnik kabilesinden (Jandarma Yüzbaşı) 155
 Mehmed Ağa İbn-i Emin Ağa, Karakadzâde 140
 Mehmed Ağa, Hacı 133
 Mehmed Ağa, Kâmilovik 135
 Mehmed Ağa, Korovik 135
 Mehmed Ağa, Şale kabilesinden (Mitroviçe Belediye Reisi) 151
 Mehmed Ağa, Şeyhzâde 134
 Mehmed Ağa, Valovik 141
 Mehmed Ağazâde Ahmed Efendi 136
 Mehmed Bedri 54
 Mehmed Bey b. Hızır Koka Camii 413
- Mehmed Bey, Derviş Ağazâde 140
 Mehmed Bey, Dirende 141
 Mehmed Bey, Hacı Salih Beyzâde 137
 Mehmed Bey, Ovalı 141
 Mehmed Bey, Plaveli 155
 Mehmed Büşra (İpek eşrafından) 67
 Mehmed Çavuş, Hacı 191
 Mehmed Cemşid 67
 Mehmed Efendi 289
 Mehmed Efendi İbn-i Hacı Bey 139
 Mehmed Efendi İbn-i İsmail Efendi 139
 Mehmed Efendi, Arabgirli 149
 Mehmed Efendi, Hacı (İpek'te Tatar Han Türbesi Türbedânı) 287, 289
 Mehmed Efendi, Kuruşçuzâde 139
 Mehmed Emin Bey İbn-i Murtaza Bey 139
 Mehmed Emin Efendi İbn-i Ali Efendi 139
 Mehmed Emin, Hâfızul-Kur'ân (Müderris) 67
 Mehmed Esad, Kalkandelenli 54, 67
 Mehmed Hulusi Efendi, Kurbanik 153
 Mehmed II, Fatih Sultan (Osmanlı Padişahı) 255, 259, 260, 267
 Mehmed Kahraman 43, 51
 Mehmed Mirat Bey, Osman Ağazâde 151
 Mehmed Paşa (Taşlıca Meclisi-î İdare'sinden) 153
 Mehmed Paşa (Bosna Valisi) 191
 Mehmed Paşa, Drale kabilesinden (Mirlivâ) 153
 Mehmed Rasim 51
 Mehmed Sadık (Yakova ileri gelenlerinden) 67
 Mehmed Şerif 43, 51
 Mehmed Şevki 43, 54
 Mehmed Yaşar (Üsküb Vekili) 59
 Mehmed Ziya, Es-Seyyid (Pristine eşrafından) 51, 59, 67
 Mehmed, Hacı (Vulçitrin Vekili) 59
 Mehmed, Hacı 141
 Mehmed, Şeyh (Prizren meşâyihinden) 67
 Mehmed, Şeyh 67
 Melek Ahmet Paşa (Sadrazam) 159
 Melik Bey İbn-i Mustafa Bey 139
 Melik Beyzâde İzzet Bey 133
 Meriç 255
 Meryemana 271, 273
 Meşhed-i Hüdâvendigâr 19, 159-165, 187, 355
 Metodiyos Efendi (Üsküb Rum metropolidi) 283
 Mevlânâ Mehmed el-imâm 256
 Mevlana Suzî Mescidi Vakfı 413
 Miçe veled-i Spaso Draykofça 310
 Miço oğlu Rivnes Ağa, Sabuncu 139
 Mihaylo, Bablofçalı 139
 Mihaylo, Kılrovik 137
 Miladin, Prizrenli 67
 Mile Ağa, İstakoviç 137
 Mile veled-i Galışo, Rum milletinden 269
 Mile veled-i İçev Niko Ağa, Mumcu 139
 Mile veled-i Niko 137
 Mîr Mustafa, Hüseyin Paşazâde (Pristineli) 203
 Mirat Bey (Taşlıca'dan) 153
 Mirat Efendi (Prepol'den) 153
 Mirat Efendi, Agovik 153
 Mîrî Hanı 317
 Mirkadev oğlu Devî Ağa 140
 Miita İlo Ağa 140

Mite Ağa Hristo Ağa 133
 Mitincik karyesi 108
 Mitko veled-i Kosta Ağa 139
 Mito Ağa veled-i Tošo 139
 Mitos Ağa, Hacı (Ratkoviçeli) 139
 Mitre Ağa, Hacı (Talaşmancalı) 139
 Mitroviçe 22, 27, 67, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 133, 135, 143, 151, 231, 233, 234, 235, 250, 334
 Mollo Bey Hacı Abdi Ağa 141
 Mostar 210
 Muhacir 27, 127, 129, 145, 331, 333
 Muhacirîni İslâmiye Komisyonı Âlîsi 343
 Muharrem Ağa, Alemdarovik 137
 Muharrem Ağa (Yenivaroşlu) 151
 Muharrem Bey İbn-i Şakir Bey 140
 Münir Bey İbn-i Hacı Abdurrahman Bey 138
 Münir Beyefendi (Eşraf) 149
 Murad Ağa bin Ahmed Ağa 134
 Murad Ağa, Hacı Muhtarzâde 133
 Murad Ağa, İbrahim Ağazâde (Dergâh-ı âli kapıcıbaşı) 136
 Murad Ağa, Orivik 137
 Murad Bey bin Mehmed Bey 135
 Murad Efendi bin Abdullah Efendi 136
 Murad Hüdavendigar (Osmanlı Padişahı) 11, 159, 163, 167, 187, 203, 248, 256, 285, 346, 353, 355, 413
 Murad Hüdavendigar Türbesi Vakfı 413
 Murtaza Ağa Çor Bey, Krasnik Kâbilesinden (Jandarma Yüzbaşı) 155
 Murtaza Ağa İbn-i Edhem Ağa, Hacı 139
 Murtaza Bey İbn-i Kadri Bey 140
 Murtaza Bey İbn-i Murtaza Bey 138
 Murtaza Paşa 155
 Musevî 295
 Müslim 333, 334
 Mustafa Ağa (Gaş kabilesinden) 151
 Mustafa Ağa (Tüccar) 133
 Mustafa Ağa Aydın (İpek'te Terzi) 133
 Mustafa Ağa bin Ali Ağa 135
 Mustafa Ağa İbn-i Emin Ağa 139
 Mustafa Ağa İbn-i Memiş Ağa 138
 Mustafa Ağa, Kuşakovalı 151
 Mustafa Ağa, Mollovik 141
 Mustafa Ağa, Süleyman Ağazâde (Helbeşan kabilesinden) 151
 Mustafa Bey 140
 Mustafa Bey İbn-i Hüseyin Bey 140
 Mustafa Bey İbn-i Reşid Bey, Hacı 138
 Mustafa Bey, (Krasnik kabilesinden) 151
 Mustafa Bey, Gorovik (Luzanalı) 153
 Mustafa Bey, Hacı Malik Beyzâde 133
 Mustafa Bey, Kumanovalı 149
 Mustafa Efendi (Tirgovişte Meclisi İdare azâsından) 155
 Mustafa Efendi, Maksud Ağazâde 133
 Mustafa Hamdi Efendi, Hacı (Priştine Sancağı Mebûsu) 101
 Mustafa Hamdi Efendi, Sopa kabilesinden (Müftü) 151
 Mustafa Leyta (Berişa kabilesinden) 153
 Mustafa Nailî (Prizren ileri gelenlerinden) 67
 Mustafa Nailî 67
 Mustafa Paşa (Üsküp Valisi) 127
 Mustafa Paşa Evkâfı 412
 Mustafa Paşa, Gatovik (Seniçeli) 153
 Mustafa Ruhi 43, 51, 54

Mustafa Sabri, Prizrenli 67
 Mustafa, el-Hâc 195
 Nabi Efendi (Müderri) 149
 Naçe Andon Ağa 140
 Nâfia Dairesi 223
 Nâfia Nezâreti 217
 Nail Efendi, Hoca Tuzineli 153
 Naim Efendi, Kesriyeli 149
 Nakoyko 139
 Narda 35, 42, 46
 Nazif Paşa 129 (Prizren Mutasarrıfı)
 Nazif Paşa 37
 Necib Efendi (Maârif azâsı) 149
 Necib Efendi İbn-i Ataullah Efendi 139
 Nemçe 210, 211
 Neşet Efendi, Şeyh 140
 Nevzad Efendi (İştib Naibi) 313
 Niko 271
 Niş 126, 190, 225
 Novabırda 22, 123, 185, 190, 191, 255, 363, 364, 366, 367
 Novabırda Darbhânesi 255
 Numan Efendi 147
 Numan Efendi, Hacı (Vitos karyeli) 149
 Nureddin Efendi İbn-i Bahtiyar Efendi 139
 Orhaniye 147
 Ortodoks 73, 74, 281, 310
 Osman Ağa 133, 134
 Osman Ağa, Hacı 141
 Osman Ağa, Koçovik 137, 153
 Osman Bey 141
 Osman Bey İbn-i Ömer Bey 138
 Osman Bey, Begovik 151
 Osman Bey, Haşim Beyzâde 141
 Osman Bey, Manovik 141
 Osman Efendi bin Abdullah Ağa 134
 Osman Kafir Safter, Lumalı 192
 Osman Nuri 43, 51, 54
 Osman Şani 51
 Osman, Mevlânâ (Prizren Nâibi) 194
 Osmaniye karyesi 145
 Osmaniye kazası 147
 Ostorozob 307
 Oytan Ağa, Baltoyenli 136
 Ömer Ağa bin Mustafa Ağa, Hacı 134
 Ömer Ağa, Yakovalı 135
 Ömer Efendi (Mal Müdürü) 155
 Ömer Efendi İbn-i Hacı İbrahim Ağa 139
 Ömer Efendi, Hacı (Cemiyeti İttihadiye-i Prizren Reisi) 47
 Ömer Efendi, Hacı (Müderri) 39, 46
 Ömer Efendi, Hafız (Müderri) 151
 Ömer Naci Bey 164
 Ömer Şevki 43, 51, 54
 Palanka 73, 107, 133, 139, 147, 247, 333, 413
 Paniçe 333
 Paşa Yiğit Evkâfı 412
 Pasoma karyesi 108
 Pavle veled-i Risto, Hacı 133

Pavle, Dobrinjeli 136
Peryo 190
Perzovik oğlu Esyaso 190
Pir Mustafa Ağa İbn-i Hüseyin 140
Pirlor karyesi 108
Plasniçe 185
Plave 39, 84
Pol e 84, 247, 269
Prepol 39, 153, 247, 269, 271, 273
Preşova 47, 73, 133, 134, 147, 149, 168, 169, 170, 171, 333
Preveze 35, 39, 42, 43, 46, 47, 51, 54
Priboy 39
Priştine 18, 22, 23, 35, 39, 42, 43, 47, 51, 54, 57, 59, 67, 69, 75, 83, 85, 97, 101, 123, 128, 129, 133, 147, 151, 155, 159, 161, 165, 171, 185, 191, 203, 204, 206, 208, 210, 211, 229, 245, 247, 255, 267, 285, 310, 311, 328, 331, 333, 336, 337, 339, †340, 363, 378, 390, 397, 413
— Kadılığı 185
— Mutasarrıflığı 97, 171
Prizren 18, 22, 23, 24, 25, 35, 37, 39, 42, 43, 47, 51, 53, 54, 57, 59, 63, 67, 69, 77, 80, 81, 83, 84, 110, 111, 112, 114, 117, 125, 128, 129, 131, 153, 180, 181, 188, 189, 192, 193, 194, 195, 199, 212, 217, 219, 220, 223, 225, 247, 249, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 304, 307, 309, 317, 319, 323, 336, 337, 339, †340, 360, 370, 374, 377, 384, 385, 412, 413
Prizren Cemiyeti İttihadiyesi, bkz: Cemiyeti İttihadiye-i Prizren
— Hükümet Konağı 215, 220
— Kalesi 112
— Mahkemesi 189
— Mekteb-i Rüşdiyesi 309
— Mukâataası 259
— Şehbenderhânesi 77
Progofça karyesi 108
Prozofça mezarası 108
Rabia Hatun Vakfı 412
Radenko, Rojablı 135
Radiyevaye, Dulbalı 136
Radolçikli Hamza Bey 153
Radovişte 74, 133, 140, 149, 290, 291, 293, 333
Raççeli Abdül Ağa 136
Ragıb Efendi 141
Rahaso Ağa 155
Raklişte karyesi 291, 293
Ramazan Ağa (Maslik kabilesinden) 153
Ramazan Efendi, Hafız (Altumalem Camii İmam-Hatibi) 151
Ramazan Hakkı (Prizren eşrafından) 67
Ramazan Hakkı 67
Ramazan, el-Hâc (Prizren ileri gelenlerinden) 67
Ramiz Bey İbn-i Galib Bey 139
Ramiz Bey, Kumanovalı 149
Ramiz Paşa (Sopa kabilesinden) 153
Raşid Ağa İbn-i Hacı Osman Ağa 139
Raşid Bey İbn-i Lütfi Bey, Şatırzâde 138
Rasih Efendi 149
Rasim Paşa 37
Ratoviç, Papas 69, 71
Rauf Bey (Üsküb Evkâf Müdürü) 353

Rauf Efendi, Hacı (Müderriş) 149
Receb Ağa, Yakovalı 133
Receb Bey İbn-i İsmail Bey 138
Receb Remzi Efendi, Garovik kabilesinden (Tahrirât Kâtibi) 151
Receb, Emin Ağazâde (Hafız) 133
Reşad, Kosova Valisi 147
Ribar Risto Ağa 140
Rifat Ağa, Drale kabilesinden (Kalkandelen Belediye Reisi) 153
Rifat Efendi İbn-i Kadı Ahmed Efendi 140
Rikabdâr Yakup Bey Mescidi Vakfı 413
Rıza Bey 84, 151,
Rıza Bey, Miralay (Padişah yâveri) 155
Rıza Efendi İbn-i İshak Efendi 139
Rıza Efendi, Hacı 149
Rum 33, 69, 273, 283, 310
— Patrikhânesi 73, 74, 283
— Patrikliği 271, 273
Rumeli 31, 33, 35, 37, 57, 69, 99, 105, 166, 190, 191, 195, 331, 343
Rumeli Vilâyâtı Şahanesi Müfettişliği 91, 307
Rus 91
Rüstem Ağa, Kabaş kabilesinden (Sarayı Hümâyûnda görevli) 153
Rüstem, Prizrenli 67
Rusya 69, 80, 81, 86, 87, 92, 93, 95, 97, 345
— Hükûmeti 87
— Sefarethanesi 86
Saadeddin Efendi, Rufâi Şeyhi 149
Şaban (Yakova ileri gelenlerinden) 67
Şaban Başe oğlu İsmet Ağa 133
Şaban Bey 133
Şaban Hamdi (İpek eşrafından) 67
Şaban Paşa (Priştine Meb'ûsu) 101
Saç kabilesi 153
Sadık Sıdkı 43, 54
Sadri Bardo, Rugova'dan 155
Sahodol Hacı Bayram Ağa 133
Said Ağa (Sopa kabilesinden) 151
Said Ağa 139
Said Ağa, Hacı Arifzâde 133
Said Bey 140
Said Efendi (Müderriş-i Evvel) 313
Said Efendi (Üsküb Mebusu) 161
Şakir 51, 54
Şakir Ağa 153
Şakir Efendi 149, 153
Şakir Efendi, Agovik 153
Şakir Efendi, Hacı Salih Kadızâde 141
Sakitov, Sarraf 139
Salih (İpek eşrafından) 67
Salih 43, 51, 67, 195
Salih Ağa, Murad Beyzâde 137
Salih Ağa, Şerebo 141
Salih Bey 141
Salih Bey, Hacı Ali Beyzâde 151
Salih Bey, Küçük 141
Salih Beyefendi (Üsküb Belediye Reisi) 149
Salih Çelebi Mahallesi (Üsküb) 283
Salih Efendi 149
Salih Efendi, Melâmî Şeyhi 149
Salih Efendi, Şeyh 140

Şam 319
Sami (Prizren eşrafından) 67
Sami Bey 140
Sami Said (Gilan eşrafından) 67
Şale kabilesi 151, 155
Şani Efendi 153
Saray Mahallesi (Mitroviçe) 27
Saraybosna 27, 91
Savka veled-i Galışo 269
Schumacher (Avusturya Üsküb Konsolosu) 77
Şehabeddin (Prizren meşâyihinden) 67
Şehabeddin Efendi, Lipkovalı, (Vilâyet İstînâf Mahkemesi azâsı) 149
Şehsuvar Bey 141, 155
Selanik 31, 35, 69, 71, 77, 91, 98, 99, 165, 166, 196, 223, 225, 227, 285, 286, 287, 289, 319, 325, 331, 344, 345, 357
— Emlâk-ı Hümâyûn Komisyonu 287
— Komisyonu 357
— Vilâyeti Mahkeme-i Ticareti 196
Selçuk Bey Evkâfı 413
Selim Ağa (Gazi İsa Bey Vakfı mütevellilerinden) 149
Selim Ağa Sıçan, Hacı 133
Selim Ağa, Filinta (Üsküb Belediye Azâsı) 149
Selim III. Evkâfı 413
Selim, Sultan(Osmanlı padişahı) 256
Selman (Yakova ileri gelenlerinden) 67
Seniçe 91, 153, 247, 334, 339, 343
Şeremet Jadeler 133
Şerif Ağa (Mümeyyizi De'âvî) 271
Şerif Ağa 153
Şerif Bey, Binbaşî (Vilayet Jandarma Alayında görevli) 155
Şerif Efendi (Gaş kabilesinden) 153
Şerif Osman, Prizrenli 67
Şerif, Yenipazar eşrafından (Vekil) 59
Şevki Efendi (Helbeşan kabilesinden) 151
Seyfullah Bey, Selman Paşazâde 141
Seyfullah Halife 260
Silistre Muharebesi 125
Simone 67
Sinan Ağa Camii Vakfı 255, 413
Sinan Ağa, Gırbovik 151
Sinan Bey 259
Sinan Paşa Evkâfı 412
Sinan, Ramadosevik 155
Sineson 319
Sırbistan/Sırbîye 20, 33, 35, 51, 53, 69, 73, 79, 80
Sırp 20, 22, 31, 51, 69, 73, 74, 79, 81, 159, 279
Sitnece nehri 206, 207
Slav 31, 33
Sopa kabilesi 151, 153
Sordosot Osman Mecusekiç 155
Stoyanko oğlu Mehemko 190
Strafnogora 227
Suhareka 247
Şükrü Ağa (Gaş kabilesinden) 151
Şükrü Bey İbn-i Galib Bey 138
Şükrü Efendi, Müderriszâde 151
Şükrü Şaban (Yakova ileri gelenlerinden) 67
Süleyman Ağa (Bodcalı Receb Ağazâde) 133
Süleyman Ağa (Gaş kabilesinden) 155
Süleyman Ağa bin Hacı Hüseyin 135

Süleyman Ağa, Bizebân (Enderun-ı Hümâyûn hademesi) 276, 349, 351
Süleyman Ağa, Derviş Ağazâde 133
Süleyman Ağa, Mürsel Ağazâde (Şale kabilesinden) 151
Süleyman Ağa, Orivik 137
Süleyman Batuş 163
Süleyman Bey bin Osman Bey, Çavik 134
Süleyman Bey İbn-i Şeyh Salih Bey 139
Süleyman Bey, Zakunlu 153
Süleyman Efendi 151
Süleyman Efendi bin Alican Efendi 135
Süleyman Efendi, Agovik 153
Süleyman Zeki Efendi (Müderriş) 149
Süleyman, el-Hâc 193
Sultan Mehmed Han Camii Vakfı 413
Şûrâyı Devlet 17, 27, 84, 143, 199, 223, 229, 231, 233, 234, 237, 264, 277, 281, 291, 293, 295, 297, 305, 309, 311, 317
Suriye 319
Sûzi Mehmed Efendi Evkâfı 413
Sveti Bogoriçe Kilisesi 291
Sveti Gorgi Kilisesi 291
Sveti Kostantin Dalene Kilisesi 291
Sveti Kostantin Kilisesi 291
Sveti Spasya Kilisesi 291
Tahir (Prizren Müftüsü) 67
Tahir Ağa, Nukaşevikli 155
Tahir Bey İbn-i Hacı Yahya Efendi 138
Tahir Bey, Şehovikzâde 137
Tahsin Bey İbn-i Mahmud Bey 139
Taksimî Vekâyi 115, 129
Tanzimâtı Hayriye 63
Taşlıca 22, 39, 79, 91, 133, 141, 153, 168, 172, 173, 174, 175, 176, 179, 271, 273, 334, 336, 337, 339, 340
Taso Ağa, Novaselli 139
Tatar Sinan Bey Camii Evkâfı 413
Tavra Gorgi, Prizrenli 67
Tekke-i Bâlâ Mahallesi (İştib) 313
Tercüman İskender Mescidi Vakfı 413
Terzi Evren Mektebi Vakfı 413
Ticaret ve Nâfia Nezâreti 227, 249
Tirgovişte 136, 334
Todo veled-i Corco 269
Todos Ağa veled-i Arsev 139
Topik Simo veled-i Milika 134
Toşan Yovançe Ağa 140
Toskalık 39, 43, 51, 59
Toşo oğlu Gorgi Efendi 139
Trablusgarb 319
Trabzon 164
Trebçe 255, 256
Treplas 247
Turuk Nizamnâmesi 227
Turuk-Me'âbir İnşaatı Tahsisâtı Umumiyesi 249
Tütünsüz Camii Evkâfı 413
Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn 77, 89, 92, 303
Ürgüp 126
Üsküb 22, 23, 24, 25, 35, 42, 43, 51, 54, 59, 63, 69, 71, 73, 77, 81, 93, 96, 111, 113, 117, 123, 127,

138, 143, 149, 155, 157, 161, 165, 192, 204,
212, 217, 219, 225, 227, 247, 263, 275, 279,
283, 301, 303, 331, 333, 337, †340, 353, 360,
363
— İstasyonu 165
— Menzilhânesi 219
Usta Mehmed Ağa 133
Usturumca 225, 227
Vardar Nehri 205, 223, 225, 227, 251
Varoş Cedid Mahallesi (Üsküb) 283
Varoş Tekye Mahallesi (Üsküb) 283
Varoş-ı Atık Mahallesi (Üsküb) 283
Varoş-ı Müslim Mahallesi (Üsküb) 283
Vasili 192
Vaso Ağa 141
Vaso veled-i Diço (Tüccar) 133
Vaso veled-i Yeva, Papaz 133
Vehbi (Prizren meşâyihinden) 67
Vehbi Efendi (Müderis) 153
Vehbi Efendi, Şeyh (Krasnik kabilesinden) 153
Veli Bey İbn-i Ahmed Ağa 140
Veli bin Abdullah 256
Veysi Ağa 193
Vilâyât-ı Selâse 157
Vitordon Ağa 140
Voslaf karyesi 291, 293
Vulçitrın 18, 22, 47, 59, 67, 104, 105, 107, 108, 123,
131, 133, 151, 161, 185, 203, 206, 207, 256,
331, 333, 368, 372, 380, 383, 384, 385, 386,
387, 397, 398, 399, 413
Vulçitrın Kadılığı 185

Yabimos Köprüsü 203
Yabujde karyesi 279
Yadoye karyesi 108
Yahudi 334
— Mahallesi 295
Yahya 123
Yahya bin İnehoca 256
Yahya bin Ramazan 256
Yahya Paşa ve İmareti Evkâfı 412
Yakova 22, 23, 25, 47, 51, 59, 67, 77, 84, 133, 135,
147, 155, 247, 249, 276, 300, 301, 303, 336,
337, 349, 351, 369, 373, 385, 397, 398
Yakub (Yakova ileri gelenlerinden) 67
Yakub Efendi (Prizren Tahrirât Müdürü) 59
Yakub Efendi, Buçan 153
Yakub, Prizren eşrafından 67
Yanko Ağa, Hacı 140
Yanya 33, 35, 37, 39, 42, 43, 46, 47, 51, 53, 54, 319
Yanyevo Kilisesi 77
Yaşar Bey İbn-i Hacı Mehmed Ali Bey 138
Yaşar Bey İbn-i Raşid Ağa 139
Yaşar Bey İbn-i Sadık Efendi, Küçük 139
Yaşar Bey İbn-i Şeyh Salih Bey 139
Yaşar Bey, Humbaracı (Vilâyet Meclis idare azâsından) 149
Yaşar Paşa 147, 155
Yasenovik karyesi 108

Yeftovik Gorgi Ağa, Hacı 141
Yelenkapan Camii Evkâfı 413
Yeniçeri Hacı Süleyman (İskender Mescidi) Vakfı 413
Yenipazar 22, 39, 43, 47, 51, 53, 54, 57, 59, 63, 69, 71,
79, 91, 133, 134, 135, 151, 173, 175, 179, 269,
334, 336, 337, 339, 340
Yenivaroş 247, 334
Yergev Ağa Milto Ağa 133
Yorgi Ağa 139
Yovan 269
Yovan Deroh veled-i Stanişe 269
Yovan, Gorik 135
Yozgad 319
Yunan 31, 33, 35, 51, 53, 57,
Yunan Muharebesi 143
Yunanistan 69, 71
Yunus Ağa 133
Yunus Ağa, İpekli 149
Yunus Efendi, el-Hâc (Yakova eşrafından) 59
Yunus Zühdü (Debre Müftüsü) 67
Yunus Zühdü 51, 67
Yusuf Abdullah 43
Yusuf Ağa (Krasnik kabilesinden) 151
Yusuf Ağa, Hanik 141
Yusuf Ağazâde Eyüb Ağa 136
Yusuf Bey, Esad Paşazâde 153
Yusuf Bey, Receb Paşazâde 153
Yusuf Efendi bin Yakub Ağa 134
Yusuf Efendi, Çavik 153
Yusuf Efendi, Dalhovic (Müftü) 153
Yusuf Efendi, Hacı 133
Yusuf Hoca 194
Yusuf İbn-i Ahmed (Yakova ileri gelenlerinden) 67
Yusuf Paşa (Berişa kabilesinden) 151
Yusuf Paşa (Sadriazam ve Serdâr-ı ekrem) 203
Yusuf Şiko, Ramadosevik 155
Yusuf Zihni 43
Yusuf Ziya (Pristine Vekili) 59
Yusuf Ziya (Yakova ileri gelenlerinden) 67
Yusuf Ziyaeddin 43, 51

Zaharya, Prizrenli (Tabib) 67
Zaim Adil Ağa 133
Zaim Ağa 149
Zekeriya bin Avka 143
Zeynel 43, 51
Zeynel Efendi 133, 155
Zeynel Efendi, Hacı 147
Zeynel Efendi, Koç kabilesinden (Nüfus Memuru) 153
Zeynel, İpek eşrafından 59
Zeynelabidin (Pristine Müftüsü) 43, 51, 54, 59
Zeynelabidin (Resne Müftüsü) 67
Zeynullah Ağa 151
Zeynullah Efendi, Kadizâde 139
Ziya Bey, Abdurrahman Paşazâde 59, 133
Ziyaeddin 54
Zühdü 54

